

BETÆNKNING

AFGIVEN AF

STRAFFELOVSKOMMISSIONEN

AF

9. NOVEMBER 1917

KØBENHAVN

TRYKT HOS J. H. SCHULTZ A/S

1923

1. Indledning.
2. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov.
3. Udkast til Lov om Forseelser i borgerlige Forhold.
4. Udkast til Lov om Ikrafttræden af Almindelig borgerlig Straffelov samt af Lov om Forseelser i borgerlige Forhold m. m Tillægslov A.
5. Udkast til Lov om nogle Ændringer i Lovgivningen om Rettens Pleje. Tillægslov B.
6. Motiver til de nævnte Lovudkast.
7. Bilag.

Efter at den i 1905 nedsatte Straffelovskommission i 1912 havde afgivet Betænkning indeholdende Udkast til almindelig borgerlig Straffelov med Motiver samt Udkast til Tillægslove og kgl. Anordninger ligeledes med Motiver, anmodede Justitsministeriet ved Skrivelse af 12. Oktober 1914 Professor, Dr. jur. Carl Torp om at afgive en Betænkning over disse Forslag og fremsætte de Forslag til Ændringer, som han *maatte* anse for ønskelige.

I Henhold til dette Hverv afgav Professor Torp i Februar 1917 som »foreløbigt Grundlag for Sagens endelige Behandling« en Betænkning indeholdende Udkast til Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser, Lov om Forseelser i borgerlige Forhold og forskellige Tillægslove alt med Motiver.

Ved kgl. Kommissorium af 9. November 1917 blev det derefter overdraget Overretssagfører *Oskar Johansen*, Professor, Dr. jur. *Carl Torp*, Departementschef i Justitsministeriet *Carl Frederik Gram Schroder*, Højesteretsdommer *Eyvind Olrik*, Kriminalrets-assessor, nu Landsdommer *Oluf H. Krabbe* og Byfoged, nu Dommer *August Goll* som Kommission under Forsæde af førstnævnte at underkaste de foreliggende Love og de foreliggende Udkast til Love en fornyet Overvejelse og fremkomme med en Indstilling til Justitsministeriet, hvorhos under 30. Januar 1918 daværende Fuldmægtig og Ekspeditionsssekretær i Justitsministeriet, nuværende Byretsdommer *N. H. Glarbo*, der var beskikket som Sekretær for Kommissionen, yderligere blev udnævnt til Medlem af samme.

Den saaledes nedsatte Kommission har, som det fremgaar af det anførte, til sin Eaadighed haft et betydeligt Materiale saavel i Form af Udkast til Love som i de til disse knyttede Motiver. Særlig findes der i Professor Torps Betænkning fyldige Henvisninger til den nyere fremmede Straffelovgivning og de nyere Udkast, som forelaa ved Udarbejdelsen. Idet nærværende Kommission i det hele henholder sig hertil uden at have ment i det enkelte at behøve at gentage Professor Torps Henvisninger, bemærkes, at vi yderligere har benyttet følgende senere fremkomne Lovarbejder:

Svensk Lag angående verkställighet av straffarbete och fängelsestraff af 24. Marts 1916,

Förberedande Utkast til Strafflag, udarbejdet af Professor Thyrén, Almänna delen, og Speciella delen I og II,

Botschaft des Bundesrathes an die Bundesversammlung zu einem Gesetzesentwurf enthaltend das schweizerische Strafgesetzbuch (v. 23. Juli 1918),

Entwurf zu einem Deutschen Strafgesetzbuch von 1919,

Relatione sul progresso preliminare di codize penale Italiano Libro I 1921.

Til Arbejder, som først er kommet Kommissionen i Hænde efter 1. September 1922, har der ikke kunnet tages Hensyn.

VI

Af de anførte Lovarbejder frembyder Professor Thyrén's Udkast særlig Interesse, fordi det formentlig vil være ønskeligt at stræbe hen imod nordisk Fællesskab eller dog Ensartethed paa den almindelige borgerlige Straffelovgivnings Omraade, det Svejtsiske, fordi det fremtræder som Resultat af et nøje Samarbejde mellem fransk- og tyskpaavirkede Jurister.

Ved Udarbejdelsen af de nedenanførte Udkast til Love har Kommissionen selvforstaaeligt tildels kunnet bygge paa de af den tidligere Kommission og de af Professor Torp fremsatte Forslag og har særlig benyttet Professor Torps Udkast, der fremtræder som en kritisk Bearbejdelse af Kommissionens Forslag, som Grundlag for Drøftelsen. Men Kommissionen har dog i væsentlig Grad ment at burde tage sit reelle Udgangspunkt i den gældende Straffelovgivning og den af denne baaarne Retspraksis for ud derfra selvstændigt at overveje, paa hvilke Punkter og i hvilken Retning Ændringer tiltrængtes, og der er herved fra Kommissionens Side lagt særlig Vægt paa, dels at Straffeloven saavidt muligt bør være Udtryk for den almindelige Retsopfattelse i Folket, dels at uforholdsmæssigt stærke Brud paa Kontinuiteten bør undgaas paa dette Omraade.

Fremdeles har Kommissionen taget Hensyn til de Betænkninger og Forslag, som i sin Tid er fremsat af Udvalg, nedsat af Dansk Kriminalistforening, og paa hvilke ogsaa Professor Torp Udkast for en Del er bygget.

Som naturligt er ved et saa omfattende og indgribende Arbejde, har Kommissionens Medlemmer hver for sig paa ikke faa Punkter for at naa til en fælles Indstilling ladet deres særlige Meninger vige for, hvad der ansaas for det rette af et Flertal i Kommissionen, eller for et ved gensidige Indrømmelser opnaaet Kompromis. Men med Hensyn til adskillige Spørgsmaal fremsættes dog, som det nedenfor vil ses, særskilte Indstillinger fra Flertal og Mindretal eller flere Mindretal.

Kommissionen har ment, at det laa udenfor dens Opgave at udarbejde Forslag og Overslag med Hensyn til de Omdannelser og Nybygninger, som Udkastets Regler om Strafarter og andre Forholdsregler vil medføre, men henviser herved til Udtalelser i Bilag 1 S. 29ff.

Medens Kommissionen ikke iøvrigt har næret Betænkelighed ved i det væsentlige at slutte sig til den i Professor Torps Udkast fulgte systematiske Ordning, har der været en ikke ringe Tvivl om Rigtigheden af at opstille en legal Sondring mellem Forbrydelser og Forseelser og endog, som der er sket i Professor Torps Udkast, at give Reglerne derom i to selvstændige Love, en Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser og en Lov om Forseelser i borgerlige Forhold. Kommissionens Flertal har dog ment at burde følge Professor Torps Forslag paa dette Punkt — omend med en Del Afvigelser i Gennemførelsen — og henviser i saa Henseende til Motiverne til Almindelig borgerlig Straffelov Side 1.

Kommissionen fremsætter herefter:

Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov

Udkast til Lov om Forseelser i borgerlige Forhold

Udkast til Lov om Ikrafttræden af Almindelig borgerlig Straffelov samt af Lov om Forseelser i borgerlige Forhold m. m. (Tillægslov A).

Udkast til Lov om Ændringer i Lovgivningen om Rettens Pleje (Tillægslov B).

Formaalet med de Motiver, som ledsager Lovforslagene, har væsentlig været kortelig at gøre Rede for Forslagenes Indhold og begrunde de Afvigelser fra den gældende Straffelov, som foreslaas.

Forkortelser.

- K. U. U.** betyder: Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov med Motiver, afgivet af Kommissionen, nedsat til at foretage et Gennemsyn af den almindelige borgerlige Straffelovgivning (København 1912)
- K. U. A.** — Udkast til Tillægslov A om den ved Siden af den almindelige borgerlige Straffelov gældende Straffelovgivning samt om Afsoning af Tvangsbøder og Underholdsbidrag, afgivet af ovennævnte Kommission.
- Anordn. (uden anden Betegnelse)** betyder: Udkast til kgl. Anordning om Fuldbrydelse af Frihedsstraffe m. „, afgivet af ovennævnte Kommission.
- T. U. U.** — Udkast til Lo? om almindelige borgerlige Forbrydelser med Motiver, udarbejdet af Professor Carl Torp (København 1917) eller Udkast til Lov om Forseelser i borgerlige Forhold med Motiver, udarbejdet af samme.
- T. U. A.** — Udkast til Tillægslov A om Ikrafttræden af Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser samt Lov om Forseelser i borgerlige Forhold og om disse Loves Indflydelse paa den øvrige Straffelovgivning samt om Afsoning af Tvangsbøder og Underholdsbidrag med Motiver, udarbejdet af samme.
- T. U. B.** — Udkast til Tillægslov B om nogle Ændringer i Lovgivningen om Rettens Pleje med Motiver, udarbejdet af samme.
- T. U. C.** — Udkast til Tillægslov C om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og af Kønssygdomme med Motiver, udarbejdet af samme.
- Strfl. eller Straffeloven (uden anden Betegnelse)** betyder: Almindelig borgerlig Straffelov af 10. Februar 1866.
- D. L.** — Kong Christian V's Danske Lov.
- H. R. T.** — Højesteretstidende.
- U. f. E. R.** — Ugeskrift for Retsvæsen.

Udkast

til

Almindelig borgerlig Straffelov.

Indholdsfortegnelse.

Almindelig Del.

				Sida
1ste Kapitel.	Indledende Bestemmelser.	§§	1- 3	1— 2
2det —	Almindelige Betingelser for strafferetlige Bestemmelser			
	Anvendelse	§§	4— 12	2— 5
3die —	Strafbarhedsbetingelser.	§§	13— 21	5— 8
4de —	Forsøg og Medvirken	§§	22— 26	8— 9
5te —	Paatalen	§§	27— 32	9—11
6te -	Straffene	§§	33— 58	11—22
7de -	Betingede Straffedomme	§§	59— 64	22—24
8de —	Arbejdshus og Sikkerhedsforvaring	§§	65— 71	24—26
9de —	Andre Retsfølger af den strafbare Handling	§§	72— 82	27—31
10de —	Straffens Fastsættelse	§§	83- 94	31—35
11te —	Bortfald af den strafbare Handlings Retsfølger	§§	95—102	35—38

Særlig Del.

12te -	Forbrydelser mod Statens Selvstændighed og Sikkerhed	§§	103—114	39—41
13de —	Forbrydelser mod Statsforfatningen og de øverste Statsmyndigheder		115—121	42—43
14de —	Forbrydelser mod den offentlige Myndighed	§§	122 — 130	44—46
15de -	Forbrydelser mod den offentlige Orden og Fred	§§	131 — 136	46 — 48
16de —	Forbrydelser i offentlig Tjeneste eller Hverv	§§	137—149	48—51
17de -	Falsk Forklaring og falsk Anklage	§§	150—154	51—53
18de —	Pengefalsk		§§155—157	53
19de —	Dokument- og Mærkefalsk	§§	158-166	53 — 56
20de —	Almenfarlige Forbrydelser	§§	167 — 176	56—60
21de -	Andre alment skadelige Handlinger	§§	177 — 180	60—61
22 de -	Betleri, Løsgænger og skadelig Erhvervsvirksomhed	§§	181—188	61—63
23de —	Forbrydelser i Familieforhold	§§	189 — 195	63—64
24de —	Forbrydelser mod Kønssædeligheden	§§	196 — 215	65—68
25de —	Forbrydelser mod Liv og Legeme	§§	216—234	68—73
26de —	Forbrydelser mod den personlige Frihed	§§	235—237	73-74
27de —	Freds- og Ærekrænkelser	§§	238—249	74—76
28de —	Berigelsesforbrydelser	§§	250—264	77—81
29de -	Andre strafbare Formnekrænkelser	§§	265 — 275	81—85

Almindelig borgerlig Straffelov.

Almindelig Del.

1ste Kapitel.

Indledende Bestemmelser.

§ 1.

Handlinger, straffbare efter denne Lov, (T. U. § 1)
er Forbrydelser.

Handlinger, straffbare efter Lov om
Forseelser i borgerlige Forhold, er For-
seelser.

Handlinger, straffbare efter andre Love,
er, naar ikke andet er bestemt, Forbrydel-
ser, hvis Straffen for første Gang begaaet
Lovovertrædelse kan overstige Bøde eller
Hæfte i 3 Maaneder og i modsat Fald For-
seelser.

Denne Lovs Kapitler 1—11 finder, for- (K. U. § 1, 2. St.)
saavidt ikke andet er bestemt, Anvendelse
paa alle borgerlige Forbrydelser.

§ 2.

Straf kan kun paalægges for et Forhold, (T. U. § 2, K. U. § 2, 1. St., Strfl. § 1)
hvis Strafbarhed er hjemlet ved Lov, eller
som ganske maa ligestilles med et saadant.
Denne Regel finder tilsvarende Anvendelse
paa de i Kapitlerne 8 og 9 nævnte Rets-
følger.

§ 3.

I denne Lov forstaas, naar ikke an- (T. U. § 3, K. U. § 5)
det er sagt, ved

1) en Persons nærmeste:

Ægtefælle, Slægtninge i lige Linie, Sø-
skende, lige saa nær besvogrede, Adop-
tivforældre, Adoptivbørn, Plejeforældre,
Plejebørn og Forlovede.

2) offentlig Sag:

en i Strafferetsplejens Former forfulgt
Sag.

3) Vold:

personlig Vold, hvormed **ligestilles** Hensættelse i bevidstløs Tilstand eller Bevægelse af Modstandsevne ved Anvendelse af bedøvende, hypnotiske og lignende Midler.

4) fremmed Ting:

en Ting, der helt eller delvis tilhører en anden end Gerningsmanden.

I denne Lov indbefattes under

1) Offentliggørelse af Skrift:

Opslag, Fremlæggelse og lignende paa almentilgængeligt Sted.

2) rørlig Ting:

enhver til Frembringelse af Lys, Varme eller Bevægelse fremstillet eller opbevaret Kraft.

2 det Kapitel.

Almindelige Betingelser for strafferetlige Bestemmelser Anvendelse.

§ 4.

Er den ved en Handling Paakendelse gældende Straffelovgivning forskellig fra den, der galdt ved Handlingens Foretagelse, afgøres Spørgsmaalet om Strafbarhed og Straf efter den senere Lov, dog at Afgørelsen ikke derved maa blive strengere end efter den ældre Lov. Beror Ophøret af Lovens Gyldighed paa ydre Strafskylden uvedkommende Forhold, bliver Handlingen at bedømme efter den ældre Lov.

Bortfalder udenfor sidstnævnte Tilfælde ved Lov en Handling Strafbare, bortfalder ogsaa den for saadan Handling idømte, men ikke fuldbyrdede Straf. Den dømte kan forlange, at Spørgsmaalet om Straffens Bortfald ved Paatalemyndighedens Foranstaltning indbringes for den Ret, der sidst har paakendt Sagen.

§ 5.

(T. U. § 5)

Om Retsfølger af den strafbare Handling af saadan Art som i §§ 32, 59—64, 72—77 og 81 nævnt skal indtræde, **afgøres** efter den ved Handlingens Paakendelse gældende Lovgivning.

(T. U. § 4, K. U. § 3, Strfl. § 306, L. ¼ 1905
§ 24)

Andre Retsfølger af Handlingen indtræder, for saa vidt intet modsat er bestemt, kun, naar dette var hjemlet ogsaa ved den ved Handlingens Foretagelse gældende Lovgivning.

Bestemmelsen i § 4, 2det Stykke, finder tilsvarende Anvendelse paa andre Retsfølger af Handlingen end Straf, hvis deres Indtræden var betinget af Handlingens Strafbarhed.

§ 6.

Hvor forhøjet Straf eller andre Retsfølger er foreskrevet i Gentagelsestilfælde, kommer Afgørelser truffene i Henhold til tidligere Ret i Betragtning efter deres Indhold lige med Afgørelser efter den Lov, efter hvilken den foreliggende Handling bedømmes.

§ 7.

Under dansk Straffemyndighed hører (T. U. § 7, K. U. § 6¹⁻³ Strfl. §§ 2, 3) Handlinger, som foretages:

- 1) i den danske Stat;
- 2) paa dansk Fartøj, som befinder sig udenfor nogen Stats folkeretlig anerkendte Omraade;
- 3) paa dansk Fartøj, som befinder sig paa fremmed folkeretlig anerkendt Omraade, af Personer, der hører til Fartøjet eller som Rejsende følger med dette.

Justitsministeren bestemmer, i hvilket Omfang Handlinger, som paa dansk Omraade foretages ombord i fremmed Fartøj af og imod nogen, der hører til eller som Rejsende følger med dette, skal paatales.

§ 8.

Under dansk Straffemyndighed hører (T. U. § 8⁴, K. U. § 6, Strfl. § 6)

fremdeles Handlinger, som en Person, der har dansk Indfødsret eller fast Bopæl i den danske Stat, har foretaget udenfor denne

- 1) forsaavidt Handlingen er foretaget udenfor folkeretlig anerkendt Statsomraade, hvis den kan medføre Straf af Fængsel,
- 2) forsaavidt Handlingen er foretaget indenfor saadant Omraade, hvis den er strafbar ogsaa efter den der gældende Lovgivning.

§ 9.

(T. U. § 8¹⁻³, K. U. § 6, Stift. §§ 5, 6)

Under dansk Straffemyndighed hører endvidere Handlinger, foretagne udenfor den danske Stat eller dansk Fartøj, uden Hensyn til hvor Gemingsmanden hører hjemme:

- 1) naar Handlingen krænker den danske Stats Selvstændighed, Sikkerhed, Forfatning eller offentlige Myndigheder, en Embedspligt mod Staten eller saadanne Interesser, hvis Retsbeskyttelse i den danske Stat forudsætter en særlig Tilknytning til denne;
- 2) naar Handlingen krænker nogen Gemingsmanden til Iagttagelse i Udlandet ifølge Lov paahvilende Forpligtelse eller en Tjenestepligt overfor dansk Fartøj;
- 3) naar en udenfor folkeretlig anerkendt Statsomraade foretagen Handling krænker nogen, der har dansk Indfødsret eller er bosat i den danske Stat, og Straffen for Handlinger af den paagældende Art kan gaa op til Fængsel.

(T. U. § 8, 2. St. K. U. § 8, 1. St.)

I det under Nr. 3 nævnte Tilfælde afgør Justitsministeren, om Paatale skal finde Sted.

§ 10.

(T. U. § 9, K. U. §§ 8, 2. St., 9, Strfl. § 7)

Naar i Medfør af foranstaaende Regler Paatale sker her i Landet, skal Afgørelsen saavel om Straf som om andre Retsfølger af Handlingen ske efter dansk Lovgivning.

I de i § 8 nævnte Tilfælde kan, hvis Handlingen er begaaet indenfor fremmed folkeretlig anerkendt Omraade, strengere Straf end hjemlet ved Gemingsstedets Lovgivning ikke idømmes.

Paatale her i Landet er udelukket i de i § 8 nævnte Tilfælde, naar Gemingsmanden i den Stat, hvor Handlingen er begaaet, er endelig frifund en, eller naar den ham der idømte Straf er fuldbyrdet eller i Henhold til denne Stats Lovgivning bortfalden.

Har iøvrigt nogen, der her i Landet skal dømmes for en Handling, allerede andetsteds udstaaet Straf for denne, skal dette komme i Betragtning, saaledes at Straffen i tilsvarende Grad nedsættes eller helt bortfalder.

§ 11-

Er en Person, der har dansk Indføderet eller fast Bopæl i den danske Stat, i fremmed Stat straffet for en Handling, der efter dansk Eet kan paadrage Straf af Fængsel, kan under en offentlig efter Justitsministerens Paabud anlagt Sag de i §§ 78 og 80 omhandlede Rettigheder frakendes ham, naar de iøvrigt derfor foreskrevne Betingelser foreligger. (T. U. § 10)

§ 12.

Anvendelsen af Reglerne i §§ 7-9 (T. U. § 11, K. U. § 10, Strfl. § 8) begrænses ved de i Folkeretten anerkendte Undtagelser.

3 die Kapitel

Strafbarhedsbetingelser.

§ 13.

Handlinger foretagne i Nødværge er retmæssige, for saa vidt de har været nødvendige for at modstaa eller afværge et paabegyndt eller overhængende uretmæssigt Angreb, og ikke aabenbart gaar ud over, hvad der under Hensyn til Angrebets Farlighed, Angriberens Forhold og det angrebne Retsgodes Betydning er forsvarligt. (T. U. § 13, K. U. § 37, Strfl. § 40, jfr. L. 1/4 1911 § 17)

Overskrider nogen Grænserne for lovligt Nødværge, bliver han dog straffri, hvis Overskridelsen er rimeligt begrundet i den ved Angrebet fremkaldte Skræk eller Ophidselse.

Tilsvarende Regler finder Anvendelse paa Handlinger, som er nødvendige for paa retmæssig Maade at skaffe lovlige Paabud adlygte, iværksætte en lovlig Paagribelse eller hindre en Fanges eller tvangsanbragt Persons Rømning.

§ 14.

Indgreb i andres Retsgoder er tilladte, for saa vidt de er nødvendige for at afværge en truende Fare, der maa anses for væsentlig betydeligere end den Skade, Indgrebet kan paaregnes at medføre. Under tilsvarende Betingelser er det tilladt at fravige en gældende Retsregel. (T. U. § 14, K. U. § 38, Strfl. § 41)

§ 15.

Handlinger foretagne af Børn under
14 Aar straffes ikke.

§ 16.

(Glarbo, Johansen, Krabbe)

Straffri er Handlinger foretagne af
Personer, der paa Grund af Sindssygdом,
Aandssvaghed eller anden varigere mangel-
fuld Sjælstilstand ikke kan anses egnet
til Paavirkning gennem Straf.

§ 16.

(Goll, Torp)

Straffri er Handlinger foretagne af
sindssyge, udpræget aandssvage samt Per-
soner, der i Gerningens Øjeblik har været
i en Tilstand, som ganske maa ligestilles
med Sindssygdом.

§ 16.

(Olrik)

Straffri er Handlinger foretagne af
Personer, der er utilregnelige paa Grund af
Sindssygdом eller Tilstande, der maa lige-
stilles dermed, eller Aandssvaghed i højere
Grad.

§ 17.

(Glarbo, Johansen, Krabbe)

(T. U. § 17, K. U. §§ 35, 50, Strfl. § 39)

Findes Frihedsstraf anvendelig paa
Personer, hvis Sjælsevner er afvigende fra
det normale, bliver Straffen at udstaa
under særligt Lægetilsyn i en for saadanne
Personer indrettet Anstalt eller Anstalts-
afdeling. Skønnes det under Straffens Ud-
staaelse, at en Fortsættelse af denne vil
være unyttig eller vil medføre Fare for
alvorlig Forværrelse af den dømtes Til-
stand, bliver Sagen efter Begæring af
Overbestyrelsen for Fængselsvæsenet paany
at indbringe for Retten, som efter indhentet
Lægeerklæring afgør, om Straffuldbyrdsen
skal fortsættes eller afbrydes.

§ 17.

(Goll, Olrik, Torp)

Befandt Gerningsmanden sig ved den (Som ovenfor)
 straffbare Handlings Foretagelse i en ved
 mangelfuld Udvikling, Svækkelse eller For-
 styrrelse af Sjælseverne betinget varigere
 Tilstand, der dog ikke er af den i § 16
 angivne Beskaffenhed, afgør Retten, efter
 indhentet Lægeerklæring og samtlige iøvrigt
 foreliggende Omstændigheder, om han kan
 anses egnet til Paavirkning gennem Straf.

Findes Straf anvendelig, kan Betten
 bestemme, at Frihedsstraf skal udstaaes i
 en særlig for saadanne Personer indrettet
 Anstalt eller Anstaltsafdeling. Skønnes det
 under Straffens Udstaaelse, at en Fort-
 sættelse af denne vil være unyttig eller vil
 medføre Fare for alvorlig Forværrelse af
 den dømtes Tilstand, bliver Sagen efter
 Begæring af Overbestyrelsen for Fængsels-
 væsenet paany at indbringe for Ketten,
 som efter indhentet Lægeerklæring afgør,
 om Straffuldbyrdelsen skal fortsættes eller
 afbrydes.

Findes Straf, enten straks eller ifølge
 senere Bestemmelse af Retten, uanvendelig,
 afgør Retten, om Sikkerhedsforanstaltninger
 i Medfør af § 72 skal træffes.

§ 18.

Beruseelse udelukker kun Anvendelse af (T. U. § 16, K. U. §§ 34, 163)
 Straf, naar Gerningsmanden har handlet
 uden Bevidsthed.

§ 19.

For saa vidt ikke andet er bestemt, (T. U. §§ 19, 20, K. U. § 39, Strfl. § 43)
 finder Straffebestemmelserne Anvendelse paa
 forsætlige Lovovertrædelser.

Forsæt foreligger, naar Gerningsman-
 den ved sin Handling vil hidføre, hvad
 der efter Loven kræves til Forbrydelsen,
 eller anser dennes Indtræden som en nød-
 vendig eller overvejende sandsynlig Følge af
 Gerningen eller vel kun anser Forbrydelsens
 Indtræden som mulig, men vilde have
 handlet, selv om han havde anset den
 som sikker.

§ 20.

(T. U. § 19, 20, K. U. § 39, Strfl. § 43,
[cfr. hermed Udkast til Lov om Forse-
elser § 2])

Uagtsomme Handlinger straffes kun,
naar det er særlig hjemlet.

Uagtsomhed foreligger, naar Gernings-
manden, uden at Lovovertrædelsen kan til-
regnes ham som forsætlig, ved sin Handling
har tilsidesat den Agtpaagivenhed, som det
af Hensyn til andres Retsgoder var hans
Pligt at udvise.

§ 21.

(T. U. § 21. K. U. § 42)

Hvor Straf eller forhøjet Straf be-
tinges af, at en forsætlig Lovovertræ-
delse har en bestemt uforsætlig Følge, ind-
træder denne Straf dog kun, naar saadan
Følge kan tilregnes Gerningsmanden som
uagtsom, eller han har undladt efter Evne
at afværge den, efter at han er bleven op-
mærksom paa Faren.

4de Kapitel.

Forsøg og Medvirken.

§ 22.

(T. U. § 22, K. U. §§ 57, 58, Strfl. §§ 45,
1. St., 46,
[cfr. hermed Udkast til Lov om For-
seelser § 3])

Handlinger, som bestemt sigter til at
fremme eller bevirke Udførelsen af en For-
brydelse, strafes, naar denne ikke fuld-
byrdes, som Forsøg.

Den for Lovovertrædelsen foreskrevne
Straf kan ved Forsøg nedsættes, navnlig
naar Forsøget vidner om ringe Styrke eller
Fasthed i det forbryderske Forsæt.

§ 23.

(T. U. § 23, K. U. § 59, Strfl. § 45, 2. St.)

Forsøg straffes ikke, naar Gernings-
manden frivillig og ikke paa Grand af til-
fældige Hindringer for Gerningens Ud-
førelse eller for Opnaaelsen af det ved
denne tilsigtede Øjemed afstaar fra Iværk-
sættelsen eller hindrer Fuldbrydelsen eller
foretager Handlinger, som vilde have hin-
dret Fuldbrydelsen, hvis denne ikke, ham
uafvidende, var mislykket eller ad anden
Vej var afværget.

§ 24.

Naar ifølge Lovovertrædelsens Beskaffenhed fleres Medvirken er nødvendig til dens Udførelse, straffes af de nødvendige Deltagere kun de, hvis Strafbarhed er særlig hjemlet. (T. U. § 24²)

§ 25.

Den for en Lovovertrædelse givne Straffebestemmelse omfatter alle, der ved Tilskyndelse, Raad eller Daad har medvirket til Gerningen. Straffen kan nedsættes for den, der kun har villet yde en mindre væsentlig Bistand, eller styrke et allerede fattet Forsæt, samt naar Forbrydelsen ikke er fuldbyrdet eller en tilsigtet Medvirken er mislykket. (T. U. § 24³, K. U. §§ 60, 1. og 2. St., 61, Strfl. Kap. V, [cfr. hermed Udkast til Lov om Forseelser § 4])

Straffen kan ligeledes nedsættes for den, der medvirker til Krænkelser af et særligt Pligtforhold, men staar udenfor samme.

Johansen og Torf foreslaar § 25, 2det Stykke affattet saaledes:

For Krænkelser af et særligt Pligtforhold straffes den medvirkende, der staar udenfor dette, for saa vidt andet ikke er særlig hjemlet, kun, naar han er vidende om, at Handlingen formedelst Vildfarelse eller af andre Grunde ikke kan tilregnes Gerningsmanden som forsætlig Lovovertrædelse. (T. U. § 24¹, K. U. § 36)

§ 26.

Den medvirkende straffes ikke, hvis han under de i § 23 angivne Betingelser hindrer Fuldbrydelsen eller foretager Handlinger, som vilde have hindret Fuldbrydelsen, hvis denne ikke, ham uafvidende, var mislykket eller ad anden Vej var afværget. (T. U. § 25, K. U. § 60, 3. St., Strfl. §§ 50 og 53)

5te Ka pi tel.

Paatalen.

§ 27.

Strafbare Handlingar er offentlig Paatale undergivne, for saa vidt intet modsat er bestemt. (T. U. § 26, K. U. § 72, Strfl. § 298)

§ 28.

(T. U. § 27, K. U. § 75) Privat Paatale eller Begæring om offentlig Paatale sker ved den forurettede. Er han umyndig finder Reglerne i Retsplejelovens § 257 Anvendelse.

Naar den forurettede er død, saa og naar en mod en afdød rettet Handling er strafbar, tilkommer Retten til privat Paatale eller til at begære offentlig Paatale den afdødes Ægtefælle, enhver Slægtning i op- og nedstigende Linie og enhver af hans Søkende.

§ 29.

(T. U. § 28, K. U. § 76) Begæring om offentlig Paatale, der udelukker nogen medskyldig fra Forfølgningen, tages ikke til Følge, medmindre Paatalemyndigheden billiger Udelukkelsen. Angaar den kun nogle af de skyldige uden at udelukke mulige medskyldige, kan Paatalemyndigheden afæske den berettigede en Erklæring om, hvorvidt han samtykker i, at Paatalen udstrækkes til disse. Det kan samtidig tilkendegives ham, at Begæringen i sin Helhed vil blive anset som bortfalden, hvis saadant Samtykke ikke meddeles inden en af Paatalemyndigheden sat Frist.

§ 30.

(T. U. § 29, K. U. § 77) Frafalder den, af hvis Begæring offentlig Paatale er betinget, sin Begæring, inden Dom er afsagt eller Nævningers Erklæring afgiven, standses Forfølgningen, medmindre Paatalemyndigheden skønner, at almene Hensyn kræver dens Fortsættelse.

§ 31.

(T. U. § 30, K. U. § 78, Strfl. § 67) Adgang til privat Paatale og til at begære offentlig Paatale bortfalder, naar Paatale ikke er sket eller Begæring fremsat inden 3 Maaneder, efter at den berettigede er kommet til Kundskab om den skyldige, eller, ved Lovovertrædelser hvis offentlige Paatale betinges af Begæring, en af de skyldige. Endvidere bortfalder Adgangen til at rejse privat Paatale eller begære offentlig Paatale, naar 6 Uger er forløbet efter den forurettedes Død.

Fører en privat paataalt Sag ikke til Afgørelse af Strafpaastanden, løber Fristen paany, saaledes at den Tid, i hvilken Forfølgning har fundet Sted, ikke medregnes.

§ 32.

For Lovovertrædelser begaaede af Personer mellem 14 og 18 Aar kan Justitsministeren bestemme, at offentlig Paatale bortfalder paa Betingelse af, at den paagældende undergives Værgeraadsforsorg eller undtagelsesvis anden efter Justitsministerens Skøn betryggende Forsorg. Sagen kan genoptages, saafremt den paagældende, medens han er anbragt paa nævnte Maade, gør sig skyldig i en Lovovertrædelse, for hvilken den i Lovgivningen om Behandling af forbryderske unge Personer hjemlede særlige Straffemyndighed ikke af Justitsministeren anses tilstrækkelig. (T. U. § 56, K. U. § 73, L. ¼ 1911 § 15, 4. St.)

6te Kapitel.

Straffene.

§ 33.

(Glarbo, Goll, Johansen, Krabbe, Torp)

De almindelige Straffe er Fængsel, Hæfte og Bøde. (T. U. § 31, K. U. § 11, Strfl. §§ 9, 65, L. ¼ 1911 § 11)

§ 33.

(Olrik)

De almindelige Straffe er Strafarbejde, Fængsel, Hæfte og Bøde.

§ 34.

(Glarbo, Goll, Johansen, Krabbe, Torp)

Fængsel idømmes paa Livstid eller paa Tid, ikke under 1 Maaned og ikke over 16 Aar. Det udstaas i dertil bestemte Statsanstalter. Kvinder og Mænd holdes afsondrede hver i sin Anstalt eller Anstaltsafdeling. Fængsel i 6 Maaneder og derover udstaas saavidt muligt i særlig dertil bestemte Anstalter. (T. U. § 32, K. U. § 13, 1. St., 1. Pkt. og 17, 1.—2. St., Anordn. §§ 2, 3)

§ 34.
(Olrik)

(Angaaende de Ændringer, der efter 01-riks Forslag i Konsekvens heraf vil være at foretage med Hensyn til de følgende Paragrafer henvises til Motiverne Sp. 94 o. flg.).

Strafarbejde idømmes paa Livstid eller paa Tid, ikke under 1 og ikke over 16 Aar. Det udstaas i dertil bestemte Statsanstalter; Kvinder og Mænd holdes afsondrede hver i sin Anstalt.

§ 35.

(T. U. § 33, K. U. §§ 16, 1. St., 20, 1. St.)
Anordn. §§ 12, 13, 57, 58)

Fanger, der udstaar Straf af Fængsel, skal bære den for dem anordnede Dragt. De forplejes efter et af Justitsministeren stadfæstet Reglement. De maa ikke til Forplejning eller iøvrigt forskaffe sig eller modtage andet end, hvad Anordninger og Reglementer hjemler.

§ 36.

(T. U. § 34, K. U. §§ 13, 1. St., 2. Pkt., og 2. St., 16, 1. St., 17, 3. og 4. St., 20, 1. St., Anordn. §§ 15, 26, 27, 28, 29, 59, 60)

Fangerne er pligtige at udføre det Arbejde, der overensstemmende med de derom udfærdigede Anordninger paalægges dem. Den daglige Arbejdstid maa ikke overstige 12 Timer. **Friluftsarbejde** udenfor Anstaltens Omraade kan finde Sted under Anstaltens Ledelse og Tilsyn.

Arbejdsudbyttet tilfalder Staten. Dog tillægges der Fangen som Belønning for Flid og god Opførsel et mindre Beløb som Arbejdspenge. Disse tilhører ikke Fangen, førend de er udbetalt ham, og han har ikke forud noget retligt Krav paa de oplagte Beløb.

§ 37.

(T. U. § 37 tildels § 38, K. U. §§ 14, 1. St., 15, 18, 1. St. 19)

Fængsel fuldbyrdes i Enrum eller i Fællesskab efter følgende Regler:

Overstiger Straffen ikke 2 Aar, fuldbyrdes den saa vidt muligt i Enrum, medmindre dette af særlige Grunde anses for skadeligt for Fangen eller u hensigtsmæssigt.

Overstiger Straffen 2 Aar, fuldbyrdes den i Fællesskab. Dog kan Fangen holdes i Enrum i den første Del af Straffetiden ikke over 1 Aar og ved Straffetidens Slutning ikke over 3 Maaneder, ligesom han kan hensættes i Enrum, naar og saa længe det er nødvendigt af Hensyn til Sikkerheden eller Disciplinen, eller — med Justitsministerens Samtykke — naar det er ønskeligt af Sundhedshensyn eller undtagelsesvis af andre særlige Grunde. Hvis Straffen ikke

overstiger 3 Aar, kan Justitsministeren bestemme, at Straffen udstaaes i Enrum i de første 2 Aar, og ved Udløbet af denne Tid, naar særlige Grunde taler derfor, tillade, at Resten af Straffen udstaaes paa samme Maade.

Fuldbyrdes Straffen i Enrum, skal Fangen saavel om Dagen som om Natten holdes afsondret. Dog kan der ved Guds-tjeneste, Undervisning, Legemsøvelser og under Gaardtur foretages saadanne Afvigelser fra Afsondringen, som paa Grund af Fangens Alder eller Helbredstilstand eller af andre Grunde anses for ønskelige. Endvidere kan der, hvor det af Hensyn til Anstaltens Tarv findes særlig paakrævet, for enkelte Fangers Vedkommende afviges fra Afsondringen.

Fuldbyrdes Straffen i Fællesskab, holdes Fangen i Anstalten dog afsondret om Natten, for saa vidt hans Helbred ikke er til Hinder derfor, og kan holdes afsondret under Guds-tjeneste, Undervisning, Forberedelse dertil, og Gaardtur samt i Fritid og Spisetid.

En Straf anses for udstaaet i Enrum, naar Arbejdet udføres under Afsondring.

§ 38.

Fuldbyrdelse af Fængsel i 6 Maaneder eller derover sker gennem Oprykning i Klasser.

Naar Straffen fuldbyrdes i Fællesskab, inddeles Fangerne saa vidt muligt i Hold, hvorved navnlig oftere straffede Fanger afsondres fra andre.

§ 39.

Fanger, som er svækkede af Drikfældighed, kan, naar det paa Grund af deres Tilstand maa antages, at Straffen ikke vil have den tilsigtede Virkning paa dem, efter Indstilling af Anstaltens Styrelse af Justitsministeren midlertidig eller for Resten af deres Straffetid overflyttes til Arbejdshus. (§ 65).

Fanger, hvis Straffetid udgør 8 Aar eller derover, kan, naar Halvdelen af Straffetiden, dog mindst 5 Aar, er forløben, efter Indstilling af Anstaltens Styrelse af Justitsministeren overflyttes til Forvarings-

(T. U. § 38, K. U. §§ 14, 2. og 3. St., 18, 2. og 3. St., Anordn. §§ 14, 49, 67)

(T. U. § 39, 1. og 3. St., K. U. §§ 16, 1. St., 20, 1. St., Anordn. §§ 45, 46, 66)

(T. U. § 39, 4. og 5. St.)

anstalt (§ 70) for Resten af deres Straffetid. For Livstidsfangers Vedkommende kan saadan Overflytning finde Sted efter 10 Aars Forløb.

§ 40.

(T. U. § 40, K. U. §§ 16, 2. St., 20, 2. St.
Anordn. §§ 33, 34, 62)

Naar to Trediedel af Straffetiden, dog mindst 9 Maaneders Fængsel, er udstaaet, gør Anstaltens Styrelse til Fængselsretten Indstilling om, hvorvidt Fangen skal løslades paa Prøve.

Løsladelsen forudsætter, at Fangens Forhold ikke gør den utilraadelig, samt at passende Arbejde for Fangen eller hans Anbringelse og Underhold paa anden hensigtsmæssig Maade er sikret, og at han erklærer at ville underkaste sig de til Løsladelsen knyttede Vilkaar.

Ved Løsladelsen sættes Fangen regelmæssigt under Tilsyn gennem en Forening, der antager sig løsladte Fanger, eller af en dertil egnet og villig Person, og Løsladelsen knyttes til det Vilkaar, at Fangen fører et arbejdsomt og redeligt Liv samt overholder de ham af den Tilsynsførende givne Paalæg. Yderligere Vilkaar kan tilføjes, derunder navnlig, at Prøvetiden skal tilbringes helt eller delvis paa et til Anbringelse af løsladte Fanger godkendt Optagelseshjem.

§ 41.

(T. U. § 41, Anordn. §§ 35, 36, 1. St., 62)

Ved Løsladelse paa Prøve modtager Fangen et Pas, der indeholder de for Løsladelsen gældende Vilkaar og Tilkendegivelse om, at han, hvis disse ikke overholdes, vil blive genindsat til Udstaaelse af den ved Løsladelsen tilbagestaaende Straffetid.

Fængselsretten afgør, om Genindsættelse skal finde Sted. Finder Genindsættelse Sted, fuldbyrdes den tilbagestaaende Del af Straffen som en ny Straf, der sammenlægges med den Straf af Fængsel, som maatte være bleven idømt ham efter Løsladelsen.

§ 42.

(T. U. § 42, Anordn. §§ 37, 63)

Straffen anses for udstaaet, hvis Beslutning om Genindsættelse ikke er truffet.

fen inden 2 Aar fra Løsladelsen eller, naar den tilbagestaaende Straffetid er længere, inden dennes Udløb.

§ 43 A.

(*Olrik*).

Fængsel idømmes paa Tid, ikke under 1 Maaned og ikke over 1 Aar. Det udstaaes i dertil bestemte Statsanstalter. Kvinder og Mænd holdes afsondrede i hver sin Anstalt eller Anstaltsafdeling. Straffen fuldbyrdes i Enrum, medmindre dette af særlige Grunde anses for skadeligt for Fangen eller uhensigtsmæssigt; Reglerne i § 37, 3die og 4de Stykke finder herved tilsvarende Anvendelse.

§ 43 B.

(*Olrik*).

se Mot. Sp. 95.

§ 43.

Naar en Person mellem 16 og 21 Aar (T. U. § 43, K. U. § 56, 1. St., Anordn. § 61) gør sig skyldig til Straf af Fængsel for en Forbrydelse, der maa anses som Udslag af forbryderske Tilbøjeligheder eller af Hang til Lediggang eller til at søge slet Selskab, bliver han at dømme til Straf af Ungdomsfængsel, saafremt Retten finder, at varige opdragende og uddannende Foranstaltninger vil være nyttige.

Saadan Straf udstaaes i en særlig dertil bestemt Anstalt eller for Kvinders Vedkommende Anstaltsafdeling.

§ 44.

Den til Ungdomsfængsel dømte kan i (T. U. § 43, 5 St.) Henhold til Dommen holdes tilbage i dette i indtil 3 Aar.

Naar 1 Aar er forløbet efter Indsættelsen, forelægger Fængslets Styrelse for Fængselsretten Spørgsmaalet om Fangens Løsladelse. Beslutter Fængselsretten Straffens Fortsættelse, afgør den ved Udgangen af det følgende Aar, om Fangen skal løslades.

Naar Fangen løslades, forbliver han 1 Aar efter Løsladelsen under et i Overensstemmelse med § 40, 3die Stykke anordnet Tilsyn og er i den Tid underkastet de ham i Medfør af nævnte Bestemmelse paalagte Vilkaar.

Overtræder den løsladte de foreskrevne Vilkaar, afgør Fængselsretten, om han skal genindsættes. En genindsat Person kan efter Fængselsrettens Bestemmelse holdes tilbage i Ungdomsfængsel indtil 1 Aar udover den i 1ste Stykke foreskrevne Straffetid.

§ 45.

(T. U. § 43, 6. St.)

Findes en i Ungdomsfængsel indsat Fange, naar mindst 2 Maaneder af Straffetiden er forløbet, uegnet til videre Behandling i samme, kan Fængselsretten efter Indstilling af Fængslets Styrelse beslutte hans Overførelse til almindeligt Fængsel og fastsætter da samtidig indenfor Lovens Strafferamme, hvor længe Fangen skal forblive i saadant Fængsel. Dog kan Straffetiden ikke overskride den ikke udstaaede Del af den Tid, hvori Fangen i Medfør af § 44, 1ste Stykke kunde holdes tilbage i Ung-

§ 46.

(T. U. § 43, 1.—4. St.)

I Ungdomsfængsel holdes Fangen i Enrum i saa lang Tid efter Indsættelsen, som Fængslets Styrelse anser det for formaals-tjenligt, dog ikke udover 3 Maaneder. Efter Indstilling af Fængslets Styrelse kan Justitsministeren, naar særlige Grunde taler derfor, tillade, at Straffen udstaas i Enrum i det første Aar efter Indsættelsen.

Iøvrigt fuldbyrdes Straffen gennem Oprykning i Klasser i Fællesskab, dog at Fangen i indtil 1 Maaned inden Løsladelsen kan holdes i Enrum.

Ved Fuldbyrnelsen lægges særlig Vægt paa Fangens aandelige og legemlige Udvikling gennem Undervisning, Legemsøvelser og Udførelse af Friluftsarbejde samt paa hans Uddannelse til et Erhverv, hvorved han efter Løsladelsen kan ernære sig.

§ 47.

Ved kgl. Anordning træffes nærmere Bestemmelse om **Arbejdsordningen** i de Anstalter, i hvilke Fængselsstraf udstaaes, om Arbejdspengenes Størrelse, Anvendelse og Fortabelse samt om Straffens Fuldbyrkelse i det hele indenfor de ved denne Lov dragne Grænser. (T. U. § 44, K. U. §§ 16, 1. St., 20, 1. St.)

§ 48.

Hæfte idømmes, hvor ikke andet er bestemt, fra 14 Dage til 2 Aar. Straffen udstaaes i Arresthus og i Enrum med de Undtagelser og Lempelser, som Hensynet til Fangens Alder eller Helbreds-tilstand maatte kræve. Naar Hæfte i Medfør af §§ 92 eller 93 idømmes i længere Tid end 2 Aar, kan Justitsministeren dog bestemme, at Straffen helt eller delvis skal udstaaes i Fællesskab. (T. U. § 45, K. U. § 21, Strfl. § 18, Anordn. §§ 4, 69)

Fangerne maa ikke hensættes sammen med andre Fanger end saadanne, som udstaar Straf af Hæfte, og ikke med Fanger af andet Køn. Forplejningen er ikke indskrænket til den anordnede Fangekost. Indenfor de Grænser, som god Orden i Fængslet kræver, har Fangerne Ret til selv at forskaffe sig, hvad de ønsker til personlig Brug og Udstyr af Cellen.

Fangerne er berettigede til selv at skaffe sig Arbejde, der er foreneligt med Sikkerheden og god Orden i Fængslet; Arbejdsudbyttet tilfalder Fangen. Skaffer Fangen sig ikke saadant Arbejde, paalægges det ham mod Vederlag at udføre et under Hensyn til hans Dannelsesstrin og Livsstilling passende Arbejde i et saadant Omfang, som er nødvendigt til en rimelig Sysselsættelse.

Nærmere Bestemmelser om Fuldbyr-delsen træffes ved kgl. Anordning.

§ 49.

Fanger maa ikke sysselsættes med sundhedsfarligt Arbejde, og skal i samme Omfang som fri Arbejdere holdes forsikrede mod Følger af Ulykkestilfælde. (T. U. § 35, K. U. §§ 16, 1. St., 20, 1. St. Anordn. §§ 24, 25, 57)

(T. U. § 36, K. U. §§ 16, 1. St., 20, 1. St., 30, Anordn. §§ 20, 2. St., 21, 22, 32, 3. St., 57, L. ¼ 1911 § 10)

§ 50.

Den Tid, i hvilken en Fange indlægges paa Sygehus, medregnes til Straffetiden, medmindre Indlæggelsen skyldes hans eget Forhold under Strafudstaaelsen.

Til Straffetiden medregnes ikke den Tid, i hvilken en Fange hensættes i Strafcelle, eller den Tid, der forløber, inden en undvegen Fange tilbageleveres.

Om den Tid, i hvilken en Fange i Anledning af en retslig Undersøgelse afgives til Politiet eller Retten, skal medregnes til Straffetiden, afgøres af Direktøren for Fængselsvæsenet.

§ 51.

(T. U. § 46, K. U. § 25, 1. St., Anordn. §§ 32, 47, 57, 66, 2. Pkt., L. N°. 40 af²³/₂ 1915)

Overfor Fanger, der udstaar Straf, kan efter nærmere ved kgl. Anordning fastsatte Regler følgende Disciplinærstraffe anvendes:

- 1) Udelukkelse fra Begunstigelser, som Anordninger og Reglementer hjemler Fanger, hvis Opførsel er tilfredsstillende,
- 2) haardt Natteleje indtil 14 Dage,
- 3) Kostindskrænkning indtil 14 Dage; hvis den bestaar i, at der kun gives Fangen Vand og Brød, kan den dog kun anvendes indtil 5 Dage og kun overfor Personer over 18 Aar,
- 4) Udelukkelse fra Arbejde indtil 14 Dage,
- 5) Hensættelse i Strafcelle indtil 2 Maaned.

Endvidere overfor Fanger, der udstaar *Hæfte*:

- 6) Udelukkelse fra Adgang til selv at sørge for deres Forplejning i højst 1 Maaned, samt overfor Fanger, der udstaar *Fængsel*:
- 7) mørk Celle indtil 4 Dage, dog kun for Fanger over 18 Aar,
- 8) Udelukkelse fra Arbejdsgodtgørelse,
- 9) Fortabelse af oplagte Arbejdspenge,
- 10) Nedsættelse i en lavere Klasse.

Flere Disciplinærstraffe kan anvendes i Forening.

De under 2, 3 og 7 nævnte Straffe kan kun anvendes, naar det efter indhentet Lægeerklæring maa antages at kunne ske uden Skade for Fangens legemlige og aandelige Sundhed.

Den ved Hensættelse i Strafcelle for-
aarsagede Forlængelse af den idømte Straffe-
tid maa ikke overstige en Trediedel af denne.

§ 52.

Spændetrøje, Haandjærn eller andre (T. U. § 47, K. U. § 25, 2. St.)
Sikringsmidler kan i det for Øjemedet nød-
vendige Omfang anvendes for at afværge
truende Vold, betvinge voldsom Modstand
eller forebygge Rømning.

§ 53.

Bøde kan foruden i de Tilfælde, hvor (T. U. § 48, 1. St., K. U. § 23, 1. St., Strfl.
den er foreskrevet som Hovedstraf, idømmes § 30, 1, St.)
som Tillægsstraf ved Lovovertrædelser, der
skyldest Vindesygge.

Bøder, der paalægges i Henhold til
denne Lov, tilfalder Statskassen.

(Goll, Johansen, Olrik, Torp foreslaar føl-
gende Affattelse af §§ 54—58)

§ 54.

Hvor ikke andre Regler for Bødens (T. U. § 48, 2. St., K. U. § 48, Strfl. § 59,
Beregning er foreskrevne, har Retten under cfr. Udkast til Lov om Forseelser § 5)
Hensyn til den bødefældtes Formue, Ind-
tægt, Underholdspligter og øvrige Forhold,
der indvirker paa hans Betalingsevne, at
fastsætte et vist Beløb, der for ham regnes
som en Dagsbod. Bødestraffen idømmes med
mindst 1 og højst 90 Dagsbøder.

Hvor Bøde ikke bestemmes som Dags-
bod, bliver der dog ved dens Fastsættelse
at tage særligt Hensyn til den skyldige3
Betalingsevne.

§ 55.

Retten kan mod eller uden Sikkerheds- (T. U. § 49, K. U § 23, 2., 3. og 5. St.)
stillelse fastsætte en Frist af indtil 3 Maane-
der til Bødens Betaling.

Betaling afdragsvis kan tilstedes af
Politiet.

Betales Bøden ikke, bliver den at ind-
drive, med mindre Politiet skønner, at Ind-
drivelse ikke er mulig eller vilde gøre føle-
ligt Skaar i den bødefældtes Livsvilkaar.

Bøde kan kun, hvor saadant er særlig
hjemlet, kræves betalt i den bødefældtes
Dødsbo eller inddrives hos nogen anden end
den bødefældte.

§ 58.

(T. U. § 50, 1. St., § 51, 3. St., K. U. § 24,
1. St., Strfl. § 30)

Betales en idømt eller i Retten vedtagen Bøde ikke, træder i Bødens Sted en af Retten fastsat Forvandlingsstraf af Hæfte eller Fængsel.

Fængsel som Forvandlingsstraf kan udstaaes i Arresthus.

Er Bøde idømt i Forbindelse med Frihedsstraf, bliver Forvandlingsstraffen at fastsætte til samme Strafart som Hovedstraffen og udstaaes i Forbindelse med denne.

§ 57.

(T. U. § 50, K. U. § 24, 2. og 3. St., Strfl. § 30)

Naar Bødestrafen er fastsat som Dagsbod, iagttages ved Forvandlingsstraffens Beregning, at 2 Dages Hæfte eller Fængsel svarer til en Dagsbod. Er Bødestrafen fastsat paa anden Maade, kan Forvandlingsstraffen ikke sættes højere end til Hæfte eller Fængsel i 180 Dage og ikke lavere end 2 Dages Hæfte eller Fængsel.

Er en Del af Bøden betalt, bliver Forvandlingsstraffen forholdsvis at nedsætte, dog saaledes, at en Del af en Dag regnes lige med en hel Dag, og at Forvandlingsstraffen ikke kan nedsættes under ovennævnte Minimum. Er en Del af Bøden afsonet, men Resten tilbydes betalt, tages ved Beregningen af denne alene Hensyn til de hele Dage, hvori Forvandlingsstraf er udstaaet.

Forinden Forvandlingsstraffen fuldbyrdes, bør der saa vidt muligt gives den bødefældte, som begærer det, Lejlighed til at aftjene Bøden ved frivilligt Arbejde for Stat, Kommune eller velgørende Institutioner efter Regler fastsatte af Justitsministeren.

§ 58.

(T. U. § 51, 1. St., K. U. § 24, 4. St.)

Bestemmelserne i §§ 53—57 finder tilsvarende Anvendelse paa Bøder, der fastsættes ved administrativ Myndigheds Afgørelse, saaledes at den paagældende Myndighed træffer de Afgørelser, som ellers træffes af Retten. Som Forvandlingsstraf kan dog kun Hæfte anvendes.

(Glarbo, Krabbe foreslaar følgende Affattelse af §§ 54—58)

§ 54.

Bøde fastsættes til et Beløb af mindst (KK. U. § 48)
4 Kr.

Ved Fastsættelsen af en Bødes Størrelse bliver der iøvrigt indenfor de Grænser, som Strafskyldens Vurdering tilsteder, at tage Hensyn til, hvorledes den skyldiges Kaar skønnes at være. Forinden Bøden idømmes, bliver der af Paatalemyndigheden at forelægge Retten Oplysninger om den skyldiges Formuesomstændigheder.

For saa vidt der i den øvrige Lovgivning er foreskrevet særlige Begler for Bødens Beregning, har det sit Forblivende herved.

§ 55.

Som Flertalsforslagets § 55, dog at Ordene „mod eller uden Sikkerhedsstillelse” udgaar.

§ 56.

Opnaas ikke Betaling af en Bøde, træder i dennes Sted en Forvandlingsstraf af Hæfte eller Fængsel.

Fængsel som Forvandlingsstraf kan udstaas i Arresthus efter nærmere ved kgl. Anordning givne Regler.

§ 57.

Bøde, der er idømt af eller vedtaget for en Domstol, afsones efter Reglerne om Hæfte eller, hvis den paagældende i Løbet af de sidste 5 Aar har udstaaet strengere Frihedsstraf end Hæfte eller mere end en Gang har afsonet Bøde, efter Reglerne om Fængsel. Om Arten af Afsoningsstraffen samt om dens Varighed træffer Dommeren Afgørelse samtidig med, at Bødens Størrelse fastsættes. Forvandlingsstraffens Varighed kan ikke sættes lavere end 2 Dage og ikke højere end 9 Maaneder.

Er Bøde idømt i Forbindelse med Frihedsstraf, bliver Forvandlingsstraffen at fastsætte til samme Strafart som Hovedstraffen.

3. og 4. Stk. som Flertalsforslagets § 57,
2. og 3. Stk.

§ 58.

Bøder, som er fastsat paa anden Maade end i § 57 nævnt, afsones efter Reglerne om Hæfte. Det Beløb af Bøden, der udgør indtil 40 Kr., afsones med 1 Dag for hver 5 Kr., det Beløb, som er over 40 Kr. indtil 400 Kr., afsones med 1 Dag for hver 10 Kr., hvad der er over 400 Kr. indtil 4,000 Kr. med 1 Dag for hver 50 Kr., og hvad der er udover dette, med 1 Dag for hver 100 Kr., dog saaledes, at de i § 57 foreskrevne laveste og højeste Grænser iagttages. Ved Afsoningsstraffens Beregning kommer iøvrigt kun den Del af Bøden i Betragtning, hvortil der svarer fulde Dages Frihedsstraf.

7de Kapitel,

Betingede Straffedomme.

§ 59.

(T. U. § 61, K. U. § 63, L. ¼ 1911 § 20)

Naar en Straffedom ikke lyder paa højere Straf end Bøde, Hæfte i 2 Aar eller Fængsel i 1 Aar, kan det i Dommen bestemmes, at Straffens Fuldbyrdelse skal udsættes, saaledes at Straffen bortfalder ved Udløbet af en af Betten fastsat Prøvetid, saafremt den dømte opfylder de i Loven foreskrevne Betingelser og de yderligere Vilkaar, som maatte være fastsatte i Dommen. Prøvetiden er mindst 2, højst 5 Aar, regnet fra den endelige Doms Afsigelse. I Prøvetiden eller en Del af denne sættes den dømte, naar Omstændighederne taler derfor, under et i Dommen nærmere bestemt Tilsyn.

§ 60.

(T. U. § 62, 1. St., K. U. § 65, 1. St., L. ¼ 1911 § 20)

Hvis den dømte gør sig skyldig til Straf for en Lovovertrædelse, om hvilken der inden Prøvetidens Udløb er indledet retslig Undersøgelse mod ham, bliver den udsatte Straf at fuldbyrde, saaledes at der fastsættes en fælles Straf for begge Lovovertrædelser. Dog kan Retten, hvis den ny Lovovertrædelse er uagtsom eller den Straf, han nu har forskyldt, ikke overstiger Bøde eller Hæfte, bestemme, at det skal have sit Forblivende ved Udsættel-

sen af den første Strafs Fuldbyrkelse, eller, naar særlige Omstændigheder taler derfor, at Fuldbyrkelsen af en for begge Lovovertrædelser fastsat samlet Straf udsættes.

§ 61.

Bliver en i Dommen fastsat Betingelse (T. U. § 62, 3. St., K. U. § 65, 2. St., L. ¼. 1911 § 20) ikke overholdt, uden at dette skyldes Omstændigheder, der er den dømte utilregnelige, fuldbyrdes Straffen. Begærer den dømte det, bliver Sagen dog af Paatalemyndigheden paany at indbringe for den Ret, som har paakendt den i første Instans eller med den dømtes Samtykke for Underretten i den Retskreds, hvori han bor eller opholder sig. Retten afgør da ved Kendelse, om Straffen skal fuldbyrdes, eller om det skal have sit Forblivende ved Udsættelsen enten paa de hidtidige eller ændrede Vilkaar. Saadan Kendelse kan ikke paakæres for højere Ret.

§ 62.

Indledes inden Prøvetidens Udløb retslig Undersøgelse mod den betinget dømte for en Lovovertrædelse, begaaet før Dom i første Instans overgik ham, med det Udfald, at Tillægsstraf efter § 91 vilde være at idømme, fastsætter Retten en ny samlet Straf og bestemmer, under lagttagelse af Reglerne i § 59, om Straffen bliver at fuldbyrde, eller om Fuldbyrkelsen paany skal udsættes. I sidste Fald fastsættes en ny Prøvetid. (T. U. § 63, K. U. § 67, 1. St. L. ¼ 1911 § 22)

§ 63.

Indledes efter Prøvetidens Udløb retslig Undersøgelse for en efter Afsigelsen af betinget Dom, men inden Prøvetidens Udløb begaaet Lovovertrædelse, kommer det stedfundne Brud paa Betingelsen for Straffens Bortfald i Betragtning som en skærpende Omstændighed ved Udmaalingen af Straffen for denne Lovovertrædelse. (T. U. § 62, 2. St., K. U. § 66)

§ 64.

Bliver den idømte Straf ikke i Medfør af foranstaaende Bestemmelse fuldbyrdet, bortfalder Straffen og — bortset fra det i § 63 nævnte Tilfælde — Dommens Evne (T. U. § 64, K. U. § 64, L. ¼ 1911 § 21)

til at medføre Gentagelsesvirkning. Samtidig bortfalder de Bestemmelser, som Dommen maatte indeholde om Fortabelse af Rettigheder i Henhold til § 78.

8de Kapitel.

Arbejdshus og Sikkerhedsforvaring.

§ 65.

(T. U. § 52) Indsættelse i Arbejdshus i Stedet for Frihedsstraf kan idømmes:

- 1) naar nogen, efter at have udstaaet 2 Fængselsstraffe for en Berigelsesforbrydelse eller for Betleri eller Løsgænger, inden 3 Aar efter den sidste Løsladelse fra Fængsel eller Arbejdshus paany gør sig skyldig i en af de nævnte Forbrydelser, og de begaaede Forbrydelser maa betragtes som Udslag af Hang til Ledigang og uordnet Levevis, uden at den skyldige dog kan anses som egentlig farlig Forbryder,
- 2) naar nogen, der for en i Kapitel 24 omhandlet Forbrydelse har udstaaet Fængselsstraf eller været indsat i Arbejdshus, inden 3 Aar efter Løsladelsen paany gør sig skyldig i saadan Forbrydelse, og den skyldiges Forhold udviser, at han, uden at kunne anses som egentlig farlig Forbryder, har Hang til at begaa Forbrydelser af nævnte Art,
- 3) naar nogen har begaaet en Forbrydelse under Paavirkning af spirituøse Drikke, og han maa antages at have uhelbredelig Hang til Drukkenskab,
- 4) naar en Kvinde, der er straffet efter § 231, i Strid med et hende ved Dommen givet Paalæg søger Erhverv ved Utugt.

§ 66.

(T. U. § 53, 1. og 3. St.) Ingen til Arbejdshus dømt Person kan holdes tilbage i dette udover 5 Aar. Naar 2, eller ved gentagen Indsættelse 3 Aar er forløbne, gør Anstaltens Styrelse til Fængselsretten Indstilling om, hvorvidt den dømte bør forblive i Arbejdshuset. Beslutter

Retten dette, skal Sagen genoptages og ny Afgørelse træffes med 1 Aars Mellemrum indtil 5 Aars Fristen er udløben.

Ingen til Arbejdshus dømt Person kan løslades før 1 Aar er forløbet efter Indsættelsen. Ender Anstaltens Styrelse, at han efter denne Tids Forløb bør løslades, afgøres Spørgsmaalet herom af Fængselsretten. Løsladelse kan ske ubetinget eller paa Prøve. Prøvetiden er 1 Aar. Iøvrigt finder Bestemmelserne i §§ 40—42 Anvendelse. Dømmes den paa Prøve løsladte for en i Prøvetiden begaaet Lovovertrædelse, afgøres det ved Dommen, om han i Henhold til § 65 paany skal indsættes i Arbejdshus, eller om han efter udstaaet Straf skal genindsætte» i den i Henhold til den tidligere Dom tilbagestaaende Tid.

For de i Henhold til § 39, 1ste Stykke, til Arbejdshus overførte Fanger gælder ovenstaaende Regler ikke.

De i § 50 indeholdte Bestemmelser finder tilsvarende Anvendelse overfor de i Arbejdshus indsatte Personer.

§ 67.

Arbejdshusene staaar under Statens Styre. (T. U. § 53, 4. og 5. St.)
De i Arbejdshus indsatte Personer er undergivne Arbejdspligt efter Regler, svarende til de i §§ 36 og 49 givne. Friluftsarbejde anvendes i størst muligt Omfang. Behandlingen bør ikke være haardere end Hensynet til Disciplinen og Arbejdspligtens Opfyldelse kræver. Omfanget af de Friheder og Begunstigelser, der indrømmes, afhænger af den paa gældendes Opførsel og Flid og finder sit Udtryk gennem Oprykning i Klasser. Arbejdshusets Styrelse kan tilstaa den, der ved god Opførsel har gjort sig fortjent dertil, en begrænset Udgangstilladelse.

Naar en Person, som ifølge 2 Domme for (T. U. § 54, K. U. § 56, 2. St.)
Forbrydelser, begaaede efter det fyldte 18 Aar, har udstaaet Fængselsstraf eller har hensiddet i Arbejdshus i tilsammen mindst 2 Aar, paany gør sig skyldig til Straf af Fængsel og de foreliggende Oplysninger **kendetegner** ham som en farlig, erhvervs-

eller vanemæssig Forbryder, kan Retten, hvis Hensynet til Samfundets Sikkerhed findes at kræve det, dømme ham til at tages i Sikkerhedsforvaring, der da træder i Stedet for Straf.

Med Fængsel ligestilles Frihedsstraffe af tilsvarende Art, som er udstaaede i Udlandet.

§ 69.

(T. U. § 55, 1. og 2. St.)

Ingen til Sikkerhedsforvaring dømt Person kan løslades, før 5 i Gentagelsestilfælde 10 Aar er forløbet efter Indsættelsen, eller holdes tilbage udover 20 Aar efter samme. Naar 5, henholdsvis 10 Aar er forløbet, afgøres *Spørgsmaalet*, om Løsladelse skal finde Sted, af Fængselsretten. Løsladelse sker paa Prøve efter de i §§ 40—42 indeholdte Regler, dog at Prøvetiden, der mindst skal være 2 Aar, fastsættes af Fængselsretten. Nægtes Løsladelse, kan *Spørgsmaalet* tidligst bringes for Fængselsretten efter 2 Aars Forløb.

Inden Udløbet af de i 1ste Stykke nævnte Frister kan Løsladelse under ganske særlige Omstændigheder efter Indstilling af Fængselsretten finde Sted ved kgl. Resolution.

De i § 50 indeholdte Bestemmelser finder tilsvarende Anvendelse overfor de i Forvaringsanstalt anbragte Personer.

§ 70.

(T. U. § 55, 1. og 3. St.)

Sikkerhedsforvaring udstaas af Mænd i en dertil særlig indrettet Statsanstalt, af Kvinder i Arbejdshus under Iagttagelse af de i § 69 givne Regler. Angaaende Arbejdspigten og Behandlingen finder Reglerne i § 67 tilsvarende Anvendelse med fornøden Hensyntagen til Forvaringsfangernes større Farlighed. Udgangstilladelse kan ikke meddeles.

§ 71.

Nærmere Bestemmelser om Behandlingen af de i Arbejdshus eller til Sikkerhedsforvaring dømte Personer træffes ved kgl. Anordning, hvorved tillige fastsættes Disciplinærstraffe svarende til Bestemmelserne i § 51.

9de Kapitel.

**Andre Retsfølger af den strafbare
Handling.****§ 72.**

Bliver en tiltalt frifunren i Henhold (T. U. § 57, K. U. § 84, 1. St.) til § 16 eller findes Straf i Henhold til § 17 uanvendelig, men den skyldige maa anses farlig for Retssikkerheden, bestemmer Retten, hvilke Sikkerhedsforanstaltninger der bliver at træffe overfor ham. Kan Sikkerhed ikke ventes opnaaet ved mindre indgribende Forholdsregler, saasom Anvisning af eller Forbud imod Ophold paa et bestemt Sted, Paalæg af den i § 74 omhandlede Art, Beskikkelse af Tilsyn eller Umyndiggørelse, bliver den paagældende at anbringe i en Sindssyge-, Aandssvage- eller anden Kur- eller Plejeanstalt eller i en særlig for saadanne Personer indrettet Forvaringsanstalt. Indenfor de af Retten dragne Grænser træffer Øvrigheden de nærmere Bestemmelser, som Foranstaltningens Udførelse maatte udkræve. Det beskikkede Tilsyn eller Værgen har Ret til at tage Bestemmelse om den paagældendes Opholdssted.

Paa Foranledning af Paatalemyndigheden eller vedkommende Anstaltsledelse kan Retten til enhver Tid ved Kendelse forandre den trufne Afgørelse om Sikkerhedsforanstaltningens Art eller efter indhentet Lægeerklæring ophæve denne, foreløbigt eller endeligt.

§ 73.

Er den, der har begaaet en strafbar Handling, efter dennes Foretagelse, men før Dom er gaaet, kommet i en ikke blot forbigaaende Tilstand af den i § 16 [*Goll, Olrik, Torf*: § 16 eller § 17] omhandlede Art, og Retten efter indhentet Lægeerklæring finder, at Straffens Fuldbyrkelse bør udsættes, træffes der i Dommen Bestemmelse derom, samt, hvis den skyldige maa anses farlig for Retssikkerheden, tillige om Anvendelse af Sikkerhedsforanstaltninger i Overensstemmelse med Reglerne i § 72.

Bestemmelse om senere Fuldbyrkelse af Straffen eller dennes Bortfald helt eller delvis træffes ved Kendelse af Retten.

§ 74.

(T. U. § 59, 1. og 2. St., K. U. §§ 85, 1. og 2. St., L. ¼ 1911 § 6.

Bliver nogen dømt til Frihedsstraf, og Eetten finder, at Forbrydelsen er begaaet under Paavirkning af spirituøse Drikke, kan der ved Dommen gives den dømte Paalæg om, at han i et vist Tidsrum, dog ikke udover 5 Aar fra hans Løsladelse, ikke i noget offentligt Beværtningslokale eller i Udsalgs- eller Uddelingssted for spirituøse Drikke maa nyde saadanne Drikke og ej heller færdes udenfor sit Hjem i beruset Tilstand.

Af Politiet kan der gives Beværtere, Handlende eller Uddelere Paalæg om ikke at udskænke, sælge eller uddele spirituøse Drikke til en saadan Person.

§ 75.

(T. U. § 59, 3. St., K. U. § 85, 3. St., § 502, L. Nr. 237, ^{12/6} 1922 § 82)

Fremgaar det af indhentet Lægeerklæring og Sagens øvrige Omstændigheder, at en efter forrige Paragrafs 1ste Stykke eller efter § 133, 3die Stykke, strafskyldig Person er forfalden til Drukken-skab, kan det ved Dommen bestemmes, at han før eller efter Straffens Udstaaelse skal anbringes i en Helbredelsesanstalt for Drankere, om fornødent i en særlig dertil indrettet offentlig Anstalt eller Anstaltsafdeling, indtil han maa anses helbredet, dog ikke udover 18 **Maanedes**, i Gentagelsestilfælde 3 Aar. Antages den saaledes anbragte før Fristens Udløb for helbredet, eller viser Anbringelsen sig hensigtsløs, bestemmer Eetten efter Indstilling af Anstaltens Styrelse og efter indhentet Erklæring af vedkommende Læge ved Kendelse, om Anbringelsen skal ophøre. Ved Anbringelsens Ophør afgør Eetten, om en ikke udstaaet Straf skal udstaaes eller helt eller delvis bortfalde. Straffens Bortfald kan betinges af, at den paagældende i indtil 2 Aar fra Anbringelsens Ophør opfylder visse af Eetten givne Paalæg.

§ 76.

Naar en Udlænding dømmes til Fængsel, kan det, hvis hans Forhold giver Anledning dertil, i Dommen bestemmes, at han efter udstaaet Straf bliver at udbringe af Riget.

Inden Udbringeisen skal den paagældende til Politiets Protokol advares om det med ulovlig Tilbagevenden forbundne Strafansvar.

§ 77.

Ved Dom kan, naar ikke andet særlig er bestemt, til Fordel for Statskassen indtages:

- 1) Genstande, der er frembragt ved en strafbar Handling eller har været brugt eller bestemt til at bruges ved en forsætlig Lovovertrædelse, forsaavidt de tilhører nogen for Gerningen ansvarlig;
- 2) Genstande, der maa anses bestemt til at tjene et forbryderisk Formaal, naar deres Inddragelse af Hensyn til Retsikkerheden findes fornøden;
- 3) det ved en strafbar Handling indvundne Udbytte, forsaavidt ingen kan gøre retligt Krav derpaa, eller et Beløb, der skønnes at svare dertil.

Politiet træffer Bestemmelse om, hvorledes der skal forholdes med de i Medfør af Nr. 2 inddragne Ting. Iøvrigt bliver det inddragne, forsaavidt nogen har lidt Skade ved den strafbare Handling, og Erstatning ikke paa anden Maade kan faas hos den skyldige, at anvende til Dækning af Erstatningskravet, saaledes at dette gaar forud for Statens Krav.

§ 78.

Naar nogen for en Forbrydelse, begaaet efter det fyldte 18 Aar, dømmes til Fængsel eller til Indsættelse i Arbejdshus eller til at tages i Sikkerhedsforvaring i Medfør af § 68, og han ved sin Handling findes at have gjort sig uværdig til sine Medborgeres Agtelse, bliver ved Dommen de borgerlige Rettigheder at frakende ham. Derved bortfalder Retten:

- 1) til offentlige Tjenester eller Hverv, som han beklæder, samt til at opnaa Ansættelse i saadanne;

(T. U. § 66, K. U. § 88, Strfl. § 16, L. ¼.
1911 § 7)

(T. U. § 67, K. U. § 83, Strfl. § 34)

(T. U. § 68, K. U. §§ 80, 81)

- 2) til at stemme og vælges ved offentlige Valg;
- 3) til at virke i Stilling eller Hverv, hvis Erhvervelse eller Udøvelse i Lovgivningen er betinget af hæderlig Vandel. Saafremt Straffen ikke naar 1 Aars Fængsel, kan Fradømmelse af de borgerlige Rettigheder dog ske paa Tid, ikke under 5 Aar.

I Forbindelse med Fradømmelse af de borgerlige Rettigheder kan endvidere Retten til at drive visse i Dommen særligt angivne Næringsveje frakendes den skyldige paa Tid eller for bestandig.

Rettighederne fortabes fra den Dag, da Dommen bliver endelig.

Fradømmes Rettighederne paa Tid, regnes denne fra den Dag, da Straffen er udstaaet, forældet eller eftergivet.

§ 79.

(T. U. § 69, K. U. § 80, 2. St.)

Har nogen ellers paa strafbar Maade forset sig i en af de i § 78 Nr. 1 og 3 nævnte Virksomheder eller i nogen Stilling, hvortil kræves særlig Prøve, og derved vist sig uskikket til at beklæde saadan Stilling eller uværdig til den for samme fornødne Tillid, kan Retten til at udøve Virksomheden eller Stillingen frakendes ham enten for bestandig eller for en Tid af fra 1 til 5 Aar.

Anke har ikke opsættende Virkning.

Bestemmelsen i § 78 sidste Stykke finder tilsvarende Anvendelse.

§ 80.

(T. U. § 70, K. U. § 82²)

Har nogen ved en Forbrydelse gjort sig uværdig til Udøvelse af Forældremyndigheden, kan denne under en offentlig Sag frakendes ham efter Begæring af Værgeraadet.

Anke har ikke opsættende Virkning.

Forældremyndigheden kan af Overværgeraadet tilbagegives Domfældte, naar Omstændighederne taler derfor, dog ikke før 2 Aar er forløbne fra den idømte Strafs **Udstaaelse**, Forældelse eller Eftergivelse, eller, hvis ingen Straf er idømt, den endelige Doms Afsigelse.

§ 81.

Den, som forsætlig dræber den, han skulde arve, eller ved strafbart Forhold forhindrer ham i at træffe retsgyldig Bestemmelse om sine Efterladenskaber, forbryder sin Arveret efter den paagældende. (T. U. § 71, K. U. §823, Strfl. § 304)

Den, som øver Vold mod eller grovt fornærmer en Slægtning i opstigende Linie eller truer ham som i § 240 sagt, bliver, naar den paagældende fremsætter Begæring derom, under en offentlig Sag at dømme til at have sin Arveret efter ham forbrudt. Den frakendte Arveret kan dog i det hele eller for en Del tilbagegives den skyldige ved testamentarisk Bestemmelse.

§ 82.

Udover Erstatning for økonomisk Skade eller Tab, derunder Helbredelsesudgifter, Næringstab og Begravelsesomkostninger, som er forvoldt ved en strafbar Handling, kan den, der findes skyldig i strafbar Krænkelser af en andens Person eller Ære, dømmes til at betale den forurettede Godtgørelse for Lidelse, Tort, Ulempe, Lyde og Vansir samt for Forstyrrelse eller Ødelæggelse af Stilling og Forhold. (T. U. § 72, K. U. §§ 91—93, Strfl. §§ 300—302)

Ligeledes kan den, som paa strafbar Maade har forvoldt en andens Død, dømmes til at give den, som derved har mistet en Forsørger, Erstatning for det Tab, han antages derigennem at lide, fastsat enten til en Sum engang for alle eller til et løbende Underholdsbidrag.

10de Kapitel.

Straffens Fastsættelse.

§ 83.

Ved Straffens Udmaalning bliver der foruden til Lovovertrædelsens Grovhed og Farlighed særlig at tage Hensyn til Gemingsmandens foregaaende Vandel, Alder og Forhold før og eiter Gerningen, til Styrken af hans for Dagen lagte forbryderske Sindelag samt Bevæggrundene til Handlingen. (T. U. § 75, K. U. § 43, Strfl. § 57)

At Gerningen er udført af flere i For-
ening, vil i Reglen være at anse som en
skærpende Omstændighed.

§ 84.

(T. U. § 76, K. U. § 44, Strfl. § 61)

Bestemmelser om at forhøjet Straf eller andre etsf **ølger** skal indtræde i Gentagelses-tilfælde finder Anvendelse, naar Gerningsmanden, inden han paany forbrød sig, i den danske Stat er funden skyldig i en efter det fyldte 18 Aar begaaet strafbar Handling, som Loven tillægger Gentagelsesvirkning paa den nu begaaede, eller i Forsøg paa eller Medvirken til en saadan.

Straffedomme afsagte udenfor den danske Stat kan Retten tillægge samme **Gentagelsesvirkning** som de her i Landet afsagte.

Gentagelsesvirkningen ophører, **naar** der, førend den ny strafbare Handling blev begaaet, er forløbet 5 Aar, efter at den tidligere Straf er udstaaet, endelig eftergivet eller bortfalden eller de Foranstaltninger, der i Henhold til §§ 65—71, 73 og 75 er traadt i Stedet for Straf, er ophørte.

§ 85.

(T. U. § 77, K. U. § 45)

Findes nogen at have udøvet en eller flere Forbrydelser erhvervs- eller vanemæssigt, forhøjes, forsaavidt ikke andet er bestemt, Straffen med indtil det halve, i Gentagelsestilfælde indtil det dobbelte.

§ 86.

(T. U. § 78, K. U. § 32, 37, 2. St., 38, 2. St., 41, 46, Strfl. §§ 37, 40, 2. St., 41, 42, 56, 60)

Den for en strafbar Handling i Loven foreskrevne Straf kan nedsættes:

- 1) naar nogen har overskredet Grænserne for lovligt Nødværge eller for den ved | 14 hjemlede Nødret;
- 2) naar Gerningsmanden, da han foretog den strafbare Handling, ikke var fyldt 18 Aar, og Anvendelsen af Lovens fulde Straf paa Grund af hans Ungdom maa anses unødvendig eller skadelig. Straffen for saadanne Personer maa ikke overstige Fængsel i 8 Aar;

- 3) naar Gerningsmanden har handlet i undskyldelig Uvidenhed om Retsregler, der forbyder eller paabyder Handlingens Foretagelse;
- 4) naar Gerningen er udført i en ved retstridigt Angreb eller grov Fornærmelse af den skadelidende fremkaldt oprørt Sindsstemning;
- 5) naar nogen ved sit Afhængighedsforhold til en anden eller ved Trusel om betydelig Skade har ladet sig bevæge til Gerningen;
- 6) naar Gerningsmanden, efter at den strafbare Handling er fuldbyrdet, frivillig har afværget den af hans Handling flydende Fare eller fuldt ud har genoprettet den ved Gerningen forvoldte Skade;
- 7) naar han iøvrigt frivillig har bestræbt sig for at forebygge Fuldbyrelsen eller genoprette den ved Gerningen forvoldte Skade;
- 8) naar han selv har angivet sig og aflagt fuldstændig Tilstaaelse.

I de under Nr. 1 til 6 omhandlede Tilfælde kan Straffen under iøvrigt formildende Omstændigheder bortfalde.

§ 87.

Er en strafbar Handling begaaet under (T. U. § 79, K. U. § 47) Indflydelse af stærk Sindsbevægelse eller anden forbigaaende sjælelig Uligevægtighed eller iøvrigt under særlige Omstændigheder, der i saa betydelig Grad forringer den Strafværdighed, som Handlinger af den paagældende Art regelmæssig vidner om, at Anvendelse af den foreskrevne Straf vilde være uforholdsmæssig haard, bliver Straffen at nedsætte og kan, naar det paagældende Straffebud ikke hjemler højere Straf end Hæfte, bortfalde.

Betinget Straffedom kan i disse Tilfælde anvendes, selv om Straffen overstiger den i § 59 angivne Størrelse.

§ 88.

(T. U. § 80, K. U. § 49, Strfl. § 58)

Har den skyldige været underkastet Varetægtsfængsel, der ikke kan tilskrives hans eget Forhold under Sagen, bliver det i Dommen at bestemme, at en forholds-mæssig Del af den idømte Straf eller hele denne dermed skal anses som udstaaet.

§ 89.

(T. U. § 81, K. U. §§ 503, 51)

Naar nogen ved Dom fortaber de i § 79 omhandlede Rettigheder, bliver der ved **Straffens** Fastsættelse at tage Hensyn dertil, og Straffen kan, hvis den ikke vilde have oversteget Hæfte, bortfalde.

§ 90.

(T. U. §§ 82, 83, K. U. §§ 53, 54, Strfl. § 62)

Har nogen ved en eller flere Handlinger begaaet flere Lovovertrædelser, fastsættes der for disse en fælles Straf indenfor den foreskrevne Strafferamme, eller hvis flere Strafferammer kommer i Betragtning, den strengeste af disse. Under særdeles skærpende Omstændigheder kan Straffen overstige den højeste for nogen af Lovovertrædelserne foreskrevne Straf med indtil det halve.

Medfører de til Straffens Bestemmelse medvirkende Lovovertrædelser Frihedsstraf af forskellig Art, fastsættes en fælles Frihedsstraf i den strengeste Strafart.

Medfører en af Lovovertrædelserne Frihedsstraf, en anden Bøde, kan Retten i Stedet for en fælles Frihedsstraf idømme Bøde ved Siden af Frihedsstraf.

Medfører en af Lovovertrædelserne Dagsbod, en anden Bødestraf af anden Art, kan Retten fastsætte Straf for hver Overtrædelse for sig, eller en fælles Bødestraf enten af den ene eller den anden Art.

§ 91.

(T. U. § 84, K. U. § 55, Strfl. § 64)

Findes nogen, som allerede er dømt til Straf, skyldig i en forud for Dommen begaaet strafbar Handling, bliver en Tillægsstraf at idømme, for saa vidt samtidig Paa-kendelse vilde have medført Forhøjelse af Straffen. Dersom Fuldbyrnelsen af den

tidligere idømte Straf ikke er afsluttet, bliver Reglerne i § 90 saa vidt muligt at følge og Tillægsstraf kan da idømmes i kortere Tid end foreskrevet i §§ 34 og 48.

Medfører den sidst paakendte Lovovertrædelse Fængsel, medens den tidligere idømte Straf bestod i Hæfte, bliver denne, hvis den ikke er fuldt udstaaet, af den straffuldbyrðende Myndighed at omsætte efter det i § 92 angivne Forhold.

§ 92.

Hvor den for en Lovovertrædelse foreskrevne Straf skal omsættes, regnes 2 Dages Fængsel lige med 3 Dages Hæfte.

(T. U. § 85, 1. og 2. St., K. U. §§ 27, 28, 26, 3, Strfl §§ 32, 63)

Kan en ved Loven hjemlet Straf forhøjelse ikke ske indenfor de for den foreskrevne Straffart dragne Grænser, omsættes Straffen til den nærmest strengere Straffart. Dog skal, hvor Forhøjelse af den almindelige for en Forbrydelse foreskrevne Straf er hjemlet, Hæfte kunne idømmes indtil 3 Aar og tidsbestemt Fængsel indtil 20 Aar.

§ 93.

Ved de i Kap. 12 og 13 omhandlede Forbrydelser kan, hvor den foreskrevne Straf er Fængsel, under særlige Omstændigheder i Stedet for dette idømmes Hæfte i samme Tid, dog ikke over 10 Aar.

(T. U. § 85, 3. St.)

§ 94.

Overstiger den for en Handling foreskrevne Straf ikke Hæfte, kan i Stedet for Hæfte Fængsel i indtil samme Tid idømmes, hvis den skyldige tidligere har udstaaet Straf af Fængsel.

1 1te Kapitel.

Bortfald af den straffbare Handlings Retsfølger.

§ 95

Strafansvar bortfalder:

- 1) ved den skyldiges Død, jfr. dog § 55, (T. U. § 86, K. U. §§ 68, 69, Strfl. Kap. 8)
4. Stykke.

- 2) **ved** Eftergivelse af den forurettede, naar Lovovertrædelsen er Genstand for privat Paatale, inden Sagen er optaget til Dom, naar Lovovertrædelsen kun efter den forurettedes Begæring paatales af det offentlige, inden Paatale er
- 3) ved Forældelse overensstemmende med nedenstaaende Regler.

§ 96.

(T. U. § 87, 1. Stk. K. U. § 69) Forældelsesfristen er:

- 1) 2 Aar, naar den for Lovovertrædelsen paadragne Straf ikke vilde overstige Bøde eller Hæfte i 2 Aar;
- 2) 5 Aar, naar Straffen vilde blive Hæfte over 2 Aar eller Fængsel ikke over 1 Aar, og
- 3) 10 Aar, naar Straffen vilde blive større, men den højeste for Gerningen foreskrevne Straf ikke overstiger Fængsel i 6 Aar.

Hvis en Forbrydelse herefter ikke er forældet, men der fra dens Udøvelse er forløbet 10 Aar, afgør Justitsministeren, om Paatale skal finde Sted.

Bestemmelserne i denne **Paragraf** finder ikke Anvendelse paa Bødeansvar for Overtrædelse af Love om offentlige Skatter og Afgifter.

§ 97.

(T. U. §§ 87, 2. St. og 88, K U. § 70)

Forældelsesfristen løber fra den Dag, da den straffbare Virksomhed eller Undladelse er ophørt. Er Handlingens Straffbarhed gjort afhængig af en senere Begivenhed, løber Forældelsesfristen dog først **fra** dens Indtræden. Fristen afbrydes ved ethvert Eetgangsskridt, hvorved den paagældende er betegnet som sigtet. Standses den paabegyndte Forfølgning paa ubestemt Tid, fortsætter Forældelsen paany sit Løb.

Er den straffbare Handling begaaet paa dansk Skib udenfor Riget, løber Fristen først fra den Dag, da Skibet er kommet til

dansk Havn eller til et Sted med dansk Konsulat, dog saaledes at Fristens Begyndelse ikke udsættes længere end 1 Aar.

§ 98.

Adgangen til at fuldbyrde Straf af (T. U. § 89, K. U. § 71) Bøde, Hæfte samt af Fængsel ikke over 1 Aar bortfalder efter 5 Aars Forløb. Efter 10 Aars Forløb kan ingen Straffedom fuldbyrdes uden Justitsministerens Paabud.

I ovennævnte Frister medregnes ikke den Tid, i hvilken Straffens Fuldbyrdelse har været udsat i Medfør af § 59 eller ikke har kunnet paabegyndes paa Grund af Frihedsstrafs Udstaaelse eller Indsættelse i Arbejdshus, Forvaringsanstalt eller Helbredelsesanstalt for Drankere.

§ 99.

Naar Strafansvar er bortfaldet ved Forældelse, kan de i §§ 32 og 65—75 omhandlede Sikkerhedsforanstaltninger ikke anvendes, ejheller de i §§ 78—80 omhandlede Rottigheder frakendes den skyldige. Dog skal Forældelsen ikke være til Hinder for, at Retten til offentlige Tjenester eller Hverv frakendes under en i dette Øjemed anlagt offentlig Sag.

De i §§ 65—75 omhandlede Sikkerhedsforanstaltninger skal ikke kunne bringes til Anvendelse, naar der er forløbet 10 Aar fra den straffbare Handlings Udøvelse.

§ 100.

Den, som i Medfør af § 78 har fortabt sine borgerlige Rettigheder, kan ved Oprejsning generhverve disse, naar mindst 5 Aar er forløbet fra Straffens Udstaaelse, Forældelse eller endelige Eftergivelse eller fra den endelige Løsladeiso fra Arbejdshus eller Sikkerhedsforvaring, og han i den forløbne Tid har ført en hæderlig Vandel og efter Evne stræbt at erstatte den ved Forbrydelsen forvoldte Skade. Er ingen Straf idømt, regnes Fristen fra den endelige Doms Afsigelse. (T. U. § 92, jfr. K. U. § 80, 3. St., L. 34 1868, ^{13/4} 1894)

§ 101.

(T. U. § 93) Begæring om Oprejsning indgives til **Paatalemyndigheden**, der, efter at have indhentet de fornødne Oplysninger, indbringer Sagen for Retten paa det Sted, hvor Domfældte bor eller sidst har haft Bopæl her i Riget. Afgørelsen sker ved Kendelse af Retten, i fornødent Fald efter at Domfældte og Vidner er afhørt. Nægtes Oprejsning, kan ny Begæring først fremsættes efter 2 Aars Forløb.

§ 102.

(T. U. § 96) Krav paa Erstatning eller anden Godtgørelse for Skade, forvoldt ved en strafbar Handling, forældes, for saa vidt der ikke i Lovgivningen er hjemlet en kortere Forældelsesfrist, i 20 Aar, regnet fra den Tid, da den skadelidende har erholdt saadan Kundskab, at han bliver i Stand til at gøre sit Krav gældende.

Særlig Del.

12te Kapitel.

Forbrydelser mod Statens Selvstændighed og Sikkerhed.

§ 103.

Den, som foretager en Handling, der (T. U. 97, K. U. § 101, Strfl. § 71) sigter til ved Magtanvendelse eller Trusel om saadan at bringe den danske Stat eller nogen Del af denne under fremmed Herredømme eller at løsrive nogen Del af Staten, straffes med Fængsel fra 8 Aar indtil paa Livstid.

§ .

Den, som uden at Forholdet falder ind (T. U. § 98, K. U. §§ 102, 103, Strfl. § 72) under § 103 træder i Forbindelse med en fremmed Stats Regering for at paaføre den danske Stat eller nogen med den for Krigstilfælde forbunden Stat Krig, straffes med Fængsel fra *i* Aar indtil paa Livstid.

Sker det for at formaa en fremmed Stat til paa anden Maade at krænke den danske Stats Bestemmelsesfrihed, er Straffen Fængsel indtil 8 Aar.

§ 105.

Den, som ved offentlige Udtalelser til- (T. U. § 99, K. U. § 104, Strfl. § 73) skynder til eller fremkalder øjensynlig Fare for fjendtlige Forholdsregler mod den danske Stat eller for fremmed Magts Indblanding i dens Anliggender, straffes med Hæfte eller med Fængsel indtil 3 Aar.

§ 106.

Dansk Statsborger, som bærer Vaaben (T. U. § 100, K. U. §§ 105, 106, 1. St., Strfl. §§ 74, 75) mod den danske Stat eller dens Forbunds- fælle, straffes mod Fængsel fra 2 indtil 12 Aar.

Med samme Straf anses den, som under Krig eller troende Udsigt dertil yder Fjenden Bistand ved Raad eller Daad eller svækker den danske Stats eller dens Forbundsfélles Kampdygtighed.

§ 107.

(T. U. § 102, K. U. § 109) Den, som under Krig eller truende Udsigt dertil misligholder Kontrakt angaaende Krigsmagtens Forsyning eller Befordring, straffes med Hæfte eller med Fængsel indtil 3 Aar.

§ 108.

(T. U. § 103) Med Fængsel fra 2 indtil 16 Aar, straffes den, som:

(K. U. § 111, 1.—3. St., Strfl. § 80) 1) aabenbarer Statens hemmelige Underhandlinger, Raadslagninger eller Beslutninger i Sager, hvorpaa Statens Sikkerhed eller Rettigheder i Forhold til fremmede Stater beror,

(K. U. § 113. Strfl. § 81) 2) forfalsker, ødelægger eller bortskaffer noget Dokument eller anden Genstand, der er af Betydning for Statens Sikkerhed eller Rettigheder i Forhold til fremmede Stater,

(K. U. § 114, Strfl. § 79) 3) handler mod Statens Tarv under Varetagelsen af et ham overdraget Hverv til paa Statens Vegne at forhandle eller afgøre noget med fremmed Stat.

Foretages de under 1 og 2 nævnte Handlinger uagtsomt, er Straffen Hæfte eller Fængsel indtil 3 Aar eller under formildende Omstændigheder Bøde.

§ 109.

(T. U. § 105, K. U. § 112, L. 9/9 1914) Med Bøde, Hæfte eller under særdeles skærpende Omstændigheder med Fængsel indtil 6 Maaneder straffes den, som forsætlig eller uagtsomt:

- 1) uden behørig Bemyndigelse beskriver eller afbilder danske militære Forsvarsanlæg, som ikke er almentilgængelige, mangfoldiggør eller offentliggør saadanne Beskrivelser eller Afbildninger,
- 2) offentliggør Bestemmelser, der vedrører danske Stridskræfters Mobilisering og andet Krigsberedskab,

- 3) overtræder Bestemmelser eller Forbud, som i Henhold til Lov maatte være givne til Værn for Statens Forsvars- eller Neutralitetsforanstaltninger.

§ 107

Den, som foretager noget, hvorved (T. U. § 106, K. U. § 115, L.Nr. 150 2/8 1914) fremmed militært Efterretningsvæsen sættes i Stand til eller hjælpes til umiddelbart eller middelbart at virke indenfor den danske Stats Omraade, straffes med Fængsel indtil 2 Aar eller under formildende Omstændigheder med Hæfte.

§ 111

Med Hæfte eller Fængsel indtil 3 Aar (T. U. § 107 Nr. 4, L. Nr. 149 2/8 1914 § 1 Nr. 5) straffes den, som medvirker til Neutralitetskrænkelser mod den danske Stat fra en fremmed Magts Side.

§ 112.

Begaas nogen af de i Kapitlerne 25, 26 (T. U. § 108, K. U. § 117, Strfl. §§ 82, 1.—3. og 27 omhandlede Forbrydelser mod et St., 83) fremmed Statsoverhoved eller Sendebud, kan den i disse Bud foreskrevne Straf forhøjes med indtil det halve.

§ 113.

Med Bøde, Hæfte eller under skærpede Omstændigheder med Fængsel indtil 1 Aar straffes den, der offentlig forhaaner en fremmed Nation, en fremmed Stat, dens Flag eller andet anerkendt Nationalmærke. (T. U. § 109, K. U. § 118, Strfl. § 82, 4. St.)

Paatale finder kun Sted, naar det forlanges af vedkommende fremmede Regering.

§ 114

De i dette Kapitel omhandlede Forbrydelser er i alle Tilfælde Genstand for offentlig Paatale, der sker efter Justitsministerens Paabud. (T. U. § 110, K. U. § 122)

13de Kapitel

Forbrydelser mod Statsforfatningen og de øverste Statsmyndigheder.

§ 115.

(T. U. § 111, K. U. §. 123, Strfl. §§ 85, 2. og 3. St., 86)

Den, som for at forandre Statsforfatningen eller den lovlige Samfundsorden fremkalder eller leder Oprør, straffes med Fængsel fra 3 Aar indtil paa Livstid.

Den, som deltager i saadant Oprør, ~~saavel~~ som den, der iøvrigt foretager nogen Handling, der sigter til paa forfatningsstridig Maade at forandre Statsforfatningen, straffes med Fængsel indtil 12 Aar.

§ 116.

(T. U. § 112, K. U. § 124, 1. St., Strfl. § 85, 1. St.)

Den, som foretager nogen Handling, der sigter til at berøve Kongen eller den, der som Tronfølger eller Rigsforstander fører Regeringen, Livet, straffes med Fængsel paa Livstid.

§ 117

(T. U. § 113, Ny, jfr K. U. § 134, 3 St., Grundlov⁵/6 1915 § 42, L.25/2, 1871 § 1)

Den, der antaster Rigsdagens Sikkerhed eller Frihed, udsteder eller adlyder nogen dertil sigtende Befaling, ~~straffes~~ med Fængsel fra 1 til 16 Aar eller under skærpende Omstændigheder paa Livstid.

Samme Straf kommer til Anvendelse paa den, der paa lige Maade forgriber sig paa Kongen eller Rigsforstanderen, Tronfølgeren eller Statsraadet, naar disse fører Regeringen, Rigsretten eller Højesteret.

§ 118.

(T. U. § 114, K. U. §§ 124, 2. St., 125, Strfl. §§ 88-94)

Begaas, uden at Forholdet falder ind under §§ 116 og 117, nogen af de i Kapitlerne 25, 26 og 27 omhandlede Forbrydelser mod Kongen eller den, der som Tronfølger eller Rigsforstander fører Regeringen, forhøjes de i de nævnte Bud foreskrevne Straffe indtil det dobbelte, og kan i intet Tilfælde lavere Straf end Hæfte anvendes.

Begaas nogen af de nævnte Forbrydelser mod Dronningen, Enkedronningen eller Tronfølgeren, kan Straffen forhøjes med indtil det halve.

§ 119.

Den, som hindrer Foretagelsen af Valg (T. U. § 116, K. U. §§ 127, 131, Strfl. §§ 87, til Rigsdagen, Færøernes Lagting eller til 113, 2. St., 115, 1. St.) kommunale eller kirkelige Raad eller Myn- digheder eller gør Forsøg herpaa, eller som forvanser eller forspilder saadant Valgs Udfald, straffes med Fængsel indtil 6 Aar.

Samme Straf finder Anvendelse, naar saadanne Handlinger foretages ved lovhjem- lede umiddelbare Stemmegivninger i offent- lige Anliggender.

§ 120.

Med Hæfte eller med Fængsel indtil 2 (T. U. § 117, K. U. §§ 128, 129, 131, Strfl. Aar eller under formildende Omstændig- §§ 113—115) heder med Bøde straffes den, som ved de i § 119 omhandlede Valg eller Stemmegiv- ninger:

- 1) uberettiget skaffer sig eller andre Ad- gang til at deltage i Afstemningen;
- 2) ved ulovlig Tvang (§ 235), ved Friheds- berøvelse eller ved Misbrug af Over- ordningsforhold søger at formaa nogen til at stemme paa en bestemt Maade, eller undlade at stemme;
- 3) ved Svig bevirker, at nogen mod sin Hensigt afholder sig fra at stemme, eller at hans Stemmegivning bliver ugyldig eller virker anderledes end tilsigtet;
- 4) yder, lover eller tilbyder Formuefordel for at paavirke nogen til at stemme paa en vis Maade eller til at undlade at stemme;
- 5) modtager, fordrer eller lader sig tilsige Formuefordel for at stemme paa en vis Maade eller for at undlade at stemme.

§ 121.

De i §§ 115—118 omhandlede Forbry- (T. U. § 118, K. U. § 133, L. $2\frac{5}{2}$ 1871 § 3) delser er i alle Tilfælde Genstand for offentlig Paatale, der sker efter Justitsministerens Paabud.

**Forbrydelser mod den offentlig
Myndighed.**

§ 122.

(T. U. § 119 1. og 2. St., K.U. §§ 134, 139, Strfl. §§ 98-100, L. Nr. 237, ^{12/6} 1922 § 86)

Den, som med Vold eller Trusel om Vold overfalder nogen, hvem ifølge Beskikkelse eller Valg Udøvelse af en offentlig Myndighed tilkommer, under Udførelsen af hans Tjeneste eller Hverv eller i Anledning af samme, eller som paa lige Maade søger at hindre en saadan Person i at foretage en lovlig Tjenestehandling eller at tvinge ham til at foretage en Tjenestehandling, straffes med Fængsel indtil 3 Aar eller under skærpende Omstændigheder indtil 6 Aar, under formildende Omstændigheder med Hæfte eller Bøde.

(Strfl. § 98, 2. St.)

Lægger nogen ellers de nævnte Personer Hindringer i Vejen for Udførelsen af deres Tjeneste eller Hverv, straffes han med Hæfte eller Bøde eller under skærpende Omstændigheder med Fængsel indtil 6 Maaneder.

(Strfl. § 100, 2. St.)

Lige med de nævnte Myndigheder anses Personer, som af Ret eller Øvrighed i Embeds Medfør er kaldt til Bistand ved Myndighedens Udøvelse.

§ 123.

(T. U. § 120, K. U. § 135, Strfl.

§103) Den i § 122, 1ste Stykke, foreskrevne Straf finder, naar de dér nævnte Handlinger iværksættes ved Hjælp af Opløb, Anvendelse paa den, der anstifter til eller leder Opløbet, og paa den Deltager, som undlader at efterkomme Øvrighedens lovlig forkyndte Paabud til Mængden om at skilles.

§ 124

(T. U. § 119 3. St., Strfl. § 101)

Den, som med Haan, Skældsord eller anden fornærmelig Tiltale overfalder nogen af de i § 122 nævnte Personer under Udførelsen af hans Tjeneste eller Hverv eller i Anledning af samme, straffes med Bøde eller Hæfte eller med Fængsel indtil 6 Maaneder.

§ 125.

T. U. § 121, K. U. § 136, Strfl. §§ 119, 121)

Den, som yder, lover eller tilbyder nogen, der virker i offentlig Tjeneste eller

Hverv, Gave eller anden Fordel **for at** formaa ham til at foretage eller undlade noget, hvorved han gør sig skyldig i Krænkelser af sin Pligt mod det Offentlige, straffes med Fængsel indtil 3 Aar eller under formildende Omstændigheder med Hæfte eller Bøde.

§ 126.

Den, der befrier en anholdt, fængslet eller tvangsanbragt Person saavel som den, der tilskynder eller hjælper en saadan Person til at undvige eller holder den undvegne skjult, straffes med Hæfte eller med Fængsel indtil 2 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde.

T. U. § 122, K. U. § 147, 1. og 2. St., Strfl. § 108, L. Nr. 237, ¹²/₆ 1922 § 85, [cfr. hermed Udkast til Lov om Forseelser § 16])

§ 127.

Med Bøde, Hæfte eller med Fængsel indtil 1 Aar straffes den, som

(T. U. § 123 Nr. 2 og 3, K. U. § 146 Nr. 3 og 4, Strfl. § 110)

- 1) for at unddrage nogen fra Forfølgning for en Forbrydelse eller Straf holder ham skjult, hjælper ham til Flugt eller udgiver ham for en anden,
- 2) tilintetgør, forvansker eller bortskaffer Genstande af Betydning for en offentlig Undersøgelse eller udsletter en strafbar Handlings Spor.

Den, der foretager de nævnte Handlinger for at unddrage sig selv eller nogen af sine nærmeste fra Forfølgning eller Straf, straffes ikke.

§ 128.

Den, som fjerner eller ødelægger noget ved offentlig Foranstaltning anbragt Segl eller Mærke, straffes med Bøde, Hæfte eller med Fængsel indtil 1 Aar.

(T. U. § 123 Nr. 1, K. U. § 146 Nr. 2, Strfl. § 106)

§ 129.

Den, som unddrager sig Krigstjeneste eller bevirker eller medvirker til, at nogen Værnepligtig ikke opfylder Værnepligten, eller som tilskynder Værnepligtige eller Personer, der hører til Krigsmagten, til Ulydighed mod tjenstlige Befalinger, straffes med Bøde, Hæfte eller med Fængsel indtil 2 Aar.

(T. U. § 124, K. U. § 106, Strfl. §§ 77, 78)

Sker det under Krig eller truende Udsigt dertil, er Straffen Fængsel indtil 6 Aar.

(T. U. § 127, K. U. § 140, Strfl. § 107,
[cfr. hermed Udkast til Lov om Forseelser § 7])

§ 130.

Den, som udøver en ham ikke tilkommende offentlig Myndighed, straffes med Bøde, Hæfte eller under skærpendede Omstændigheder med Fængsel indtil 2 Aar.

15de Kapitel.

Forbrydelser mod den offentlige Orden og Fred.

(T. U. § 129, IC. U. § 151, Strfl. § 104,
[cfr. hermed Udkast til Lov om Forseelser § 17])

§ 131.

Den, som fremkalder Opløb med det Forsæt at øve eller true med Vold paa Person eller Gods, straffes med Fængsel indtil 3 Aar eller Hæfte.

Paa samme Maade straffes de, der ved et Opløb, under hvilket nævnte Formaal er lagt for Dagen, optræder som Opløbets Ledere, samt enhver Deltager, der undlader at efterkomme Øvrighedens lovlige forkyndte Paabud til Mængden om at skilles. Dog kan Straffen for de sidstnævnte Deltagere gaa ned til Bøde.

Begaas der under saadant Opløb nogen under dets Formaal hørende Forbrydelse, straffes Opløbets Anstiftere eller Ledere samt Deltagerne i den begaaede Forbrydelse med Fængsel indtil 6 Aar, for saavidt Forbrydelsen ikke efter sin Beskaffenhed medfører højere Straf.

§ 131 A.

(Krabbe, Olrik)

(K. U. § 14S, 1. St.)

Den, som uden derved at have forskyldt højere Straf, offentlig tilskynder til Forbrydelse, straffes med Hæfte eller med Fængsel indtil 2 Aar.

(T. U. § 131, K. U. §§ 156, 158, Strfl. § 157,
[cfr. hermed Udkast til Lov om Forseelser § 19])

§ 132.

Den, som forhindrer Afholdelsen af lovlig offentlig Sammenkomst straffes med Bøde eller Hæfte, eller under skærpendede Omstændigheder, særlig naar Handlingen har været forbundet med voldsom eller truende Adfærd, med Fængsel indtil 2 Aar.

§ 133.

Den, som forsætlig eller ved grov (T. U. § 132, K. U. §§ 163, 164) Uagtsomhed hensætter sig i beruset Tilstand, straffes med Bøde eller Hæfte, hvis han i denne Tilstand udsætter andres Person eller betydeligere Formueværdier for Fare.

Under skærpende Omstændigheder, navnlig naar betydelig Skade er sket, samt i *Gentagelsestilfælde*, kan Straffen stige til Fængsel i 6 Maaneder.

Med Hæfte eller med Fængsel indtil (L. ¼ 1911 § , 2. St.) 4 Maaneder straffes den, der overtræder et i Medfør af § 74, 1ste Stykke, givet Paalæg.

§ 134.

Den, som krænker Gravfreden eller gør (T. U. § 134, K. U. § 161, Strfl. § 158) sig skyldig i usømmelig Behandling af Lig, straffes med Bøde eller Hæfte eller med Fængsel indtil 6 Maaneder.

§ 134 A.

(*Goll, Orlík*)

Den, som offentlig driver Spot med eller (Strfl. § 156) forhaaner noget her i Landet lovligt bestaaende Religionssamfunds Troslærdomme eller Gudsdyrkelse, straffes med Bøde eller Hæfte.

§ 135.

Den, som er vidende om, at nogen af (T. U. § 135, K. U. § 149, Strfl. § 109) de i §§ 103, 104, 106, 108, 115 og 117 omhandlede Forbrydelser mod Staten eller de øverste Statsmyndigheder, eller en Forbrydelse, der medfører Fare for Menneskers Liv eller Velfærd eller for betydelige Samfundsværdier, tilsigtes begaaet, og som ikke gør, hvad der staar i hans Magt for at forebygge Forbrydelsen eller dens Følger, om fornødent ved Anmeldelse til Øvrigheden, straffes, hvis Forbrydelsen bliver begaaet eller forsøgt, med Hæfte eller med Fængsel indtil 3 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde.

Den, der undlader at foretage saadanne Forebyggelseshandlinger, straffes dog ikke, hvis deres Foretagelse for ham selv eller hans nærmeste vilde medføre Fare for Liv, Helbred eller Velfærd.

§ 136.

(T. U. § 136, K. U. § 200)

Med Bøde, Hæfte eller under skærpende Omstændigheder med Fængsel indtil 1 Aar straffes den, som undlader at oplyse Omstændigheder, der bestemt taler for, at en for en Forbrydelse sigtet eller dømt er uskyldig, skønt det kunde ske uden at udsætte ham selv eller hans nærmeste for Fare for Liv, Helbred eller Velfærd.

16de Kapitel.

Forbrydelser i offentlig Tjeneste
eller Hverv.

§ 137.

(T. U. § 139, K. U. § 166, Strfl. §§ 117, 118,
120, 144, L. Nr. 234, 12/6 1922 § 10)

Naar nogen i Udøvelse af offentlig Tjeneste eller Hverv uberettiget modtager, fordrer eller lader sig tilsige Gave eller anden Fordel, straffes han med Hæfte eller med Fængsel indtil 6 Aar. Har Formaalet eller Grunden ikke været pligtstridig Handlemaade, kan Straffen under formildende Omstændigheder nedsættes til Bøde.

§ 138.

(T. U. § 140, K. U. § 167, Strfl. § 137)

Kræver eller modtager nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, Kendelse for en Tjenestehandling, Skat eller Afgift, der ikke skyldes, straffes han, hvis det sker til privat Vinding, med Fængsel indtil 6 Aar og ellers med Hæfte. Beholder han saadan i god Tro oppebaaren Ydelse efter at være bleven opmærksom paa Fejlen, straffes han, hvis det sker til privat Vinding, med Fængsel indtil 2 Aar og ellers med Hæfte eller Bøde.

§ 139.

(T. U. § 141, K. U. § 178, Strfl. § 123;
L. Nr. 234, 12/6 1922 § 10,
[cfr. hermed Udkast til Lov om Forseelser § 22])

Begaar nogen, der har Domsmyndighed eller anden offentlig Myndighed til at træffe Afgørelse i private Retsforhold, Uretfærdighed ved Sagens Afgørelse eller Behandling, straffes han med Fængsel indtil 6 Aar.

Har Handlingen medført Velfærds Spild for nogen, eller har saadant været tilsigtet, er Straffen Fængsel fra 3 indtil 16 Aar.

§ 140.

Naar nogen, hvem det paahviler at virke til Haandhævelse af Statens Straffemyndighed, derved anvender ulovlige Midler for at opnaa Tilstaaelse eller Forklaring, eller foretager en lovstridig Anholdelse, Fængsling, Ransagning eller Beslaglæggelse, straffes han med Hæfte eller Bøde eller under skærpende Omstændigheder med Fængsel indtil 3 Aar. (T. U. § 142, K. U. §§ 182, 186, Strfl. §§ 126, 128, [cfr. hermed Udkast til Lov om Forseelser § 22])

§ 141

Naar nogen, hvem en Fanges Bevogtning eller Fuldbyrkelse af Domme i Straffesager paahviler, lader en sigtet undvige, hindrer Dommens Fuldbyrkelse eller bevirker, at den fuldbyrdes paa mildere Maade end foreskrevet, straffes han med Hæfte eller med Fængsel indtil 3 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde. (T. U. § 143, K. U. § 187, 1. St., Strfl. §§ 131. 132)

§ 142.

Naar nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, misbruger sin Stilling til at tvinge nogen til at gøre, taale eller undlade noget, straffes han med Hæfte eller med Fængsel indtil 3 Aar. (T. U. § 144, K. U. § 172, Strfl. § 124)

§ 143.

Den, som tilskynder eller medvirker til, at nogen ham i offentlig Tjeneste eller Hverv underordnet forbryder sig i denne Tjeneste, straffes, uden Hensyn til om den underordnede kan straffes eller formedelst Vildfarelse eller af andre Grunde er straf-fri, med den for den paagældende Handling foreskrevne Straf forhøjet med indtil det halve. (T. U. § 145, K. U. § 176, Strfl. § 140)

§ 144.

Aabenbarer nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, hvad der Tjenesten eller Hvervet vedkommende bør hemmeligholdes, straffes han med Bøde, Hæfte eller under skærpende Omstændigheder med Fængsel indtil 1 Aar. Sker det (T. U. § 146, K. U. §§ 170, 171, Strfl. § 139, L. Nr. 84, 11 ¹/₅ 1897 § 17, 1. og 2. St., Nr. 99, ¹⁹/₄ 1907 § 5, L. Nr. 313, 20/12, 1915 § 16, Postlov Nr. 288, ⁹/₅ 1919 § 9, L. Nr. 539, ⁴/₁₀ 1919 § 19 L. Nr. 541, ⁴/₁₀ 1919 § 18)

for at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding, eller benytter han iøvrigt saadan Kundskab i det angivne Øjemed, kan Straffen stige til Fængsel i 3 Aar.

Efter ovennævnte Regler straffes ogsaa den, som efter at være fratraadt Stillingen paa nogen af de angivne Maader forser sig med Hensyn til Tjenestehemmeligheder, som han i Stillingen har erfaret.

§ 145.

(T. U. § 147, Ny, jfr. K. U. § 395, Stril. § 138, L. Nr. 84,11/5 1897 § 17, 3. Stk.)

Naar nogen, som virker i Post-eller Jernbanevæsenets Tjeneste, ulovlig aabner, tilintetgør eller underslaar Forsendelser eller understøtter en anden i saadan Færd, straffes han med Hæfte eller med Fængsel indtil 3 Aar.

Paa samme Maade straffes den, som virker i Statstelegrafvæsenets Tjeneste, naar han tilintetgør, forvansker eller underslaar et samme til Befordring overgivet Telegram eller understøtter en anden i saadan Færd.

§ 146.

(T. U. § 148, Ny, jfr. K. U. §§ 168, 169, 180, 181, 184, 188, Stril. §§ 120, 127, 128, 130, 133, 134, 135)

Har nogen i Udførelsen af offentlig Tjeneste eller Hverv gjort sig skyldig i falsk Anklage, Frihedsberøvelse, Legemsangreb, Underslæb, Utroskab eller Dokument- og Mærkefalsk, kan den for den paagældende Forbrydelse foreskrevne Straf forhøjes med indtil det halve.

§147.

(T. U. § 149, K. U. § 173, Strfl. §§ 131 og 141)

Misbruger iøvrigt nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, sin Stilling til at krænke privates eller det offentliges Ret, straffes han med Bøde eller Hæfte. Sker det for at skaffe sig eller andre uberettiget Fordel, kan Fængsel indtil 3 Aar anvendes.

§ 148.

(T. U. L. om Forseelser § 22, K. U. § 174 Strfl. § 142)

Naar nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, nægter eller undlader at opfylde Pligt, som Tjenesten eller Hvervet medfører, eller at efterkomme lovlig tjenstlig Befaling, straffes han med Bøde eller Hæfte.

149.

Paa samme Maade straffes den, som gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen Forsømmelse eller Skødesløshed i Tjenestens eller Hvervets Udførelse eller i Overholdelsen af de Pligter, som Tjenesten eller Hvervet medfører.

(T. U. L. om Forseelser § 22, K. U. § 175, jfr. § 170, 1. St. sidste Led og § 187, 2. St., Strfl. § 143, jfr. § 132, 2. St.; Adg. 29/7 1814, for Købstæderne § 8, for Landet § 40; L. Nr. 67 9/4 1891 §§ 21, 3. St. og 42, 3. St., L. Ur. 147, 10/4 1922 § 39; L. Nr. 113, ¼ 1922 § 54, 1. St.)

17de Kapitel.

Falsk Forklaring og falsk Anklage.

§ 150.

(Gllarbo, Johansen, Krabbe)

Den, som afgiver falsk Forklaring for Retten eller for anden Myndighed, ved hvilken Brug af Ed er lovhjemlet, straffes med Fængsel indtil 8 Aar. Angaar det falske Udsagn alene noget, der er uden Betydning for det Forhold, der søges oplyst, kan Straffen gaa ned til Hæfte eller Bøde.

(T. U. §§ 151, 152, K. U. §§ 191, 192, 193, Strfl. §§ 145, 146, 149, 150, 151, 152, 153)

§ 150.

(Goll, Ollrik, Torp)

Den, som afgiver falsk Forklaring for Retten eller for anden Myndighed, ved hvilken Brug af Ed er lovhjemlet, straffes med Fængsel fra 3 Maaneder indtil 4 Aar.

Er det falske Udsagn bekræftet med Ed eller afgivet i Henhold til tidligere aflagt Ed, kan Straffen stige til Fængsel i 8 Aar. Lige med Ed anses saadan Forsikring, der ifølge Loven træder i Eds Sted.

Angaar det falske Udsagn alene noget, der er uden Betydning for det Forhold, der søges oplyst, kan Straffen gaa ned til Hæfte eller Bøde.

§ 151.

Afgiver nogen falsk Forklaring som sigtet i en offentlig Straffesag eller under Afhøring i Tilfælde, hvor Forklaring ifølge Loven ikke maa kræves, straffes han ikke.

(T. U. § 153, K. U. § 194, Strfl. § 147)

Afgives falsk Forklaring under Afhøring for nogen i § 150 nævnt Myndighed i Tilfælde, hvor den afhørte var berettiget til at nægte Forklaring, kan Straffen ned sættes og, naar Forklaringen ikke er beediget, efter Omstændighederne helt bortfalde.

§ 151 A.

(Krabbe, Olrik)

(K. U. § 196, Strfl. §§ 148 og **149**, 2. St.)

Den, der af Ubetænksomhed afgiver falsk Forklaring i noget ellers efter de foregaaende Paragrafer straffbart Tilfælde, straffes med Bøde eller Hæfte.

§ 152.

(T. U. § 154, a, K. U. § 195, 2. St., Strft.
154)

Med Bøde, Hæfte eller under skærpende Omstændigheder med Fængsel indtil 2 Aar straffes den, som udenfor det i § 150 nævnte Tilfælde for eller til en offentlig Myndighed afgiver en falsk Erklæring under Tilbud om Ed, paa Tro og Love eller paa lignende højtidelig Maade, hvor saadan Form er paabudt eller tilstedt.

§ 153.

(T. U. § 137, K. U. § 198, Strfl. § 225)

Den, som ved falsk Anklage, Anmeldelse til eller Forklaring for Ret eller Øvrighed eller ved andre Midler søger at bevirke, at en uskyldig sigtes eller dømmes for en strafbar Handling, straffes, hvis denne er en Forbrydelse, med Fængsel indtil 6 Aar, og hvis den er en Forseelse, med Hæfte eller med Fængsel indtil 3 Aar.

Det samme gælder, naar nogen ved Forvanskning eller Bortskaffelse af Bevis eller Tilvejebringelse af falsk Bevis søger at bevirke, at en anden sigtes eller dømmes for en strafbar Handling.

Har Forbrydelsen medført Velfærds Spild for nogen eller har saadant været til sigtet, er Straffen Fængsel fra 2 indtil 16 Aar.

(T. U. § 74, K. U. § 98)

Efter den forurettedes Begæring kan det i Dommen bestemmes, at Domsslutningen og saa meget af Domsgrundene, som Retten skønner fornødent, ved offentlig Foranstaltning skal kundgøres i en eller flere offentlige Tidender.

§ 154.

Den, der til Øvrigheden anmelder en (T. U. § 154, b, K. U. § 195, 3. St., Strfl. §§ 224 og 226)
 strafbar Handling, der ikke er begaaet,
 saavel som den, der til Kongen, Rigsdagen,
 Domstol eller Øvrighed indgiver falske
 Klagemaal, straffes med Bøde, Hæfte eller
 under skærpende Omstændigheder med
 Fængsel indtil 1 Aar.

18de Kapitel.

Pengefalsk.

§ 155.

Den, som eftergør eller forfalsker (T. U. § 155, K. U. §§ 345, 346, Strfl. §§
 Penge for at bringe dem i Omsætning 264, 265)
 som ægte, eller som i samme Hensigt for-
 skaffer sig eller andre eftergjorte eller for-
 falskede Penge, straffes med Fængsel indtil
 12 Aar.

Er Forfalskning sket ved at formindske
 Værdien af gangbar Mønt, er Straffen
 Fængsel indtil 4 Aar.

§ 156.

Lige med Eftergørelse og Forfalskning (T. U. § 156, K. U. § 347, Strfl. § 267)
 straffes Udgivelse af eftergjorte eller for-
 falskede Penge. Har Udgiveren modtaget
 Pengene i god Tro, kan Straffen nedsættes til
 Hæfte eller Bøde.

§ 157.

Den, der udgiver Penge, som han for- (T. U. § 157, K. U. § 347, Strfl. § 267)
 moder er eftergjorte eller forfalskede, straffes
 med Hæfte eller med Fængsel indtil 3 Aar.
 Har Udgiveren modtaget Pengene i god
 Tro, kan Straffen nedsættes til Bøde og under
 formildende Omstændigheder bortfalde.

19de Kapitel.

Dokument- og Mærkefalsk.

§ 158.

Den, der gør Brug af et falsk Dokument (T. U. § 158, 1. St., K. U. § 349, 1. St.,
 til at skuffe i Retsforhold, straffes for Doku- Strfl. §§ 268—276)
 mentfalsk.

(T. U. § 3, e, K. U. § 5, g) Ved Dokument forstaas en skriftlig med Betegnelse af Udstederen forsynet Tilkendegivelse, der enten fremtræder som bestemt til at tjene som Bevis eller benyttes som Bevis for en Rettighed, en Forpligtelse eller en Befrielse for en saadan.

(K. U. § 349, 2. St.) Et Dokument er falsk, naar det ikke hidrører fra den angivne Udsteder, eller der er givet det et Indhold, som ikke hidrører fra denne.

§ 159.

(T. U. § 159, K. U. § 350, Strfl. § 262, 1. St., jfr. L. Nr. 98 ¹⁰/₅ 1912 § 7, Søl ¹/₄ 1892 § 287, 2. St.) For Dokumentfalsk straffes ogsaa den, der ved at tilintetgøre, bortskaffe eller helt eller delvist at ubrugbargøre et Dokument hindrer en anden i at benytte det som Bevismiddel.

§ 160.

(T. U. § 160, K. U. § 351) **Straffen** for Dokumentfalsk er Fængsel indtil 4 Aar.

Angiver Dokumentet sig at indeholde en offentlig Myndigheds Afgørelse, eller er det en offentlig Forskrivning, en Check, Veksler eller andet til almindeligt Omløb bestemt Dokument eller en sidste Viljesbestemmelse, kan Straffen stige til Fængsel i 8 Aar.

Er Dokumentet efter sin Beskaffenhed, eller er Forfalskningen eller det, som derved søges opnaaet, af underordnet Betydning, eller har Øjemedet alene været at gennemføre et berettiget eller at afværge et uberettiget Krav, er Straffen Bøde, Hæfte eller Fængsel indtil 1 Aar.

§ 161.

(T. U. § 158, 2. St. Nr. 1, K. U. § 349, 2. St. Nr. 1) Med Straf som i § 160 angivet anses den, der til at skuffe i Retsforhold benytter et med ægte Underskrift forsynet Dokument, naar Underskriften ved Hjælp af en Vildfarelse er opnaaet paa et andet Dokument eller paa et Dokument af andet Indhold end af Underskriveren tilsigtet.

§ 162.

(T. U. § 161, 1. St., K. U. § 353, 1. St.) Den, som i Retsforhold gør Brug af et ægte Dokument som vedrørende en anden Person end den, hvem det virkelig angaar, eller paa anden mod Dokumentets Bestemmelse stridende Maade, straffes med Bøde, Hæfte eller med Fængsel indtil 6 Maaneder.

§ 163.

Den, som for at skuffe i Retsforhold i offentligt Dokument eller Bog, i privat Dokument eller Bog, som det ifølge Lov eller særligt Pligtforhold paahviler ham at udfærdige eller føre, eller i Læge-, Jorde- moder- eller Dyrlægeattest afgiver urigtig Erklæring om noget Forhold, angaaende hvilket Erklæringen skal tjene som Bevis, straffes med Hæfte eller med Fængsel indtil 3 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde.

Paa samme Maade straffes den, der i Retsforhold gør Brug af et saadant Dokument som indeholdende Sandhed.

§ 164.

Med Fængsel indtil 3 Aar eller under formildende Omstændigheder med Hæfte straffes den, der falholder eller paa anden Maade i Samhandelen gør Brug af Genstande, som uberettiget er forsynede med offentligt Stempel eller Mærke, der skal afgive Borgen for Genstandens Ægthed, Godhed eller Mængde.

Med Fængsel indtil 1 Aar, med Hæfte eller under formildende Omstændigheder med Bøde straffes den, der paa samme Maade gør Brug af Genstande, som uberettiget er forsynet med privat Stempel, Mærke eller anden Betegnelse, der tjener til at angive noget Genstanden vedrørende Forhold, som er af Betydning for Samhandelen.

Med Straf som ovenfor angivet anses den, der paa samme Maade gør Brug af Genstande, paa hvilke lovlig anbragt Stempel, Mærke eller Betegnelse er forvansket eller fjernet.

§ 165.

Med Fængsel indtil 4 Aar anses den, der gør Brug af eftergjort eller forfalsket Stempelpapir, Stempelmærker, andre til Berigtigelse af offentlige Skatter og Afgifter tjénende Mærker samt Postfrimærker.

§ 166.

Den, som for at skuffe med Hensyn til Grænserne for Grundejendom, Grundrettigheder eller Rettigheder med Hensyn til

(T. U. § 161, 2. St., K. U. § 353, 2. St., Strlf. § 262, 1. St., jfr. L. Nr. 98^{10/5} 1912 § 7, Søl. ¼ 1892 § 287, 2. St., [cfr. hermed Udkast til Lov om Forseelser §§ 12 og 13])

U. § 158, 2. St. Nr. 2, K. U. § 358, jfr. tildels Strfl. § 278)

(T. U. § 138, 2. St., K. U. § 145, 2. St., L. Nr. 46, 1^{8/2} 1922 § 33, L. Nr. 113, ¼ 1922 § 41, L. Nr. 254, 12/6 1922 § 20)

(T. U. § 162, K. U. § 361, Strfl. § 279)

Vandløb eller Vandstrækninger sætter falsk Skelsten eller andet Mærke for disse eller forvansker saadant Mærke, straffes med Fængsel indtil 3 Aar. Sker det for at hævde et berettiget eller afværge et uberettiget Krav, er Straffen Bøde eller Hæfte.

20de Kapitel.

Almenfarlige Forbrydelser.

(Goll, Johansen, Torp foreslaar følgende Affattelse af §§ 167-170)

§ 167.

(T. U. § 163, 1. St. K. U. § 368, 1. St. Strfl. §§ 281, 282)

Den, som forvolder Ildsvaade og der- ved foraarsager Fare for andre Menneskers Liv eller for fremmed Ejendom eller For- mueinteresse i betydeligt eller uberegneligt Omfang, straffes med Fængsel fra 6 Maa- neder til 12 Aar.

(T. U. § 163, 2. St. K. U. § 369, Strfl. §§ 285 —288, jfr. L. Nr. 74, 7/4 1899 § 10)

Med samme Straf anses den, som for- aarsager Fare af den i 1ste Stykke nævnte Art ved at forvolde Sprængning, Over- svømmelse eller Skade paa Fartøj, Jernbane eller lignende Transportmiddel.

§ 168.

(T. U. § 164, K. U. § 368, 2. St., Strfl. § 280)

Har Faren for andres Liv været over- hængende, eller er Handlingen foretaget føt at forvolde omfattende Ødelæggelse af fremmed Ejendom eller for at befordre Oprør, Plyndring eller anden saadan For- styrrelse af Samfundsordenen, er Straffen Fængsel fra 4 Aar indtil paa Livstid.

§ 169.

(T. U. § 165, K. U. § 370, Strfl. §§ 284, 289)

Begaas nogen af de i § 167 nævnte Forbrydelser uagtsomt, er Straffen Bøde, Hæfte eller under skærpende Omstændig- heder Fængsel indtil 1 Aar.

§ 170

(T. U. § 166, K. U. § 371, Strfl. §§ 285, 2. St., 287, 2. St., 288, 2. St.)

Med Fængsel indtil 6 Aar eller under formildende Omstændigheder med Hæfte, straffes den, der forvolder saadan Fare som i § 167 nævnt ved at undlade at udføre eller ved at hindre nogen i at udføre en ham til Afværgelse

eller Bekæmpelse af en af de der nævnte Tildragelser paahvilende særlig Pligt, ved at ødelægge eller beskadige egne eller andres Ting eller fjerne nogen Genstand, der er bestemt til at betrygge mod Fare, ved uberettiget at sætte Transportmidler, Maskiner eller Kraftledninger i eller ud af Virksomhed,

eller ved at forstyrre Sikkerheden for Færdsel paa offentlige Færdselsveje eller med offentlige Samfærdselsmidler.

Begaas Forbrydelsen uagtsomt, er Straffen Bøde eller Hæfte eller under skærpende Omstændigheder Fængsel indtil 1 Aar.

(Glarbo, Krabbe, Olrik foreslaar følgende Affattelse af §§ 167-170 A.)

§ 167.

Sætter nogen Ild paa egen eller fremmed Ejendom under saadanne Omstændigheder, at han indser, at andres Liv derved udsættes for overhængende Fare, eller det sker for at befordre Oprør, Plyndring, omfattende Ødelæggelse af fremmed Ejendom eller anden saadan Forstyrrelse af Samfundsordenen, straffes han med Fængsel ikke under 1 Aar.

§ 168.

Forvolder nogen ellers Ildebrand paa fremmed Ejendom, straffes han med Fængsel fra 6 Maaneder indtil 12 Aar.

Med samme Straf anses den, som for at besvige Brandforsikringen, for at krænke Panthaveres Rettigheder eller i lignende retstridig Hensigt forvolder Ildebrand paa egen Ejendom eller paa anden Mands Ejendom med hans Samtykke.

Er den antændte Genstand af ringe Betydning, og maa det antages at have ligget udenfor Gerningsmandens Tanke, at der ved Ildebranden kunde afstedkommes betydelig Skade, kan Straffen gaa ned til den laveste Grad af Fængsel.

§ 169.

Den, som af Uagtsomhed forvolder Ildsvaade paa fremmed Ejendom eller til Skade for fremmed Formueinteresse, straffes

med Bøde, Hæfte eller under skærpende Omstændigheder med Fængsel indtil 1 Aar.

§ .

Den, der til Skade for andres Person eller Formue forvolder Sprængning, Oversømmelse, Skibbrud, Jernbane- eller anden Transportulykke, straffes med Fængsel fra 6 Maaneder til 12 Aar.

Sker det under de i § 167 angivne Omstændigheder, er Straffen Fængsel, ikke under 4 Aar.

Begaas Forbrydelsen uagtsomt, er Straffen Bøde, Hæfte eller Fængsel indtil 2 Aar.

§ 170 A.

Med Fængsel indtil 6 Aar, under formildende Omstændigheder med Hæfte, straffes den, der uden at være strafskyldig efter § 170, forstyrrer Sikkerheden for Jernbaners, Fartøjers, Kraftvognes eller lignende Transportmidlers Drift eller Sikkerheden for Færdsel paa offentlige Færdselsveje.

Foretages Handlingen uagtsomt, eller laa det udenfor Gerningsmandens Tanke eller Hensigt at udsætte Transporten eller Færdselen for Fare, er Straffen Bøde eller Hæfte.

§ 171.

(T. U. § 168, K. U. §§ 380, 381, Strfl. § 293)

Den, som forvolder Fare for Menneskers eller Husdyrs Liv eller Sundhed ved at fremkalde Mangel paa Drikkevand eller ved at tilsætte Vandbeholdninger, Vandledninger eller Vandløb sundhedsfarlige Stoffer, straffes med Fængsel indtil 10 Aar.

Begaas Forbrydelsen uagtsomt, er Straffen Bøde eller Hæfte eller under skærpende Omstændigheder Fængsel indtil 1 Aar.

§ 172.

(T. U. § 169, K. U. § 382, Strfl. § 290)

Med Fængsel indtil 10 Aar straffes:

- 1) den, der tilsætter Ting, som er bestemte til Forhandling eller udbredt Benyttelse, Gift eller andre Stoffer, som medfører, at Tingens Benyttelse efter dens Bestemmelse udsætter Menneskers eller Husdyrs Sundhed for Fare;

- 2) den, der undergiver saadanne Ting, naar de er saaledes fordærvede, at Nydelsen eller Brugen af dem er paa nævnte Maade sundhedsfarlig, en Behandling, der er egnet til at skjule deres fordærvede Tilstand;
- 3) den, der med Fortielse af den foretagne Behandling falholder eller iøvrigt søger at udbrede Ting, der er behandlede som under 1) eller 2) nævnt.

§ 173.

Den, som uden at være strafskyldig (T. U. § 170, K. U. § 383, Strfl. § 290) efter § 172 Nr. 3, med Fortielse af Tingens sundhedsfarlige Beskaffenhed, falholder eller iøvrigt søger udbredt

- 1) Nærings- eller Nydelsesmidler, der paa Grund af Bedærvethed, mangelfuld Tilberedelse, Opbevaringsmaade eller af lignende Grunde er sundhedsfarlige,
- 2) Brugsgenstande, der ved sædvanlig Benyttelse udsætter Menneskers eller Husdyrs Sundhed for Fare,

straffes med Fængsel indtil 6 Aar eller under formildende Omstændigheder med Hæfte eller Bøde.

Begaas Forbrydelsen uagtsomt, er Straffen Hæfte eller Bøde.

§ 174.

Den, som falholder eller iøvrigt søger (T. U. § 172, K. U. § 385 o.) udbredt som Lægemidler eller Forebyggelsesmidler mod Sygdomme Ting, om hvilke han véd, at de er uegnede til det angivne Formaal, og at deres Benyttelse hertil udsætter Menneskers Liv eller Sundhed for Fare, straffes med Fængsel indtil 6 Aar.

Begaas Forbrydelsen uagtsomt, er Straffen Hæfte eller Bøde.

§ 175.

Den, der uberettiget udøver Læge-, (T. U. §§ 173, K. U. § 387, Frd. 3/9 1794, L. 3/3 1854, [cfr. hermed Udkast til Lov om Forseelser § 30]) Fødselshjælper-, Tandlæge- eller Dyr lægevirksomhed, straffes med Bøde eller Hæfte. Under skærpende Omstændigheder samt i Gentagelsestilfælde kan Straffen stige til Fængsel i 6 Maaneder.

Paa samme Maade straffes den, som i saadan Virksomhed handler i Strid med

Forskrifter, der er givne for at sikre mod de fra denne hidrørende Farer.

§ 176.

(T. U. § 174, K. U. § 374, Strfl. §§ 291, 292, [cfr. hermed Udkast til Lov om Forseelser § 24 Nr. 2])

Den, som ved Overtrædelse af de Forskrifter, der ved Lov eller i Medfør af Lov er givet til Forebyggelse eller Modarbejdelse af smitsom Sygdom, forvolder Fare for, at saadan Sygdom vinder Indgang eller udbredes blandt Mennesker, straffes med Hæfte eller med Fængsel indtil 3 Aar.

Er Sygdommen en saadan, der ifølge Lovgivningen skal undergives eller paa den Tid, da Handlingen begaas, er undergivet offentlig Behandling, eller mod hvis Indførelse i Riget der er truffet særlige Forholdsregler, er Straffen Fængsel indtil 6 Aar.

Den, som paa den angivne Maade forvolder Fare for, at smitsom Sygdom finder Indgang eller udbredes blandt Husdyr eller Nytteplanter, straffes med Hæfte eller med Fængsel indtil 2 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde.

Begaas Forbrydelsen uagtsomt, er Straffen Bøde, Hæfte eller under skærpende Omstændigheder Fængsel indtil 6 Maaneder.

21de Kapitel.

Andre almenskedelige Handlinger.

§ 177.

(T. U. § 176, K. U. § 394, Strfl. §§ 288, 295)

Den, som paa retstridig Maade fremkalder omfattende Forstyrrelse i Driften af almindelige Samfærdselsmidler, offentlig Postbesørgelse, almindeligt benyttede Telegraf- eller Telefonanlæg eller Anlæg, der tjener til almindelig Forsyning med Vand, Gas eller elektrisk Strøm, straffes med Hæfte eller Fængsel indtil 3 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde.

Begaas Forbrydelsen uagtsomt, er Straffen Bøde eller Hæfte indtil 6 Maaneder.

§ 178.

(T. U. § 177, K. U. § 392, Strfl. § 294, L. 30/11 1857 § 1 (Lovsl. S. 305))

Den, der borttager, ødelægger eller beskadiger offentlige Mindesmærker eller

Genstande, som er bestemte til almindelig Nytte eller Pryd, hører til offentlige Samlinger eller er særlig fredlyste, straffes med Hæfte eller med Fængsel indtil 3 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde.

§ 179.

Med Straf som i § 178 foreskrevet anses ogsaa den, der forvolder Sandflugt eller Skade paa fredet Kyst.

(T. U. § 178, K. U. § 393,
[cfr. hermed Udkast til Lov om Forseelser § 33])

§ 180.

Den, som mishandler Dyr eller ved Overanstængelse, Vanrøgt eller paa anden Maade behandler Dyr uforsvarligt, straffes for Dyrplageri med Bøde, Hæfte eller med Fængsel indtil 6 Maaneder.

(T. U. § 179, K. U. § 390, Strfl. § 297,
L. 17/5, 1916 § 1)

22de Kapitel.

Betleri, Løsgænger og skadelig Erhvervsvirksomhed.

§ 181.

Den, som gør sig skyldig i Betleri eller anvender andre dertil, eller som ikke afholder nogen til hans Husstand hørende Person under 18 Aar fra at betle, straffes med Fængsel indtil 6 Maaneder.

(T. U. § 180, K. U. § 324, L. 3/3 1860 § 3,
L. 1/4 1911 § 8)

Betler en Person af Nød, kan Straffen, hvis Betleriet ikke er udøvet vanemæssigt, gaa ned til Hæfte eller bortfalde.

§ 182.

Naar en arbejdsfør Person hengiver sig til Lediggang og som Følge heraf falder Fattigvæsenet til Byrde, forsømmer sin Forsørgelsespligt mod nogen, som derved kommer i Nød, eller ikke udreder ham paalagt Bidrag til Hustru eller Barn, skal der af Politiet tildeles ham Advarsel og saavidt muligt gennem Fattigvæsenet eller en i saadant Øjemed virkende Forening anvises ham Arbejde.

(T. U. § 181, K. U. §§ 326, 327, 1. St.)

Kommer han inden 1 Aar, efter at Advarsel er ham tildelt, som Følge af fort-

sat Lediggang paany i noget af de nævnte Tilfælde, straffes han for Løsgænger med Fængsel indtil 1 Aar.

§ 183.

(T. U. § 182, K. U. § 325, L. 3/3 1860 §§ 1, 2, L. 30/3 1906 § 1)

Hengiver nogen sig til Lediggang under saadanne Forhold, at der er Grund til at antage, at han ikke ernærer sig paa lovlige Vis, skal Politiet give ham Paalæg om at søge lovligt Erhverv inden en fastsat rimelig Frist. Efterkommes saadant Paalæg ikke, straffes den paagældende for Løsgænger med den i § 182 foreskrevne Straf.

Som lovligt Erhverv anses ikke Spil, Utugt eller Understøttelse af Kvinder, der ernærer sig ved Utugt. Det kan desuden ved Paalæggets Udfærdigelse af Politiet tilkendegives den paagældende, at visse nærmere betegnede Erhverv, som efter deres Beskaffenhed maa anses som mistænkelige, eller hvis Udøvelse i særlig Grad unddrager sig Kontrol, ikke vil blive betragtet som lovlige.

§ 184.

(T. U. § 183, K. U. § 327, 2. og 3. St.)

Naar nogen er dømt efter §§ 182 eller 183, eller mere end én Gang dømt for en Berigelsesforbrydelse, kan Politiet give ham Tilhold om til visse Tider at møde og give Oplysning om, hvor han bor eller opholder sig, og gøre Rede for, hvorved han ernærer sig.

Overtrædelse af saadant Tilhold straffes med Fængsel indtil 6 Maaneder.

§ 185.

(T. U. § 183, 3. St., K. U. § 329, **Strfl.** § 16)

Med Fængsel indtil 6 Maaneder, i Gentagelsestilfælde indtil 2 Aar, straffes den, der efter i Henhold til § 76 at være udvist af Landet uden Tilladelse vender tilbage.

§ 186.

(T. U. § 184, K. U. § 332, 1. St.)

Den, som erhvervsmæssigt udnytter andres Ukyndighed, Uforstand eller Uerfarenhed til at forlede dem til Spekulationsforretninger, der ikke hører til deres Næringsvej, straffes med Hæfte eller med Fængsel **indtil 1 Aar.**

§ 187.

Den, som søger Erhverv ved Lykkespil eller Væddemaal af tilsvarende Art, der ikke ifølge særlig Bestemmelse er tilladt, eller ved at fremme saadant Spil, straffes med Bøde, Hæfte eller med Fængsel indtil 1 Aar.

(T. U. § 185, K. U. § 333, Frd. 6/10 1753, [ofr. hermed Udkast til Lov om Forseelser § 34])

Retten afgør, om det vundne Udbytte skal inddrages eller tilbagebetales.

§ 188.

Overtræder nogen Bestemmelserne i §§ 186-187 i sin Næringsvej, kan Retten til at drive denne i Gentagelsestilfælde frakendes ham paa Tid eller for bestandig.

(T. U. § 189, K. U. § 344)

'2 3de Kapitel..

Forbrydelser i Familieforhold.

§ 189.

Gift Person, som indgaar Ægteskab, straffes med Fængsel indtil 3 Aar eller, hvis den anden Person har været uvidende om det bestaaende Ægteskab, med Fængsel indtil 6 Aar.

(T. U. § 190, K. U. §§ 222, 237, Strfl. § 160)

Begaas Handlingen af grov Uagtsomhed, er Straffen Hæfte eller Fængsel indtil 1 Aar.

Ugift Person, som indgaar Ægteskab med gift Person, straffes med Hæfte eller med Fængsel indtil 1 Aar.

§ 190.

For Blodskam straffes med Fængsel fra 6 Maaneder indtil 6 Aar den, som har Samleje med Slægtning i nedstigende Linie, og med Fængsel indtil 2 Aar den, som har Samleje med Slægtning i opstigende Linie eller med Broder eller Søster. Har Samlejet fundet Sted med en Slægtning i nedstigende Linie under 18 Aar, er Straffen Fængsel fra 1 til 10 Aar.

(T. U. § 194, K. U. § 235, Strfl. §§ 161, 164)

Straffri er den i nedstigende Linie beslægtede under 18 Aar. Ved Samleje mellem Søsken kan Straffen bortfalde for den, der ikke er fyldt 18 Aar.

§ 191.

(K. U. § 236, Strfl. § 162) Samleje mellem besvoglede straffes, naar Ægteskab mellem dem er ubetinget forbudt, med Hæfte.

Bestemmelsen i § 190, 2det Stykke finder tilsvarende Anvendelse.

§ 192.

(T. U. § 194, Strfl. § 176) Har i de i § 190 og § 191 nævnte Slægts- og Svogerskabsforhold anden kønslig Omgængeiso end Samleje fundet Sted, bliver en forholdsmæssig mildere Straf at anvende.

§ 193.

(T. U. § 191, K. U. §§ 226, 232, 233, L. Nr. 237, 12/6 1922 § 81) 81)

Den, som ved Vanrøgt eller nedværdigende Behandling krænker sin Ægtefælle, sit Barn eller nogen hans Myndighed eller Forsorg undergiven Person under 18 Aar eller en i opstigende Linie beslægtet eller besvogret, eller som ved modvillig at unddrage sig en ham overfor nogen af de nævnte Personer paahvilende Forsørgelses- eller Bidragspligt udsætter dem for Nød, straffes med Fængsel indtil 2 Aar eller under formildende Omstændigheder med Hæfte.

Paatale kan bortfalde, naar den forurettede begærer det.

§ 194.

(T. U. § 192, K. U. § 229, Strfl. § 179) Den, som ved urigtig eller ufuldstændig Anmeldelse til den Myndighed, der modtager Fødselsanmeldelser, forvansker Beviset for en Persons Familiestilling, straffes med Hæfte eller under formildende Omstændigheder med Bøde.

Straffen kan bortfalde, naar et af en gift Kvinde født uægte Barn med Ægtefællens Samtykke opgives som ægte.

§ 195.

(T. U. § 193, K. U. § 231, Strfl. § 213) Den, som unddrager en Person under 18 Aar fra Forældres eller anden rette vedkommendes Myndighed eller Forsorg eller bidrager til, at han unddrager sig saadan Myndighed eller Forsorg, straffes som for Frihedsberøvelse.

2 4de Kapitel.

Forbrydelser mod Kønssædeligh eden.

§ 196.

Den, som tiltvinger sig Samleje med en Kvinde ved Vold, Frihedsberøvelse eller Fremkaldelse af Frygt for hendes eller hendes nærmestes Liv, Helbred eller Velfærd, straffes for Voldtægt med Fængsel fra 1 til 16 Aar, under særdeles skærpende Omstændigheder paa Livstid. (T. u. §§ 195 og 196, K. U. § 203, Strfl. §§ 168, 169)

Har Kvinden forud staaet i kønsligt Forhold til Gerningsmanden, er Straffen Fængsel indtil 8 Aar.

§ 197.

Den, som skaffer sig Samleje med en Kvinde, der er sindssyg, udpræget aands- svag, eller som befinder sig i en Tilstand, i hvilken hun er ude af Stand til at mod- sætte sig Gerningen eller forstaa dens Be- tydning, straffes med Fængsel indtil 8 Aar. (T. U. § 197, 195, 2. Stk., K. U. §§ 202, 206, Strfl. § 170)

Har Gerningsmanden selv i den nævnte Hensigt bragt Kvinden i saadan Tilstand, straffes han som i § 196 bestemt.

§ 198.

Med Fængsel indtil 1 Aar straffes, for saa vidt Tilfældet ikke falder ind under § 196 eller § 197, den, som ved Trusel om Vold, om Frihedsberøvelse eller om Sigtelse for strafbart eller ærerørigt Forhold skaffer sig Samleje med en Kvinde. (T. U. § 198, Nr. 1, K. U. § 201)

§ 199.

Med samme Straf anses den ved Fængsel, Fattighus, Opfostringshjem, Sindssygeho- spital, Aandssvageanstalt eller lignende Ind- retning ansatte eller tilsynsførende, som har Samleje med en der optagen Kvinde. (T. U. § 198, Nr. 3, Strfl. § 167)

§ 200.

Den, som ved groft Misbrug af en Kvin- des tjenstlige eller økonomiske Afhængighed skaffer sig Samleje udenfor Ægteskab med hende, straffes med Fængsel indtil 1 Aar eller, saafremt hun er under 20 Aar, med Fængsel indtil 3 Aar. (T. U. § 199, K. U. § 201)

§ 201.

(T. U. § 200, K. U. § 205, Strfl. § 172)

Med Fængsel indtil 6 Aar straffes den, der tilsniger sig Samleje med en Kvinde, der vildfarende anser Samlejet som ægteskabeligt eller forveksler Gerningsmanden med en anden.

§ 202.

(T. U. § 201, K. U. § 207, Strfl. § 173)

Den, som har Samleje med et Barn under 15 Aar, straffes med Fængsel indtil 10 Aar.

§ 203.

(T. U. §§ 198, Nr. 2, 202, K. U. § 202, Strfl. §§ 166 og 174)

Den, som har Samleje med en Person under 18 Aar, der er den skyldiges Adoptivbarn eller Plejebarn eller er betroet den paagældende til Undervisning eller Opdragelse, straffes med Fængsel indtil 4 Aar.

Med samme Straf ansees den, som under Misbrug af en paa Alder og Erfaring beroende Overlegenhed forfører en Person under 18 Aar til Samleje.

§ 204.

(T. U. 203, K. U. § 201, 2. Stk., Strfl. § 176)

Har under de i §§ 196-203 angivne

Betingelser anden kønslig Omgængelse end Samleje fundet Sted, bliver en forholdsmæssig mindre Straf af Fængsel at anvende.

§ 205.

(T. U. § 204, K. U. f 213, Strfl. J 177)

Med Fængsel indtil 6 Aar straffes den som over kønslig Usædelighed med en Person af samme Køn under Omstændigheder, der svarer til de i §§ 196—200. 202 og 203 angivne.

§ 206.

(T. U. § 205, K. U. § 208)

Begaas nogen af de i §§ 196—205 omhandlede Forbrydelser af grov Uagtsomhed, bliver en forholdsmæssig mildere Straf at anvende.

§ 207.

(T. U. § 206, K. U. § 209)

Straf efter §§ 196—204 og § 206 kan bortfalde, naar de Personer, mellem hvilke Kønsomgængelsen har fundet Sted, er indtraadt i Ægteskab med hinanden.

§ 208.

(T. U. § 208, K. U. § 210, L. 30/3 1906 § 3,

Den, som for Vindings Skyld forleder nogen til kønslig Usædelighed med andre

eller afholder nogen, der driver Erhverv ved kønslig Usædelighed, fra at opgive det, eller som holder Bordel, straffes for Rufferi med Fængsel indtil 4 Aar.

Paa samme Maade straffes den, der tilskynder eller bistaar en Person under 18 Aar til at søge Erhverv ved kønslig Usædelighed, samt den, der for Vindings Skyld fremmer en Persons Befordring ud af Riget, for at denne i Udlandet skal drive Erhverv ved kønslig Usædelighed, naar den befordrede Person er under 21 Aar eller uvidende om Formaalet.

§ 209.

Den, som erhvervsmæssig fremmer kønslig Usædelighed ved at optræde som Mellemmand, eller som udnytter en andens kønslig usædelige Erhverv, straffes med Fængsel indtil 3 Aar. (T. U. § 209, K. U. § 211, L.30/81906 § 3, 2. St., L. 1/4 1911 § 4)

Med Fængsel indtil 4 Aar straffes den Mandsperson, som helt eller delvist lader sig underholde af en Kvinde, der driver Utugt som Erhverv.

Med Fængsel indtil 1 Aar straffes den Mandsperson, som deler Bolig med en Kvinde, der driver Utugt som Erhverv.

De i 2det og 3die Stykke givne Straffebestemmelser finder ikke Anvendelse paa Mandspersoner under 18 Aar, overfor hvem Kvinden har Underholdspligt.

§ 210.

Øves kønslig Usædelighed mellem Personer af samme Køn for Betaling, straffes Deltagerne med Fængsel indtil 2 Aar. (T. U. § 204, 2. St., K. U. § 213, 2. St. L. 1/4 1911 § 5)

§ 211.

Har den, som skal dømmes efter §§208, 209 eller 210, tidligere været dømt for nogen i disse Bud omhandlet Forbrydelse, eller for Betleri eller Løsgænger, eller har han for en Berigelsesforbrydelse været dømt til Fængsel, kan Straffen forhøjes med indtil det halve. (T. U. § 210, K. U. § 212)

§ 212.

Med Hæfte eller med Fængsel indtil 1 Aar straffes en Kvinde, der søger Erhverv ved Utugt, naar hun har noget Barn mellem 2 og 18 Aar til Huse hos sig. (T. U. § 211, K. U. § 214, L. 80/8 1906 § 2, 2. St.)

§ 213.

(T. U. § 212, K. U. §§ 215, 216, Strfl. § 185)

Den, som ved uterligt Forhold krænker Blufærdigheden, straffes mod Hæfte eller med Fængsel indtil 2 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde.

§ 214.

(T. U. § 213, K. U. § 217, L. 30/8 1906 § 2, 1. St., jfr. Strfl. § 178)

Den, som opfordrer eller indbyder til Utugt paa saadan Maade eller stiller Utugts-erhverv saaledes til Skue, at Blufærdigheden krænkes, offentlig Forargelse gives eller omboende forulempes, straffes med Hæfte eller med Fængsel indtil 1 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde.

§ 215.

(T. U. § 214, K. U. § 218, Strfl. § 184)

Med Bøde, Hæfte eller under skærpene Omstændigheder med Fængsel indtil 6 Maaneder straffes den, som

- 1) tilbyder eller overlader en Person under 18 Aar utugtige Skrifter, Billeder, eller Genstande,
- 2) offentliggør eller udbreder utugtige Skrifter, Billeder eller Genstande eller foranstalter offentlig Forestilling eller Udstilling af utugtigt Indhold.

25de Kapitel.

Forbrydelser mod Liv og Legeme.

§ 216.

(T. U. § 215, K. U. § 242, Strfl. §§ 186, 187, 190, 191)

Den, som dræber en anden, straffes for Manddrab med Fængsel fra 5 Aar indtil paa Livstid.

§ 217.

(Glarbo, Goll, Olrik, Torp)

(T. U. § 216, K. U. § 244, Strfl. § 192)

Dræber en Moder i Nød, af Frygt for Vanære eller under Paavirkning af en ved Fødslen fremkaldt Svækkelse, Forvirring eller Raadvildhed sit Barn under eller straks efter Fødslen, straffes hun med Fængsel indtil 8 Aar.

Er Forbrydelsen ikke fuldbyrdet, og har Handlingen ikke paaført Barnet Skade, kan Straf bortfalde.

§217.

(Johansen, Krabbe)

Dræber en Moder sit Barn under eller straks efter Fødslen, straffes hun med Fængsel indtil 8 Aar.

Er Forbrydelsen ikke fuldbyrdet, og har Handlingen ikke paaført Barnet Skade kan Straf bortfalde.

§ 218.

Den, som dræber en anden efter dennes (T. U. § 217, Jfr. K. U. § 243, Strfl. § 196, bestemte Begæring, straffes med Fængsel 1. St.) indtil 3 Aar eller med Hæfte ikke under 3 Maaneder.

§ 219.

Den, som medvirker til, at nogen be- (T. U. § 218, K. U. § 246, Strfl. § 196, 2. St.) røver sig selv Livet, straffes med Bøde eller Hæfte, eller, hvis Handlingen foretages af egennyttige Bevæggrunde, med Fængsel indtil 3 Aar.

Straf kommer ikke til Anvendelse, medmindre Doden er indtraadt.

§ 220.

Den, som uagtsomt forvolder en andens (T. U. § 219, K. U. § 245, 2. St., Strfl. § 198) Død, straffes med Hæfte eller Bøde, under skærpende Omstændigheder med Fængsel indtil 4 Aar.

§ 221.

En Kvinde, som efter at hun har (T. U. § 220, K. U. § 251, Strfl. § 193) mærket sikre Tegn paa at være besvangret, dræber sit Foster, straffes for Fosterdrab med Hæfte eller Fængsel indtil 2 Aar. Under formildende Omstændigheder kan Straffen bortfalde. Paatale kan ikke finde Sted, naar der er forløbet 1 Aar efter at Forbrydelsen er begaaet. Forsøg med utjenlige Midler straffes ikke.

Den, der med en Kvindes Samtykke dræber hendes Foster, straffes med Fængsel indtil 4 Aar. Under skærpende Omstændigheder, særlig naar Handlingen er foretaget for Vindings Skyld, eller hvis den har medført Kvindens Død eller betydelig Skade paa Legeme eller Helbred, er Straffen Fængsel indtil 8 Aar. Har Gerningsmanden handlet uden Kvindens Samtykke, er Straffen Fængsel fra 2 til 12 Aar.

§ 222.

(T. U. § 221, K. U. § 238, jfr. § 241, § 250,
1. og 2. St., § 252, Strfl. §§ 200—202,
L. 1/4 1911 § 1)

Den, som øver Vold mod eller paa
anden Maade angriber en andens Legeme,
straffes for Legemsfornærmelse med Bøde
eller Hæfte.

Er den angrebne sagesløs eller on
frugtsommelig Kvinde, eller har Angrebet
paa Grund af de benyttede Redskabers eller
Midlers Art eller de Forhold, under hvilke
det er udøvet, haft en særlig farlig Karakter,
kan Straffen stige til Fængsel i 2 Aar.

(K. U. §§ 226, 232, 233, Strfl. §§ 188, 189,
203—205)

Har Mishandling fundet Sted, eller har
Legemsfornærmelsen haft Skade paa Legeme
eller Helbred til Følge, er Straffen Hæfte
eller Fængsel indtil 2 Aar, og kan, hvis den
har medført Døden eller grov Legemsbeska-
digelse, stige til Fængsel i 6 Aar.

I de i 1ste Stykke nævnte Tilfælde finder
offentlig Paatale ikke Sted, medmindre al-
mene Hensyn kræver det.

§ 223.

(T. U. § 222, K. U. 239, Strfl. § 203, L.1/4
1911 § 1)

Den, som tilføjer en anden Skade paa
Legeme eller Helbred, straffes for Legems-
beskadigelse med Hæfte eller med Fængsel
indtil 3 Aar.

(Jfr. Strfl. §§ 188, 189, 204)

Under do i § 222, 2det Stykke angivne
Omstændigheder, saa og naar **Legems-**
beskadigelsen har været forbundet med
Mishandling eller har haft Døden eller
grov Legemsbeskadigelse til Følge, er Straf-
fen Fængsel indtil 8 Aar.

§ 224.

(T. U. § 223, K. U. § 240, jfr. § 5 Littr. i,
Strfl § 204)

Tilføjer nogen en anden saadan Skade,
at han mister eller lider væsentlig Forrin-
gelse af Syn, Hørelse, Taleevne eller For-
plantningsevne, at han bliver vanfør eller
i høj Grad vansiret, at han enten for
bestandig eller for lang, ubestemt Tid
bliver uskikket) til at udføre sine Kalds-
pligter eller det daglige Livs Sysler eller
tilføjer han ham anden Skade paa Legeme
eller Helbred af lige Betydning, straffes han
for grov Legemsbeskadigelse med Fængsel
fra 1 til 12 Aar.

§225.

(T. U. § 224. K. U. § 241, 2. St.)

Har den, som skal dømmes efter §§ 222
eller 223, tidligere for forsætligt Legems-

angreb eller for nogen med forsætlig Vold forbunden Forbrydelse været dømt til Frihedsstraf, kan Straffen forhøjes med indtil det halve.

§ 226.

Samtykke til et Legemsangreb med- (T. U. § 225, K. U. § 243)
fører, at Straffen kan nedsættes, og at den i det i § 222, 1ste Stykke omhandlede Tilfælde bortfalder.

For Legemsangreb under Slagsmaal (Strfl. § 206)
eller naar den angrebne har øvet Gengæld mod Angriberen, kan Straffen nedsættes og i de i § 222, 1ste Stykke omhandlede Tilfælde bortfalde.

§ 227.

Den, som uagtsomt tilføjer nogen be- (T. U. § 226, K. U. §§ 245, 250, 2. St.,
tydelig Skade paa Legeme eller Helbred, Strfl. § 207)
der dog ikke falder ind under § 224, straffes med Bøde eller Hæfte indtil 1 Aar. Paatale finder kun Sted efter den forurettedes Begæring, medmindre almene Hensyn kræver Paatale.

Den, som uagtsomt tilføjer nogen Skade af den i § 224 angivne Art, straffes med Hæfte eller Bøde, under skærpende Omstændigheder med Fængsel indtil 4 Aar.

§ 228.

Den, som hensætter en anden i hjælpe- (T. U. § 227, K. U. §§ 247, 385, Strfl.
løs Tilstand eller forlader en under hans § 197)
Varetægt staaende Person i saadan Tilstand, straffes med Fængsel, der, naar Handlingen har medført Døden eller grov Legemsbeskadigelse, under iøvrigt skærpende Omstændigheder kan stige til 12 Aar.

(Glarbo, Goll, Johansen, Torp foreslaar følgende som § 228, 2det Stykke)

Har en Moder under de i § 217 angivne Omstændigheder hensat eller forladt sit Barn i hjælpeløs Tilstand, kan Straffen nedsættes og, hvis Barnet ikke har lidt Skade, bortfalde.

§ 228 A.

(Krabbe, Olrik)

En Kvinde, der viser uforsvarlig Omgang ved sin Barnefødsel, straffes med Fængsel indtil 4 Aar eller med Hæfte ikke under 2 Maaneder. Straffen kan bortfalde, hvis Barnet lever uden at have taget Skade.

§ 229

(T. U. § 227, 1. St., K. U. § 248)

Med Hæfte eller med Fængsel indtil 4 Aar straffes den, der for Vindings Skyld, af grov Kaadhed eller paa lignende hensynsløs Maade volder nærliggende Fare for nogens Liv eller Førlighed.

§ 230.

(T. U. S 231 K. U. SS 254 2. St.
[cfr. hermed Udkast til Lov om Forseelser § 38])

Med Bøde, Hæfte eller med Fængsel indtil 1 Aar straffes den Mand, som modvillig unddrager sig fra at yde en af ham udenfor Ægteskab besvangret Kvinde den til hendes Nedkomst fornødne Hjælp, hvis hun derved kommer i Nød.

§ 231.

(T. U. § 28, K. U. § 376, Strfl. § 181, L. 30/3 1906 § 4)

Med Fængsel indtil 4 Aar eller med Hæfte straffes den, der ved Samleje eller andet kønsligt Forhold udsætter nogen for at blive smittet med Kønssygdom, naar han har været eller burde have været klar over Smittefaren.

Er den for Smitten udsatte den skyldiges Ægtefælle, finder Paatale alene Sted efter dennes Begæring.

Naar en Kvinde, der søger Erhverv ved Utugt, dømmes efter foranstaaende Bestemmelse, kan der ved Dommen gives hende Paalæg om inden for et Tidsrum, der ikke maa overstige 2 Aar, ikke paany at søge Erhverv ved Utugt. Overtrædelse af saadant Paalæg straffes med Fængsel indtil 6 Maaneder.

§ 232.

(T. U. § 229, K. U. § 377, L. 30/3 1906 § 9, 1. St.)

Med Hæfte eller med Fængsel indtil 3 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde straffes den, som anbringer et Barn, der er angrebet af Syfilis, til Opamning ved Brystet af en anden Kvinde end dets Moder, naar han har været eller burde have været klar over Smittefaren.

Paa samme Maade straffes den Kvinde, som med Kundskab eller Formodning om at lide eller have lidt af Syfilis tager eller beholder et Barn til Opamning. Er Ammen Barnets Moder kan Straf under formildende Omstændigheder bortfalde.

§233.

Med Hæfte eller mod Fængsel indtil 2 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde straffes den, som med Kundskab eller Formodning om, at et Barn lider af smittefarlig Kønssygdom, anbringer det i Pleje hos nogen, der ikke forud er underrettet om Sygdommen og dens Smittefarlighed, eller under Forhold, der udsætter andre Børn for Smitte. (T. U. § 230, 1. Stk. K. U. § 378, L30/3. 1906 § 9, 2. St.)

§231

Med Bøde eller Hæfte straffes den, som, uden at Forholdet rammes af de foranstaaende Bestemmelser, ved grov Uagtsomhed volder nærliggende Fare for, at nogen smittes af Kønssygdom. (T. U. § 230, 2. St.)

26de Kapitel.

Forbrydelser mod den personlige Frihed.

§235.

Med Bøde eller Hæfte eller med Fængsel indtil 2 Aar straffes for ulovlig Tvang den, som (T. U. § 233, K. U. § 255, Strfl. § 210)

- 1) ved Vold eller ved Trusel om Vold, betydelig Skade paa Gods eller Frihedsberøvelse, om at fremsætte usand Sigelse for strafbart eller ærerørigt Forhold eller aabenbare Privatlivet tilhørende Forhold tvinger nogen til at gøre, ~~taale~~ eller undlade noget,
- 2) ved Trusel om at anmelde eller aabenbare et strafbart Forhold eller om at fremsætte sande ærerørige Beskyldninger tvinger nogen til at gøre, taale eller undlade noget, forsaavidt Fremtvingelsen ikke kan anses tilbørlig begrundet ved det Forhold, som Truslen angaar.

§ 236.

Den, som berøver en anden Friheden, straffes med Fængsel indtil 4 Aar eller under formildende Omstændigheder med Hæfte. (T. U. § 234, jfr. tildels § 193, K. U. §§ 256, 257, Strfl. § 211)

Sker det for Vindings Skyld eller har Frihedsberøvelsen været langvarig eller bestaaet i, at nogen uberettiget holdes i Forvaring som sindssyg eller aandssvag eller bringes i fremmed Krigstjeneste eller i Fangenskab eller anden Afhængighed i fremmed Stat, er Straffen Fængsel fra 1 til 12 Aar.

§ 237.

(T. U. § 235, K. U. §§ 258, 259, Strfl. § 212)

Den, som ved grov Uagtsomhed forvolder en Frihedsberøvelse, straffes med Bøde eller Hæfte eller under skærpende Omstændigheder med Fængsel indtil 1 Aar.

Paatale kan bortfalde efter den forurettedes Begæring.

27de Kapitel.

Freds- og Ærekrænkelser.

§ 238

(T. U. § 236, K. U. § 260, Strfl. §§ 220, 222)

Med Bøde eller Hæfte indtil 6 Maaneder straffes den, som krænker nogens Fred

- 1) ved at bryde Brev eller iøvrigt skaffe sig nogen til en anden rettet lukket Meddelelse eller unddrage nogen en saadan;
- 2) ved at skaffe sig Adgang til en andens Gemmer;
- 3) ved offentlig Meddelelse om Privatlivet tilhørende Forhold, som med rimelig Grund kan forlanges unddraget Offentligheden.

(T. U. § 236, 2. St., ny, L. Nr. 276,30/6 1922 § 83)

Paa samme Maade straffes Personer, som virker eller har virket i offentlig Tjeneste eller Hverv, eller som i Medfør af offentlig Beskikkelse eller Anerkendelse udøver et Erhverv, saa vel som saadanne Personers Medhælpere, naar de aabenbarer Privatlivet tilhørende Hemmeligheder, der er kommet til deres Kundskab ved Udøvelsen af deres Virksomhed, med mindre de har været forpligtede til at udtale sig eller har handlet til berettiget Varetagelse af almen Interesse eller af egen eller andres Tarv.

§ 239.

(T. U. § 237, K. U. § 262, Strfl. § 221, [cfr. hermed Udkast til Lov om Forseelser § 39])

Den, som krænker Husfreden ved at trænge sig ind i fremmed Hus, Husrum eller Skib, eller paa andet ikke frit tilgængeligt Sted, straffes med Bøde eller Hæfte indtil 6 Maaneder.

Paa samme Maade straffes den, som vægrer sig ved paa Opfordring at forlade fremmed Grund.

Har Handlingen voldt betydelig Forstyrrelse af Beboernes Fred, eller er den forøvet af nogen bevæbnet eller af flere i Forening eller forbundet med Vold eller Trusel om Vold, eller har den skyldige tidligere for nogen med forsætlig Vold paa Person eller Gods forbunden Forbrydelse været dømt til Frihedsstraf, kan Straffen stige til højere Grad af Hæfte eller til Fængsel i 1 Aar.

§ 240.

Den, som paa én Maado, der er egnet (T. U. § 238, K. U. § 264) til hos nogen at fremkalde alvorlig Frygt for eget eller andres Liv, Helbred eller Velfærd, truer med at foretage en strafbar Handling, straffes med Bøde, Hæfte eller Fængsel indtil 2 Aar.

§ 241.

Den, som krænker en andens Ære ved (T. U. § 243, 1. og 2. St., K. U. § 270, 1. St., fornærmelige Ord eller Handlinger, straffes Strfl. § 217) med Bøde.

Sker Krænkelsen ved at fremsætte (T. U. § 240, K. U. § 267, Strfl. §§ 215, 216, eller udbrede Sigtelser for et Forhold, der 217) vilde nedsætte den fornærmede i Medborgeres Agtelse, kan Straffen stige til Hæfte i 1 Aar.

§ 242.

Er en Sigtelse fremsat eller udbredt (T. U. § 242, K. U. § 269) mod bedre Vidende, straffes Gerningsmanden for Bagvaskelse med Hæfte eller med Fængsel indtil 1 Aar.

§ 243.

En Sigtelse er straffri, naar dens Sandhed bevises, saa og naar den, der fremsætter Sigtelsen, har været forpligtet til at udtale sig eller har handlet til berettiget Varetagelse af almen Interesse, eller af eget eller andres Tarv.

Straf kan bortfalde, naar der oplyses Omstændigheder, som gav Føje til at anse Sigtelsen for sand.

§ 244.

Er Sigtelsens Fremsættelse ved sin (T. U. § 243, 3. St., K. U. § 270, 2. St.) Form utilbørlig fornærmende, bliver Straf efter § 241, 1ste Stykke at anvende, selv om Sandhedsbevis føres.

Dersom den fornærmede alene nedlægger Paastand om Straf efter denne Paragraf, tilstedes Bevis for Sigtelsens Sandhed ikke ført.

§ 245.

(T, U. § 241, 2. St., K. U. § 268, 2. St.) Bevis tilstedes ikke ført for en strafbar Handling, for hvilken den, som sigtes, ved endelig Dom i Ind- eller Udland er frikendt.

Sandhedsbevis fritager ikke for Straf, naar Oprejsning har fundet Sted.

§ 246.

(K. U. § 272, Strfl. § 219) Straf efter § 241 kan bortfalde, naar Handlingen er fremkaldt ved utilbørlig Adfærd af den forurettede, eller denne har øvet Gengæld mod Fornærmeren.

§ 247.

(T. U. § 73, K. U. § 97, 1. og 2. Stk. Strfl. § 303) Den, som dømmes for en ærefornærmende Sigtelse, kan efter den fornærmedes Paastand tilpligtes til ham at udrede en af Retten fastsat Sum til Bestridelse af Omkostningerne ved Kundgørelse i en eller flere offentlige Tidender enten af Doms slutningen alene eller tillige af Domsgrundene.

§ 248.

(T U § 244, K U 5 273) Den, som fremsætter eller udbreder ærefornærmende Udtalelser mod en afdød, straffes med Bøde, eller, hvis Bagvaskelse foreligger, med Bøde eller Hæfte.

Ærefornærmende Udtalelser, der fremsættes mod nogen 20 Aar efter hans Død, kan kun paatales, naar de i § 242 nævnte Betingelser foreligger.

§ 249.

(T U 5 245 K U. § 274 Strfl § 223) De i dette kapitel nævnte Forbrydelser er med Undtagelse af de i §§ 238, 2det Stykke og 240 omhandlede privat Paatale undergivet. I de i § 239, 3die Stykke nævnte Tilfælde samt naar nogen, der virker eller paa den Tid, hvorom Talen er, virkede i offentlig Tjeneste eller Hverv, sigtes for et Forhold, der kan medføre Stillingens eller Hvervets Fortabelse, skal den forurettede kunne begære offentlig Paatale. Det samme gælder, naar en Sigtelse fremsættes i navnløs eller med urigtigt eller opdigtet Navn forsynet Skrivelse.

Berigelsesforbrydelser.

§ 250.

For Tyveri straffes den, som uden Be- (T. U. § 246, K. U. § 275, Strfl. §§ 228, 237)
 sidderens Samtykke borttager en fremmed,
 rørlig Ting for at skaffe sig eller andre
 uberettiget Vinding ved dens Tilegnelse.

§ 251.

For ulovlig Omgang med Hittegods (T. U. § 247, jfr. § 254, 2. St., K. U. § 281,
 straffes den, som for derigennem at skaffe jfr. §§ 285, 286, Strfl. §§ 247, 248, 249)
 sig eller andre uberettiget Vinding tilegner
 sig en fremmed, rørlig Ting, som ikke er i
 nogens Varetagt, eller som ved Ejerens
 Forglemmelse eller paa lignende tilfældig
 Maade er kommen i Gerningsmandens Vare-
 tagt.

§ 252.

For Underslæb straffes den, som for (T. U. §§ 247, 248 Nr. 2, K. U. § 281, Strfl.
 derigennem at skaffe sig eller andre uberet- §§ 252, 253, jfr. § 254)
 tigt Vinding

- 1) tilegner sig en fremmed, rørlig Ting,
 der er i hans Varetagt, uden at For-
 holdet falder ind under § 251,
- 2) fragaar Modtagelsen af Pengelaan eller
 andet Laan til Eje eller af en Ydelse,
 for hvilken der skal svares Vederlag,
- 3) uretmæssig forbruger ham betroede Penge,
 selv om han ikke var forpligtet til at
 holde disse afsondrede fra sin egen Formue.

§ 253.

For Bedrageri straffes der, som for (T. U. § 248, K. U. § 290, Strfl. §§ 251, 252
 derigennem at skaffe sig eller andre uberet- 255, jfr. §§ 258, 259)
 tigt Vinding ved retstridig at fremkalde,
 bestyrke **eller** udnytte en Vildfarelse bestem-
 mer en anden til en Handling eller Und-
 ladelse, hvorved der paaføres denne eller
 nogen, for hvem Handlingen eller Und-
 ladelsen bliver afgørende, et Formuetab.

§ 254.

For Utroskab straffes, for saa vidt (T. U. § 249, K. U. §§ 281 c og d, 287)
 Forholdet ikke falder ind under §§ 250—
 253, den, som for derigennem at skaffe sig
 eller andre uberettiget Vinding paafører en
 anden Formuetab

- 1) ved Misbrug af en for ham skabt Adgang til at handle med Retsvirkning for denne eller
- 2) ved i et Formueanliggende, som det paahviler ham at varetage for den anden, at handle mod dennes Tarv.

§ 255.

(T. U. § 250, K. U. § 300, Strfl. § 245)

For Afpresning straffes, for saa vidt Forholdet ikke falder ind under § 263,

- 1) den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding truer nogen med Vold, betydelig Skade paa Gods eller Frihedsberøvelse, med at fremsætte usand Sigtelse for strafbart eller ærerørigt Forhold eller aabenbare Privatlivet tilhørende Forhold,
- 2) den, som truer nogen med at anmelde eller aabenbare et strafbart Forhold eller med at fremsætte sande ærerørige Beskyldninger for derigennem at skaffe sig eller andre en Vinding, der ikke er tilbørlig begrundet ved det Forhold, som har givet Anledning til Truselens Fremsættelse.

§ 256.

(T. U. § 251, K. U. §§ 330, 331, L.6/4 1855)

For Aager straffes den som udnytter nogens Nød, Enfoldighed, Uerfarenhed eller et mellem dem bestaaende Afhængighedsforhold til i en Retshandel at opnaa eller betinge en Ydelse, der Staar i aabenbart Misforhold til Modydelsen, saa og den, som efter med Kendskab til Retshandlens Beskaffenhed at have erhvervet et paa en saadan Retshandel grundet Krav gør dette gældende eller overdrager det til en anden.

§ 257.

(T. U. § 252, K. U. § 308, Strfl. §§ 252, 253, 260, 261, Konkl. § 168, Retsplejelovens § 521 jfr. § 632)

For Besvigelse af Fordringshaver straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding

- 1) afhænder, pantsætter eller paa anden Maade raader over ham tilhørende Gods, hvorover Trediemand har erhvervet en Rettighed, med hvilken Handlingen er uforenelig,

- 2) efter at hans Bo er taget under **Konkurs**-behandling eller Forhandling om Tvangsakkord udenfor Konkurs er aabnet foretager Handlinger, der gaar ud paa, at Boets Ejendele og Fordringer ikke kommer Fordringshaverne tilgode,
- 3) ved falske Foregivender, Forstikkelse, Proformaretsandler, betydelige Gaver, uforholdsmæssigt Forbrug, Salg til Underpris, Betaling af eller Sikkerhedsstillelse for uforfaldne Gældsposter eller paa anden lignende Maade unddrager sine Ejendele eller Fordringer fra at tjene sine Fordringshavere eller nogen enkelt af disse til Fyldestgørelse.

Er Handlinger af den under Nr. 3 angivne Art foretaget til Begunstigelse af en Fordringshaver, bliver denne dog kun at straffe, hvis han paa en Tid, da han forudsaa, at Skyldnerens Konkurs eller Betalingsstandsning var umiddelbart forestaaende, har bestemt Skyldneren til at yde ham saadan Begunstigelse.

§ 258.

For Hæleri straffes den, som modtager (T. U. § 253, K. U. § 303, Strfl. § 238) eller skaffer sig eller andre Del i en ved Tyveri, ulovlig Omgang med Hittegods, Underslæb, Bedrageri, Utroskab, Afpresning, Besvigelse af Fordringshaver eller Røveri erhvervet Vinding, samt den, som ved **For**dølgelse, Hjælp til Afhændelse eller paa lignende Maade virker til at sikre en anden Udbyttet af en saadan Forbrydelse.

§ 259.

De i §§ 250, 252—255, 257 og 258 (T. U. § 254, K. U. §§ 276, 1. St., 282, 1. St., nævnte Forbrydelser straffes med Fængsel 285, 287, 291, 292, 301, 1. St., 304, 1. St., indtil 2 Aar. I de i § 257, 2det Stykke omhandlede Tilfælde kan Straffen saavel for 306, 309, Strfl. §§ 228, 230, 245, 247—255, Skyldneren som for den begunstigede For- 258—261) dringshaver gaa ned til Hæfte.

Ulovlig Omgang med Hittegods eller Hæleri med Hensyn hertil straffes med Bøde, Hæfte eller Fængsel indtil 1 Aar.

Aager straffes med Hæfte eller Fængsel indtil 2 Aar.

§ 260.

(T. U. § 255, K. U. §§ 277, 278, 2. St., 279, 282, 3. St., Strfl. § 229)

Er et Tyveri af særlig grov Beskaffenhed, saasom paa Grund af den Maade, hvorpaa det er udført, eller fordi det er udført af flere i Forening eller under Medtagelse af Vaaben eller andet farligt Redskab eller Middel eller paa Grund af de stjaalne Genstandes betydelige Værdi eller de Forhold, under hvilke de befandt sig, kan Straffen stige til Fængsel i 6 Aar.

Det samme gælder for Underslæb, Bedrageri, Utroskab, Afpresning, Besvigelse af Fordringshaver og Hæleri, naar Forbrydelsen er af særlig grov Beskaffenhed.

§ 261.

(T. U. § 256, K. U. §§ 279, 283, 285, 2. St., 294, 1. St., 305, Strfl. §§ 235, 256)

Er nogen af de i § 250 eller §§ 252—258 nævnte Forbrydelser af særlig ringe Strafverdighed paa Grund af de Omstændigheder, hvorunder Handlingen er begaaet, de tilvendte Genstandes eller det lidte Formue-tabs ringe Betydning eller af andre Grunde, kan Straffen nedsættes til Hæfte eller Bøde.

Ved ulovlig Omgang med Hittegods eller ved Hæleri med Hensyn hertil kan Straffen under tilsvarende Forhold helt bortfalde.

§ 262.

(T. U. § 257, K. U. §§ 276, 2. St., 278, 2. St., 279 i. f., 282, 2. St., 285, 2. St., 287, 2. St., 293, 294, 1. St. 2. Pkt., 299, 2. St., 301, 2. St., 304, 2. St., 305, 2. Pkt., 331, Strfl. §§ 230—232, 238—241, 246)

Har den, som dømmes for en af de i de foranstaaende Paragrafer omhandlede Forbrydelser, tidligere for nogen saadan, for Røveri, Betleri, Løsgængerier eller en af de i §§ 208—210 omhandlede Forbrydelser været dømt til Fængsel, kan Straffen forhøjes med indtil Halvdelen. Er han mere end en Gang dømt paa nævnte Maade, kan Straffen forhøjes til det dobbelte.

§ 263.

(T. U. § 258, K. U. §§ 298, 299, Strfl. § 243)

For Røveri straffes med Fængsel fra 6 Maaneder til 8 Aar den, som for derigenem at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding ved Vold eller Trusel om øjeblikkelig Anvendelse af saadan

- 1) fratager eller aftvinger nogen en fremmed, rørlig Ting,
- 2) bringer en stjaalen Ting i Sikkerhed eller

- 3) tvinger nogen til en Handling eller Undladelse, der medfører Formuetab for den overfaldne eller nogen, for hvem denne handler.

Har Røveriet haft en særlig farlig Karakter eller har den skyldige tidligere været dømt til Fængsel for nogen af de i dette Kapitel eller i §§ 208-210 nævnte Forbrydelser eller for Legemsfor nærmelse, kan Straffen stige til Fængsel i 16 Aar.

§ 264.

Besvigelse af Fordringshaver, hvorved ingen særlig sikret Eet er krænket, paatales kun, naar nogen forurettet begærer det, eller dersom Udlægsforretning er paafulgt uden (T. U. § 259, K. U. §§ 280, 289, 297, 302, 307, 310, Strfl. §§ 235, 256) at have ført til Fordringshaverens Dækning, Konkurs er indtraadt, Forhandling om Tvangsakkord udenfor Konkurs er aabnet, eller Konkursbegæring er nægtet Fremme paa Grund af Boets Utilstrækkelighed.

Ved Tyveri, Underslæb, Bedrageri og Hæleri, forøvet mod nogen af den skyldiges nærmeste, samt ved Aager og de i § 261 nævnte Handlinger kan Paatale bortfalde, naar den forurettede begærer det.

29de Kapitel.

Andre straffbare Formuekrænkelser.

§ 265.

Den, Børn ødelægger, beskadiger eller bortskaffer Ting, der tilhører en anden, straffes med Bøde, Hæfte eller med Fængsel indtil 1 Aar. (T.U. § 260, K. U. § 313, Strfl. § 296)

Forvoldes Skaden ved Ildspasættelse, Sprængning eller Oversvømmelse, øves der Hærværk af betydelig Omfang, eller er Gerningsmanden tidligere funden skyldig efter nærværende Paragraf eller efter §§ 167, 168, 177 eller 178, kan Straffen stige til Fængsel i 4 Aar.

Forvoldes Skaden under de i 2det Stykke nævnte Omstændigheder uagtsomt, er Straffen Bøde, Hæfte eller Fængsel indtil 6 Maaneder.

§ 266.

(T. U. § 261, K. U. § 308 tildels § 281a)

Den, der ved at ødelægge, beskaadege eller bortskaffe sine Ejendele unddrager dem fra at tjene sine Fordringshavere eller nogen enkelt af disse til Fyldestgørelse, straffes med Bøde, Hæfte eller med Fængsel indtil 1 Aar.

Bestemmelserne i § 264, 1ste Stykke finder her tilsvarende Anvendelse.

§267.

(T. U. § 262, K. U. § 314, 1. og 3. tildels § 281 a, Strfl. § 236)

Den, som uberettiget bruger en Ting, der tilhører en anden, saaledes at der derved paaføres denne Tab eller væsentlig Ulempe, straffes med Bøde eller Hæfte. Under særdeles skærpende Omstændigheder kan Straffen stige til Fængsel i 6 Maaneder.

Paa samme Maade anses den, som hindrer nogen i at udøve en ham tilkommende Brugsret eller den ved en Haandpanteret eller Tilbageholdelsesret hjemlede Beføjelse til at raade over en Ting.

§ 268.

(T. U. § 263, K. U. § 341, L. Nr. 468 29/9 1917 § 55, Bkg. Nr. 299, 306 1922 §7,7, 1. Stk.) Med Bøde Hæfte eller Fængsel indtil 2 Aar straffes den, som, uden at Betingelserne for at anvende § 253 foreligger,

- 1) udspreder løgnagtige Meddelelser, hvorved Prisen paa Varer, Værdipapirer eller lignende Genstande søges paavirket,
- 2) gør urigtige eller vildledende Angivelser angaaende Aktieselskabers, Andelsselskabers eller lignende Foretagenders Forhold gennem offentlige Meddelelser, i Beretninger, Regnskabsopgørelser eller Erklæringer til Generalforsamlingen eller nogen Selskabsmyndighed, ved Anmeldelse til Handelsregistret eller Aktieselskabsregistret eller i Indbydelse til Dannelse af saadanne Selskaber eller Udbud af Andele i dem,
- 3) overtræder de for Aktieselskaber eller andre Selskaber med begrænset Ansvar

gældende Bestemmelser med Hensyn til Udfærdigelse af Aktier, Andelsbeviser eller Interimsbeviser, Udbetaling af Udbytte eller Tilbagebetaling af Indskud.

Begaas do under Nr. 2 og 3 nævnte Handlinger af grov Uagtsomhed er Straflen Bøde.

§ 269.

Med Bøde, Hæfte eller med Fængsel (T. U. § 265 og Lov om Forseelser §§ 37 indtil 6 Maaneder straffes den, som, uden at og 38, K. U. §§ 294, 2. St. 295, 2. St., Betingelserne for at anvende § 253 foreligger, Strfl. § 257)

- 1) ved urigtige Foregivender angaaende Betalingsevnen skaffer sig eller andre Laan eller Kredit med den Følge, at Formuetab dermed paaføres,
- 2) ved Forbrug af forudbetalt Vederlag sætter sig ud af Stand til at levere Modydelsen,
- 3) bortfjerner sig uden at betale Logis, Næringsmidler, Befordring eller anden Ydelse, ved hvilken det har været en kendelig Forudsætning, at Betaling erlægges forinden Bortfjernelsen,
- 4) uden Erlæggelse af den fastsatte Betaling tilsniger sig Adgang til Forestilling, Udstilling eller Forsamling eller til Befordring med offentligt Samfærdselsmiddel eller til Benyttelse af anden almentilgængelig Indretning.

§ 270.

Med Bøde, Hæfte eller med Fængsel (T. U. § 264, K. U. § 288) indtil 6 Maaneder straffes den, som, uden at Betingelserne for at anvende § 254 foreligger,

- 1) i et Formueanliggende, som det paa-hviler ham at varetage for en anden, ved Tilsidesættelse af sin Pligt paa-føre denne et betydeligt Formuetab, som ikke erstattes inden Dom i første Instans,
- 2) ved Varetagelse af en andens **Formue**-anliggender for sig selv eller andre af Trediemand modtager, fordrer eller lader sig tilsige en Formuefordel, hvis Modtagelse skal holdes skjult for den, hvia Anliggende Modtageren varetager, saavel som den der yder, lover eller tilbyder saadan Fordel.

§ 271.

(T. U. § 266, K. U. §§ 311, 312, 2. St., Strfl. § 263, L.14/4 1905 § 1 i, f [Lovtid. 1906 Nr. 225]) Med Fængsel indtil 1 Aar, med Hæfte eller under formildende Omstændigheder med Bøde straffes

- 1) den, som paa en Tid, da han indser eller burde indse, at han er ude af Stand til at fyldestgøre sine Fordringshavere, betydeligt forværrer sin Formuestilling ved Stiftelse af ny Gæld eller betaler eller stiller Sikkerhed for betydelige forfaldne Gældsposter.
- 2) den, som paafører sine Kreditorer betydeligt Tab ved ødsel Levemaade, ved Spil, ved vovelige Foretagender, der ikke staar i Forhold til hans Formue, ved i høj Grad uordentlig Forretningsførelse eller anden letsindig Adfærd,
- 3) den Skyldner og Tillidsmand, som ved Afgivelse af de til Aabning af Forhandling om Tvangsakkord udenfor Konkurs fornødne Erklæringer giver urigtige Oplysninger, eller gør sig skyldig i grov Skødesløshed.

Paatale finder kun Sted under de i § 264, 1ste Stykke angivne Betingelser.

§ 272.

(T. U. § 266 Nr. 3, L. Nr. 98,10/5 1912 §§ 7 [jfr. Strfl. § 262, 2. St.] og 8, 3. St.) Med Bøde eller Hæfte strafles den, der undlader at føre Forretningsbøger, som det ifølge Lov paahviler ham at føre, eller gør sig skyldig i grove Uordener med Hensyn til Førelsen af saadanne Bøger eller ved den ved Lov foreskrevne Opbevaring af disse eller deres Bilag.

§ 273.

Den, som udviser grov Uagtsomhed ved at tilforhandle sig eller paa anden lignende Maade modtage Ting, der er erhvervede ved en Berigelsesforbrydelse, straffes med Bøde eller Hæfte.

Har den skyldige tidligere været dømt efter denne Paragraf eller for nogen Berigelsesforbrydelse, kan Straffen stige til Fængsel i 6 Maaneder.

§ 274.

(T. U. § 267, K. U. § 316) Med Bøde eller Hæfte indtil 1 Aar straffes den, som i Tilfælde, hvor Afgørelse

om et Formueanliggende træffes ved Afstemning, skaffer sig eller andre Adgang til uberettiget at deltage i denne eller til at afgive flere Stemmer, end der tilkommer ham, eller bevirker, at Afstemningen forvanskes.

Paa samme Maade straffes den, som ved Afstemninger i et Konkurs- eller Gældsfragaalesbo eller under Forhandling om Tvangsakkord udenfor Konkurs ved usand3 Foregivender paavirker Stemmegivningen eller yder, lover eller tilbyder, modtager, fordrer eller lader sig tilsige Formuefordel for at stemme i en bestemt Retning eller for at undlade at stemme.

§ 275.

De i §§ 265, 1ste og 3die Stykke, 267, 269 (T. U. § 270, K. U. §§ 320, 311 i, f.) og 270 omhandlede Forbrydelser paatales kun efter den forurettedes Begæring.

Udkast

til

Lov om Forseelser i borgerlige Forhold.

Fremsat af Goll, Johansen, Olrik, Torp

Lov om Forseelser i borgerlige Forhold.

Kapitel I.

Almindelige Bestemmelser.

§ 1.

Bestemmelserne i Almindelig borgerlig Straffelov Kapitelne 1—11 finder med de i det følgende angivne Afvigelser Anvendelse paa Forseelser, for saa vidt de ikke udtrykkeligt er begrænsede til eller efter deres Indhold kun kan angaa Forbrydelser. (T. U. § 1, 2. St.)

§ 2.

Straffebestemmelserne for Forseelser finder, for saa vidt ikke andet særlig er foreskrevet, Anvendelse ogsaa paa uagtsomme Forseelser. (T. U. § 2, K. U. § 39, 2. St., 2 Pkt. [ofr. hermed Udkast til Alm. borg. Straffelov § 20])

§ 3.

Forsøg paa Forseelser straffes kun, naar dette er særlig hjemlet. (T. U. § 3, K. U. § 57, 2. St. [cfr. hermed Udkast til Alm. borg. Straffelov § 22])

§ 4.

Straf for Medvirken til en Forseelse **kan**, for saa vidt ikke andet særlig er foreskrevet, bortfalde, naar den medvirkende kun har villet yde en mindre væsentlig Bistand eller styrke et allerede fattet Forsæt, samt naar hans Medvirken skyldes Uagtsomhed. (T. U. § 4, K. U. § 60, 2. St. [cfr. hermed Udkast til Alm. borg. Straffelov § 25])

§ 5.

Dagsbod, der idømmes for en Forseelse, kan under formildende Omstændigheder gaa ned til Halvdelen af det i Almindelig borgerlig Straffelov § 54 angivne Mindstemaal. (T. U. § 5. [cfr. hermed Udkast til Alm. borg. Straffelov § 54])

§ 6

Personer under 18 Aar kan Retten, naar Straffen for en af dem begaaet Forseelse ikke vilde overstige Bøde, i Bødens Sted dømme til at modtage en Irette sættelse. Denne gives mundtlig af Dommeren i Retten. (T. U. § 6)

Kapitel II.

De enkelte Forseelser.

§ 7.

(T. U. § 7, K. U. §§ 141, 1. St., 144 Nr. 2, Strfl. § 107, L. om Rettens Pleje § 131, L. om Udvandrerens Befordring 1. Maj 1868 § 10, jfr. § 1 og L. Nr. 52, 25. Marts 1872 § 4, L. Nr. 53, 1. April 1891 § 7, jfr. L. Nr. 17, 23. Februar 1894, 2. St., L. Nr. 377, 30. Juni 1919 § 3, L. Nr. 677, 22. December 1919, § 3 m. fl. [cfr. hermed Udkast til Alm. borg. Straffelov §130])

Med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder straffes den, som offentlig eller i retstridig Hensigt udgiver sig for at have en offentlig Myndighed eller offentlig Bemyndigelse til en Virksomhed, eller som uden offentlig Bemyndigelse udøver en Virksomhed, til hvilken en saadan kræves, eller vedblivende udøver en Virksomhed, til hvilken Retten er ham frakendt.

§ 8.

(T. U. § 8, K. U. §§ 120, 141, 2. St. Ltr. a og b, Forbud 17. Februar 1741, Pl. 27. Novbr. 1801, jfr. Bekg. Nr. 174, 24. Juli 1907, Art. 27 og 28, L. Nr. 290, 6. Maj 1921 § 4)

Med Bøde straffes den, som offentlig eller i retstridig Hensigt benytter Kendetegn eller Dragt, som er forbeholdt Kongen, Kongehuset, en offentlig Institution, Indehaverne af en offentlig Myndighed eller Militærpersoner, eller som er forbeholdt Personale, Indretninger eller Materiel, der er bestemt til at yde Hjælp til saarede eller syge i Krig, eller Kendetegn eller Dragt, der har saadan Lighed med de ovennævnte, at en Forveksling let finder Sted.

§ 9.

(T. U. L. om Forbrydelser § 125, K. U. § 110, Strfl. § 76, 1. St.)

Den, som uden Begeringens Tilladelse i den danske Stat foretager Hvervning til fremmed Krigstjeneste, straffes med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder eller under skærpnde Omstændigheder med Fængsel i samme Tid.

§ 10.

(T. U. L. om Forbrydelser § 126, K. U. § 138, 1. St.)

Den, som uberettiget giver offentlig Meddelelse om de i Almindelig borgerlig Straffelov § 119 nævnte Valghandlinger og Stemmeafgivninger straffes med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder.

§ 11.

(T. U. § 9 Nr. 2, K. U. § 150, 1. St., Lov om Københavns Politi 11/2 1863 § 13, Lov om Politiet udenfor København 4/2 1871 § 11, L. №. 55, 13/4 1894 § 10, 1. St., Postlov Nr. 288, 9/5 1919 § 13, jfr. § 24)

Med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder straffes den, som undlader paa Opfordring at yde nogen, hvem offentlig Myndighed tilkommer, en Bistand, hvorved Ulykke eller Forbrydelse, der udsætter andres Liv, Helbred eller Velfærd for Fare, skal afvendes, skønt saadan Bistand kunde ydes uden Fare eller Opofrelse af større Betydning.

§ 12.

Den, som udenfor de i Almindelig borgerlig Straffelovs 17. Kapitel omhandlede Tilfælde for eller til en offentlig Myndighed afgiver bevidst urigtig Erklæring om Forhold, angaaende hvilke han er pligtig at afgive, eller vedkommende Myndighed er pligtig at modtage Forklaring, straffes med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder.

Under skærpende Omstændigheder kan Straffen stige til Hæfte i 6 Maaneder eller Fængsel i 4 Maaneder.

Bestemmelserne i Almindelig borgerlig Straffelovs § 151, 1ste Stykke, under tilsvarende Anvendelse.

§ 13.

Med samme Straf som i § 12 anført (Strfl. § 155) straffes den, som iøvrigt til Brug i Retsforhold, der vedkommer det offentlige, forsætlig afgiver urigtig skriftlig Erklæring eller skriftlig bevidner noget, hvorom han ingen Kundskab har.

§ 14.

Med Bøde straffes den, som

- 1) undlader til offentlig Myndighed at foretage Anmeldelse eller at afgive Forklaring eller anden Meddelelse, som det ved Lov eller i Medfør af Lov er paalagt at afgive,

(T. U. § 10, K. U. § 195, 1. St., Strfl. §§ 155, 179, 224, 226 (tildels), Frd.28/2 1845 § 16, L.11/2 1863 § 13, L. Nr. 7,4/2 1871 § 11, L. Nr. 47,1/4 1887 § 48, L. Nr. 23,1/3 1889 § 16, L. Nr. 57, 1/4 1892 §§ 1, 13, 14, 17, 37, 38, jfr. 63, L. Nr. 69,13/4 1894 § 12, L. Nr. 96,23/5 1902 § 4, L. Nr. 85,15/5 1903 §§ 7, 16, 28 m. fl. Love af s. D., L. Nr. 72,29/3 1904 §§ 23, 43, jfr. 57, L. Nr. 110,18/4 1910 § 16, L. Nr. 102, 13/5 1911 § 2, Grl. 1915 § 45, Bekg. Nr. 395, 28/6 1920 § 44, jfr. § 61, L. Nr. 342, 6/5 1921 § 11 m.fl.[cfr. hermed Udkast til Alm. borg. Straffelov § 163])

(T. U. § 11, Nr. 1 og 3)

(K. U. § 197, Fr. 3/5 1828 §§ 9 og 10, jfr. L. 13/4 1851 § 10 og L.4/3 1857 (S. 117) § 2, L. Nr. 2,2/1 1871 § 6, jfr. § 7, L. Nr. 155, 30/11 1874 §§ 1-3, L. Nr. 52, 15/5 1875 § 22, jfr. §§ 19, 1. St. og 21, L. Nr. 23, 1/3 1889 § 23, L. Nr. 57, 1/4 1892 § 64, jfr.§§ 38 og 44, L. Nr. 143, 29. April 1913 § 3, jfr. § 42, 2. Pkt., L. Nr. 63, 1/4 1914 § 2, jfr. Adg. Nr. 129,20/6 1914, L. Nr. 468, 29/9 1917 § 9, jfr. § 56, L. Nr. 539, 4/10 1919 § 23, 3. St., L. Nr. 541, 4/10 1919 § 21, 3. St., Bekg. Nr. 230, 9/6 1920 § 15, jfr. §§ 2 og 8, Bekg. Nr. 395, 28/6 1920 § 77, jfr. §§ 44 og 61, Instr. Nr. 223, 20/4 1921 §§ 11—14, 17 og 18, jfr. § 26, L. Nr. 272, 1921 §§ 5, 7, 9, jfr. § 16 m. fl. L. Nr. 147, 10/4 1922 § 40, Bekg. Nr. 299, 30/6 1922 § 57 jfr. § 23.

- 2) krænker en ham ved Lov eller i Medfør af Lov paalagt Pligt til Førelse af Fortegnelse over **Logerende, Tilrejsende, Ud-**

(L. Nr. 272, 6/5 1921 § 10, jfr. § 16, 3.St., L. Nr. 52,15/5 1875 § 22, jfr. § 19, 2. St., L. Nr. 53, 1/4 1891 § 6, jfr. § 3, og Bek. fra

Købhvns Magistrat 7/7 1891 § 3, L. Nr. 63, 1/4 1914 § 2, jfr. Adg. Nr. 129, 1914)

vandrere, Personer, der anbringes i Tjeneste, Pleje og lignende, eller over Panter eller opkøbte brugte Sager, eller som giver vitterlig urigtig Oplysning til nogen, der forer saadanne Fortegnelser.

Bestemmelsen finder ikke Anvendelse naar i den særlige Lovgivning Pligtens Opfyldelse fremtvinges ved andre Midler end Straf.

(T. U. § 12, K. U. § 146 Nr. 1 (tildels), Strfl. §105)

§ 15.

Med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder straffes den, som forsætlig borttager eller beskadiger nogen ved offentlig Foranstaltning opslaaet Bekendtgørelse.

(T. U. § 13, K. U. § 147, 3. St. L. Nr. 237, 12/6 1922 § 84, 2. St. [cfr. hermed Udkast til Alm. borg. Straffelov § 126])

§ 16.

Den, som ~~u~~berettiget sætter sig i Forbindelse med nogen fængslet eller tvangs-anbragt Person, straffes med Bøde, eller Hæfte indtil 3 Maaneder.

(T. U. § 14, K. U. § 152, 1 St, Strfl. § 104 [cfr. hermed Udkast til Alm. borg. Straffelov § 131])

§ 17.

Deltagere i et Opløb, der vidende om, at Paabud om at skilles ad er forkyndt paa foreskrevne Maade, ikke efterkommer dette, straffes med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder.

(T. U. Lov om Forbrydelser § 130, K. U. § 154, 1. St.)

§ 18.

Med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder straffes den, som forsætlig ved ugrundet **Paakaldelse** af Hjælp, Misbrug af Fare-signal eller lignende foraarsager Udrykning af Politi, Brandvæsen eller Ambulance.

(T. U. Lov om Forbrydelser § 131, 2. St., K. U. § 156, jfr. § 158, Strfl. § 157, 2. St. [cfr. hermed Udkast til Alm. borg. Straffelov § 132])

§ 19.

Den, som ved Larm eller Uorden forstyrrer Gudstjenesten, straffes med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder.

(T. U. § 15, L. Nr. 85, 15. Maj 1903, § 29, L. Nr. 110, 18. April 1910, § 32, L. Nr. 149, 10. April 1922, § 46)

§ 20.

Med Bøde straffes den, der offentliggør noget, som det ved Lov eller i Medfør af Lov er forbudt at offentliggøre.

§ 21.

Med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder straffes den, som overtræder de ved Lov eller i Medfør af Lov givne Forskrifter om Ligsyn, Begravelse, Ligbrænding eller anden Behandling af Lig eller døde Føstre.

(T. U. § 17, Fr. 7. Novbr. 1682 § 10, jfr. Grl. 1915 § 90; L. Nr. 2, 2. Jan. 1871 §§ 1, 4, 6, jfr. § 7, L. Nr. 46, 4. Maj 1875 og L. Nr. 36, 29. Marts 1878 §§ 1, 4, 6 og 7; L. Nr. 58, 1. April 1892 § 6, jfr. Regulativ Nr. 176, 4. Okt. 1892; L. Nr. 138, 10. Maj 1915 § 29, 4. og 5. St., jfr. § 36)

§ 22.

Naar nogen, hvem Domsmyndighed eller anden Myndighed til at træffe Afgørelse i Retsforhold tilkommer, eller hvem det paahviler at virke for Haandhævelse af Statens Straffemyndighed, undlader at iagttage den lovbestemte Fremgangsmaade med Hensyn til Sagens eller enkelte Retshandlingers Behandling eller med Hensyn til Anholdelse, Fængsling, Ransagning, Beslaglæggelse eller lignende Forholdsregler, straffes han med Bøde.

(T. U. § 23, K. U. §§ 179 og 183, Strfl. §§ 128, 129, 130, 3. St., 141. [cfr. hermed Udkast til Alm. borg. Straffelov §§ 139 og 140])

§ 23.

Den, der overtræder de ved Lov eller i Medfør af Lov givne Forskrifter om Indførsel, Tilvirkning, Erhvervelse, Forhandling, Transport eller Opbevaring af Vaaben eller Sprængstoffer, straffes med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder. Under skærpende Omstændigheder kan Straffen stige til Hæfte i 6 Maaneder.

(T. U. § 18, L. Nr. 74, 7/4 1899 § 11. L. Nr. 68, 1/4 1912 § 11, L. Nr. 607, 22/11 1918 § 2)

VaTer, som i Strid med de nævnte Forskrifter forsøges indførte her i Landet, inddrages.

§ 24.

Med Bøde fra 10 til 10 000 Kr. straffes den, som overtræder de Forskrifter, der ved Lov eller i Medfør af Lov er givne:

(T. U. § 19)

1) angaaende Bygningers Opførelse, Indretning og Benyttelse,

(Bygningsl. 30. Decbr. 1858 §§ 36 og 37, jfr. Bekg. Nr. 210, 1. Aug. 1912, L. 19. April 1864 og L. Nr. 216, 5. Decbr. 1894; Bekg. Nr. 211, 1. Aug. 1912 §§ 75—78; Bekg. Nr. 212 s. D. §§ 72—75)

2) til Værn for den almindelige Sundhedstilstand,

(T. U. Lov om Forbrydelser § 175, K. U. § 375, L. om Sundhedsvedtægter 12. Jan. 1858 § 2, jfr. L. Nr. 71, 7. Maj 1881 § 3, L. Nr. 36 28 1908 § 17, L. Nr. 123, 12/4 1911 § 32, L. Nr. 138, 10/5 1915 § 36,

L. Nr. 145,12/3 1918 § 14, jfr. Anordn.
Nr. 185,1/4 1921 § 14, L.Nr 156, 14/4
1920 § 18, L. Nr. 307, 28. Juni 1920
§ 4 [cfr. hermed Udkast til Alm. borg.
Straffelov § 176])

(L. om Brandvæsenet 2. Marts 1861 § 24;
L. 15. Maj 1868 §§ 7 og 40; L. Nr. 28,
21. Marts 1873 § 35; Adg. Nr. 84, 16.
Juni 1882 § 9; Bekg. Nr. 213, 1. Aug.
1912 §§ 20, 25, 26, 28, 44, 46 og 51;
L. Nr. 743, 22. Dec. 1920)

(Lov af 30. Nov. 1857 om Beskyttelse af
de til Københavns Vandvæsen henhørende
Værker, Anlæg og Beholdere m. v. §§ 2,
3 og 6, jfr. Lov Nr. 60, 21. April 1896,
§§ 1 og 2 og Lov Nr. 153, 8. Juni 1912, § 6)

(T. U. § 20, K. U. § 230, L. Nr. 89,22/4
1904 § 8; L. Nr. 258, 28/6 1920 § 6)

(T. U. § 21, L. Nr. 81, 30/3 1906 § 3, 3. St.)

(T. U. § 25, K. U. § 338, L. Nr. 104, 10/5 1912
§ 32, jfr. § 34)

3) til Sikring mod Brandfare,

4) til Sikring af den uforstyrrede Drift eller
Benyttelse af almindelige Samfærdsels-
midler, Telegraf eller Telefonanlæg eller
Anlæg, der tjener til almindelig Forsy-
ning med Vand, Gas eller elektrisk Strøm.

I de under Nr. 2, 3 og 4 nævnte Til-
fælde kan Straffen under skærpene Om-
stændigheder stige til Hæfte i 3 Maaneder.

Bestemmelsen finder ikke Anvendelse,
naar i den særlige Lovgivning Pligtens Op-
fyldelse fremtvinges ved andre Midler end
Straf.

§ 25.

Den, som antager et ham ikke retlig
tilkommende Slægtsnavn, straffes med Bøde.

§ 26.

Med Bøde straffes den, som paa for-
argelig Maade reklamerer for eller udbyder
til Salg Genstande, der er tjenlige til at
forebygge Folger af Samleje.

§ 27.

Med Bøde straffes den, som i Udskæn-
ningsforretning skænker eller lader skænke
stærke Drikke til kendeligt berusede Per-
soner eller til Personer under 16 Aar eller
under den højere Aldersgrænse, der fist-
sættes ved Lov eller i Medfør af Lov. Paa
samme Maade straffes den, som i Handel
med stærke Drikke eller i en Brugsforening,
der uddeler stærke Drikke, udleverer saa-
danne til kendeligt berusede Personer eller
til Personer under 16 Aar, samt den, der
overtræder et i Henhold til Almirdelig
borgerlig Straffelov § 74, 2det Stykke givet
Paalæg.

§ 28.

Med Bøde fra 10 til 10 000 Kr. straffes den, som udspreder eller i saadan Hensigt forfærdiger Genstande, som ved Form og Udstyr frembyder saa væsentlig ydre Lighed med Penge eller med et til almindeligt Omløb bestemt Værdipapir eller med Stempelmærker, Frimærker og lignende Frigørelsesmidler, at Forveksling let kan finde Sted.

(T. U. § 27, K. U. § 348, 2. St., jfr. § 355, 2. St og § 363 Nr 3, L. Nr. 154, 30/11 1874, L. Nr. 152, 9/12 1889

§ 29.

Den, som falholder Levnedsmidler, der ham bevidst er eftergjorte eller forfalskede, uden at deres særlige Beskaffenhed paa utvetydig Maade er angivet paa Varen selv eller paa dens Etikette eller Indpakning samt paa Fakturaen, hvis en saadan udstedes, straffes med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder. Sker Overtrædelsen i Udøvelse af Næringsvej, kan i Gentagelsestilfælde Retten til at udøve denne frakendes den skyldige paa Tid eller for bestandig.

(T. U. §28, K. U. § 365, jfr. § 367, L. Nr. 108,18/4 1910 § 6)

§ 30.

Den, som uberettiget forhandler Lægemidler eller Gift eller forhandler saadanne Varer paa andre Vilkaar end de ved Lov eller i Medfør af Lov foreskrevne, straffes med Bøde.

(T. U. Lov om Forbrydelser § 173, K. U. § 387, Frd.1/4 1796, P.l. 19/4 1843, L.Nr. 132 29/4 1913 § 20, cfr. §§ 38 og 39. [cfr. hermed Udkast til Alm. borg. Straffelov § 175])

§ 31.

Den, som overtræder Bestemmelser, der ved Lov eller i Medfør af Lov er givne om, at Varer kun maa sælges eller falbydes i foreskrevne Enheder af Tal, Maal eller Vægt eller med en paa Varen eller dens Indpakning anbragt Angivelse af Tal, Maal eller Vægt eller om Frembringelses- eller Oprindelsessted for Varen, straffes med Bøde fra 10 til 10 000 Kr.

(T. U. § 29, 1. St. Bagerlavsartikler 23. Juni 1683 § 7, jfr. Pl. 16. April 1841 § 2; L. Nr. 290, 6. Maj 1921 § 14)

§ 32.

Med Bøde straffes den, som undlader at bruge paabudte Stempler, Mærker eller Vareformer eller bruger saadanne, der er forbudte, eller i hvilke forbudt Indhold er optaget eller noget urigtigt anført.

(T. U. § 29, 2. St., K. U. § 363 Nr. 1; L. Nr. 64, 26. Marts 1898 § 11, 3. St., jfr. § 4 L. Nr. 149, 18. Maj 1906 § 9, jfr. § 11, 2. St. 3. Pkt.; L. Nr. 129, 12. April 1911 § 27, 3. St.; L. Nr. 131, 17. April 1916 § 14, Bekg. Nr. 320, 6. Maj 1921 § 32, 1. St. 4. Pkt.)

§ 33.

(T. U. § 30, K. U. § 397, Lov om Sandflugtens Dæmpning 29/3 1867 §§ 10, 16 og 17, L. Nr. 34, 29/3 1892 § 5, L. Nr. 61, 7/4 1899 § 2, L. Nr. 55, 27/3 1903 § 4 [cfr. hermed Udkast til Alm. borg. Straffelov § 179])

Den, som overtræder de Forskrifter, der ved Lov eller i Medfar af Lov er givne for at forebygge eller dæmpe Sandflugt, hindre Udbredelse af smitsomme Plantesygdomme eller fremme Udryddelse eller Bekæmpelse af Skadedyr, straffes med Bøde.

§ 34.

(T. U. L. om Forbrydelser § 186, K. U. §§ 334, 335, Fr. 6/10 1753 [ofr. hermed Udkast til Alm. borg. Straffelov § 187])

Den, som paa offentligt Sted yder Husum til eller foranstalter utilladt Lykkespil, straffes med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder. I Gentagelsestilfælde kan Straffen stige til en højere Grad af Hæfte eller til Fængsel i 6 Maaneder, og Retten til at udøve Beværternæring frakendes paa Tid eller for bestandig.

Lige med offentligt Sted anses Foreningslokpier, naar enten enhver eller enhver af en vis Samfundsklasse som Regel kan opnaa Optagelse i Foreningen eller utilladt Lykkespil indgaar i Foreningens Formaal, eller det erlægges særlig Betaling for Deltagelse i Spillet.

Den, som paa offentligt Sted deltafer i utilladt Lykkespil, straffes med Bøde.

§ 35.

(T. U. L. om Forbrydelser § 1st), K. U. § 342)

Den, som i Erhvervsøjemed anvender falske Foregivender eller anden svingagtig Adfærd for at forlede nogen til at udvandre, straffes med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder. I Gentagelsestilfælde kan Straffen stige til en højere Grad af Hæfte eller til Fængsel i 6 Maaneder.

(T. U. § 26, L. 1. Maj 1868 § 10, jfr. L. Nr. 52, 25. Marts 1872 § 4 og L. Nr. 81, 30. Marts 1895 § 16)

Den, som iøvrigt overtræder de ved Lov eller i Medfør af Lov givne Bestemmelser om Udvandrerens Befordring eller om Medvirken dertil, straffes med Bøde.

§ 36.

Med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder straffes den, som, uagtet det var ham muligt uden særlig Fare eller Opofrelse for sig selv eller andre, forsætlig undlader

(T. U. § 31, 1. St. Nr. 1., K. U. § 372. [cfr. hermed Udkast til Alm. borg. Straffelov § 170])

1) gennem betimelig Anmeldelse eller paa anden efter Omstændighederne tjenlig Maade efter Evne at afværge Ildsvaade,

Sprængning, Oversvømmelse, Søskade,
Jernbaneulykke eller lignende Ulykke,
der medfører Fare for Menneskeliv,

- 2) efter Evne at hjælpe nogen, der er i
øjetsynlig Livsfare, eller (T. U. § 31, 1. St. Nr. 2, K. U. § 249 Nr. 1,
Strfl. § 199, 1. Pkt., Sølov 1/4 1892 § 294,
L. Nr. 103, 1/4 1895 § 22, 2. St., jfr. § 3,
1. St.)
- 3) at træffe de Foranstaltninger, som af
Omstændighederne kræves til Redning
af nogen tilsyneladende livløs, eller som
er paabudte til Omsorg for Skibbrudne
eller andre af lignende Ulykke ramte
Personer. (T. U. § 31, 1. St. Nr. 3. K. U. § 249 Nr. 2
og 3, Strfl. § 199, 2. Pkt., L. Nr. 103, 10/4
1895 § 22, 2. St., jfr. § 3, 2. St., Instr. Nr.
223,20/4 1921 § 26, jfr. § 9)

§ 37.

Med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder
straffes den, som overlader Barn under 15
Aar, sindssyg, aandssvag eller stærkt beruset
Person farligt Vaaben eller Sprængstof.

(T. U. § 31, 3. St., K. U. § 373, 2. St.)

§ 38.

Undlader nogen, der er vidende om, at
en til hans Husstand hørende Kvinde er
frugtsommelig, at yde hende den til hendes
Nedkomst fornødne Bistand, straffes han
med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder.

(T. U. § 32, K. U. § 254, 1. St. [cfr. her-
med Udkast til Alm. borg. Straffelov §
230])

§ 39.

Den, som krænker nogens Fred, ved
trods forud af Politiet given Advarsel at
trænge ind paa ham, forfølge ham med
skriftlige Henvendelser eller paa anden
lignende Maade forulempe ham, straffes
med Bøde eller med Hæfte indtil 3 Maaneder.

(T. U. § 33, K. U. § 263. [cfr. hermed
Udkast til Alm. borg. Straffelov § 239])

§ 40.

Den, som egenmægtig og forsætlig
sætter sig i Besiddelse af en i en andens
Varetægt værende Ting eller Ejendom eller
gør Forsøg derpaa, straffes med Bøde eller
Hæfte indtil 3 Maaneder.

(T. U. § 35, K. U. § 314 Nr. 3 (tildels), jfr.
§ 315, Strfl. § 116)

Er Handlingen foretaget for derved at
gøre en virkelig eller formentlig Ret gæl-
dende, kan kun Straf af Bøde anvendes.

§ 41

Den, som i Naboejendomsforhold ulov-
lig tager sig selv til Rette, straffes med Bøde.

(Ny)

(T. U. § 36, K. U. § 314, Nr. 4)

§ 42.

Den, som forsætlig i ferske Vande eller paa Søterritoriet i Strid med privates eller det offentliges Ket foretager Inddæmning eller anbringer faste Indretninger, straffes med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder.

(Ny, L. Nr. 468, 29/9 1917 § 56 Nr. 2)

§ 43.

Med Bøde straffes den, som udenfor de i Almindelig borgerlig Straffelov § 268 nævnte Tilfælde i Dokumenter, Forretningsbreve, Cirkulærer eller Bekendtgørelser mod bedre Vidende gør urigtige Angivelser om det af ham bestyrede eller repræsenterede Selskabs Kapital.

(T. U. L. om Forbrydelser § 266 Nr. 1, K. U. § 311 Nr. 1)

§ 44.

Med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder straffes den, som ikke efterkommer en ham paahvilende Pligt til at erklære sig fallit.

(T. U. § 39, K. U. § 321, Patentl. Nr. 69, 13/4 1894 § 25, 1. St. 2. Pkt., L. Nr. 107, 1/41905 § 26, L. Nr. 131, 13/6 1911 § 2, L. Nr. 72, 1/4 1912 §§ 17, 18, 19 og 32)

§ 45.

Med Bøde straffes den, som forsætlig eller af grov Uagtsomhed

- 1) gør Indgreb i de ved et dansk Patent hjemlede Rettigheder,
- 2) krænker en her i Landet beskyttet Eneret til Benyttelse af Mønstre,
- 3) gør Indgreb i den Eneret til Offentliggørelse og Udnyttelse, som hjemles ved en her i Landet beskyttet Forfatter- eller Kunstnerret, eller
- 4) krænker en her i Landet beskyttet Eneret til fotografiske Arbejder.

Ved forsætlig Krænkelse af de under 1—3 nævnte Rettigheder kan Straffen i Gentagelsestilfælde stige til Hæfte i 6 Maaneder.

§ 46.

(T. U. § 40)

De i §§ 39, 40 og 41 omhandlede Forseelser paatales kun efter den forurettede» Begæring. De i § 45 omhandlede Forseelser er privat Paatale undergivne.

Udkast til Tillægslov A

om

**Ikrafttræden af Almindelig borgerlig
Straffelov samt af Lov om Forseelser i
borgerlige Forhold m. m.**

Lov

o m

Ikrafttræden af Almindelig borgerlig
Straffelov samt af Lov om Forseelser
i borgerlige Forhold m. m.

1ste Kapitel.

*Lovens Ikrafttræden og Indflydelse paa
den øvrige Straffelovgivning.*

Almindelig borgerlig Straffelov samt (T. U. A. § 1, 1. og 2. St., K. U. § 409,
Lov om Forseelser i borgerlige Forhold 1. St.)
træder i Kraft den

Samtidig hermed træder nærværende
Lov i Kraft.

§2.

(Goll, Johansen, Olrik, Torp)

Fra samme Dag ophæves Lov 3.
Marts 1860 om Straffen for Løsgænger
og Betleri, Almindelig borgerlig Straffelov
af 10. Februar 1866, Lov 16. Februar 1866
om Afsoning af Bøder udenfor kriminelle
Sager og Midlertidig Lov 1. April 1911
om nogle Ændringer i Straffelovgivningen.

(T. U. A. § 1, 3 St., K. U. § 409, 2. St.)

§2.

(Glarbo, Krabbe)

Fra samme Dag ophæves Lov 3.
Marts 1860 om Straffen for Løsgænger
og Betleri, Almindelig borgerlig Straffelov
af 10. Februar 1866, Lov 16. Februar 1866
om Afsoning af Bøder udenfor kriminelle
Sager, Lov Nr. 81, 30. Marts 1906 om
Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og
venerisk Smitte §§ 2, 3, 4 og 9, Midler-
tidig Lov 1. April 1911 om nogle Ændrin-
ger i Straffelovgivningen samt alle i ældre

Love indeholdte Bestemmelser af strafferetligt Indhold, der er i Strid med Almindelig borgerlig Straffelov [og Lov om Forseelser i borgerlige Forhold].

§ 3.

(T. U. A. § 2., K. U. § 409, 2.,
K. U. A. § 1, sidste St.)

(Goll, *Johansen, Olrik, Torp*)

Fra samme Dag ophæves alle Bestemmelser af strafferetligt Indhold, der indeholdes i ældre Love, og som ikke i §§ 5 og 6 opretholdes, samt i Anordninger, udfærdigede i Medfør af saaledes ophævede Lovbestemmelser.

Under Bestemmelser af strafferetligt Indhold indbefattes Bestemmelser om Paa-tale samt om Inddragning (Konfiskation), om Fortabelse af Rettigheder og om Erstatning, forsaavdt disse Retsfølger er betingede af en strafbar Handling; derimod ikke Bestemmelser om Tvangsmulfter eller anden Eksekutionstvang.

§ 4.

(T. U. A. § 3)

Fra samme Dag ophæves endvidere Lovene om Æresoprejsning af 3. April 1868 og Nr. 49, 13. April 1894. Dog finder Bestemmelserne i disse Love fremdeles Anvendelse med Hensyn til Straffedomme for Handlinger, begaaede inden det i § 1 angivne Tidspunkt.

Hvor efter den gældende Ret Udøvelsen af en offentligretlig eller privatretlig Beføjelse er betinget af, at den paa-gældende er uberygtet, eller at han ikke ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling eller for en saadan er idømt Straf af offentlig Arbejde, samt hvor Retten til at udøve en vis Virksomhed kan eller skal frakendes den, der findes skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, har det sit Forblivende ved de hidtil gældende Regler herom, forsaavdt angaar Handlinger, begaaede før Almindelig borgerlig Straffelov er traadt i Kraft.

§ 5.

(T. U. A. § 4, K. U. A. § 1 Nr. 1 og 4)
)

(Goll, *Johansen, Olrik, Torp*)

Den militære Straffelovgivning, de ikke særlig ophævede Straffebestemmelser i Lovgivningen om Rettens Pleje,

de fra Tiden før de sønderjydske Landsdeles Genforening med Danmark hidrørende endnu gældende særlige Straffebestemmelser, og

de for Grønland særligt gældende Straffebestemmelser opretholdes.

§ 6.

(Goll, Johansen, Olrik, Torp)

Endvidere opretholdes med de i denne (T. U. A. § 5, K. U. A. § 2) og Paragraferne 7, 8 og 9 hjemlede Ændringer og nærmere Bestemmelser følgende strafferetlige Bestemmelser:

Kong Christian V's danske Lov 2den Bog, Kap. 5, Art. 20 samt Kap. 11, Art. 1 og 14.

Skov Forordning 26. Januar 1733 §§ 35 og 36.

Forordning 6. Juni 1769 om Bøndergaardens Ødelæggelse §§ 2—5.

Plakat 10. Juli 1770 angaaende Fredningen af Østersfiskeriet under Aalborg Stift §§ 1-4.

Forordning 13. Februar 1775 om Omløben med Varer §§ 4, 5 og 7 (jfr. Plakat 27. November 1839 indeholdende nærmere Bestemmelse herom).

I Pr. 13. Februar 1775 § 4 udgaar Bestemmelserne om konfiskerede Varers Forauktionering ved Toldvæsenet.

Forordning angaaende de kgl. Skove og Tørvemoser 18. April 1781 §§ 15, 23, 45 og 76.

Forordning 23. April 1781 om Jordfællesskabets Ophævelse m. m. § 29, for saa vidt angaar Landinspektørens Forseelser.

Fundation og Anordning for Københavns Universitet 7. Maj 1788, II. Capitel § 7.

Forordning 25. Marts 1791 angaaende de Tilfælde, i hvilke det maa være tilladt at nedlægge Bøndergaarde § 3.

Forordning 13. December 1793 om Vejvæsenet i Danmark §§ 78—82, 90 og 91, jfr. Plakat 4. Juni 1845 om, at Bøde efter Frd. 13. December 1793 tilfalder Politikassen.

forordning om Tolden 1. Februar 1797 §§ 15, 16, 75, 5to, 88, 103, 105—109, 111, 131—136, 139, 141, 142, 147, 161, 162, 175, 179, 199, 200, 221, 227—229, 265, 266, 269—271, 274, 301 og 393, jfr. Lov Nr. 293, 28. Juni 1920 om Overgangsbestemmelser vedrørende Toldforholdene m. v. i de sønderjydske Landsdele § 6.

1 § 75, 5to ændres sidste Sætning til: „da straffes han efter Almindelig borgerlig Straffelov § 257”.

Plan for Fattigvæsenet i København 1. Juli 1799 § 137, jfr. Bekendtgørelse 4. Februar 1867.

Forordning 27. September 1805 om Skovenes Udskiftning, Vedligeholdelse og Fredning §§ 14, 19 og 20, jfr. Lov Nr. 153, 8. Juni 1912 (om Omsætning til det metriske System) § 2.

Forordning 31. Januar 1806 angaaende Hjælp til Bøndergaardens Drift ved Husbondens Fraværelse ved Indkaldelse i overordentlige Tilfælde § 7.

Forordning af 4. August 1808 angaaende Hjælp til de i Krigstjeneste commanderede Husmænds Jorders Drift.

Forordning 22. December 1808 for Mægleme i København §§ 7—9, 13—15, 23 og 24.

Plakat 1. Februar 1809 om Udvidelse af Bestemmelser i Plakat for København 9. Marts 1796 betræffende Huller eller Vaager i Isen.

I Stedet for den foreskrevne Straf sættes: „Overtrædelse straffes som Overtrædelse af Politivedtægt”.

Plakat 28. Januar 1811, 2det Punktum om Forbud mod, at Boghandlere og andre køber Skolebøger m. m. af Børn.

Anordning 29. Juli 1814 for Almueskolevæsenet i Købstæderne, København undtaget, §§ 21, 37, 39, 3die Punktum, jfr. Bilag C §§ 2 og 3.

Anordning 29. Juli 1814 for Almueskolevæsenet paa Landet §§ 14, 30, 32, 3die Punktum, jfr. Bilag B §§ 2 og 3.

Oktroi for Nationalbanken 4. Juli 1818 § 42, jfr. Lov Nr. 157, 12. Juli 1907, for saa vidt angaar Embedsfortæbelse.

Forordning 9. Februar 1820, at Jorddrotter inden en vis Tid skal meddele Fæstebreve paa deres fæsteledige Bøndergaarde §§ 2—5 og 7, jfr. Lov 25. Juni 1870 om Fæstegaardes Bortforpagtning § .

Frd. 1820 § 7, 2det Punktum, affattes saaledes:

Dersom der i slig Attest findes nogen Urigtighed, eller saadan Attest undlades, bliver Jorddrotten at straffe efter Lov om Forseelser i borgerlige Forhold §§ 12 eller 14 og anses tillige efter denne Forordnings §§ 2 og 3, for saa vidt disse Lovbud er overtraadte.

Plakat 19. Oktober 1822 om utiladelig Collectering.

Instruktion 31. Januar 1828 for Dispatchøreme i København §§ 7 og 10.

Plakat 24. December 1823 om Forbud mod at bære Kaardestokke §§ 1 og 2, I § 2 ændres Straffen til: Bøde.

Plakat 29. Oktober 1824 for København om Forholdsregler til Betyggelse med Hensyn til Hunde §§ 4 og 5, jfr. Lov 19. Februar 1870 om Forhøjelse af den ved Plakat 29. Oktober 1824 § 3 bestemte Betaling for Hundetegn i Købstædeme m. m. §§ 2—4 og Lov Nr. 46, 12. April 1889 § 1, 2det Stykke.

Forordning 10. December 1828 om Foranstaltninger til at hindre rejsende Haandværkssvendes Omflakken i Landet §§ 13 og 14, jfr. Lov Nr. 52, 15. Maj 1875 § 23 og Lov Nr. 67, 9. April 1891 § 57.

Forordning 28. Oktober 1829 angaaende visse Fartøjers Ahming § 9.

Plakat 5. August 1831 angaaende Indgreb i det Københavns Universitet forundte udelukkende Privilegium paa Almanakkens Udgivelse.

Forordning 9. Marts 1838 angaaende Retsforholdet mellem Jorddrotter og Fæstere § 5. Sidste Punktum udgaar.

Plakat 12. Oktober 1838 om Hesteskatte i København § 1.

Forordning 8. Juni 1839 angaaende Fremmedes Handelsberettigelse § 10. Tredjesidste Punktum udgaar.

Plakat 27. November 1839 indeholdende nærmere Bestemmelser om Omløben med Varer §§ 1—4.

Forordning angaaende det offentlige Kasse- og Regnskabsvæsen i Almindelighed 8. Juli 1840 §§ 15-18, 24, 1ste og 2det Punktum, 25, 28, 35, 39 og 55.

Forordning angaaende Amtsstue-Oppebørseler 8. Juli 1840 §§8, 9, U, 22, 24, 25, 49.

Forordning angaaende Cancelliets Kasse- og Regnskabsvæsen 8. Juli 1840 § 6

Forordning angaaende General-Toldkammerets Kasse- og Regnskabsvæsen 8. Juli 1840 § 4, næstsidsde Punktum.

Forordning 16. Marts 1842 angaaende Dykkervæsenet m. m. § 7, jfr. Lov Nr. 85, 30. April 1909 § 15.

I Frd. 16. Marts 1842 § 7 ændres Straffen til: Bøde.

Anordning 20. Marts 1844 om Borger- og Almueskolevæsenet i København §§ 30, 31, 33, 48, 51 og 52 Nr. 1—3.

I § 33 udgaar Ordene: „efter Fr. 16. November 1836“.

I § 48 ændres Ordene „under en saadan Mulct, som i Overensstemmelse med § 52 Nr. 4 bestemmes“ til: „under Ansvar efter Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 14, Nr. 1“.

Forordning om Fribefordringsvæsenet 26. Juni 1844 §§ 29 og 33.

Reglement 7. Maj 1846 for Arrestvæsenet i Danmark.

B § 12, jfr. E § 5 affattes saaledes:

Paa Fanger, der ikke udstaar Straf, kan foruden irettesættelse de i Almindelig borgerlig Straffelov § 51, Nr. 1—3, 5, G og 7 hjemlede Disciplinærstraffe anvendes. Ligeledes finder Bestemmelsen i nævnte Lovs § 52 Anvendelse paa saadanne Fanger.

Plakat 9. Juni 1847 angaaende Indførsel, Fabrikation og Brug af Spillekort §§ 6 og 7.

Lov 3. Januar 1851 om Pressens Brug §§ 1—4, 11 og 13—16.

I §§ 1, 2, 4 og 11 ændres Straffen til: Bøde. I § 14 ændres Straffen til: Bøde eller Hæfte indtil 6 Maaneder.

Lov 21. Marts 1855 om Ophævelse af den kongelige Enehandel paa Færøerne §§ 11 og 12, jfr. Lov for Færøerne Nr. 259, 16. December 1910 om Kolportagebevillinger og Lov Nr. 368, 19. December 1911 om Sundhedspas for Handelsskibe.

Lov 28. Januar 1856 (om Forandring i Plakat af 4. Oktober 1815 §§ 11 og 12) § 2, jfr. Plakat for København 4. Oktober 1815 § 13.

Tyendelov for Færøerne 16 Februar 1856 §§ 17, 18, 20, 26, 31, 36, 47, 57, 61-64, 69 og 70.

Lovens § 26 affattes saaledes:

For Ulydighed mod Husbonden eller den, som paa Husbondens Vegne kan befale over Tyendet, skal dette bøde fra 2 til 20 Kroner. For Trods og Opsætsighed samt for fornærmelige Ytringer skal Tyendet dømmes enten til Bøde eller til Hæfte indtil 1 Maaned. For Modstand eller Fornærmelse i Gerning er Straffen Hæfte indtil 3 Maaneder, for saa vidt der ikke efter den øvrige Lovgivning er forskyldt højere Straf.

I Lovens § 31, jfr. § 36 og i § 63, 1ste Stykke ændres Straffen til: Bøde eller Hæfte indtil 1 Maaned.

Lov 4. Marts 1857 om Forandring i Forordningen om Daaben af 30. Maj 1828 § 2; jfr. sidstnævnte Forordning § 5 og Lov Nr. 88, 15. Maj 1903 om Valgmenigheder § 18.

Lov 30. November 1857 angaaende Staden Københavns og dens Grunds Forsyning med Vand fra de nye Vandværker §§ 8 og 10.

I § 8, 1ste Punktum ændres Straffen til: Bøde.

I § 10, 2det Punktum ændres Straffen til: Bøde eller under skærpende Omstændigheder Hæfte indtil 2 Maaneder.

§ 10, 3die Punktum affattes saaledes: I Gentagelsestilfælde kan Straffen stige til Hæfte i 1 Aar eller Fængsel i 6 Maaneder.

Lov 14. December 1857 om Udøvelsen af Færgerettigheden i København § 3.

Lov 29 December 1857 om Grindfangsten paa Færøerne §§ 2 og 8 og Reglement af samme Dato §§ 7—10, 12, 13, 15, 28 og 32.

I Reglementets § 12 ændres Henvi-
ningen til: „Almindelig borgerlig Straffe-
lov § 147.”

Lov 29. December 1857 om Haand-
værks- og Fabriksdrift samt Handel og Be-
værtning m. m. §§ 75 og 76, jfr. Lov Nr.
114, 29. April 1913.

Lov 30. Januar 1861 om Farten
paa Gudenaa mellem Silkeborg og Randers
§§ 11 og 12.

Lov 11. Februar 1863 om Omord-
ning af Københavns Politi §§ 8, 1ste—3die
Stykke, 9, 14, 15 og 16, sidste Punktum.

Lov 13. Marts 1867 om Skibes
Maaling §§ 21—25.

Lov 29. Marts 1867 om Sandflug-
tens Dæmpning m. v. §§ 2, 18 og 21.

Lov 3. Maj 1867 om Straf for Ind-
greb i de privilegerede Færgsteders Eneret,
jfr. Lov Nr. 32, 21. Marts 1874 § 1.

Lov 21. Juni 1867 om Bestyrelsen
af Vejvæsenet m. m. § 9.

Lov 15. Maj 1868 om Brandvæsenet
i København §§ 4 og 16.

Lov 6. Marts 1869 om Klasselotte-
riets Ordning og Forbud mod andet Lot-
tospil m. m. §§ 2, 3, 5 og 6, jfr. Lov
Nr. 63, 1. April 1913 §§ 1—3 og Lov Nr.
709, 22. December 1920 § 3.

I Lov 6. Marts 1869 §§ 2 og 3 ændres
Straffen til: Bøde.

I Lov 22. December 1920 § 3 ændres
Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 21, 4. Februar 1871 om
Politiet udenfor København §§ 6, 1ste, 2det
og 4de Stykke, 7 og 12.

§ 6, 1ste og 2det Stykke affattes saaledes:
Forseelser mod Vedtægterne straffes
med Bøder indtil 100 Kr. Dersom en af
et Barn begaaet Forseelse maa tilskrives
Mangel paa behørigt Tilsyn af Forældre
eller andre, der træder Barnet i Forældres
Sted, straffes disse for Forseelsen.

Lov Nr. 22, 4. Februar 1871 om
Indpodning af Kokopper §§ 1—5, 8 og 9.

I § 9 ændres Straffen til: Bøde.

LOV Nr. 29, 26. Februar 1872 om Mønstring af Skibsmandskab § 17 1ste Stykke, 1ste Punktum. Ordene „med Bøde eller Fængsel" ændres til "forsaavidt Handlingen ikke efter sin Beskaffenhed medfører højere Straf, med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder".

Lov Nr. 53, 25. Marts 1872 om Mark- og Vejfred §§ 3 og 7—12.

I § 9 ændres Straffen til: „Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder".

Lov Nr. 52, 3. Maj 1873 om Beskatningen af indenlandsk Roesukker §§ 34—41, 43 og 44.

I § 43 udgaar Ordene „Lov af 16. Februar 1866".

Lov Nr. 65, 23. Maj 1873 om Toldforholdene ved Landtoldgrænsen §§ 3, 4, 6, 7, 10 og 11, jfr. Lov Nr. 293, 28. Juni 1920 om Overgangsbestemmelser vedrørende Toldforholdene m. v. i de sønderjydske Landsdele § 6.

Lov Nr. 13, 14. Februar 1874 om Forbud mod visse Tændstikker § 3.

Lov Nr. 33, 21. Marts 1874 om de militære Underklassers Formuesraadighed § 1, 3die Stykke.

Lov Nr. 53, 10. April 1874 om Diger til Beskyttelse mod Oversvømmelser fra Havet §§ 11 og 16.

Lov Nr. 156, 30. November 1874 om Betalingen for de til Skiftevæsenet henhørende Forretninger § 10, jfr. § 11.

Lov Nr. 7, 30. Januar 1875 om Udfærdigelse af reglementariske Bestemmelser for Benyttelse af Havne m. m.

Lov Nr. 52, 15. Maj 1875 om Tilsyn med Fremmede og Rejsende m. m. § 22, § 22, 2det Stykke udgaar.

I § 22, 3die Stykke ændres Straffen til: Hæfte indtil 1 Maaned.

§ 22, 4de Stykke affattes saaledes: Andre Overtrædelser af denne Lov, for hvilke ikke højere Straf er hjemlet i den øvrige Lovgivning, anses med Bøde.

I § 22, 6te Stykke udgaar Ordene: „efter Forskrifterne i Lov om Bøders Afsoning af 16. Februar 1866".

Lov Nr. 157, 22. December 1876 om Opfiskning af Ankere, Ankertov og andet Skibsredskab m. m. §§ 2 og 4.

Lov Nr. 39, 16. April 1880 om Forbud mod Køb og Salg af brugte Hulprojektiler § 2.

Straffen ændres til: Bøde.

Lov Nr. 63, 28. Maj 1880 om Vands Afledning og Afbenyttelse §§ 29, 32, 33, 73, 76 og 84.

I §§ 32, 33 og 73 ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 59, 23. April 1881 om fremmedes Fiskeri under Færøerne §§ 1—4.

Lov Nr. 56, 12. Maj 1882 om Op-hævelse af Helsingørs Færgelaug m. m. § 4 samt andre stedlige Bestemmelser for Færgefart udenfor København, jfr. D. L. 3—11—6, for Færøerne N. L. 3—11—5.

Lov Nr. 114, 27. April 1883 angaaende Forholdsregler sigtende til Ordningen af Fiskeripolitiet i Nordsøen § 3, jfr. Lov Nr. 36, 22. Marts 1890.

Lov Nr. 35, 23. Marts 1888 om Forbud imod Forhandling af spirituøse Drikke til Fiskere i Nordsøen udenfor Søterritoriet m. v. § 3.

Lov Nr. 55, 5. April 1888 om Stempling af Arbejder, forfærdigede af Guld eller Sølv § 8.

Lov Nr. 23, 1. Marts 1889 om Handelsregistre, Firma og Prokura § 23, jfr. Anordning Nr. 21, 7. Februar 1890 for Færøerne.

Lov 1. Marts 1889 § 23 affattes saaledes:

Den, som overtræder Bestemmelserne i §§ 9—13, straffes med Bøde.

Lov Nr. 46, 12. April 1889 om Hundeafgiften samt om Straf og Erstatning for Skade foraarsaget af Hunde §§ 8—10.

Lov Nr. 52, 11. April 1890 om Beskyttelse for Varemærker §§ 12 og 13, jfr. Anordning Nr. 262, 24. November 1893, hvorved Loven sættes i Kraft paa Færøerne, Lov Nr. 129, 29. April 1913 om Beskyttelse for Fællesmærker og Lov Nr. 57, 12. Januar 1912 om Ændring i Lov om Beskyttelse af Varemærker af 11. April 1890.

I Lov 11. April 1890 § 12 ændres Straffen til: Bøde og i Gentagelsestilfælde Bøde eller Hæfte.

Lov Nr. 43, 13. Marts 1891 om
Vivisektioner § 3.

Straffen ændres til: Bøde.

Lov Nr. 53, 1. April 1891 om
Fæstevirksomhedens Ordning § 6, jfr. 1ste
Stykke i Lov Nr. 17, 23. Februar 1894 om
Forandringer i ovennævnte Lov.

I Lov 1. April 1891 § 6, 2det Punk-
tum ændres Straffen til: Hæfte indtil 6
Maaneder eller Fængsel indtil samme Tids-
længde. Indledningen til §6 affattes saaledes:
„Den Fæstemand, som forsætlig eller uagt-
somt forser sig mod nogen af §§ 3, 4 og
5 eller de i Medfør af § 3 fastsatte Reg-
ler, eller”.

Lov Nr. 56, 1. April 1891 om
Grandestævne paa Færøerne §§ 12 og 13.

Lov Nr. 67, 9. April 1891 om det
offentlige Fattigvæsen §§ 31, 3die Stykke,
32, 41, 1ste Stykke og 57.

§ 32 affattes saaledes:

Bortgang uden Tilladelse fra Arbejds-
eller Forsørgelsesanstalt straffes, for saa
vidt den skyldige ikke har gjort sig skyl-
dig i Løsgænger, i Medfør af § 41, 1ste
Stykke, hvad enten der ved bans Anbrin-
gelse paa Anstalten er givet barn Tilhold
til Politiprotokollen om ikke at forlade
samme, eller saadant ikke er sket.

I § 41, 1ste Stykke ændres Straffen
til: Hæfte indtil 6 Maaneder eller Fængsel
i samme Tid.

I § 56, 1ste Stykke ændres Henvisningen
til Straffelovens § 16 til: „Almindelig
borgerlig Straffelov § 76”.

I § 57 ændres Straffen til: Hæfte
indtil 1 Maaned.

Lov Nr. 44, 30. Marts 1892 om
forskellige Skatter og Afgifter paa Fær-
øerne §§ 2, 3, 7, 8, 11 og 12, jfr. Lov Nr.
46, 7. Marts 1912 § 2.

Sølov Nr. 56, 1. April 1892 § 102,
jfr. § 108, §§ 285, 286, 287, 1ste Stykke,
289—291, 292, jfr. Lov Nr. 135, 10. De-
cember 1896 § 1, §§ 293, 294, jfr. Lov Nr.
135, 10. December 1896 § 2, §§ 295, 297
—305, 306, 1ste Punktum samt §§ 307—
312 med følgende Ændringer:

- a) I §§ 287, 1ste Stykke, 289, 2det Stykke,
292, 2det Stykke samt 4de Stykke,

- 2det Punktum, jfr. Lov Nr. 135, 10. December 1896 § 1, §294, 2det Stykke, jfr. Lov Nr. 135, 10. December 1896 § 2, §§ 295 og 298, 3die Stykke ændres Straffen til: Bøde.
- b) i § 291, 2det Punktum ændres „Forbedringshusarbejde“ til: „Fængsel i 6 Aar“.
 - c) i § 292, 1ste Stykke ændres Straffen til: med Hæfte eller Fængsel indtil 6 Maaneder, for saa vidt hans Forhold ikke efter almindelige Strafferegler medfører større Straf.
 - d) i § 293 ændres Straffen til: Hæfte eller Bøde;
 - e) i § 294, 1ste Stykke ændres Straffen til: Fængsel indtil 6 Maaneder eller Hæfte eller Bøde;
 - f) i § 298, 1ste Stykke, 2det Punktum ændres Straffen til: med Hæfte eller med Fængsel indtil 6 Maaneder; i 2det Stykke ændres sidste Sætning til: „kan Straffen stige til Fængsel i 1 Aar“;
 - g) i § 299 ændres „Bedrageri“ til: „Under-slæb“;
 - h) i § 302 ændres Straffen til: Bøde eller Hæfte.
 - i) i § 303, 1ste Stykke ændres Straffen til: Bøde, Hæfte eller under skærpende Omstændigheder Fængsel indtil 6 Maaneder.
 - j) i § 304, 2det Stykke ændres Straffen til: med Fængsel fra 6 Maaneder indtil 3 Aar eller under formildende Omstændigheder med Fængsel i kortere Tid eller med Hæfte, ikke under 2 Maaneder;
 - k) i § 305, 2det Stykke, 2det Punktum ændres „Fængsel“ til: Hæfte; i 3die Stykke ændres Straffen for Anstifterne eller Anførerne til: Fængsel fra 1 til 6 Aar, og for de øvrige Deltagere til: Hæfte, ikke under 3 Maaneder, eller Fængsel indtil 3 Aar;
 - l) i § 307 ændres Straffen til: Bøde eller Hæfte.
 - m) i § 310 ændres „§§ 285—296“ til „§§ 285—295“;
 - B) i § 311 ændres Ordene: „af Forbed-

ringshusarbejde eller af Fængsel paa Vand og Brød" til: „af Fængsel";

- O) § 312, 1ste Stykke affattes saaledes: Bøder, som idømmes i Medfør af Bestemmelserne i dette Kapitel, tilfalder Statskassen.

Lov Nr. 57, 1. April 1892 om danske Skibes Registrering m. m. §§63—68.

I §§ 63, 64 og 65 ændres Straffen til: Bøde.

I Stedet for § 67, 1ste til 3die Stykke træder følgende Bestemmelse:

Bøder for Overtrædelse af denne Lov eller af Anordninger, udstedte i Henhold til samme, kan paalægges af Toldbestyrelsen. Dennes Afgørelse kan af den, hvem Bøden er paalagt, indbringes for Justitsministeriet. Erklærer den paagældende sig utilfreds med Toldbestyrelsens eller Justitsministeriets Bødepaalæg, bliver Sagen at indbringe for Retten.

Lov Nr. 67, 12. April 1892 om Forhyringsagenter m. m. §§ 4 og 5. I § 5 ændres Ordene „efter §§ 1 og 4" til „for de i §§ 1 og 4 omhandlede Forhold".

Fiskerilov for Færøerne Nr. 95, 14. April 1893 § 14.

Lov for Færøerne Nr. 107, 14. April 1893 om Beskyttelse af Muslinger § 5.

Lov Nr. 55, 13. April 1894 om Politiet paa Færøerne § 5 med Undtagelse af 1ste Stykke, 2det Punktum og § 11.

Lov Nr. 56, 13. April 1894 om Afhændelse af Trøer og Grundstykker fra Statens Fæstegods paa Færøerne § 7.

Patentlov Nr. 69, 13. April 1894 § 25, 1ste Stykke, 1ste Punktum og 2det Stykke. I § 26. 3die Stykke udgaar Ordene „saavel Straf som".

Lov Nr. 54, 15. Februar 1895 om Forholdsregler til Beskyttelse af undersøiske Telegraf- og Telefonledninger § 6, for saa vidt angaar de i § 1 omhandlede Lovovertrædelser.

Lov Nr. 43, 1. Marts 1895 om Tilsyn med Plejebørn § 9.

Straffen ændres til: Bøde.

Lov Nr. 73, 30. Marts 1895 om Beskatning af Spil ved Væddeløb m. m. §§ 4 og 5, jfr. Lov Nr. 133, 8. Juni 1912.

I Lov 30. Marts 1895 §§ 4 og 5 ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 97, 10. April 1895 om Fattigvæsenet paa Færøerne §§ 46 3die Stykke og 53, 1ste Stykke, jfr. Lov Nr. 87, 17. Marts 1922.

I Lov 10. April 1895 § 53, 1ste Stykke ændres Straffen til: Hæfte indtil 6 Maaneder eller Fængsel i samme Tid.

Strandingslov Nr. 103, 10. April 1895 § 22.

I § 22, 1ste Stykke ændres Straffen til: med Hæfte eller med Fængsel indtil 6 Maaneder eller under formildende Omstændigheder med Bøde.

1 § 22, 2det Stykke ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 58, 23. April 1897 om Checks og andre Sigtanvisninger § 17.

Jagtlov for Færøerne Nr. 7 1, 23. April 1897 §§ 17—21.

§ 19 affattes saaledes:

Er en Jagtforseelse begaaet af et Barn under 14 Aar med Barnets Forældres Vidende og Vilje eller med de Personers Vidende og Vilje, der træder Barnet i Forældres Sted, anses disse, som om de selv havde begaaet den ulovlige Handling. Paa samme Maade anses voksne Personer, der har medtaget Barnet enten i Hauge, Fugleplads eller til Søs.

§ 21, sidste Stykke udgaar.

Lov Nr. 84, 11. Maj 1897 om Telegrafer og Telefoner §§ 5 og 18.

I § 5, 1ste Punktum udgaar Ordene: „af indtil 400 Kr ”.

I § 18, 2det Stykke indskydes efter Ordet „der" Ordene „forsætlig eller af grov Uagtsomhed”.

Politolov Nr. 85, 11. Maj 1897 for de under Statsdrift vierende Jernbaner med tilhørende Sørouter §§ 12, 14 og 15, jfr. Anordning Nr. 191, 17. November 1903 §§ 12 og 14.

Lov Nr. 64, 26. Marts 1898 om Handel med Gødnings- og Foderstoffer § 11, 3die Stykke, undtagen for ~~sa~~ vidt angaar Overtrædelse af Lovens § 4.

Lov for Færøerne Nr. 5, 14. Januar 1899 indeholdende Forbud mod

Fiskeri med Bundslæbevaad § 2, jfr. Lov Nr. 123, 8. Juli 1902 om Forandring i for-nævnte Lov.

Strandingslov for Færøerne Nr. 49, 24. Marts 1899 § 19.

I § 19, 1ste Stykke ændres Straffen til: med Hæfte eller med Fængsel indtil 8 Maaneder eller under formildende Om-stændigheder med Bøde.

I § 19, 2det Stykke ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 71, 7. April 1899 om Salg af indenlandske Haveprodukter og inden-landsk Frugt ved offentlig Auktion § 2.

Lov Nr. 104, 7. April 1899 om Frednings- og Ordensbestemmelser for Fi-skeriet i de til Kongerigerne Danmark og Sverige grænsende Farvande § 3, jfr. Lov Nr. 111, 4. Maj 1907 om Tillæg til for-nævnte Lov, Anordning Nr. 151, 13. Novem-ber 1899 §§ 17 og 18 og Anordning Nr. 210, 18. Oktober 1907.

Lov Nr. 66, 2. Maj 1902 om offent-lige Bibliotekers Ret til Frieksemplarer af Tryksager m. m. § 6, jfr. Lov Nr. 181, 17. Maj 1916 om Statens Avissamling i Aarhus.

Lov Nr. 70, 2. Maj 1902 om Hval-fangst ved Færøerne §§ 8 og 9, ad § 8, Straffen ændres til: Bøde.

Lov Nr. 87, 23. Maj 1902 om Fæ-ste-, Leje- og Tjenestehuse § 1, jfr. Lov Nr. 93, 6. April 1906 (om Jords udstykning og Sammenlægning m. m.) § 2, næstsids-te Stykke, og Lov Nr. 153, 8. Juni 1912 (om Omsætning til det metriske System) § 28.

Lov Nr. 122, 8. Juli 1902 angaaende Forholdsregler sigtende til Ordningen af Fiskeripolitiet i Havet omkring Færøerne og Island udenfor dansk Søterritorium § 3.

Lov Nr. 9, 23. Januar 1903 om Berettigelse til at udføre Arbejder vedkom-mende Vand-, Gas- eller Elektricitetsvær-ker samt Kloakledninger og indvendige Husspildevandsledninger § 2.

Lov Nr. 11, 23. Januar 1903 om Forhandling af Stenolie § 5.

I § 5, 1ste Punktum ændres „Straffe-loven" til: „den almindelige Lovgivning".

Straffen ændres til: Bøde.

Lov Nr. 85, 15. Maj 1903 om Æn-

dringer i og Tillæg til de nugældende Regler for den kommunale Beskatning samt om Statstilskud til Kommunerne § 28.

Lov Nr. 103, 15. Maj 1903 om Ejendomsskyld § 10, jfr. Lov Nr. 671, 21. December 1918 om Ændring i Lov om Ejendomsskyld § 6.

Lov Nr. 20, 5. Februar 1904 om Foranstaltninger til Bekæmpelse af Tuberkulose hos Hornkvæg og Svin § 9.

§ 9, 2det Punktum udgaar.

Lov Nr. 61, 29. Marts 1904 om forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen § 2. Henvisningen til Lov af 16. Februar 1866 § 1 ændres til: „Almindelig borgerlig Straffelov § 58“.

Lov Nr. 75, 29. Marts 1904 om Rederes Forpligtelse til at meddele statistiske Oplysninger § 2.

Lov Nr. 96, 22. April 1904 om Snekastning §§ 13, 14 og 15, jfr. § 16.

Lov Nr. 134, 22. April 1904 om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage samt Grundlovsdagen § 12, forsaa vidt angaar Færøerne.

Lov Nr. 107, 1. April 1905 om Beskyttelse af Mønstre § 25 samt § 27, 3die Stykke, for saa vidt Erstatning angaar.

Lov Nr. 125, U. April 1905 om Forbud mod Anvendelse af kunstige Sødестoffer § 3, jfr. Lov Nr. 108, 18. April 1910 om Undersøgelser af Levnedsmidler § 9.

Lov for Færøerne Nr. 37, 9. Marts 1906 om Indpodning af Kokopper §§ 1—4, 7 og 10.

I § 10 ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 81, 30. Marts 1906 om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og venerisk Smitte §§ 6, 7, jfr. § 8, 2det Stykke, 1ste Punktum, §§ 14, 15 og 16, 2det og 3die Punktum.

ad § 14, Straffen ændres **til**: Hæfte indtil 2 Maaneder.

ad § 15, „denne Lovs § 2“ ændres til „Almindelig borgerlig Straffelov § 214“.

ad § 15, **2det** Stykke. Straffen ændres til Bøde eller Hæfte eller Fængsel indtil 3 Maaneder. Efter Ordet „straffes“ ind-

skydes „naar Overtrædelse er sket forsætligt eller af grov Uagtsomhed“.

§ 16, 2det Punktum affattes **saaledes**:

„Sager angaaende de i denne Lovs §§ 6, 2det Stykke, 7, 14 og 15 omhandlede Overtrædelser“.

Lov Nr. 93, 6. April 1906 om Jords Udstykning og Sammenlægning § 30, jfr. Lov Nr. 153, 8. Juni 1912 (om Omsætning til det metriske System) § 32.

Lov Nr. 123, 28. April 1906 om Forandringer i og Tillæg til de for København i Lovene af 30. November 1857 og 14. December 1857 om Vandløb givne Bestemmelser § 17.

Straffen ændres til: Bøde.

Lov Nr. 149, 18. Maj 1906 om Kystfredning § 11.

I § 11, 1ste Stykke ændres Straffen til: Bøde.

I § 11, 2det Stykke, 1ste Punktum ændres Henvisningen til: „Almindelig borgerlig Straffelov § 178“.

I § 11, 2det Stykke, 2det Punktum ændres „Fængsel“ til: „Hæfte“.

§ 11, 2det Stykke, 3die Punktum udgaar.

Lov Nr. 77, 19. April 1907 om elektriske Stærkstrømsanlæg §§ 1, 4 og 19, jfr. Bekendtgørelse Nr. 258, 18. November 1912 § 65.

I Lov 19. April 1907 § 1, jfr. § 19 og Bekendtgørelse 18. November 1912 § 65 ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 92, 19. April 1907 om Tilvirkning og Forhandling af Margarine m. m. §§ 22—24, jfr. Lov Nr. 129, 12. April 1911 § 33, 2det Stykke.

Lov 19. April 1907 § 22, 1ste Stykke udgaar; i 2det Stykke ændres Straffen til: med Hæfte eller med Fængsel indtil 6 Maaneder eller, naar svigagtig Hensigt ikke har været til Stede samt naar Overtrædelser er begaaet **uagtsomt**, med Bøde.

Lov Nr. 99, 19. April 1907 om traadløse Telegrafer (Radiotelegrafer) §§ 5 og 6, jfr. Bekendtgørelse Nr. 182, 27. Juni 1913 § 23.

I Loven af 1907 § 5 udgaar Ordene: „og om Strafansvar m. v. i Overtrædelses-tilfælde“.

I Lovens § 6 og Bekendtgørelse 27. Juni 1913 §23 udgaar Ordene: „paa indtil 400kr.“.

Lov Nr. 124, 4. Maj 1907 om Indførelse af det metriske System for Maa! og Vægt § 9.

Lov Nr. 79, 20. April 1908 om kommunale Valg § 13.

I § 13, 3die Stykke ændres Straffen til: Hæfte.

Lov Nr. 88, 5. Maj 1908 om Toldafgifterne m. m. §§ 8 og 25, jfr. Lov Nr. 293, 28. Juni 1920 om Overgangsbestemmelser vedrørende Toldforholdene m. v. i de sønderjydske Landsdele § 6.

Lov Nr. 126, 27. Maj 1908 om Byen Thorshavns kommunale Styrelse § 14

I § 14, 4de Stykke ændres Straffen til: Hæfte.

Lov Nr. 130, 27. Maj 1908 om Børn udenfor Ægteskab og disses Forældre § 16, 3die Stykke.

I 2det Punktum ændres Straffen til: Hæfte indtil 3 Maaneder eller Fængsel i samme Tid.

Lov Nr. 131, 27. Maj 1908 indeholdende nogle Bestemmelser om Hustruers og Ægtebørns Retsstilling § 10, 2det Stykke.

I § 10, 2det Stykke, 2det Punktum ændres Straffen til: Hæfte indtil 3 Maaneder eller Fængsel i samme Tid.

Lov Nr 137, 27. Maj 1908 om Afgift af indenlandsk Roesukker og af Raffinering af Sukker §§ 4, 5 og 7.

§ 7, 1ste Stykke, 2det Punktum udgaar.

Lov Nr. 245, 27. Maj 1908 om Tilsyn med Udførsel af Kød m. m. § 6.

§ 6, 1ste Stykke. Begyndelsen affattes saaledes: Forsætlig eller uagtsom Overtrædelse. Endvidere ændres Straffen til: Bøde.

§ 6, 3die Stykke affattes saaledes:

I Gentagelsestilfælde kan Straffen under skærpende Omstændigheder stige til

Hæfte eller til Fængsel i 6 Maaneder. I saa Fald bliver Dommen at offentliggøre ved Politiets Foranstaltning.

Lov Nr. 163, 19. Juni 1908 om Tidspunktet for Lukning om Aftenen af Butikker og Lagere § 5 forsaavidt angaar Færøerne, jfr. Lov Nr. 82, 30. April 1909 om Ændringer i nævnte Lov, samt Anordning for Færøerne Nr. 73, 1. April 1910 § 5.

Lov for Færøerne Nr. 63, 1. April 1909 om Vandleddninger § 5.

Lov Nr. 84, 30. April 1909 om Tillæg til og Forandring i Lov af 28. Februar 1872 om færøiske **Landkommuners** Styrelse § 12.

I § 12, 3die Stykke ændres Straffen til: Hæfte.

Lov Nr. 85, 30. April 1909 om Tillæg til Strandingsloven af 10. April 1895 § 14. Straffen ændres til: Bøde.

Lov Nr. 117, 14. Maj 1909 om autoriserede Revisorer § 5, 3die Stykke og § 6.

I § 6 ændres Henvisningen til: Almindelig borgerlig Straffelov Kap. 16.

Lov Nr. 66, 1. April 1910 angaaende den nærmere Anvendelse af det metriske System i Handel med Ædelstene og ægte Perler.

Lov Nr. 108, 18. April 1910 om Undersøgelse af Levnedsmidler m. m. §§ 7 og 8.

I § 7 ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 110, 18. April 1910 om Indkomstskat til Københavns Kommune §§ ~~28~~, 30 og 31.

§ 28, 3die Stykke affattes ~~saaledes~~: Bøden tilfalder Stadens Kasse. Bøde, der vedtages ved Overenskomst med Magistraten, inddrives ved Udpantning.

I § 31 forandres Henvisningen til: „Almindelig borgerlig Straffelov § 144”.

Lov Nr. 52, 14. Marts 1911 indeholdende Indskrænkninger i Adgangen til Omsætning af Præmieobligationer §§ 1—3.

I §§ 1 og 2 ændres Straffen **til**: Bøde.

Lov Nr. 79, 12. April 1911 om Ændringer i og Tillæg til de nugældende

Regler om den kommunale Beskatning paa Færøerne § 15.

Lov Nr. 123, 12. April 1911 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Indførelse i Riget § 32, 1 ste Stykke, 2det Punktum og 2det Stykke.

Lov Nr. 129, 12. April 1911 om Handel med Smør og fremmede Landbrugsprodukter §§ 27—31.

I §§ 27 og 28, 1ste og 3die Stykke ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 104, 13. Maj 1911 om indenrigs Kødkontrol § 11.

§ 11, 2det Stykke affattos saaledes: For Overtrædelse af de en Ejer af Svin i Henhold til § 7 meddelte Forbud og af Bestemmelserne i § 9, 2det Stykke kan Straffen i Gentagelsestilfælde stige til Hæfte i 3 Maaneder.

Lov Nr. 05, 3. Maj 1911 om Oprettelse af et Statspoliti § 7.

Lov Nr. 131, 13. Maj 1911 om Eneret til fotografiske Arbejder § 2, 2det Punktum samt § 3, for saa vidt Erstatning angaar.

Anordning Nr. 11, 16 Januar 1912 angaaende forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen i Bygderne paa Færøerne § 2.

Lov for Færøerne Nr. 59, 1. April 1912 om Ophævelse af Kundgørelse ved Kirkestævne § 3.

Henvisningen i § 3 ændres til: „Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 15 ”

Lov Nr. 67, 1. April 1912 om Anvendelse af udenlandske Arbejdere §§ 15 og 16, jfr. § 17.

I §§ 15 og 16, 1ste Stykke ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 69, 1. April 1912 om Vragning af Fisk paa Færøerne §§ 8 og 9, jfr. Lov Nr. 178, 1. April 1921.

I Loven af 1912 § 8 ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 72, 1. April 1912 om Forfatterret og Kunstnerret § 12, jfr. § 29, §§ 16 og 17, 3die og 4de Stykke, jfr. § 32, § 20, jfr. § 31 samt § 35, for saa vidt

angaar andre ~~etsfølger~~ af Handlingen end Straf.

I § 12, 2det Stykke ændres Henvi-ningen til: „Almindelig borgerlig Straffe-lov § 257“.

Lov Nr. 98, 10. Maj 1912 om Bog-føring § 8, 1ste, 2det og 4de Stykke.

Lov Nr. 104, 10. Maj 1912 om Beværtning og Gæstgiveri samt om Handel med stærke Drikke §§ 20, 25, 26, 33—36 og 42, jfr. Lov Nr. 306, 30. Juni 1922.

I Lov 10. Maj 1912 affattes § 4 Nr. 2 saaledes;

At de borgerlige Rettigheder ikke er ham frakendte i Medfør af Almindelig borgerlig Straffelov § 78, jfr. §§ 64, 100 og 101, og at han ikke efter den tidligere gældende Ret er dømt for en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning.

§ 4 Nr. 3 affattes saaledes:

At han ikke i de sidste 5 Aar har været dømt a) under en offentlig Sag for nogen Forbrydelse til højere Straf end Bøde, eller b) 3 Gange efter Lov om For-seelser i borgerlige Forhold § 27 eller for noget i Medfør af nærværende Lov straf-bart Forhold.

§ 4 Nr. 4 affattes saaledes:

At han ikke har faaet det i Almindelig borgerlig Straffelov § 74, 1ste Stykke om-meldte Paalæg.

I § 34, 1ste Stykke ændres Straffen til: Bøde.

I § 34, 2det Stykke ændres Straffen til: Bøde, Hæfte eller Fængsel indtil 6 Maaneder.

I § 36 Slutningen tilføjes: „paa Tid eller for bestandig“.

§ 42, 1ste Stykke affattes saaledes:

Foruden i de i Almindelig borgerlig Straffelov § 78 angivne Tilfælde forbydes Retten til at drive Beværtning eller Gæst-giveri paa Tid eller for bestandig, naar den næringsdrivende dømmes til Fængsel i et Aar eller mere eller til Fængsel i kortere Tid efter Almindelig borgerlig Straffelov §§ 181—83, eller § 223, 2det Stykke samt §§ 250, 252—255 og 263.

LovNr. 123, 8. Juni 1912 om Værnepligt §§ 3, 7, 12, 13, 22, 29, 31, 39, 41, 43, 44 og 47.

§ 3, 1ste Punktum affattes saaledes:

„De, hvem de borgerlige Rettigheder er frakendte i Medfør af Almindelig borgerlig Straffelov § 78, eller som efter den tidligere gældende Ret efter det fyldte 15. Aar er dømt til Strafarbejde for en i den offentlige Mening vanærende Handling, vil være at udelukke fra Tjeneste i Hæren og Søværnet”.

§ 3, 2det Punktum affattes saaledes:

„Naar der meddeles dem Æresoprejsning eller Oprejsning, jfr. Almindelig borgerlig Straffelov §§ 100 og 101 cfr. § 64 udslettes Vedtegningen”.

„Fængsel” ændres i §§ 7, 3die Stykke, 13, 2det Stykke og 41, sidste Stykke til: „Hæfte” og i § 13, 4de Stykke og 44, 3die Stykke til „Hæfte eller med Fængsel indtil 6 Maaneder.”

§ 47, 2det Stykke udgaar.

Bekendtgørelse Nr. 211, 1. August 1912 af Bygningslov for Staden København af 12. April 1889, ændret i Overensstemmelse med Lov Nr. 153 af 8. Juni 1912, § 78.

Bekendtgørelse Nr. 212, 1. August 1912 af Bygningslov for Frederiksberg Kommune, saaledes som denne i Medfør af Lov Nr. 57 af 11. April 1890 og Lov Nr. 153 af 8. Juni 1912 bliver at anse som affattet, § 75.

Bekendtgørelse Nr. 213, 1. August 1912 af Lov af 2. Marts 1861 om Brandpolitiet paa Landet og det nærmest dermed i Forbindelse staaende Bygningsvæsen, saaledes som denne i Henhold til Lov Nr. 35 af 1. Marts 1889, Lov Nr. 69 af 6 April 1898 samt Lov Nr. 153 af 8. Juni 1912 bliver at anse som affattet, § 51.

Lov for Færøerne Nr. 13, 24. Januar 1913 om Handelsrejsende § 3.

Lov Nr. 70, 8. April 1913 om Hærens Forsyning med de i Tilfælde af Mobilisering manglende Heste og Vogne §§ 6 og 10.

LOV Nr. 132, 29. April 1913 om Apotekervæsenet § 38, jfr. Lov Nr. 121, 29. April 1913 om Apotekervæsenet paa Færøerne § 7.

I LOV Nr. 132, 29. April 1913 § 38, 2det Stykke ændres Straffen til: Bøde.

LOV Nr. 143, 29. April 1913 om Arbejde i Fabrikker m. v. samt det offentliges Tilsyn dermed §§ 42, 43 og 45.

LOV Nr. 149, 2. August 1914 hvorved det forbydes fra dansk Territorium at understøtte krigsførende Magter.

§ 1, Nr. 1—4, Straffen ændres til: Med Hæfte eller Fængsel indtil 3 Aar eller under særlig formildende Omstændigheder med Bøde.

LOV Nr. 159, 6. August 1914 § 2 om Forbud mod Udførsel af visse Varer, **jfr.** Lov Nr. 260, 29. Oktober 1914, Lov Nr. 26, 5. Februar 1915 om Tillæg til ovennævnte Lov.

Lov Nr. 261, 29. Oktober 1914 om Straf for at handle i Strid med afgivne Erklæringer vedrørende Ind- og Udførsel.

LOV Nr. 278, 16. November 1914 om Straf for Overtrædelse af da ifølge midlertidig Lov Nr. 164 af 7. August 1914 trufne Foranstaltninger § 1, jfr. Lov Nr. 604, 7. December 1917 §1 og Lov Nr. 464, 31. Oktober 1921.

LOV Nr. 89, 31. Marts 1915 om Fiskeri i Randers Fjord og Gudenaa §§ 11 — 13.

§ 13, 2det Stykke udgaar.

Bekendtgørelse Nr. 103, 10. April 1915 om Forbud mod at benytte fremmede Nationsflag.

Henvisningen i næstsidste Stykke ændres til: „Almindelig borgerlig Straffelov § 109“.

Lov Nr. 40, 25. Februar 1916 om Udøvelse af Tandlægevirksomhed § 8 undertagen for saa vidt angaar Overtrædelser ved uberettiget Udøvelse af Tandlægevirksomhed og § 9.

I § 8 ændres Straffen til: Bøde eller Hæfte indtil 6 Maaneder.

LOV Nr. 127, 28. April 1916 om FolketingStalg paa Færøerne §§ 40, 42 og 53.

I § 42, 2(1et Stykke ændres Straffen til: Hæfte.

Lov Nr. 131, 17. April 1916 om Lodsvæsenet §§ 12, 13, 23, 30, 39, 40, 45, 55, 57 og 58 samt § 14, for saa vidt angaar Forbrydelse af de uberettiget benyttede Genstande.

I § 30 ændres Straffen til: Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder.

Lov Nr. 152, 17. Maj 1916 om Værn for Dyr §§ 2—4 og 6, jfr. Anordning Nr. 110, 1. Marts 1919, hvorved Lov om Værn for Dyr, 17. Maj 1916 sættes i Kraft paa Færøerne §§ 2, 3 og 5.

ad Lov 17. Maj 1916 § 4, 2det Stykke og Anordning 1. Marts 1919 § 3, 2det Stykke ændres Henvisningen til: „Almindelig borgerlig Straffelov § 180“.

Lov Nr. 245, 8. Maj 1917 om Naturfredning § 26

Straffen ændres til: Bøde.

Lov Nr. 316, 2. Juni 1917 om Saltvandsfiskeri §§ 5, 4de Stykke, 6, sidste Stykke, 7, 14de Stykke, 14, 56, 57 og 59.

Lov Nr. 317, 2. Juni 1917 om Ferskvandsfiskeri §§ 15, 18, 22, 25, 26, 27, 28 og 30, 3die Stykke.

Lov Nr. 323, 22. Juni 1917 om Oprettelse af Husmandsbrug, jfr. Lov Nr. 60, 12. Februar 1919, Nr. 157, 14. April 1920 § 4, Nr. 277, 6. Maj 1921 § 10 og Lov Nr. 362, 7. August 1922 § 9.

I Lov 22. Juni 1917, § 3 Litra c tilføjes efter Æresoprejsning:

„eller har mistet de borgerlige Rettigheder i Medfør af Almindelig borgerlig Straffelov § 78, jfr. §§ 64, 100 og 101“.

I Lovene 14. April 1920 § 4 og 6. Maj 1921 § 10 ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 625, 13. December 1917 om Værnepligtiges Anvendelse til civilt Arbejde § 7, jfr. § 6 og § 8.

I § 8, 3die Punktum ændres Straffen til: Hæfte eller Fængsel indtil 6 Maaneder. I 4de Punktum ændres Straffen til: Fængsel indtil 20 Maaneder.

Lov Nr. 642, 21. December 1917 for Færøerne om Forbud mod at drive

Erhverv med berusende Drikke m. m. § 7.

Lov Nr. 137, 12. Marts 1918 om
Bygningsfredning § 16.

Straffen ændres til: Bøde.

Lov Nr. 288, 31. Maj 1918 om
Forbud mod Smeltning eller anden Om-
dannelse af Skille mønt § 5.

I § 5, 1ste Stykke ændres Straffen til:
Bøde, Hæfte eller Fængsel indtil 6 Maa-
neder.

I § 5, 2det Stykke ændres Straffen til:
Bøde.

Lov Nr. 53, 12. Februar 1919 om
Forbud mod Ind- og Udførsel af russiske
Pengesedler § 2.

Straffen ændres til: med Bøde eller
Hæfte eller med Fængsel indtil 6 Maa-
neder.

Lov Nr. 208, 1. April 1919 om
Bekæmpelse af Bipest § 8.

Postlov Nr. 288, 9. Maj 1919 §§
24 og 25, jfr. Lov Nr. 82, 25. Februar
1921.

Lov Nr. 373, 30. Juni 1919 om
Fæstegods Overgang til Selveje og om
Brug af Huse paa Landet § 29.

Lov Nr. 385, 30. Juni 1919 om
Skoleafgift m. m. § 15.

Lov Nr. 489, 12. September 1919
omt Statens Tjenestemænd § 18.

I §§ (62 g og 68 e tilføjes efter „en i
den offentlige Mening vanærende Handling” .

„eller har mistet de borgerlige Rettig-
heder i Medfør af Almindelig borgerlig
Straffelov § 78, jfr. §§ 64, 100 og 101.”

Lov Nr. 539, 4. Oktober 1919 om
Sparekasser §§ 19 og 23, 4de og 6te Stykke,
jfr. Lov Nr. 301, 30. Juni 1922.

I § 23 i Lov 4. Oktober 1919 ændres
Straffen begge Steder til: Bøde.

I § 19 ændres Henvisningen til: Al-
mindelig borgerlig Straffelov § 144.

Lov Nr. 541, 4. Oktober 1919 om
Banker §§ 18 og 21, 4de og 6te Stykke.

I § 21 ændres Straffen begge Steder
til: Bøde.

I § 18 ændres Henvisningen til: Al-
mindelig borgerlig Straffelov § 144.

Lov Nr. 544, 4. Oktober 1919 om

Tilsyn med Dampkedler paa Landjorden § 30.

2det Stykke affattes saaledes: Bøderne til falder Statskassen.

Lov Nr. 558, 4. Oktober 1919 om Benyttelse af Luftfartøjer § 5.

Lov Nr. 659, 22. December 1919 om Invalideforsørgelse.

§ 12 Nr. 4 affattes saaledes:

„Naar de borgerlige Rettigheder er frakendt ham i Medfør af Almindelig borgerlig Straffelovs § 78, jfr. §§ 64, 100 og 101, eller han efter den tidligere gældende Ret er dømt for en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning".

§ 19 Nr. 3 affattes paa samme Maade, kun at „ham" og „han" erstattes med „hende" og „hun".

Lov Nr. 677, 22. December 1919 om Forbud mod Videre salg af Billetter til offentlige Forlystelser § 3.

Straffen ændres til: Bøde.

Lov Nr. 145, 29. Marts 1920 om Tilsyn med Skibe § 43.

I Paragrafens 1ste Stykke ændres Straffen til: Bøde.

3die Stykke affattes saaledes:

Overtrædelser. straffes, for saa vidt ikke højere Straf er hjemlet ved den almindelige Lovgivning, efter Sølovens § 287, 1ste Stykke.

Paragrafens sidste Stykke udgaar.

Lov Nr. 146, 29. Marts 1920 om Forholdsregler til Skibsfartens Betyggelse § 7

Lov Nr. 139, 11. April 1920 om Valg til Rigsdagen §§ 74, 92, 99 og 111, jfr. Lov Nr. 255, 28. Juni 1920 og Lov Nr. 467, 30. August 1920.

I Lov 11. April 1920 § 94, 2det Stykke ændres Straffen til: Hæfte.

I § 94, 3die Stykke ændres Straffen til: Bøde.

Bekendtgørelse Nr. 230, 9. Juni 1920 om Lov om Arbejde i Bagerivirksomheder og Konditorier, saaledes som denne er ændret i Henhold til Lov af 9. Juni 1920 §§ 15, 16 og 18, jfr. Lov Nr. 313, 10. Juli 1922.

Lov Nr. 355, 23. Juni 1920 om Folkeafstemning i Anledning af Grundlovsforandringer § 7.

I Paragrafens 2det Stykke ændres Straffen til: „Hæfte“.

I 3die Stykke ændres Straffen til: Bøde.

Bekendtgørelse Nr. 378, 23. Juni 1920 af Lov om Jordemodervæsenet af 13. Juni 1914 ændret i Overensstemmelse med Lov af 23. Juni 1920 om Ændringer i Lov om Jordemodervæsenet af 13. Juni 1914 § 14 og § 15.

Lov Nr. 293, 28. Juni 1920 om Overgangsbestemmelser vedrørende Toldforholdene m. v. i de sønderjydske Landsdele § 5.

Straffen ændres til: Bøde.

Lov Nr. 363, 28. Juni 1920 om Understøttelse til ubemidlede, arbejdsløse Fiskere, jfr. Lov Nr. 499, 1. December 1921.

§ 2, 10de Stykke affattes saaledes:

„At de borgerlige Rettigheder ikke er ham frakendt i Medfør af Almindelig borgerlig Straffelov § 78, jfr. §§ 64, 100 og 101, og at han ikke efter den tidligere gældende Ret er dømt for en i den offentlige Mening vanærende Handling, uden at have faaet Æresoprejsning.“

Bekendtgørelse Nr. 395, 28. Juni 1920 af Lov Nr. 205, 6. Juli 1916 om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde, saaledes som denne er ændret i Henhold til Lov 28. Juni 1920 § 77, jfr. § 30.

I § 77 ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 401, 9. Juli 1920 om Fiskerilaan.

§ 2 b affattes saaledes:

„Ikke efter den tidligere gældende Ret ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, for hvilken han ikke har modtaget Æresoprejsning, og at de borgerlige Rettigheder ikke er ham frakendt i Medfør af Almindelig borgerlig Straffelov § 78, jfr. §§ 64, 100 og 101.“

Lov Nr. 481, 10. September 1920 om Afgivelse af statistiske Oplysninger om Husleje m. v. § 3.

Bekendtgørelse Nr. 121, 14. Januar 1921, hvorved i Medfør af den Fi-

nansministeren ved Lov Nr. 712 af 22. December 1920 om Indkomst- og Formueskat til Staten for Skatteaaret 1921—22 § 2 givne Bemyndigelse Lov Nr. 534, 4. Oktober 1919 om midlertidige Ændringer i Lovene om Indkomst- og Formueskat til Staten af 8. Juni 1912 optrykkes med de efter Loven af 22. December 1920 hjemlede Ændringer og Tilføjelser § 6.

§ 6, 1ste Stykke, 3die Punktum ændres til: Undlades dette, kan hvert af Bestyrelsens Medlemmer ikendes Straf af Bøde.

1ste Stykke, 4de Punktum udgaar.

Lov Nr. 119, 11. Marts 1921 om Udførsel af Ost m. m. § 2.

Straffen ændres til: Bøde.

Lov Nr. 151, 1. April 1921 om nogle Politiforholdsregler vedrørende Beværtninger og Gæstgiverier § 3.

I § 1 ændres Henvisningen til: Almindelig borgerlig Straffelov § 74.

I § 3 ændres Straffen til: med Bøde eller Hæfte eller med Fængsel indtil 3 Maaneder.

Lov Nr. 165, 1. April 1921 om Forbud mod Nedlægning af bestaaende Landbrug og om Indskrænkninger i Retten til Udstykning m. v. § 1.

Straffen ændres til: Bøde.

Lov Nr. 166, 1. April 1921 om Forbud mod Nedlægning af bestaaende Landbrug og om Indskrænkninger i Retten til Udstykning i de sønderjydske Landsdele § 4.

Straffen ændres til: Bøde.

Lov Nr. 208, 15. April 1921 om Opkrævning af kommunale Skatter i de sønderjydske Landsdele for Skatteaaret 1921—22 § 21.

Lov Nr. 245, 6. Maj 1921 om Foranstaltninger til Udryddelse af Rotter § 4. I 1ste og 2det Stykke ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 260, 6. Maj 1921 for Færøerne om Bogføring m. v. § 8, 2det og 4de Stykke.

Lov Nr. 261, 6. Maj 1921 for Færøerne om Fiskerilaan.

§ 2, b affattes saaledes:

„ikke er frakendt de borgerlige Rettig-

heder i Medfør af Almindelig borgerlig Straffelov § 78, jfr. §§ 64, 100 og 101 eller efter den tidligere gældende Ret er dømt for en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning."

Lov Nr. 269, 6. Maj 1921 om Indskrænkning i Adgangen til at anvende Pap og Kunstlæder i Skotøj § 3, jfr. Lov Nr. 460, 30. Oktober 1921.

Straffen ændres til: Bøde.

Lov Nr. 272, 6. Maj 1921 om Pantelaanerivirksomhed og Handel med brugte Genstande §§ 3, 16, 2det—4de Stykke, og 18.

1 §§ 3 og 18 ændres Henvisningen til: Almindelig borgerlig Straffelov Kapitel 19 og 28.

§ 16, 2det Stykke affattes saaledes:

„Med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder straffes den Pantelaaner o. s. v."

I § 16, 3die Stykke ændres Straffen til: med Bøde, i Gentagelsestilfælde med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder.

Lov Nr. 281, 6. Maj 1921 om Udførsel og Indførsel af Kartofler § 4.

Straffen ændres til: Bøde, Hæfte eller Fængsel i 6 Maaneder.

I § 4 ændres Ordene: „denne Lov" til „§ 1".

Lov Nr. 285, 6. Maj 1921 om Foreringsregistret §§ 1 og 2.

I § 1 ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 290, 6. Maj 1921 om Bestemmelser mod uretmæssig Konkurrence og Varebetegnelse § 1, jfr. §§ -2, 3 og 4, sidste Stykke, jfr. 2det Stykke, §§ 8, 9, 10, 11, 12, 13 og 15, 4de Stykke.

I § 1, 2det Stykke, 1ste Punktum ændres Straffen til: Bøde. I 2det Punktum ændres Straffen til: Hæfte i 3 Maaneder.

ad: § 9. Straffen ændres til: Bøde.

ad: §§ 10 og 11. Straffen ændres i begge Paragraferne til: Bøde eller under skærpende Omstændigheder med Hæfte indtil 6 Maaneder.

ad: § 13. Straffen ændres til: Bøde.

»Bekendtgørelse Nr. 320, 6. Maj 1921 af Lov Nr. 149 af 20. Marts 1918 om Motorkøretøjer m. m. §§ 32 og 34.

§ 32, 1ste Stykke 4de Punktum udgaar.
 Begyndelsen af § 32 ændres til: Forsætlig eller uagtsom Overtrædelse o. s. v.
 Bødestraffene ændres til: Bøde.
 ad: § 34. Ordet „Fængselsstraf“ ændres til „Frihedsstraf“.

Lov Nr. 342, 6. Maj 1921 om Læringsforholdet § 21.

§ 2, 2det Stykke affattes saaledes:

„den næringsdrivende, hvem de borgerlige Rettigheder er frakendt i Medfør af Almindelig borgerlig Straffelov § 78, jfr. §§ 64, 100 og 101, eller som efter den tidligere gældende Ret er dømt for en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning“.

I § 11, 4de Stykke, sidste Punktum ændres Henvisningen til: Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 13.

Lov Nr. 343, 6. Maj 1921 om Retsforholdet mellem Husbønder og Medhjælpere § 36.

Bekendtgørelse Nr. 346, 20. Juni 1921 af Lov Nr. 144, 10. Maj 1915 om anerkendte Sygekasser, saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 250, 6. Maj 1921 § 32, 3die Stykke, jfr. Anordning Nr. 539, 30. December 1921, hvormed Loven sættes i Kraft paa Færøerne § 29, 3die Stykke.

Anordning Nr. 468, 8. November 1921, hvorved Lov om Arveafgift af 27. Maj 1908 sættes i Kraft paa Færøerne §§ 37, 38, 39 og 41.

§ 39, 1ste Stykke affattes saaledes:

Skulde nogen af de Tjenestemænd, hvem Tilsynet med Overholdelsen af de i denne Lov givne Bestemmelser er betroet, gøre sig skyldig i Efterladenhed hermed, bliver han, for saa vidt ikke Bestemmelsen i Almindelig borgerlig Straffelov § 149 er anvendelig, at straffe med Bøde.

§ 41 affattes saaledes:

Saa vel Afgiften selv med de denne mulig paaløbne Renter som Bøder, der vedtages med Justitsministeriets Samtykke, inddrives ved Udpantning.

Bøder efter denne Lov tilfalder Statskassen.

Lov Nr. 529, 22. December 1921

om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring § 14.

Lov for Færøerne Nr. 49, 13. Februar 1922 om Væm for bidmarken § 8.

Midlertidig Lov Nr. 51, 13. Februar 1922 om Ændringer i og Tillæg til de nugældende Regler for den kommunale Beskatning § 13.

Lov Nr. 46, 18. Februar 1922 om Tobaksbeskatning §§ 30—32, 34, 35, 37 og 39.

§ 34 affattes saaledes:

Alle ikke i denne Lov eller i den almindelige Lovgivning med særlig Straf belagte Overtrædelser af Forskrifterne i nærværende Lov eller af de Kontrollforskrifter, som yderligere maatte blive givet for at sikre Statskassen mod Besvigelse, straffes med Bøde.

§ 35, 4de Stykke affattes saaledes:

Bøder, der ikke kan faas inddrevne, afsones af den eller dem, hvem de er blevet paalagte.

Lov Nr. 104, 1. April 1922 om Afgift af offentlige Forestillinger og Fremvisninger m. m. §§ ti, 8 og 9.

Lov Nr. 109, 1. April 1922 om Beskatning af Spiritus m. m. §§ 15, 19, 1ste Stykke, 20—26, 28 og 30.

§ 25 affattes saaledes:

Alle ikke i denne Lov eller i den almindelige Lovgivning med særlig Straf belagte Overtrædelser af Forskrifterne i nærværende Lov eller af de Kontrollforskrifter, som yderligere maatte blive givne for at sikre Statskassen mod Besvigelser, straffes med Bøde.

§ 26, 4de Stykke affattes saaledes:

Bøder, der ikke kan faas inddrevne, afsones af den eller dem, hvem de er blevet paalagt.

Lov Nr. 111, 1. April 1922 om Beskatning af 01 §§ 3, 2det Stykke, 8, 3die Stykke, 15—19, 20—24.

§ 19 affattes saaledes:

Alle ikke i denne Lov eller i den almindelige Lovgivning med særlig Straf belagte Overtrædelser af Forskrifterne i denne Lov eller af Kontrollforskrifter, som

i Henhold til nogen **Bestemmelse** i Loven rnaatte blive truffen af Toldbestyrelsen for at sikre Statskassen mod Besvigelse, straffes med Bøde.

§ 20, 4de Stykke affattes saaledes:
Bøder, der ikke kan faas inddrevne, afsones af den eller dem, hvem de er blevet paalagt.

Lov Nr. 113, 1. April 1922 om
Stempelafgift §§ 30—40, 42, 43, 45, 46, 51, 54 og 153.'

§ 38, sidste Sætning ændres til: bliver at straffe efter Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 12.

§ 39, sidste Sætning ændres til: „er Straffen Bøde indtil 20 Kr.”.

I § 42, 1ste Stykke udgaar Ordene: „som Gerningsmænd eller Meddelagtige”.

§ 54, 1ste Stykke affattes saaledes:
Skulde nogen af de Tjenestemænd, hvem det i Medfør af foranstaaende Regler paahviler at føre Tilsyn med denne Lovs Overholdelse, gøre sig skyldig i Efterladenhed med Hensyn til de ham i saa Henseende paahvilende Pligter, bliver han at straffe efter Almindelig borgerlig Straffelov § 149.

Lov Nr. 114, 1. April 1922 om
Tillægsafgift paa Spiritus samt om Beskatning af indenlandsk Tilvirkning af Vin, Cider o. desl. § 10.

I Stykke 1 ændres **Straffen** til: „Bøde, Hæfte eller Fængsel indtil 6 **Maaneder**.” I næstsidste Linie erstattes Ordet „Fængselsstraf” med „Frihedsstraf”.

Stykke 3 affattes saaledes:

Alle ikke i denne Lov eller i den almindelige Lovgivning med særlig Straf belagte Overtrædelser af Forskrifterne i nærværende Lov eller af de **Kontrollforskrifter**, som yderligere **maatte** blive givet for at sikre Statskassen mod Besvigelse, straffes med Bøde.

Lov Nr. 147, 10. April 1922 om
Afgift af Arv og Gave §§ 37, 38, 39, 41 og 47.

§ 39, 1ste Stykke affattes saaledes:

Skulde nogen Tjenestemand, **hvem** Tilsynet med Overholdelsen af de i denne Lov givne Bestemmelser er betroet, gøre sig skyldig i Efterladenhed hermed, bliver

han, **forsaavidt** ikke **Bestemmelsen** i Almindelig borgerlig Straffelov § 149 er anvendelig, at straffe med Bøde.

§ 41 affattes saaledes:

Saa vel Afgiften selv med de denne mulig **paaløbene** Renter som Bøder, der vedtages med **Finansministerens** Samtykke, inddrives ved Udpantning.

Bøder efter denne Lov tilfalder Statskassen.

Lov Nr. 149, 10. April 1922 om Indkomst- og Formueskat til Staten §§ 39, 41, 43, 44 og 47, jfr. Anordning Nr. 138, 29. April 1913 § 26 og Anordning Nr. 141, 5. Maj 1913 § 14.

Lov 10. April 1922 § 41, 5te Stykke, 2det Punktum udgaar.

I § 44 ændres Henvisningen til: „Almindelig borgerlig Straffelov § 144“.

Lov Nr. 168, 1. Maj 1922 vedrørende Boligforholdene §§ 10, 34 og 48.

§ 10, 1ste Stykke, 1ste Punktum, Straffen ændres til: Bøde.

3die Punktum Straffen ændres til: Hæfte indtil 3 Maaneder.

§ 34 Straffen ændres til: Bøde.

§ 48 i første Sætning ændres Straffen til Bøde. I anden Sætning ændres Straffen til Hæfte indtil 3 Maaneder.

Lov Nr. 208, 31. Maj 1922 om midlertidig Ændring af Toldsatserne for visse Luksusvarer m. m. §§ 12, 15, 17, 18, 19 og 20.

Lov Nr. 234, 12. Juni 1922 om Voldgift i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr § 5.

Lov Nr. 236, 12. Juni 1922 om Fremstilling af og Handel med Opium m. m. § 5.

Straffen ændres til Bøde, Hæfte eller Fængsel indtil 6 Maaneder.

Lov Nr. 237, 12. Juni 1922 om Værgaadsforsorg m. m. §§ 81, 83, 84, 1ste Stykke, 86—88.

I § 16 Nr. 4 ændres Henvisningen til: „Almindelig borgerlig Straffelov § 32“.

§ 88, 2det Punktum, affattes **saaledes**: „Bøder idømte i Henhold til denne Lov tilfalder Statskassen“.

Lov Nr. 250, 12. Juni 1922 om Oplysningspligt for visse Forsikringsselskaber § 3.

Henvisningen ændres til: „Almindelig borgerlig Straffelov § 152“.

Lov Nr. 253, 12. Juni 1922 om Afgift paa Omsætningen i Kafeer, Restauranter m. m. §§ 10—18.

§ 14, 4de Stykke affattes saaledes:

Bøder, der ikke kan faas inddrevet, afsones af den eller dem, hvem de er blevet paalagt.

Lov Nr. 254, 12. Juni 1922 om Omsætningsafgift af Chokolade- og Sukkervarer m. m. §§ 18, 19, 21—26.

§ 22, 4de Stykke affattes saaledes:

Bøder, der ikke kan faas inddrevet, afsones af den eller dem, hvem de er blevet paalagt,

Bekendtgørelse Nr. 324, 17. Juni 1922 angaaende Lov Nr. 111, 13. Maj 1911 om Statsbanernes Takster m. m. — saaledes som denne er ændret i Medfør af Lov Nr. 656 af 21. December 1918 samt Lov Nr. 75 af 13. Marts 1922 — §10.

I § 10, 1ste Stykke indskydes mellem Ordene: „er han“ og „pligtig“: „selv om hans Forhold ikke efter den øvrige Lovgivning maatte være strafbart“.

Lov Nr. 276, 30. Juni 1922 om Ægteskabs Indgaaelse og Opløsning § 76.

Lov Nr. 279, 30. Juni 1922 om Jagten §§ 11, 3die Stykke, 15 og 34—40.

§ 15 affattes saaledes:

Den, som 2 Gange i Løbet af 5 Aar er straffet for ulovlig Jagt eller Dyrplageri eller er frakendt de borgerlige Rettigheder i Medfør af Almindelig borgerlig Straffelov § 78, jfr. §§ 64, 100 og 101 eller efter den tidligere gældende Ret er dømt for en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning, **forbryder** sit Jagttegn og kan ikke faa nyt udstedt i de følgende 5 Aar.

Lov Nr. 280, 30. Juni 1922 om Menighedsraad § 4 Nr. 3 **afattes saaledes**: „er frakendt de borgerlige Rettigheder i Medfør af Almindelig borgerlig Straffelov § 78, jfr. §§ 64, 100 og 101 eller efter den tidligere gældende Ret er **dømt** for en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning.“

Lov Nr. 282, 30. Juni 1922 om Vedligeholdelse af Kirker og Kirkegaarde m. v. § 37.

Lov Nr. 286, 30. Juni 1922 om Folkekirkens Lønningsvæsen udenfor København og Frederiksberg m. m. § 78.

Lov Nr. 289, 30. Juni 1922 om Lukketid for Butikker og Lagre m. v. § 8.

I 2det Stykke ændres Straffen til: Bøde.

Bekendtgørelse Nr. 299, 30. Juni 1922 om Livsforsikringsvirksomhed §§ 57 og 58, 2det Stykke.

§ 57, 1ste Stykke udgaar.

I § 57, 2det og 5te Stykke ændres Straffen til: Bøde.

I § 57, 3die og 4de Stykke ændres Straffen til: Bøde eller Hæfte indtil 6 Maaneder.

I § 57, 5te Stykke tilføjes: „for saa vidt ikke anden Straf er hjemlet ved den almindelige Lovgivning”.

Lov Nr. 305, 30. Juni 1922 om visse Bestemmelser om Pareelsalg § 2.

Straffen ændres til: Bøde.

Bekendtgørelse Nr. 375, 1. Juli 1922 om Afholdelse af Fondsbørs af 4. Oktober 1919 — med Ændringer af 30. Juni 1922 — § 4, 6te Stykke.

Straffen ændres til: Bøde.

I § 8, 3die Stykke, 1ste Punktum tilføjes efter „en i den offentlige Mening vanærende Handling”: „eller er de borgerlige Rettigheder frakendt ham i Medfør af Almindelig borgerlig Straffelov § 78, jfr. §§ 64, 100 og 101”.

2det Punktum udgaar.

Lov Nr. 313, 10. Juli 1922 indeholdende nogle Bestemmelser angaaende Børns og unge Menneskers Arbejde i Haandværks-, Industri- og Transportvirksomheder § 5.

Lov Nr. 339, 4. August 1922 angaaende Indførsel af Skotøj og Cigarer § 2.

Lov Nr. 348, 7. August 1922 om Aldersrente § 14.

I § 2, Nr. 1 tilføjes: „eller have mistet de borgerlige Rettigheder i Medfør af Almindelig borgerlig Straffelov § 78, jfr. §§ 64, 100 og 101”.

Lov Nr. 352, 7. August 1922 om Beskatning til Staten af faste Ejendomme § 11.

Lov Nr. 353, 7. August 1922 om den offentlige Fred paa Kirkens Helligdage samt Grundlovsdag § 8.

Lov Nr. 361, 7. August 1922 angaaende Fiskeriet i Flensborg Fjord og paa Bredegrunden ud for Flensborg Fjord §§ 3-0.

§ 7

Naar andet ikke er særlig bestemt, bliver, efter at Almindelig borgerlig Straffelov er traadt i Kraft, Strafarter, der er hjemlede ved opretholdte Bestemmelser i den ældre Lovgivning, bortset fra den militære Lovgivning, at omsætte til de ved Straffeloven indførte Strafarter efter følgende Begier:

I Stedet for Fængsel uden nærmere Betegnelse træder Hæfte eller Fængsel indtil 6 Maaneder.

I Stedet for simpelt Fængsel træder Hæfte.

I Stedet for Fængsel paa sædvanlig Fangekost træder Fængsel indtil ti Maaneder,

I Stedet for Fængsel paa Vand og Brød træder Fængsel i 4 Gange saa lang Tid, dog mindst 1 Maaned.

I Stedet for Tvangsarbejde, Forbedringshusarbejde og Strafarbejde træder Fængsel i samme Tid som hjemlet ved den ældre Lov.

Lige med Straf af offentligt Arbejde anses Fængsel i mindst 8 Maaneder samt Hensættelse i Arbejdshus og i Sikkerhedsforvaring.

(Glarbo, Krabbe.)

For Bødestraffens Vedkommende bortfalder de i Særlovgivningen foreskrevne Maksima i alle Tilfælde, hvor Lovovertrædelsens Paakendelse ved Dom ikke er udelukket.

§ 8

De Virkninger, som i Lovgivningen er knyttet til en Dom for en i den offentlige Mening vanærende Handling, indtræder fremtidig, naar nogen ifølge Almindelig borgerlig Straffelov § 78 er frakendt de borgerlige Rettigheder.

§ 9

Det forbliver ved de hidtil gældende (T. U. A. § S, K. U. A. § 3)
 Regler om Anvendelse af Bøder, der paa-
 lægges eller vedtages i Medfør af de i § 6
 nævnte Straffebud, for hvis Vedkommende
 der ikke er givet særlig Bestemmelse om
 deres Anvendelse.

Andre Retsfølger af en Lovovertrædelse
 end de i Almindelig borgerlig Straffelov
 § 33, jfr. § 51 og Lov om Forseelser i
 borgerlige Forhold § 6 nævnte anses ikke
 som Straf. Hvor Fortabelse eller Indskræn-
 ning af Rettigheder er hjemlet, kan Fra-
 kendelse, hvor ikke det modsatte er ud-
 trykkeligt foreskrevet, ske paa Tid. Virk-
 ningen af saadan Frakendelse kan uden-
 for de i Almindelig borgerlig Straffelov
 § 78 jfr. §§ 100 og 101 omhandlede Tilfælde,
 forsaavidt ikke andet er foreskrevet, op-
 hæves ved kongelig Resolution.

§ 10

Naar en inden Almindelig borgerlig
 Straffelovs Ikrafttræden idømt Straf helt
 eller delvis skal udstaaas efter Lovens
 Ikrafttræden, bliver efter Justitsministe-
 rens nærmere Bestemmelse Straffen at om-
 sætte til den i Almindelig borgerlig Straffelov
 hjemlede nærmest tilsvarende Strafart.

Indtil den i Almindelig borgerlig
 Straffelov § 43 omtalte til Udstaaelse af
 Ungdomsfængsel særlig bestemte Anstalt
 er tilvejebragt, træder i Stedet for Ung-
 domsfængsel Straf af Fængsel, der udstaaas
 i en dertil bestemt særlig Afdeling i det
 almindelige Fængsel.

Indtil Arbejdshus er indrettet, vil
 Straf af Tvangsarbejde indtil 2 Aar kunne
 anvendes i de i Almindelig borgerlig
 Straffelov §§ 181—183 nævnte Tilfælde.

Naar Arbejdshuse er indrettet, bliver
 Tvangsarbejde at udstaa i Arbejdshus
 indenfor den i Dommen fastsatte Tid.

§ 11.

Udgifter ved de i Almindelig borgerlig Straffelov §§ 72, 1ste Stykke, 75 og 153, 4de Stykke omhandlede Foranstaltninger henregnes til Sagsomkostninger. (T. U. Lov om Forbrydelser §§ 56, 4. St., 57, 1. St., 59, 3. St. og 74; K. U. §§ 85, 3. St. og 98)

Det samme gælder Udgifter ved de i § 32 omhandlede Foranstaltninger, som ikke afholdes efter Reglerne i Lov Nr. 237, 12. Juni 1922 eller udredes ad privat Vej.

2det Kapitel.

Fængselsretten.

§ 12.

(T. U. Udkast til Lov om Forbrydelser
§§ 43, 6 St.; 53, 1. St. jfr. § 55, 2. St.)

Den i Almindelig borgerlig Straffelov §§ 40, 41, 44, 45, 66 og 69 nævnte Fængselsret bestaar af Direktøren for Fængselsvæsenet som Formand, en Dommer og en Person, som deltager i Forsorgsarbejdet for løsladte Fanger. De to sidstnævnte Medlemmer saavel som en Stedfortræder for hvert af Rettens tre Medlemmer beskikkes af Justitsministeren for 4 Aar ad Gangen. Medlemmernes og Stedfortræderens Vederlag bestemmes ved Finansloven.

Fængselsretten kan indkalde, afhøre og edsfæste Vidner, Den kan fordre fremstillet for sig de Personer, om hvem den har at træffe Bestemmelse, og afæske dem Forklaring. Den kan i de i Almindelig borgerlig Straffelov § 41, 2det Stykke og § 44, 4de Stykke nævnte Tilfælde beslutte, at den løsladte midlertidig hensættes i Varetægtsfængsel. Den er berettiget til at afkræve vedkommende Fængselsmyndighed enhver Oplysning, som den finder nødvendig for Afgørelsen af de den forelagte Sager.

Fængselsrettens Møder er ikke offentlige. Dens Afgørelser er endelige.

3die Kapitel.

Afsoning af Tvangsbøder og Underholdsbidrag.

§ 13.

(T. U. A. § 7; K. U. A. § 4)

Er nogen ved Dom eller Afgørelse af administrativ Stats- eller kommunal Myndighed under Tvang af en fortløbende Bøde tilholdt at opfylde en Forpligtelse mod det offentlige, bliver det Beløb af Bøden, som ikke betales eller indkommer ved Inddrivelse, efter vedkommende Myndigheds Begæring at afsone efter Reglerne

om Hæfte. Beløb indtil 40 Kr. afsones med 1 Dag for hver 5 Kr., dog ikke under 2 Dage. Det Beløb, som er over 40 Kr. indtil 400 Kr., afsones med 1 Dag for hver 10 Kr., hvad der er over 400 Kr. indtil 4000 Kr., med 1 Dag for hver 50 Kr., og hvad der er over dette, med 1 Dag for hver 100 Kr. Ved Afsoningstidens Beregning kommer iøvrigt kun den Del af Bøden i Betragtning, hvortil der svarer fulde Dages Hæfte.

Afsoningen maa første Gang ikke udstrækkes udover 1 Maaned, og der skal efter hver Afsoning hengaa 4 Uger, inden Afsoning paany kan finde Sted for det Beløb, der er paaløbet fra den Tid, da den sidste Afsonings Fuldbyrkelse var tilendebragt. Udover 180 Dage kan den samlede Afsonings Varighed ikke udstrækkes.

§ 14.

Afsoning af Underholdsbidrag, som (T. U. A. § 8; K. U. A. § 5) det ifølge Dom, Overøvrighedens Beslutning eller en af Overøvrigheden stadfæstet Overenskomst paahviler nogen at udrede til Ægtefælle eller Barn, samt af andre Ydelser, der ifølge Lov er ligestillede med disse, sker efter Reglerne om Fængsel. Afsoningens Varighed bestemmes til det dobbelte af den Tid, der er foreskrevet for Afsoningen af de i § 13 omhandlede Tvangsbøder.

Ved periodisk forfaldende Underholdsbidrag kan Afsoning først kræves, naar mindst 6 Maaneders Bidrag henstaar, uden at Betaling frivilligt eller ved Rettens Tvang er opnaaet, og den kan ikke kræves for mere end Bidraget for det sidste Aar før Afsoningskravets Fremsættelse. Heller ikke skal Afsoning kunne kræves, hvis den bidragspligtige har faaet anvist Arbejde efter Almindelig borgerlig Straffelov § 182 og af Udbyttet af dette Arbejde yder den bidragsberettigede en saa stor Andel, som Politiet finder passende.

Skal en Person samtidig afsone forskellige Underholdsbidrag, beregnes Afsoningens Varighed efter Bidragenes samlede Beløb.

Ved **Fængselsstyrelsens** Foranstaltning

udbetales der af de den paagældende i Medfør af Almindelig borgerlig Straffelov § 36 tillagte Arbejdspenge saa meget, som efter Omstændighederne skønnes rimeligt, til hel eller delvis Fyldestgørelse af den bidragsberettigedes Krav.

Lov Nr. 130. 27. Maj 1908, § 19 1ste Stykke og Lov Nr. 131, 27. Maj 1908, § 13, 1ste Stykke ophæves.

Udkast til Tillægslov B

om

nogle Ændringer i Lovgivningen om
Rettens Pleje.

LOV

om

nogle Ændringer i Lovgivningen
om Rettens Pleje.

§ 1.

Samtidig med, at Almindelig borgerlig Straffelov og Lov om Forseelser i borgerlige Forhold træder i Kraft, ændres Lov Nr. 90, 11. April 1916 om Rettens Pleje og de ved Siden af denne gældende Love om Retsplejen paa den i §§ 2 og 3 angivne **Maade**.

§ 2.

I Lov Nr. 90, 11. April 1916 om Rettens Pleje sker følgende Ændringer:

1) § 31, 2det Stykke affattes saaledes:

Personer, der har faaet særlig Til-ladelse til at overvære et Retsmøde, som holdes for lukkede Døre, **maa** ikke give Meddelelse om Forhandlingerne til nogen, hvem Adgang til at overvære det paagældende Møde ikke har været tilstedet. Overtrædelse af Forbudet straffes med Bøde. Offentlig Gengivelse af, hvad der forhandles i Retsmøder, der holdes for lukkede Døre, er forbudt. Foranstaaende Regler gælder dog ikke, naar Dørenes Lukning alene er besluttet af Hensyn **til** Orden og Ro i Retslokalet.

2) I § 32, 1ste Punktum tilføjes efter „Æresoprejsning": „saa og Personer, der i Medfør af Almindelig borgerlig Straffelov af _____ for Vold har været straffet med Fængsel, eller hvem de bor-

gerlige Rettigheder er frakendt uden at de har faaet Oprejsning".

3) Henvisningen i § 73, 3die Stykke til Straffelovens § 139 ændres til: „Almindelig borgerlig Straffelov § 144". — Paragrafens sidste Punktum udgaar.

4) Henvisningen i § 85, 3die Stykke til Straffelovens § 139 ændres til: „Almindelig borgerlig Straffelov § 144". — § 85, 3die Stykke, sidste Punktum udgaar.

5) § 131, 2det Stykke affattes **saaledes:**

Indgreb i Sagførernes Eneret, derunder indbefattet, at nogen uberettiget offentlig betegner sig som Sagfører, straffes efter Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 7. Er **Forseelsen** sket gennem en Proformatransport, er Overenskomster om, at Transportgiveren skal betale Bøde, som **maatte** blive Transporthaveren idømt, ugyldige, og det i Tilfælde af saadant Proformatransport tilsagte Vederlag for Udførelse af Sager kan ikke søges betalt samt kan, hvis det er erlagt, søges tilbage.

6) I § 136, 1ste Stykke ændres Henvisningen til: „Almindelig borgerlig Straffelov Kap. 16".

7) § 137, 2det Stykke udgaar.

8) § 170, 3die Stykke affattes **saaledes:**

Det beror paa Rettens Skøn, om et Vidne kan undslaa sig for at besvare det Spørgsmaal, om der er overgaaet Vidnet en Straffedom.

9) I § 211, 4de Stykke ændres Henvisningen **til:** „Almindelig borgerlig Straffelov § 137«.

10) I § 305, 2det Stykke ændres Henvisningen til: „Almindelig borgerlig Straffelov § 150".

11) § 455, 2det Punktum affattes **saaledes:**

Overtrædelse af saadant Forbud straffes med Bøde eller under skærpende Omstændigheder med **Hæfte** eller med Fængsel indtil 6 **Maaneder**.

12) § 521 udgaar.

13) I § 683, 2det Punktum ændres Ordet „**Ereformærkelser**" til „**Sigtelser**".

14) § 684 affattes saaledes:

Efter denne Bogs Hegler behandles endvidere, uden Hensyn til, **om** der samtidig nedlægges Paastand om Straf, Sager, hvorunder det offentlige nedlægger Paastand **om**:

- 1) Særlige Følger, der til Fyldestgørelse . for det almene er fastsatte for Overtrædelser af Love om Politivæsenet, Bygningsvæsenet, Landbovæsenet, Skattevæsenet og lignende Love;
- 2) Ophævelse af en Forening;
- 3) Stadfæstelse af Forbud mod Udbredelse af et fremmed Skrift;
- 4) Anvendelse af de i Almindelig **borgerlig** Straffelov §§ 65—73 og § 75 omhandlede **Sikkerhedsforanstaltninger**;
- 5) Udbringelse af Riget;
- 6) Inddragelse af Penge eller Gods;
- 7) Fortabelse af de borgerlige Rettigheder;
- 8) Fortabelse af Tjeneste, Hverv, Stilling, Rang, Titel, Orden eller Hæderstegn, samt Fortabelse af eller Indskrænkning i Retten til **at** udøve en vis Virksomhed ;
- 9) Fortabelse af Forældremyndighed eller **Arveret**;
- 10) Omstødelse af Ægteskab, som er indgaaet trods et Slægtskabs- eller Svogerskabsforhold, der er ubetinget Ægteskabshindring, eller trods et endnu bestaaende Ægteskab;
- 11) Oprejsning i Medfør af Almindelig borgerlig Straffelov § 101. Retsmøder, hvorunder der nedlægges Paastand om Oprejsning efter denne Bestemmelse, er ikke offentlige.

15) § 687 affattes saaledes:

Ved Underretterne, henholdsvis Sø- og Handelsretten, behandles og paakendes i første Instans Sager, der ikke efter § 688 bliver at behandle ved Landsret under Medvirken af Nævninger, og som angaar **Lovovertrædelser**:

a) for hvilke Straffen ikke kan overstige Fængsel i 1 Aar,

b) for hvilke Straffen kan overstige Fængsel i 1 Aar,

- 1) naar der foreligger en fuldstændig og troværdig Tilstaaelse fra Sigtedes Side,

og der ikke fra hans Side begæres Paakendelse ved Landsret, eller

- 2) naar Sigtede ønsker Sagen paakendt ved Underret, eller
- 3) naar Sigtelsen alene angaar Vold paa Person eller alene Forbrydelse mod Sædeligheden eller alene nogen af de i Almindelig borgerlig Straffelovs Kapitel 18-19 og 28—29 omhandlede Forbrydelser, og den Sigtede forhen for nogen Forbrydelse, der har **Gen- tagelsesvirkning** paa den nu foreliggende og er begaaet efter den Sigtedes 18de Aar, har været dømt til Fængsel i mindst 1 Aar eller mindst 2 Gange til Fængsel i kortere Tid, og der ikke er forløbet 5 Aar efter Udstaaelsen af den sidste Straf til Udøvelsen af den Handling, for hvilken han sigtes,

c) som behandles ved Sø- og Handelsretten (§ 9, 1ste Stykke) eller ved Underretten ifølge denne Lovs § 18.

I de under b Nr. 1 og 2 omhandlede Tilfælde skal der dog, forinden Tiltale rejses, hvis Sigtede er anholdt eller fængslet, beskikkes ham en Forsvarer, og hvis Sigtede ikke er anholdt eller fængslet, udtrykkelig tilkendegives ham, at der, hvis han ønsker det, vil blive beskikket ham en Forsvarer.

I de under b nævnte Sager kan Statsadvokaten, naar han af særlige Grunde finder det paakrævet, bestemme, at Paakendelse skal finde Sted ved Landsret.

Endvidere behandles og paakendes ved Underret Sager,

d) hvorunder der enten alene eller i Forbindelse med en Straffepaastand, der hører under Underrettens Paakendelse, nedlægges Paastand om nogen af de i § 684 nævnte Følger, dog med Undtagelse af Sager, hvorunder der nedlægges Paastand om Ophævelse af en Forening eller om Anvendelse af Sikkerhedsforvaring,

e) om Oprejsning for uforskyldt Anholdelse,

f) om Erstatning for uforskyldt Vare-tægtsfængsel eller for uforskyldt **Udstaaelse af Straf**, naar den, som kræver **Erstatnin-**

gen, ikke samtidig med Erstatningsbegæringen forlanger Paakendelse ved Landsret.

16) 1 § 688 sker følgende **Ændringer**:

- 1) Lit. c udgaar.
- 2) Lit. d ændres til Lit. c og affattes saaledes: „i Sager, som ikke falder ind under a. eller b., naar Fængsel i mindst 1 Aar **maa** antages at være forskyldt. I disse Sager bortfalder dog Nævningers Medvirken, naar Sigtede eller lians Værge forlanger Sagen paadømt uden Anvendelse af Nævninger. Nævninger skal ej heller medvirke, naar Sager i de i § 687 b. Nr. 3 omhandlede Tilfælde i Henhold til Statsadvokatens Bestemmelse paakendes ved Landsret, medmindre Reglen i nærværende Paragrafs sidste Stykke finder **Anvendelse**.“

17) § 689 affattes saaledes:

Ved Anvendelse af fieglen i §§ 687 og 683 litra a kommer den Strafnedsættelse, som ved Forsøg og Medvirken kan finde Sted (Almindelig borgerlig Straffelov §§ 22, 2det Stykke og 25), ikke i Betragtning.

18) I §§ 695—698, 700, 705, 710, 716, 730, 734, 754—756, 771, 773, 828 og 991 ændres overalt Udtrykkene „Forbrydelse“ (Forbrydelser) og „Forseelse“ (Forseelser) til: „**Lovovertrædelse**“ (Lovovertrædelser).

19) § 721 affattes saaledes:

Politimesteren tilkommer det at rejse Tiltale for Underretten, henholdsvis Sø- og Handelsretten, i de nedennævnte Sager, for saa vidt disse er Genstand for offentlig Paatale (Politisager):

- 1) Sager angaaende Lovovertrædelser, for hvilke Loven ikke bortset fra Gentagelsestilfælde **bjæm**ler anden Straf end Irettesættelse, Bøde eller Hæfte, dog med Undtagelse af de i Almindelig borgerlig Straffelov §§ 134 **A**, **147**, 1ste Punktum, 148, 149 (jfr. Anordning Nr. 468, 8. November 1921 § 39, 1ste Stykke, Lov Nr. 113, 1. April 1922 § **54**, **1ste** Stykke og Lov Nr. 147, 10. April 1922 § 39, **1ste** Stykke), 151 A, 170 A, 2det Stykke, **173**, 2det

Stykke, 174, 2det Stykke, 177, 2det Stykke, 191, 194, 219, 227, 1ste Stykke, 249 jfr. 241., 2det Stykke, 268, 2det Stykke, 271, 272 og 274 samt Lov om Forseeiser i borgerlige Forhold § 22 omhandlede **Lovovertrædelser**;

2) Sager angaaende de Lovovertrædelser, der omhandles i:

a. Lov om Tilsyn med Fremmede og Rejsende m. m. Nr. 52, 15. Maj 1875 § 22;

b. Lov om Fæstevirksomhedens Ordning af 1. April 1891 § 6;

c. Søllov af 1. April 1892 §§ 291, 1ste Punktum og 298, 1ste Stykke;

d. Lov om Forholdsregler til Beskyttelse af undersøiske Telegraf- og Telefonledninger af 15. Februar 1895 § 6;

e. Strandslov af 10. April 1895 § 22:

f. Lov Nr. 81, 30. Marts 1906 om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og venerisk Smitte § 15;

g. Lov om Kystfredning af 18. Maj 1906 § 11, 2det Stykke;

h. Lov om Tilvirkning og Forhandling af Margarine m. m. af 19. April 1907 § 22, jfr. Lov Nr. 129, 12. April 1911 § 33;

i. Lov Nr. 130, 27. Maj 1908 om Børn udenfor Ægteskab § 16, 3die Stykke;

j. Lov Nr. 131, 27. Maj 1908 om Hustruers og Ægtebørns Retsstilling §§ 10, 2det Stykke;

k. Lov Nr. 104, 10. Maj 1912 om Beværtning og Gæstgiveri m. m. § 34.

1. Lov Nr. 123, 8. Juni 1912 om Værnepligt §§ 13 og 44;

m. Almindelig borgerlig Straffelov §§ 133, 180—184, 187, 209, 3die Stykke, 212, 214, 222, 2det Stykke, 231, 3die Stykke, 232, **233, 265**, 1ste Stykke, 267 og 269 Nr. 3 og 4,

saa og enhver efter 1. Januar 1914 udstedt Lov, i hvilken offentlig Politirets Behandling er foreskrevet, uagtet Straffen kan blive af anden Art end i nærværende Paragrafs Nr. 1 angivet.

Bliver der under en Sag angaaende Overtrædelse af nogen af de ovenfor nævnte Straffebestemmelser (uden eller i Forbindelse med Paastand om Straf) ned-

lagt Paastand om Indtrædelse af en af de i Almindelig borgerlig Straffelov §§ 65—71 og 78—80 omhandlede **Retsfølger**, overtages Paatalen af Statsadvokaten i Overensstemmelse med Beglerne i § 720. Det samme gælder, naar en Politisag forfølges under eet med en Sag, som hører under Statsadvokatens Virkekreds. Ogsaa ellers kan Statsadvokaten efter Overenskomst med Politimesteren overtage Forfølgningen af en Politisag.

I de Tilfælde, hvor Afgørelse ved en Advarsel af en Politisag mod en Tiltalt, der findes skyldig, er udelukket (se § 937), kan **Politimesteren** kun med Statsadvokatens Samtykke undlade Paatale eller standse Forfølgning.

20) I § 722 sker følgende **Ændringer**:

a) Nr. 1 affattes **saaledes**:

Justitsministerens Befaling til Paatale af Embedsmænds Forbrydelser og Forseelser i **Embedsforhold** samt af andre Lovovertrædelser, ved hvilke dette særlig er foreskrevet.

b) Nr. 3 affattes **saaledes**:

Begæring af en dertil berettiget privat, naar den offentlige Paatale ved Lovgivningen er betinget heraf. Herved iagttages Almindelig borgerlig Straffelov § 29. Er privat Paatale i Henhold til § 726 begyndt, kan offentlig Paatale ikke begæres.

c) I Paragrafens 2det Stykke udgaar **Slutningssætningen**: „uden denne Betingelse kun, hvor der er særlig Lovhjemmel”.

21) I § 723 Nr. 2 ændres „Straffelovens § 7 eller 64“ til: „Almindelig borgerlig Straffelov §§ 10, 4de Stykke eller 91“.

I samme Paragrafs sidste Stykke ændres Ordene „Straffelovens § 70.

1. April 1911 § 15“ til: „Almindelig borgerlig Straffelov § 32 samt § 96, 2det Stykke”.

22) § 725, 3die, 4de og 5te Stykke udgaar.

23) § 726, 2det Stykke, 2det Punktum udgaar. I 3die Stykke, 2den Linie udgaar Ordene „og 4de”

24) I § 739 ændres Henvisningen til:
„Almindelig borgerlig **Straffelov** Kapitel 16“.

25) § 769 Nr. 2 affattes saaledes:

for saa vidt Mistanken angaar et Forhold, som det ifølge Lovens almindelige Regel tilkommer Statsadvokaten at forfølge eller nogen af de i Lov om Tilsynet med Fremmede og Rejsende af 15. Maj 1875, i Søløv af 1. April 1892 §§ 291, 1ste Punktum og 298, 1ste Stykke, i Lov om Værnepligt Nr. 123, 8. Juni 1912 §§ 7, 13, 41 og 44, jfr. § 47, i Almindelig borgerlig Straffelov §§ 181—184, 209, 3die Stykke, 212, 214, 231, 3die Stykke, 232 og 233 eller i Lov om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og venerisk Smitte af 30. Marts 1906 §§ 14 og 15 nævnte Lovovertrædelser, naar det, omend Betingelserne for Afsigelse af Fængslingskendelse ikke fuldstændig maatte være til Stede, efter Omstændighederne skønnes fornødent at sikre den **paagældendes** foreløbige Tilstedeblivelse eller Afsondring fra Samkvem med Andre.

26) I § 771, 3die Stykke ændres „den i Straffelovens § 103 ommeldte Forbrydelse“ til: „de i Almindelig borgerlig Straffelov §§ 123 og 131 ommeldte Forbrydelser“ og „den i Straffelovens § 87 ommeldte Forbrydelse“ til: „de i Almindelig borgerlig Straffelov §§ 117 og 119 om meldte Forbrydelser“.

27) § 780 Nr. 2, 1ste Stykke affattes saaledes:

eller Sigtelsen angaar en Handling, hvis Forfølgning er henvist til Statsadvokaten, eller nogen af de i § 769 Nr. 2 nævnte Lovovertrædelser, og der.

Paragrafens sidste Stykke udgaar.

28) I § 792, 2det Stykke ændres „Straf-arbejde“ til: „Fængsel i 1 Aar eller der-over“.

29) I § 793, 2det Stykke ændres Straffen til: Bøde.

30) § 833, 3die Stykke, sidste Sætning affattes saaledes:

hvorved Almindelig borgerlig Straffelov § 91 finder Anvendelse.

31) § 851, 3die **Punktum** udgaar.

32) § 885, 2d(1) Stykke, Litr. b affattes saaledes:

de i Almindelig borgerlig Straffelov §§ 10, 4de Stykke og 88 ommeldte Omstændigheder.

33) I § 895, 2det Stykke ændres Straffen til: Bøde.

34) [§ 931, 1ste Stykke tilføjes efter „60 Kroner“: „eller 2 Dagsbøder“.

§ 931, 4de Stykke affattes saaledes:

I de i Almindelig borgerlig Straffelov §§ 209, 3die Stykke. 212 og 214 omhandlede Tilfælde kan overfor den, som ikke ~~forhen~~ er straffet eller advaret for nogen af de der nævnte Lovovertrædelser, en af Politimyndigheden tildelt Advarsel træde i Stedet for Straf. Dog kan Advarsel ikke tildeles, naar den Sigtede forlanger Dom. Paa tilsvarende Maade kan forholdes i de i Lov Nr. 81, 30. Marts 1906 § 15, 2det Stykke omhandlede Tilfælde.

35) § 938 affattes saaledes:

Reglerne i §§ 931 og 936—937 finder ikke Anvendelse ved Sager, der paatales i Medfør af Almindelig borgerlig Straffelov § 222, 2det Stykke.

36) § 962, 2det Stykke, 2det Punktum affattes saaledes:

Anke fra Tiltaltes Side kan ordentligvis kun finde Sted, naar højere Straf end 2 Dagsbøder eller Bøde af 60 Kr. eller Konfiskation af Genstande af tilsvarende Værdi eller andre offentligretlige Følger er idømt.

37) Til § 987 føjes som nyt Stykke:

Endvidere kan Domfældte i de i Almindelig borgerlig Straffelov § 4, 2det Stykke, jfr. § 5, 3die Stykke, omhandlede Tilfælde begære Sagen genoptaget for den Ret, ved hvilken den sidst er blevet paakendt, til fornyet **Paakendelse** uden **forudgaaende** Domsforhandling.

38) § 988, 1ste Punktum, affattes saaledes:

Har en **Domfældt** udstaaet Straf eller været indsat i **Arbejdshus** eller taget i Sikkerhedsforvaring i Medfør af Bestemmelserne i Almindelig borgerlig Straffelov §§ 65—71, og Straffen eller den trufne

Sikkerhedsforanstaltning bortfalder som Følge af Anke eller Genoptagelse, har han udenfor de i Almindelig borgerlig Straffelov § 4, 2det Stykke, jfr. § 5, 3die Stykke, omhandlede Tilfælde Krav paa Erstatning.

39) § 997, 2det Stykke affattes saaledes:

Bøder saavel som Erstatning, der under Straffesagen er tilkendt nogen, samt andre Ydelser, der ved Dommen er paalagt den skyldige, inddrives efter de i Bogen om den borgerlige Retspleje foreskrevne Regler. De samme Regler finder tilsvarende Anvendelse paa Bøde, der er paalagt ved Rettens Kendelse eller ved Afgørelse af anden offentlig Myndighed eller vedtaget i Retten. Afsoning af den Del af Bøden, som ikke indkommer ved Eksecution, foranstaltes af vedkommende Politimester.

I § 997, 3die Stykke udgaar Ordene: „og afsones efter Reglerne i § 3 i Lov af 16. Februar 1866 om Afsoning af Bøder udenfor kriminelle Sager”.

40) I § 999, 2det Stykke, 1ste Punktum indskydes mellem „gælder” og „en” Ordene: „for saa vidt ingen længere Frist er fastsat i Medfør af Almindelig borgerlig Straffelov § 55”.

41) § 1001, sidste Stykke affattes saaledes:

Med Hensyn til Udsættelse af **Straf**-fuldbyrdelse ifølge Dom gælder Reglerne i Almindelig borgerlig Straffelov §§ 59—64.

42) I § 1002, 2det Stykke ændres Ordene „til Statsfængsel i over 2 Aar eller til Strafarbejde” til: „til Fængsel i mindst 1 Aar eller i Medfør af Almindelig borgerlig Straffelov § 93 til Hæfte i over 2 Aar”.

43) I § 1003 ændres Henvisningen til: „Almindelig borgerlig Straffelov § 88”.

44) I § 1017 ændres Straffen til: Bøde eller Hæfte.

§ 3

I den ved Siden af Loven om **Rettens** Pleje fremdeles gældende Lovgivning vedrørende Retsplejen skal følgende Ændringer og nærmere Bestemmelser gælde:

1) I **Lov** om Rigsretten af 3. Marts 1852 § 56, jfr. § 65 ændres Straffen til: Bøde eller Hæfte indtil 3 **Maaned**er.

2) I Lov om Konkurs m. m. Nr. 51, 25. Marts 1872, saaledes som denne ifølge Lov om **Rettens** Pleje §§ 667—678 fremdeles er gældende, sker følgende Ændringer:

a) I § 24 udgaar Ordene „paa en mod Straffelovens § 261 stridende Maade”.

b) I § 123 ændres Henvisningen til Straffelovens §§ 260, 261 og 262, 1ste Stykke til: „Almindelig borgerlig Straffelov § 257, jfr. §§ 159 og 163.

c) Det har sit Forblivende ved den ved Lov Nr. 98, 10. Maj 1912 § 7 skete Ophævelse af Konkurslovens § 148, 1ste Stykke.

I § 148, 2det Stykke ændres Ordene „henholdsvis efter 1ste eller 2det Stykke i Straffelovens § 262” til: „efter Almindelig borgerlig Straffelov henholdsvis § 163 eller § 272.

d) § 168 udgaar.

3) I Lov Nr. 155, 30. November 1874 om Skifte af Dødsbo og **Fællesbo** m. v., saaledes som denne ifølge Lov om Rettens Pleje §§ 654—665 fremdeles er gældende, sker følgende Ændring:

I § 89, 1ste Stykke affattes sidste Sætning saaledes:

foruden at være Tiltale undergiven til Straf efter Almindelig borgerlig Straffelov §§ 147—149 samt til Erstatning for det ved hans Forhold Kreditorer eller Arvinger forvoldte Tab.

4) I Lov Nr. 55, 24. Maj 1879 om Sagsføreres Adgang til Salær og Erstatning for Udlæg for Udførelsen af offentlige og benificerede Sager, saaledes som denne ifølge Lov om Rettens Pleje § 336 fremdeles er gældende, ændres i § 3 Henvisningen til Straffelovens § 117, jfr. § 122 til: „Almindelig borgerlig Straffelov § 137, jfr. § 77”.

5) I Lov Nr. 35, 15. Februar 1895 om danske Konsulers Doms- og Øvrighedsmyndighed, hvor Danske ikke ere undergivne Landets Jurisdiktion m. v. (jfr. Lov om Rettens Pleje § 1) §§ 8, næstsids

Stykke, og 9, sidste Stykke ændres Ordet „Fængsel“ til: „Frihedsstraf“.

6) I Lov Nr. 225, 14. April 1905 om Tvangsakkord udenfor Konkurs og om Udvildelse af Adgangen til Tvangsakkord under Konkurs (jfr. Lov om Rettens Pleje §§ 1 og 666) sker følgende Ændringer:

a) I § S, sidste Stykke ændres Henvisningen til: „Almindelig borgerlig Straffelov § 150“.

b) T § 33 ændres Henvisningen til: „Almindelig borgerlig Straffelov §§ 257 eller 266“.

Motiver

til

foranstaaende Lovudkast.

Almindelig Del.

1ste Kapitel.

Indledende Bestemmelser.

§ 1. Som allerede i Indledningen bemærket, har Kommissionens Flertal (*Goll, Johansen, Olrik* og *Torp*) sluttet sig til den i T. U. foreslaaede Ordning, hvorefter der sondres mellem Forbrydelser og Forseelser og Reglerne om disse gives i to selvstændige Love, »Almindelig borgerlig Straffelov« og »Lov om Forseelser i borgerlige Forhold«, medens et Mindretal (*Glarbo* og *Krabbe*) ikke kan tiltræde dette Forslag.

Der kan selvfølgelig rejses Indvendinger mod enhver Inddeling af de straffbare Handlinger, saaledes ogsaa mod den her i Tilslutning til nyere Love og Udkast — norsk, hollandsk, italiensk Straffelov og schweiziske Udkast — foreslaaede Tvedeling. Hvis man ikke vil indskrænke sig til som »Forseelser« alene at betragte Overtrædelser af præventive Love, hvad næppe nogen vil tiltræde, maa det nemlig erkendes, at Sondringen mellem Forbrydelser og Forseelser ikke kan bygges paa en kvalitativ Forskel. Og en Sondring, der væsentlig bygger paa kvantitative Hensyn — Lovovertrædelsens Grovhed —, vil ikke kunne undgaa at faa Præg af nogen Vilkaarlighed.

Naar Kommissionens Flertal dog har ment at burde gennemføre en Sondring mellem Forbrydelser og Forseelser, saaledes at Bestemmelserne derom optages hver i sin Lov, skyldes dette følgende Grunde:

Gennemførelsen af en saadan Sondring

medfører utvivlsomt væsentlige lovtekniske Fordele. Bestemmelserne i en Straffelovs almindelige Del vil, da de væsentlig maa være udformede under Hensyn til de grovere Lovovertrædelser, ikke som Helhed egne sig til Anvendelse paa saadanne Smaaforseelser, som ofte kaldes **Politi**-forseelser i videre Betydning. Det bidrager da i høj Grad til Klarhed og til Lettelse ved mange Lovbestemmelseres Affattelse, naar man udsondrer de sidstnævnte Lovovertrædelser som en Gruppe for sig under et særligt Navn og opstiller en Række almindelige Regler, der er afpassede med særlig Hensyntagen til dem. Fra nogle Sider lægges der endvidere Vægt paa, at det for den skyldige kan være af Betydning, at det faar et ydre Udtryk, at han er skyldig ikke i en Forbrydelse, men kun i en Forseelse.

Hertil kommer følgende efter vor Mening afgørende Betragtning:

Ved en omfattende Revision af Straffelovgivningen maa det anses for en vigtig Opgave at tilstræbe Gennemførelse af størst mulig Enhed og Harmoni ogsaa for den Dels Vedkommende, der hidtil har været ordnet gennem særlige Love. Særlovgivningen **strækker** sig over et langt Tidsrum, hvorved f. Eks. en i en forlængst given Lov fastsat Bødestraf kommer til at staa i stærkt Misforhold til en senere Tids efter Pengenes forandrede Værdi bestemte Straf, og der finder derhos ikke i Særlovgivningen nogen Underordnelse under fælles strafferetlige Synspunkter

Sted. Dette **medfører**, at ikke Hot ofte Strafferammerne, **men** undertiden ogsaa Betingelserne for **Strafbarheden** synes præget af ret vilkaarlige Hensyn. Det vil derfor være et betydeligt Fremskridt i en Lov om Forseelser *dels* at optage visse for alle »Forseelser« fælles Bestemmelser, som da forudsættes, hvor Undtagelse ikke er gjort, at komme til Anvendelse ogsaa paa *senere* særlige Straffebestemmelser, *dels* at samle i alt Fald en Del af de specielle Straffebestemmelser for Forseelser. Der vil herved være skabt de *fornødne* Rammer til saavidt ørløgt at optage en fremtidig Særlovgivnings Straffebestemmelser.

Ved en Nyordning som den foreslaaede har man af Opportunitetshensyn ment at burde gaa forsigtigt frem i Henseende til at inddrage Særlovgivningen under den almindelige Straffelovgivnings Regler*). Men det maa da anses for ønskeligt, at man, efterhaanden som Erfaringen viser, at det er muligt, udvider Kredsen af Forhold, der inddrages under den fælles Ramme. Og dette vil selvfølgelig langt lettere lade sig gøre, naar der dertil kun kræves Ændringer i eller Tilføjelser til en lille Lov som Lov om Forseelser, end naar i hvert enkelt Tilfælde selve Straffeloven skal ændres.

Hvorvidt man allerede paa det nuværende Tidspunkt bør gaa i Retning af at optage Straffebestemmelser, der kan erstatte Særlovgivningens Regler, kan naturligvis omtvistet og har ogsaa i Kommissionen været ret omtvistet, idet Hensigtsmæssighedshensyn her er mere afgørende end principielle Betragtninger. Ej heller har det som tidligere bemærket kunnet undgaas, at Grænsen mellem »**Forbrydelser**« og »Forseelser« tildels maa drages noget vilkaarligt. I nogle Tilfælde — f. Eks. i § 149 og tildels § 272 — har saaledes alene Hensynet til ikke at adskille, hvad der naturligt

hører sammen, ført til i Almindelig borgerlig Straffelov at optage visse Forhold, som isoleret betragtet snarere vilde være at henhøre til Forseelser. Men nogen væsentlig Indvending mod vort Forslag kan naturligvis ikke hentes fra Tvivlsspørgsmaal af denne Art.

Ej heller mener vi, at det kan fremkalde nogen Betænkelighed ved den foreslaaede Ordning, at man i visse Tilfælde ved Anvendelsen af Særlovgivningens Straffebestemmelser maa efterse saavel Indførelsesloven som Lov om Forseelser. Det første er uundgaeligt, naar man ikke vil opgive Fordringen om, at Særlovgivningens Straffebestemmelser bringes i Harmoni med den nye Straffelovgivnings Synspunkter; og de Bestemmelser i Forseelsesloven, der har nogen Betydning, vil saa hurtigt blive enhver praktisk Jurist bekendt, at Nødvendigheden af at tage disse i Betragtning ikke kan ventes at ville volde Retslivet nogen Vanskelighed.

I Lovens § 1 er givet den fornødne Definition af hvilke Lovovertrædelser, der skal betragtes henholdsvis som Forbrydelser og som Forseelser. Alle Handlinger, der straffes efter Almindelig borgerlig Straffelov er herefter Forbrydelser, selv om Straffen ikke kan overstige den for Forseelser i Almindelighed fastsatte Grænse — for første Gang begaaet Lovovertrædelse Bøde eller Hæfte i 3 Maaneder. Omvendt er enhver Handling, der straffes efter Lov om Forseelser, en Forseelse, selv om Straffen kan overstige den almindelige for Forseelser fastsatte Grænse.

For Handlinger, der er strafbare efter andre Love, bliver Straffens Størrelse afgørende.

Da Almindelig borgerlig Straffelov kun handler om Forbrydelser, kunde der **være Spørgsmaal** om at lade dette faa Udtryk i Lovens Titel, saaledes at denne, som i T. U. foreslaaet, kom til at lyde »Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser«. Man har dog ment at burde bibeholde Betegnelsen »Almindelig borgerlig Straffelov«. Denne **Be-**

*) I T. U. Mot. til **Lov** om Forseelser S. 12—13 er nævnt forskellige Eksempler paa Forhold, hvor ikke principielle Betænkeligheder, men nærmest **Opportunitetshensyn** har været afgørende for ikke for Tiden at foreslaa en Nyordning.

tegnelse er vel ikke fuldt nøjagtig, forsaavidt som Loven ikke omfatter alle borgerlige Forbrydelser og derhos i ikke ganske ringe Omfang giver Regler om andre Midler til Bekæmpelse af Kriminaliteten end Straf. Ikke blot Traditionen taler imidlertid for Bevarelsen af Ordet »Straffelov«, men selve dette Ord betegner formentlig bedre end »Lov om Forbrydelser«, hvad der er Lovens væsentlige Indhold.

Mindretallet (*Glarbo* og *Krabbe*) kan ikke tiltræde Forslaget om at optage de strafferetlige Regler i to forskellige Love: en Almindelig borgerlig Straffelov og en Lov om Forseelser i borgerlige Forhold. Efter vor Mening bør det ved Opbygningen af Straffeloven i første Række tilstræbes, at Loven bliver saa klar og letoverskuelig som mulig. At erstatte den gældende Straffelov med to nye Love mener vi i saa Henseende ikke er nogen Fordel, men en væsentlig Forringelse.

Forskellen mellem Forbrydelser og Forseelser er ukendt i dansk Ret, og efter vor Mening foreligger der ikke nogen praktisk Trang til at opstille en saadan Deling. Herimod taler allerede den Omstændighed, at det — som af Flertallet anført — ikke er muligt at opstille en skarp rationel Grænse mellem Forbrydelser og Forseelser. Naar det i T. U. Mot. S. 3 til Støtte for det ønskelige i, at der opstilles denne Sondring, anføres, at det for den skyldige vil kunne være af væsentlig Betydning, at man ikke er dømt for en Forbrydelse, men netop kun for en Forseelse, maa vi betragte dette som en teoretisk Betragtning, der ikke svarer til Virkeligheden. Det vil formentlig ikke med nogen Føje kunne gøres gældende, at den Omstændighed, at en Person efter den gældende Ret er idømt Straf efter Straffeloven, har »mærket« ham fremfor den, der er idømt Straf efter Særlovgivningen, Og der er ingen Grund til at antage, at Forholdet efter Vedtagelsen af de foreliggende to Udkast vil stille sig anderledes. Ti, som af Flertallet anført, er der i Almindelig

borgerlig Straffelov medtaget Forhold, som det i og for sig hverken er naturligt eller stemmende med almindelig Sprogbrug at henføre under Betegnelsen »Forbrydelse«. Efter Almindelig borgerlig Straffelov vil Straffen ofte kunne blive Bøde eller Hæfte, medens der efter Forseelsesloven i flere Tilfælde vil kunne idømmes Fængselsstraf dels som Følge af den almindelige Bestemmelse i Almindelig borgerlig Straffelov § 94 og dels som Følge af særlige Bestemmelser i Forseelsesloven. Der er derfor ingen Grund til at antage, at det ikke i Fremtiden ligesom hidtil bliver Lovovertrædelsens Art og Beskaffenhed og den idømte Strafs Størrelse, der bliver bestemmende for, i hvilken Grad en Person bliver »mærket« som Følge af den ham overgaaede Straf.

Naar det dernæst af Flertallet anføres, at det maa anses for et Fremskridt, at der optages visse for alle Forseelser fælles Bestemmelser, som da, hvor Undtagelse ikke er gjort, vil komme til Anvendelse ogsaa paa senere særlige Straffebestemmelser, da er vi for saa vidt enige heri; men det skønnes ikke nødvendigt af den Grund at give en særlig Lov om Forseelser, idet disse Bestemmelser ligesaa vel kan finde deres Plads i Almindelig borgerlig Straffelovs almindelige Del, der jfr. denne Lovs § 1, sidste Stykke, vil kunne gøres anvendelig ogsaa paa Handlinger, der er strafbare ifølge Særlovgivningen, i alle Tilfælde hvor ikke andet er bestemt.

Hvad der efter vor Mening taler imod at give en særlig Lov om Forseelser, er endvidere dels den Omstændighed, at Straffebestemmelser, der naturligt hører sammen, derved bliver adskilte og maa søges i forskellige Love, og dels den Maade, hvorpaa Forholdet til Særlovgivningen foreslaas ordnet. Det vil fremgaa af Tillægslov A., at de Straffebestemmelser i Særlovgivningen, der opretholdes, i Antal overstiger de Bestemmelser, der har fundet deres Plads i Forseelsesloven. Det Omfang, i hvilket man har inddraget Særlovgivningens Straffebestemmelser under Forseelsesloven, bærer

Vilkaarlighedsens Præg, og efter vor **Mening** kan det ikke betragtes som en Fordel, men tværtimod som en Ulempe, at visse Straffebestemmelser løsrives fra de Lovbud, hvortil de er knyttede, saaledes at Hjemmelen til at straffe fremtidig **maa** søges et andet Sted end i den Lov, der bestemmer Handlingen som strafbar. Vi er med Flertallet enige i, at der i Særlovgivningen findes Straffebestemmelser, der paa Grund af Udviklingen og Pengenes forandrede Værdi **maa** anses for irrationelle; men her **paa** er der kun i ringe og tilfældigt Omfang raadet Bod ved den foreslaaede Forseelseslov, og Initiativet til saadanne Forandringer bør efter vor Formening tages af de Administrationsgrene, hvorunder den paagældende Særlovgivning horer, for saa vidt Mangelen ikke kan afhjælpes ved almindelige Bestemmelser i den nye Straffelov, f. Eks. ved en almindelig Regel om Forhøjelse af Særlovgivningens Bødesatser.

Som et enkelt Eksempel blandt mangfoldige, der vil kunne illustrere de praktiske Ulemper ved den af Flertallet foreslaaede Ordning, kan anføres følgende:

Efter Tillægslov A. opretholdes § 52 Nr. 1—3 i Anordning af 20. Marts 1844 om Borger- og Almueskolevæsenet i København, medens § 52 Nr. 4 ikke opretholdes, idet den tænkes erstattet af Forseelseslovens § 14, Nr. 1, og i Overensstemmelse hermed er Ordene i Forordningens § 48, der henviser til § 52 Nr. 4 erstattet med en Henvisning til den nævnte Bestemmelse i Forseelsesloven. — Skønt selve Lovteksten i Forordningen af 1844 intet udviser om den foretagne Forandring, **maa** de Myndigheder, der skal anvende Forordningens Bestemmelser, stadig regne med, at de kan være forandrede, og Resultatet bliver in casu, at der **maa** opereres med 3 forskellige Love, nemlig med Forordning af 1844, Tillægslov A. og Forseelsesloven **ved** Bedømmelsen af Strafansvaret.

Vort Forslag gaar derfor ud paa: at der **kun** gives een Almindelig borgerlig Straffelov,

at i Udkastet til den foreliggende Almindelige borgerlige Straffelov § 1, 1ste til 3die Stykke udgaar, at der i Stedet for Bestemmelsen i Forseelseslovens § 2 og Almindelig borgerlig Straffelov § 20, 1ste Stykke som et nyt 1ste Stykke i denne Paragraf optages følgende:

»Uagtsomhed straffes ved de i Almindelig borgerlig Straffelov omhandlede Forbrydelser kun, naar det er særlig hjemlet. Paa Lovovertrædelser udenfor Almindelig borgerlig Straffelov er de paagældende Straffebud anvendelige, ogsaa naar Lovovertrædelsen er begaaet af Uagtsomhed, med mindre det modsatte har særlig Hjemmel«. Jfr. hermed den tilsvarende Bestemmelse i K. U. 1912 § 39, 2det Stykke, at der i Stedet for Forseelseslovens § 3 i Almindelig borgerlig Straffelov § 22 som nyt 3die Stykke optages følgende:

»Forsøg straffes ikke, for saa vidt ikke andet særlig er bestemt, naar der for Lovovertrædelsen ikke er foreskrevet højere Straf end Hæfte«, en Bestemmelse der ligesom den tilsvarende i K. U. 1912 § 57, 2det Stykke skulde finde Anvendelse saavel indenfor som udenfor Almindelig borgerlig Straffelovs Omraade, at der i Stedet for Forseelseslovens § 4 i Almindelig borgerlig Straffelov § 25 optages følgende nye 3die Stykke: »For saa vidt ikke andet er særlig bestemt, kan Straf for Medvirken ved Lovovertrædelser, der ikke straffes ved højere Straf end Hæfte, bortfalde, naar den medvirkende kun har villet yde en mindre væsentlig Bistand eller styrke et allerede fattet Forsæt«, en Bestemmelse, der ligeledes skulde gælde saavel indenfor som udenfor Straffelovens Omraade, jfr. K. U. 1912 § 60, 2det Stykke, at Forseelseslovens § 5 bortfalder — dette som en Konsekvens af det af os med Hensyn til Bødestrafpen i det hele indtagne Standpunkt, jfr. Bemærkningerne nedenfor Sp. 140 og flg.,

at Bestemmelsen i Forseelseslovens § 6 overflyttes til Almindelig borgerlig Straffelov i Tilslutning til Reglen i dennes § 32,

at i Stedet for Bestemmelserne i Forseelseslovens §§ 14, 21, 23, 24, 27, 31, 32, 33, 43 og 45 de tilsvarende Bestemmelser i Særlovgivningen opretholdes, og

at de øvrige Bestemmelser i Forseelsesloven overføres til Almindelig borgerlig Straffelov og optages i Tilslutning til de der givne Regler paa den Plads, hvor de naturligt hører hjemme.

Disse vore Forslag maa ses i Sammenhæng med det Særstandpunkt, vi indtager med Hensyn til Opretholdelsesfortegnelsen i Tillægslov A., jfr. Bemærkningerne nedenfor Sp. 428 og flg., og de vil betyde en overordentlig Simplificering af denne, idet en stor Del af de af Flertallet foreslaaede Ændringer i Særlovgivningen er nødvendiggjorte ved Flertallets Sondring mellem Forbrydelser og Forseelser, og særlig ved den Omstændighed, at Flertallet har maattet nedsætte adskillige af Særlovgivningens Strafferammer, for i Medfør af Forseelseslovens § 2 at kunne gøre de paagældende Straffebestemmelser anvendelige paa Uagtsomhed.

Den i § 1 angivne Grænse for de Forhold, der er straffbare som Forseelser modsat Forbrydelser (Straf af Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder for første Gang begaaet Lovovertrædelse), kan, saaledes som det antydes i Paragrafen (»naar intet modsat er bestemt«), i nogle Tilfælde overskrides uden at Forseelsesomraadet forlades. Som Eksempler kan anføres Lov om Forseelser §§ 9, 12, 13, 23.

I § 1, 4de Stk., gives den i dansk Ret ny Bestemmelse, at Lovens almindelige Del, forsaavidt ikke andet er bestemt, umiddelbart finder Anvendelse paa alle borgerlige Forbrydelser, altsaa ogsaa, hvor Forbrydelsen er en Overtrædelse af en udenfor Straffeloven liggende Straffebestemmelse.

For saa vidt de militære Forbrydelser angaar, gælder fremdeles Bestemmelsen i Straffelov for Krigsmagten § 45. For en væsentlig Del, men dog langt fra undtagelsesfrit, vil Lovens almindelige Del ligeledes finde Anvendelse paa Forseelser. De nærmere Regler herom er givet i Kapitel 1 i Udkastet til Lov om Forseelser. Paa en borgerlig Forbrydelse bliver Reglerne i almindelig Del kun uanvendelige, naar saadant er bestemt enten i selve Almindelig borgerlig Straffelov, f. Eks. dennes § 3, jfr. Ordene »i denne Lov«, eller i de specielle Straffelove.

Det er en Selvfølge, at naar der i § 1 tales om »Handlinger«, indbefattes herunder ogsaa Undladelser i det Omfang, hvori disse i Henseende til Strafbarhed maa ligestilles med Handlinger. Dette gælder paa tilsvarende Maade, hvor der iøvrigt i Lovens tales om »Handlinger«.

§ 2 opretholder i ændret Affattelse Bestemmelsen i Straffelovens § 1 om Anvendelse af Analogi, jfr. herved K. U. 1912 Mot. S. 2, T. U. Mot. S. 5. Ved Ordene: »som ganske maa ligestilles med« er det udtrykt, at kun den fuldstændige Lovanalogi er berettiget. Det er derhos udtalt, at Bestemmelsen om Anvendelse af Analogi ogsaa finder Anvendelse paa de i Kapitlerne 8 og 9 nævnte Retsfølger. Ogsaa her kræves der fuldstændig Lovanalogi.

§ 3 giver Fortolkningsregler med Hensyn til nogle i Lovens oftere forekommende Udtryk. Paragrafen har kun Betydning for Almindelig borgerlig Straffelov og finder ikke Anvendelse paa den øvrige Straffelovgivning.

Med Hensyn til de enkelte Udtryk bemærkes:

En Persons nærmeste. Dette Udtryk forekommer oftere, saaledes i §§ 127, 135, 136, 196 og 264. Ved Plejeforældre og Plejebørn forstås paa samme Maade som i Straffelovens §§ 109, 3die Stk., og 110, 2det Stk., det faktiske Plejeforhold

uden Hensyn til, om Forældremagten formelt er overdraget. I Modsætning til K. U. 1912 og T. U. er under en Persons nærmeste ikke medtaget den besvogredes Ægtefælle. De paagældende kan i dette Tilfælde ikke i Almindelighed antages at staa hinanden saa nær, at der er Grund til at fravige de almindelige Regler.

Hvis et Ægteskab er opløst eller et af de øvrige i Paragrafen nævnte Forhold er ophævet, vil det paagældende Forhold fremdeles kunne begrunde Anvendelse af de om »nærmeste« givne Regler, forsaavidt angaar Begivenheder, der ligger forud for Opløsningen. Det er fundet overflødigt udtrykkeligt at udtale dette.

Offentlig Sag forekommer i §§ 11, 80, 81 og 99.

Vold. Ogsaa dette Udtryk forekommer oftere, saaledes i §§ 122, 196, 198, 222, 225, 235, 239, 255 og 263.

Fremmed Ting. Udtrykket forekommer i Bestemmelserne om Berigelsesforbrydelser, saaledes i §§ 250, 251, 252 og 263 og omfatter ogsaa Ting, der er i Sameje mellem Gemingsmanden og den, mod hvem Forbrydelsen er rettet. I §§ 265 og 267 bruges Udtrykket »Ting, der tilhører en anden«, uden at det dog ar Mening, at dette Udtryk, der nærmest er valgt af sproglige Hensyn, skal have anden Betydning end Udtrykket »fremmed Ting«.

Offentliggørelse af Skrift forekommer i §§ 109 og 215.

Rørlig Ting. Dette Udtryk forekommer i Kapitlet om Berigelsesforbrydelser, saaledes i §§ 250, 251, 252 og 263. Ved Udtrykket »fremstillet eller opbevaret Kraft« er udelukket den Kraft, der findes fri i Naturen.

2 det Kapitel.

Almindelige Betingelser for strafferetlige Bestemmelser! Anvendelse.

Dette Kapitel indeholder Hegler om Omraadet for Lovens Virke i Henseende til

Tid (§§ 4—6) samt i Henseende til Sted og Person (§§ 7-12).

§ 4, 1ste Stk. giver samme Regel som udtalt i midlertidig Straffelov 1. April 1905 § 24, 2det Stk., jfr. ogsaa § 2 i Lov Nr. 262 af 28. Juni 1920 om Indførelse af dansk Straffelovgivning m. m. i de sønderjydske Landsdele. I Resultatet afviger Bestemmelsen ikke væsentligt fra Straffelovens § 306. Udgangspunktet er, at den ny Lov, der staa som Udtryk for, hvad Samfundet nu anser for den retfærdigste og mest hensigtsmæssige Reaktion mod Forbrydelser, kommer til Anvendelse ogsaa paa de før Lovens Ikrafttræden begaaede strafbare Handlinger, dog at Afgørelsen ikke derved maa blive strengere end efter den ældre Lov. Er det tvivlsomt, hvilken Lov der er den mildeste, bliver Straffen at fastsætte efter den nye Lov.

Ved den Af vejelse, der foretages, vil der kun kunne blive Tale om Valg mellem to Sæt Strafferetsregler. En Lov, der er givet efter Handlingens Foretagelse, og ophævet forinden Paadømmelsen, kan ikke komme i Betragtning. Det er fundet overflødigt udtrykkeligt at udtale dette.

Derimod er det fundet rimeligt at fremhæve, at naar en paa Handlingens Tid gældende Lov er traadt ud af Kraft inden Paadømmelsen, men dette beror paa Grunde, der ikke vedkommer Strafværdigheden, bliver hin Lov at anvende paa Handlingen — en Regel, der stemmer med, hvad der er antaget som gældende Ret, jfr. saaledes Højesterets Dom af 22. Marts 1920 i Højesteretstidende 1920 S. 42, Ugeskrift for Retsvæsen 1920 S. 384.

løvrigt henvises med Hensyn til **Forstaelsen** af denne Paragraf til K. U. 1912, Mot. S. 4 og T. U. Mot. S. 7. At der ved Handlingens Paakendelse maa **forstaas** Handlingens endelige Paakendelse, er selvfølgelig. Endvidere bemærkes, at Bestemmelsen kun angaar **Spørgsmaalet** om Straf og Strafbarhed, men ikke ændrede Bestemmelser, en ny Lov **maatte** give om **Straf-fuldbyrdelsen**. Ny Regler om **Maaden**,

hvorpaa Straffen bliver at fuldbyrde, vil vel i væsentlig Grad kunne paavirke den skyldiges Stilling, men det er stemmende med den almindelige Opfattelse, at nye Regler herom ogsaa finder Anvendelse paa Personer, der har forbrudt sig under den ældre Lov. Naar der er Tale om Frihedsstraf, vil en anden Regel være praktisk uigennemførlig. Overgangsbestemmelser for Personer, der udstaar Frihedsstraf ved den ny Lovs Ikrafttræden er optaget i Tillægslov A. § 10, 1ste Stk.

Om Bestemmelsen i § 4, 2det Stk., der er ny i dansk Ret, henvises til Bemærkningerne i T. U. Mot. S. 7. Det er fundet mere rationelt at gaa den her antydede Vej end at nøjes med Adgangen til Benaadning i et saadant Tilfælde.

§ 5 giver Regler for, hvilken Betydning en Ændring i Straffeloven har for andre Retsfølger af den strafbare Handling. En hertil svarende Bestemmelse findes ikke i den nugældende Straffelov, men skønnes nødvendig særlig under Hensyn til, at det foreliggende Udkast giver en Række tildels nye Bestemmelser om andre Retsfølge af den strafbare Handling end Straf; der vil derhos ikke kunne opstilles en for alle fælles Regel. Om de Betragtninger, der ligger til Grund for Reglen, henvises til T. U. Mot. S. 8.

§ 6 opretholder Bestemmelsen i Straffelovens § 307, jfr. herom K. U. 1912 Mot. S. 4-5 og T. U. Mot. S. 8, hvorved dog bemærkes, at Bestemmelsen ikke er at forstaa saaledes, at det skal være udelukket at kritisere den ældre Dom, men Kritiken maa støttes paa den da gældende Lov og ikke paa den ny Lov. Heller ikke efter dette Udkast vil Begrebsforandringer med Hensyn til, om en Handling henføres under den ene eller den anden Forbrydelseskategori frembyde Vanskeligheder for Reglens Anvendelse, idet Gentagelsesvirkning er hjemlet i vidt Omfang, jfr. indenfor Berigelsesforbrydelseerne § 262.

I §§ 7—9 indeholdes Regler om de danske Domstoles Kompetence. I § 10 gives Regler for, hvilke Straffebestemmelser der kommer til Anvendelse, naar de danske Domstole er kompetente.

§ 7 fastsætter Straf for Handlinger, begaaede her i Landet (*Territorialprincippet*), § 8 for Handlinger, begaaede af danske i Udlandet (*Personalprincippet*), og § 9 for Handlinger, der begaas i Udlandet og er rettede mod Interesser, som den danske Stat beskytter ogsaa mod Angreb i Udlandet (*Realprincippet eller Beskyttelsesprincippet*).

§ 7 opretholder med visse Ændringer Bestemmelserne i Straffelovens §§ 2 og 3. I Paragrafen bruges Udtrykket Handlinger (jfr. herved, hvad der er bemærket ovenfor til § 1), og Bestemmelsen vil i Medfør af § 1 i Forseelsesloven ogsaa finde Anvendelse paa Forseelser. Det afgørende er, hvor Handlingen er foretaget, og i Tilfælde af, at Handling og Virkning ikke falder sammen, bliver det derfor uden Betydning, om Virkningen indtræder her, naar Handlingen ikke er foretaget her i Landet. Hvis f. Eks. en Person fra Sverige skriver et injurierende Brev til en Person her i Landet, vil han overhovedet ikke kunne straffes her i Landet, selv om han indfinder sig her. Man har ment i dette og andre lignende Tilfælde, f. Eks. naar en Person fra Udlandet ved et Skud over den danske Landgrænse dræber en Person her i Landet, ligesom hidtil at maatte slaa sig til Taals med den Retshaandhævelse, der regelmæssig vil kunne finde Sted paa Gemingsstedet eller i den paagældendes Hjemland.

Et Mindretal (*Glørbo, Krabbe*) finder ingen Grund til at holde disse sidste Tilfælde, hvor Interesser indenfor dansk Omraade direkte krænktes fra Udlandet, udenfor dansk Straffemyndighed. Mindretallet er derfor stemt for, at der burde optages en

Bestemmelse svarende til norsk Straffelov § 12, 2det Stykke og K. U. 1912 § 7, hvor efter i de Tilfælde, i hvilke en Handlings Strafbarhed afhænger af en indtraadt eller tilsigtet Følge, Handlingen tillige betragtes som foretaget der, hvor Virkningen er indtraadt eller tilsigtet at skulle indtræde. Til Støtte herfor kan Mindretallet henholde sig til det i K. U. 1912 Mot. S. 17 anførte.

Den gældende Straffelov bruger Udtrykket »Kongeriget«. I Stedet herfor bruges **Udtrykket** »den danske Stat«. Den Uensartethed i Landsdelenes Stilling inden for det samlede Monarki, der gav Anledning til det førstnævnte Udtryk, er ikke længer til Stede. Island er ifølge Forbundsloven af 30. November 1918 blevet en fri og suveræn Stat, og de vestindiske Øer er ved Konventionen af 4. August 1916 og Rigsdagsbeslutning af 20./21. December s. A. overdraget til de amerikanske Forenede Stater og udgaaet af det danske Statsomraade. Dette er der imod nu **forøget** med de generhvervede sønderjydske Landsdele, der imidlertid er forenede og i strafferetlig Henseende ganske ligestillede med det øvrige Territorium, bortset fra en Overgangslovgivning, hvis Betydning ikke er stor og antagelig snart helt vil bortfalde. En virkelig Særstilling indenfor dansk Statsomraade indtager nu alene Grønland, hvis ejendommelige Forhold ikke tillader en umiddelbar Anvendelse af den almindelige danske Lovgivning, navnlig heller ikke Straffelovgivningen, jfr. herom Lov Nr. 139 af 27. Maj 1908 og Lov Nr. 133 af 18. Maj 1910, der opretholdes ved i **Indførelseslovens** § 5. Her at give Udtryk for denne Særstilling har man ikke anset for nødvendig, og man har derfor i det hele **ment** at kunne erstatte Ordet »Kongeriget« med de naturligere Udtryk »dansk« og »den danske Stat«.

»Den danske Stat« (§ 7 Nr. 1) omfatter Landterritoriet, Søterritoriet og Luftterritoriet, alt for saa vidt der ikke af Folke-

retten er eller bliver fastsat Begrænsninger i Statens Højhedsret over disse Omraader, jfr. § 12.

§ 7 Nr. 2 gentager i noget ændret Affattelse **glen** i Straffelovens § 3. Ordet Fartøj omfatter ikke blot Skibe, derunder ogsaa Baade, men ogsaa Luftfartøjer, og af Hensyn til et folkeretlig anerkendt Luftomraade er Ordet »Søterritorium« erstattet med Ordet »Omraade«.

§ 7 Nr. 3 hjemler en vis dansk Straffemyndighed for Handlinger, der foretages paa dansk Fartøj, der befinder sig paa fremmed folkeretlig anerkendt Omraade. En tilsvarende Regel findes ikke i den nugældende Straffelov, men er iøvrigt almindelig anerkendt. Denne Straffemyndighed finder kun Anvendelse med visse Begrænsninger. Medens det i det under Nr. 2 nævnte Tilfælde, hvor det danske Fartøj befinder sig udenfor nogen Stats folkeretlig anerkendte Omraade, er uden Betydning, om den paagældende strafbare Handling begaas af nogen, der hører til Fartøjet — Besætning og Passagerer — eller blot midlertidig opholder sig om Bord, **finder** Reglen i Nr. 3 kun Anvendelse, naar Handlingerne foretages af Personer, der hører til Fartøjet eller som Rejsende følger med dette. I andre Tilfælde **maa** man lade det bero ved, at Gerningsstedets Straffemyndighed kommer til Anvendelse. Ordene »der hører til Fartøjet« omfatter enhver, der har en vedvarende Gerning at varetage paa Skibet, selv om **han** ikke hører til den egentlige Besætning, **saaledes** f. Eks. **Hovmesteren**; »som Rejsende« er indføjet for at vise, at f. Eks. den fremmede Lods, der midlertidig er om Bord, ikke er inddraget under dansk Straffemyndighed.

At »Fartøj« ogsaa i Nr. 3 omfatter »Luftfartøj«, behøver blot at nævnes.

Det naturlige Modstykke til Bestemmelsen i Nr. 3 vilde være at undtage fra dansk Jurisdiktion Handlinger, der under tilsvarende Forhold foretages paa fremmed

Fartøj, medens det er paa dansk Omraade. En saadan Ordning er for Tiden **gennemført i** den praktiske **Anvendelse** i Henhold til Justitsministeriets Cirkulære Nr. 109 af 10. Juli 1900. Man har dog ikke ment at burde lovfæste denne Ordning, men har anset det for rettest som hidtil at overlade til Justitsministeriet ved en almindelig Anordning at træffe Bestemmelse om, i hvilket Omfang Paatale i saadanne Tilfælde skal finde Sted. I Overensstemmelse hermed er § 7, sidste Stykke affattet. Det skal dog herved bemærkes, at medens § 7 Nr. 3 alene lægger Vægt paa, hvem der foretager den paagældende Handling, kræves det efter § 7, sidste Stykke, for at Handlingen kan undtages fra dansk Straffemyndighed, **at** baade Angriberen og den angrebne hører til eller som Rejsende følger med det fremmede **Fartøj**. Har den Angrebne midler tidig indfundet sig om Bord paa det fremmede **Fartøj**, f. Eks. for at handle, medens det henligger paa dansk Red, vil Voldshandlingen ifølge den almindelige Regel i § 7 Nr. 1 være underkastet dansk Straffemyndighed.

§ 8 gør under visse Betingelser Straffeloven anvendelig paa Forbrydelser begaaede udenfor den danske Stat af Personer, der har dansk Indfødsret eller fast Bopæl i den danske Stat. Hvis der foreligger en Krænkelser af Pligter mod den danske Stat eller af Interesser, som den danske Stat direkte beskytter ogsaa mod Handlinger, foretagne i Udlandet, vil Forholdet tillige kunne falde ind under den følgende Paragraf. Bestemmelsen staar som tidligere anført i det væsentlige som en Anvendelse af Personalprincippet. Naar Spørgsmaalet bliver, i hvilket Omfang der er Grund for Staten til at straffe sine Borgere for Forbrydelser, der af disse begaaes i Udlandet, findes det ikke at være tilstrækkeligt alene at henvise til, at Staten er berettiget til af sine Borgere at fordre Lydighed mod Statens Retsbud, **ogsaa naar Borgere er i Udlandet. Straffens Normal er ikke at frembringe en formel Lydighed mod**

Retsbudene, men at beskytte Samfundsinteresserne, og Spørgsmaalet maa derfor blive, i hvilket Omfang Statens Interesser kræver Lydighed af dens Borgere mod Retsbudene, naar Borgere er i Udlandet. I første Række kommer her i Betragtning, at Staten i Almindelighed ikke indlader sig paa at udlevere sine egne Statsborgere og derfor af Hensyn til den fremmede Stat og af Hensyn til sig selv maa paatage sig at straffe for visse Handlinger, begaaede af saadanne i Udlandet. Disse Betragtninger kan dog ikke føre videre end til kun at anvende Straf, hvor Handlingen ogsaa er strafbar efter det Lands Lovgivning, hvor den er begaaet. og forsaavidt der er Tale om et folkeretligt anerkendt Statsomraade, findes der derfor at burde sættes en Begrænsning i Straffemyndighedens Omraade i Overensstemmelse hermed. Men yderligere findes det, naar Handlingen er begaaet paa et ikke folkeretligt anerkendt Statsomraade, at **maatte** stilles som Betingelse, at det ikke drejer sig om en ubetydelig Forseelse. De sociale Forhold, Skik og Brug og hele Retsordningen vil her paa mange Punkter kunne være væsensforskellig fra Forholdene i Hjemlandet, og Staten bør ikke i større Omfang end paakrævet lægge Baand paa sine Borgeres Færd, medens de opholder sig paa saadant Omraade. Det er derfor gjort til en Betingelse for Anvendelse af dansk Straffemyndighed efter § 8, at Lovovertrædelsen kan paadrage Straf af Fængsel. En saadan bestemt afgrænset Straffemyndighed bør formentlig foretrakkes fremfor — som i Straffelovens § 6 — at give Justitsministeriet en ganske ubestemt Paatalemyndighed.

Paragrafen finder — ligesom § 7 — Anvendelse saavel paa Forbrydelser som paa Forseelser. Straffelovens § 6 lægger Vægt paa, om den, der har forbrudt sig, **er** en »her hjemmehørende Undersaat«. Udkastets § 8 har erstattet dette fra ældre Tid nedavede Udtryk med Udtrykket »en Person, der **har** dansk Indfødsret eller fast Bopæl i den danske Stat«. At Bestemmelsen finder **An-**vendelse **paa Personer, der har dansk Ind-**

fødsret, er efter Udgangspunktet selvfølgelig, **men** i Klasse hermed har man ment at burde stille Personer, der har fast Bopæl i den danske Stat, idet ogsaa saadanne Personer nyder statsborgerlige Rettigheder her i Landet. Udkastet lægger ligesom Straffelovens § 6 Vægt paa den paagældendes Stilling paa det Tidspunkt, da Paatale finder Sted, ikke da Handlingen blev begaaet. Reglen vil derfor finde Anvendelse ogsaa i Tilfælde af, at den paagældende ikke havde dansk Indfødsret eller fast Bopæl i den danske Stat, da Handlingen blev begaaet, men har faaet dansk Indfødsret eller saadan fast Bopæl forinden Paatalen. Dette hænger sammen med, at der i et saadant Tilfælde i Reglen ikke vil finde Udlevering Sted fra den danske Stats Side.

§ 9 lader dansk Straffemyndighed finde Anvendelse paa straffbare Handlinger, foretagne i Udlandet, dels under Nr. 1 og 2, naar Handlingerne krænker Staten selv eller Interesser, som Staten har særlig Opfordring til at beskytte, og dels under Nr. 3, naar Handlingerne begaas udenfor folkeretlig anerkendt Statsomraade og krammer nogen, der har dansk Indfødsret eller er bosat i den danske Stat. Bestemmelserne staar nærmest som Udtryk for det saakaldte Realprineip. Regler i samme Retning findes i Straffelovens § 5, jfr. § 6, men Udkastet har ændret disse Regler paa forskellige Punkter.

§ 9 bruger Udtrykket »Handlinger« og vil derfor, jfr. § 1 i Udkast til Lov om Forseelser, ogsaa finde Anvendelse paa Forseelser. Medens Straffeloven baade i § 5 og § 6 lægger Vægt paa, at Gerningsmanden er en »her hjemmehørende **Undersaat**«, siges det i § 9, at det er uden Betydning, hvor Gerningsmanden hører hjemme. Naar Udkastet paa dette Punkt ligesom allerede K. U. 1912 § 6 Nr. 5 **foreslaar** Straffelovens Regler ændret, skyldes det, at de Interesser, der her er Tale om at beskytte, efter Omstændighederne vil kunne **krænkes** i Udlandet i lige Grad af Udlændinge og

Indlændinge. Man har derfor ment, at der ikke er nogen Grund til at gøre nogen principiel Sondring mellem, om Gerningsmanden er dansk eller fremmed. Ved at inddrage de paagældende Forhold under dansk Straffemyndighed varetager Staten sin egen Interesse, og der er saa meget mere Grund til at gøre det, som mange af de paagældende Forhold ikke vil være straffbare efter Udlandets Lovgivning eller mulig belagte med en Straf, hvis Størelse ikke tilfredsstiller den danske Stat. Men naturligvis maa her gøres en Begrænsning. Foretages Handlingerne af Udlændinge, er det en Forudsætning, at den paagældende ikke har haft en af Folkeretten anerkendt Hjemme) til at handle, som han gjorde, og endvidere er det en Forudsætning, at der ikke er nogen folkeretlig Hindring, f. Eks. Udleveringsregler, for at gøre Brug af denne Straffemyndighed, ligesom der selvfølgelig ikke ved Bestemmelserne gives Staten nogen Adgang til paa folkeretstridig Maade at bemægtige sig den skyldige for at gøre Beføjelsen til at straffe ham effektiv. Det i saa Henseende fornødne Forbehold fremgaar udtrykkeligt af § 12. Betingelsen for at straffe en Udlænding i Henhold til § 9 maa derfor være, at han enten indfinder sig her paa Territoriet, eller at han bliver udleveret til den danske Stat.

Under Nr. 1 er først nævnt Forbrydelser mod den danske Stat. Man har ikke anset det for rigtigt som sket i Straffelovens § 5 at anføre de enkelte Forbrydelser, men har ved den foretagne Opregning haft for Øje de Forbrydelser, der omhandles i Kapitlerne 12—14 og 16 samt de Forseelser, der naturligt kan stilles i Klasse hermed. Med Hensyn til en enkelt Forseelse, ulovlig Hvervning, skal dog her bemærkes, at denne ifølge Forseelseslovens § 9 kun er strafbar, naar Hvervningen foretages i den danske Stat. Foretages Hvervningen i Udlandet, er Handlingen efter dansk Ret ikke **retstridig** og derfor heller ikke strafbar. Demæst anføres Angreb paa saadanne Interesser, hvor Retsbeskyttelse i den danske Stat

forudsætter en særlig Tilknytning til **denne**. Der er hermed tænkt paa Angreb foretagne i Udlandet paa saadanne **Retsgoder** eller paa en bestaaende Ordning, der regelmæssig kun nyder en nationalt eller endog lokalt begrænset Beskyttelse. Da alle Stater i det væsentlige følger samme Eksklusivitetsprincip, vilde saadanne Interesser savne alt Værn mod Angreb udefra, hvis **Hjemstaten** ikke her traadte til. Og paa den anden Side findes det at være urimeligt, om f. Eks. Ejeren af en fast Ejendom, der fra Udlandet lader træffe Foranstaltninger i Strid med Sundhedsvedtægter, **Brandpolitilove** o. lign., eller den, der fra Udlandet indsender urigtig Skatteangivelse eller krænker her bestaaende Enerettigheder o. s. v., ikke her skulde kunne straffes.

Under Nr. 2 falder dels Krænkelser af saadanne Forpligtelser, som det ifølge Lov paahviler en Person at iagttage i Udlandet, f. Eks. Pligter, som i visse Tilfælde paahviler Føreren af danske Skibe, jfr. III. Afsnit i dansk **Konsularinstruktion** af 18. Januar 1912, og dels Krænkelser af en Tjenestepligt overfor dansk Fartøj, f. Eks. ulovlig Rømning, Mytteri m. m.

Medens Nr. 1 og 2 angaar Handlinger **foretagne** i Udlandet uden Hensyn til, om de er foretaget paa folkeretlig **anerkendt** Omraade eller udenfor dette, omfatter Nr. 3 kun Handlinger, der er foretaget udenfor folkeretlig anerkendt Statsomraade. Forsaa-vidt angaar folkeretlig anerkendte Stater, **maa** man nemlig kunne gaa ud fra, at i alt Fald alle større Forbrydelser regelmæssig vil blive straffet paa nogenlunde ensartet Maade og uden Hensyn til, om den krænkede er Indlænding eller Udlænding. Statens Interesse i at forbeholde sig Straffemyndighed over for i Udlandet af Udlændinge begaaede Forbrydelser, der ikke krænker Staten selv eller Interesser, som Staten særlig er kaldet til at beskytte, bliver derfor af forholdsvis underordnet Betydning i Sammenligning med Ulemperne ved Sagens Behandling maaske langt fra Gerningsstedet og Betænkelighederne ved mulig-

vis at fremkalde Misstemning i den fremmede Stat. Men anderledes stiller Forholdet sig, naar Forbrydelsen er begaaet udenfor folkeretlig anerkendt Statsomraade. Det kan ikke her ventes, at nogen anden Stat vil skride ind. og omvendt er der her intet Hensyn at tage til en anden Stats Suverænitet. Det er derfor naturligt, at den danske Stat i saadanne Tilfælde lader sin **Straffemyndighed** finde Anvendelse, i alt Fald naar den paagældende Forbrydelse er begaaet mod en dansk Person, og naar det ikke drejer sig om ubetydelige Smaaforseelser, jfr. Ordene 'Straffen . . . kan gaa op til Fængsel'. Ud fra disse Betragtninger er Bestemmelsen affattet. Der er ikke lagt Vægt paa, om Gerningsmanden er Indlænding eller Udlænding, men forsaa-vidt han er Indlænding, foreligger Hjemmen til at straffe ham i § 8, og Bestemmelsen her tilsigter selvfølgelig ikke at gøre nogen Begrænsning i den der givne Regel. Derimod har man ladet det afgørende være, om Handlingen krænker nogen, der har dansk Indfødsret eller er bosat i den danske Stat. Er Handlingen begaaet mod andre, vil formentlig alt fornødent kunne opnaas ved at udvise Gerningsmanden her af Landet, og overlade til andre Stater, hvis Interesser han maatte have krænket, at straffe ham.

Om der i de i Nr. 3 omhandlede Tilfælde er **Grund** til at bringe Straf til Anvendelse, vil i høj Grad bero paa de konkrete Omstændigheder. Da der er Tale om strafbare Handlinger begaaede udenfor folkeretlig anerkendt Statsomraade, vil Forholdene kunne gøre det naturligt at lade Handlinger gaa upaatalte hen, der burde paatales, hvis de var begaaede under ordnede Samfundsforhold. Man har derfor ment at burde henlægge til Justitsministeren at afgøre, om Paatale i det enkelte Tilfælde bør finde Sted. Grunden til, at en tilsvarende Regel ikke er optaget med Hensyn til de under Nr. 1 nævnte Forbrydelser, er den, at en saadan Regel for alle vigtigere Tilfældes Vedkommende er **hjem-**let i de paagældende Bestemmelser i Ud-

kastets specielle Del, jfr. Udkastets §§ 114 og 121.

§10. I de Tilfælde, hvor efter det foregaaende dansk Straffemyndighed finder Anvendelse paa Handlinger, begaaede paa fremmed folkeretlig anerkendt Statsomraade, vil de paagældende Handlinger, da Territorialprincippet er det i Almindelighed gældende, som Regel ogsaa falde ind under den paagældende fremmede Stats Straffemyndighed. Og da indenfor Kulturstaterne i alt Fald større Forbrydelser som Regel betragtes paa ensartet Maade, vil Handlingerne i disse Tilfælde som oftest ogsaa være strafbare efter det fremmede Lands Lovgivning. Naar saadanne Handlinger skal paakendes her i Landet, opstaar da Spørgsmaal, dels om dansk eller fremmed Ret skal bringes til Anvendelse ved Paadømmelsen, dels om der skal tages noget Hensyn til, hvorledes Handlingen strafferetlig set bedømmes efter Gerningsstedets Lovgivning, og dels endelig om der skal tages noget Hensyn til, om Handlingen allerede er paadømt eller Straf endog helt eller delvist udstaaet i Udlandet. Om disse Forhold gives Bestemmelser i § 10.

Med Hensyn til det første Spørgsmaal bestemmer § 10, 1ste Stk., at naar dansk Straffemyndighed træder i Virksomhed, skal dansk Straffelov anvendes. Indenfor Civilretten medfører det internationale Samkvem, at fremmed Ret i vidt Omfang kommer til Anvendelse, naar de »retstiftende Kendsgerninger er foretaget i Udlandet, men for Straffeloven maa formentlig et modsat Udgangspunkt fastholdes. Straffen staar som Udtryk for, hvilken Reaktion der efter dansk Rets Opfattelse er nødvendig og hensigtsmæssig overfor Forbrydelsen, og danske Domstole kan og bør ikke være bundet af de Opfattelser, der herom gør sig gældende andetsteds, og det saa meget mindre som Straffuldbrydelsen, naar Straffedommen afsiges her i Landet, ogsaa vil finde Sted her. Hvis der indenfor en Del af den danske Stat maatte gælde en særlig Straffelovgivning, maa denne selv-

følgelig komme til Anvendelse paa Handlinger, der er begaaet indenfor dens Omraade eller paa der hjemmehørende Fartøjer, selv om Paadømmelsen finder Sted udenfor dette. For Tiden faar dette kun Betydning i visse Tilfælde for Grønlands Vedkommende, jfr. Lov af 27. Maj 1908 § 19, cfr. § 20, og man har ikke fundet Grund til for disse specielle Tilfælde, der rent undtagelsesvis kan tænkes at komme til at foreligge, at optage nogen Bestemmelse i Lovteksten, saa meget mere som denne ikke udelukker Anvendelse af saadanne Særregler.

Med Hensyn til det andet Spørgsmaal maa der sondres imellem, om dansk Straffemyndighed finder Anvendelse, fordi den i Udlandet begaaede Forbrydelse er rettet mod den danske Stat eller mod dennes særlige Interesser, eller om dette væsentligt skyldes, at Gerningsmanden paa Grund af sit statsborgerlige Forhold til Danmark ikke kan udleveres til den Stat, hvor Forbrydelsen er begaaet. I det første Tilfælde vil dansk Straffelov finde Anvendelse uden Hensyn til, om og i hvilket Omfang Handlingen er strafbar efter Gerningsstedets Ret. I det sidste Tilfælde er det derimod i Udkastets § 8 gjort til en Betingelse for Anvendelsen af dansk Straffemyndighed, at Handlingen er strafbar efter Gerningsstedets Ret, og Hensynet til den skyldige findes her yderligere at maatte føre med sig, at han i dette Tilfælde ikke kan idømmes strengere Straf, end han vilde have paadraget sig efter det Lands Lovgivning, hvor Handlingen er begaaet. Dette har faaet Udtryk i § 10, 2det Stk. 1 dette Tilfælde saavel som ved Bedømmelsen af, om Handlingen overhovedet er strafbar efter Gerningsstedets Ret, vil fremmed Ret komme i Betragtning ved Handlingens Bedømmelse. Reglens Anvendelse vil i Praxis kunne volde Vanskeligheder, naar den fremmede Lovgivning hjemler Straffe, hvortil intet tilsvarende findes i dansk Ret. Disse Vanskeligheder vil alene kunne løses ved et frit **Dommer-**skøn.

Hvad det tredje Spørgsmaal angaar,

foreligger der ingen Hjemmel til, at fremmede Straffedomme kan fuldbyrdes her i Landet, jfr. Retsplejelovens § 479, og fremmede Straffedomme, der idømmer Straf, vil ej heller uden Prøvelse kunne lægges til Grund af danske Domstole. Men i de Tilfælde, hvor den i Udlandet begaaede strafbare Handling ikke er rettet mod den danske Stat eller dennes særlige Interesser, findes de tidligere anførte Hensyn at maatte medføre, at Idømmelsen af Straf her i Landet maa være udelukket, naar den skyldige for den paagældende Handlinger blevet fritaget ved en i Udlandet afsagt Dom, der ikke er paaanket, eller naar den ham der idømte Straf er blevet fuldbyrdet eller er bortfaldet i Henhold til den fremmede Stats Lovgivning, f. Eks. ved Benaadning eller Forældelse. Denne Regel har faaet Udtryk i Udskastets § 10, 3die Stk. Naar det siges, at den paagældende skal være »endelig frifundet«, menes dermed, at der skal foreligge en Dom, der er upaaanket, men ikke at Dommen skal være upaaankelig.

Har hel eller delvis Udstaaelse af Straffen fundet Sted i Udlandet, bør der tages Hensyn hertil ved Idømmelse af Straf her i Landet, saaledes at Straffen bortfalder eller i tilsvarende Grad nedsættes uden Hensyn til, hvilken Hjemmel Anvendelsen af dansk Straffemyndighed har i det enkelte Tilfælde. Dette har faaet Udtryk i § 10, 4de Stk. En tilsvarende Bestemmelse findes i Straffelovens § 7.

§ 11 hjemler Adgang til ved danske Domstole at frakende Personer, der har dansk Indfødsret eller fast Bopæl her i Landet, og som er straffet i Udlandet, visse Rettigheder, der fortabes eller kan frakendes dem, naar de er straffet her i Landet. En tilsvarende Bestemmelse findes ikke i den nu gældende Straffelov, men synes paakrævet, saaledes som ogsaa i T. U. § 10 foreslaaet. Det er ikke en Betingelse, at Handlingen, for hvilken den paagældende er dømt, kan forfølges her i Landet efter de forudgaaende Paragrafer. Den fremmede Straffedom kan ikke uden videre lægges til Grund, men

Domstolene maa selvstændig bedømme den begaaede Handling, og som Betingelse er fastsat, at denne, bedømt efter dansk Ret, kan medføre højere Straf end Hæfte. Om der i det enkelte Tilfælde er Grund til at bringe Bestemmelsen til Anvendelse, beror paa Omstændighederne, og Hensynet til Udlandet vil her til en vis Grad komme i Betragtning, navnlig naar der er Tale om Forbrydelser mod fremmede Stater eller Stats-overhoveder. Man har derfor ladet Reglens Anvendelse i det enkelte Tilfælde være afhængig af, at Justitsministeren paabyder, at offentlig Forfølgning skal finde Sted.

§ 12. Det er tidligere anført, at Anvendelsen af de i §§ 7—9 givne Regler vil kunne begrænses som Følge af folkeretlig anerkendte Regler. Dette er udtrykt i § 12, som sigter til Folkerettens til enhver Tid gældende Regler. En tilsvarende Regel findes i Straffelovens § 8. Af folkeretlige Grunde er Personer, der har Exterritorialitetsret, saasom fremmede Statsoverhoveder og de her i Landet akkrediterede fremmede Gesandter og Gesandtskabernes Personalere samt endvidere fremmede Troppes afdelinger og fremmede Krigsskibe (og Krigsluftfartøjer), unddraget dansk Straffemyndighed.

En Begrænsning af Straffelovens Virke-omraade kan dernæst ogsaa finde Sted af statsretlige Grunde. Saaledes kan Kongen ikke drages til strafferetligt Ansvar, jfr. Grundlovens § 12, og Rigsdagsmedlemmer vil ligeledes som Følge af Grundlovens § 56 indenfor visse Grænser være unddraget strafferetligt Ansvar. Man har imidlertid anset det for overflødigt udtrykkeligt at sige dette, da det er en Selvfølge, at Straffeloven ikke kan ændre Grundlovens Regler.

3die Kapitel.

Strafbarhedsbetingelser.

De almindelige Betingelser for at anvende Straf er en retstridig Handling, Tilregnelighed hos Gerningsmanden, og Forsæt eller Uagtsomhed hos denne. At der skal foreligge en retstridig Handling under-

forstaas som selvfølgeligt, og herom er ikke optaget nogen almindelig Bestemmelse i Loven. Heller ikke i den specielle Del er det ved Bestemmelsen af de enkelte Forbrydelsesarter fundet fornødent at fremhæve, at Handlingen skal være retstridig. Det er en Betingelse, der gælder ved alle Forbrydelser, og det vilde derfor kun være overflødigt at fremhæve den overalt, og kunde blive vildledende at fremhæve den ved enkelte Forbrydelser. I §§ 177, 252 Nr. 3 og 253 er det dog fundet hensigtsmæssigt om visse Forstyrrelser at anføre, at disse skal være fremkaldt paa retstridig Maade. Dette beror paa, at man har ment, at der ved de her omhandlede Forbrydelser paa Grund af Affattelsen kunde være særlig Fare for, at Forholdet ellers skulde blive opfattet saaledes, at *alle* Handlinger, der opfyldte de i Lovbudene givne Beskrivelser, var retstridige. Tilsvarende Hensyn har gjort sig gældende ved forskellige Bestemmelser i Forseelsesloven.

§ 13. *Nødværge*. Herom henvises i det væsentlige til K. U. 1912 Mot. S. 51—53 og T. U. Mot. S. 16—19. Kommissionen har ment at burde følge T. U., naar dette har valgt en Affattelse, der nøjere knytter sig til den gældende Straffelov end Tilfældet er i K. U. 1912. Fremdeles er man med T. U. enig i dels at opgive den Modsætning mellem saakaldte absolute og blot relative *Retsgoder*, hvoraf der i den gældende Straffelov, selv efter dennes Ændring ved § 17 i den midlertidige Straffelov, er en ikke ganske ubetydelig Rest tilbage, dels ved Afgørelsen af om lovligt Nødværge foreligger at tage Hensyn ikke blot til Angrebets objektive Farlighed, men ogsaa til Angriberens subjektive Forhold. I Modsætning til begge de tidligere Udkast har Kommissionen fundet det rettest udtrykkeligt at udtale, at *Handlinger* foretagne i Nødværge er *retmæssige*. Dette er stemmende med den almindelige Opfattelse, der ogsaa ligger til Grund for Straffelovens § 40. Der foreligger ved lovligt Nødværge en objektivt retmæssig Handling, og Straffeloven, der nødvendigvis

maa optage en Bestemmelse om Nødværge-handlinger, gaar ikke udenfor sit naturlige Omraade ved udtrykkeligt at udtale dette.

Om Overskridelse af Nødværgerettens Grænser indeholdes i Paragrafens 2det Stk. en Bestemmelse, der nogenlunde svarer til Straffelovens § 40, 2det Stk., 1ste Punktum, hvorved dog skal fremhæves, at Udkastets Henvisning til, om Overskridelsen er »rimeligt begrundet«, ikke falder sammen med den gældende Lovs Fremhævelse af, om Gerningen kan »tilregnes« den paagældende, medens den paa den anden Side ikke gaar saa vidt som T. U., der nøjes med, at Overskridelsen er »undskyldelig«. En Regel om Adgang til Strafnedsættelse eller efter Omstændighederne Straffens Bortfald svarende til Straffelovens § 40, 2det Stk., 2det Punktum, er optaget i Udkastets 10ende Kapitel om Straffens Fastsættelse, se § 86 Nr. 1.

§ 14. *Nødret*. Ogsaa her har man af samme Grunde som ved Nødværge fundet det rettest ikke at nøjes med at udtale, at Handlingerne er straffri, men direkte at erklære dem for tilladte. Herved er dog selvfølgelig ikke udelukket, at der kan blive Spørgsmaal om Erstatningsansvar for den, der foretager Nødretsindgreb i andres Retsgoder; men i Udtrykket, at Handlingen er tilladelig, ligger bl. a., at den ikke kan mødes med Nødværge. Iøvrigt er Kommissionen med begge Udkastene enig i en betydelig Udvidelse af Nødretten i Forhold til Straffelovens § 41. Herom henvises i det hele til K. U. 1912 Mot. S. 54-55 og T. U. Mot. S. 19-21.

Ved Bedømmelsen af Forholdsmæssigheden har man opstillet paa den ene Side den truende Fare og paa den anden Side den Skade, Indgrebet kan paaregnes at medføre. Ved Bedømmelsen af den truende Fare maa der tages Hensyn saavel til den befrygtede Skades Størrelse som til Farens Nærhed. Jo betydeligere Retsgodet er, desto fjernere vil Faren kunne være, og Indgrebet dog være berettiget som Nødretshandling, og jo mindre betydeligt Retsgodet er, desto

nærmere og mere truende maa Faren være, for at Indgrebet kan betragtes som en berettiget Nødretshandling. Man har brugt Ordet »truende« Fare, ikke som den gældende Straffelov »overhængende« Fare, for at tilkendegive, at efter Omstændighederne ogsaa en noget fjernere Fare vil være tilstrækkelig.

Kommissionen har, modsat T. U., ikke ment i Lovteksten at burde optage nogen Bestemmelse om, hvorvidt Nødhjælp kan paatvinges nogen mod hans Vilje. Spørgsmaalet vil navnlig kunne komme til at foreligge, naar der er Tale om operative Indgreb fra Lægens Side, og her vil saa mange Hensyn kunne gøre sig gældende, at man har fundet det rettest at lade det bero ved en Afgørelse af Domstolene i det enkelte paakommende Tilfælde.

ErNødrettens Grænser overskredet, er der i Udkastets § 86 Nr. 1 givet Hjemmel for Nedsættelse af Straffen.

Medens vel alle Straffelove og Udkast indeholder almindelige Bestemmelser om Nødværge og Nødret, forbigaaes Spørgsmaalet om Samtykkets Betydning næsten altid i disses almindelige Del. Heller ikke i den gældende Straffelov eller i K. U. 1912 findes nogen Bestemmelse herom. Kommissionen er ligeledes naaet til den Erkendelse, at Spørgsmaalet om, hvorvidt Samtykke kan gøre en Handling straffri, ikke egner sig til Besvarelse i Straffelovens almindelige Del. Det vil være vanskeligt her at opstille nogen almindelig Grundsætning, der kan tjene til Vejledning. Spørgsmaalets Besvarelse maa afhænge af, om Samfundets Interesse i et vist Retsgodes Bevarelse er saa stor, at den ophæver den Raadighed over Retsgoderne, som Retsordenen i Almindelighed hjemler den enkelte. Denne Afgørelse beror i mange Tilfælde paa et Skøn. Samtykke til den retstridige Handling vil ikke kunne faa Betydning ved Forbrydelser, der direkte er rettet mod Samfundet, allerede fordi der i Almindelighed ikke kan antages at være nogen, der er berettiget til paa Samfundets Vegne at give Af-

kald paa Retsbeskyttelsen. Betydning kan Samtykket kun faa ved Forbrydelser rettede mod Enkeltmand. Det bliver her ikke afgørende, om den paagældende selv straffrit kan raade over det paagældende Retsgode. Livet er det vigtigste Retsgode, men Selvmord er straffrit. Ikke desto mindre fastsætter Loven Straf ogsaa for den, der dræber en anden efter dennes bestemte Begæring, Straffelovens § 196 og dette Udkasts § 218. Det samme vil gælde ved grove Legemsfor nærmelser. At lægge afgørende Vægt paa det paagældende Retsgodes Betydning og sondre mellem personlige Retsgoder og Formuegoder og indenfor de første atter lade det blive det afgørende, om Personens Velfærd staar paa Spil, vil ikke altid give sikker Vejledning. Ved ulovlig Frihedsberøvelse for Eksempel maa det formentlig antages, at Samtykke i nogle Tilfælde vil ophæve Handlingens Retstridighed, men i andre Tilfælde, hvor Frihedsberøvelsen er langvarig eller medfører alvorlig Fare for Personens Helbred, vil Samtykket næppe kunne ophæve Handlingens Strafbarhed. Der vil ej heller af Reglerne om Paatale kunne udledes nogen almindelig Grundsætning om Samtykkets Betydning. Hvor Forbrydelserne er Genstand for privat Paatale, f. Eks. Ærefornærmelser, maa det vel antages, at forudgaaende Samtykke ophæver Handlingens Strafbarhed; men hvor den offentlige Paatale er betinget af den private Begæring eller kan bortfalde, naar den forurettede begærer det, kan man ikke i Almindelighed fra Reglerne om den betingede offentlige Paatale slutte, at Samtykket ophæver Handlingens Strafbarhed. Som det vil fremgaa af Bemærkningerne til Kapitel 5 gør der sig ved Paatalebestemmelserne undertiden andre Hensyn gældende end Hensynet til den forurettedes Raadighed over Retsgoder.

Besvarelsen af Spørgsmaalet om Samtykkets Betydning maa derfor overlades til Enkeltbestemmelserne i den specielle Del, for saa vidt det overhovedet med Føje kan rejses.

Kun undtagelsesvis er det fundet for-

nødent i den specielle Del at give udtrykkelige Bestemmelser om Samtykkets Betydning, jfr. f. Eks. §§ 221, 226 og 250; men i mange Tilfælde vil det af den Maade, hvorpaa Forbrydelsen er bestemt, fremgaa, enten at der **forudsættes** ikke at foreligge Samtykke, f. Eks. ved visse Voldsforbrydelser, eller at et foreliggende Samtykke er uden Betydning, f. Eks. ved Aager og i det hele i Tilfælde, hvor Tanken er at beskytte den angrebne mod Følgerne af hans egen Uforstand og Uerfarenhed.

I T. U. § 12 er optaget en Bestemmelse om de personlige Betingelser for, at et Samtykke kan være bindende, men Kommissionen mener ikke at burde optage en saadan Bestemmelse.

§ 15. Med Hensyn til Aldersgrænsen for Strafbarhed er man bleven staaende ved den senest ifølge midlertidig Straffelov af 1. April 1911 gældende Regel og har ligesom baade K. U. 1912 og T. U. sat den kriminelle Lavalder til 14 Aar, saaledes at det i Almindelighed er en Betingelse for at straffe en Lovovertrædelse, at den Person, der har forøvet den, paa Handlingens Tid var fyldt 14 Aar. Det har indenfor Kommissionen været overvejet, om man skulde forsslaa Aldersgrænsen forhøjet til 15 Aar, hvad nogle Medlemmer har været stemt for, jfr. ogsaa Thyréns Udkast, men man er bleven staaende ved den hidtil gældende Regel, der stemmer med den norske Straffelov. Man har herved taget Hensyn til det ønskelige i at have en almindelig Regel, der kunde være gældende baade for Forbrydelser og Forseelser, og netop ved visse Politiforseelser vil der kunne forekomme Tilfælde, hvor Straf paa **14-aarige** Personer kan være tiltrængt. At lade det bero ved 14 Aars Alderen som den almindelige kriminelle Lavalder mener Kommissionen iøvrigt saa meget snarere at kunne, som der gennem **Paatalereglerne** er draget Omsorg for, at en saadan Regel ikke misbruges. Det er Kommissionens Opfattelse, at Straf overfor Personer mellem 14 og 18 Aar — ligesom det nu er Tilfældet — kun undtagelses-

vis bør anvendes og kun, hvor det er absolut nødvendigt. Der er derfor givet Paatalemyndighederne Adgang til i saadanne Tilfælde at frafalde Paatale mod **Værgeraads** forsorg eller undtagelsesvis anden betrygende Forsorg, jfr. Udkastets § 32 og midlertidig Straffelov 1. April 1911 § 15, 4de Stk. Endvidere er der, naar Paatale rejses mod saadanne unge Personer, givet Domstolene Adgang til at nedsætte Straffen, ja, de kan efter Omstændighederne endog lade denne ganske bortfalde, jfr. Udkastets § 86 Nr. 2 og Bemærkningerne nedenfor Sp. 189—190. Blandt andet under Hensyn hertil har Kommissionen ment ikke at burde optage den i T. U. § 18 indeholdte særlige Bestemmelse om betingelsesvis Straffrihed for Handlinger foretagne af Personer mellem 14 og 18 Aar.

Ogsaa paa forskellige andre Punkter er der ved Bestemmelserne om Paatale, Straffens Bestemmelse og Fuldbrydelse givet særlige Kegler for Personer mellem 14 og 18 (21) Aar, jfr. §§ 28, 43—46, 68, 78 og 84. Endelig er ved ganske enkelte Forbrydelser Strafbarheden betinget af en højere Alder, jfr. Udkastets § 190.

§ 16. *Tilregnelighed.* K. U. 1912. Mot. S. 38-46, T. U. Mot. S. 21-24.

Der har indenfor Kommissionen været forskellige Opfattelser angaaende Tilregnelighedsspørgsmaalet, saaledes at Udkastet for denne Paragrafs Vedkommende fremtræder i tre Affattelser.

En Gruppe (*Glarbo, Johansen, Krabbe*) mener ikke at kunne slutte sig til noget af de i K. U. 1912 eller T. U. indeholdte Forslag.

Det er naturligt i en Straffelov og har ogsaa været sædvanligt i den teoretiske Drøftelse at stille det Spørgsmaal i første Bække: Skal Sindssyge kunne straffes, og i saa Fald hvorledes bør de da psykologiske Betingelser for Strafbarheden formuleres. Men i nøjeste Forbindelse dermed, særlig efter vor Tids Utilitetsopfattelse, der ikke sondrer skarpt mellem Straf og »andre Forholdsregler«, **staar** det andet

Spørgsmaal: Hvilke Foranstaltninger bør der træffes overfor de sindssyge Forbrydere, som ikke straffes*).

Til ikke at skille de to Spørgsmaal fra hinanden: Skal Sindssyge kunne straffes, og, hvis de i det hele eller i foreliggende Tilfælde ikke straffes, hvorledes skal Samfundet da reagere overfor en Sindssyg, der har begaaet en Forbrydelse — er der ydermere den gode Grund, at den Maade, hvorpaa Loven besvarer det sidste Spørgsmaal, uundgaelig vil komme til at øve betydelig Indflydelse ved Anvendelsen af Svaret paa det første og derfor ikke bør lades ude af Betragtning ved selve denne Regels Fastsættelse.

I den gældende Straffelov er der (§ 38) til Reglen om Straffrihed for »Handlinger, som foretages af Personer, der ere afsindige, eller hvis Forstandsevner er enten saa mangelfuldt udviklede eller saa svækkede og forstyrrede, at de ikke kunne antages at være sig Handlingens Strafbarhed bevidst eller som i Gerningens Øjeblik manglede deres Bevidsthed«, knyttet den Bestemmelse at det i Dommen kan fastsættes, at der mod den paagældende skal træffes Sikkerhedsforanstaltninger, som dog igen ad Øvrighedsvejen kan ophæves, naar de efter indhentet Lægeerklæring ikke længer findes nødvendige. Der kan imod denne Straffelovsparagraf rejses adskillig Kritik, og ingen har ej heller tænkt sig at blive staaende derved. Men den har dog det Fortrin, at den ved sin Elasticitet i udstrakt Grad overlader det til Domstolenes Skøn, om Straf skal anvendes, og om der skal træffes Sikkerhedsforanstaltninger.

I T. U. § 17 erklæres Handlinger, foretagne af Sindssyge, ubetinget for straf-fri. Spørges, hvad der da skal foretages

- *) Skønt det ikke ubetinget kan siges at ligge udenfor Straffelovens Opgave at træffe Bestemmelse om, hvorledes der skal forholdes med Sindssyge, som, uden at de endnu har begaaet en Forbrydelse, frembyder Fare i saa Henseende, hænger dette Spørgsmaal dog saa nøje sammen med de Sindssyges retlige Stilling i det hele, at det bør henvises til en, iøvrigt formentlig i høj Grad tiltrængt, særlig Sindssygelov.

overfor Sindssyge, der begaar Forbrydelser, maa Svaret søges i T. U. § 57, der, forsaavidt det her kommer i Betragtning, stemmer med nærværende Udkasts § 72. Der gives her Regler om de Sikkerhedsforanstaltninger, som Retten kan bestemme, at der skal træffes overfor den paagældende, Regler, til hvilke vi kan slutte os, særlig ogsaa forsaavidt det er overladt til Retten eventuelt at forandre eller ophæve den trufne Foranstaltning. Men saadanne Sikkerhedsforanstaltninger kan overhovedet kun træffes overfor den skyldige, som »maa anses for farlig for Retssikkerheden«.

Det vil altsaa sige, at en Sindssyg, som ikke rummes herunder, kan begaa strafbare Lovovertrædelser, Forbrydelser saavel som Forseelser, uden at det er muligt for den forurettede eller Staten at foretage noget-somhelst overfor ham, idet der ej heller findes særlig Hjemmel til ad administrativ Vej at skride ind overfor den ikke farlige Sindssyge. En tilstrækkelig Lægeattest for Sindssygdom bliver saaledes et Fripas, som, ihvorvel det naturligvis i paakommende Tilfælde er underkastet Rettens Kontrol og Kritik, dog ikke kan tilside-sættes, naar det lægevidenskabeligt set er uangribeligt. En sindssyg Person skulde herefter f. Ex. kunne gøre sig skyldig i Ærefornærmelser eller Privatlivskrænkelser, uden at nogensomhelst Reaktion overfor ham eller Beskyttelse for den forurettede var mulig bortset fra et eventuelt Erstatningsansvar, og der vil kunne gaas adskil-ligt højere op i Rækken af Forbrydelser, før ialtfald den enkelte Lovovertrædelse kan berettig til Anvendelse af Begrebet »farlig for Retssikkerheden«. Men at en saadan Ordning er utilfredsstillende set fra Samfundets og den private forurettedes Synspunkt synes ubestrideligt.

Paa den anden Side vil den formentlig ogsaa frembyde Betænkelighed, naar henses til selve de Sindssyge. Den uundgaelig Følge deraf vilde nemlig blive en Tilbøjelighed til at udvide Begrebet »farlig for Retssikkerheden« udover, hvad der formentlig nu vil blive erkendt at ligge deri.

Den Sindssyge, som f. Eks. begaar en mindre Voldshandling, vil man saaledes, efter sædvanlig Opfattelse af Ordene, ikke kunne betegne som »farlig for Retssikkerheden«, men naar det er udelukket at søge ham holdt i Ave eller hans nærmeste paa-virket til bedre Tilsyn ved, at han idømmes en Mulkt, vil det, da Samfundet ikke kan forholde sig passivt overfor den begaaede Forbrydelse, ligge nær, særlig i Gentagelsestilfælde, at opfatte det som Retssikkerhedens Krav, at han tages i Forvaring.

Hvor Grænsen »farlig for Retssikkerheden« vil blive draget, kan ikke paa Forhaand vides, men naar Udkastets § 72 er den eneste Udvej overfor den sindssyge Forbryder, synes det uundgaeligt, at Domstolene ved Afgørelsen deraf vil komme i det vanskelige Dilemma enten at maatte tilsidesætte den forurettedes og Samfundets Tarv eller at gaa den Sindssyge for nær.

Saafermt der i Straffeloven blev fastsat ubetinget Straffrihed for Handlinger, foretagne af Personer, som af Lægevidenskaben betegnes som Sindssyge, mener vi derfor, at Udkastets § 72 maatte gives en mere rummelig Affattelse. Og det ikke blot saaledes, at den i Overensstemmelse med det anførte kom til at omfatte de Sinds-syge i Almindelighed uden Hensyn til, om de er farlige, men ogsaa, hvad der til-dels følger dermed, saaledes at der i Para-grafen gaves Hjemmel for Anvendelsen af andre Forholdsregler end de i Udkastet nævnte, navnlig Sikkerhedsstilling og Paa-læg under Bødeansvar af anden Art end de i Udkastets § 72 omhandlede.

Med en saadan Ordning vilde det vistnok for Samfundet være af underordnet Betydning, om den Sindssyge erklæres for straffri eller ikke. Men der kan rigtignok imod den rejses den alvorlige Indvending, at den, som erklæres for sindssyg i medi-cinsk Forstand, derved vilde berøves det i Lovens Strafferammer liggende Værn og udleveres til et frit Skøn af Domstolene.

Ud fra denne Betragtning maa det da

paa Forhaand anses for betænkeligt at bygge Reaktionen overfor den sindssyge Forbryder paa den absolute Regel, at Hand-linger, foretagne af Sindssyge, uden Hensyn til Sindssygdommens Art og Grad og uden Hensyn til Handlingens Beskaffenhed og Forhold til Sygdommen, er straffri.

Men selv bortset herfra vilde det formentlig ikke være rigtigt at opstille en saadan Regel.

Det taler afgørende derimod, at Sinds-sygdom ikke er et skarpt afgrænset Begreb.

Medens ved andre Sygdomme, som der kan være Tale om at bygge en straffe-retlig Regel paa, saaledes »Kønssygdom« i Forslagets § 231, »Syfilis« i § 232, Forholdet er det, at selv om en Diagnose mulig i enkelte Tilfælde kan frembyde Tvivl, er dog selve Sygdomsbegrebet fuldkommen klart og uomtvistet, saa er ved Sindssyg-dom ikke blot Bedømmelsen af det kon-krete Tilfælde langt vanskeligere, men der er i Videnskaben end ikke Enighed om Af-grænsningen af selve Begrebet »Sinds-sygdom«*).

Selv om imidlertid »Sindssygdom« for Tiden kunde siges at være et Begreb med faste videnskabelige Grænser, der ikke rakte videre end, at Strafs Anvendelse nu uden Betænkelighed kunde udelukkes derved, vilde det dog formentlig være urigtigt at knytte en saa vigtig Regel som fuldkommen Straffrihed dertil, da der ikke haves nogen Sikkerhed for, at det læge-videnskabelige Begreb vil blive uforandret. Den Opfattelse er som bekendt end ikke udelukket, at alle egentlige Forbrydere

* Se Forhandlingerne paa Dansk **Kriminalist**-forenings 3. **Aarsmøde** Overlæge Dr. med. Friedenreichs Udtalelser S. 137 ff. Hermed stemmer Udtalelser i Foredrag af Overlæge Hjalmar **Helweg**: »Do ufarlige Sindssyges rettlige Stilling« (Jur. Forenings Aarbog 1920—21), ligeledes »En Reform af Retsreglerne om Sinds-sygevæsenet« i U. f. R. 1921 **B.** S. 1 ff., jfr. ogsaa den under biftende Opfattelse i Psy-kiatrien af Kleptomani-Begrebet Bemærkninger af Overlæge August **Wimmer** i Meddelelser fra Kommunehospitalet« 6. Afdeling, Nordisk Tidsskrift for Strafferet 1921, 2. Hæfte.

kunde betragtes som Sindssygge. Og selv om det for Samfundet kan være ligegyldigt, om en grov Forbryder indespærres i et Fængsel eller i en særlig for saadanne Personer indrettet Sindssygeanstalt, ja det sidste maaske endda paa Grund af Indespærringens ubestemte Varighed vilde være at foretrække, er det selvfølgelig for Forbryderen af største Betydning at undgaa dette sidste. Det er en ren Misforstaaelse, at det skulde være mere humant overfor en Forbryder at indespærre ham som sindssyg end at straffe ham som normal. Det er muligt, at Udviklingen med dens Tendens til Udvidelse af Samfundets Magt over den enkelte vil medføre, at vort nuværende Straffesystem med dets væsentlig efter Forbrydelsen afpassede tidsbestemte Frihedsberøvelse tildels vil blive erstattet af Sikkerhedsforanstaltninger af ubestemt Varighed, langt udover hvad nærværende Udkasts yderst forsigtige Bevægelse i den Retning medfører. Men at dette skulde kunne ske ved en Ændring i, hvad der af Lægevidenskaben henføres under Begrebet »Sindssygdom«, kan dog ikke findes rimeligt.

Det er derhos en Miskendelse af Lægens Competence at lade hans Skøn over Forbryderens mentale Tilstand være eneafgørende med Hensyn til, hvorledes der skal reageres overfor Forbryderen*). Det er Lægens Opgave at undersøge og bestemme Sygdommen og om muligt at angive Midlerne til Helbredelse. Men ligesaa lidt som Lægen bør kunne paatvinge den normale Syge en vis Kur, ligesaa lidt er det hans Sag at afgøre, hvorledes Samfundet vil sikre sig overfor en Sindssyg, hvad enten denne nu har begaaet en Forbrydelse eller kun frembyder Fare i saa Henseende. Det vilde være at paalægge Lægerne en Opgave, som de hverken kan ønske eller forlange, og som det efter deres hele Uddannelse vilde være urigtigt at tildele dem. Og omend den negative Afgørelse: ikke straffes, frembyder mindre reel Betænkelig-

hed, er den dog principielt set ligesaa angribelig som Tildelelsen af den positive Opgave: hvad der skal foretages, vilde være, og den staar derhos som foran anført i nøje Forbindelse dermed.

Imod at fastslaa Sindssyges Straffrihed i Straffeloven taler endelig, at Lægens Diagnose i og for sig ikke behøver at tage noget Hensyn til den forbryderiske Handling, som Personen har begaaet, medens Forholdet mellem denne Handling og Personens mentale Tilstand netop er afgørende for Spørgsmaalet om Samfundets Reaktion. At hos den Sindssyge hele det psykiske Liv er abnormt end sige ligelig abnormt, er et Postulat, som hverken stemmer med almindelig Erfaring eller er almindelig anerkendt i Lægevidenskaben. En Perversitet eller uimodstaaelig Drift i en enkelt Retning vil kunne være tilstrækkelig til, at den, som lider deraf, erklæres for sindssyg, men behøver ingenlunde at udelukke, at den paagældende i andre Henseender er om ikke fuldt normal, hvad grove Forbrydere iøvrigt vistnok sjældent tør siges at være i enhver Henseende, saa dog under en saadan Selvkontrol, at han er paavirkelig af Straf*). Ligesom den til Sindssygens Grad sexuel abnorme kan bevæges af samme Motiver som den normale til at begaa f. Eks. et Tyveri, saaledes kan han ogsaa af Straffen eller Udsigten dertil meget vel tænkes paavirket til at afholde sig fra et Tyveri. Ogsaa i Sindssygeanstalterne anvendes jo Strafforanstaltninger.

I T. U. Mot. S. 23 siges det, at en Række Lande har indført den saakaldte biologiske Metode, hvorved sigtes til den der

*) At Sindssyge uafhængigt af Sygdommen fremdeles kan vedblive at bevæges af almindelige menneskelige Lidenskaber, udtales ogsaa af Dr. Maudsley (Responsibility in Mental Disease London 1881 S. 198), jfr. Udkast til almindelig borgerlig Straffelov for Kongeriget Norge II. Motiver S. 69 (Kristiania 1896), til hvilke Motiver, særlig S. 70 om Kravet om den fornødne **Kausalnexus** mellem Sindssydommen og den forbryderiske Handling, henvises.

foreslaaede Ordning*). Og der nævnes i saa Henseende fransk og belgisk Code pénal samt spansk og japansk Straffelov. Dette er formentlig ikke helt rigtigt. I den franske Code pénal Art. 64, hvormed den belgiske er omtrent ligelydende, hedder det: »Il n'y a ni crime ni délit, lorsque le prévenu était en état de démence au temps de l'action, ou lorsque il a été contraint par une force, à laquelle il n'a pu résister«. Men ved det her brugte Udtryk »démence«, svarende til Romerrettens dementia eller furor, hvilke Udtryk vistnok bruges iflæng, har det ikke været Meningen at betegne Sindssygdom i al Almindelighed, men snarere det samme som i ældre nordisk Lovgivning udtryktes ved »galne eller afsindige«. Imidlertid har Fortolkningen af Art. 64 ganske vist fulgt med den lægevidenskabelige Udvikling, saaledes at Sindssygdom i moderne Betydning antages at medføre Straffrihed, men dette er dog ikke at forstaa saaledes, at Domstolene betragtes som forpligtede til at følge det lægevidenskabelige Skøn**).

*) Betegnelsen »den biologiske Metode« synes forsaavidt mindre heldig, som Forstaaelsen deraf ikke er sikker. I Vergleichende Darstellung des deutschen und ausländischen Strafrechts Allg. Theil Band V. (1908) S. 15 nævnes saaledes som Eksempel paa den biologiske Metode bl. a. Hollands Straffelov af 1881, skønt Sindssygdom her netop ikke er erklæret for i og for sig hjemlende Straffrihed, men Handlingen kun er straffri, forsaavidt den paa Grund af den handelendes Forstandsevners hæmmede Udvikling eller sygelige Forstyrrelse ikke er ham tilregnelig (Art. 37). Snarere kan formentlig »det medicinske Standpunkt« benyttes som en paa Forhaand leforsaagelig Betegnelse for den omhandlede Opfattelse, men det maa selvfølgelig ikke forstaaes saaledes, at Straffrihed for Sindssygde skulde være en af Lægevidenskaben som saadan hævdet Teori.

**) I Code pénal annoté par I. Garçon Paris 1907 hedder det saaledes S. 371: *L'aliénation mentale étant un fait justificatif est souverainement appréciée par les juridictions du jugement. Dans l'état actuel de notre droit, il est certain, que les juges ont le droit d'apprécier l'utilité d'une expertise médico-légale, et qu'ils peuvent ne pas l'ordonner même lorsqu'elle est sollicitée par la défense. Il n'est pas moins*

I den spanske Straffelov af 1870 hedder det (Art. 8), at »el imbecil y el loco« ikke begaar en Forbrydelse og derfor ikke er strafferetlig ansvarlige, medmindre de har handlet i et lyst Mellemrum. De citerede spanske Betegnelser kan vistnok korrekt oversættes ved Aandssvage og Sindssyge, men fra Straffriheden er dog altsaa undtaget Handlinger foretagne i lucida intervalla.

Det bliver saaledes formentlig af gældende Straffelove kun den japanske, hvis Tekst forgæves er søgt fremskaffet, som helt indtager det medicinske Standpunkt. Og det kan end ikke siges, at de senest fremkomne Lovudkast viser nogen almindelig Tendens i den Retning, skønt dette dog vilde være en forstaaelig Reaktion overfor tidligere Tidens Miskendelse af Sindssygdommenes Betydning som normalt udelukkende Straf.

Af saadanne Udkast maa mærkes Professor Thyréns Förberedande Utkast til Strafflag (Lund 1916)*), Entwurf eines schweizerischen Strafgesetzbuches (1918)**), det tyske Entwurf von 1919 (Entwürfe zu einem Deutschen Strafgesetzbuch, Berlin 1920***) og et Forslag til Revision af den

sûr que les juges ne sont pas liés par les résultats de l'expertise, lorsqu'elle a été ordonnée.

) Kap. IV § 1 bestemmer: »Gärning, som begås af avvita, vare från straff fri«, om hvilket Udtryk det i Indledningen (S. 28) hedder: »Dette avser här at omfatte hvarje fullständig otillräknelighet av mera permanent l'atur, alså dels sinnessjukdom (i inskränkt mening) dels sådan utvicklingshämning, som är högrgradig nok att grunda full otillräknelighet.

**) Udkastets § 10 lyder saaledes: »Wer wegen Geisteskrankheit. Blödsinn oder schwerer Störung des Bewusstseins zur Zeit der Tat nicht fähig ist, das Unrecht seiner Tat einzusehen oder gemäss seiner Einsicht in das Unrecht der Tat zu handeln, ist nicht strafbare. Da tidligere foreliggende Udkast (1963 og 1908) havde sluttet sig til det medicinske Standpunkt, maa der tillægges dette sidste Udkast saa meget større Betydning.

***) Udkastets § 18 bestemmer: »Nicht zurechnungsfähig ist, wer zur Zeit der Tat wegen Bewusstseinsstörung, wegen krankhafter Störung der Geistestätigkeit oder wegen Geisteschwäche unfähig ist, das Ungesetzliche der Tat einzusehen oder seinen Willen dieser Einsicht gemäss zu bestimmen.«

italienske Straffelov, *Relazione sul progetto preliminare di codice penale Italiano Libro I* (Roma 1921*).

Men det maa dernæst ikke overses, at selv hvor en Lov eller et Lovforslag maatte indeholde Reglen: Sindssyge er straf-fri, behøver det ikke dermed at være fastslaaet, at Lægens Diagnose: Sindssyg skal betragtes som ikke blot vejledende, men absolut bindende for Domstolen. Den rette Afgrænsning af Lægens og Juristens Kompetence vil i Virkeligheden her vistnok mindre blive bestemt af Lovens Ord end af hver Parts rette Forstaaelse af sit Omraade. Det kunde endog i al Almindelighed hævdes, at der ved »Sindssyg« i Straffeloven maa forstaaes den i retlig Forstand ikke i medicinsk Betydning Sindssyge. Men naturligvis bør Loven ikke affattes saaledes, at man bygger paa en saadan tvivlsom Fortolkning.

Det fremgaar af det anførte, at hvis man nu i vor Straffelov vilde fastslaa ubetinget Straffefrihed for Sindssyge, vilde dette blive noget nær enestaaende, og omend Udlandets Opfattelse i saa Henseende selvfølgelig ikke kan være afgørende, kan det dog ikke nægtes, at der heri ligger en yderligere vægtig Grund til at nære Betænkkelighed ved at opstille en saadan formentlig hverken teoretisk tilstrækkelig begrundet eller praktisk set hensigtsmæssig Regel, der tilmed vilde forringe de Sindssyges Retsstilling**).

I dette vort Standpunkt er den tredje Gruppe (*Olrik*) ogsaa fuldkommen enig, men naar dette Mindretal derhos foreslaar at gøre »Tilregnelighed« til det afgørende Kriterium for Sindssyges Strafbarhed, kan vi ikke slutte os dertil.

»Tilregnelighed« er et juridisk Begreb,

*) I Forslaget findes ingen særlig Bestemmelse om Straffrihed for Sindssyge, men det henviser allo Aandssyge, der begaar Forbrydelser, til Afsondring og Behandling i forskellige Anstalter efter Forbrydelsens Grovhed og Personens Forlighed.

**) Jfr. F. Rüdinger: Om Tilregnelighed som Strafbetingelse. Tidsskrift for Retsvidenskab 1897 S. 170 fl.

og det har som saadant den Fordel for det medicinske Begreb »Sindssyge«, at det bliver Domstolene, som kommer til at bestemme dets Indhold. Men Begrebet er dels utilfredsstillende ved dets Ubestemthed, dels peger det, naar det overhovedet skal have nogen Betydning, hen paa et indre Skyldmoment, som formentlig ikke egner sig til at anvendes som afgørende Skelnemærke. Hvis det anses for rigtigt her at opstille et psykologisk-etisk Krav for Straffens Anvendelse, synes det at foretrække udtrykkeligt at nævne, hvad der i saa Henseende skal anses for afgørende, saaledes som det er sket i K. U. 1912 § 33 og Udkast til østrigsk Straffelov (1909) § 3*), hvilke begge synes heldigere affattet end de foran citerede, iøvrigt i Realiteten dermed væsentlig stemmende tyske og svejtsiske Udkast. Men det forekommer os tvivlsomt, om der vindes noget ved at knytte Spørgsmaalet om Anvendelse af Straf hertil. Naturligvis er Muligheden af en Forbrydelse og dermed ogsaa af Straf udelukket, naar den handlende har lidt af en Sindssygdom, som har berøvet ham Evnen til overhovedet at opfatte de faktiske Forhold eller handle motivbestemt. Men dette følger allerede af de almindelige Regler om Forsæt eller Uagtsomhed som Betingelser for Straf. Hvis man ud derover vil give en paa deres Bevidstheds eller Viljes Forhold til Handlingen grundet Regel om Sindssyges Straffrihed, undgaas det næppe, at Reglen enten kommer til at sige for meget eller for lidt. I bedste Fald havner man i en Formulering som intet siger. Men det er da bedre at erkende Forholdet, som det virkelig er.

Bortset herfra synes det, naar man ved Straffen lægger Hovedvægten paa Beskyttelsessynspunktet, hvad vi mener, man bør, rigtigere at spørge: Er han strafpaa virkelig? end: Er han tilregnelig? Domstolenes

*) Nicht strafbar ist, wer zur Zeit der Tat wegen Geistesstörung, Geistesschwäche oder Bewusstseinsstörung nicht die Fähigkeit besass das Unrecht seiner Tat einzusehen oder seinen Willen dieser Einsicht gemäss zu bestimmen.

Rettesnor bliver herved formentlig rigtigere præget og klarere bestemt.

Vi mener derfor, at man for de Sinds-syge bør opstille den samme Regel, som Kommissionens øvrige Medlemmer har foreslaaet for andre aandeligt abnorme (§ 17), nemlig at Straffriheden beror paa, om Retten efter samtlige foreliggende Omstændigheder, derunder naturligvis navnlig Lægeerklæringer, mener, at de ikke er egnet til Paavirkning gennem Straf, og vi foreslaar § 16 affattet i Overensstemmelse hermed, idet vi dog ikke har anset det for nødvendigt at angive Grundlaget for Rettens Skøn som sket i disse Medlemmers Forslag til § 17.

Der forekommer os ikke i Henseende til Spørqsmaalet om Straf at være Grund til at behandle de Sindssyge anderledes end andre aandelig abnorme*). Uden andre Grænser end de, som Lægevidenskaben opstiller paa vekslende Maade til de forskellige Tider, glider de mentale Forstyrrelser saaledes over i hinanden og kræver alle en saadan Hensyntagen til det konkrete Tilfældes Ejendommeligheder, at det formentlig vil være rettest at undergive dem alle den Regel, at Retten i hvert enkelt Tilfælde maa skønne over, hvilken Fremgangsmaade der bør anvendes.

Der kommer herved en naturlig Sammenhæng og Overensstemmelse i de herhen hørende Bestemmelser og en Sondring ved Lovens Anvendelse mellem vanskelige Grænsetilfælde undgaas. Mener Retten, at den aandelig abnorme er egnet til Paavirkning gennem Straf, kan Straf anvendes. I modsat Fald bliver Spørqsmaalet, om han maa anses farlig for Retssikkerheden, i hvilket Tilfælde Retten bestemmer, hvilke Sikkerhedsforanstaltninger der bliver at træffe overfor ham, saaledes som i Udkastets § 72 foreslaaet. Anses den aandelig abnorme ikke for strafpaavirkelig eller farlig for Retssikkerheden, vil der intet være at foretage overfor ham, medmindre Samfundet

*) Saaledes ogsaa Ernst Møller i Forhandlingerne paa Dansk Kriminalistforenings 9. Aarsmøde S. 127.

i andre Omstændigheder ond den begaaede Forbrydelse finder tilstrækkelig Anledning til Indgriben, hvortil Hjemmel da maa søges andetsteds end i Straffeloven.

Det kunde synes, at der herved lagdes Vægt paa Forbryderens Tilstand ved Domfældelsen i Stedet for ved Handlingens Foretagelse. Men den Indvending, som kan hentes herfra, er vistnok mere af teoretisk end af praktisk Betydning. Meningen med Kravet om Strafpaavirkelighed er ikke at isolere denne Afgørelse fra Handlingen. Ligesom Afgørelsen af, om en Person har været sindssyg eller tilregnelig i Handlingens Øjeblik yderst sjældent kan ske paa Grundlag af en Iagttagelse af hans Tilstand i dette Øjeblik, men maa udledes af Oplysninger og Observationer fra Tiden før og efter, saaledes maa et Skøn over Strafpaavirkeligheden selvfølgelig ogsaa bygges paa en Vurdering af samtlige før, under og efter Handlingen tilstedeværende Momenter. Og hvis en Person paa Handlingens Tid var sindssyg i den Forstand, at Strafs Anvendelse for den begaaede Forbrydelse vilde være formaalsløs, medens hans Tilstand ved Paadømmelsen er saaledes forandret, at han nu maa anses for strafpaavirkelig, er Retten efter vor § 16 hverken nødt til at anvende en Straf, for hvilken der ikke er Brug, eller afskaaret fra at træffe Sikkerhedsforanstaltninger, som mulig maatte findes paakrævede. Der ses i denne Henseende ikke at være nogen betragtelig Forskel mellem de Sindssyge og de andre i Paragrafen omhandlede Personer.

Med Hævdelsen af den Opfattelse, at der ikke i Straffeloven bør indsættes en ubetinget Straffrihedsregel for Sindssyge, er det ikke afgjort, at en Person, som Lægevidenskaben betegner som sindssyg, skal kunne underkastes enhver Straf eller enhver Form af de i Loven anvendte Straffe. Selv naar der ved Fordringen om, at den skyldige skal være egnet til Paavirkning gennem Straf, sigtes til den Straf, hvorom der in concreto kan være Tale, vil der dog opstaa Spørqsmaal om Straffens mulige Virkning paa den Syges Helbredstilstand,

ved hvis Afgørelse det lægevidenskabelige Skøn maa være bestemmende og Hensyn tages til en mulig helbredende Behandling. Det samme gælder for de andre i Paragrafen omhandlede Personers Vedkommende.

Ud fra dette Synspunkt maa vi anse det for rigtigt, at § 17 affattes saaledes, at der bestemmes, at Frihedsstraf for de i § 16 omhandlede Personers Vedkommende altid skal udstaa i en særlig for saadanne Personer indrettet Anstalt eller Anstaltsafdeling, hvor der haves Sikkerhed for, at de psykiatriske Hensyn sker Fyldest.

Med Hensyn til de »Tilstande«, der maa ligestilles med Sindssygdом, vil det vistnok i bedste Fald være overflødigt at opstille en særlig Straffebudsregel for dem, jfr. Forhandlinger paa Kriminalistforeningens 9. Aarsmøde, se særlig S. 128—129.

Da »Aandssvaghed i højere Grad« formentlig ikke kan betragtes som et saadant medicinsk Begreb, at det afgørende Skøn over Tilstedeværelsen deraf unddrages Domstolene, kunde der for saa vidt ikke være Betænkelighed ved at have en ubetinget Regel om Straffrihed for Handlinger foretagne af Personer i saadan Aands-tilstand. Men da tilsvarende Betragtninger som de foran fremførte tildels kommer til Anvendelse her, findes der ingen Grund til at foreslaa en særlig Paragraf for disse Personers Vedkommende.

Et Mindretal (*Goll, Torp*) mener, at Aandssvaghed i de højere Grader og Sindssygdом som saadan ubetinget bør medføre Straffrihed, og har formuleret § 16 i Overensstemmelse hermed.

Til nærmere Begrundelse af vort Standpunkt skal vi anføre følgende:

A. Sindssygdом.

Det har i Strafferetten stedse været antaget, at Sindssygdом i visse Former

bør medføre Straffrihed, og dette Standpunkt har Retsordenen antaget, længe før Psykiatrien indenfor Lægevidenskaben havde uddannet sig et videnskabeligt System. Allerede dette forklarer, hvorfor Jura og Lægevidenskab ikke paa dette Punkt dækker hinanden. Naar Retsordenen paa andre Omraader har Brug for ikke-juridisk Videnskab, anses det for en Selvfølge, at dennes Resultater uden videre maa accepteres, modens Retsordenen naturligvis forbeholder sig til sit eget Brug at drage de juridiske Konklusioner af de givne Præmisser. Paa samme Maade vilde Forholdet utvivlsomt have formet sig, hvis det havde været Lægevidenskaben, som først havde »opdaget« Sindssygdомm:n, og Retsvidenskaben, som derefter havde indrulleret den i sit System, og det havde da heller ikke kunnet anses for tvivlsomt, at Retsvidenskaben da uden videre vilde have bygget paa, hvad Psykiatrien til enhver Tid fastslog som Videnskabens (foreløbige) Resultat.

Da Retsordenen imidlertid havde uddannet sin »Teori« med Hensyn til Sindssygdommenes Evne til at hidføre en Lovovertræders Straffrihed uafhængig af Lægevidenskaben, og da Spørgsmaalet om, hvorvidt en Lovovertræder skal straffes, naturligvis ogsaa naar Lovovertræderen er sindssyg, er et juridisk, ikke et psykiatrisk Spørgsmaal, har Lovgivning og Retspraksis hidtil betragtet Psykiatriens videnskabelige Resultater som Nydannelser, der ikke havde umiddelbar Betydning for Retsordenen, i hvert Fald ikke saaledes, at de som saadanne kunde lægges til Grund for dennes Afgørelser. Dette forklarer, at ingenlunde alle de Sindsforstyrrelser, som Lægevidenskaben betegner som Sindssygdомme, af Juraen betragtes som Straffrihedsaarsager, men kun nogle af dem, og det af Grunde, som intet har med Lægevidenskaben at gøre — ud fra Kriterier, som ikke er lægevidenskabelige.

Psykiatriens Grundbetragtning overfor de Sindssyge er, at de Partier af Hjærnen, hvori de psykiske Evner har deres Sæde, ikke kan være lidende af en Sygdом, uden

at hele det psykiske Liv fungerer abnormt*). Den anerkender derfor ikke længere Begreber som »partiell Sindssygdom« »fikse Ideer« og lign., idet den fastholder, at *ingen* Handling af en Sindssyg tør anses paavirket af den tilstedeværende Sygdom, uanset om en paaviselig Kausahet mellem Sygdom og Handling foreligger eller ikke.

Retsordenen har, uden at kunne benægte disse Læresætninger, hidtil ikke lagt dem til Grund for sin Behandling af de sindssyge Lovovertrædere. Det er — efter traditionel kriminalistisk Lære — ikke Sindssygdommen, der bevirker Handlingens Straffrihed, men den Omstændighed, at denne Sygdom ligesom forskellige andre Aarsager — Beruselse, Febertilstand, voldsom Ophidselse, Lidenskabelighed, ung Alder m. v. — efter Omstændighederne kan medføre, at visse psykiske Evner kommer til at mangle hos Gerningsmanden — Evner, som Straffen kræver til sin psykologiske Forudsætning, og som under eet benævnes »Tilregnelighed«. Mangler disse Evner, bliver Handlingen Gerningsmanden »utilregnelig«, og det er herpaa, Straffriheden grunder sig. Naar Juristen spørger Lægen om en Lovovertræders »mentale Tilstand«, er det for at han gennem sit Kendskab til disse Sygdommes Indvirken paa Sjælelivet kan supplere Juristens Viden og yde Bidrag til den Afgørelse, denne skal træffe med Hensyn til bemeldte Evners Tilstedeværelse. Udover hvad han særlig kan oplyse herom, har hans Diagnose derimod ingen direkte Interesse for Retslæren og dens Afgørelser.

De Evner, som Retsordenen tillægger den afgørende Betydning, og som altsaa konstituerer Tilregnelighedens Begreb, defineres forskelligt: »Viljesevne«, »Bevidsthed«, »være sig selv mægtig«, »besidde skyldigt Herredømme over sig selv« (K. U.

1912) og lign., eller Vægten lægges paa, om Handlingen er et Udslag af Individets »frie Selvbestemmelse«, om det besad Evnen til at skelne mellem ondt og godt, eller mellem strafbart og ikke strafbart, hvorved atter det afgørende Moment kan søges i, om Personen i det hele taget besad denne Evne, eller om han har haft eller manglet den i Forholdet til selve den inkriminerede Handling.

Uden her at komme ind paa, hvilken Værdi de angivne Kriterier mulig maatte have ved Spørgsmaalene dels om den kriminelle Lavalder, dels om andre Abnormtilstande end Sindssygdom*) skal man for den sidstnævntes Vedkommende bemærke, at Kriterierne, hvis de tages strengt, vil føre til at straffe enhver Sindssyg, hvis Lovovertrædelser ikke ligefrem er begaaet under et maniakalsk Anfald i dets højeste Potens — Resultater, som vel knap den mørkeste Middelalder har villet vedkende sig. Fortolker man derimod Kriterierne mere humant, føres Retsordenen ind paa Undersøgelser af filosofisk-spekulativ Art, som Juristerne mangler særlige Forudsætninger for at løse, og som i alt Fald under Udgangspunktets Uklarhed og Mangel paa Konsekvens maa føre til usikre og modsigende Afgørelser.

Den gældende Straffelov staar paa de angivne Teoriers Standpunkt — endda paa dens mindst humane Yderfløj — idet den betinger Straffriheden i transitoriske Tilfælde af »manglende Bevidsthed«, i kroniske Tilfælde af »Mangel paa Bevidsthed om Handlingens Strafbarhed«, og i de egentlige Sindssygdomstilfælde af »Afsindighed«, hvorved efter Motiverne sigtes til den fuldkomne Sindsforstyrrelse, hvori Bevidsthed om Gerningens Betydning ganske mangler.

Dette Bevidstløshedskriterium fastholdes i dets fulde Styrke - selvfølgelig ikke af Domstolene.

Tættest op af Straffeloven holder dog

- *) Nærværende Udkast gør som det vil ses intet Sted Brug af lignende Kriterier.

*) Se Tryde: Bibl. for Læger 5. Række 11. Bind S. 297 flg.

K. Pontoppidan: U. f. R. 1880 S. 124. Chr. Geill: U. f. R. 1896 S. 602 flg.

Winge: Den retsmedicinske Undersøgelse af den sindsyge Lovovertræder S. 48 flg. m. fl.

Højesteret sig, men Reglen er paa ingen Maade undtagelsesfri. For det første **maa** det bemærkes, at Højesteret overfor Beruselse som Regel stiller saa strenge Krav til Beviset for, at Bevidstløshed har foreligget, at det i Eealiteten tenderer henimod en Ikke-Anerkendelse af Bevidstløshedskriteriet paa dette Omraade, og det endog i flere Tilfælde, skønt der vistnok har foreligget patologisk Rus (se saaledes H. R. T. 1896 S. 695, 1902 S. 62, 1903 S. 69, 1908 S. 510 og 1909 S. 387).

Paa Grund af de særlige Betragtninger, som netop Beruselsestilstanden giver Anledning til, kan der dog næppe-skønt patologisk Eus vistnok tør ligestilles med Sindssygdom — lægges videre Vægt derpaa.

Eksempler forekommer imidlertid ogsaa paa det modsatte, nemlig Anvendelse af § 38 — med eller uden Sikkerhedsforanstaltninger — skønt der utvivlsomt *ikke* har foreligget Bevidstløshed (se saaledes H. R. D. 30. August 1904, U. f. E. 1904 B. S. 318, H. E. D. 5. December 1906, U. f. R. 1907 S. 107, og H. E. D. 10. Oktober 1917, U. f. R. 1917 S. 835). I disse Tilfælde synes saaledes den afgørende Vægt lagt paa Abnormiteten selv, Sindssygdommen og dens kliniske Billede, ikke paa Bevidstløshedsmomentet eller dens øvrige symptomatiske Udslag.

I en Række Tilfælde, hvor Underinstanserne paa lignende Grundlag og altsaa ligeledes uden særligt Hensyn til **Bevidstløsheden** har frifundet, har Højesteret derimod forandret denne Afgørelse og — under **Paaberaabelse** af § 39 — domfældt (se saaledes H. R. D. 10. Februar og 2. Maj 1905 (U. f. R. 1905 B. S. 146 og 246) og fra den nyeste Tid H. E. D. 26. Marts 1918 og 17. Maj s. A. (U. f. R. 1918 S. 406 og 705)), i Reglen kun med en Bemærkning om, at Tiltalte ikke kan siges at mangle al Tilregnelighed. I Dommen af 17. Maj 1918 findes dog en noget fyldigere Motivering, hvoraf fremgaar, at Højesteret i Tilslutning til Amtslægens Udtalelser og med Tilsidesættelse af **etslægeraadets** Erklæring

lægger Vægt paa, at Tiltaltes Sindssygdom dog ikke forhindrer, at han er i Besiddelse af en vis Snubhed og desuden ved god Besked med, hvad der er lovligt og hvad ikke — altsaa Momenter, der har Tilknytning til Straffelovens Kriterier. Til en vis Grad noget lignende gælder den citerede H. E. D. 26. Marts 1918.

Særdeles illustrerende for den bestaaende Usikkerhed paa det heromhandlende Omraade er H. E. D. 5. Decembe 1906 (U. f. R. 1907 S. 107) smh. med H. E. D. 2. Oktober 1903 (U. f. E. 1903 B. S. 275). Under den sidstnævnte Sag karakteriseredes den Tiltalte af Distriktslægen, hvis Erklæring tiltraadtes af Sundhedskollegiet, som kronisk Alkoholist, moralsk imbecil og i beruset Tilstand — i hvilken Tilstand han havde begaaet sine Forbrydelser — virkelig sindssyg. Ved Viborg Overretsdøm af 26. Juni 1903 dømmes Tiltalte imidlertid, støttet paa Betragtninger af lignende Art som citeret ovenfor ved H. R. D. 17. Maj 1918 som *fuldt tilregnelig* til Forbedringshusarbejde i 3 Aar, medens Højesteret benytter § 39 og altsaa dømmer ham som *ufuldstændig tilregnelig* — rigtignok til samme Straf. Kort efter at være kommet paa fri Fod begaar han en ny Række Ildspaesættelser, og i Kriminal- og Politirettens Dom af 13. Oktober 1906 hedder det nu paa Grundlag af en af Overlægen ved Kommunehospitalets 6te Afdeling afgiven Erklæring, der *sivilter sig til den ovenfor citerede Distriktslægeerklæring* og altsaa anser hans Tilstand for uforandret:

»Den Omstændighed, at Arrestanten saa kort Tid efter Udstaaelsen af den forrige betydelige Straf har genoptaget sine Brandstiftelser, der er blottede for ethvert fornuftigt Motiv, taler stærkt for, at han i Gerningens Øjeblik ganske har manglet Evnen til at modstaa de sygelige Impulser til **Brandstiftelse** og saaledes **maa** anses for upaavirkelig af Straf«.

Han frifindes herefter som *fuldstændig utilregnelig* under Anvendelse af Sikker-

hedsforanstaltninger efter Straffelovens § 38, og denne Dom stadfæstes af Højesteret, dog mod en ny Motivering i Henseende til Tilregnelighedsmomentet, idet det udtales, at Tiltalte har udført Gerningen i *sindssyg og utilregnelig Tilstand*.

Der er altsaa under den gældende Retintet til Hinder for, at en sindssyg Person paa Grundlag af *samme* Lægeerklæring anses strafskyldig i Viborg, frifindes for Strafskyld i København og derefter af Højesteret den ene Gang anses som ufuldstændig tilregnelig, den anden Gang frifindes for Strafskyld som fuldstændig utilregnelig. Og overses bør det ikke, at de to Frifindelsesdomme, Kriminalrettens paa den ene Side, Højesterets paa den anden, kun i Resultat falder **sammen**, medens Begrundelsen i førstnævnte Dom soges i Tiltaltes manglende Modstandsevne overfor sine sygelige Impulser og deraf følgende Upaavirkelighed af Straf, dens Højesteret øjensynlig forkaster denne Motivering — der jo unægtelig ogsaa er kommen langt bort fra Straffelovens Tilregnelighedskriterier — og opstiller en ny, hentet fra Arrestantens sindssyge og utilregnelige Tilstand, hvorved i dette Tilfælde ikke kan være tænkt paa Bevidstløshed, da Lægeerklæringen udtrykkelig fastslaa, at en saadan ikke har foreligget, og dette — lige saa lidt iøvrigt som *manglende* Bevidsthed om Handlingens Strafbarhed — end ikke gøres gældende af den paagældende selv. *Hvad* det positive er, som *her* bevæger Højesteret til at identificere Sindssyge og Utilregnelighed, oplyses ikke.

Maudsley skriver i sin berømte Bog: »Forbrydelse og Sindssyge«, at Praksis ved de engelske Domstole er saaledes, at de sindssyge Forbryderes Skæbne beror paa et »*Terninge-Kast*«. Et saadant Udtryk kan ikke bruges om de danske Domstoles, navnlig ikke om Højesterets Afgørelser, thi det er i Virkeligheden saare let i hvert enkelt Tilfælde bag de teoretiske Betragtninger at *udfinde* Realitetsgrundene til Afgørelserne og navnlig paavise den Omsorg for Samfundssikkerheden, der ligger til

Grund. Men hvor vigtige disse Hensyn end er, og hvor fortræffelige de enkelte Retsafgørelser for saa vidt maatte være, saa gaar det dog ikke an i Tilregnelighedsspørgsmaalet realiter at so bort fra Principperne og lade Resultatet Straf eller ikke Straf bero paa rene Hensigtsmæssighedshensyn. Ingen Lovgivning har endnu dristet sig hertil, og vil sikkert heller ikke gøre det i Erkendelse af, at det ikke blot for Lovovertræderen er et Spørgsmaal af væsentlig Betydning, om han anbringes i en Straffeanstalt eller i et Hospital, men at ogsaa Samfundet maa fastholde, at der mellem Straf og Sikkerhedsforanstaltning er en Principforskel, fordi den første — i Modsætning til den sidste — besidder et Element af Dadel og Tugt, som Straffen ikke kan undvære uden at miste sit Salt. Nødvendigheden af et klart og brugbart Tilregnelighedskriterium, bygget op paa virkelig videnskabelig Basis, maa derfor fastholdes, og vilde foreligge, selv om alt iøvrigt var uforandret i Tiden fra den gamle til den ny Straffelovs Ikrafttræden.

Men nu er Forholdet jo saaledes, at Tilregnelighedsspørgsmaalets Afgørelse for Fremtiden ikke længer ligger i de juridiske Dommeres Hænder alene, men for en stor Del og i de største Sager tillige i Nævningernes. Nødvendigheden af et klart og bestemt, om man vil, et haandgribeligt **Tilregnelighedskriterium** er dermed blevet rent ud tvingende. En Retsbelæring paa det nuværende Retsgrundlag vilde, hvis den kritikløst tog Straffelovens Standpunkt op igen, hurtigt føre til uholdbare Resultater. Men en Retsbelæring, der skulde gøre de fornødne Forbehold med Hensyn til de baade teoretiske og praktiske Hensyn, som den hidtidige Domstolspraksis har anset det for rigtigt at tage, og som Domstolene i deres hidtidige Skikkelse har været i Stand til at tage, vilde sikkert opnaa at hensætte Nævningerne i en Tilstand af fuldkommen Forvirring, og derved faa Ansvar for, at deres Afgørelse fik et om muligt endnu stærkere Tilfældighedspræg end Terningekastets Udfald.

Et brugbart Kriterium kan efter vor Formening kun faas ved, at Retsvidenskaben tager Konsekvenserne af, at den overfor Sindssygdommene opererer med en anden Videnskabs Materier, og derfor maa acceptere denne Videnskabs Resultater som en Helhed.

Naar det efter disse staar fast, at, naar Sindssygdом er konstateret, er Beviset ført for, at *hele* det psykiske Liv fungerer abnormt (jfr. ovfr.), saa er den juridiske Konsekvens heraf, at der for Retsordenen i Forhold til den sindssyge Lovovertræder mangler Beviset for Tilstedeværelsen af *en virkelig forbryderisk Vilje, uden hvilken Straffen mangler sin psykologiske Forudsætning*. Og dette maa fastholdes, uden at Retsordenen bor indlade sig paa de for den fremmede Undersøgelser af, om Sygdommen symptomatisk ytrer sig ved, at abnorme Impulser — paaaviseligt — opstaar, eller at normale Kontrastforestillinger — upaavise- ligt — ikke opstaar, saavel som om et Aarsagsforhold mellem Sygdommen og Ger- ningen i det enkelte Tilfælde lader sig paa vise. Resultatet maa fra det angivne Ud- gangspunkt i alle Tilfælde blive Straffri- hed for Lovovertræderen.

De Indvendinger, der fra juridiske Side rejses herimod, er efterhaanden blevet i mindre og mindre Grad af principiel Natur. De retter sig mere mod Standpunktets for- muntlige uheldige Konsekvenser, særlig i to Retninger: dels at Retten derved bliver afhængig af den Usikkerhed, som for den lægelige Diagnose ofte opstaar ved Afgø- relsen af, om Sindssygdом er til Stede eller ikke, dels at Lægen hermed vil faa det af- gørende Ord ved Afgørelsen af det til so- ciale Hensyn nøje knyttede Spørgsmaal, Straf eller ikke Straf.

Den første Indvending er i og for sig kun en Fremhævelse af det Faktum, at der ikke er en skarp Grænse mellem aandelig Sundhed og Sygdом, men at der mellem begge bestaar en kontinuerlig Række Over- gangsled, hvorfor det selvfølgelig paa Grænse- omraadet til en vis Grad kommer til at bero paa et individuelt Skøn, hvornaar den ene

skal siges at høre op, og den anden begynde. Retsordenen har dog ikke hidtil paa Grund af slige Overgangsleds Tilværelse, der som bekendt er fælles for al Naturens Udvik- ling, afholdt sig fra at acceptere dens Fæ- nomener (jfr. f. Eks. Straffelovens §§ 203 og 204), og særlig bør de traditionelle Til- regnelighedsteoriens Forsvarere erindre, at deres Fæstning i saa Henseende kun er et Glashus. I Forhold til Retsordenen betyder Indvendingen lidet eller intet. Det er Re- sultaterne, som vedkommer Retten, ikke de mulige Fødselsveer, hvorunder de blev til. Muligheden af Fejltagelser bør natu- rligvis gøres saa lille som muligt, ved at saa megen Sagkundskab som muligt inddrages til Afgørelse og Begrundelse af Resultatet; men nogen absolut Garanti imod, at Fejl- tagelser indløber, kan Retsordenen lige saa lidt kræve paa dette Omraade som indenfor sine egne Omraader.

Ingen kan dog bestride, at Muligheden for Fejlskøn bliver langt ringere, naar man bygger paa Kriterier, der er sanktioneret af Videnskaben, og hvis Tilstedeværelse søges fastslaaet af de paa dette Omraade mast sagkyndige, end naar man som Ud- gangspunkt opstiller psykologiske Kon- struktioner, der savner videnskabeligt Grund- lag, og overfor hvilke derfor saavel det juridiske som et eventuelt lægevidenskabe- ligt Votum i Virkeligheden beror paa et Lægmandsskøn.

Forsaavidt Indvendingen paa den anden Side vil have taget i Betragtning en formentlig Tilbøjelighed hos Lægerne til at drage *for meget* ind under Sindssyg- dommenes Omraade, og erklære en Mængde Individer, som lider af isolerede sygelige Forestillinger, moralske Defekter, nervøse Symptomer og lign. for sindssyge, maa det hævdes, at Psykiatrien ikke vedkender sig en saadan Tilbøjelighed (se i det hele Ud- viklingen hos Geill 1.c.), men gør opmærk- som paa, at den Omstændighed, at Psy- kiatrien i de senere Aar har optaget til Studium den Række af sygelige nervøse Symptomer, som forbinder de psykisk sunde med de sindssyge, ingen Forandring har

gjort i Opfattelsen af *Grænserne* for den *Hjærnesygdom*, der kaldes *Sindssygdom*, og som kræver en Række særlige Sygdomssymptomer, der ikke findes hos Overgangssymptomerne, og som *maa* til, for at man kan konstatere en af Sindssygdommen af grænsede Former.

Med Hensyn til den anden foran nævnte Indvending, da beror denne paa en Vildfarelse. Spørgsmaalet: Er Tiltalte sindssyg (utilregnelig)? hører som Skyldspørgsmaalets øvrige Dele ind under Domstolenes (Nævninger og Ret) Afgørelse, og de lægevidenskabelige Autoriteter vil have at overbevise disse om deres Votums Rigtighed, uden at der i saa Henseende kan paa-vises nogen Forskel mellem dette Skøn og Sagens øvrige Bevismidler. Er Lægerne enige, fremtræder deres Udtalelse som en opinio communis doctorum, er der naturligtvis ingen Tvivl om, at den vil blive fulgt. Men er de Lærde uenige — og det er jo netop Tvivlstilfældene, der ængster Juristerne — fremgaar det af Retsplejelovens § 204, 2det Stk., at det bliver de Sagkyndiges Sag hver for sig at udvikle og begrunde deres Opfattelse, efter Omstændighedene coram publico i kontradiktorisk Form, og det bliver da sluttelig Rettens Sag at vælge mellem de fremsatte Meninger. Den nu gængse Fremgangsmaade: en enkelt Erklæring, med hvis Konklusion Sagen er afgjort, er ikke længere den eneste mulige, og vil, som Forholdene udvikler sig, efterhaanden næppe engang blive den mest almindelige.

Tilbage bliver kun det Faktum, at *Lægens Afgørelse, naar den følges af Domstolene*, bliver afgørende for *Arten* af de Repressionsmidler, hvormed Samfundet søger at beskytte sig mod Lovovertræderen. Men dette er *formentlig* ogsaa en Selvfølge. Erkendes Lovovertræderen af Retten at være sindssyg, og maa det, som af Psykiatrien hævdet, erkendes, at dette betyder, at *hele* hans psykiske Liv fungerer abnormt, saa maa det ogsaa være givet, at Straf ikke er den rette Repressionsmetode overfor ham, men at han bør underkastes en Kur

og Pleje, eventuelt, hvis det drejer sig om en uhelbredelig, kun det sidste. Hvad Samfundet kan kræve, og Juristerne som dets Vogtere bør fordre, er kun, at Samfundssikkerheden skal værnes mod den farlige Sindssyge ikke mindre end mod den farlige Sjælsunde. Den gældende Ordning har paa dette Omraade været lidet betryggende, dels fordi man i ganske utilstrækkelig Grad har raadet over sikrede Anbringelsespladser, dels fordi Anbringelsens Art og Varighed i for høj Grad unddrog sig samfundsmæssig Kontrol og Garanti. Ved Oprettelse af et Kriminalasyl er der for en Del raadet Bod paa den første Ulempe, og den saaledes paabegyndte Udvikling bør selvfølgelig fortsættes, som Nødvendigheden byder, og i de Former, Videnskaben anser for paakrævet. Ved nærværende Udkasts § 72 søges der raadet Bod paa de sidst anførte Ulemper, idet det derefter bliver Domstolene, som bestemmer baade Sikkerhedsmidlernes Art og Omfang, ligesom ingen Ændringer kan foretages i disse uden Rettens Sanktion.

Under Henvisning til den af os ovenfor omtalte psykiatriske Grundbetragtning, at enhver virkelig Sindssygdom medfører, at hele den paagældendes Hjemmevirksomhed maa anses patologisk bestemt, og at derfor ingen Handling af den Sindssyg tør anses upaavirket af Sygdommen, uanset om en Aarsagsforbindelse mellem Sygdom og Handling lader sig paavise — en Betragtning som formentlig staar urokket — maa vi principielt tage Afstand fra det af Glarbo, Johansen, Krabbe fremsatte Forslag, der netop aabner Vejen til at belægge Sindssyges Handlinger med Straf. Man tør maaske haabe, at dette faktisk kun sjældent vil ske, selv om hint Forslag maatte blive vedtaget, men det vil ialtfald lade en Dør aaben for Retten til uden formel Forkastelse af de psykiatriske Erklæringer og eventuelt under *Omgaelse* af et bekræftende Svar fra Nævningerne paa Spørgsmaalet, om Sindssygdom har foreligget, at idømme Straf.

Vi formener, at det nævnte Mindretals

Forslag netop herved medfører et betænkeligt Brud paa det i Retsplejelovens § 885 udtalte Princip, at Tilregnelighedsspørgsmaalet er undergivet Nævnernes Afgørelse; og vi kan ikke se, at denne Del af Skyldspørgsmaalet bør behandles anderledes end dets øvrige Led (se vore Bemærkninger ovenfor Sp. 55).

Endelig mener vi, at det er en logisk Fejl, naar det nævnte Forslag ogsaa for den Sindssyges Vedkommende lader Straffbarheden afhænge af, om han kan anses egnet til Paavirkning gennem Straf. »Strafmodtageligheden«, der bestemmes ved Personens Tilstand paa Straffuldbyrdelsestiden, kan og bør ikke være afgørende for Besvarelsen af det Spørgsmaal, om Personen i Handlingsøjeblikket har været i en Tilstand, der udelukker enhver begrundet Dom over, hvorvidt Straf overfor ham har et fornuftigt Formaal. Naar Strafmodtageligheden for de andre i Udkastets § 17 nævnte Personer — Imbecile, Degenererede etc. dog er gjort til Kriterium for Straffbarheden, kan denne Afvigelse fra det logisk rigtige forsvars dels derved, at man for disse Kategoriers Vedkommende ikke har noget andet brugbart Kriterium, og dels derved, at disse Personers mentale Tilstand kun rent undtagelsesvis, om nogensinde, vil være en principielt anden ved **Paadømmelsen** end paa **Gerningstiden**. For de Sindssyges Vedkommende har man derimod i selve Sindssygdommen et klart og simpelt Kriterium. Og netop ved Sindssygdom er det ingenlunde sjældent, at Tilstanden i Gerningsøjeblikket er en ganske anden end ved **Paadømmelsen**. **En** paa »Strafmodtageligheden« bygget Afgørelse vil kunne iøre til, at Straf idømmes i Tilfælde, hvor den paa Grund af Gerningsmandens Sindssygdom i Gerningsøjeblikket savner ethvert fornuftigt Formaal.

ED tilfredsstillende Ordning kan derfor formentlig kun opnaas ved at give de Sindssyge den Særstilling, som de har faaet i vort Forslag.

Det skal sluttelig i Anledning af de ovenfor Sp. 34 fremsatte Bemærkninger

fremhæves, at vi kun har sluttet os til den foreliggende Formulering af Udkastets § 72 ud fra den Forudsætning, at Udtrykket »farlig for Retssikkerheden« ikke **forstaas** i snævrere Forstand som »samfunds« eller »almenfarlig«, men saaledes at enhver Sindsyge, der med Føje kan antages efter Frifindelsen at true **Retsgoder** af ikke ganske underordnet Beskaffenhed, forsaavidt er »farlig«, hvorfor Domstolene er beføjet til at træffe Sikkerhedsforanstaltninger overfor ham. I saa Henseende maa fremhæves, at § 72 ikke alene giver Anvisning paa at anbringe den Sindssyge i en Kur- eller **Plejeanstalt** (Frihedsberøvelse) men netop aabner Adgang til at anvende Sikkerhedsforanstaltninger af mindre indgribende Art, naar disse skønnes tilstrækkelige.

B. *Aandssvaghed.*

Ogsaa paa dette Omraade foreslaar vi — i alt væsentligt af de oven. udviklede Grunde — at knytte Straffriheden til Tilstandens Beskaffenhed — **Aandssvaghedens** Grad — og slette det af den gældende Ret opstillede yderligere Krav om, at Tilstanden tillige skal have ophævet Lovovertræderens »Tilregnelighed«.

Et Mindretal (*Olrik*) udtaler følgende: Mellem den Affattelse, der foreslaas af *Glarbo*, *Johansen* og *Krabbe*, og min Affattelse, er der ikke nogen principiel Uoverensstemmelse, og jeg kan paa væsentlige Punkter henvise til den Udvikling, der af disse Medlemmer er givet foran, navnlig Sp. 36 ff. Større er Afstanden fra det Mindretal, der repræsenteres af *Goll* og *Torf*. Vi har dog kunnet komme hinanden saa vidt i Møde, at det egentlig kun er paa et enkelt — men ganske vist vigtigt — Punkt, Uoverensstemmelsen fremtræder. Det drejer sig om, hvorvidt Utilregneligheden skal anses paa Forhaand til Stede i Tilfælde af Sindssygdom (og dermed ligestillede Tilstande), eller om der skal finde en selvstændig Vurdering af **Spørgsmaalet** Sted, hvad der er

Flertallets Opfattelse. Til Begrundelse af mit Forslag skal jeg her anføre:

Tilregnelighedsafgørelsen beror efter min Opfattelse paa en Art social Vurdering, om Gerningsmanden i aandelig Henseende falder indenfor eller udenfor et vist Normalbegreb i Samfundet. Dette beror i første Række paa etisk-retlige Hensyn. Spørgsmaalet, om Sindssygdom foreligger, afgøres efter Hensyn af en ganske anden Karakter. Lægen kan og vil kun træffe sin Afgørelse efter lægevidenskabelige Hensyn, og der kan ikke have nogen Sikkerhed for, at de to Grupper af Hensyn i alle enkelte Tilfælde fører til samme Resultat. Lægen vil end ikke kunne være tjent med, at der tillægges ham Afgørelsen paa Omraader, der ligger udenfor hans Kald, og at der derved — hvad der maatte blive Tilfældet for den samvittighedsfulde Læge — til hans Lægeudtalelser indskydes ham Momenter af en social Vurdering, overfor hvilke han ifølge sin Opgave og sin Uddannelse maa blive famlende. Lægen har Krav paa at faa Lejlighed til at oplyse Kendsgerninger fra lægelig Side, hvad nu ingen vil nægte ham; paa Grundlag heraf maa den retlige Bedømmelse finde Sted gennem de Organer, Samfundet har skabt i dette Øjemed (Domstole, Nævninger).

Til det anførte kommer, at Sindssygdom synes saa slet egnet som muligt til at tjene som et saadant paa Forhaand afgørende Begreb. Hvad Sindssygdom er, har ikke blot til de forskellige Tider været Genstand for vidt afvigende Opfattelser, men end ikke indenfor samme Tid er Opfattelsen ensartet. Det indrømmes fra alle kyndige Psykiatrikeres Side, at bestemt afgørende Kriterier ikke kan gives her; Sindssygdom er — som det for nylig fra saadan Side er blevet sagt — »et slet afgrænset og vagt patologisk Begreb«. En Henvisning til Tilstandens »Sygelighed« er — da heller ikke Sygdomsbegrebet som saadant er fast udformet med bestemte Grænser — ikke en Fjernelse af Vanskelighederne, men højst en Flytning af disse. Endelig møder Vanskelighederne vel endog i forstærket Grad, naar den bindende Af-

gørelse skal gælde ikke blot med Hensyn til Sindssygdom, men ogsaa »Tilstande, der maa ligestilles dermed«, hvorved Vagheden saa at sige føres ud i anden Potens.

Naar da Ordningen bliver den, at Lægerne her som andetsteds, hvor det drejer sig om at drage Nytte af deres Fagkundskab, oplyser om Kendsgerningerne, medens Dommerne — eventuelt Nævningerne — paa Grundlag heraf afgør den retslige Bedømmelse, vil det sikkert blive den overvejende Regel, at Konklusionen kommer til at stemme med de fra lægelig Side givne Præmisser. Men den praktiske Erfaring viser, at det ikke absolut behøver at være saa. Der findes Tilfælde, hvor Sindssyge har vist sig at reagere paa fuldt normal Maade overfor Straf eller overfor den gennem Tilhold eller lignende i Udsigt stillede Straf. Der er ogsaa Grænsetilfælde, hvor det skønnes at maatte væve fuldt berettiget at lade Straffen træde i Funktion for at se, om den ikke vil naa sit Øjemed. Hvis den saa alligevel skulde vise sig at svigte, vil dette, naar Spørgsmaalet atter maatte foreligge overfor den samme Person, være et nyt Moment, der indgaar i Bedømmelsen af hans Tilregnelighed og mulig indicerer en saa dyb Uoverensstemmelse, at Straf maa udelukkes, og i Stedet Sikkerhedsforanstaltninger mod den paagældende Forbryder træffes. Det maa jo nemlig i denne Forbindelse erindres — og herpaa lægger jeg megen Vægt — at overfor den utilregnelige som den tilregnelige er det sociale Krav det samme; kun Reaktionen er forskellig, og denne Forskel er mindst af alt til den utilregneliges Fordel. Den som utilregnelig konstaterede Forbryder vil normalt være hjemfalden til en Reaktion fra Samfundets Side gennem Sikkerhedsforanstaltninger, hvis Udstrækning og Betingelsesløshed paa ganske afgørende Maade stiller ham ringere end den normale Forbryder, overfor hvem Strafindgrebet dels gennemgaaende er langt mere begrænset, dels i sin Træden i Funktion knyttet til en Række vigtige Betingelser (jfr. herved den i sin Tid af v. Liszt udtrykte Tanke om Straffeloven som Forbrydernes *magna charta*).

For mig er der endnu to Omstændigheder, der vejer vægtigt til ved Afgørelsen. Den første er den, at ingen gældende Straffelov og heller intet fremmed Udkast er gaaet den Vej her at lade enhver som Lægskøn udtalt Sindssygdom tjene som umiddelbart afgørende*). Det maa da i den offentlige Mening give en Følelse af Utryghed i høj Grad, om dansk Straffelovgivning ene af alle skulde udlevere denne vigtige social-retlige Afgørelse til et netop paa Grænseomraaderne mere eller mindre tilfældigt lægeligt Skøn.

Den anden Omstændighed er Hensynet til, hvad der ellers overalt er Reglen, hvor en retlig Afgørelse af Mentalitetens Betydning skal træffes. Naar Sindssygdom og strafferetlig Utilregnelighed paa Forhaand identificeres, sker det paa Grundlag af en fra visse lægelige Sider fremsat Paastand om, at enhver Form for Sindssygdom betegner en saadan Indvirkning paa, Alteration af hele Sjælelivet, at hver enkelt af dettes Ytringer er sygeligt bestemt og derfor falder udenfor strafferetlig Vurdering. Rent bortset fra, at Lægen som nævnt ikke er kaldet til eller kan ønske at træffe denne sidste Afgørelse, er Opfattelsen i denne Almindelighed et Postulat, der intet Steds ses begrundet og er i Strid med, hvad der erkendes fra psykiatrisk Side paa andre Omraader, hvor tilsvarende Afgørelser skal træffes. Skal det afgøres, om en Person skal umyndiggøres, om en Testator har haft Testationshabilitet, om en Retshandel er gyldig o. s. v., er det ingensinde fra lægelig Side paastaet, at en simpel Paavisning af Sindssyge skulde være tilstrækkelig, hvad i øvrigt ogsaa vilde skabe en i høj Grad skræmmende Utryghed i Samfundet. Der er fra juridisk og lægelig Side tværtimod Enighed om, at det endvidere maa selvstændigt undersøges, om de Dispositioner, hvorom der er Spørgsmaal, er

truffet under Paavirkning af Sindssygdom, saaledes at denne har været bestemmende for deres Indhold og Retning, og kun hvis en saadan Paavisning foreligger, foretages det retlige Indgreb i den paagældendes Raadighedssfære (jfr. nu ogsaa §§ 64 og 65 i Lov 30. Juni 1922 om Umyndighed og Værgemaal). Det synes ikke forklarligt, at en tilsvarende Undersøgelse ganske skulde kunne undlades, naar det gælder den endnu vigtigere Afgørelse, om en Person falder ind under Statens Straffemyndighed. Værd at lægge Mærke til er det vel ogsaa, at Lægevidenskaben i sine nyeste Fremtoninger heller ikke længer fastholder, at naar Sindssygdom i en eller anden Form blot foreligger, er Fornuftmæssigheden af enhver Handling af den sindssyge udelukket, jfr. herved de foran Sp. 36 anførte Lægeudtalelser. Hertil synes slet ikke taget Hensyn i det Forslag, der foreligger fra Golls og Torps Side.

Ligesom de andre Grupper er jeg paa det rene med, at selve Afgørelsen af Tilregnelighedsspørgsmaalet i en stor Mængde Tilfælde kan ventes at ville blive den samme, enten den ene eller den anden Opfattelse følges. Men det er for mig ligesom vistnok for den større Gruppe vigtigt at se den fremhævede Synsmaade fulgt, fordi det kan blive af vital Betydning for den enkelte, og fordi Samfundet ikke kan være tjent med de Friktioner, som utvivlsomt ikke vil udeblive, hvis man paa dette Omraade opgiver et retligt Skøn og erstatter det med et udelukkende lægeligt.

Naar der i det foregaaende er talt om Sindssygdom, gælder tilsvarende Bemærkninger ogsaa med Hensyn til Aandssvaghed, ja, endog i forstærket Grad, forsaavidt det jo ikke fra nogen Side paastaas, at enhver Aandssvaghed udelukker Tilregnelighed, men kun at dens højere Grader gør dette.

Mellem den større Gruppe og mig er der den Forskel, at medens jeg optager en Henvisning til Tilregnelighed som det afgørende, erstatter hin Gruppe dette med Betragtning af den paagældendes Modtagelighed for Straf. Jeg mener, at dette

*) Det indrømmes fra alle Sider, at der ikke kan lægges en saadan Opfattelse ind i den Maade, hvorpaa Straffelovens § 38 fremhæver »Afsindighe«. Det samme gælder med Hensyn til den franske Code pénal Art. 64, forsaavidt denne paa tilsvarende Maade nævner sen état de démence.

er en for ensidig **Frømdragen** af et enkelt, ganske vist vigtigt Moment, der indgaar i Tilregnelighedsbegrebet. Selve dette er ganske vist ikke skarpt afgrænset, **hvad** der er umuligt, hvor det drejer sig om at anlægge en saa alsidig betinget, socialretlig Maalestok. Men det gaar alligevel ikke an at borteliminere dette Begreb, fordi det hænger nøje sammen med den indenfor Samfundet nødvendige Frihed: den »normale» Borger skal kun, naar han har for-gaaet sig mod Samfundet paa en af de i Loven nærmere angivne Maader, og kun i det Omfang, Loven da hjemler, underkastes Samfundsmagtens Tvang. Med den dybere Forstaaelse af Sindets Sygdomme, der fra Lægekredse er trængt ud i Samfundet, er det sandsynligt, at Afgørelsen »sindssyg« og »utilregnelig paa Grund af Sindssygdom« i en stor Mængde Tilfælde vil falde sammen. Det er imidlertid af Vigtighed ikke at overse, men netop tage Hensyn til, at Mulighed for det modsatte dog er til Stede, og hertil hjælper Tilregnelighedsbegrebet. Men det bør da ogsaa tages i sin naturlige Betydning og ikke indsnævres af Hensyn, der vel har stor Betydning, men ikke paa Forhaand bør være eneafgørende.

§ 17. K. U. 1912 Mot. S. 48—49, T. U. Mot. S. 24—25. Indenfor Kommissionen har der ikke været Tvivl om, at en Bestemmelse om »formindsket Tilregnelighed« i den Form, hvori den er givet i Straffelovens § 39, maa betegnes som forfejlet. Men medens *larbo*, *Johansen* og *Krabbe* har samlet alle de abnorme Sjælstilstande under den fælles Regel i § 16, saaledes at § 17 kun bliver en dertil sig sluttende Bestemmelse, hvorom det fornødne forsaavidt er bemærket ovenfor, har *Goll*, *Olrík* og *Torf* henført en Del af de i Straffelovens § 39 omhandlede Tilfælde under § 17, 1ste Stk.

Med Hensyn til § 17 iøvrigt bemærkes:

Fejlen ved Straffelovens § 39 ligger hovedsagelig i, at man har koblet en saakaldet formindsket Tilregnelighed sammen med en almindelig Strafnedsættelse. Løses

Sammenkoblingen, bliver ogsaa Begrebet formindsket Tilregnelighed dels overflødigt, dels misvisende. Det, der i Straffeloven maa afgøres, bliver, hvorledes Behandlingen skal indrettes, hvor Talen er om sjælelige Defektiltstande, der ikke saaledes som de i § 16 nævnte maa antages ubetinget at udelukke Anvendelse af Straf. Hvad der i saa Henseende anføres i T. U. Mot. S. 25, kan Kommissionen i det hele slutte sig til, og i Udkastets § 17 er derfor T. U. § 17 optaget næsten uforandret. I de Tilfælde, hvor der er Tale om en akut Forrykkelse af den sjælelige Ligevægt, vil der kunne være Spørgsmaal om en Nedsættelse af Straffen med Bevarelse af Rammerne for den straf-feretlige Behandling, jfr. Udkastets § 87 og tildels § 86 Nr. 4. Hvor Talen derimod er om dybere liggende og varigere sjælelige Defekter, bør der, for saa vidt Straf overhovedet anvendes, ikke blive Spørgsmaal om nogen Strafnedsættelse, derimod vel om en noget egenartet Behandling, der tager Hensyn til den psykiske Defekt. Men overfor Tilstande af denne Art vil der meget jævnlig — enten straks eller senere, hvis den paagældende viser sig uegnet til Paavirkning **gennem** Straf — blive Spørgsmaal om i Stedet for Straf at anvende Sikkerhedsforanstaltninger af den i Udkastets § 72 ommeldte Art. Dette sidste er en ny Form for Samfundets Reaktion overfor saadanne Personer, hvortil Kommissionen har ment at maatte give Adgang, fordi der blandt disse aandelig defekte Personer findes nogle af de farligste og med Samfundets rolige Forhold mest uforligelige Forbrydere.

§ 18. I den gældende almindelige borgerlige Straffelov findes ingen Bestemmelse, der direkte udtaler, hvorvidt Beruselse kan ophæve eller formindske Tilregneligheden, jfr. derimod Straffelov for Krigs-magten § 50.

I Motiverne til Straffeloven S. 48 og 49 er det forudsat, at Beruselse efter Omstændighederne **saa** vel vil kunne medføre Straffrihed efter § 38 som Strafnedsættelse efter

§ 39. Højesteret har ogsaa i enkelte Tilfælde statueret Utilregnelighed paa Grund af Beruselse, men i Almindelighed har Domstolene ikke været tilbøjelige til at tillægge Beruselse Betydning til Udelukkelse eller Formindskelse af Tilregnelighed og Straf.

Under Hensyn til, at erfaringsmæssigt visse Forbrydelser, f. Eks. Volds- og Sædelighedsforbrydelser, meget ofte begaaes under Paa virkning af stærke Drikke, har man ment i almindelig Del at burde give en udtrykkelig Regel om, hvorvidt Beruselse kan medføre Utilregnelighed og derfor Straffrihed.

Reglen er optaget i § 18 og gaar ud paa, at Beruselse kun udelukker Anvendelse af Straf, naar Gerningsmanden har handlet uden Bevidsthed. Et saadant Forhold vil foreligge ikke blot, hvor Beruselse er steget til en saadan Højde, at den udelukker enhver Slags Handling — og hvor der derfor kun bliver Spørgsmaal om Undladelsesforbrydelser — men ogsaa, hvor den paagældende paa Grund af Beruselse er bragt saaledes fra Vid og Sans, at han maa antages at handle ganske ubevidst. Kun naar der foreligger en saadan Tilstand, har man ment, at Straffrihed bør indtræde. Det er klart, at den, der selv bringer sig i en saadan Tilstand med det Forsæt i denne at begaa den straffbare Handling, saa vel som den, der beruser sig med Bevidsthed om, at han, naar han er beruset, har en Hang til at begaa den paagældende Forbrydelse, vil kunne straffes som skyldig i en forsætlig — henholdsvis uagtsom — Forbrydelse, selv om han under selve Beruselsen *maa* antages at have handlet uden Bevidsthed. Dette følger af de almindelige Regler om, hvad der udkræves til Forsæt og Uagtsomhed.

Naar Gerningsmanden ikke har handlet uden Bevidsthed, vil han være at belægge med Straf uanset Beruselsen, og det bliver at afgøre efter de almindelige Regler, om Handlingen kan tilregnes ham som forsætlig eller uagtsom. Fra Straffelovgivningens Side maa der paa Grund af den Hang til Nydelse af stærke Drikke, der ofte findes indenfor Forbrydernes Kreds, og fordi det ofte bagefter vil være vanske-

ligt at afgøre, i hvilken Grad Beruselsen har været bestemmende for den paagældende Handling, vises stor Varsomhed ved at opfatte Beruselsen som en Tilstand, der i Almindelighed skulde paakalde Læmfældighed i Samfundets Reaktion overfor Forbryderen. Hermed er dog ikke udelukket, at Strafnedsættelse *kan* finde Sted paa Grund af Beruselse, naar de i Udkastets § 87 foreskrevne Betingelser er til Stede. I nyere Love og Udkast findes undertiden optaget en Bestemmelse om, at Adgang til Strafnedsættelse er udelukket ved selvforskyldt Beruselse. Kommissionen har fundet det betænkeligt at optage en saadan ubetinget Regel, jfr. tildels hvad herom er bemærket i T. U. Mot. pag. 26.

Af Hensyn til den Fare, Beruselse erfaringsmæssigt kan medføre, har man i § 133 optaget en Straffebestemmelse for den selvforskyldte Beruselse, der medfører Fare for andre, og i Forseelseslovens § 27 er fastsat Straf for den, der skænker, lader skænke eller uddeler stærke Drikke til kendetilg berusede Personer eller til Personer under 16 Aar. Endelig er der i § 75 aabnet Adgang til ved Siden af eller i Stedet for Straf at anvende tvungen Anbringelse i en Helbredelsesanstalt for Drankere.

§§ 19 og 20 giver Udtryk for Sondringen mellem Forsæt og Uagtsomhed og indeholder en til Straffelovens § 43 svarende Regel, hvorefter uagtsomme Handlinger kun straffes, naar det særlig er hjemlet. Naar man ved Siden heraf har fundet det rigtigt i § 19, 1. Stk. udtrykkelig at udtale, at Straffebestemmelserne, naar ikke andet er bestemt, finder Anvendelse paa forsætlige Lovovertrædelser, er det sket bl. a. for derigennem i Lighed med Straffelovens § 42 at fastslaa, at der, naar ikke andet fremgaar af Lovbudet, ikke kan kræves særlig Hensigt, Motiv eller lignende, men at det er tilstrækkeligt, at der foreligger Forsæt, saaledes som dette nærmere er bestemt i § 19, 2. Stk. At Straf ikke finder Anvendelse paa Lovovertrædelser, der hverken kan tilregnes som forsætlige eller som

uagtsomme, er forudsat som selvfølgelig uden særskilt Omtale.

Ved Siden heraf har man i Modsætning til, hvad der er Tilfældet i den gældende Straffelov (jfr. dennes Motiver S. 55), givet en nærmere Bestemmelse af, hvad der forstaas ved henholdsvis Forsæt og Uagtsomhed. Formuleringen er i det væsentlige i Overensstemmelse med T. U. § 20 og tilsigter navnlig at indbefatte den saakaldte *dolus eventualis* under Forsæts begreb, hvad der nu anses for gældende Eet, jfr. bl. a. Højesterets Dom af 1. Juni 1900 i H. R. T. 1900 S. 167, U. f. R. 1900 S. 526. I § 20 er det ved Udtrykket »hans Pligt« tilsigtet at tilkendegive, at der ved Bedømmelsen af, om Uagtsomhed foreligger, maa tages Hensyn til, om den paagældende har udvist saadan Agtpaagivenhed, som under de givne Omstændigheder med Rimelighed kan kræves af en Person med hans Evner og Udvikling.

løvrigt henvises i det væsentlige til K. U. 1912 Mot. S. 55-61 og T. U. Mot. S. 29—32, hvorved bemærkes, at Kommissionen deler den Opfattelse, der nu i Almindelighed er gældende, at det ikke altid er muligt at opstille nogen skarp Modsætning mellem Forsæt og Uagtsomhed. Dette har ført med sig, at man dels i større Omfang end efter den gældende Ret hjemler Straf i alt Fald for grov Uagtsomhed, dels i Modsætning til den gældende Straffelov ved Fastsættelsen af Strafferammerne i den specielle Del i Reglen har ladet Strafferammerne gribe over i hinanden, saaledes at Minimumsstraffen for Forsæt ligger lavere end Maksimumsstraffen for Uagtsomhed jfr. f. Eks. §§ 108, 169, 170, 171, 173, 176, 189, 227, 237, 265 og 268. I nogle faa Tilfælde er der fastsat en fælles Strafferamme for Forsæt og (grov) Uagtsomhed, saaledes i §§ 109 og 133, og i en enkelt Gruppe af Tilfælde har man blot foreskrevet Anvendelse af en forholdsvis mildere Straf ved Uagtsomhed uden at opstille noget særligt Maksimum eller Minimum, jfr. § 206.

Ved Bestemmelsen af de enkelte Forbrydelser i den specielle Del vil der ofte

findes opstillet særlige Betingelser i subjektiv Henseende, der afviger fra de i §§ 19 og 20 givne almindelige Bestemmelser om Forsæt og Uagtsomhed. Betegnelsen »Overlæg«, der findes i Straffelovens §§ 190 og 200, er ikke benyttet. Ordet »Hensigt« forekommer ikke, men i en Række Paragrafer er brugt Omskrivninger (»for at«, »siger til«, »tilsigtet«). Disse Omskrivninger er kun benyttet, hvor det er Meningen at kræve enten en udover Forsættet rækkende Hensigt (Motiv) eller dog, at Retsforstyrrelsen eller en vis Følge skal være tilstræbt (jfr. dog herved Bemærkningerne neden for Sp. 70—71 angaaende Forsøg). Undertiden er det foreskrevet, at Gerningsmanden skal handle »mod bedre Vidende« (§ 242) eller »modvillig« (§§ 193 og 230), undertiden, at han skal være vidende om et Forhold (§§ 135 og 174), undertiden kræves det kun, at han har en vis Formodning (§ 157), eller der kræves »Kundskab eller Formodning« (§§ 232 og 233), eller at »han har været eller burde have været klar over« (§§ 231 og 232), at han »indser eller burde indse« (§ 271 Nr. 1) eller »forudsa« (§ 257, sidste Stk.). Ofte er det ogsaa foreskrevet, at Handlingen skal være foretaget »for Vindings Skyld« (§§ 208, 221 og Kapitel 28 om Bælgelsesforbrydelserne). Endvidere er i en Række Tilfælde Strafbarheden betinget af »grov« Uagtsomhed (§§ 133, 189, 206, 234, 237, 268 og 273). Om dette sidste henvises til T. U. Mot. S. 31.

Kommissionen har ikke fundet det nødvendigt at optage nogen udtrykkelig Bestemmelse om faktisk Vildfarelse og den saakaldte uegentlige Rets vildfarelse. Det Hensyn, som den egentlige Retsvildfarelse (jfr. herved Straffelovens § 42) kan paakræve, er formentlig tilstrækkeligt varetaget ved den i Udkastets § 86, Nr. 3, jfr. Slutningen af samme Paragraf, optagne Regel.

Et Mindretal (*Glarbo, Krabbe*) henleder Opmærksomheden paa den foran Sp. 8 foreslaaede Ændring af § 20, 1ste Stk., med Hensyn til Straf for Uagtsomhed udenfor Almindelig borgerlig Straffelovs Omraade.

§ 21 er en ny, fra T. U. § 21 optaget Bestemmelse. Den gældende Straffelov, særlig indenfor Omraadet af Voldsforbrydelserne, gennem en lang **Aarrække** blevet opfattet saaledes, at en ved Handlingen hidført Følge, selv om denne var tilfældig i **Forhold** til Handlingen, blev bestemmende **foren** mere kvalificeret **Strafbarhed**. I Overensstemmelse med begge de foreliggende Udkast har Kommissionen ment, at en Begrænsning er nødvendig, for at Keglen ikke skal komme i Strid med de naturlige Betingelser for Strafskyld, jfr. K. U. 1912 Mot. S. 65 og T. U. Mot. S. 32-33. Ved Formuleringen af Bestemmelsen har man i det hele fulgt T. U. Som Tilfælde, hvor § 21 finder Anvendelse, kan nævnes §§ 131, 133, 2det Stk., 139, 2det Stk., 153, 3die Stk., 221, 2det Stk., 222, 3die Stk., 223, 2det Stk., 228, 1ste Stk. og 230.

En anden Sag er, at i nogle Tilfælde er Straffen betinget af, at en vis Begivenhed, der ikke behøver at være en Følge af Handlingen, indtræder, jfr. saaledes § 264, jfr. § 266, 2det Stk. og § 271, 2det Stk.

4de Kapitel.

Forsøg og Medvirken.

§ 22. *Forsøg*. Jfr. herom K. U. 1912 Mot. S. 93-100 og T. U. Mot. S. 33-35. Kommissionen er af de Grunde, der i det væsentlige er udviklet i begge de tidligere Udkasts Motiver, blevet staaende ved den i Straffelovens § 45 givne Bestemmelse af **Forsøgshandlingen**. Kun den Ændring er foretaget, at der ligesom i de tidligere Udkast er tilføjet Ordet »bestemt« foran »sigte til«. Tanken hermed er at præcisere, at de foreliggende Handlinger — efter deres Art eller efter de Forhold og den Forbindelse, hvorunder de er foretaget — maa være saadanne, at der med en vis Sikkerhed derfra kan sluttes til Tilstedeværelsen af et Forsæt, **der** er rettet mod det forbryderiske **Maal**.

Ved Siden heraf tillige at tilføje Ordet »utvetydigt«, saaledes som sket i T. U. § 22, har man anset for **upaakrævet**, idet dette

Ord efter Kommissionens Flertals Mening enten vil **kommø** til at staa som overflødigt eller blive fortolket som en yderligere Begrænsning, hvilken i hvert Fald Flertallet ikke kan give Medhold.

For at Forsøg kan straffes, maa der foreligge Forsæt. Uagtens Forsøg er ikke strafbart. Endvidere har tre af Kommissionens Medlemmer (*Gøll, Johansen, Torp*) den Opfattelse, at ikke enhver Form af Forsæt er tilstrækkelig, idet det ikke kan være nok, at Forbryderen anser Retsforstyrrelsens Indtræden som en overvejende sand- synlig Følge af Gerningen, jfr. Udk. § 19. Udtrykket »sigter til« skal angive, at Retsforstyrrelsen skal være tilstræbt, en Fordring som i en Lovgivning, der straffer ogsaa de rent forberedende Handlinger, bør fastholdes for at opnaa en rimelig Begrænsning af det strafbare Forsøgs Omraade. Paa den anden Side behøver Ketsforstyrrelsen ikke at være Handlingens Formaal, forsaavidt dermed menes det sidste Motiv. Vi kan heller ikke dele de af den anden Gruppe nedenfor fremførte praktiske Betænklichkeiten herimod. I det anførte Retstilfælde vilde man formentlig ogsaa ud fra den af os hævdede Opfattelse komme til samme praktiske Resultat.

Den øvrige Del af Kommissionens Medlemmer (*Glørbo, Krabbe, Olrik*) kan ikke slutte sig til den første Gruppens Opfattelse. En saadan Begrænsning i Karakteren af det strafbare Forsæt strider mod, hvad der nu anses for gældende Ret i Henhold til Straffelovens § 45, der bruger de samme Ord (»sigter til«), som nu foreslaas i Udkastets § 22. Vi skal i saa Henseende særlig henvise til Højesterets Dom af 29. April 1918 (H. R. T. 1918 S. 160, U. f. R. 1918 A S. 523) og Tidsskrift for Retsvidenskab 1920 S. 83. Begrænsningen kan heller ikke rationelt begrundes. Den, der — som i det Tilfælde, der paakendtes ved den nævnte Dom — paa kort **Afstand** affyrer sin Revolver mod den **overfaldne**, vidende om, at det i hvert Fald er ganske overvejende sandsynligt, at denne, hvis han rammes, vil blive

dræbt, bør ikke blot, hvis Døden indtræder, kunne straffes for Manddrab, men ogsaa, hvis Døden ved et Sammentræf af Omstændigheder ikke indtræder, kunne straffes for Forsøg paa Manddrab. Det vilde være ganske urimeligt, om det samme forbryderiske Viljesforhold til Handlingen skulde være Genstand for en ganske forskelligartet Bedømmelse, eftersom den ydre Virkning af Handlingen er indtraadt eller ikke. Vi kan heller ikke se, at den fra den første Gruppes Side fremsatte Bemærkning i de her foreliggende Motiver ved fremtidig Anvendelse af den ny Straffelov vil kunne være til Hinder for at forstaa de anvendte Ord (»siger til«) paa samme Maade som man med god Grund har opfattet de samme Ord i samme Forbindelse i den gældende Straffelov.

Hvor en Handlings Straffbarhed er betinget af Paatale eller Begæring om Paatale fra den private Side, gælder dette selvfølgelig ogsaa ved Forsøg.

Udkastet udtaler sig ikke særligt om Straffbarheden af Forsøg med utjenlige Midler eller rettet mod utjenligt Objekt. I den foreliggende Affattelse hjemler Paragrafen dog utvivlsomt Straffbarheden i begge Tilfælde. En enkelt Undtagelse er gjort i § 221, hvor Forsøg med utjenlige Midler for den svangre Kvindes Vedkommende er erklæret straffrit.

Hvad Forsøgsstraffen angaar, har Udkastet — ligesom T. U. § 22 — opgivet den Begrænsning til højst tre Fjerdedele af Straffen for den fuldbrydede Forbrydelse, som Straffelovens § 46 hjemler. Man har ikke ment i saa Henseende, saaledes som sket i K. U. 1912 § 58, at burde opstille nogen Forskel mellem det fuldendte og det ufuldendte Forsøg. Straffbarheden vil kunne være ganske den samme, og den almindelige Regel, at den for Lovovertrædelsen foreskrevne Straf altid kan nedsættes, vil sikkert tilstrækkeligt imødekomme den praktiske Trang. Iøvrigt er der undertiden i den specielle Del givet særlige Bestemmelser, der for deres Omraade ophæver Bestemmel-

sen i § 22, 2det Stk. I § 119 er saaledes fastsat en fælles Strafferamme for den fuldbrydede Forbrydelse og Forsøg paa denne, og i § 217 er hjemlet Adgang til i visse Tilfælde at lade Straffen bortfalde, hvor Forbrydelsen ikke er fuldbrydet.

Mod Hensyn til Forsøg paa Forseelser henvises til Udkastet til Lov om Forseelser § 3.

Et Mindretal (*Glarbo, Krabbe*) henvender Opmærksomheden paa den foran Sp. 8 foreslaaede Tilføjelse til § 22 angaaende Straffbarhed for Forsøg paa Lovovertrædelser — saavel indenfor som udenfor Almindelig borgerlig Straffelovs Omraade —, naar Straffen for Lovovertrædelsen ikke kan overstige Hæfte.

§ 23 om Tilbagetræden fra Forsøg svarer i alt væsentligt til T. U. § 23. Her kan i det hele henvises til Bemærkningerne i T. U. Mot. S. 35-38. Iøvrigt suppleres denne Bestemmelse af Reglen i § 86 Nr. 7.

§ 24 er en ny — i T. U. § 24 foreslaaet — Bestemmelse, der imidlertid kun stadfæster den hidtil antagne Fortolkningsregel ved *concursum necessarium*. Man har fundet det naturligt at optage Reglen for at afskære enhver Tvivl. Som Eksempler paa Tilfælde, hvor Straffbarhed er særlig hjemlet, kan henvises til §§ 189 og 257.

§§ 25 og 26. *Medvirken til Forbrydelse.* Her henvises i det hele til K. U. 1912 Mot. S. 101-105 og Mot. S. 38-41.

Det erkendes vistnok nu fra alle Sider, at den gældende Straffelov med Hensyn til de til en Forbrydelse medvirkende opstiller en Række i sig selv ret kunstige og indbyrdes kunstigt afgrænsede Begreber, der kun lidet svarer til Livets naturlige Forhold og volder Retsanvendelsen en Del unødige Vanskeligheder. K. U. 1912 betegner i Forhold hertil en betydelig Simplifikation bl. a. ved at saadanne Begreber som efterfølgende Meddelagtighed og Komplot er bortfaldet. Men Udkastet betegner efter vor Opfattelse et Mellemstandpunkt, som der næppe er Grund til at blive

staaende paa. Siden *Getz* første Gang (1877) viede det selvstændige Meddelagtighedsbegreb som Betegnelse for et nyt accessorisk Straffegrundlag til Undergang, har den Opfattelse i vidt Omfang bredt sig, at et saadant accessorisk Straffegrundlag er en overflødig og misvisende Konstruktion. Hvor-
dan det imidlertid end forholder sig i saa Henseende, synes T. U. i hvert Fald at have Ret, naar det hedder (Hot. S. 39), at det eneste Spørgsmaal, Straffeloven skal tage Stilling til, er, om alle medvirkende bør straffes lige, eller om nogle, og da hvilke, bør straffes mildere end andre eller være straffri. Den Losning, T. U. har givet dette Spørgsmaal i § 2-1, 3die Stk., og § 25, har Kommissionen i det hele kunnet tiltræde, og man kan forsaavidt henholde sig til, hvad desangaaende udtales i Motiverne. Til de nævnte Bestemmelser i T. U. svarer i alt væsentligt Udkastets §§ 25, 1ste Stk. og 20. At Bestemmelsen om medvirkende optages som en selvstændig Paragraf, beror paa et Hensigtsmæssighedshensyn, som næppe vil kunne underkendes.

Udover Bortfaldet af Straffelovens forskellige Meddelagtighedsformer viser Nyordningen sig ogsaa deri, at Strafansvarets Begrænsning til den forsætlige Medvirken til den forsætlige Forbrydelse bortfalder. Efter Formuleringen af § 25, 1ste Stk. er det klart, at det i Modsætning til den nugældende Ret ikke er afgørende, om der fra Gerningsmandens Side foreligger en forsætlig eller uagtsom Forbrydelse, eller om den modvirkende handler forsætligt eller uagtsomt. Hjemler Lovbudet Straf for Uagtsomhed, vil ogsaa den uagtsomme Medvirken kunne straffes. Det fremgaar endvidere af Formuleringen, at »Meddelagtighed i Forsøg« og »Forsøg paa Meddelagtighed« er stillet i Klasse med hinanden i Henseende til Strafbarhed.

I den specielle Del har man ved visse Masseforbrydelser (§§ 123 og 131) fundet Anledning til særlig at fremhæve Anstifterne ved Siden af visse Gerningsmænd.

Med Hensyn til Medvirken ved Forseelser er der givet en særlig Regel i Udkast til Lov om Forseelser § i.

Et Mindretal (*Glarbo, Krabbe*) henleder i denne Forbindelse Opmærksomheden paa den foran Sp. 8 foreslaaede Tilføjelse til § 25 angaaende Straffrihed for mindre væsentlig Medvirken ved Lovovertrædelser — saavel indenfor som udenfor Almindelig borgerlig Straffelovs Omraade —, naar Straffen for Lovovertrædelsen ikke kan overstige Hæfte.

Indenfor Kommissionen har der her-
sket forskellige Opfattelser med Hensyn til Spørgsmaalet om Straf for de saakaldte *extranet*.

Et Mindretal (*Johansen, Torp*) mener, at der i Straffeloven bør optages en udtrykkelig Bestemmelse herom, saaledes som ogsaa foreslaaet i K. U. 1912 § 36 og T. U. § 24. Naar Loven betinger en Handlings Strafbarhed af, at Gerningsmanden staar i et særligt Pligtforhold, kan Grunden hertil være, at man dermed vil skabe et absolut Værn (eller forøget Værn) for visse Retsgoder uafhængigt af, hvem der krænker dem. Men Grunden kan ogsaa være, at man betragter det, at Personen staar i et saadant Pligtforhold, som en personlig kvalificerende Omstændighed, der gør det naturligt at ramme ham — og principielt kun ham — med en særlig Straf.

Om Forholdet er det ene eller det andet, kan ofte være tvivlsomt. Som Eksempel kan nævnes Straffelovens § 191 (jfr. ogsaa §§ 201 og 202). Medens man i Teorien — i alt Fald tidligere — har opfattet denne Bestemmelse saaledes, at den skaber et almindeligt (forstærket) Værn for et særligt Retsforhold, har Retsanvendelsen, saavidt man kan se, fastslaaet den modsatte Opfattelse, at her kun er Tale om en personligt strafskærpende Omstændighed. Som et andet tvivlsomt Tilfælde kan nævnes, at Retsanvendelsen hos os i alt Fald i et enkelt Tilfælde har anvendt en Bestemmelse om Forbrydelse i Embedsforhold (§ 141, jfr. § 144) paa Ikke-Tjenestemænd, der havde medvirket til en Embedsforbrydelse (H. R. D. 23. Juni 1891 i H. R. T. 1891 S. 279, U. f. R. 1891 S. 1024), medens den almindelige Opfattelse andetsteds nærmest

gaar i den Retning, at udenforstaaende ikke bør straffes for Medvirken til Embedsforbrydelser, hvilket ogsaa er positivt fastslaaet i norsk Straffelov Kapitel 11.

Mindretallet maa derfor mene, at man ingenlunde i Almindelighed kan eller bør gaa ud fra, at Straffebestemmelser for Krænkelse af et særligt Pligtforhold ogsaa finder Anvendelse paa de saakaldte extranei og finder det ønskeligt, at Loven giver en positiv Regel, der afgør dette ofte tvivlsomme Spørgsmaal.

I Tilslutning til K. U. 1912 § 36 og T. U. § 24, 1ste Stk. anser Mindretallet det da for rettest udtrykkelig at udtale, at extranei kun straffes, hvor dette er positivt hjemlet. Derved tvinges Lovgiveren i hvert enkelt Tilfælde til at tage bestemt Stilling til Spørgsmaalet, medens den modsatte Ordning, der rammer extranei, hvor ingen Undtagelse er gjort, let kan medføre, at Straffebestemmelser, navnlig i Særlovgivningen, kommer til at ramme udenforstaaende, som der i og for sig ikke er Grund til at straffe, — blot fordi man har forsømt at gøre den fornødne Undtagelse.

Naar en Bestemmelse af dette Indhold optages i Loven, maa der i de Tilfælde, hvor extranei skal straffes, i vedkommende Straffebud optages en udtrykkelig Regel derom, der tillige afgør, om Straffen skal være den samme, som hjemles for den i det særlige Forhold staaende Person, eller en lavere, jfr. herom nærmere nedenfor.

Hvor Krænkelsen af et særligt Pligtforhold herefter kun opfattes som en personlig Strafbarhedsbetingelse eller kvalificerende Omstændighed, kan der imidlertid dog være Grund til at opstille en Begrænsning i den Regel, at udenforstaaende ikke straffes for Krænkelse af dette Forhold. De Betragtninger, der fører til i saadanne Tilfælde som Regel at lade extranei være straffri, kan i Korthed sammenfattes derhen, at Hensynet til Samfundets Sikkerhed ikke kræver, og Hensynet til, hvad man med Rimelighed kan forde af Menneskene, ikke tilsteder, at det særlige Ansvar udstrækkes **ud over de** særlig forpligtedes Kreds, jfr.

nærmere T. U. Mot. S. 41—42 og (særlig angaaende Embedsforbrydelser) S. 144. Men begge disse Hensyn og navnlig det førstnævnte taber i det væsentlige deres Vægt, naar en udenforstaaende Person, skønt han er vidende om, at Handlingen formodet Vildfarelse, Sindssygdом og lign. ikke kan tilregnes den, der staar i det særlige Pligtforhold, som forsætlig Lovovertrædelse, desuagtet medvirker til Krænkelsen af dette Forhold. Da Gerningsmanden ikke her kan straffes, vilde Samfundet staa uden Værn mod saadanne Angreb, hvis den udenforstaaende ogsaa var straffri, og omvendt vil denne i Reglen ikke kunne gøre gældende, at den i det særlige Forhold staaende var nærmest til at bedømme, i hvilket Omfang dette medførte særlige Pligter for ham. I disse Tilfælde er det da formentlig naturligt at straffe den udenforstaaende.

I Overensstemmelse med det anførte foreslaas § 25, 2det Stk. affattet.

Hvis denne Bestemmelse optages, foreslaar vi endvidere optaget følgende særlige Bestemmelser om extranei:

I § 108 optages som 3die Stk.:

»Har nogen udenforstaaende forsætlig medvirket til det under Nr. 3 nævnte Forhold, straffes han med Fængsel indtil 4 Aar.

I § 189 indføjes som 2det Stk.:

»Paa samme Maade straffes den udenforstaaende, som medvirker til saadant Ægteskabs Indgaelse.

I § 190 optages som 3die Stk.:

»Har nogen **udenforstaaende** medvirket til Forbrydelsen, straffes han med Fængsel indtil 6 Aar.

I § 191, 2det Stk. ændres Ordene »2det Stykke.« til »2det og 3die Stykke.«.

I § 257 indføjes som 2det Stk.:

»Lige med Skyldneren anses den, som medvirker til saadan Handling eller foretager den i Skyldnerens Interesse.

I § 266 optages som 2det Stk.:

»Bestemmelserne i § 257, 2det Stykke og i § 264, 1ste Stykke finder her tilsvarende Anvendelse.

I § 271 Nr. 3 optages som 2det Punktum:

»Bestemmelsen i § 257, 2det Stykke finder her tilsvarende Anvendelse«.

Flertallet (*Glarbo, Goll, Krabbe, Olrik*) kan ikke tiltræde Mindretallets Forslag.

Flertallet finder ikke i det i Motiverne til K. U. 1912 eller til T. U. anførte nogen rationel Begrundelse af, at de udenforstaaende, der medvirker til Krænkelse af et særligt Pligtforhold, i Almindelighed skal være straffri. Ved de paagældende Straffebestemmelser gives der et Værn for bestemte Retsgoder. At der som Gerningsmænd til Lovovertrædelserne nævnes Personer, der staar i et Pligtforhold til de paagældende Retsgoder, er et Udtryk for, at Lovovertrædelsen bestaar i en Krænkelse af dette Pligtforhold, men kan ikke begrunde en almindelig Regel om, at den udenforstaaende kan betragte det paagældende Pligtforhold som noget ham uvedkommende og derfor straffrit skal kunne medvirke til, at dette krænkes. Praksis har ogsaa erkendt dette ved f. Eks. i en Række Tilfælde at straffe Personer, der ikke harer til de i den militære Straffelov omtalte Personer, for Meddelagtighed i Krænkelse af det særlige militære Pligtforhold, og der er herefter formentlig ingen Grund til, at den udenforstaaende, der med Vidende og Villie anstifter f. Eks. en Embedsmand til at begaa en Embedsforbrydelse, eller paa anden Maade medvirker til, at en saadan begaa, skal være straffri. Den praktiske Trang, som her bør være afgørende, og som har fort til at inddrage de omtalte Meddelagtige i Militærforbrydelser under det straffbare Omraade, kan efter Omstændighederne ligesaavel komme til at gøre sig gældende, hvor det drejer sig om Embedsforbrydelser, og overhovedet ved et hvilket som helst særligt Pligtforhold. Den principielle Udelukkelse af de udenforstaaendes Ansvar i slige Tilfælde er derfor efter Flertallets Mening urigtig og maa, som Mindretallets Forslag udviser, da ogsaa for ikke at virke altfor stødende i en Række Undtagelsestilfælde opgives.

Flertallet foreslaar ikke at optage disse **Undtagelsesforskrifter**, men erkender paa

den anden Side, at Strafskylden undertiden af subjektive Grunde kan være væsentlig mindre for den udenforstaaende end for den, der staar i det særlige Pligtforhold, idet der hos den udenforstaaende ikke altid kan ventes den samme Følelse af de i det særlige Pligtforhold grundede Krav. Der kan derfor være Grund til at give Adgang til en Strafnedsættelse for den udenforstaaende. En Bestemmelse herom er optaget i § 25, 2det Stk. Efter Flertallets Opfattelse bør det overlades til Domstolenes Skøn i det enkelte Tilfælde at afgøre, om og i hvilken Grad Strafnedsættelse for de udenforstaaende bør finde Sted.

Som et særligt Tilfælde, hvor udenforstaaende — uden at det er nødvendigt at give nogen særlig Forskrift herom — ogsaa efter Flertallets Mening maa være straffri, kan nævnes Udkastets § 106. For saa vidt den udenforstaaende ikke er dansk Statsborger, er han nemlig efter Folkeretten berettiget til at bære Vaaben mod den danske Stat, og da denne Handling saaledes falder indenfor hans almindelige Handlefriheds Grænser, kan den selvfølgelig ikke skifte Karakter, selv om den paagældende i det enkelte Tilfælde samvirker med danske Statsborgere.

5te Kapitel.

Paataalen.

Jfr. herom K. U. 1912 Mot. S. 115-118 og T. U. Mot. S. 43-50.

§ 27 opretholder Reglen i Straffelovens § 298. Det er fundet overflødigt at udtale, at den offentlige Paataale kun er bundet til særlige Betingelser, hvor saadant er foreskrevet. I visse Tilfælde finder Paataale kun Sted efter Justitsministerens Paabud, jfr. §§ 114 og 121; efter § 113 fordres yderligere, at der er stillet Forlangende om Paataale af en fremmed Regering. I Forbindelse hermed kan nævnes Bestemmelserne i §§ 7, 9 og 11, hvor Paataale er afhængig af Justitsministerens Bestemmelse. I de i §§ 227, 1ste Stk., 231, 2det Stk., og 275 nævnte Tilfælde finder Paataale kun

Sted, naar den forurettede begærer det, dog at ifølge § 227 offentlig Paatale uden saadau Begæring kan finde Sted, naar almene Hensyn kræver det. Endelig vil i de i §§ 193, 237 og 264 nævnte Tilfælde offentlig Paatale kunne bortfalde, naar den forurettede begærer det.

Det vil fremdeles fremgaa af det foreliggende Udkasts specielle Del, at visse Forbrydelser er Genstand for privat Paatale, jfr. § 222, 1ste Stk. (simpel Legemsforførelse) og 27de Kapitel (Freds- og Ærekrænkelser, se § 249). Med Hensyn til det i § 222, 1ste Stk. omhandlede Forhold vil der dog kunne finde offentlig Paatale Sted, naar almene Hensyn kræver det, og med Hensyn til de i Kapitel 27 omhandlede Forbrydelser er der i visse Tilfælde hjemlet den forurettede Adgang til at begære offentlig Paatale, jfr. § 249.

§ 28, 1ste Stk. Saalænge den forurettede lever, vil privat Paatale og Begæring om offentlig Paatale i Almindelighed foretages af ham selv, men i visse Tilfælde maa andre optræde i hans Sted. I K. U. 1912 § 75, 1ste Stk. og T. U. § 27, 1ste Stk. er givet nærmere Regler herom. I Modsætning hertil har Kommissionen, da der nu ved § 26 i Lov Nr. 300, 30. Juni 1922 er givet Retsplejelovens § 257 en ændret Affattelse, saaledes at der her er givet Regler om, hvem der i Retssager kan optræde paa den umyndiges Vegne, ment at burde henholde sig til disse Regler og lade disse komme til Anvendelse, saavel naar der er Tale om privat Paatale, som naar det drejer sig om at fremsætte Begæring om offentlig Paatale.

§ 28, 2det Stk. For et særligt Tilfælde findes en Regel om visse efterlevendes Paataleret i Straffelovens § 223. Da det er fundet rigtigt at indrømme en saadan Paataleret ogsaa udenfor de i 27de Kapitel nævnte Tilfælde, er en almindelig Regel derom optaget her. I Forhold til Straffelovens § 223 betegner § 28, 2det Stk. en Udvidelse, forsaavidt den giver Paataleret til enhver Slægtning i op- og nedstigende Linie,

medens § 223 kun giver saadan Ret til Forældre og Børn. Paataleretten kan derimod ikke støttes paa Svogerskab, lige saa lidt som paa Adoption.

En Bestemmelse svarende til K. U. 1912 § 75, 2det Stk. og T. U. § 27, 3die Stk. om Paataleret, hvor en privat Kreds er krænknet, har man ikke fundet Anledning til at optage. Bestemmelsen, der vilde være ny i dansk Ret, vilde særlig kunne faa Anvendelse paa de i Kapitel 27 nævnte Forbrydelser, men Kommissionen har anset det for rettest ligesom hidtil at overlade til Domstolene at afgøre, om og i hvilket Omfang Repræsentation i Paataleretten bør kunne finde Sted.

Ej heller har man fundet Anledning til at optage den i T. U. § 27, 4de Stk. i Lighed med norsk Straffelovs § 79 givne Bestemmelse. I de Tilfælde, hvortil der sigtes, vil Forholdet i Reglen kunne ordnes ved, at Forældremagten over den paagældende overdrages til en anden, jfr. f. Eks. det i U. f. R. 1908 S. 889 nævnte Tilfælde.

Endelig har man fundet det overflødig at optage en Bestemmelse svarende til K. U. 1912 § 75, 3die Stk. og T. U. § 27, 5te Stk.

§ 29 ændrer tildels Bestemmelsen i Retsplejelovens § 722 Nr. 3, jfr. herom og om de Ændringer i Retsplejeloven, som de foreslaaede Regler om Paatale i det hele vil nødvendiggøre T. U. Mot. S. 44—45 samt S. 49—50.

§ 30 jfr. hermed Retsplejelovens § 722, sidste Stk., saaledes som dette er ændret ved Tillægslov B.

§ 31, 1ste Stk. nedsætter den i Straffelovens § 67 fastsatte Frist af 1 Aar, inden hvilken privat Paatale eller Begæring om Paatale skal ske, til 3 Maaneder. Fristen regnes ligesom i Straffelovens § 67 fra den Tid, den berettigede kom til Kundskab om den skyldige eller ved betinget offentlig Paatale en af de skyldige. Den de efterlevende ifølge § 28 tilkommende Paataleret bortfalder 6 Uger efter Dødsfaldet,

uanset om og i bekræftende Fald hvornaar den afdøde er kommet til Kundskab om den skyldige. Bestemmelsen vil derfor kunne medføre saavel en Forkortelse som en Forlængelse af den i 1ste Punktum fastsatte Frist.

§ 31, 2det Stk. ændrer Reglen i Straffelovens § 67, sidste Punktum, idet det — hvad der maa anses for en retfærdigere Ordning — foreskrives, at de før og efter Forfølgningen liggende Tidsrum i alle Tilfælde skal sammenlægges, saaledes at Forældelsens Virkninger indtræder, naar disse Tidsram tilsammenlagte udgør Forældelsestiden. Bestemmelsen er stemmende med K. U. 1912 § 78, 2det Stk. og T. U. § 30, 2det Stk.

§ 32 gengiver i Hovedtrækkene den i T. U. som § 56 optagne Bestemmelse, men Reglen er flyttet til dette Kapitel, fordi her er Tale om en Paataleforskrift, jfr. ogsaa K. U. 1912 § 73. At for Aldersklassen 14—18 Aar Paatale sikkert i mange Tilfælde kan undlades, naar der gennem opdragende Foranstaltninger drages Omsorg for de paagældendes Rettelse og Forbedring, er allerede berørt ovenfor ved Bemærkningerne til § 15. Udkastet har her i det hele kunnet bygge paa gældende Ret, jfr. midlertidig Straffelov 1. April 1911 § 15 og Lov om Værgeraadsforsorg m. m. Nr. 237, 12. Juni 1922 § 16 Nr. 2. I Modsætning til K. U. 1912 § 73 og T. U. § 56 har Kommissionens Flertal ment i alle Tilfælde at burde blive staaende ved, at det ikke er den almindelige Paatalemyndighed, men selve Justitsministeriet, der træffer Bestemmelse om, hvorvidt disse unge Personer betingelsesvis bør fritages for Tiltale og Straf, idet derigennem den fornødne Ensartethed i Afgørelserne betrygges. Man har derhos i Lighed med begge Udkastene udvidet Ministeriets Beføjelse i denne Henseende til at gælde uden Hensyn til Størrelsen af den eventuelt forskyldte Straf.

Det Vilkaar, der bliver at fastsætte for Tiltalefritagelsen, vil normalt være Værgeraadsforsorg, eventuelt saaledes at

en særlig Anbringelse indenfor denne (Anbringelse paa Opdragelseshjem eller lign.) kræves, jfr. herom i det hele Lov Nr. 237 af 12. Juni 1922, men kan ogsaa ligesom hidtil undtagelsesvis være anden Forsorg. Herved tænkes paa private Foreninger, f. Eks. Fængselshjælpen, der antager sig saadanne unge. Det er forudsat, at Justitsministeren ligesom nu kan bestemme, at Forsorgen skal vedvare ud over det fyldte 18de Aar, men man har ikke ment at burde optage den i Straffelovstillæget fastsatte Grænse af »indtil det fyldte 21de Aar«.

Justitsministeren træffer Bestemmelse, om Sagen skal genoptages, men dette kan efter Udkastet kun ske, naar den paagældende har gjort sig skyldig i en Lovovertrædelse, medens det efter Straffelovstillæget ogsaa vil kunne ske, naar han begaar en væsentlig Overtrædelse af de ham af Tilsynet meddelte Forskrifter.

Om Afholdelsen af de med de ovennævnte Foranstaltninger forbundne Udgifter — forsaavidt disse ikke afholdes efter Værgeraadslovens Regler eller ad privat Vej — er der givet Regler i Indforelseslovens § 11.

Hvis Paatale finder Sted, er der i § 86 Nr. 2 hjemlet Adgang for Retten til at ned sætte Straffen for Forbrydelser, begaaede mellem det fyldte 14de og det fyldte 18de Aar, ja til efter Omstændighederne endog helt at lade denne bortfalde. Derimod har man ikke optaget en i T. U. § 56, 2det Stk. indeholdt Bestemmelse om, at ogsaa Dommen kan lyde paa Værgeraadsforsorg i Stedet for Straf. Dels mener man nemlig ved at lade den betingede Tiltalefritagelse altid bero paa Justitsministeriets Afgørelse at have betrygget, at næppe noget Tilfælde, der gav grundet Anledning til at gaa til Værgeraadsforsorg, forelægges Domstolene, dels og navnlig har man fundet, at naar Lovgivningen har indrettet særlige Organer til at træffe Bestemmelse om og gennemføre denne Forsorg, vil det ikke være uden Betænkelighed ved Siden heraf i enkelte Tilfælde at henlægge Afgørelsen i saa Henseende til andre Organer, der ellers

er indstillede paa andre Opgaver, og hos hvilke der — deres øvrige gode Vilje ufortalt — ikke kan ventes i Almindelighed at være noget indgaaende Kendskab til denne Art Forsorgs Virkemaade, Udstrækning og Begrænsning.

Et Mindretal (*Torp*) kan ikke slutte sig til disse Flertallets Betragtninger, men maa fremdeles anse det for ønskeligt, at en Kegel svarende til T. U. § 56, 2det og 3die Stk. optages. Om den nærmere Begrundelse heraf henvises til T. U. Mot. S. 81—82.

6te Kapitel.

Straffene.

Medens T. U. Kapitel 6 omfatter »Straffe- og andre Retsfølger af den straffbare Handling«, omfatter sjette Kapitel i dette Udkast i Lighed med Straffeloven og K. U. 1912 kun Bestemmelser om Straffene. De Bestemmelser, der i T. U. er optaget under et fælles Kapitel 6, er i det foreliggende Udkast udsondret til fire Kapitler, nemlig 6te Kapitel: Straffene, 7de Kapitel: Betingede Straffedomme, 8de Kapitel: Arbejdshus og Sikkerhedsforvaring og 9de Kapitel: Andre Retsfølger af den straffbare Handling. Kommissionens Systematik skyldes i det væsentlige praktiske Hensyn, idet nemlig Kapitel 6 i T. U.s Affattelse dels er blevet meget stort og dels omfatter meget forskelligartede Forhold.

Kommissionen har i Kapitel 6 samlet Bestemmelserne om de egentlige Straffe. Men dette udelukker ikke, at de andsteds i Udkastet givne Regler om Betingelser for Straf, om Straffens Fastsættelse m. m. — naar ingen Fravigelse er gjort eller ifølge Bestemmelsernes Beskaffenhed maa gøres, — ogsaa kommer til Anvendelse paa de i Kapitlerne 8 og 9 omhandlede Retsfølger. Bestemmelsen i Grundlovens § 26 om, at Kongen kan benaade for idømt Straf, finder kun Anvendelse paa de egentlige i Kap. 6 omhandlede Straffe, derimod ikke paa Arbejdshus og Sikkerhedsforvaring (Kapitel 8), — jfr. dog forsaavidt angaar Sikkerhedsforvaring § 69,

2det Stk. — ligesom Bestemmelsen selvfølgelig ikke kan komme til Anvendelse paa de i Kapitel 9 omhandlede Retsfølger, da Udtrykket Benaadning kun har Eftergivelse af Straf for Øje.

Af de hidtil hjemlede Strafarter er i det foreliggende Udkast ikke optaget Straffene: Dødsstraf, Fængsel paa Vand og Brød, Statsfængsel, Tvangsarbejde, Forbudsordre af Embede, Bestilling og Valgret. Endvidere er legemlig Revselse ikke anvendt som Straf. Angaaende Ulemperne ved disse Strafarter og Grunden til, at maa har ment at maatte forlade dem, henvises til Bemærkningerne i K. U. 1912 Mot. S. 19 og flg. og T. CL Mot. S. 50 og flg.

Med Hensyn til Dødsstraffen skal Kommissionen ikke indlade sig paa en fornyet Drøftelse af dens teoretiske Berettigelse eller Mangel paa Berettigelse, i hvilken Henseende henvises til det i T. U. Mot. S. 51—54 anførte. For Kommissionen har det været afgørende, at denne Straf nu kan undværes, og i det Øjeblik den ikke er nødvendig, er den heller ikke berettiget. Ganske særlig har man ment, at dette Punkt nu er naaet i Danmark, hvor i de sidste 30 Aar trods denne Strafs Bestaaen i Straffeloven ingen Dødsstraf er blevet fuldbyrdet, og hvor saadan Eksekution i Tiden fra 1866—92 kun fandt Sted i fire Tilfælde.

Et af Kommissionens Medlemmer (*Olrik*) har — uden dog at ville stille særligt Forslag i saa Henseende — nærmest været stemt for, at Dødsstraf vel ikke noget Steds bør være foreskrevet som eneste Straf, men at der dog burde være en vis stærkt begrænset Adgang til dens Anvendelse i ganske særligt graverende Tilfælde for derved at indskærpe Retsordenens absolute Autoritet og Straffelovens dybe Alvor og for at tilkendegive, at der kan vises et saa samfundsfjendtligt Sindelag, at Samfundet maa have Adgang til at anvende det yderste Middel: at skille sig af med den, der selv helt og holdent stiller sig udenfor dets Orden og Ret. For mange vil det vistnok ogsaa føles som stødende, om Staten fuldstændig skulde opgive denne ultima ratio.

Justitsministeriet har til Kommissionen henvist den som Bilag 3 optagne Henvendelse til Regering og Rigsdag, hvori fremsættes Krav i forskellige Retninger om forøget Beskyttelse mod visse Sædelighedsforbrydere. I den Anledning bemærkes følgende:

Kommissionen har i Udkastets §§ G5 og 68, jfr. Mot. Sp. 157—160 foreslaaet nogle væsentlige Udvidelser af de i T. U. om Indsættelse i Arbejdshus- og Sikkerhedsanstalt foreslaaede Bestemmelser og mener derved at have ydet Samfundet et betydeligt virksommere Værn mod de i Adressens Punkt 2 omhandlede Forbrydere, end Opfyldelsen af det i Adressen udtalte Ønske vilde forskaffe. Der er iøvrigt taget Hensyn til dette Ønske ved Fastsættelsen af Strafferammen i Udkastets § 204, der træder i Stedet for Straffelovens § 176. Kommissionen henviser endvidere til, at man ved i Udkastets § 72 at aabne Adgang til Anvendelse af Sikkerhedsforanstaltninger ogsaa overfor visse af de nu i Straffelovens § 39 omhandlede, delvis utilregnelige Forbrydere antagelig i alt væsentlig har imødekommet det i Adressens Punkt 3 fremsatte Ønske.

I Anledning af den i Adressens Punkt 1 fremsatte Udtalelse har Kommissionen fundet det rettest at foranledige indhentet en Erklæring fra Retslægeraadet om de Erfaringer, der haves med Hensyn til operative Indgrebs Virkning til at ophæve eller nedsætte Kønndriften hos de mandlige Individer og saadanne Indgrebs Indflydelse paa de paagældendes sjælelige Tilstand i det hele taget, forsaavidt det kan være af Betydning for Kommissionens Stilling til Spørgsmaalet om Forsvarligheden af ved Lov at hjemle saadanne Indgreb overfor visse Forbrydere.

Idet der henvises til den som Bilag 4 gengivne Besvarelse fra Retslægeraadet af de saaledes stillede Spørgsmaal, skal man i Tilslutning hertil udtale:

Spørgsmaalet om Indforelse af legal Hjemmel for Foretagelse af operative Indgreb i de menneskelige Kønnskirtler i socialt-

præventivt Øjemed forgrener sig i to Retninger, hver for sig med forskelligt nærmere Formaal og med forskellig Midler.

For saa vidt det drejer sig om Foretagelse af slige Indgreb af racehygiejnske Grunde er Opgaven at forhindre den videre Forplantning af visse samfundsbesværlige og bekostelige Individer, særlig Aands-svage, Sindssyge, Epileptikere, kroniske Alkoholister og lign., og Midlet hertil er Vasekto eller for Kvinders Vedkommende Tubaresektion (Afbrydelse af Forbindelsen mellem Kønskirtlen og Udgangsporten), hvorved dette Øjemed og kun dette med fuld Sikkerhed realiseres. Men en Under-søgelse af Berettigelsen af Indgreb i saadant Øjemed og Betingelserne herfor ligger udenfor Kommissionens Opgave.

For saa vidt det derimod drejer sig om operative Indgreb i forbryderprofylaktisk Øjemed overfor mandlige Sædelighedsforbrydere, er Formaalet at forhindre nye Forbrydelser af vedkommende selv, og hertil er Vasektomi ikke tilstrækkelig, men der udkræves, som det fremgaar af Retslægeraadets Udtalelse, egentlig Kastration, d. v. s. fuldstændig Fjernelse af Kønskirtlerne, altsaa et betydeligt mere vidtgaaende Indgreb, en virkelig Lemlæstelse af den paagældende.

Kommissionen maa anse det for udelukket, at Kastration i Nutiden kan anvendes som Straf eller Straffesurrogat for en begaaet Forbrydelse, at hvad Art denne end maatte være. Kommissionen maa overhovedet fraraade Anvendelsen af lemlæstende Straffe, der gennem deres Raahed virker demoraliserende paa hele Samfundet. Som det fremgaar af Retslægeraadets Udtalelse kan Kastration sekundært medføre skæbnesvangre Følger for den paagældendes hele Sjæls- og Legemstilstand, stigende til fuldstændig Nedbrydelse af Personens hele psykiske og fysiske Sundhed, medens det paa den anden Side er ganske usikkert, om det Formaal, der umiddelbart derved skulde opnaas, Udryddelsen af Lysten og Trangen til at begaa nye Sædelighedsforbrydelser af lignende eller tilsvarende Art,

vil blive realiseret ved den foretagne Operation*).

Kommissionen kan da ogsaa henvise til, at man i Amerika — der i Reglen fremhæves som Foregangslandet paa dette Omraade — kun i to Stater er gaaet til at hjemle, ikke Kastration, men det mindre og som anført, til dette Formaal utilstrækkelige Middel, Vasektomi for visse Sædelighedsforbrydelser, særlig Voldtægt og kønsligt Misbrug af Pigebørn under 10 Aar — nemlig i Washington ved Lov 22. Marts 1909 og Nevada ved Lov 17. Marts 1911. Af disse Love er Nevadas ved Federal District Courts Dom af 25. Maj 1918 blevet erklæret for »ukonstitutionel«, idet Konstitutionsloven forbyder Anvendelsen af »grusomme og usædvanlige Straffemidler«, hvortil den heromhandlede Straf er blevet henført, medens Washingtons Lov kun i et enkelt Tilfælde ved Dom af 30. September 1911, stadfæstet ved State supreme Court af 3. September 1912, er blevet bragt til Anvendelse, og derefter har været et dødt Bogstav, indtil Loven nu er blevet afløst af en ny Lov af 8. Marts 1921, der kun hjemler Sterilisation i racehygiejniske Øjemed og overfører den resolute Myndighed fra Domstolene til *the institutional Board of Health*, hvorfra Appel kan ske til *court or jury*.

Iøvrigt findes intet Land, der har indført tilsvarende Lovbestemmelser, og i Motion til den svenske Rigsdag 1922**), rejst af Lægen Alfred Petrén, hvori det henstilles til Regeringen at tage under Overvejelse at indføre Sterilisation for Aandssvage, Sindssyge, Epileptikere, eventuelt Sædelighedsforbrydere, tager Forslagsstilleren selv Afstand fra Midlets Anvendelse paa den sidstnævnte Kategori, idet

det betegnes som usikkert, om Sterilisering i *nogen Form* vil være i Stand til at realisere Formaalet, at forhindre Sædelighedsforbrydelser*).

Et ganske andet Spørgsmaal er, hvorvidt og under hvilke Betingelser et operativt Indgreb bør tillades overfor Personer, der selv *nsker* det bragt til Anvendelse. Efter den gældende Ret er et saadant Ønske uden Betydning, idet det ikke fritager den, der efterkommer det, selv om det er en autoriseret Læge, fra Ansvar efter Straffelovens § 204, naturligvis medmindre Operationen lovligt foretages i kurativt Øjemed overfor Sygdom.

Der kunde mulig være Anledning til noget at modificere denne strenge Opfattelse af den personlige Integritet som absolut Retskode.

Det ligger i saa Henseende nærmest for Kommissionen at tænke paa Personer, der, hvad enten de alt har begaaet Sædelighedsforbrydelser eller ikke, frygter for at komme til at begaa saadanne, og som, uden at de iøvrigt lider af Sygdomme, der kan berettigede til de her omhandlede operative Indgreb, gennem Sterilisation i en eller anden Form haaber at opnaa en Lindring i eller Nedsættelse af den abnorme eller særlig voldsomme Kønsdrift, der truer dem med Fare**). Under slige Omstændigheder at nægte den paagældende Adgang til at opnaa det tilstræbte og belægge den Læge, der af Barmhjertighed foretager en saadan Operation, med Straf efter Straffelovens § 204, synes saa inhumant, at der under visse Be-

*) Dr. **Petrén** har yderligere understreget sin Modstand mod **Indførelse** af Sterilisation paa dette Omraade ved følgende Udtalelse: »Dette Indgreb hindrer ikke den, der har Attraa efter Smaapiger, i at begaa saa mange Voldtægtsforseger, han vil, mod Smaapiger, selv om han ikke kan fuldbyrde sine Hensigter«. (Morgenbris 1922 Nr. 7).

) Se Dr. **chröder anførte Sted Side 89, hvor det meddeles, at den første amerikanske Læge, Dr. Sharp, som udførte Operationen paa en Fange, netop førtes hertil ved Ønsket fra Fangens Side om at blive befriet fra saadanne Ulemper.

*) Se som Supplement til Retslægeraadets Udtalelser *eil:* Nordisk Tidsskrift for Strafferet 1922 p. 65 o. fig. og de der *iterede* lægevidenskabelige Udtalelser p. 72—73. Herimod dog George E. Schröder: Ufrugtbargørelse som Led i moderne Forbryderbehandling (Tilskueren Februar 1922 S. 88 flg.).

**) Bihang til riksdagens protokol 1922 3. Samling, 12. hæft, Nr. 38

tingeiser bør kunne indføres en ændret Retstilstand.

At fremsætte nærmere Forslag til Lovbestemmelser paa dette Omraade ligger imidlertid udenfor Kommissionens Opgave, og man skal derfor indskrænke sig til at udtale, at den paagældende Operation selvfølgelig kun bør kunne foretages, naar der er tilstrækkelig Grund til at antage, at Grunde som de anførte eller andre lignende fuldt legitime Aarsager giver Aarsag dertil, og at dens Foretagelse derfor næppe bør bero alene paa en Overenskomst mellem den paagældende og hans Læge, men at **der** formentlig yderligere bør kræves, at Sanktion foreligger fra en særlig, dertil bestemt legal Myndighed, hvori baade juridisk og lægevidenskabelig Sagkundskab er repræsenteret.

Endvidere bør der efter Kommissionens Mening ikke være nogensomhelst Forbindelse mellem en saadan Operation og en for den begaaede Sædelighedsforbrydelse idømt Straf, hverken saaledes at der gives en saadan Forbryder Valget mellem Operationen eller Straffen, eller saaledes at Forbryderen med nogen Sikkerhed kan paaregne Benaadning i Operationens Folge. Et Samtykke eller »en Begæring« er under de angivne Omstændigheder i Virkeligheden fremsat under en Tvangssituation og derfor værdiløs, og det kan paa den anden Side befrygtes, at der vilde ske et føleligt Skaar i Straffens generalpræventive Funktion, naar Forbryderen kan regne med, at Følgerne af en begaaet Sædelighedsforbrydelse, saafremt han selv ønsker det, kan indskrænkes til Kastration*).

Naar bortses fra Disciplinærstraffe (Udkastets § 51) er de i det foreliggende Udkast hjemlede Strafte ligesom i T. U. alene rettede mod Friheden eller Formuen.

Indenfor Kommissionen er der Enighed om, at der bør foreskrives **Formuestraffe** (Bøder). Angaaende Straffens nærmere Ord-

ning har der indenfor Kommissionen gjort sig forskellige Synspunkter gældende, hvorom henvises til Bemærkningerne nedenfor.

Om Frihedsstraffene bemærkes følgende:

Efter at den midl. Strf., af 1. April 1905 indenfor Straffelovens Omraade har hjemlet almindelig Adgang til Anvendelse af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i Stedet for Fængsel paa Vand og Brød og paa budt, at den førstnævnte Straf skal være forbundet med Arbejdstvang, er Forholdet i Retsanvendelsen blevet dette, at Vand-og-Brødstraffen kun meget sjældent anvendes, og at den herskende Retstilstand, bortset fra Vand-og-Brødstraffen og det endnu sjældnere anvendte Statsfængsel, gør Brug af følgende Frihedsstraffe:

- 1) simpelt Fængsel fra 2 Dage til 2 Aar.
- 2) Fængsel paa sædvanlig Fangekost fra 2 Dage til 6 Maaneder.
- 3) Strafarbejde fra 8 Maaneder til Livstid.
- 4) Tvangsarbejde fra 2 Dage til 2 Aar.

Indenfor Kommissionen er der Enighed om ganske at afskaffe Vand-og-Brødstraffen, idet en varigere med Arbejdstvang forbunden Frihedsstraf i hvert Fald udenfor Disciplinærforsøelse Kreds maa anses nyttigere end en kortvarigere med Kostindskrænkning forbundet Straf. Endvidere er der Enighed om at afskaffe Statsfængsel, i hvis Sted der undtagelsesvis vil kunne blive Brug for den i Udkastets specielle Del for visse Forbrydelser hjemlede Anvendelse af Hæfte udover den for denne Strafart normalt gældende Maksimaltid. Fremdeles er der Enighed om at afskaffe Tvangsarbejdsstraffen fra det Tidspunkt, da den foreslaaede Ordning med Hensættelse i Arbejdshus kan træde i Kraft, og der er Enighed om Ordningen af den mildere Frihedsstraf, Hæfte, i det væsentlige svarende til Straffelovens »simpelt Fængsel«.

Derimod har der inden for Kommissionen gjort sig forskellige Opfattelser gældende med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt der ved Siden af Hæfte bør fastsættes en enkelt eller 2 forskellige Arter strengere Frihedsstraf, idet et Flertal: Glarbo, Goll,

*) so Goll i Nordisk Tidsskrift for **Strafferet** 1923 p. 1 o. flg., særlig om den nævnte Virkning p. 14—15.

Johansen, Krabbe og Torp har holdt paa den første, at Mindretal, *Olrik*, paa den sidste Ordning.

Flertallet bemærker herom følgende:

En Ordning med 2 forskellige Arter strengere Frihedsstraf **vil** kunne tænkes indrettet paa to forskellige Maader, nemlig enten 1) saaledes, at de to strengere **Strafarter** helt eller delvis er parallelt løbende, saa at de helt eller delvis kan idømmes med samme Tidslængde, eller 2) saaledes, at den ene Strafs Minimum ligger over den andens Maksimum. Denne sidste Ordning er den gældende Straffelovs, hvorefter Maksimum for Fængsel paa sædvanlig Fangekost er 6 Maaneder og Minimum for Strafarbejde 8 Maaneder. Den førstnævnte Ordning er foreslaaet ved K. U. 1912, der hjemler Idømmelse af Arbejdsfængsel fra 14 Dage til 3 Aar og Strafarbejde fra 1 Aar til Livstid.

ad 1. Overfor en Ordning med 2 indenfor samme Tidsrum parallelt løbende strengere Frihedsstraffe, der begge forudsættes forbundne med rationel pønitentiær Paavirkning, er det efter Flertallets Opfattelse en afgørende Indvending, at det vil være vanskeligt at udforme to i Udstaaelsesmaade væsentlig forskellige Former for kvalificeret Frihedsstraf uden at skærpe den ene i Forhold til den anden og dermed samtidig baade i Udstaaelsesmaaden og for den almindelige Opfattelse at svække den ene paa den andens Bekostning, saaledes at den i sit Regime strengeste Strafart kommer til at fremtræde som den egentlige paa rationelt pønitentiært Grundlag opbyggede Frihedsstraf, medens den anden bliver af mindre Værdi og agtes ringere. Det er vel saa, at den pønitentiære Behandling maa tage individuelt forskellige Hensyn til de enkelte Fanger, men Flertallet maa formene, at en Tvedeling af Strafarten som den i Forslag i bragte ikke vil kunne bygge paa en **tilsvarende i Loven** opstillet Tvedeling af Forbrydelserne, og at det ej heller bør overlades til *Domstolene* med deres forholdsvis

ringe Kendskab til Forbrydernes Person at **træffe** Valg mellem 2 saadanne **Strafarter** og dermed eventuelt afskære *de straffuldbyrðende* Myndigheder fra frit at anvende den pønitentiære Behandling, som indenfor en samlet rummeligere Strafart skønnes hensigtsmæssigst overfor den enkelte.

ad 2. Noget anderledes stiller Sagen sig overfor en Ordning, der i nærmere Tilknytning til den gældende vilde Minimum for den ene Strafart ligge over Maksimum for den anden. Den nysnævnte i K. U. 1912 foreslaaede Ordning indenfor det for de 2 Strafarter fælles Tidsrum maa nødvendigvis forudsætte en forskellig Behandlingsmaade ved hver af Strafarterne, og navnlig en Udstaaelsesmaade af forskellig Styrke, dersom ikke Forskellen mellem de 2 Strafarter alene skal være nominel. I Modsætning hertil vilde Grundlaget for den anden Sondring kunne søges i selve Varigheden og de heraf med Nødvendighed følgende Forskelligheder i Behandlingsmaaden, der navnlig med Hensyn til den opdragende Paavirkning maa anlægges forskelligt alt efter Straffetidens Længde, hvormed det staar i Forbindelse, at Fængselsstraffe af længere Varighed — efter nærværende Udkast 0 Maaneder eller derover — maa udstaaes i særlige med den langvarige Udstaaelse for Øje indrettede Anstalter. I denne Forbindelse har man yderligere anført, at den i Kraft af sin Langvarighed strengere Straf bør betegnes med et særligt Navn, **der** understreger Straffens Alvor, og ment, at Skellet da burde sættes ved den Tidsgrænse, der betinger Anbringelsen i de særlige Anstalter.

Flertallet er nu af den Opfattelse, at der ikke i det daglige Regime, og navnlig **ikke** med Hensyn til Arbejdspligtens og **Frihedsindskrænkningens** Omfang, bør være nogen Forskel i Fuldbyrðelsens Styrke henholdsvis for den kortvarigere og langvarigere Fængselsstraf. Den kortvarige Straf bør indenfor sine Grænser fuldbyrðes med ikke mindre Alvor og Følelighed end den langvarige. **Naar dette iagttages, og naar**

det som foreslaaet i Udkastet gennemføres, at al Straffuldbyrdelse bliver en Statsopgave, bliver det vel af mindre væsentlig Betydning, om man vil betegne den langvarige Straf med et særligt Navn, men Flertallet maa dog mene, at en fælles Benævnelse er at foretrække. Den Betragtning, at det særlige Navn understreger den langvarige Strafs Alvor, har sit Modstykke i den Betragtning, at den kortvarigere Straf vil blive agtet ringere, og at det særlige »Tugthusstempel« paa de grovere Forbrydelser vil vanskeliggøre den dømtes Genindtræden i det borgerlige Liv. Og overfor den Betragtning, at den særlige Betegnelse skulde have generalpræventiv Betydning, er Flertallet af den Opfattelse, at det i langt højere Grad end Navnet er selve Straffens Varighed, mulig i Forbindelse med den Anstalt, hvori den udstaas, der er af generalpræventiv Værdi. — Hertil kommer endelig, at det kan ventes, at Interessen for de kortvarigere Straffes Fuldbrydelse vil blive styrket, naar den under samme Navn som de langvarigere Straffe fremtræder som en ikke mindre vigtig Statsopgave end Fuldbrydelsen af disse. Det maa herved erindres, at de fleste Begyndere paa Forbryderbanen — de der fremfor alle afgiver Materialet til den kroniske, professionelle Forbryder — begynder deres Strafudstaaelser med en eller flere saadanne forholdsvis korte Straffe, og derfor i særlig Grad tiltrænger en kraftig Indgriben allerede paa dette Stadium.

Den af Flertallet foreslaaede Ordning af Frihedsstraffen har faaet Tilslutning af Direktøren for Fængselsvæsenet i en til Kommissionen afgivet Betænkning, der findes trykt som Bilag 1, ligesom den i det væsentlige stemmer med, hvad der gælder i Norge og Holland.

Mindretallet (*Olrik*) har ikke kunnet slutte sig til Flertallets Forslag om udover Hæftestrafen kun at have en Art Frihedsstraf, men mener, at afgørende reale Grunde taler for at indrette baade en Fængselsstraf

og en **Strafarbejdsstraf**, hvis indbyrdes Ordning dog i forskellige Henseender maa blive en anden end ifølge den nugældende Straffelov. Herom stiller Mindretallet følgende Forslag:

§ 8

»Straf af Fængsel« ændres til »højere Straf end Hæfte«.

§ 11.

»Straf af Fængsel« ændres til »højere Straf end Hæfte«.

§ 33.

Foran Ordet »Fængsel« indføjes »Strafarbejde«.

§ 34 affattes saaledes:

Strafarbejde idømmes paa Livstid eller paa Tid, ikke under 1 og ikke over 16 Aar. Det udstaas i dertil bestemte Statsanstalter; Kvinder og Mænd holdes af sondrede hver i sin Anstalt.

§§ 35 og 36.

sammendrages til een Paragraf, der omfatter saavel Strafarbejde som Fængsel og sættes efter de særlige Regler om hver af disse Strafarter, med følgende Affattelse:

Fanger, der udstaar Straf af Fængsel eller Strafarbejde, forplejes efter et af Justitsministeren for hver af disse Strafarter udfærdiget Reglement. De maa ikke til Forplejning eller iøvrigt forskaffe sig eller modtage andet end, hvad Anordninger og Reglementer hjemler.

Derefter fortsættes som i § 36

§ 37.

1ste Stk. I Stedet for »Fængsel efter følgende Regler« sættes: »Strafarbejde fuldbyrdes efter følgende Regler:«

I 2det Stk. tilføjes efter »uhensigtsmæssigt«: »eller Fangen allerede tidligere har udstaaet Strafarbejde i tilsammen 2 Aar«.

§38.

I 1ste Stk. erstattes Ordene »Fængsel i 6 Maaneder eller derover« med »Strafarbejde«.

Som *nyt 3dje Stykke* tilføjes: Pan-
gerne skal bære den for dem anordnede
Dragt«.

§ 40.

I *1ste Stk.* Linie 2 sættes »Strafarbejde«
i Stedet for »Fængsel«.

Efter § 42 indføres en ny § saalydende:

(§ 43 A.)

Fængsel idømmes paa Tid, ikke under
1 Maaned og ikke over 1 Aar. Det udstaaes
i dertil bestemte Statsanstalter. Kvinder
og Mænd holdes afsondrede i hver sin An-
stalt eller Anstaltsafdeling. Straffen fuld-
byrdes i Enrum, medmindre dette af sær-
lige Grunde anses for skadeligt for Fangen
eller uhensigtsmæssigt; Reglerne i § 37,
3die og 4de Stk. finder herved tilsvarende
Anvendelse.

Derefter indføres som

Ny § (§ 43 B).
de samarbejdede §§ 35 og 36.

(Nuværende) § 43.

I *1ste Stk.* Linie 2 tilføjes efter »Fæng-
sel«: »eller Strafarbejde«.

§ 47.

I Stedet for »Fængselsstraf« sættes:
»Ungdomsfængsel, Fængsel eller Strafar-
bejde«.

§ 51.

Under *Nr. 2* tilføjes: »for Strafarbejds-
fanger indtil 1 Maaned« (mulig bør Fri-
sterne snarere være henholdsvis 10 og 20
Dage).

Under *Nr. 5* rettes «2 Maaneder» til
«1 Maaned, for Strafarbejdsfanger indtil 2
Maaneder«.

§ 59.

I *1ste Stk.* Linie 3 erstattes Ordene
»Fængsel i 1 Aar« med: »Fængsel«.

§ 65.

Under *Nr. 1* erstattes Ordene »efter
at have udstaaet 2 Fængselsstraffe« med:
»efter 2 Gange at have udstaaet Straf af
Fængsel eller Strafarbejde«.

I samme Stk. Linie 5 erstattes Ordet
»Fængsel« med »saadan Straf«.

§ 68.

I *1ste Stk.* Linie 3 tilføjes efter »Fæng-
selsstraf« Ordene: »eller Strafarbejde«.

§ 76.

I *1ste Stk.* Linie 1—2 erstattes Ordet
»Fængsel« med: »Strafarbejde eller Fængsel«.

§ 78.

I *1ste Stk.* Linie 2 erstattes Ordet
»Fængsel« med: »Strafarbejde eller Fængsel«.

I *2det Stk.* Linie 1—2 erstattes Ordene
»ikke naar 1 Aars Fængsel« med: »ikke over-
stiger Fængsel«.

§ 92.

Efter Ordet »regnes« i *1ste Stk.* 2den
Linie udgaar **Resten** af dette Stykke og i
Stedet indføres: »1 Dags Strafarbejde lige
med 2 Dages Fængsel eller 3 Dages Hæfte«.

I *2det Stk.* sidste Linie erstattes Ordet
»Fængsel« med »Strafarbejde«.

§ 96.

Under *Nr. 2* udgaar Ordene »ikke
over 1 Aar«.

Under *AV. 3* erstattes i næstsidste
Linie Ordet »Fængsel« med »Strafarbejde«.

§ 98.

I *1ste Stk.* Linie 2—3 erstattes Ordene
»samt af Fængsel ikke over 1 Aar« med:
»eller Fængsel«.

Til disse Forslag skal *Mindretallet*
fremsætte følgende Bemærkninger:

Med Flertallet saavel som med K. U.
1912 er jeg enig i, at der kan og bør til-
vejebringes en væsentlig Simplifikation in-
denfor Frihedsstraffen, saaledes at denne
indskrænkes til nogle ganske faa Arter. Det
har min fulde Tilslutning, naar der som
den laveste Frihedsstraf bevares et »sim-
pelt Fængsel« nærmest som en Art custodia
honest a. og jeg mener, at der for denne
Straf er fundet en heldig Betegnelse i (Jen-

optagelsen af det gamle danske Ord Hæfte. Men naar Kommissionens Flertal har samlet al den øvrige Frihedsstraf under en enkelt Strafart — Fængsel — kan jeg ikke slutte mig dertil. Jeg mener, at det herved overses, at en Frihedsstraf, der spænder over et Tidsrum lige fra 1 Maaned til Livstid, i sin Art maa frembyde saadanne Forskelligheder, at det er en Vilkaarlighed at bevare et fælles Navn, og jeg finder ikke, at der er fremført afgørende Grunde for en fælles Navnebetegnelse for saa uensartede Forhold. For det store Publikum forflygtiges derved noget, som det med Grund lægger Vægt paa — den Alvor, hvormed de højere mere langvarige Straffe opfattes, — og man støder det naturlige Krav om, at disse Straffe faar en dertil svarende særlig Betegnelse. Dette Krav, hvis Vigtighed overfor generalpræventiv« Hensyn ikke bør overses, har ikke nogen vilkaarlig Karakter; det svarer tværtimod til og underbygges af den reelle Forskel mellem de mere kortvarige og de mere langvarige Frihedsstraffe, — en Forskel, der ogsaa anerkendes af selve Flertallet, og paa hvilken Udkastet i den af Flertallet vedtagne Skikkelse bygger. Men naar der maa gøres en Sondring paa Grundlag af Varigheden, hvorfor da ikke lade den Mod sætning indenfor »Fængselsstraffen«, der faktisk foreligger, finde Udtryk i Straffens Betegnelse. Indenfor Frihedsstraffens store Omraade dannes Skellet saa at sige af sig selv paa det Punkt, hvor Straffens Længde er tilstrækkelig stor, til at man kan gaa over til en Udstaaelse efter *det progressive System*. Med dette System indbringes et helt nyt Moment i Straffen, og der aabnes Mulighed for en Udnyttelse af denne gennem en pædagogisk Indvirkning, i hvilken *det* moderne Fængselsvæsen først sætter sin Blomst. De Principper, det vedtagne Udkast i saa Henseende opstiller, har min fulde Tilslutning, og de spiller for mig en saadan Rolle, at jeg maa **formene**, at de allerede som saadanne maa føre til at betragte *den progressivt udstaaede Straf* som *noget væsentligt andet end de*

kartere Frihedsstraffe. Men iøvrigt vil der ogsaa i andre Henseender være Trang til for de højere og alvorligere Straffe at have **Regler**, der ikke falder sammen med Reglerne for de kortvarige Straffe, saaledes f. Eks. med Hensyn til Fangedragt og Disciplinærstraffe (se *mine Endringsforslag til § 38 og § 51*), ligesom det Regie, hvorefter den progressive Straf udstaaes, naturlig paa dennes tidlige Stadier i en og anden Retning bør være noget strengere, end Tilfældet vil blive ved de kortere Frihedsstraffe.

Jeg formener derhos, at man i den fra gammel Tid velkendte og rammende Betegnelse *Strafararbejde* har et godt samlende Udtryk for alle de Frihedsstraffe, der bliver at udstaa efter det progressive System, og dette Ord, der *forstaas* af enhver efter sit Indhold, tjener tillige til at markere den Vægt, hvormed netop denne Art Frihedsstraf skal og *maa* optræde.

Til **Støtte** for at bevare Strafararbejde som særlig Betegnelse for de længere og alvorlige **Frihedsstraffe** kan endvidere henvises til, at man herved *undgaar* at *maatte* ændre de bestaaende Lovregler udenfor Straffeloven, der knytter visse Retsvirkninger til idømt eller udstaaet Strafararbejde.

Hvor man praktisk vil sætte det Skel, som saaledes faktisk eksisterer, beror naturligvis til en vis Grad paa *et* Skon. Flertallet har ment at kunne lade Progressionen begynde allerede med en Frihedsstraf paa 6 **Maaneder**. Jeg mener, at hvis en Progression virkelig skal komme til at spille en Rolle, vil det ikke kunne nytte at lade den træde i Kraft overfor Straffe paa kortere Tid end 1 Aar. Herved tager jeg navnlig ogsaa Hensyn til, at Progressionen skal og bør rumme Adgang til Løsladelse paa Prøve forinden den fulde Straffetids Udløb. Det ses da ogsaa, at det vedtagne Udkast selv sætter Udstaaelse af 9 Maaneders Straf som det Minimum, der betinger den foreløbige Løsladelse, hvad der netop efter naturlig Afkortning vil svare til et idømt Minimum af

1 Aar. At sætte **Skellet** ved 1 Aar anbefaler sig ogsaa af den Grund, at det vedtagne Udkast netop i flere Tilfælde betinger en given Regel af, om Straffen er idømt i 1 Aar og derover, eller om den kun er idømt i en kortere Tid, se saaledes § 59 (betingede Straffedomme), § 78 (Fra **dømmelse** af borgerlige Rettigheder). - Ved at sætte **Straffearbejdets** Minimum til 1 Aar, mener jeg ogsaa at have **taget** tilbørligt Hensyn til den Indvending, der oftere med Føje har været **fremSAT** under den nuværende Ordning: at Straffen af Forbedringshusarbejde i 8 **Maaneder** — der normalt udstaaes med 6 Maaneder — er for kort, til at Resultater af virkelig Betydning ved en intensivere Paavirkning af Fangen kan opnaas.

For Strafarbejde tænker jeg mig som det egentlig normale, at det udstaaes i Fællesskab, men med Adgang til væsentlige Undtagelser og Modifikationer, saaledes at jeg for saa vidt kan slutte mig til Reglerne i § 37 med den af mig ved Ændringsforslag til denne § foreslaaede Ændring.

For de kortvarigere Straffe, for hvilke jeg beholder den af Kommissionen valgte Betegnelse Fængsel, tænker jeg mig omvendt Udstaaelse i Celle bevaret som det normale, men atter her med Adgang dels til Lempelser dels til Anvendelse af Fællesskab, hvor Fangen kun er egnet hertil, se herved mit Forslag til en ny § 43 A.

Som det Maksimum, hvortil Fængselsstraffen kan gaa, foreslaar jeg at sætte 1 Aar. Fængslet bør efter min Opfattelse kunne gaa op til det Tidsmaksimum, der er Straffearbejdets Minimum, dels for at undgaa et Mellemrum, der vil blive følt nærmest som et Spring, dels og navnlig fordi det derigennem vil være muligt i nogen Grad at skaane Personer, hvem der efter deres Forhold maa idømmes en alvorligere Straf end 6 Maaneders Fængsel, men som dog adskiller sig fra de sædvanlige Kategorier af Straffearbejdsfanger, fra at udstaa en Straffearbejdsstraf, som dels vilde føles af dem som særlig haard, dels i større Grad vilde genere dem i den Genindtræden

i Samfundet, som de dog efter deres øvrige Forhold har Forudsætninger for. I denne Forbindelse har det ogsaa været af Betydning for mig, at man, naar Fængselsstraffen har dette Maksimum, vil **kunne** opretholde de betingede Domme i det fulde, i Udkastet vedtagne Omfang. Paa den ene Side vil man ikke vel under betinget Dom kunne medtage Tilfælde, hvor den dømte findes kvalificeret til Straffearbejdsstraf, og paa den anden Side vilde en Begrænsning til 6 Maaneders Fængselsstraf være en Tilbagevenden til den bestaaende Tilstand og hindre den Udvidelse, som man i Overensstemmelse med flere fremmede Love har ment at burde **foreslaa**. Et Aars Maksimum for Fængselsstraffen stemmer ogsaa bedst med den Grænse, der som nævnt er **foreslaaet** i § 78; man vil da ved Udsondringen af Straffearbejdet som en særlig Strafart ikke komme til at foretage nogen Ændring af reel Betydning i denne Paragraf.

Sluttelig skal jeg endnu kun bemærke, at jeg ganske tiltræder de i Udkastet fremtrædende Bestræbelser for at gøre Fængselsstraffen — ogsaa de mere kortvarige Straffe — mere effektiv og hensigtsmæssig, end den hidtil har været; navnlig billiger jeg, at Fængselsstraf udstaaes i Statsanstalter, og at Varetagelsen af denne Straf i sin Helhed henlægges fra de kommunale Myndigheder til Statens Fængselsvæsen.

Med Hensyn til Betegnelsen af de enkelte Straffarter bemærkes, at Kommissionen har fundet det rettest at give de to Former for Frihedsstraf Benævnelser, der intet har tilfælles. Straffene er efter deres Art og Beskaffenhed ganske forskellige, og navnlig er ogsaa i Almindelighed **Straf**-skylden hos de Personer, for hvilke de to Straffarter finder Anvendelse, saa væsentlig forskellig, at Ordet Fængsel kun bør bruges om Straffen for de betydeligere Forbrydelser for ogsaa herigennem at pointere, at de Lovovertrædere, der idømmes den mildere Frihedsstraf, ikke kan sættes i Klasse med Forbrydere, der idømmes Straf af Fængsel.

For den mildere Form af Frihedsstraf har man foreslaaet Benævnelser »Hæfte«. Ordet er nyt i nyere dansk Eet, men anvendes i den gældende norske Straffelov i tilsvarende Betydning som her foreslaaet. Ifølge Oplysninger, der velvilligst er overladt Kommissionen af Professor *Verner Dahlerup* — jfr. Bilag 2 —, forekommer **Ordet** »Haft« i Betydning af Fængsel «eller Indespærring i de ældste danske Love, f. Eks. Eriks sjæl. Lov 3—36. Ordene »Haft« og »Hæfte«, er fælles nordiske og fælles germanske. »Haft« har man ment vilde blive opfattet som en Germanisme, og man har derfor foreslaaet »Hæfte«.

At foruden de i § 33 nævnte Straffe desuden særlige disciplinære Straffe kan finde Anvendelse, jfr. Udkastets § 51, har man ikke fundet Grund til at bemærke i Lovteksten til § 33.

Med Hensyn til Grænserne for Frihedsstraffenes Varighed er Kommissionen enig om, at de gældende **Minimalsatser**, navnlig for den strengere Frihedsstraf, Fængsel, bør forhøjes.

Den gældende Straffelov har et Minimum paa 2 Dage for alle Arter af Frihedsstraf, bortset fra Strafarbejde, men har til Gengæld for alle de hyppigst forekommende betydeligere Forbrydelser, navnlig de fleste Berigelsesforbrydelser, højere **Minimalsatser**, der udelukker Anvendelsen af Strafartens legale Minimum, saaledes ved simpelt Tyveri og Bedrageri et Minimum paa 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød eller efter den midl. Strfl. af 1. April 1905 normalt 20 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost.

I Modsætning til dette System har Kommissionen foretrukket i vidt Omfang at ophæve de særlige Minimalsatser for de enkelte Forbrydelser, men paa den anden Side forhøje Frihedsstraffenes legale Minima.

For Fængselsstraffens Vedkommende er Kommissionens Medlemmer med Undtagelse af *Torp* enedes om at sætte Minimum til 1 Maaned. Lavere bør Minimum ikke sættes, naar en med **Arbejdstvang** og pønitentiær Paavirkning forbunden Frihedsstraf skal være effektiv.

Paa den anden Side har Kommissionens Flertal ikke ment at burde foreslaa et højere Minimum. En højere Ansættelse skulde nærmest begrundes ved, at der til en varigere Paavirkning af den dømte ved de pædagogiske Midler, som staar til Raadighed under Straffuldbyrdelsen, nødvendigvis **maatte** udkræves længere Tid, hvortil kommer, at Retsanvendelsen erfaringsmæssig har vist Tilbøjelighed til at idømme for kortvarige Straffe, navnlig overfor de yngre, begyndende Vaneforbrydere. De Minimalsatser, disse Betragtninger vilde føre til, maatte imidlertid være saa høje — vel mindst 4—6 Maaneder —, at man efter Flertallets Opfattelse vilde ramme mange Tilfælde med unødvendigt langvarige Straffe. — Vanskeligheden ved at ansætte det rette legale Minimum for Strafarten beror paa, at dette bliver begrænsende for Straffudmaalingen for *alle* Forbrydelser og *alle* Forbrydere uden Hensyn til Forbrydernes Afskygning og Forbrydernes Karakter. Der **maa** derfor regnes med Idømmelse af Fængselsstraf i mange Tilfælde, hvor pønitentiær Paavirkning i længere Tid ikke er paakrævet. Og i hvor høj Grad en saa betydelig Forhøjelse af Minimum som f. Eks. til —6 Maaneder vilde støde an mod den almindelige Retsopfattelse her i Landet, fremgaar noksom af den Omstændighed, at det saa at sige eenstemmigt fremhæves som en af de mest paatrængende Reformer af den gældende Straffelov, at det fastsatte Minimum af Strafarbejde i 8 Maaneder (der normalt **udstaas** i 6 Maaneder) for 3die Gang **begaao**t Tyveri ophæves som for høj. — Af de i T. U. Mot. S. 66—67 anbefalede Midler, der skulde gøre det muligt at undvære de korte Frihedsstraffe, kommer Anvendelse af Bødestraf ikke i Betragtning her. Henvisningen til en mere udstrakt Anvendelse af betinget **Dom** er vel af Betydning, men har ikke overvundet Flertallets Betænkkeligheder ved at foreslaa et højere Minimum end 1 Maaned. Opmærksomheden maa i denne Forbindelse henledes paa, at nærværende Udkast ved Bestemmelsen om Ungdomsfængsel af mindst 1 Aars Varighed

overfor do begyndende Forbrydere og Hensættelse i Arbejdshus overfor Betlere har anvist Midler til at komme bort fra de korte Frihedsstraffe i de Tilfælde, hvor deres Anvendelse maa anses for mest forfejlet.

Med Hensyn til Ansættelsen af Minimum for Hæfte gør der sig væsentlig andre Betragtninger gældende, idet denne Straftart ikke er forbunden med den Arbejdstvang og den varigere pønitentiære Paavirkning, som karakteriserer Fængselsstraffen, ligesom de Lovovertrædelser, for hvilke Straffen hjemles, og de Lovovertrædere, paa hvilke den kommer til Anvendelse, gennemgaaende er af en ganske anden Type end ved Fængselsstraffen. Der er da ej heller for Hæftestrafens Vedkommende en Enighed om Nødvendigheden af et højere Minimum, som har været fremtrædende i Diskussionen om den strengere Frihedsstraf. Af fremmede Udkast har saaledes det sidste tyske Udkast af 1919 ligesom tysk Vorentwurf af 1909 et Minimum paa 1 Dag, tysk Gegenentwurf af 1911 3 Dage, det schweiziske Udkast af 1918 1 Dag, medens paa den anden Side Thyréns svenske Udkast 1916 for Hæftestrafen har samme Minimum som for Fængselsstraffen, nemlig 3 Maaneder.

Efter Kommissionens Flertals Formening tør der ikke regnes med, at en mere udstrakt Anvendelse af Bødestrafen, selv med indgribende Reformer af denne, helt vil kunne overflødiggøre de korte Hæftestrafte, dels fordi adskillige mindre betydelige Lovovertrædelser efter deres Beskaffenhed ikke egner sig til Afgørelse ved Bøde, dels fordi Bødestraf paa Grund af Gerningsmandens personlige Forhold ikke lader sig anvende, f. Eks. overfor Betlere og Fallenter. Man er vel enig om, at det nuværende Minimum paa 2 Dage bør forhøjes, for at Straffen kan faa den fornødne Effektivitet, men paa den anden Side er der ikke Grund til at antage, at Hæftestraf af endog ret kort Varighed skulde være formaalsløs eller endog mere skadelig for den domfældte end tilsvarende Straffe af længere Varighed. Den Betragtning gør sig derfor her i langt stærkere Grad gældende end ved Fængsels-

straffen, at Loven ikke ved at ansætte Minimum for højt bør tvinge Domstolene til i mange Tilfælde at anvende Hæftestrafte af længere Varighed end af generalpræventive og specialpræventive Grunde nødvendigt. Flertallet har herefter foreslaaet Hæftestrafens Minimum sat til 14 Dage, idet dog indenfor Flertallet *Krabbe* mener, at man ikke bør gaa højere end til 7 Dage, saaledes som ogsaa foreslaaet i K. U. 1912, hvorved bemærkes, at Satser paa 8, 10 og 12 Dage jævnlig anvendes i Praksis, medens lavere Satser end 1 Uge kun sjældent forekommer og utvivlsomt kan undværes.

De anførte Grænser for Fængsel og Hæfte gælder dog kun, naar de paagældende Straffe anvendes som principal Straf. Hvor Frihedsstraffe anvendes som Forvandringsstraf for Bøder, vil Minimum for Hæfte og Fængsel være 2 Dage (§ 57).

Et Mindretal (*Torp*) nærer fremdeles store Betænkeligheder ved at sætte Minimum for Frihedsstraf saa lavt som her foreslaaet og skal herved henlede Opmærksomheden paa, at norsk Straffelov sætter Minimum til 21 Dage; men Mindretallet har, da det ikke har fundet fornoden Tilslutning indenfor Kommissionen, ikke ment paa dette Punkt med nogen Nytte at kunne stille Ændringsforslag.

Tidsangivelserne »Dag« og »Maaned« vil være at forstaa paa samme Maade som hidtil og som i Straffelovens § 26 foreskrevet. Kommissionen har ikke fundet det nødvendigt at optage en Bestemmelse herom i Lovteksten.

Ved Fængselsstraffen har Kommissionen under sine Overvejelser ogsaa inddraget Spørgsmaalet om *ubestemte Straffedomme*.

Til Grund for Kravet om Indførelse af ubestemte Straffedomme ligger hovedsagelig den Betragtning, at Straffens Varighed bør afhænge af dens Virkning paa den enkelte, og at Varigheden derfor ikke kan fastsættes paa Forhaand i Dommen,

men maa bero paa et Skøn under Straffens Udstaaelse, paa samme Maade som et Hospitalsopholds Varighed for en syg ikke lader sig bestemme ved Indlæggelsen, men maa afhænge af Helbredelsens Indtræden under Behandlingen.

I to væsentlige Henseender vilde en saadan Betragtningssmaade dog være fejlet.

For det første maa det erindres, at Lovens Straffetrusel med dens Konsekvenser: Straffens Idømmelse og Straffens Udstaaelse ikke som Undervisning, Opdragelse og Lægebehandling kan indskrænke sig til at tage Sigte paa *den enkelte*, men til lige maa tage Hensyn til *de mange*, som gennem Truselen skulde afholdes fra at overtræde Loven. Talrige, ogsaa alvorligere, Lovovertrædelser er derhos efter deres Type eller under de foreliggende Forhold ikke symptomatiske Udslag af forbryderske Vaner eller Tilbøjeligheder, og den straffetlige Reaktion imod dem kan derfor ikke have Opdragelse eller Forbedring til Formaal.

Men dernæst vil det i al Almindelighed være umuligt, selv med det nøjeste Kendskab til Forbryderen under Strafudstaaelsen, med blot tilnærmelsesvis Rigtighed at fiksere det Tidspunkt, da han gennem Straffen kan anses »helbredet« eller »opdraget« i den Forstand, at der nu vil kunne regnes med fremtidig »normal« Lovlydighed hos ham. Det maa herved erindres, at den opdragende Virkning af Straffen kun faar Lejlighed til at gøre sig gældende indenfor Fængslet med dets strenge Tugt og Disciplin og derfor kun kan være lidet oplysende i Sammenligning med Resultaterne af en Opdragelse under friere Forhold. Men selv bortset herfra savnes der paa dette moralske Omraade det fornødne psykologiske Kriterium, som gennem Kundsksprøver m. v. paa det intellektuelle Omraade haves til Raadighed til Bedømmelse af en Undervisnings Resultat, og der savnes ganske et konkret paaviseligt Kriterium, der kan sammenstilles med de fysiologiske Kriterier, som danner Grundlag for Lægens Skøn om en Syg-

doms Helbredelse. Heraf følger, at Fanger vil kunne blive udsat for den største Vilkaarlighed med Hensyn til Løsladelsestidspunktet; og den Fange, der trods indgroet forbryderske Anlæg har opført sig upaaklageligt og maaske er besjælet af de bedste Forsætter om efter Løsladelsen at føre et straffrit Liv, vil ikke kunne forstaa og føle Straffen som en Retfærdighed, naar dens Varighed udstrækkes udover, hvad der efter den begaaede Lovovertrædelses Beskaffenhed kan betragtes som en forholdsmæssig Reaktion overfor denne.

Den første af de anførte Betragtninger, nemlig Hensynet til Generalpræventionen, tenderer henimod at gøre Straffen ubetinget med et fast Mindstemaal, og begrundet, at Nutidens Straffelove for alle betydelige Forbrydelser foreskriver et bestemt Minimum af Straf, som Regel en vis strengere Strafarts legale Minimum, ved de alvorligere Forbrydelser et højere Minimum indenfor denne Strafart. Og omvendt fører den anden Betragtning: Hensynet til Forbryderens Krav paa Beskyttelse mod Vilkaarlighed til at foreskrive legale Maksima for de enkelte Forbrydelser. I sidstnævnte Henseende maa det dog erindres, at Varetagelsen af Individets Tarv i det væsentlige maa overlades til Domstolene, idet Lovens Maksimalsatser jo er beregnede med de alvorligste Tilfælde indenfor Forbrydelsesarten for Øje.

Af det anførte følger, at den ubestemte *Strafedom* i hvert Fald maatte holde sig indenfor de samme Grænser for Straffens Varighed, som i *Straffeloven* foreskrives for den paagældende Forbrydelse, og at der i det højeste bør kunne være Tale om at gøre Dommen ubestemt indenfor et i den fastsat bestemt Minimum og bestemt Maksimum. Det er da ogsaa paa denne Maade, at Institutet af dets Tilhængere tænkes praktiseret, idet Straffens Varighed indenfor disse Grænser skulde afhænge af dens Virkning paa den enkelte. Imidlertid vil det let ses, at de anførte Ulemper ved den helt ubestemte Dom med væsentlig samme Styrke gør sig gældende ved en

Dom med den **heromhandlede** relative Ubestemthed, og det kan hertil føjes at Ubestemtheden som saadan, Fangens Uvished om hans Skæbne, **under** almindelige Fængselsforhold utvivlsomt vil have en dybt deprimerende **Indflydelse** paa Fangen, et Forhold, som er vel kendt fra Varetægtsfængslet med dets hyppige **Fængselspsykoser** og let kan modarbejde Straffens pædagogiske Formaal. For Fangen er Løsladelsen det Lyspunkt, han under Straffudstaaelsen uafadelig har for Øje. Paa Forhaand at gøre Løsladdelsesdagen uvis vil give Straffen en forøget Pine, som kun kan forsvares, hvis Nyttens heraf var ganske øjensynlig, men som udviklet er dette ingenlunde Tilfældet.

Det er indlysende, at disse Skyggesider af den ubestemte Dom vil træde des stærkere **frem**, jo større Afstand der sættes mellem Minimum og Maksimum. En Dom lydende paa Fængsel fra 6 Maaneder til 4 Aar vilde utvivlsomt af den domfældte blive opfattet som indeholdende et Tilsagn om Løsladelse efter 6 Maaneders Forløb under Forudsætning af hans upaaklagelige Opførsel i Fængslet; og Fangen vil ikke kunne forstaa det retfærdige i, at han, naar denne Forudsætning er fyldestgjort, holdes tilbage i længere Tid. Gøres Afstanden mellem Minimum og Maksimum mindre, forringes Betænkkelighederne, men i samme Forhold bliver Betydningen af, at Dommen overhovedet gøres ubestemt, mindre.

Ifølge alle disse Betragtninger kan Kommissionen ikke stille Forslag om Indførelse af ubestemte Straffedomme som et normalt Led i Frihedsstraffen.

Bevægelsen for at gøre Straffedommen ubestemt har forsaavidt indirekte været nyttig, som den har skærpet Opmærksomheden for, *at* al Fængselsstraf saavidt muligt bør tilstræbe et pædagogisk Formaal, *at* den traditionelle tidsbestemte Fængselsstraf kun i ringe Grad har været i Stand hertil, og *at* opdragende og helbredende Foranstaltninger bør træde i Stedet for sædvanlig Straf i alle Tilfælde, hvor der er naturligt Grundlag **herfor** og det kan forenes

med Retssikkerhedens Interesse. I saa Henseende er der, uanset hvilket Standpunkt man iøvrigt indtager med Hensyn til den nærmere Lovordning af Behandlingen af sindssyge og aandssvage Forbrydere, naturligvis Enighed om, at disse normalt maa henvises til Lægebehandling. For kroniske Alkoholister har man ved Udkastets § 75 foreslaaet Adgang til i Forbindelse med egentlig Straf at tvangsanbringe dem paa et Drankerasyl. I sidstnævnte Tilfælde er der foreslaaet legale Maksimumsfrister for Interneringens Varighed, men i begge Tilfælde er denne iøvrigt afhængig af Lægens paa fysiologiske Kriterier baserede Skøn, der dog maa godkendes af Retten. — At opdragende Foranstaltninger i videst muligt Omfang bør træde i Stedet for Straf for den forbryderske Ungdom er forlængst erkendt, og den hertil ifølge den gældende Lovgivning **bestaaende** Adgang er for Personer mellem 14 og 18 Aar opretholdt og udvidet ved Udkastets § 32.

Medens disse helbredende og **opdragende** Foranstaltninger ligger helt udenfor den egentlige Strafs Omraade og ikke har nogen direkte Berøring med Spørgsmaalet om ubestemte Straffedomme, har man i Udkastets § 43 med Hensyn til Personer i Alderen mellem 16 og 21 Aar under Betegnelsen *Ungdomsfængsel* stillet Forslag om Indførelse af en egentlig Frihedsstraf med Strafs sædvanlige Virkninger med Hensyn til Gentagelse, Fortabelse af Rettigheder m. v., men med en saa udpræget Karakter af Opdragelse, at man har anset det for svarligt indenfor de ved Loven fastsatte Grænser at forsøge Straffens Varighed gjort afhængig af dens individuelle Virkning. En afgørende Forudsætning herfor har det imidlertid været, at Ungdomsfængslet, om end af Navn et Fængsel, dog føres ud i Livet mere i Skikkelse af en Opdragelsesanstalt end af et sædvanligt Fængsel -- hvoraf bl. a. følger, at denne Foranstaltnings Alvor og Følelighed som Straf mere maa søges i dens relative Langvarighed end i en snæver Frihedsberøvelse. Kommissionen er

klar over, at de **heromhandlede** Aldersklasser er de i kriminalistisk Henseende **allervanskeligste**, idet de afgiver det forholdsvis betydeligste Rekrut-Kontingent af **straffede** Personer og rummer mange allerede forhærdede Forbrydere, og idet alle disse Personer, naar de er over 18 Aar, er naaede udover den for opdragende Indflydelse lettest tilgængelige Alder. Der maa da ogsaa finde en omhyggelig Sigtning Sted, saaledes at de mest forhærdede og navnlig som Regel de, der trods tidligere Anbringelse paa en Opdragelsesanstalt for særlig vanskelige, falder tilbage til Forbrydelser, henvises til det almindelige Fængsel, — dels fordi Efteropdragelse for disse Personer normalt maa anses for ret haabløs, dels og navnlig, fordi de vil øve en daarlig Indflydelse paa de bedre Elementer og til Skade for disse tvinge hele Regimet i Ungdomsfængslet ind i en sædvanlig fængselsmæssig Skabelon, hvorved bl. a. ogsaa de uheldige Sider ved Dommens Ubestemthed vilde træde stærkere frem.

Naar bortses fra Ungdomsfængslet stiller **Kommissionen** ikke Forslag om Anvendelse af ubestemte Straffedomme. Derimod er blandt Foranstaltninger, der træder i Stedet for Straf, *Arbejdshus* og *Sikkerhedsforvaring* (Udkastets §§ 65 og 68) paa samme Maade af ubestemt Varighed, idet der ogsaa her i Loven er fastsat et Maksimum og et **Minimum**, saaledes at det indenfor dette Spillerum overlades til Fængselsretten at afgøre, om Løsladelse kan finde Sted. Ubestemtheden hviler imidlertid her paa andre Betragtninger end de, der ligger til Grund for Straf af Ungdomsfængsel, idet Hensættelse i Arbejdshus og Sikkerhedsforvaring netop har til Forudsætning, at den dømte er uimodtagelig for Straffens pædagogiske Paavirkning, og Anbringelsen derfor væsentlig kun tilsigter en uskadeliggørende langvarig Internering, der navnlig for at undgaa de langvarige Fængselsstraffes sløvende Virkning bør have en anden Karakter og i visse Henseender give et videre Spillerum end Fængselsstraffen kan have. Naar der dog her er givet Adgang

til Løsladelse inden Udløbet af den foreskrevne Maksimalfrist, beror dette paa, at Omstændigheder, der principielt er uafhængige af den paagældendes Forhold i Anstalten, kan tænkes at gøre en Løsladelse ønskelig eller forsvarlig. Som saadanne Omstændigheder kan nævnes Hensynet til den paagældendes Helbredstilstand og den med hans Alder følgende Ændring i hans Karakter, Muligheden for betryggende Anbringelse udenfor Anstalten og desl. Den dømte maa imidlertid regne med at komme til at hensidde den fulde Tid og kan ikke forvente, at god Opførsel i Anstalten vil være nok til at sikre ham tidligere Løsladelse. For de i Arbejdshus indsatte gælder det iøvrigt, at de jævnlig vil være saa svækkede og sløvede, og at Frihedsindskrænkningen i Forhold til Fængselsstraffen vil være saa lempelig, at Uvisheden om Interneringens Varighed vil spille en mindre væsentlig Rolle for deres psykiske Habitus.

En vis Berøring med de Tanker, der ligger til Grund for Anvendelsen af den ubestemte Straffedom, har endelig den i Forhold til Bestemmelserne i Anordning af 13. Februar 1873 om Fuldbyrkelse af Straf-arbejde udvidede Adgang til *Løsladelse paa Prøve*, der i Udkastets § 40 foreslaas hjemlet ved længere Straffe, naar to Trediedele af Straffetiden, dog mindst 9 Maaneders Fængsel, er udstaaet. En Hovedbetragtning er her ganske vist Ønsket om at lade de under Straffuldbyrdsen indvundne Erfaringer faa Indflydelse paa Straffens Varighed, men ved Siden heraf gør den Betragtning sig selvstændigt gældende, at Løsladelse paa Prøve træder til som en nyttig Afslutning paa Strafbehandlingen ved at skabe en Overgangstilstand mellem denne og den fulde Frihed. Løsladelse paa Prøve er derfor tænkt som en *normal Afkortning* af Straffen, der kun bør udeblive, naar Fangens Forhold gør den utilraadelig, og det heri liggende Usikkerhedsmoment kan derfor ikke sammenstilles med Uvisheden ved den ubestemte Dom.

ngsel kan ifølge § 34 idømmes paa Livstid eller paa Tid. Fængsel paa Livstid er foreslaaet bibeholdt som Straf for visse meget grove Forbrydelser (jfr. §§ 103, 104, 110, 116, 117, 168 (167), 193, 197, 2det Stk. og 216). Maksimum for tidsbestemt Fængsel er i Almindelighed bestemt til 16 Aar i Lighed med det i Straffelovens § 11 fastsatte Maksimum for Tugthusarbejde. Hvor Forhøjelse af den almindelige for en Forbrydelse foreskrevne Straf er hjemlet, kan Fængsel idømmes indtil 20 Aar (Udkastets § 92).

Maksimum for Hæfte er i § 48 bestemt til 2 Aar, svarende til det i Straffelovens § 18 hjemlede Maksimum for simpelt Fængsel. Ifølge Udkastets § 92 kan i Sammenstødstilfælde Hæfte idømmes i indtil 3 Aar, og i Medfør af § 93 vil Hæfte ved visse Statsforbrydelser — nærmest svarende til de Tilfælde, hvor ifølge nugældende Straffelov Statsfængsel er hjemlet — kunne idømmes i indtil 10 Aar.

I Lighed med T. U. og tildels K. U. 1912 er det i § 34 foreslaaet, at Fængsel skal udstaa i dertil bestemte Statsanstalter, ved hvilket Udtryk forstaaes ikke blot Anstalter, der tilhører Staten, men ogsaa andre Anstalter, der staar under Statens Styre. Hele Kommissionen tillægger det megen Betydning, at Straflens Fuldbrydelse bliver en Statsopgave. Kun derved have der Garanti for, at Fuldbrydelsen sker paa betryggende Maade. Af praktiske Grunde foreslaas Reglen dog kun gennemført, hvor Fængsel idømmes som principal Straf, hvorimod Forvandlingsstraf for Bøder, ogsaa hvor den er Fængsel, vil kunne udstaa i Arresthus, jfr. § 56. Hæfte vil ligeledes være at udstaa i Arresthus, jfr. § 48.

Endvidere er det med Hensyn til Fængselsstraffen i § 34 foreskrevet, at Kvinder og Mænd skal holdes afsondrede hver i sin Anstalt eller Anstaltsafdeling. Bestemmelsen svarer til den nugældende Ordning og er ret selvfølgelig, men man har fundet det rettest udtrykkeligt at udtale den i Lovteksten. For Hæfte er i § 48 foreskrevet,

at Fangerne ikke maa hensættes sammen med Fanger af andet Køn. Da Straffen her udstaa i Arresthuse, har man af praktiske Grunde ikke ment at kunne stille Forslag om, at Kvinder og Mænd skal anbringes i forskellige Arresthuse eller Arresthusafdelinger.

1 Overensstemmelse med T. U., men i Modsætning til den gældende Straffelov og K. U. 1912, har Kommissionen foreslaaet optaget i Lovteksten nærmere Bestemmelser om Fuldbrydelsen af Fængselsstraffen, idet der i Kommissionen er Enighed om, at Hovedprincipperne for Straffuldbrydelsen bør være et Lovgivningsanliggende. Kommissionen kan i saa Henseende slutte sig til Udtalelserne i T. U. Mot. S. 56. Forsaavidt der, som af Fængselsdirektør Fussing Bilag 1 S. 35 foreslaaet, maatte blive udfærdiget en særlig Lov om Fængselsvæsenet, vil Kommissionen rinde det naturligt, at en Del af de, i dette Udkast optagne Bestemmelser om Fuldbrydelse af Frihedsstraf overføres til en saadan Lov, idet Hovedsagen for Kommissionen har været at angive, i hvilket Omfang disse Bestemmelser bør lovfæstes.

I §§ 35 og 36 er givet Regler, der paa den ene Side er fælles for alle Fanger, der udstaar Fængselsstraf, og paa den anden Side er særlige for saadanne Fanger i Modsætning til Fanger, der udstaar Straf af Hæfte. I § 35 er optaget Bestemmelser om Fangedragt og Fængselskosten. Fængselsfangerne er pligtige at bære den anordnede Dragt. De forplejes efter et af Justitsministeren stadfæstet Reglement og er afskaaret fra at forskaffe sig eller modtage andet end, hvad Anordninger og Reglementer hjemler. For Hæfte-Fangerne er der ikke Tale om nogen Fangedragt, og ifølge § 48 er Forplejningen for deres Vedkommende ikke indskrænket til den anordnede Fangekost. Kun som Disciplinærstraf kan ifølge § 51 en Hæfte-Fange i indtil 1 Maaned udelukkes fra Adgang til selv at søge for sin Forplejning.

§ 36 giver Bestemmelser om Arbejdspligten. Det er denne, der i særlig Grad

karakteriserer Fængselsstraffen som den strengere Frihedsstraf. Mange Detailbestemmelser maa her fastsættes af Administrationen gennem Anordninger, men visse Grundregler er dog optaget i Lovteksten. Det er saaledes foreslaaet, at den daglige Arbejdstid ikke maa overstige 12 Timer, og at Friluftsarbejde udenfor Anstaltens Omraade kan finde Sted under Anstaltens Ledelse og Tilsyn. Endvidere er det præciseret, at Fængsels-Fangen ikke arbejder for sig selv, men for Staten. Udbyttet af hans Arbejde tilfalder Staten. Kun skal der som Belønning for Flid og god Opførsel tilfalde ham et mindre Beløb som Arbejdspenge, men heller ikke disse Penge tilhører ham, forinden de er udbetalt til ham, og han har ikke forud noget retligt Krav paa de oplagte Beløb. Fastsættelsen af Arbejdspengenes Størrelse og de nærmere Regler om disses Anvendelse og Fortabelse henvises til kgl. Anordning, jfr. § 47; kun er i § 51 bestemt, at Fangen som Disciplinærstraf kan udelukkes fra Arbejdsgodtgørelse eller kan forfele oplagte Arbejdspenge. Om Anvendelsen af Arbejdspengene bemærkes, at Beløbet med Godkendelse af Anstaltens Styrelse bør kunne anvendes dels til Fangens egen Fordel indenfor de ved Reglementerne dragne Grænser, dels til Fordel for Personer, hvis Forsørgelse paahviler Fangen. Om Fortabelse vil der — foruden som Disciplinærstraf — kunne blive Tale, hvis Fangen f. Eks. under Straffuldbyrnelsen forsætlig eller uagtsomt tilføjer Skade, idet de oplagte Penge da vil kunne anvendes til Dækning af denne Skade, ligesom de maa kunne anvendes, hvis der paaløber Udgifter ved Flugtforsøg og Tilbagesendelse til Fængslet.

I den gældende Straffelov er der ikke foreskrevet Arbejdspligt for Fanger, der udstaar Straf af simpelt Fængsel. Kommissionen mener vel ikke, at der for Hæfte bør foreslaas Arbejdspligt paa samme Maade som for Fængselsstraf; men paa den anden Side finder man, at Hæfte-Fangerne ikke bør være berettigede til at tilbringe Fæng-

selstiden i Lediggang, da Straffen herved snarere vil virke nedbrydende end opbyggende. Kommissionen kan slutte sig til, hvad der i saa Henseende er anført i T. U. Mot. S. 71, og i Overensstemmelse med, hvad der f. Eks. ogsaa er foreskrevet i det seneste svejtsiske Udkast § 37, gaar det foreliggende Udkast, se dettes § 48, derfor ogsaa ud paa, at Hæfte-Fanger er pligtige at udføre et Arbejde i saadant Omfang, som er nødvendigt til en rimelig Sysselsættelse. Men Fangen er berettiget til selv at skaffe sig Arbejde, der er foreneligt med Sikkerheden og god Orden i Fængslet, og kun forsaavidt han ikke gør dette, bliver der paalagt ham et Arbejde. Nogen Maksimal-Arbejdstid er ikke fastsat for Hæfte-Fangen, og der er for ham ikke Adgang til Friluftsarbejde udenfor Arresthuset. I Mod-sætning til Fængsels-Fangen arbejder han for sig selv, og Arbejdsudbyttet tilfalder ham og ikke Staten.

Med Hensyn til Maaden, hvorpaa Fængselsstraf skal udstaa, bliver Straffetidens Længde og Fangens Alder af Betydning. I første Henseende er i § 34 foreslaaet, i at Straffen, naar ~~Dommen~~ lyder paa Fængsel i 6 Maaneder eller derover, saa vidt muligt skal udstaa i særlig dertil bestemte Anstalter. Dette staar i Forbindelse med, at de Form;r, under hvilke der gives Fangerne Paavirkning, og under hvilke der kan gives dem Sysselsættelse, maa blive afhængige af Straffetidens Længde. For Fuldbyrkelse af Fængsel i 6 Maaneder eller derover er i § 38 foreskrevet en Oprykning i Klasser (*Progressivsystemet*). Tanken er, at der skal ske en gradvis Forbedring i Fangens Vilkaar, saaledes som nu hjemlet ved Anordning af 13. Februar 1873, for at Straffen ikke ved sin Langvarighed skal virke nedbrydende og sløvende. Oprykning i højere Klasse vil afhænge dels af den Tid, Straffuldbyrnelsen har varet, og dels af Fangens Flid og Opførsel. De nærmere Regler heronv samt om de Begyndelser, der derved opnaas, — f. Eks. i Henseende til Adgang til Brevveksling, til at modtage Besøg, til Læsning og Benyttelse af Fritiden, til Opnaaelse

af større Arbejdspenge og større Frihed til at raade over disse — har man ment bør gives ved Anordning. Som Disciplinærstraf vil i Medfør af § 51 Nedsættelse i lavere Klasse kunne finde Sted.

For Fanger, der **udstaar** Hæfte, er Progressivsystemet ikke foreslaaet indført, selv om Straffen overstiger 6 Maaneder. Ifølge denne Strafs Karakter nærmest som en Ordensstraf vil der ikke her være nogen naturlig Brug for Progressionen.

Straffetidens Længde bliver dernæst i væsentlig Grad bestemmende for, om Straffen skal udstaaes i Enrum eller i Fællesskab, dog at paa dette Punkt, bl. a. ogsaa Fangens Alder, samt den Omstændighed, at han tidligere har udstaaet Straf i Fællesskab, kan blive af Betydning. Bestemmelserne herom indeholdes i Udkastets § 37.

Udkastet giver ikke som Straffelovens § 13 Adgang til Afkortning i Straffetiden, fordi Straffen udstaaes i Enrum. Kommissionen kan slutte sig til, hvad der i saa Henseende er anført i K. U. 1912 Mot. S. 24. Idet der paa dette Sted bortses fra Ungdomsfængsel, hvorom senere vil blive talt, skal iøvrigt bemærkes: Den almindelige Grænse for **Enrumsstraffen** er foreslaaet sat til 2 Aar, **saaledes** at Straffen, naar den ikke overstiger denne Grænse, i Almindelighed udstaaes i Enrum, medens den, naar denne Grænse overskrides, i Almindelighed udstaaes i Fællesskab. Straffen og dens Udstaaelsesmaade bør dog indenfor visse Grænser tilpasses efter Forbrydernes individuelle Forhold. Navnlig vil Straff fuldbyrdelse i Enrum erfaringsmæssigt virke i høj Grad forskelligt overfor de enkelte Forbrydere. Nogle af disse, gennemgaaende de bedste Fanger, vil tilstræbe denne Form for Straff fuldbyrdelse, fordi Fællesskabet med andre Fanger, der muligt staar paa et langt lavere moralsk Trin, i høj Grad kan forøge Straffens Pinefuldhed for dem, medens for andre Afsondringen vil føles knugende som en yderligere Ulykke og vil kunne virke skadeligt. De **anførte** Regler vil derfor kunne fraviges, naar Forholdene i det enkelte Tilfælde gør det ønskeligt, — delssaa-

ledes at der i Almindelighed er givet Adgang til at lade Straffen fuldbyrde i Fællesskab, ogsaa naar den ikke overstiger 2 Aar, nemlig i Tilfælde, hvor det af særlige Grunde **maa** anses for skadeligt for Fangen eller uhensigtsmæssigt, at Straffen udstaaes i Enrum, og dels saaledes, at Justitsministeren, naar Straffen ikke overstiger 3 Aar, kan bestemme, at Straffen i de 2 første Aar og undtagelsesvis i hele Straffetiden udstaaes i Enrum. Ved Straffe over 3 Aar har man ikke anset det for rigtigt at give Adgang til at lade Straffen i dens Helhed fuldbyrde i Enrum, fordi et længere Celleophold let vil medføre en unormal Udvikling af Sjælelivet.

For at forberede Sindet for den pønitentiære **Paa** virkning og for at modvirke den Fare for **gensidig** moralsk Smitte og de Ulemper, der iøvrigt vil kunne opstaa, hvis en Del Personer omtrent samtidig blev bragt sammen umiddelbart efter Dommen, er der givet Adgang til i Tilfælde, hvor Straffen skal fuldbyrdes i Fællesskab, at holde Fangen i Enrum i den første Del af Straffetiden, dog ikke over 1 Aar. Endvidere er det foreslaaet, at han kan holdes i Enrum ved **Straffetidens** Slutning i indtil 3 Maaneder for derved at give ham Adgang til at komme ud af Selskabet med de øvrige Fanger og i Ro forberede sig til Overgangen til Friheden. Endelig er det foreslaaet, at Nedsættelse i Enrum under Straffens **Udstaaelse** kan finde Sted, naar og saa længe det er nødvendigt af Hensyn til Sikkerheden eller Disciplinen, eller med Justitsministerens Samtykke, naar det er ønskeligt af Sundhedshensyn eller undtagelsesvis af andre særlige Grunde.

Om Fuldbyrdelsen af Straffen henholdsvis i Enrum og Fællesskab er givet nærmere Regler i § 37, 4de og 5te Stk. I § 37, 6te Stk., har man fundet det rettest at fremhæve, at det afgørende Kriterium for, om Straffen skal anses udstaaet i Enrum eller i Fællesskab, **maa** søges i, om det Straff fangen paahvilende Arbejde udføres i Fællesskab eller under Afsondring. Fuldbyrdes Straffen i Enrum, er Reglen, at Fangen skal holdes afsondret saavel om Dagen som om Natten;

men visse Afvigelser herfra vil kunne gøres dels af **fængselsmæssige** Hensyn, dels naar individuelle Forhold hos Fangen gør det ønskeligt. Naar **Straffen** fuldbyrdes i Fællesskab, vil Fangen dog i Almindelighed i Anstalten være at holde i Enrum om Natten. Derimod har man ikke **ment** at kunne stille samme Fordring, naar Straffen fuldbyrdes med Arbejde udenfor Anstalten, idet de lokale Forhold ikke altid vil tillade en saadan Regels Gennemførelse. Endvidere vil Fangen ogsaa ved visse andre Lejligheder kunne holdes afsondret. Tanken hermed er særlig at søge **forebygget**, at en enkelt Fange over en daarlig Indflydelse paa andre Fanger. Lignende Betragtninger ligger til Grund for den Regel, der er foreslaaet optaget i § 38, 2det Stk., at Fangerne, naar Straffen fuldbyrdes i Fællesskab, saa vidt muligt skal inddeles i Hold, hvorved navnlig oftere straffede Fanger skal holdes afsondrede fra andre.

Ungdomsfængsel fuldbyrdes som Regel ved Arbejde i Fællesskab, da det maa anses for skadeligt for unge Personer at holdes i Enrum i længere Tid. Dog kan ogsaa her, Fangen holdes i Enrum dels i indtil 3 Maaneder ved **Straffens** Begyndelse eller undtagelsesvis, naar særlige Grunde taler derfor, med Justitsministerens Godkendelse i indtil 1 Aar efter Indsættelsen og dels i indtil 1 **Maaned** ved Straffens Slutning (§ 46, 1ste og 2det Stk.).

Hæfte vil være at **udstaa** i Enrum, dog med de Undtagelser og Lempelser, som Hensynet til Fangens Alder eller Helbredstilstand **maatte** kræve. Hvis i Sammenstødstilfælde Hæfte idømmes i længere Tid end 2 Aar, er der dog givet en Adgang for Justitsministeren til at bestemme, at Straffen helt eller delvist skal udstaa i Fællesskab (§ 48, 1ste Stk.). Det samme gælder, hvor Hæfte i Medfør af § 93 er idømt i længere Tid som custodia honesta.

§ 39 hjemler Adgang for Justitsministeren til **dels** at flytte Fanger, der er svækkede ved **Drikfældighed**, til Arbejdshus midlertidig eller for Resten af Straffetiden, for

derved at opnaa, at Fangen bliver undergivet en Behandling, der bedre passer for ham, og **dels** at overflytte Fanger, der er idømt Fængsel i mindst 8 Aar, til Forvaringsanstalt for Resten af Straffetiden, naar Halvdelen af Straffetiden, dog mindst 5 Aar, og for Livstidsfangers Vedkommende 10 Aar, er forløbene. Det tilsigtes hermed, som ovenfor Sp. 109 bemærket, at give Adgang til at bryde de meget langvarige Straffes Ensformighed for derved at modvirke den sløvende og nedbrydende Virkning af disse, som ellers kan befrygtes.

At den tidligere skarpe Modsætning mellem Straf og andre Frihedsindskrænkninger — iøvrigt i Overensstemmelse med Udviklingens Tendens — ved disse Bestemmelser noget afsvækkes, synes ikke betænkeligt, da Bestemmelserne angaar Personer, der i hvert Fald stærkt nærmer sig til de Klasser af Forbrydere, for hvilke henholdsvis Arbejdshuset og Sikkerhedsforvaringen er bestemt ifølge de Regler, der nærmere omhandles i Udkastets Kapitel 8.

I §§ 40—42 er givet Regler for *Løsladelse paa Prøve*, jfr. K. U. 1912 § 20, 2det Stk., og Mot. S. 27, T. U. §§ 40-42 og Mot. S. 72. Tanken med disse Bestemmelser er dels at give Fangen Adgang til i Gerning at godtgøre, at han har Vilje til at underkaste sig Retsordenen, saaledes at længere Straf ikke er nødvendig, og dels at lette ham Adgangen til atter at indtage sin Stilling i Samfundet. Efter Kommissionens Opfattelse, der stemmer med T. U., er **Løsladelse** paa Prøve ikke at betragte som en Naadesakt, men som et vigtigt og regelmæssigt Led i Straff fuldbyrdelsen. Det er dog en Forudsætning, at en vis længere Fængselsstraf er idømt. Overfor kortere Fængselsstraffe vil der ikke være nogen naturlig Plads for Løsladelse paa Prøve, og ej heller overfor Hæfte-Fanger, selvom Straffen er af længere Varighed, idet de Personer, der idømmes Straf af Hæfte, **gennemgaaende** falder ind under andre Synspunkter end Fængsels-Fangerne, ligesom der heller ikke gennem **Hæftestraffen** tilsigtes den

særlige **Paavirkning**, i hvilken Løsladelse paa Prøve skulde indgaa som et Led.

Efter det **Synspunkt**, man som nævnt har lagt til Grund for Løsladelsen paa Prøve, har man ment, at dette Institut som saadant ikke kan finde Anvendelse overfor Fanger, der er dømt til Fængsel paa Livstid. Her vil eventuelt Benaadning — betinget eller ubetinget — være paa sin Plads.

Det foreliggende Udkast finder derfor kun Anvendelse paa Fanger, der er idømt Straf af Fængsel i **bestemt Tid**, og gaar ud paa, at to Trediedele af Straffetiden, dog mindst 9 **Maaneders** Fængsel, skal være udstaaet, forinden Løsladelse paa Prøve kan finde Sted.

For at skabe Garanti for en uhildet Afgørelse af, om Løsladelse paa Prøve bør finde Sted, har man ikke anset det for rigtigt at overlade til Fængslets Styrelse at træffe Bestemmelse herom, men man har foreslaaet indført en i dansk Ret hidtil ukendt Institution, nemlig en Fængselsret, der i dette og visse andre Tilfælde (se §§ 40, 41, 44, 45, 66 og 69) skal træffe Afgørelse angaaende visse Forhold for Fanger, der udstaar Straf af Fængsel eller er anbragt i **Arbejdshus** eller hensat i Sikkerhedsforvaring. Om Fængselsretten, der bestaar af Direktøren for Fængselsvæsenet som **Formand**, en Dommer og en Person, som deltager i **Forsorgsarbejdet** for løsladte Fanger, er givet nærmere Regler i Indførelseslovens § 12.

Kommissionen har ikke været uden Betænkelighed ved at henlægge Afgørelsen af, om Løsladelse paa Prøve bør finde Sted, til Fængselsretten, navnlig fordi Afgørelserne, da Løsladelse paa Prøve vil blive et normalt Led i Udstaaelsen af Straf, kan befrygte at ville lægge uforholdsmæssigt Beslag paa Fængselsrettens Tid, men da de fleste Tilfælde formentlig vil blive af **ekspeditions-**mæssig Art, og det for de Tilfældes Vedkommende, hvor der kan være nogen virkelig Tvivl, findes ønskeligt, at Afgørelsen træffes under saa betryggende Garanti som muligt, har man dog ment at burde henlægge denne til Fængselsretten.

Det paahviler Anstaltens Styrelse, naar den ovenfor nævnte Tid er gaaet, at afgive Indstilling til Fængselsretten, og denne Ret skal derefter træffe **Afgørelse**, om Løsladelse paa Prøve skal finde Sted. § 40 giver nærmere Regler om Forudsætningerne for saadan Løsladelse og om de Betingelser, hvortil Løsladelsen kan knyttes. I sidste Henseende er Fængselsretten ret frit stillet, idet der foruden de Vilkaar, der er nævnt i § 40, yderligere kan tilføjes saadanne Vilkaar, som den maa anse for ønskelige. Det er fundet rettest udtrykkeligt at udtale, at Fanger **regelmæssigt** i Prøvetiden bør stilles under et vist Tilsyn. Kommissionen har herved særlig haft de bestaaende Fængselselskaber for Øje, der antager sig saadanne Fanger.

Ved Siden heraf lægger Kommissionen imidlertid megen Vægt paa, at det i alle dertil egnede Tilfælde ved Løsladelsen gøres til en Betingelse, at Prøvetiden eller en vis Del af denne skal tilbringes i et Optagelseshjem for løsladte Fanger. I saa Henseende vil sikkert de allerede bestaaende Hjem af denne Art kunne komme til Anvendelse, og hvis det viser sig fornødent, bør der skabes flere saadanne Hjem, som de bestaaende Fængselselskaber tør forudsættes villige til at tilvejebringe, naar der sikres dem et passende Statstilskud. Betydningen af et saadant Ophold ligger navnlig i den Tilvænning til de fri Forhold i Livet, som det aabner Adgang **til**. Herigennem fæstnes og styrkes hos den bedre Del af Fangerne de gode Forsæt, hvortil Fængslet har lagt Grund. Det ligger i Sagens Natur, at disse Optagelseshjem ikke kan anlægges paa nogen egentlig haandværksmæssig Uddannelse, og der vil af den Grund være visse Fanger, som i mindre Grad egner sig for dem. Det vil ogsaa være naturligt ligesom hidtil at lægge Hjemmene paa Steder, der ikke for stærkt berøres af det pulserende bymæssige Liv, og Hovedbeskæftigelsen **maa** derfor blive Røgten af den til Hjemmene knyttede Landbedrift, der dog saavidt muligt bør suppleres med Opdyrkning af Hede eller Arbejder i **Plan-**tage, ved Tørveskær o. **desl.** Den løsladte

Fange bør derhos ved sit Arbejde erhverve en Fortjeneste, der nogenlunde svarer til Betalingen for tilsvarende frit Arbejde, men som dog under Opholdet i det væsentlige lægges op for ham, og som, naar han ved den fastsatte Tids Udløb forlader Hjemmet, udbetales ham i passende Rater.

For at Vilkaarene for Løsladelsen og Betydningen af, at Løsladelsen sker paa Prøve, tilstrækkeligt klart skal blive indskærpet, er det i § 41 i Tilslutning til den gældende Ret foreslaaet, at der ved Løsladelsen skal gives Fangen et Pas, der indeholder de for Løsladelsen gældende Vilkaar og en Tilkendegivelse af, at han, hvis disse ikke overholdes, vil blive genindsat til Udstaaelse af den ved Løsladelsen tilbagestaaende Straffetid.

Endvidere er der i § 41 givet Regler om Genindsættelse. Fængselsretten afgør, om Genindsættelse skal finde Sted. Indtil Afgørelse foreligger, kan den løsladte ifølge Bestemmelse truffen af Fængselsretten hen-sættes i Varetægtsfængsel, jfr. Tillægslov A § 12, 2det Stk. Anbringelsen i Varetægtsfængsel er her et Led i Fuldbyrdsen af en idømt Straf, og Bestemmelserne i Retsplejelovens §§ 779 og 780 kommer derfor ikke her til Anvendelse. Naar Genindsættelse finder Sted, bliver den Tid, i hvilken Fangen har været løsladt paa Prøve, ikke at medregne til Straffetiden, men den Del af Straffen, der var tilbage, da Løsladelsen fandt Sted, bliver nu at fuldbyrde som en ny Straf. Fangen maa derfor i Fængslet begynde forfra og vil ikke kunne træde ind i den Klasse, hvortil han var rykket op, da Løsladelsen fandt Sted. Er Fangen efter Løsladelsen blevet idømt en ny Straf af Fængsel, vil den tilbagestaaende Del af den tidligere Straf være at sammenlægges med denne.

Prøvetiden er i § 42 foreslaaet sat til mindst 2 Aar. Er den tilbagestaaende Straffetid længere, varer Prøvetiden til dens Udløb. Hvis der ikke inden Prøvetidens Udløb er truffet Bestemmelse om Genindsættelse, anses Straffen hermed som udstaaet. Dette gælder ogsaa, selvom den paagældende i Prøvetiden har begaaet en

ny Forbrydelse, der først opdages eller paa-dømmes efter Prøvetidens Udløb. I disse Tilfælde kommer det stedfundne Brud paa Betingelsen i Betragtning som en skærpende Omstændighed ved Udmaalningen af Straffen for den sidste Lovovertrædelse. Kommissionen har ikke fundet det nødvendigt at optage en Bestemmelse herom i Lovteksten, cfr. derimod T. U. § 62, 2. St. Endelig bemærkes, at den i § 84, Mie Stk., fastsatte Grænse af 5 Aar for den Tid, i hvilken en tidligere Dom vil kunne have Gentagelses-virkning, regnes fra Prøvetidens Udløb.

§§ 43—46. *Ungdomsfængsel.* Det er allerede ovenfor (Sp. 31—32 og 81) fremhævet, at de ganske unge Forbrydere saavidt muligt ikke bør straffes, men at der gennem Tvangsopdragelse, der her i Landet bringes til Udførelse gennem Værgeraadsinstitutionen, bør gøres, hvad der er muligt for at retlede og forbedre dem. Indenfor Tvangsopdragelsen kan det blive nødvendigt til en vis Grad og for en vis Tid at markere dens disciplinære Karakter saa stærkt, at Behandlingen nærmer sig til Straf (her tænkes særligt paa den med Statsopdragelsesanstalten Braaskovgaard forbundne lukkede Afdeling, hvor en Elev kan forblive indtil 5 Maanedene)*). Men er Forholdet saaledes det, at der indenfor Tvangsopdragelsen kan blive nødvendig Brug for en Behandling, der stærkt nærmer sig Straffen, er det ikke mindre vigtigt, at Opdragelsesprincippet, naar man overfor de unge Forbrydere maa gaa over til Straf, i denne saa vidt muligt bevares og udvikles videre.

I saa Henseende mener Kommissionen, at der bør gøres Forsøg med et efter vore Forhold tillempet »Borstal-System«, saaledes som dette i England har udviklet sig paa Grundlag af *Prevention of crime act* af 1908 med senere Rettelser og Tillæg, og at dette ligesom i England bør finde An-

*) Jfr. iøvrigt nu § 44. 2det Stk. i Lov om Værgeraadsforsorg m. m. af 12. Juni 1922 samt den til Grund liggende Betænkning fra Udvalget til Revision af Børneloven og Plejebørnsloven (1920), S. 80—81 og Bilag VIII.

vundeiso for ung« Personer mellem 16—21 Aar og udstaaes i en særlig dertil indrettet Anstalt, for unge Kvinders Vedkommende Anstaltsafdeling.

Ungdomsfængsel er i Overensstemmelse hermed bestemt for **Forbrydere**, der omend unge dog er kommet saa vidt ind paa Forbryderbanen, at de **maa** betegnes som begyndende Professions- og **Vaneforbrydere**. Det er efter Kommissionens Mening af yderste Vigtighed, at Samfundet overfor saadanne Forbrydere, netop medens de endnu er ganske unge og sjæleligt og legemligt modtagelige for Udvikling, ved gunstig Indflydelse søger at nyttiggøre dem for Samfundet og dets Liv, medens de uden en saadan Paavirkning uhjælpelig vil synke ned i de farligste og samfunds fjendtligste Vaneforbryderes Lag. I § 43 er Betingelserne for Ungdomsfængslets Anvendelse søgt angivet i Overensstemmelse hermed, idet det i det enkelte Tilfælde lægges i Domstolenes Haand, om saadant Fængsel eller almindeligt Fængsel bør anvendes.

I § 44 er givet nærmere Regler om den Tid, i hvilken den dømte kan holdes tilbage i Ungdomsfængsel, hvorom der ikke vil være at optage nogen Bestemmelse i Dommen.

Medens den engelske Lovgivning kun anvender Systemet for en Minimumstid af 2 Aar, har Kommissionen anset det for rettest at lade Minimumsgrænsen for Anvendelsen af Ungdomsfængsel være en Straffetid af 1 Aar. Man er vel enig i, at det — som af Tilhængere af det engelske System stærkt fremhævet — er af afgørende Betydning for Ungdomsfængslets opdragende Evne, at Straffetiden er forholdsvis lang, men under Hensyn til de lave Minima, der karakteriserer baade dansk Lovgivning og dansk Retsanvendelse, kan det befrygtes, at Domstolene, naar Minimum blev som det engelske, kun i særdeles grove Undtagelsestilfælde vilde anvende Straf af Ungdomsfængsel, saaledes at de fleste af de unge Forbrydere, for hvem det er bestemt, vedblivende vilde blive dømt til almindeligt Fængsel, medens det er Kommissionens

Tanke, at Ungdomsfængsel netop *som Regel* bør anvendes overfor Forbrydere af den ovenfor beskrevne Art, uden at de af dem begaaede Forbrydelser i og for sig behøver at være af særlig graverende Art. Denne Tanke antager man lettest at faa realiseret ved at sætte Minimaltiden saa forholdsvis lavt som foreslaaet, idet Opholdets reelle Varighed iøvrigt kommer til at bero paa Fangens Flid og Opførsel, saaledes som i § 44 nærmere bestemt.

Maksimaltiden er foreslaaet til 3 Aar, dog at den i det i § 44, sidste Stk. foreslaaede Tilfælde efter Omstændighederne kan stige til 4 Aar, nemlig naar en paa Prøve løsladt Person overtræder de foreskrevne Vilkaar, og Fængselsretten derfor bestemmer hans Genindsættelse.

Dette hænger sammen med den ganske særlige Betydning, som Løsladelse paa Prøve har for Borstal-Systemet i England, og som man mener, at det ogsaa bør have ved dets Indførelse her hjemme.

Til Borstal-Anstalterne er i England knyttet »visiting committees«, der bestaar af særlige af Regeringen godkendte Delegerede fra de til Anstalterne knyttede Fængselselskaber, der naturligvis tidvælges blandt Personer, hvis Interesse og Livserfaringer gør dem særlig egnede til at fungere som Forberedere af de unge Fangers Overgang til et frit Liv. Komiteens Medlemmer knytter alt under Straffens Udstaaelse Forbindelse med de unge Fanger, studerer deres Tankesæt og Anlæg, bistaaede af Fængslets Ledere og de til de enkelte Klasser knyttede saakaldte »tutors«, og søger saaledes at danne sig en Mening om, hvorledes den paagældende efter Løsladelsen skal anbringes med størst Udsigt til et heldigt Udfald. Vedkommende Komiteemedlem sætter sig derefter i Forbindelse med Borstalkomiteernes over hele Landet spredte Repræsentanter — Enkeltmand eller Lokalkomiteer — og overgiver den betinget løsladte til disses almindelige eller særlige Tilsyn.

I Overensstemmelse med denne Tanke foreslaar man i § 44, 3. Stk., at Løsladelse fra Ungdomsfængsel altid sker paa Prøve og

ubetinget medfører, at den løsladte i 1 Aar efter Løsladelsen er under Tilsyn, og det er, for at dette Tilsyn i alle Tilfælde kan faa fornøden Myndighed og Effektivitet, at den løsladtes Overtrædelse af Løsladelsesvilkaarene i Løbet af Prøveaaret kan medføre Straffetidens Forlængelse i 1 Aar, saaledes som oven omtalt.

Derimod har Kommissionen ikke ment at kunne give nærmere Forskrifter for, hvorledes Tilsynet burde organiseres, og særlig ikke villet gaa saa vidt at foreslaa Opretelsen af de nævnte »visiting committees«, hvis Livskraft i det væsentlige maa bero paa Momenter, som Lovgivningen ikke kan skabe. Kommissionen anser det imidlertid for særdeles ønskeligt, at der, naar Ungdomsfængslet træder ud i Livet, fra Fængselsautoriteternes Side drages Omsorg for at skabe et saadant alt i Fængslet begyndende Bindeled mellem Anstaltslivet og det frie Liv, saa at Fangen — som Formanden for den engelske Fængselskommission, Sir Ruggles-Brise, skriver i sin nylig udkomne Bog, »The english prison system« p. 99 — ikke »lig en ægyptisk Mumie skal gaa i Stykker, saa snart han kommer i Berøring med frisk Luft.« Vanskelighederne ved med Fængselshjælpen og de bestaaende Fængselselskaber som Udgangspunkt at organisere en saadan »Besøgskomite« eller et »Besøgsudvalg« og ordne dets Samarbejde med vedkommende Fængselsmyndighed vil næppe være uovervindelige.

I § 45 er givet en for hele Systemets Trivsel særdeles vigtig Forskrift, gaaende ud paa, at Fanger, der viser sig uegnede til videre Behandling i Ungdomsfængsel, efter 2 Maaneders Forløb af Fængselsretten kan besluttes overført til almindeligt Fængsel. Vanskeligheden ved at træffe en saadan Bestemmelse beror navnlig paa, at Fiksering af Straffetiden i Ungdomsfængsel som i alt væsentlig beroende paa pædagogiske Hensering af Straffetiden for almindeligt Fængsel, da Hensynet til de begaaede Forbrydelsers Art og Grovhed ikke kan være ledende.

Ved at lade Fængselsretten trække Afgørelsen af, hvorlænge Fangen efter Overførelsen til almindeligt Fængsel skal forblive i dette, formener man at have indskudt en Myndighed, der er i Stand til at tage begge de nævnte Hensyn. I det engelske Borstalsystem ligger Afgørelsen hos Centralfængselsstyrelsen.

§ 46 indeholder Angivelse af de særlige Momenter, der bør karakterisere Straffuldbyrðelsen i Ungdomsfængsel. Megen Vægt lægger Kommissionen paa, at det i Borstalfængslet med stort Held anvendte System med Oprykning i Klasser paa Grundlag af Mærker, der erhverves ved Flid og god Opførsel søges indrettet med det Formaal for Øje at faa det til at virke mere som et positivt Opdragelsessystem end som et blot Disciplinerings- og Straffesystem. Kommissionen gaar ud fra som givet, at der ved Opførelsen og Indretningen af Ungdomsfængsel vil blive draget Omsorg for, at det bliver sundt og godt beliggende ved Sø eller Strand med tilstrækkeligt Jordtilliggende, saaledes at Havedyrkning og Agerbrug foruden forskelligt Slags Haandværk kan indgaa i de Arbejder, der læres og drives under Fængslets Ledelse.

Kommissionen skal ikke undlade indtrængende at anbefale, at der saa snart som muligt maa blive taget fat paa at indrette et Ungdomsfængsel efter de angivne Grundsætninger. At man i saa Henseende ikke kan nøjes med Nyborg Straffeanstalt, anerkendes vistnok fra alle Sider, og denne Anstalt vil sikkert ogsaa finde god Anvendelse for Udstaaelse af Fængselsstraffe indenfor de normale Rammer.

Endnu bemærkes, at Anvendelse af Benaadning, da Ungdomsfængsel er Straf, i og for sig ikke er udelukket, selv om Fængselsretten maatte have besluttet Fortsættelse af Straffen ud over det i § 44 fastsatte Minimum, men det tør dog forudsættes, at Benaadning, der principielt ikke er forenelig med den foreslaaede Ordning af denne Straf, kun rent undtagelsesvis vil blive anvendt.

Reglerne om Hæfte er samlet i § 48.

Idet iøvrigt henvises til, hvad der tidligere er anført herom, skal blot tilføjes: Hæfte vil som Straf i Almindelighed finde Anvendelse paa Personer, der staar udenfor de egentlige Forbryderes Kreds. Straffen skal her hovedsagelig virke som Frihedsberovelse, medens der iøvrigt skal forbeholdes Fangen Bevægelsesfrihed indenfor de Grænser, Hensynet til Fængselsordenen kræver. Ud fra denne Betragtning af Hæftestrafen har Kommissionen i Udkastets § 94 truffet Bestemmelse om, at Hæftestraf altid kan ombyttes med Fængselsstraf, hvis den skyldige tidligere har udstaaet saadan Straf. At Hæfte i Forhold til Fængsel staar som den mildere Frihedsstraf, har faaet Udtryk i § 92, hvorefter 2 Dages Fængsel regnes lig med 3 Dages Hæfte.

Reglerne i §§ 49—52 gælder alle Fanger, hvad enten de udstaar Straf af Fængsel eller Hæfte. Derimod omfatter Bestemmelserne ikke Varetægts-Fanger. For disse er særlige Regler givet i Retsplejelovens § 784. Dog maa det antages, at § 52 ogsaa analogisk vil kunne finde Anvendelse paa Varetægtsfanger.

§§ 49—50 giver ikke Anledning til særlige Bemærkninger. Bestemmelsen i § 50. 2det Stk., om, at den Tid, i hvilken en Fange hensættes i Strafcelle, ikke medregnes til Straffetiden, svarer til Bestemmelsen i midlertidig Straffelovs § 10; men i § 51 sidste Stykke er dog hertil knyttet den Begrænsning, at Straffetiden paa denne Maade ikke kan forlænges med mere end en Tredjedel.

§51 giver Regler om Disciplinærstraffe. I Modsætning til den nugældende Ordning. jfr. Straffelovens § 29, sidste Stk., er legemlig Revselse ikke optaget som Disciplinærstraf, jfr. for Varetægtsfanger en tilsvarende Regel i Retsplejelovens § 784, Nr. 6. Efter mange Sagkyndiges Opfattelse er legemlig Revselse ikke nødvendig for at opretholde Disciplinen. Endvidere er ikke optaget den i K. U. 1912 § 25 og T. U., § 46 anførte Disciplinærstraf: Irettesættelse. Kommissionen betragter det som en Selvfølge, at Irettesættelse vil kunne anvendes overfor

Fanger ligesom hidtil, men har fundet det overflødigt at udtale dette i Lovteksten. Endelig er det en Selvfølge, at de i § 51 hjemlede Disciplinærstraffe vil kunne indbyrdes kombineres, ligesom de vil kunne anvendes paany, hver Gang en Fange forser sig.

§ 52. Af Formuleringen fremgaar, at de her hjemlede Sikringsmidler kun kan anvendes som Forsvars- eller Afværgelsesmidler.

Bødestrafen.

Som tidligere anført er det Kommissionens Opfattelse, at man bør søge at komme bort fra de ganske kortvarige Frihedsstraffe. Som Middel hertil tjener dels, at Fængsels- og Hæftestrafens Minimum er sat væsentlig op i Forhold til den gældende Ret. dels at betinget Straffedom kan anvendes, dels endelig, at Bødestrafen reorganiseres paa en saadan Maade, at den bliver tjenlig til Anvendelse i videre Omfang end tidligere. Bødestrafen maa bringes i saadant Forhold til den dømtes økonomiske Evne, at den bliver følelig som Straf, og paa den anden Side ikke bliver større, end at Bøden normalt kan betales. For at man dernæst ikke ad en Omvej gennem Afsoningsstraffen skal vende tilbage til de kortvarige Frihedsstraffe, maa det søges gennemført, at Bøden i Almindelighed ogsaa bliver betalt. Kommissionen kan slutte sig til, hvad der i saa Henseende er anført i T. U. Mot. S. 75—80.

Med Hensyn til de enkelte Bestemmelser bemærkes:

§ 53. 1ste Stk. indfører som nyt i dansk Ret den i adskillige andre Lande kendte Ordning, at Bødestraf kan idømmes som Tillægsstraf ved Lovovertrædelser, der skyldes Vindesyge. Bestemmelsen er optaget efter T. U., og Kommissionen kan ganske alutte sig til, hvad der i T. U. Mot. S. 75—76 er anført til Støtte for Indførelsen af en saadan Tillægsstraf. Økonomisk at ramme Forbrydere, hvis Forbrydelser udspringer af Gerrighed eller Vindesyge, vil utvivlsomt i mange Tilfælde være at ramme dem paa deres ømmeste Punkt, og Bøde-

straffen vil derfor i særlig Grad kunne være følelig (og afskrækkende) overfor saadanne.

Bestemmelsen i § 53, 2det Stk., om, at Bøder, der **paalægges** i Henhold til denne Lov, tilfalder Statskassen, svarer til Reglen i Straffelovens § 30. Kun ganske undtagelsesvis, naar idømt Bøde aftjenes, vil Bøden kunne tilfalde andre, jfr. Udkastets § 57.

Ved Fastsættelsen af de øvrige Regler om Bødestrafpen har Kommissionen delt sig i et Flertal {*Goll, Johansen, Olrik, Torp*} og et Mindretal (*Glarbo, Krabbe*).

Flertallet skal anføre følgende:

Den Tanke, der søges realiseret ved Anvendelse af Boder som **Straf**, er at det ved talrige mindre betydelige Lovovertrædelser **maa** anses tilstrækkeligt for Retsikkerheden at ramme den skyldige paa et for hans hele Eksistens mindre vigtigt Retsgode end Friheden, nemlig paa hans Formue i videre Forstand. **Et** Indgreb af strafferetlig Karakter i dette Retsgode er for enhver ikke ganske besiddelsesløs Person et efter Omstændighederne ret føleligt Onde, og det kan tillige leddes saaledes, at det bliver muligt at tilpasse det efter Gerningsmandens individuelle Forhold i ikke ringere Omfang end Frihedsstraffen. Naar Bødestrafpen anvendes, er det **altsaa** Udtryk for, at Lovgivning og Retspleje i det foreliggende Tilfælde har fundet det paa den ene Side formaalstjenligt, paa den anden Side tilstrækkeligt, at kræve en Formuepræstation af den skyldige, og hermed er det uforeneligt, baade at den skyldige, hvis han **maatte** foretrække det, efter eget Valg kan sætte en Frihedsstraf (Afsoning) i Bødestrafpens Sted, og at Samfundet anvender Bøder overfor Personer, for hvis Vedkommende en Betaling af Bøden enten i det hele eller i det foreliggende Omfang ikke kan ventes præsteret.

I begge Henseender er den gældende Ordning utilfredsstillende, og der er i Udkastets § 55 (se nærmere nedenfor) truffet Bestemmelser til at afhjælpe den første af de nævnte Ulemper, medens Flertallet i § 54 søger at raade Bod paa den sidst-

nævnte Ulempe, der maa anses for at være af fundamental Betydning.

I Straffelovens § 59 er vel udtalt det rigtige Princip, at der ved Fastsættelse af Bøders Størrelse vil være at tage Hensyn til den skyldiges Formuesforfatning, men i Praksis er denne Bestemmelse hos os, som andet Steds, kun i ringe Grad gennemført, og Flertallet har ingen Tro til, at en Gen-tagelse af denne Bestemmelse i den ny Straffelov vilde føre til synderlig bedre Resultater, ej heller selvom man i Forbindelse hermed ophævede eller væsentlig forhøjede **Maksimalbeløbet** for Bødestrafpen og derved gav Adgang til at ramme velhavende med en højere Bødestraf end efter den nugældende Straffelov.

Det er nemlig kun i ringe Grad — om overhovedet — de nugældende **Maksimalbestemmelser** for Bødernes Størrelse, der har forhindret Principets Gennemførelse. I langt højere Grad skyldes dette, at Bødestrafpen i Lovgivning og Praksis *dels* har faaet Præg af en **Ordensstraf**, der uden synderlige subjektive Distinktioner anvendes paa saa godt som alle mindre Lovovertrædelser, derunder ogsaa de i Straffeloven omhandlede, paa hvilke Tanken om en ren Korrektionsstraf i nogen Grad kan bringes til Anvendelse, *dels* i stort Omfang benyttes for visse egentlige Forbrydelser af mindre grov Beskaffenhed (Vold mod **Person**, Fornærmelser mod Politiet, mindre Sædelighedsforbrydelser o. l.), hvor Tiltale af en eller anden Grund ikke skønnes **fornøden**, og **hvor** man derfor, uden alt Hensyn til Vedkommendes Betalingsevne, tillader den skyldigs at vedtage en Bøde, da anden Straf ikke kan vedtages.

Medens der i det sidste Tilfælde i Virkeligheden slet ikke er Tale om Anvendelse af Bødestraf, idet denne kun benyttes straf er Vedtagelsens egentlige **Formaal**, er i de førstnævnte Tilfælde Forseelsens Art og Beskaffenhed det ene bestemmende ved Bødens Fastsættelse, og denne **vil** derfor let faa en Størrelse, der kan tynge den mindre bemidlede, medens den er en Ubetydelighed

for den mere bemidlede. I slige Tilfælde harmonerer den **Maade**, **hvorpaa** Bødestrafpen anvendes, ikke **med Principet** om Borgernes Lighed for Loven — et Princip, der selvfølgelig, særlig naar Talen er om Straf, ikke paa nogen Maade bør krænkes.

Flertallet har derfor i delvis Tilslutning til, hvad der er udviklet i T. U. Mot. S. 76 — 77 og i det fra Thyrén hidrørende svenske **Straffelovsudkast**, samt til den nu i Finland gældende Ordning ment, at **man** bør **slaa** ind paa en ny Vej og sætte Bøden i nært Forhold til den paagældendes Indkomst. For at gennemføre dette skal Retten, hvor ikke særlige Regler er foreskrevne, under Hensyn til den Formue, Indtægt, Underholdspligt og øvrige Forhold, der indvirker paa hans Betalingsevne (f. Eks. Indtægtens Oprindelse, Sikkerhed eller Usikkerhed o. l.), bestaaende Forsorgspligt, Børneantal o. l.) — fastsætte et vist Beløb, der for ham regnes som en Dagsbod. Bødestrafpen vil herefter være at idømme med et vist Antal Dagsbøder, mindst 1, og højst 90. Ligeartede Forseelser vil altsaa under fornødent Hensyn til den skyldiges subjektive Forhold som Regel være at belægge med et lige Antal Dagsbøder, men for disses konkrete Størrelse vil den skyldiges Formuestilstand efter de angivne Hensyn være **afgørende**.

Med den saaledes foreslaaede Ordning er det selvfølgelig uforeneligt at paalægge ganske besiddelsesløse Personer Bøder, hvis eneste Formaal er at bane Vejen for en Afsoningsstraf, og Flertallet formener, at den gældende Praksis paa dette Omraade er lidet heldig, og i hvert Fald udenfor Undtagelsestilfælde bør forlades.

For alle andre bødefældtes Vedkomnende **maa** Opgaven være at fastsætte Bødens Størrelse saaledes, at den med god Villie kan præsteres, hvilket formentlig lader sig opnaa ved for de mindre bemidlede at lægge deres daglige Arbejdsindtægt med Fradrag af de til Livsopholdet absolut nødvendige Beløb til Grund som **Bødeenhed**, og for de mere velstillede, efter en naturlig Progression, gøre denne Enhed stadig større og Fradraget stadig mindre, indtil man

naar det Punkt, hvor Fradraget kan ansættes til 0. Paa den anden Side vil det daglige, omtrentlige Forbrug i mange Tilfælde kunne være vejledende ved Fastsættelse af Dagbodens Størrelse, navnlig i Tilfælde, hvor den egentlige Indtægt i Forhold til den paagældendes uforholdsmæssig store Forbrug i og for sig er ringe eller endog = 0. Praktisk talt til samme Resultat kan man vistnok naa ved at regne med en passende Normalenhed, fastsat efter hvor stor Gennemsnitsindtægten er enten blandt Samfundets Medlemmer i Almindelighed eller blandt dem, hvem den paagældende Forbrydelse eller Forseelse efter sin Beskaffenhed særlig vedkommer, og saa foretage Fradrag fra eller Tillæg til denne Enhed efter den enkelte Lovovertræders personlige Forhold.

Med Hensyn til Tilvejebringelsen af de fornødne Oplysninger gaar Flertallet ud fra, at det maa være Paatalemyndighedens Pligt at fremskaffe saadanne — i hvilken Henseende det maa antages, at bl. a. Oplysning om de Beløb, hvortil den paagældende er ansat i personlig Skat, vil være let at erholde og udgøre et vigtigt Tilknætningspunkt for Bødeenhedens Fastsættelse — men at det iøvrigt bør overlades til Domstolenes frie Skøn at udmaale Dagsbodens Størrelse, hvorfor der ikke er forsøgt givet nærmere Regler herfor i Loven.

Flertallet tror, at man ad denne Vej, uden at berede den daglige Retspraksis større Vanskeligheder, vil naa et betydeligt Skridt videre end nu i Henseende til Straffens individuelle Tilpasning, uden at det naturligvis er Tanken, at en rent matematisk Nøjagtighed skulde være nødvendig eller kunne opnaas*). Det maa imidlertid forudses, at Systemet, hvis det skal faa reel Betydning, nødvendiggør en Del Arbejde, som nu ikke behøves, fra Paatalemyndighedernes og Domstolenes Side til Undersøgelse af de Sigtedes personlige Forhold,

*) »At en rigtig Tanke ikke nøjagtig kan gennemføres, er dog ingen Grund til at kaste den til Side og hylde Principløshed«. (Merkel 21de tyske Juristmøde).

og at Systemet allerede af den Grund ikke egner sig for Sager, hvor Hensynet til Hurtighed er det alt overvejende. Dette gælder om de egentlige Politiforseelser, og da det tillige maa erkendes, at Straffens Formaal her udelukkende er at tildele Lovovertræderen en Advarsel (give ham en »Huskeseddel«), medens Individualiseringsmomentet er mindre væsentligt, har Flertallet fundet det rettest her at lade den bestaaende Ordning urørt. Det samme gælder for en Række tilsvarende mindre Overtrædelser af Ordenspolitilove, saasom Bygnings-, Sundheds-, Brandpolitiforseelser o. 1., og i Forseelslovens § 24 har man derfor ogsaa paa dette Omraade gjort Undtagelse fra det heromhandlede Bødesystem, ligeledes i samme Lovs §§ 28 og 31, hvor de for Politiforseelser gældende Synspunkter ligeledes synes overvejende.

Endelig er Flertallet med Mindretallet enigt i, at der for en Række Lovovertrædelser, særlig paa Skattelovgivningens Omraade, gor sig særlige fiskale Synspunkter gældende for Bødestraffens Fastsættelse, hvorfor man ogsaa her har ladet den gældende Ordning blive bestemmende ved i Ikrafttrædelsesloven at opretholde de paa gældende Bestemmelser i Særlovgivningen.

Naar de anførte Begrænsninger fastholdes, kan Flertallet derimod ikke erkende, at der kan rejses afgørende Indvendinger mod det her foreslaaede Bødesystem.

Naar Minimum i enkelte Undtagelsestilfælde overfor særlig velhavende Personer kan komme til at andrage endog ret anseelige Beløb, selv ved mindre Lovovertrædelser, forekommer dette ikke Flertallet at være irrationelt. Idet Straffen i slige Tilfælde sættes til et passende Minimum 1 eller ½ Dagsbod, tages det fornødne Hensyn til Forseelsens Ringhed, og at Bødens konkrete Størrelse betydeligt kan komme til at overskride, hvad den mindre velhavende i samme Tilfælde skal betale, er kun en naturlig Følge af, at den i Følelighed skal være lige for begge. Mindretallet henviser vel til, at Bøden bør fastsættes efter Forseelsens Beskaffenhed og den skyldiges Forhold paa

den Tid, da Forseelsen blev begaaet, men herved overses, at om end Straffen skal sættes i Forhold til Skyldmomentet, saaledes som dette har lagt sig for Dagen i Gerningsøjeblikket, kræver dog Retfærdighed, at Straffen fastsættes efter den skyldiges *nuværende* Forhold, naar Forholdene i Tiden mellem Gernings- og Paadømmelsesøjeblikket har forandret sig saaledes, at den efter Forholdene paa det førstnævnte Tidspunkt passende Straf nu vil medføre en i Forhold til Skylden altfor ringe eller altfor stor Sum af Ubehageligheder.

Naar Mindretallet gør gældende, at Bødens Maksimalbeløb efter Flertalsforslaget ikke altid vil kunne sættes tilstrækkelig højt, beror dette paa, at Mindretallet lægger saa stærk Vægt paa, at Bøden bør kunne sættes i et vist Forhold til den indvundne Fordel, saaledes at den »i første Række« maa kunne ansættes saa højt, at »det ikke betaler sig at begaa Forbrydelsen«. Denne Betragtning kan vel som anført ved visse Lovovertrædelser, som Skattebesvigelser, og under særlige Forhold, som f. Eks. de til Grund for Lov 29. Oktober 1914 liggende, føre til andre Principper for Bødens Fastsættelse end af Flertallet foreslaaet. Men det vilde efter Flertallets Formening være forkasteligt at lade slige Undtagelsestilfælde være bestemmende for Bødestraffens Ordning i Almindelighed. Bødestraffens Indførelse i Lovgivningen skyldes principalt ikke Trangen til en særlig Reaktionsmaade overfor Forbrydelser, der har Udsigt til »at betale sig«. De Hovedomraader, hvorpaa den hidtil har fundet Anvendelse indenfor Straffeloven — Uagtsomhedsforbrydelser, Ærefornærmelser, Selvtægt, mindre Voldshandlinger o. desl. — og udenfor Straffeloven Politiforseelsernes store Kredse, er netop saadanne, for hvilke økonomiske Hensyn normalt er ganske fremmede, og for hvilke det vil være en let Sag, naar saadanne Hensyn undtagelsesvis foreligger, indenfor Strafudmaalingsens Rammer at fastsætte en fuldtud passende Bødestraf. Udenfor slige Undtagelsestilfælde at ville afbalancere den »Interesse« eller den »personlige Tilfredsstillelse«, Gerningsmanden i al

Almindelighed har i at begaa Lovovertrædelser, med en Pengedydelse, altsaa en Bøde, er at sætte inkommensurable Størrelser i Forhold til hinanden, og det kan som Folge heraf føre til ganske exorbitante Resultater, hvad Mindretalsforslaget ved sit Forsøg paa at ville afskaffe ethvert Maksimum for Bødernes Størrelse da ogsaa i en betænkelig Grad aabner Plads for.

Flertallet er ikke blindt for, at Mindretallets Betragtning paa dette Punkt falder sammen med den Praxis, Lovgivningsmagten i de senere Aar til Dels er kommet ind paa, og som gaar ud paa ved visse Lovovertrædelser, der, efter deres Art, kan give Gerningsmanden en betydelig Indtægt, at fastsætte Bøder med særdeles høje Maksima (se som Eksp.: Lov Nr. 129 af 12. April 1911 §§ 27, 28; Lov Nr. 677 af 12. December 1919 § 3, Lov Nr. 709 22. December 1920 § 3, Lov Nr. 281 af 6. Maj 1921 § 4). Flertallet anser imidlertid ikke denne Vej for anbefalelsesværdig. Overfor den bødefældte, der i Paadømmelsesøjeblikket har forbrugt det indvundne, er saadanne Kolossalbøder kun Slag i Luften, medens de, hvis det indvundne er i Behold, er overflødige, idet Adgangen til Konfiskation da staar aaben. Det er efter Flertallets Formening ikke gennem Bødestraffen, at man fortrinsvis skal arbejde paa at hæmme de af økonomiske Motiver fremgaaede Forbrydelser, der aabner Gerningsmanden Udsigt til betydelig Vinding, men i første Række ved passende Frihedsstraffe, hvortil da accessorisk kan slutte sig Bødepaalæg som foreslaaet i Udk. § 53, 1ste Stk., i anden Række ved saadanne **Konfiskationsbestemmelser** som foreslaaet i Udk. § 77, Nr. 3.

Flertallet har dog ikke anset sig for kompetent til at gennemføre en Reform af Særlovgivningen paa dette Punkt, hvilket formentlig bør ske gradvis, efterhaanden som de **paagældende** Lovgivningsemner tages **op** til fornyet Behandling, men har indskrænket sig til i **Ikrafttrædelsesloven** § 6 (se Mot. til denne p. 426) samtidig med at **opretholde** de paagældende **Lovbestemmelser** — ligesom en Række andre i Særlovgiv-

ningen indeholdte Bestemmelser, der ikke falder ind under de foran nævnte Undtagelser — at gøre det her foreslaaede **Bødesystem** anvendeligt paa slige Lovovertrædelser, idet man er gaaet ud fra, at man netop ved **Dagsbodsystemet** i fremtrædende Grad, uden at tilsidesætte andre berettigede Hensyn, vil blive i Stand til særdeles følgelig at ramme Personer, der ved Lovovertrædelser har opnaaet forbedrede økonomiske Kaar eller anden blivende materiel Fordel, paa hvilken **Konfiskationsreglerne** ikke er umiddelbart anvendelige, bl. a. fordi de positive Fordele, Gerningsmanden har indvundet, ikke i deres fulde Omfang lader sig oplyse.

Indenfor almindelig borgerlig Straffelov har Flertallet foreslaaet Dagsbodsystemet indført overalt, hvor Bøder overhovedet er hjemlet for vedkommende Forbrydelse.

Anderledes stiller Sagen sig som antydet ved visse i Særlovgivningen omhandlede Forseelser.

Naar Bøden ikke fastsættes som Dagsbod, bør der dog ved dens Fastsættelse særlig tages Hensyn til den skyldiges Betalingsvne. Dette er udtalt i § 54, 2det Stk. Naar denne Bestemmelse er optaget her, uagtet Bøder, der idømmes efter Almindelig borgerlig Straffelov, altid bestemmes som Dagsbøder, skyldes det, at Lovens almindelige Del, jfr. § 1, ogsaa finder **Anvendelse** paa borgerlige Forbrydelser, der falder udenfor Loven, samt i Almindelighed ogsaa paa **Forseelser**, jfr. Kapitel 1 i Udkast til **Lov** om Forseelser.

Foruden at søge Bøden fastsat saaledes, at den saa vidt muligt rammer ligeligt, er det som anført af afgørende Betydning, at den idømte **Bøde** saa **vidt** muligt bliver betalt. I saa Henseende er det i § 55 hjemlet, at Retten mod eller uden Sikkerhed kan fastsætte en længere Frist til Bødens Betaling end den sædvanlige i Retsplejelovens § 999 hjemlede. Endvidere kan Politiet tilstede afdragsvis **Betaling**. Dette sker ogsaa nu i Praxis, men man har anset det for **rettest** at lovfæste denne Ordning. Derimod er der ikke hjemlet den dømte en selvstændig Ret til at betale Bøden gennem Afdrag.

Dette vilde kunne medføre praktiske Vanskeligheder i Tilfælde, hvor han flyttede rundt fra den ene Jurisdiktion til den anden. Saafremt Bøden ikke betale?, vil den i Almindelighed være at inddrive. Dette skal dog ikke ske, saafremt Politiet finder, at inddrivelse ikke er mulig eller vil gøre et føleligt Skaar i den bødefældtes Livsvilkaar. Bestemmelsen i Retsplejelovens § 509 om beneficium competentiae maa antages ogsaa her at komme til Anvendelse.

Kommissionens Flertal har af praktiske Grunde ikke som T. U. § 48 ment at burde optage nogen Bestemmelse om, at Retten kan nedsætte Bødens Størrelse, naar der efter Dommens Afsigelse, men inden Bødens Betaling, sker en væsentlig Førringelse i den bødefældtes Formuesforhold. Hvor saadant Forhold skyldes Sygdom eller andre Omstændigheder, der ikke kan tilregnes den bødefældte, har man ment at burde henvise til om fornødent at raade Bod paa det indtraadte Misforhold ved Benaadning.

§ 55, sidste Stk., svarer delvis til Retsplejelovens § 1005. Som herhen hørende Bestemmelser kan foruden til de i K. U. 1912 Mot. S. 32 nævnte Lovbud henvises til Lov om de kommunale Skatter i København 19de Februar 1861 § 21, Statsskattelov Nr. 149, 10de April 1922 § 43 og Stempeloven Nr. 113, 1ste April 1922 § 57.

§ 56. Naar Bødestrafen ordnes paa den foreslaaede Maade, skulde derved opnaas, at den bødefældte som Regel vil være i Stand til at betale den idømte Bøde. Hvis denne desuagtet ikke bliver betalt, maa det forudsættes som oftest at skyldes ond Vilje fra bødefældtes Side. I disse Tilfælde har Kommissionen ment, at der vil være Trang til et skrapere Tvangsmiddel end det i Straffelovens § 30 hjemlede simple Fængsel. Kommissionens Flertal, der iøvrigt kan tiltræde, hvad der herom er anført i T. U. Mot. S. 78, jfr. ogsaa tildels K. U. 1912 Mot. S. 32, har med Hensyn til Forvandlingsstraffen givet Retten frit Valg, saaledes at den i hvert enkelt Tilfælde kan bestemme, om denne skal bestaa af Hæfte eller Fængsel. Kun

naar Bøde er idømt i Forbindelse med Frihedsstraf, har man ment, at Forvandlingsstraffen — hvad der ogsaa vil være det naturligste — skal fastsættes til samme Strafart som Hovedstraffen og udstaaes i Forbindelse med denne.

Om Forvandlingsstraffens Omsætningsforhold og Varighed er givet Regler i § 57. Herefter sondres imellem, om Bødestrafen er bestemt som Dagsbod eller paa anden Maade. I første Tilfælde fastsættes Forvandlingsstraffen efter en bestemt Skala, idet 2 Dages Hæfte eller Fængsel svarer til en Dagsbod. I sidste Tilfælde er Dommen frit stillet ved Forvandlingsstraffens Fastsættelse, jfr. herved K. U. 1912 § 33 samt T. U. § 50. Kun er det fastsat som Maksimum, at Straffen ikke maa overstige Hæfte eller Fængsel i 9 Maaneder og ikke være iavere end 2 Dages Hæfte eller Fængsel.

I § 57, 2det Stk., er givet Regel for det Tilfælde, at en Del af Bøden er betalt og Resten skal afsones, eller at Afsoningen er begyndt og Restbeløbet derefter tilbydes betalt. I første Tilfælde gaar — i Modsætning til Straffelovens § 30 — Forslaget ud paa, at Forvandlingsstraffen forholdsvis nedsættes, dog at der kun regnes med hele Dage, saaledes at den bødefældte, hvis han f. Eks. har 3½ Dags Fængsel tilbage, maa udstaa Straffen i 4 Dage. Endvidere gælder ogsaa her de ovennævnte Minima. I det andet Tilfælde, hvor en Del af Bødestrafen er afsonet og Resten tilbydes betalt, tages ved Beregningen af Restbeløbet ligeledes kun Hensyn til hele Dage, saaledes at, hvad der er afsonet derudover, ikke kommer den bødefældte til Gode.

For at afværge, at Afsoning finder Sted, hvor bødefældte har Viljen til at betale Bøden, er det endeligt i § 57, 3die Stk. foreslaaet, at der saavidt muligt bør gives bødefældte, naar han begærer det, Lejlighed til at aftjene Bøden ved Arbejde for Stat, Kommune eller en velgørende Institution, efter Regler fastsatte af Justitsministeren. Det ligger i Ordet »aftjene«, at der i de paagældende Tilfælde ikke tilkommer den bødefældte Vederlag for det

Arbejde, han udfører, indtil han ved dette har fortjent et Beløb, der svarer til **Bøde**-beløbet. Det er en Selvfølge, at der, hvor Arbejdet udføres for en Kommune eller en privat Institution, ikke bliver Spørgsmaal om, at disse skal indbetale det aftjente Bødebeløb til Statskassen. Det er fundet overflødigt udtrykkeligt at udtale dette, cfr. derimod T. U. § 50, 3die Stk.

§ 58 gør de foranstaaende Bestemmelser om Bødestraffen anvendelig paa Bøder, der fastsættes ved administrative Myndigheders Afgørelse, kun at Forvandlingsstraffen her kun kan bestaa i Hæfte. Hvor Bødestraffen fastsættes som Dagsbod, vil **Forvandlingsstraffens** Varighed være lovbestemt; men i andre Tilfælde bestemmer de paagældende Myndigheder frit indenfor de i § 57, 1ste Stk., fastsatte Grænser, hvor stor Forvandlingsstraffen skal være. Kommissionen finder det irrationelt og lidet foreneligt med Grundsætningen om Statsmagtens Fordeling, at Idømmelse af Bøder overhovedet i visse Speciallove er henlagt til administrative Myndigheder. Men naar og saalænge Tilfælde heraf forekommer, har man ment at burde tage Konsekvenserne fuldt ud, for at ikke større Ulemper skal indtræde. Det bestemmes derfor, at de administrative Myndigheder ved Fastsættelsen saavel af Bødestraffen som af Forvandlingsstraffen ikke kan gaa ud over, men paa den anden Side ogsaa bør være i Besiddelse af de Beføjelser, der ellers paa dette Omraade tilkommer Domstolene. — Som Følge af det anførte vil der ikke fremtidig blive Plads for Loven af 16. Februar 1866 om Afsoning af Bøder udenfor kriminelle Sager og det i denne Lov fastsatte Skalasystem, der formentlig er ganske uforeneligt med enhver Ordning, der ved Fastsættelsen af Bødens Størrelse tager Hensyn til den skyldiges økonomiske Forhold. Om Grunden til, at Flertallet foreslaar § 58 affattet saaledes, øt den ikke omfatter Bøder, **vedtagne** for en **Forligskommission**, henvises til det i T. U. Mot. S. 80 anførte.

Mindretallet (*Glarbo, Krabbe*) kan ikke tiltræde den af **Flertallet** foreslaaede Ordning af Bødestraffen, der efter vor Mening hverken er rationel, klar eller haandterlig, og vi kan ikke slutte os til de af Kommissionsflertallet til Støtte for denne Ordning udviklede Betragtninger.

Vi er naturligvis enige med Flertallet i at finde det ønskeligt, at idømte Bøder saa vidt muligt betales, saa at **Afsoningsstraffe** undgaas, og vi tinder det selvfølgelig, at Bødestraffen som al anden Straf maa være saa følelig, at den gør den tilsigtede Nytte. Men naar Ønskeligheden af, at idømte Bøder betales, og Fordringen om **Bødestraffens** lige Følelighed under iøvrigt lige Forhold af **Kommissionsflertallet** gøres til et Hovedformaal, der bliver bestemmende baade for Strafatens Ramme og for den nærmere Anordning af Straflens Idømmelse indenfor Rammen, saa maa vi tage Afstand fra den til Grund herfor liggende **Tankegang**, der formentlig i nogen Grad beror paa en **Miskendelse** af Bødestraffens legislative Formaal.

Straffelovgivningens **Formaal** er ved Hjælp af Straffetruselen og Strafeksekutionen at skabe Motiver til, at Lovovertrædelser undlades, herunder at begaaede Forbrydelser ikke gentages. Straffen bør være saa streng, som Lovgiveren under Hensyn til dette Formaal finder forsvarligt, og den af Domstolene idømte Straf maa være afpasset efter dette samme Formaal. Straffen maa i Relation til dette Formaal være *nyttig*; en overflødig streng eller unyttig mild Straf maa ikke hjemles ved Loven eller idømmes af Domstolene.

Nu maa det ikke overses, at der med Bødestraffen sammenlignet med andre Strafarter klæber to uundgaaelige Mangler, nemlig *dels* den, at Bøden kan betales af andre end den skyldige — Hustruen, der betaler den dovne og fordrukne Mands Bøder, Aktieselskabet, der betaler for Direktøren —, *dels* den, at Straffen ikke kan bringes til Anvendelse overfor den, der intet ejer og ingen Penge kan skaffe. Men bortset herfra en Bødestraffen forsaavidt en

fortræffelig Straf, som Frygten for et Pengeoffer i mangfoldige af Livets Forhold vil være et virksomt Motiv til at undlade Lovovertrædelser. Først og fremmest gælder dette naturligvis om Lovovertrædelser, hvis Begaaelse bundet i økonomiske Interesser, særlig Overtrædelser af den sociale Lovgivning og Erhvervslovgivningen, hvor økonomiske Motiver er typiske; men ogsaa om mangfoldige andre Forseelser gælder det, at Interessen i deres Begaaelse kan vurderes i Penge, og selve den Omstændighed at Loven rammer Overtrædelser med Bødestraf, vil begrunde, at økonomiske Overvejelser vil kunne blive bestemmende for den, der anstiller Beregninger over Følgerne af et paatænkt Lovbrud.

Som et Hovedfortrin ved Bødestrafpen kan det derhos fremhæves, at der ved Straffens Udmaalning i overmaade mange Tilfælde kan undværes et nogenlunde vel funderet Skøn over, hvor højt Bøden bør ansættes, og at Domstolene ved Bødestrafpen Udmaalning i langt højere Grad end ved Frihedsstraffen har fast Grund under Fødderne. I første Række gælder det, at Bøden — ligesom al anden Straf — maa ansættes saa føleligt, at det ikke »betaler sig« at begaa Forseelsen, og herved kommer to Momenter i Betragtning, nemlig dels den ved Forseelsen i sig selv opnaaede eller tilsigtede økonomiske Fordel eller personlige Tilfredsstillelse, dels den af Lovovertræderen beregnede Chance for at undgaa Tiltale. Det er paa en rigtig Afvejelse af Straffens Størrelse overfor disse Momenter, at Straffens præventive Kraft beror. Begge disse Momenter er ved en grov men principielt rigtig Gennemsynsregel taget i Betragtning, naar f. Eks. Skatte- og Stempellove fastsætter Bøden til et Multiplum af den ulovligt oppebaarne Fordel, og naar Lov Nr. 604 af 7. December 1917 hjemler en Bøde paa indtil det dobbelte af Værdien af den indvundne eller tilsigtede Fordel eller af Forseelsens Genstand, en Udmaalingsbestemmelse, der har været og fremdeles er af uundværlig og vidtrækkende praktisk Betydning. Ogsaa Lov om Arbejde i Fabrikker

Nr. 143, 29. April 1913, § 42, der fastsætter en Bøde fra 10—200 Kr. »for hver ulovligt sysselsat Person«, hører herhen. Naar det i T. U. Motiver til Lov om Forseelser S. 22 udtales, at denne sidste Lovbestemmelse ikke er rationel, fordi der »intet nødvendigt eller blot regelmæssigt Sammenhæng er mellem Antallet af beskæftigede Arbejdere og der paagældendes økonomiske Ydeevne«, saa kan vi ikke tiltræde denne Betragtning, idet vi tværtimod principielt maa finde Arbejdsgiverens økonomiske Ydeevne irrelevant for Bødens Ansættelse. Men ogsaa indenfor den egentlige Straffelovs Omraade vil det være let at paavise Lovovertrædelser, ved hvis Paadømmelse Bevæggrundene og de øvrige Omstændigheder ved Lovovertrædelsens Begaaelse enten paa Grund af dens typiske Natur eller de særligt foreliggende konkrete Forhold indeholder Momenter af Betydning for Strafudmaalningen, navnlig Forseelser der begaas eller kan begaas erhvervsmæssigt, saaledes f. Eks. Aager, ulovligt Lykkespil, visse Former af Dyrplageri og adskillige af de i Udkastets Kapitel 29 omhandlede Forhold.

Efter vor Mening er det Hensyn som de nævnte, der principalt maa komme i Betragtning ved Fastsættelsen af Bødestrafpen Ramme; men med disse Hensyn er det ganske inkommensurabelt, naar Kommissionsflertallet som *Maksimum for Bødestrafpen* foreslaar 90 Dagsbøder, bestemt efter den skyldiges *Formues- Indtægts- og Underholdsforhold paa den Tid, da Forseelsen paadømmes*, saaledes at hans daglige Gennemsnitsindtægt med visse skønsmæssige Fradrag bliver bestemmende for Dagsbodens Maksimum.

Rigtige Strafudmaalingshensyn maa for Bøders Vedkommende, tildels i Modsætning til Frihedsstraffe, principalt hvile paa Betragtninger over *Forseelsens Beskaffenhed og den skyldiges Forhold paa den Tid, da Forseelsen blev begaaet*. Har den skyldige — han være rig eller fattig — indvundet eller besparet 1 000 Kr. eller 10 000 Kr. ved Forseelsen, eller maa det skønnes, at han, da han besluttede sig til at overtræde Loven,

vurderede sin Interesse og sin Risiko til disse Beløb, saa er det en selvsagt Ting, at Bøden ganske uden Hensyn til hans økonomiske Forhold — og navnlig uden Hensyn til hans økonomiske Forhold paa Dommens Dag — ikke maa sættes til lavere Beløb end de nævnte, og det er dermed givet, at det af Kommissionsflertallet foreslaaede Maksimum af 90 Dagsindtægter i mangfoldige Tilfælde vil blive ganske ufyldstgørende. Er den skyldige efter Dommen ude af Stand til at betale en Bøde af mindst denne Størrelse, maa han finde sig i Afsoning; at nedsætte Bøden til et Beløb, som han er i Stand til at betale, vilde medføre en generel Svækkelse af Straffelovens Autoritet. Overfor Flertallets Henvisning til, at den ulovlig oppebaarne Fordel vil kunne inddrages efter § 77 Nr. 3 skal det fremhæves, at denne Henvisning er uden Betydning, naar Forseelsen ikke har medført positiv Vinding men Besparelse af Udgifter, og at Muligheden for Konfiskation jo iøvrigt afhænger af, om Fordelen er i Behold paa Dommens Tid. Er den tilfældigvis — og undtagelsesvis — i Behold, vil Konfiskationen kunne tages i Betragtning som en Udmaalingsomstændighed i formildende Retning ved Bødens Ansættelse paa samme Maade som, hvis Erstatning betales til den private forurettede; men er den ikke i Behold, vil Konfiskationskravet paa Grund af den manglende subsidiære Aisoning savne Bødestraffens Effektivitet, og en almindelig Henvisning til Konfiskationsadgangen bliver derfor i den heromhandlede, legislative, Henseende ufyldstgørende.

Ligesom Dagsbodsystemet efter det anførte ikke sætter et tilstrækkelig højt Maksimum, saaledes maa det ogsaa hævdes, at Systemets *Minimum* efter Omstændighederne kan blive unødvendig højt. Overfor Flertallets Hævdelse af, at Bøden i første Række skal fastsættes lige føleligt for ensartede Forseelser uden Hensyn til den skyldiges Betalingsevne, maa det fremhæves, at Bødens Størrelse ikke bør overstige, hvad der er Dyttigt og nødvendigt til

Lovovertrædelsens Repression, og det maa bestrides, at »Dagsindtægten« i saa Henseende skulde være den rette Maalestok eller en bedre Maalestok end et paa Grundlag af samtlige foreliggende Omstændigheder, derunder den skyldiges Formues- og Indtægtsforhold, udøvet Skøn.

Ved Siden af disse principielle Hovedbetragtninger maa det hævdes, at den foreslaaede Ordning er uklar og kunstlet.

Der mangler i Lovteksten enhver virkelig Maalestok for, hvorledes Størrelsen af »en Dagsbod« skal bestemmes. Det er vel Tanken, at en Dagsbod for den enligstillede Rentier med 10 000 Kr. aarlig Indtægt maa sættes til 1/365 af den fulde aarlige Indtægt, altsaa 27 Kr. Efter gældende Bødepraksis maa et Beløb paa ca. 300 Kr. antages at være den højeste Bøde, som en almindelig Lønarbejder uden særlig trykkende Underholdspligter kan præstere i frivillige Afdrag med passende lang Henstand; dette Beløb vilde for ham altsaa svare til 90 Dagsbøder, og man vilde heraf kunne udregne den enkelte Dagsbod for hans Vedkommende til ca. 3 Kr. eller omtrent en Trediedel af lians virkelige Gennemsnitsindtægt. Men til hvilket Beløb Dagsboden vil være at bestemme for en forgældet Tjenestemand med 3 uforsørgede Børn og en aarlig Indtægt paa 10 000 Kr., er ganske overladt til Dommerens individuelle Forgodbefindende; den kan med samme principielle Berettigelse sættes til 3 Kr., 7 Kr. eller 12 Kr. — Hertil kommer, at den Omstændighed, at Bøden kan blive betalt af andre end den skyldige, griber forstyrrende ind i Systemet. Baae Lovgivning og Domstolene maa regne med, at Aktieselskabet kan betale for Direktøren, Dagbladet for Redaktøren, Rigmanden for sin indtægts- og formueløse Søn o. s. v., Forhold, der øjensynlig vilde bevirke, at en Strafudmaalning efter den skyldiges »daglige Indtægtsforhold« vilde komme tilkort. Ogsaa den skyldiges Adgang til at skaffe sig Kredit og hans Raadighed over flydende Kapital maa tages i Betragtning og vil kunne føre til en højere Bødeansæt-

telse end hans Indtægtsforhold kunde begrunde.

En Hovedbetragtning har det været for **Kommissionsflertallet**, at Bøden under »lige Forhold« skal ansættes lige føleligt. Tanken er aabenbart, at der bør uddannes en Praksis, hvorefter *samme Forseelse* takseres til *samme Antal Dagsbøder* af forskellig Størrelse efter den skyldiges Formuesomstændigheder. Saadanne »lige Forhold« kan nu sikkert paavises ved adskillige Forseelsestyper, navnlig Overtrædelser af Politivedtægt, saasom Beruselse paa Gaden og mange Kørselsforseelser, **For-**summelse af Anmeldelsespligter m. m. Det kan sikkert med Hensyn til saadanne Forseelser med Rette siges, at den gældende Bødepraksis individualiserer for lidt; men netop til saadanne Forseelser har Kommissionsflertallet ikke villet udstrække Systemet af velforstaaelig Hensyn til det uforholdsmæssige Oplysningsarbejde, det vilde paalægge Anklagemyndigheden og Domstolene. De Forseelser, paa hvilke Systemet tænkes anvendt, vil derimod gennemgaaende fremtræde med saa store individuelle Forskelligheder, at de »lige Forhold« helt tilsløres eller bliver ganske hypotetiske. Selv saa tilsyneladende usammensatte Foreteelser som »en Lussing« og »en Skalle« eller Skældsordene »Sjover« og »Gadedreng« kan ikke vurderes ens eller takseres til samme Antal Dagsbøder. Men naar herefter baade Antallet af Dagsbøder og den enkelte Dagsbødens Størrelse maa overlades til Rettens Skøn i hvert enkelt Tilfælde, saa forsvinder Sikkerheden for, at »Proportionalitetsprincippet« vil blive fulgt, og Billedet af den »ligelige« Retfærdighed bliver udvisket. **Til-**bage bliver et uhaandterligt og kompliceret System, der udstykker Boden i mindre Beløb i Stedet for at angive den som en samlet Størrelse.

I Norge blev Dagsbodsystemet i sin Tid foreslaaet indført af et Flertal af den nedsatte **Straffelovskommission**, men **For-**slaget gik ikke igennem ved Straffelovens Vedtagelse i 1902. I de nyere tyske og schweiziske Straffelovsudkast er Systemet ikke optaget, hvorimod det foranlediget

ved den finske Valutas Fald — imod den finske Højesterets Indstilling — er indført i Finland fra 1. Juli 1921 og altsaa har været i Kraft her i over 1½ Aar. Efter Oplysninger, Mindretallet har modtaget fra Finland, maa det antages, at det her i det hele virker utilfredsstillende, bl. a. netop fordi det tvinger Domstolene til ensidigt at tage Hensyn til den skyldiges Formuesforhold og ikke tillader at tage Forseelsens Beskaffenhed tilstrækkeligt i Betragtning. Med Hensyn til Forholdene her i Landet gaar Udtalelser fra de med Bøders Inddrivelse i København beskæftigede Politiembedsmænd enstemmigt ud paa, at Bøderne, naar bortses fra de mange Tilfælde, hvor de vedtages for Politiovertrædelser, Drukken-skab o. desl. af helt subsistensløse Personer for straks at afsones, ikke af Retten ansættes højere end at enhver, der har den mindste Vilje til at betale, med de nu praktiserede Henstands- og Afdragsregler, ogsaa er i Stand hertil. Da Dagsbodsystemet ikke kan eller er tænkt at skulle overflødiggøre Afsoningsstraffens Anvendelse paa de nævnte løse Individer, kan Hensynet til at **undgaa** de korte Frihedsstraffe derfor ikke begrunde Systemets Indforelse.

Ogsaa fra den foreslaaede Bestemmelse i Flertalsforslagets § 58 maa vi tage Afstand, forsaavidt den lader administrative Myndigheder træffe Afgørelse om Afsoningsstraffen ved administrativt fastsatte Bødestraffe, hvad der vil være af særlig praktisk Betydning ved de af Amterne dikterede Stempelmulkt. Disse Myndigheders hele Forretningsgang er ikke indrettet paa at træffe saadan Afgørelse, og det hvad enten Bødestraffen normeres efter Dagsbodsystemet eller ej. Vi maa her slutte os til K. U. 1912 § 24, sidste Stk., der ligesom den gældende Ret fastsætter en bestemt Afsoningsskala. Ogsaa til Betryggelse for den skyldige foretrækker vi en legal Fast-sættelse af **Afsoningsstraffen** fremfor en administrativ.

Med den fremstillede **Kritik** af Dagsbodsystemet har det naturligvis ikke været vor Tanke at bestride, at Hensynet til den

skyldiges **Formuesomstændigheder** baade da Forseelsen blev begaaet og paa Domfældelsens Tid er en Faktor af overmaade stor Betydning for Bødeansættelsen *indenfor den ved andre Hensyn bestemte Ramme*, og det har navnlig ikke været vor Hensigt iøvrigt at tage Afstand fra Bestræbelserne for at sikre en større Individualisering ved **Udmaalingen** end hidtil praktiseret.

Vi foreslaar herefter optaget en Bestemmelse som K. U. 1912 § 48, der efter vor Mening netop tillægger Hensynet til den bødefældtes Kaar den rette kriminalistiske Betydning.

Men ved Siden heraf foreslaas det

- 1) at stryge Bødestraffens Maksimum. Dette maatte, for at Rammen kunde blive tilstrækkelig rummelig, under alle Omstændigheder sættes til en meget betydelig Højde: 10 000 å 20 000 Kr.; men naar saa er, kan det i Virkeligheden ligesaa godt helt opgives. Ethvert fast Maksimum kommer i Strid med Individualiserings-tanken og vil modvirke den almindelige Tilbøjelighed til at individualisere. Det skal bemærkes, at baade Tysk V. E. og G. E. har opgivet at fastsætte noget Maksimum.
- 2) At optage en Bestemmelse om, at det gøres **Paatalenmyndigheden** til Pligt i alle Tilfælde, for Bøde idømmes, at forelægge Retten **Oplysning** om den Tiltaltes Formuesomstændigheder. Det har i ældre Tids Praksis været i utilbørlig Grad forsømt at skaffe Oplysninger om den Tiltaltes Personlighed og personlige Forhold, selv naar Talen har været om Idømmelse af de haardeste Frihedsstraffe. I nyere Tid er dette i hvert Fald i København ændret; men vi finder det af største Betydning for Individualiseringen af **Bødeansættelsen**, at der paalægges Paatalemyndigheden en legal Pligt som den nævnte, og vi tør antage, at dette vil virke som en stadig Mindelse til Retten om, at der ved Ansættelsen skal tages Hensyn til den skyldiges Formuesomstændigheder.

Ligesom vi er Tilhængere af disse Individualiseringsbestræbelser, saaledes er vi enig i de af Flertallet stillede Forslag, der gaar ud paa at sikre Bødens Betaling. Kun finder vi den af Flertallet saa stærkt udtalte Bekymring for de korte **Frihedsstraffes** skadelige Betydning noget overdreven. Det kan efter Omstændighederne være mere formaalstjenligt og mere human at lade den domfældte afsone Bøden end at gøre ham til Skyldtræl for længere Tid eller lade Bødens Betaling falde Hustru eller Børn til Byrde. Ligeledes finder vi Grund til at fremhæve, at den T. U. Mot. vedføjede Statistik, Bilag B, der for Aarene 1906—10 udviser en **Afsoningsprocent** af 17,5 af samtlige her i Landet idømte og vedtagne **Bøder**, er af meget ringe Værdi og navnlig ikke overbeviser om, at denne Procent er væsentlig højere end den, man kan vente at naa ned til ved passende Reformen. Den langt overvejende Del af de afsonede Bøder er utvivlsomt idømt eller vedtaget for Overtrædelse af Politivedtægt af løse Personer, der er ganske uden Betalingssevne, navnlig de før Spiritusindskrænkningen saa talrige **Drukenskabsbøder**, og det maa antages, at et meget betydeligt Antal af disse Bødefasonere figurerer i Statistiken som Gengangere, der indenfor hvert enkelt Aar Gang paa Gang indsættes til Afsoning.

I det vi iøvrigt henviser til det af os stillede særlige Forslag til Lovtekstens Affattelse, skal endnu tilføjes følgende:

Naar vi har foreslaaet, at Ordene »mod eller uden Sikkerhedsstillelse« i Flertallets Affattelse af § 55 udgaar, beror det paa, at den bødefældte vanskelig kan tænkes selv (d. v. s. med egen Formue) at være i Stand til at stille Sikkerhed for Bødens Betaling i Tilfælde, hvor han nødes til at begære en Henstand paa indtil 3 Maaneder, og modtages Sikkerheden af andre, vil dette virke hen til, at disse kommer til at betale Bøden, og at Straffen saaledes kommer til at ramme andre end den skyldige.

Efter Flertalsforslaget er Bøder vedtagne for Forligskommission ikke Genstand for Afsoning. Dette kan vi ikke tiltræde,

saalænge **Forligsmæglingen** i private Straf-sager (Volds- og **Ærefornærmelsessager**) er henlagt til **Forligskommissionerne**, idet Betydningen for Vedtagelsen og dermed i det hele Udsigten til disse Sagers **forligsmæssige Afgørelse** vil svækkes, naar Afsoning ikke kan finde Sted. At der kun kan blive Spørgsmaal om Afsoning af egentlige Straffeboder, men ikke af Ydelser, der under Navn af Bøder vedtages til **forligsmæssig Afgørelse** af rent civile Mellemværender, er en Selvfølge.

Vi kan ikke tiltræde Flertallets For-slag om, at Retten uden nogen i Loven fastsat bindende Regel skal have frit Valg mellem at fastsætte Afsoningsstraffen til Fængsel eller til Hæfte. Det maa erindres, at Bødesagerne sædvanligvis angaar Smaafor-seelser, der paadømmes ved Underret, og kun sjældent indbringes eller kan indbringes for Landsret eller Højesteret, og det vilde være uheldigt, om der i de forskellige Jurisdiktioner indsneg sig Vilkaarligheder eller uddannede sig forskellig Praxis med Hensyn til **Omsætningsstraffens** Art. Vi mener, at Omsætning til **Hæfte** bør være Reglen, og at **Fængsel** kun bør anvendes efter bestemte i Loven fastsatte Regler, i hvilken Henseende vi kan slutte os til de i K. U. 1912 indeholdte Bestemmelser, saaledes at Fængsel kun anvendes, naar vedkommende i de sidste 5 Aar har **udstaaet** Fængselsstraf eller mere end en Gang har afsonet Bøde.

7de Kapitel.

Betingede Straffedomme.

Udkastet har ligesom K. U. 1912 samlet Bestemmelserne om betingede Straffedomme i et særskilt Kapitel, men dettes rette Plads er formentlig umiddelbart efter Kapitlet om **Straffene**. Spørgsmaalet om, hvorvidt en betinget Straffedom skal kunne afsiges, opstaar netop **kun**, naar Straf skal **idømmes**. Arbejdshus og Sikkerhedsforvaring kan **ikke** idømmes betingelsesvis. Hverken ifølge sin Oprindelse eller efter sin Tanke vilde en **betinget** Dom passe her. Heller ikke **de** i Kapitel 9 nævnte Rettigheder kan fortabes

saaledes, at Tabet kun indtræder, saafremt visse foreskrevne Betingelser ikke overholdes. Saadan **Retsfortabelse** sker ved Dommens Afsigelse. De i § 78 nævnte Rettigheder generhverves i Henhold til § 6i, naar den betingede Straffedom ikke bliver at fuldbyrde. I andre Tilfælde vil Fortabelse (og Generhvervelse) af Rettighederne derimod ikke blive paavirket af, om den betingede Straffedom fuldbyrdes eller ej.

De betingede Straffedomme hidrører fra en nyere Tid. De blev først bragt til Anvendelse i de nordamerikanske Fristater og her knyttet til et nærmere anordnet Tilsyn med de Personer, overfor hvem de blev anvendt, det saakaldte »Probationssystem«. **Fra** Amerika blev betingede Straffedomme overført til England og derfra til det øvrige Europa. Her lagde man Hovedvægten paa, at det ved Indførelsen af de betingede Straffedomme blev muligt at spare navnlig unge og ustraffede Personer for den demoraliserende Indflydelse, som i Særdeleshed de kortvarige Frihedsstraffe udøvede. Derimod kom Tilsynet med de betinget dømte ikke til at spille samme Rolle som i Amerika. I nyere Tid er det imidlertid fra flere Sider gjort gældende, at et tilfredsstillende Resultat ikke vil opnaas, medmindre der drages Omsorg for, at den betinget dømte som Regel bliver undergivet Tilsyn. Reglerne i T. U. er af-fattede ud fra dette Synspunkt, og foruden hvad der er anført i T. U. Mot, S. 84-85 kan ogsaa anføres, at det schweiziske Udkast af 1918 i § 39 Nr. 2 bestemmer, at den betinget dømte skal stilles under Tilsyn, medmindre særlige Omstændigheder be-grunder en Undtagelse herfra.

1 dansk Ret indførtes betingede Straffedomme ved midlertidig Straffelov 1. April 1905 § 20, der gentoges uforandret i den gældende midlertidige Straffelov 1. April 1911. Herefter kan Udsættelse af Straffens Fuldbyrdelse efter Omstændighederne gøres afhængig af, at den paagældende undergiver sig en nærmere betinget moralsk Forsorg, men denne Del af Bestemmelsen har kun

fundet meget ringe Anvendelse i Praksis. Efter T. U. § 61 vilde derimod den betinget dømte være at stille under Tilsyn, med mindre **saadant** Tilsyn undtagelsesvis anses uforlødent. Kommissionens Flertal er paa dette Punkt ved Formuleringen af Udkastets § 59 gaaet en **Mellemvej**: Den betinget dømte sættes i **Prøvetiden** eller en Del af denne under et i Dommen nærmere bestemt Tilsyn, naar Omstændighederne taler derfor. Det er Flertallets **Opfattelse**, at det vel er ønskeligt, at den betinget dømte i mange Tilfælde undergives Tilsyn i **Prøvetiden**, men man har ikke anset det for rigtigt at opstille dette som en almindelig Regel, som kun kan fraviges, naar særlige Omstændigheder foreligger. Forholdene vil kunne stille sig meget forskelligt i de enkelte Tilfælde, bl. a. eftersom der er Tale om unge Personer, der **endnu** maa antages at ville lade sig lede, eller der er Tale om ældre Personer, der maaske sidder i fast Virksomhed. I nogle Tilfælde — navnlig overfor u selvstændige Naturer — maa Tilsyn antages at være paa sin Plads, men i andre — overfor modne og udviklede Personer — vil Tilsynet enten være overflødig eller endog kunne komme til at virke uforlødent **forstyrrende** i deres Forhold. Kommissionens Flertal har derfor ment vel at burde indskærpe, at naar **Omstændighederne** taler derfor, bør Tilsyn **anordnes**, men iøvrigt at burde stille Domstolene frit med Hensyn til Anordning af Tilsyn saavel som dettes **nærmere** Karakter.

I Forbindelse hermed bemærkes, at Kommissionen har ment ikke at burde foreslaa optaget i Loven en Bestemmelse svarende til T. U. § 65 om **an** Tilsynsførendes Rettigheder og Pligter, idet det naturligste vilde være, at **Bestemmelserne** herom — forsaavidt det er nødvendigt — træffes i Dommen, ligesom man, hvor Løsladelse paa Prøve finder Sted, anser det rimeligt, at Forskrifterne om Tilsynet træffes ad anordningsmæssig Vej.

Et Mindretal (*Torp*) erkender vel, at man efter Flertallets Forslag *kan* naa en tilfredsstillende Ordning, men mener framelles,

at en Affattelse, der nogenlunde svarer til den i T. U. § 61, 2det Stk. foreslaaede, giver større Garanti herfor, ligesom denne stemmer med den Tendens, der i nyere Tid stadig stærkere gør sig gældende i Litteraturen og i Lovforslag.

Iøvrigt bemærkes:

§ 59. I midlertidig Straffelov § 20 er Anvendelsen af betinget Straffedom begrænset til de Tilfælde, hvor Dommen ikke lyder paa anden Straf end Bøder, Fængsel eller Tvangsarbejde. Da Tvangsarbejde kan idømmes i indtil "2 Aar, kan Udkastet, der i § 59 sætter Grænsen til Fængsel i 1 Aar, forsaavidt siges at indeholde en Begrænsning i Forhold til den gældende Ret. Men dette er kun formelt. Hvor der er Tale om Tvangsarbejdsstraf, har betingede Straffedomme ikke haft nogen praktisk Betydning. Udkastet, der paa dette Punkt er stemmende med saavel K. U. 1912 § 63 som T. U. § 61, hjemler derfor i Virkeligheden en væsentlig Udvidelse, idet betinget Straffedom ikke blot anvendes, naar Straffen bestemmes til Bøde eller Hæfte (simpelt Fængsel) indtil 2 Aar, men ogsaa naar Fængselsstraf *indtil 1 Aar* anvendes, medens Grænsen efter Straffeloven praktisk talt er 6 Maaneder, idet Fængsel paa sædvanlig Fangekost ikke kan idømmes i længere Tid. Denne Udvidelse tillægger Kommissionen nogen Vægt. Der kan forekomme Tilfælde, hvor man paa Grund af Forbrydelsens Karakter maa gaa til en ret alvorlig Straf, og hvor man dog endnu vil anse det for forsvarligt at give den dømte den Chance, en betinget Straffedom er. Omvendt kan det ogsaa være af Betydning som **motivvækkende**, at det Strafonde, hvormed der trues, hvis Betingelserne ikke overholdes, fremtræder som virkelig alvorligt. Paa et enkelt Omraade er Udkastet endog gaaet videre end til 1 Aars Fængsel, nemlig forsaavidt der i § 87 er aabnet *Mulighed* for at afsige en betinget Straffedom ved visse **Affektforbrydelser** o. l., selv om Straffen fastsættes højere.

I Modsætning til midlertidig Straffelov 1911 § 20, men i Tilslutning til K. U. 1912

og T. U., er det anset for unødvendigt indenfor de angivne Grænser nærmere at specialisere eller vejlede med Hensyn til Betingelserne for, at betinget Straffedom kan gives. Herom kan i Virkeligheden kun siges, at Spørgsmaalet beror paa en Afvejelse af, paa den ene Side i hvor høj Grad Samfundshensyn kræver Straffens Fuldbyrkelse, og paa den anden Side, i hvor høj Grad Hensynet til Lovovertræderens Forhold gør det tilraadeligt, at Fuldbyrkelsen udsættes. Afgørelsen maa bero paa de konkrete Forhold. Kommissionen har ej heller fundet det rigtigt ligefrem at udelukke Anvendelse af betingede Straffedomme overfor tidligere straffede Personer; men ved Spørgsmaalet, om der er Anledning til at give saadan Dom, vil selvfølgelig den skyldiges tidligere Vandel komme i Betragtning i første Række.

Ej heller har Kommissionen anset det for rigtigt at opstille nogen Begrænsning for de Vilkaar, Retten kan opstille for Straffens Bortfald. Ogsaa her maa de konkrete Forhold blive bestemmende. Det vil f. Eks. kunne opstilles som Vilkaar, at den dømte inden en vis Tid betaler den forurettede en nærmere angiven Erstatning, at han tager Ophold paa et bestemt Sted, at han fortsætter og tilendebringer en bestemt Uddannelse, at han afholder sig fra Nydelse af stærke Drikke paa offentlige Steder, eller at han indmelder sig i en Afholdsforening samt bliver staaende i denne og overholder dens Forskrifter om Afholdenhed. Men ogsaa paa dette Omraade har man ment, at Domstolene bør have Frihed.

Prøvetiden er i midlertidig Straffelov og i K. U. 1912 bestemt til 5 Aar. Kommissionen har i Tilslutning til T. U. ment, at det ikke altid vil være rimeligt at fastsætte saa lang en Prøvetid, og har derfor overladt Retten at bestemme Tiden indenfor Grænsen 2—5 Aar, jfr. herom T. U. Mot. S. 85.

§ 60 handler om de Tilfælde, hvor den betinget dømte gør sig skyldig i ny Lovovertrædelse. I det hele bygges der her paa den gældende Ret (midlertidig Straffelov § 20), men enkelte Ændringer er dog foretaget.

Det afgørende bliver saaledes ikke, om der inden Prøvetidens Udløb er rejst Tiltale mod den dømte, men om der inden dette Tidspunkt er indledet en retslig Undersøgelse mod ham. Kommissionen kan slutte sig til, hvad til Støtte herfor er anført i K. U. 1912 Mot. S. 108. Fremdeles har man, hvor en Lovovertrædelse er begaaet i Prøvetiden og Undersøgelse er indledt inden Prøvetidens Udløb, ment, at der burde fastsættes en fælles Straf, ved hvis Fastsættelse selvfølgelig Sammenstødsreglerne i § 90, 1ste Stk. ikke kommer til Anvendelse. Derimod vil Reglerne i § 90 2det til 4de Stk. finde Anvendelse. Samtidig har man i højere Grad end nu hjemlet — nemlig overalt hvor den ny Lovovertrædelse er uagtksom eller Straffen ikke overstiger Hæfte eller Bøde — givet Retten Adgang til at træffe Bestemmelse om, hvorvidt den tidligere Straf nu skal fuldbyrdes, eller om Fuldbyrkelsen af den for begge Lovovertrædelserne fastsatte samlede Straf skal udsættes.

§ 61. Ifølge T. U. § 62, 3die Stk., skal Retten altid ved Kendelse afgøre, om Straffen skal fuldbyrdes, fordi den betinget dømte unddrager sig det anordnede Tilsyn eller ikke overholder de i Dommen fastsatte Betingelser. Kommissionen har i Modsætning hertil, men i Tilslutning til K. U. 1912, jfr. dettes § 63, 2det Stk., anset det for rettest i det væsentlige at blive staaende ved den gældende Ordning (jfr. midlertidig Straffelov 1911 § 20, 5te Stk.), hvorefter Afgørelsen af, om Straff fuldbyrdelse skal ske, i Almindelighed er overladt til de straffuldbyrdende Myndigheder. I mangfoldige Tilfælde vil Sagen ligge saa klar, at det vilde være urimeligt, om det større Apparat at bringe Sagen for en Domstol skulde sættes i Scene. Efter den hidtil fulgte Praksis er der ingen Grund til at befrygte, at de straffuldbyrdende Myndigheder skal vise for stor Nidkærhed og lade Straff fuldbyrdelse indtræde, selv om der kun foreligger en uvæsentlig Overtrædelse af de givne Vilkaar. I den gældende Ret er Forholdet ordnet saaledes, at Straffen bliver at

fuldbyrde, naar den fastsatte Betingelse ikke opfyldes, medmindre dette paastaas at skyldes Omstændigheder, som ikke kan tilregnes den domfældte. Kun i dette sidste Tilfælde bliver Spørgsmaalet om Fuldbyrdelsen Genstand for retslig Afgørelse. Denne Undtagelsesbestemmelse **foreslaar** Kommissionen at udvide derhen, at den dømte altid kan begære Spørgsmaalet afgjort ved Retten; det vil da aldrig kunne siges, at hans Ret er traadt for nær ved de **straffuldbyrde** Myndigheders Afgørelse.

Indenfor Kommissionen har der været Meningsforskel, om den retslige Afgørelse skal træffes af den Ret, der oprindeligt har paakendt Sagen, saaledes som bestemt i midlertidig Straffelovs § 20 og T. U. § 62, 3die Stk., eller af Underretten i den Retskreds, hvor den dømte nu har sit Værneting, som foreslaaet i K. U. 1912 § 65, 2det Stk. Man er endt med at foreslaa at blive staaende ved den gældende Ordning som hjemlet Retsplejelovens § 1001, sidste Stk., hvorefter Reglen i midlertidig Straffelovs § 20 opretholdes, men dog saaledes, at Afgørelsen med den dømtes Samtykke kan træffes af Underretten i den Retskreds, i hvilken han bor eller opholder sig.

§ 62 svarer i det væsentlige til Bestemmelsen i midlertidig Straffelovs § 22; dog bliver det ogsaa her afgørende, om Undersøgelsen er indledet, ikke om Tiltale er rejst, før Prøvetidens Udløb.

§ 63. Indledes Undersøgelse angaaende en ny Lovovertrædelse først efter Prøvetidens Udløb, vil der ikke kunne blive Spørgsmaal om at fuldbyrde den betingede Dom; men hvis Lovovertrædelsen er begaaet i Prøvetiden, betragtes dette ligesom nu som en skærpende Omstændighed.

§ 64. Naar den betinget dømte overholder Vilkaarene indtil Prøvetidens Udløb, bliver Virkningen, at **Straffen** bortfalder. I andre Henseender vil Dommen som tidligere **anført** kunne vedblive at have **Virkning**. I Modsætning til, hvad der er gældende Ret, har man ment, at den betingede Dom, der ikke er fuldbyrdet inden

Prøvetidens Udløb, i Almindelighed bør miste sin Evne til at begrunde Gentagelsesvirkning (saaledes ogsaa T. U. § 64). Men Undtagelse herfra **maa** dog gøres, hvor det efter Prøvetidens Udløb oplyses, at den betinget dømte inden dette Tidspunkt havde begaaet den Lovovertrædelse, der nu foreligger til Paakendelse.

Bestemmelsen i § 64, 2det Pkt. er stemmende med midlertidig Straffelov 1911 § 21.

8de Kapitel.

Arbejdshus og Sikkerhedsforvaring.

Jfr. K. U. 1912 § 56 Nr. 2 og Mot. S. 84-92 T. U. §§52-55 og Mot. S. 60—66,74.

For visse Grupper af Forbrydere vil Anvendelse af de almindelige **Straffe** erfaringsmæssigt ikke føre til noget tilfredsstillende Resultat. Blandt disse er særlig to Grupper fremtrædende. Den ene omfatter de karaktersvage ofte psykisk defekte Personer, der — uden at være egentlig farlige for Samfundet — af Hang til Lediggang og uordentlig Levevis idelig begaar Forbrydelser, navnlig **mindre** Berigelsesforbrydelser, eller gør sig skyldig i Betleri eller Løsgængeri. Til en vis Grad i Klasse med disse kan stilles uheldbredelige Vanedrankere, der begaar Forbrydelser under Paavirkning af stærke Drikke, og prostituerede Kvinder, der efter at være dømte efter Udkastets § 231 i Strid med et ved Dommen givet **Paalæg** søger Erhverv ved Utugt, hvortil endelig kommer visse Sædelighedsforbrydere, jfr. nedenfor. Overfor disse i det hele mere besværlige end farlige Forbrydere vil paa den ene Side Anvendelse af mer eller mindre kortvarige Frihedsstraffe i Almindelighed være uden blivende Betydning, og paa den anden Side vil Anvendelse af langvarige og strenge Fængselsstraffe ofte ikke staa i rimeligt Forhold til den begaaede Forbrydelse. Det rationelle vil her i mange Tilfælde være at anbringe saadanne Personer i en særlig for dem indrettet Arbejdsanstalt, hvor de saavidt muligt gennem et længere Ophold kan vænnes til regelmæssigt Arbejde — hvorved ogsaa deres fremtidige

Erhverv kan have for Øje — og til i det hele at føre en ordentlig Levevis, saaledes at de efter Løsladelsen kan blive i Stand til selv at sørge for deres Underhold.

Den anden Gruppe omfatter de farlige navnlig erhvervs- eller vanemæssige Forbrydere, der har vist sig uimodtagelige for Straf. Overfor disse vil Hensynet til Samfundets Sikkerhed ofte kræve Uskadeliggørelse gennem lang Tids Frihedsberøvelse under Former, der tager Hensyn til de Farer, der fra dem truer Samfundet, naar deres asociale Instinkter ikke holdes i Ave.

I væsentlig Tilslutning til T. U. har Kommissionen overfor disse to Grupper af Forbrydere i Stedet for Anvendelse af Straf foreslaaet Adgang til henholdsvis **Indsættelse** i Arbejdshus og Anvendelse af Sikkerhedsforvaring. Om det **formaalstjenlige** i overfor saadanne Personer at benytte disse Sikringsmidler i Kampen mod Krimmaliteten i Stedet for Straf, henvises til T.U. Mot. S. 59—66 og 74—75. Kommissionen kan i det væsentlige slutte sig til, hvad der her er anført, men har dog ment, at det af Hensyn til en enkelt Gruppe Forbrydere er ønskeligt paa forskellige Punkter at gaa noget videre end T. U. De Krav om forøget Beskyttelse mod Sædelighedsforbrydere eller dog visse Grupper af dem, der i Nutiden fremføres med særlig Styrke, har ganske naturligt fort Kommissionen ind paa at fastsætte Betingelserne for disse Sikkerhedsforanstaltninger saaledes, at de i vidt Omfang kan anvendes overfor saadanne Forbrydere. Ogsaa disse Forbrydere falder — selvfølgelig uden skarpe Grænser — i to Grupper, de relativt ufarlige og de farlige.

Til den første Gruppe hører navnlig Ekshibitionisterne og andre, hvis Forbrydelser ikke gaar ud over de blotte Blufærdighedskrænkelser, samt en ikke ubetydelig Del af de for mindre alvorlige uterlige Handlinger straffede Personer. Paa den anden Side bør dog saadanne Handlinger navnlig i Gentagelsestilfælde kunne **mødes** fra Samfundets Side med forholdsvis kraftige Repressionsmidler, da Personer, der

kommer ind paa dette Skraaplan, erfaringsmæssig ofte gør et større Antal af Børn til Genstand for deres Efterstræbelser. Endvidere kan efter Omstændighederne til denne Gruppe komme til at høre adskillige af de i Udkastets §§ 208 og 209 omhandlede Forbrydere derunder den mere **uskaadelige** Del af de saakaldte Alfonser eller Soutenører.

Til den anden Gruppe hører navnlig de egentlige Voldtægtsforbrydere og de Sædelighedsforbrydere, hvis Angreb paa Børn eller unge Personer bæres af sadistiske Tilbøjeligheder eller af andre Aarsager vidner om dybtgaaende sædelig Perversitet, samt i Reglen Alfonser.

Da det saaledes er langt de fleste af de i Kapitel 24 omhandlede Forbrydelseskategorier, der kan falde ind under de 2 Grupper, har man ikke fundet Anledning til at knytte Anvendelsen af de omtalte Sikkerhedsforanstaltninger til Overtrædelsen af bestemte Paragrafer i Kapitel 24, selv om det maa erkendes, at Lovovertrædere af den i §§ 199, 200, 212 og 215 omhandlede Art næppe nogensinde vil fremkalde Ønsket om saadanne Foranstaltninger.

Paa Grundlag af disse Betragtninger har Kommissionen i § 65 som **Nr. 2** optaget en Bestemmelse, sigtende til at ramme den først omtalte Gruppe Sædelighedsforbrydere, og har fundet det rettest at overlade Domstolene et frit Skøn indenfor de i Paragrafen angivne Betingelser, nemlig at den skyldige er Recidivist som Sædelighedsforbryder, og at hans Recidiv er indtraadt i et relativt kortere Tidsrum.

Lignende Betragtninger ligger til Grund for Kommissionens Forslag til § 68, der betydelig lempet de i T. U. § 54 for Anvendelsen af den egentlige Sikkerhedsforvaring opstillede Betingelser. Kommissionen er vel klar over, at der, naar Talen er om at indføre saa vidtgaende **Repressionsmidler** som foreslaaet i denne Paragraf, maa udvises en betydelig Forsigtighed og derfor opstilles Garantier, uden hvilke Midlet ikke kan anvendes. Men paa den anden Side bør disse Garantier dog ikke gøres saa tyngende, at Bestemmelsen bliver værdiløs i

Samfundets Kamp mod dets allerfarligste Forbryderelementer eller i hvert Fald først lader sig bringe til Anvendelse paa et saasent Tidspunkt i Forbryderens Liv, at han alt har naaet at tilføje Samfundet de største Skader, medens disse under en mere til subjektive og mindre til objektive Vilkaar bunden Lovgivning kunde have været forhindrede.

I ganske særlig Grad faar disse Betragtninger Vægt. naar Talen er om at henhøre de farlige Sædelighedsforbrydere under Bestemmelsen, idet det for disses Vedkommende ikke — saaledes som dog til en vis Grad overfor Berigelsesforbrydere — kan ventes, at deres Farlighed først vil manifestere sig paa tilstrækkelig aabenbar Maade efter Forløbet af et relativt hyppigt Recidiv og Udtaaelsen af adskillige forholdsvihaarde Straffe. Da man paa den anden Side maa anse det for rettest at fordre visse fra Forbryderens kriminelle Fortid hentede Kauteler, ogsaa naar det gælder de her omhandlede Forbrydere, er man naaet til det foreslaaede Kompromis, at kræve 2 tidligere Domme for Forbrydelser begaaede efter Forbryderens fyldte 18. Aar og 2 Aars tidligere udstaaet Fængselsstraf i Henhold til disse Domme. At man her er inde paa ret vilkaarlige Afgrænsninger, der som Følge deraf i det enkelte Tilfælde kan virke uheldigt baade i den Retning, at Bestemmelsen, særlig overfor Berigelsesforbrydere, kan bringes for hurtigt til Anvendelse og, særlig overfor Sædelighedsforbrydere, mulig for sent. er man klar over; men man formener dog, at den foreslaaede Formulering som Regel vil ramme det rette. Nogen Grund til Frygt for, at Domstolene skulde misbruge Bestemmelsen og bringe den til Anvendelse paa Berigelsesforbrydere, saa snart dens ydre Betingelser foreligger, selv om dens indre Grund mangler, behøver man næppe at nære, og med Hensyn til saadanne Sædelighedsforbrydere, der ikke opfylder Bestemmelsens ydre Betingelser, men overfor hvem dens Anvendelse dog i det enkelte Tilfælde kunde være ønskelig, maa erindres, at Domstolene altid har det i

deres Magt at idømme disse grove Lovovertrædere en alvorlig og langvarig Straf efter vedkommende Speciallovbud.

Endelig bemærkes, at man af Hensyn til den for Sædelighedsforbrydere og ikke mindst for Alfonsoer særlig nærliggende Mulighed, at en tidligere ufarlig Forbryder, der har været behandlet efter § 65, ved en ny Forbrydelse aabenbarer sig som kvalificeret til Behandling efter § 68, i denne Paragraf harigestillet den Tid, den paagældende har tilbragt i Arbejdshus med Udtaaelse af Fængselsstraf, forsaavidt angaar Beregningen af de 2 Aar, hvori den paagældende for at falde ind under Bestemmelsen tidligere skal have været indespærret.

De enkelte Bestemmelser giver iøvrigt kun Anledning til følgende Bemærkninger.

Som det fremgaar af §§ 65 og 68 er Indsættelse i Arbejdshus og Sikkerhedsforvaring ikke gjort obligatorisk; men det er indenfor de Grænser, hvor Loven hjemler saadan Indsættelse, i Almindelighed overladt til Domstolene i det enkelte Tilfælde at afgøre, om disse Sikringsmidler skal anvendes, eller om de almindelige Straffebestemmelser skal komme til Anvendelse. En Kombination af Straf og saadanne Sikringsmidler — saaledes som der findes hjemlet enkelte andre Steder, navnlig i England — har Kommissionen i Tilslutning til T. U. ikke ment at burde foreslaa.

For Anvendelse af Arbejdshus er det, jfr. § 65, Nr. 1, ikke foreskrevet som Betingelse, at de tidligere Fængselsstraffe skal være idømte eller udstaaede efter det 18de Aar. Derimod er det i § 68, 1ste Stk. med Hensyn til Sikkerhedsforvaring foreskrevet, at de tidligere Domme skal angaa Forbrydelser, begaaede efter det fyldte 18de Aar. Grunden til denne Forskel er, at ogsaa det forbryderske Forhold, en Person har udvist inden det fyldte 18de Aar, kan være et talende Vidnesbyrd om den Løshed af Karakteren, den gennemgaaende Arbejdsskyhed, der begrunder Anvendelse af Arbejdshus, hvorimod man har fundet det overvejende betænkeligt at inddrage det af en

Person forinden det fyldte 18de Aar udviste forbryderske Forhold som Led i Beviset for den Uimodtagelighed for Straf og den Mangel paa Evne og Vilje til at underkaste sig Samfundsordenen, ~~derer~~ Forudsætningen for den i sin Art og Udstrækning langt strengere Sikkerhedsforvaring. I det Tilfælde, at Forbrydelser, der er begaaede dels før og dels efter det fyldte 18de Aar, paakendes under eet efter det fyldte 18de Aar, vil derimod naturligvis Dommen som Helhed kunne komme i Betragtning efter § 68, 1ste Stk.

Iøvrigt henvises til, hvad der er anført under Motiverne til § 39 (Sp. 118).

9de Kapitel.

Andre Retsfølger af den strafbare Handling.

§§ 72—73 bygger i det væsentlige paa K. U. 1912 § 84 og T. U. §§ 57 og 58, 1ste Stk. Allerede den gældende Straffelov hjemler Adgang til at anvende Sikkerhedsforanstaltninger overfor utilregnelige Forbrydere, der skønnes farlige for den offentlige Sikkerhed. Her maatte imidlertid blive Spørgsmaal dels om en hensigtsmæssige Udformning af selve de herhenhørende Regler, dels om deres Udvidelse til visse andre forbryderske Personer, overfor hvem deres Anvendelse maatte anses paakrævet. I Overensstemmelse med begge de nævnte Udkast har Kommissionen ment, at der bør gives Adgang til Sikkerhedsforanstaltninger ikke blot overfor de farlige sindssyge Forbrydere, men ogsaa overfor visse andre sjælelig defekte Forbrydere i Tilfælde, hvor Straf bør træde tilbage for andre mere egnede Forholdsregler. Det er sandt, at Grænsen mellem Straf og andre Sikkerhedsforholdsregler fra Statsmagts Side derved bliver trukket mindre skarpt end tidligere. Men til Gengæld opnaas, at den Indgriben, der bringes til Anvendelse, dels maa antages at bringe Samfundet som Helhed bedre Resultater, dels lempes bedre efter de enkeltes Behov.

Med Hensyn til selve Udførelsesmaaden har Kommissionen i Tilslutning til T. U. lagt Vægt paa at ændre saavel Straffelovens § 38 som K. U. 1912 § 84 derhen, at det er Domstolene, der bestemmer ikke blot, at Sikkerhedsforanstaltninger skal anvendes, men ogsaa af hvilken Art de skal være, og at det ligeledes er Domstolene, hvem det tilkommer at træffe Bestemmelse om deres Ændring eller Ophævelse. Iøvrigt har man med T. U. søgt noget nærmere at udforme, hvilke Arter af Sikkerhedsforanstaltninger der kan være Spørgsmaal om, og navnlig at fremhæve de mildere Arter, der i saa Henseende bør vælges, hvis det tør antages, at man kan naa en tilstrækkelig Beskyttelse af Samfundet derigennem, medens der paa den anden Side hjemles Adgang til at anvende endog særdeles omfattende Indgreb, naar det viser sig nødvendigt, særlig overfor de ganske asociale Eksistenser.

Naar der blandt de Forholdsregler, der kan træffes, er anført Umyndiggørelse, stemmer dette ogsaa med, at Beslutning om Umyndiggørelse ifølge Retsplejelovens Kap. 43 er henlagt til Domstolene. Afgørelsen vil i dette Tilfælde være at træffe af den Ret, der paakender Straffesagen, og Bestemmelserne i Retsplejelovens § 459 kommer ikke her til Anvendelse. Umyndiggørelsen angaar i disse Tilfælde ikke blot den umyndiggjortes formueretlige Forhold, men ogsaa hans personlige Forhold, idet Værgen har Ret til at træffe Bestemmelse om den paagældendes Opholdssted. Dette er udtrykkelig udtalt i § 72, 1ste Stk. sidste Punktum; men det er en Selvfølge, at Værgen i sine Dispositioner maa respektere de Bestemmelser, der i saa Henseende maatte være truffet i Dommen.

Udgifterne ved de i § 72 omhandlede Foranstaltninger vil være at henregne til Sagsomkostninger, jfr. Indførelseslovens § 11.

§ 73 har Hensyn til de Tilfælde, hvor den sjælelige Defektilstand er indtraadt efter Forbrydelsens Begaaelse.

I Straffeloven findes ingen Bestemmelse om, hvorledes der vil være at for-

holde, naar den skyldige er kommen i en Tilstand af hel eller delvis Utilregnelighed, efter at den strafbare Handling er begaaet, men forinden Paadømmelsen har fundet Sted. Saadanne Tilfælde er forekommet i Praksis, og Domstolene har da - naar det har maattet antages, at den paagældende var fuldt tilregnelig, da Handlingen blev begaaet — set bort fra den senere indtraadte Tilstand og paadømt Sagen uden Hensyn til denne, jfr. f. Eks. Højesterets Dom 7. Februar 1887 (H. R. T. 1886, S. 779, U. f. K. 1887, S. 610), hvor det udtales, at »Spørgsmaalet, om og naar Tiltaltes mentale Tilstand vil tillade denne Strafs Fuldbyrkelse, vil være forbeholdt Øvrighedens Afgørelse.« Dette er en lidet tilfredsstillende Ordning. Er Dom i Sagen endnu ikke afsagt, er det naturligt, at Domstolene træffer Afgørelsen. Det har indenfor Kommissionen været Genstand for Drøftelse, om det vil være det naturligste, at der i Dommen fastsættes en Straf, som den skyldige vilde have at udstaa, saafremt den senere Defekttilstand ikke var indtraadt, og samtidig træffes Bestemmelse om, at Fuldbyrkelsen af Straffen vil være at udsætte, eller om Domstolene kun bør træffe Bestemmelse om de Sikkerhedsforanstaltninger, der, idet den paagældende for Tiden skønnes farlig for Retssikkerheden, vil være at anvende. Kommissionen er dog af den Opfattelse, at den første Ordning bør fore trækkes.

Hvor derimod Ændring af den mentale Tilstand indtræder efter Dommens Afsigelse, har man ikke kunnet anse det for rigtigt, saaledes som T. U. § 58, 1ste Stk., 2det Punktum gør, at forlade den nugældende Regel, idet det i dissa Tilfælde falder naturligt at overlade de straffuldbyrkende Myndigheder — indenfor de af Loven foreskrevne Grænser — at træffe Bestemmelse om, hvorvidt og hvornaar Straffen vil kunne fuldbyrdes, og om hvorledes den dømtes indtil da bør anbringes. Om saadan Anbringelse bliver at medregne til Straffetiden, beror paa, om Anbringelse finder Sted før eller efter, at Straffuldbyrkelsen er begyndt. Hvis den, der skal udstaa Frihedsstraf,

bliver afsindig, inden Straffuldbyrkelsen er paabegyndt, bliver i Medfør af Retsplejeloovens § 1001, 1ste Stk. Straffuldbyrkelsen at udsætte. Hvis derimod en Fange, efter at Straffuldbyrkelsen er paabegyndt, bliver sindssyg og af den Grund indlægges paa Hospital, vil i Medfør af Udkastets § 50 den Tid, han henligger paa Hospitalet, være at medregne til Straffetiden.

§§ 74 og 75 hjemler Foranstaltninger overfor drikfældige Personer, der begaar strafbare Handlinger.

En til § 74 svarende Bestemmelse findes i midlertidig Straffelov 1911 § 6, men den der givne Regel om Værtshusforbud m. m. er — i Overensstemmelse med T. U. § 59, 1ste og 2det Stk., og tildels K. U. 1912 § 85, 1ste og 2det Stk. — udvidet til at kunne finde Anvendelse i alle Tilfælde, hvor en Person er dømt til Frihedsstraf. Kommissionen har fundet det overflødigt i Lovteksten at optage en Bestemmelse om, at det fornødne angaaende Paalæget skal optages i Politiefterretninger, og at Meddelelse derom derimod ikke maa indrykkes i offentlige Aviser. Kommissionen har ikke været blind for, at Bestemmelsen i midlertidig Straffelovs § 6 ikke har faaet en saadan Betydning, som det forventedes, da den optoges i den første midlertidige Straffelov (1905); men man har dog ment, at den har sin Værdi, navnlig under landlige og smaa-bymæssige Beboelsesforhold, ligesom den vil indgaa som et naturligt Led i den Række Kontrolbestemmelser, hvorigennem Nutidens Lovgivning søger at bekæmpe Alkoholmisbruget.

Overtrædelse af et i Medfør af § 74, 1ste Stk., givet Paalæg straffes efter dette Udkasts § 133, 3die Stk., Overtrædelse af § 74, 2det Stk., straffes efter Lov om Forseelser § 27.

§ 75 hjemler Adgang for Domstolene til at anordne Tvangsanbringelse i Drankeranstalt. Bestemmelsen, der er ny i dansk Ret, — jfr. dog Lov Nr. 237, 12. Juni 1922 § 82 — slutter sig nær til K. U. 1912 § 85,

3die Stk., jfr. § 50, 2det Stk., og T. U. § 59, 3die Stk., og Kommissionen kan i det væsentlige henholde sig til, hvad der er anført i K. U. 1912 Mot. S. 132-133 og T. U. Mot. S. 83—84.

Kommissionen er med T. U. enig i, at Adgangen til Tvangsanbringelse i Drankøranstalt ikke bør betinges af, at den idømte Straf naar et vist højere Maal. Det maa være nok, at den paagældende er idømt Frihedsstraf for en Forbrydelse, der er begaaet under Paavirkning af stærke Drikke, eller at han er dømt for Overtrædelse af § 133, 3die Stk., og at det af det foreliggende fremgaar, at han er forfalden til Drukkskab. I disse Tilfælde er der givet Retten Adgang til at bestemme, at han før eller efter Straffens Udstaaelse skal anbringes i en Helbrødelsesanstalt for Drankere indenfor nærmere angivne Tidsfrister. Hvis den paagældende anbringes paa saadan Anstalt før Straffens Udstaaelse, og han der opfører sig godt, er der i Paragrafens sidste Punktum givet Retten Adgang til at lade den ikke udstaaede Straf helt eller delvis — efter Omstændighederne ogsaa betingelsesvis — bortfalde.

Kommissionens Flertal mener, at den her foreslaaede Ordning er mere elastisk og aabner flere Muligheder end den nedenfor af Mindretallet foreslaaede. Den gaar derud fra, at Domstolene ikke vil vælge den Udvej at paabyde Anbringelsen før Straffens Udstaaelse, medmindre der efter samtlige Omstændigheder er Grund til at antage, at Opholdet paa Drankeranstalten vil have en saadan Indflydelse, at Straffens Fuldbyrdelse kan bortfalde. Om dette in concreto skal ske, bør dog formentlig afhænge af, hvad der kan anses opnaaet ved Anbringelsen, og derfor ikke paa Forhaand bestemmes i Dommen.

Kommissionen forudsætter, at Staten, hvis det viser sig fornødent, indretter et eller flere til Optagelse af saadanne Personer bestemte Drankerasyler. Man vil i alt Fald i en Overgangstid delvis kunne hjælpe sig med Anvendelsen af dertil godkendte private Anstalter.

Udgifterne ved Anbringelse efter § 75 vil være at henregne til Sagsomkostninger, jfr. Indførelseslovens § 11.

En Bestemmelse svarende til T. U. § 59, 4de Stk., om Tvangsanbringelse af Personer, der paa Grund af Drikfældighed falder Fattigvæsenet til Byrde eller bliver ude af Stand til at sørge for Ægtefælles eller Børns Underhold, er ikke optaget i det foreliggende Udkast. Efter Kommissionens Opfattelse hører en saadan Bestemmelse naturligere hjemme i en Lov om Drankere eller i den paatænkte ny Fattiglov, men ikke i Straffeloven.

Et Mindretal (*Krabbe*) maa principalt, navnlig af praktiske Grunde, foretrække en Ordning, som den i K. U. 1912 § 85, 3die Stk. foreslaaede, hvorefter det er Politiet, der med den det ved Dommen givne Bemyndigelse og indenfor de i Loven fastsatte Tidsfrister træffer Bestemmelse om Anbringelsen af den skyldige paa Drankerasyl efter udstaaet Straf samt om Opholdets Varighed, idet Politiet staar i lettere og mere stadig Kontakt med Drankeranstalten end Retten. — Under alle Omstændigheder bør der kun være Adgang til saadan Anbringelse efter udstaaet Straf eller som Vilkaar for en betinget Dom. Udstaaelsen af Straffen før Anbringelsen i Asylet vil som en begyndende Afholdskur kunne lette den tilsigtede Afvænningskur, og omvendt vil Udsigten til efter Afvænningskurens Tilendebringelse i Asylet at skulle afsone den idømte ubetingede Straf kunne have en deprimerende Indflydelse paa den domfældte, føles af ham som en stadig »Strikke om Halsen« og muligvis friste til Flugtforsøg henimod Kurens Afslutning. Ogsaa den Adgang, der ved Bestemmelsens sidste Punktum er aabnet Retten til at lade den ikke udstaaede Straf helt eller delvis bortfalde, er uheldig. Hvis Forholdet egner sig dertil, bør der paa Forhaand afsiges en betinget Dom med Indlæggelsen som Vilkaar; men hvis Forholdet ikke egner sig til saadan Bedømmelse, skønnes den Omstændighed, at Anbringelsen er tilendebragt, ikke at kunne motivere

en ny retslig Afgørelse om Straffens Ud-
staaelse.

I Forbindelse med Bestemmelserne om Forholdsregler overfor de helt eller delvis utilregnelige og drikfældige er i K. U. 1912 § 86 og T. U. § 60 optaget Regler, der i udvidet Skikkelse opretholder Reglen i Straffelovens § 299 om Forholdsregler overfor den, der undsiger en anden eller truer ham med Brand eller anden Ulykke.

Kommissionen har dog ikke ment, at en saadan Bestemmelse bør optages i Straffelovens almindelige Del. I Mod-sætning til den gældende Ret er der i § 240 i Udkastets specielle Del fastsat en ret betydelig Straf for den, der fremsætter Trusler, der er egnede til hos den truede at fremkalde alvorlig Frygt for eget eller andres Liv, Helbred eller Velfærd. Men naar Trusler som saadanne betragtes som en Fredskrænkelser og belægges med Straf, bliver det efter Kommissionens Opfattelse ikke nødvendigt ved Siden heraf at hjemle Anvendelse af Sikkerhedsforanstaltninger overfor den truende. Enten er Truslen alvorlig, og i saa Fald bliver der at anvende Straf, eller Truslen kan ikke opfattes som alvorlig, og i saa Fald findes der ikke at være Anledning til at foretage noget udover den Beskyttelse, der kan gives ved Polititilhold, jfr. Udkast til Lov om Forseelser § 39. Her-til kommer, at der efter det foreliggende Udkast er givet videre Adgang end tidligere til at internere psykisk defekte Personer og **Drankere**, og Trusler af alvorlig Art vil som oftest hidrøre netop fra saadanne Personer.

§ 76, 1ste Stk. afviger fra Straffelovens § 16, 1ste Stk., jfr. K. U. 1912 § 88 og T. U. § 66, derved, at det ingensinde paabydes, at Udvisning af Udlændinge skal finde Sted som Følge af en . her i landet overgaaet **Straffedom**. Efter Kommissionens **Opfattelse** vil en saadan Regel selv med de i Straffelovens § 16, 1ste Stk., 1ste Punktum fastsatte Begrænsninger i enkelte Tilfælde kunne virke stødende og

urimelig. Derimod er der foreslaaet en fakultativ Adgang for Domstolene til at kunne udvise enhver Udlænding, hvis Forhold giver Anledning dertil, og som idømmes Straf af Fængsel. Det er ikke som i Straffelovens § 16, 1ste Stk. 2det Punktum opstillet som en Betingelse, at den paa-gældende tidligere skal have været straffet i eller udenfor Riget. Efter Kommissionens Opfattelse bør Domstolene, naar de anførte Betingelser foreligger, i alle Tilfælde have Adgang til at bestemme, at den paa-gældende Udlænding efter udstaaet Straf skal udbringes af Riget.

En Bestemmelse svarende til § 7 i midlertidig Straffelov 1911 bliver overflødig som Følge af den videre Beføjelse, der er givet Domstolene i § 75, 1ste Stk.

§ 76, 2det Stk. svarer til Straffelovens § 16, 3die Stk. Kun er det, da Udbringeisen af Riget foretages af Politiet, fundet naturligt, at Advarslen om det med ulovlig Tilbagevenden forbundne Strafansvar gives til Politiets Protokol og ikke til Retsprotokollen. Om Strafansvaret for ulovlig Tilbagevenden er givet Regler i Udkastets § 185.

Ved Udlænding forstås i denne Paragraf ligesom efter gældende Ret enhver, der ikke har Indfødsret her i Landet. For Islands Vedkommende bemærkes, at Island som suveræn Stat ikke længere hører til den danske Stat, men ifølge § 6 i Forbundsloven af 30. November 1918 er Islændere dog ikke at betragte som Udlændinge her i Landet ligesaa lidt som Danske paa Island, og Bestemmelserne i § 76 vil derfor, saalænge Forbundsloven bestaar, ikke kunne komme til Anvendelse paa herboende Islændere.

§ 77 giver Regler om Konfiskation til dels svarer de til de i Straffelovens § 34 fastsatte. Bestemmelsen giver Adgang til at inddrage visse Genstande til Fordel for Statskassen, »naar ikke andet særlig er bestemt«. Hermed sigtes dels til Bestemmelser i Udkastet f. Eks. § 187, 2det Stk., dels til Bestemmelser i en Række Speciallove, som

det ikke har været Mening at forandre eller ophæve. Eksempler paa saadanne nævnes i K. U. 1912 Mot. S. 129. Konfiskation skal ske ved Dom, men det behøver ikke at være en Dom, der samtidig idømmer Straf, jfr. herved Retsplejelovens § 684 Nr. 9. Er der fremstillet farlige Genstande, f. Eks. Sprængbomber, falske Pengesedler eller sundhedsfarlige Levnedsmidler, vil efter Omstændighederne Konfiskation kunne finde Sted, selv om den skyldige f. Eks. er død eller ikke kan findes. Dette er overensstemmende med nugældende Eet. Om Konfiskation i det enkelte Tilfælde bør fipde Sted, beror paa Domstolens Skøn.

Med Hensyn til de enkelte Rubra bemærkes:

ad 1. Adgang til Konfiskation er her hjemlet dels med Hensyn til Genstande, der er frembragt ved en strafbar Handling, og dels med Hensyn til Genstande, der har været brugt eller bestemt til at bruges ved en forsætlig Lovovertrædelse, forsaavidt i de tilhører nogen for Gemingen ansvarlig. I det sidste Tilfælde kræves, at Lovovertrædelsen skal være »forsætlig«; Kommissionen or med T. U., jfr. Mot. S. 89 enig i, at det vil være urimeligt at anvende Konfiskation, hvor der kun foreligger Uagtsomhed, jfr. dog som Undtagelse § 23 i Udkast til Lov om Forseelser. Derimod har Kommissionens Flortal i Modsætning til i T. U. fundet, at Bestemmelsen bør kunne finde Anvendelse ved alle Lovovertrædelser, ikke blot ved Forbrydelser, idet der ogsaa ved Forseelser vil kunne være Tilfælde, hvor Konfiskation efter Omstændighederne kan være paakrævet.

ad 2. Betingelsen for her at anvende Konfiskation er, at de paagældende Genstande baade maa anses for bestemte til at tjene et forbryderisk Formaal, og at deres Inddragelse maa anses for fomøden af Hensyn til Retssikkerheden. Naar disse Betingelser foreligger, kræves det derimod ikke som under Nr. 1, at Genstandene skal tilhøre nogen for Gemingen ansvarlig. Der sigtes her til saadanne Tilfælde, som at

f. Eks. en som Indbrudstyv anholdt Person findes i Besiddelse af Indbrudsværktøj, uden at det dog kap oplyses, at dette har været benyttet til bestemte Tyverier eller at det tilhører den anholdte. Efter nugældende Straffelov vil Konfiskation altid kunne finde Sted naar Gerningsmanden har benyttet Genstande, der tilhører en anden, jfr. Motiverne til Kommissionsudkastet til den gældende Straffelov, S. 41, men Kommissionen har ment, at Hensynet til vedkommende Ejers Ret her bør medføre en Begrænsning.

ad 3. Herunder hjemles Adgang til Konfiskation af det ved en strafbar Handling indvundne Udbytte, forsaavidt ingen kan gøre retligt Krav derpaa. Under Bestemmelsen falder f. Eks. ogsaa Gaver, der er givet som Bestikkelse. Modtageren bør ikke beholde saadanne Gaver, og Giveren har ikke retligt Krav paa at faa Gaven tilbage. Ved Sætningen: »eller et Beløb, der skønnes at svare dertil«, sigtes til saadanne Tilfælde, hvor det ved en strafbar Handling indvundne Udbytte ikke forefindes i natura eller er direkte paaviseligt, men hvor den ved Forbrydelsen indvundne Berigelse dog maa antages at være til Stede. Naar der i Lovteksten i Modsætning til T. U. § 66, Nr. 2 ikke er tilføjet »hvad enten det findes hos den skyldige eller hos nogen, paa hvis Vegne han har handlet«, har det ikke været Kommissionens Mening hermed at udtale noget andet, men Tilføjjelsen er udeladt, fordi det er betragtet som en Selvfølge, at Reglen ogsaa kommer til Anvendelse i dette Tilfælde.

Som en Bestemmelse af lignende Indhold kan nævnes Lov Nr. 26 af 5. Februar 1915 jfr. Højesterets Dom af 21. Marts 1916 (H. E. T. 1916 S. 60 og U. f. R. 1916 A. S. 585).

Med Hensyn til de under Nr. 2 nævnte Ting vil der kunne blive Spørgsmaal om deres Tilintetgørelse eller Anbringelse i Kriminalmusæum eller Disposition over dem paa anden Maade. Herom vil ifølge § 77, 2det Stk. Politiet kunne træffe Bestemmelse. Iøvrigt vil de inddragne Gen-

stande og Beløb eventuelt kunne anvendes til Dækning af Erstatningskrav fra den forurettedes Side. I Overensstemmelse med K. U. 1912 § 83 og T. U. § 67 er det i saa Henseende i § 77, 2det Stk. bestemt, at den privates Krav gaar forud for Statens Krav.

§§ 78—79 omhandler Fortabelse af borgerlige Rettigheder, jfr. K. U. 1912 Mot. S. 122-127 og T. U. Mot. S. 90-92.

Ifølge Straffelovens § 9 kan Fortabelse af Embede, Bestilling eller Valgret idømmes som Straf, men iøvrigt findes i den nugældende Straffelov ingen Bestemmelse, om eller i hvilket Omfang borgerlige Rettigheder fortages som Følge af begaaede strafbare Handlinger og idømt Straf.

Det foreliggende Udkast hjemler ikke Adgang til at idømme Fortabelse af Embede, Bestilling eller Valgret som Straf. Kommissionen er med K. U. 1912 og T. U. enige, at Fortabelse af Embede og Bestilling ikke bør anses som Straf, og Fortabelse af Valgret vil enten være en Følge af Bestemmelsen i Grundlovens § 30 — i hvilket Tilfælde det vil være urimeligt at opstille Fortabelse som Straf — eller være grundlovstridig som liggende udenfor Grundlovens § 30. Derimod vil Fortabelse af visse offentlige Rettigheder og Stillinger være et naturlig Følge af begaaede strafbare Handlinger, og herom bør der efter Kommissionens Opfattelse optages Bestemmelser i **Straffeloven**.

Den nugældende Ordning er lidet tilfredsstillende. Dette gælder navnlig forsaa vidt angaar Fortabelse af de egentlige statsborgerlige Rettigheder, Valgret og Valgbarhed. Ifølge § 30 i Grundloven af 5. Juni 1915 er Valgret til Rigsdagen og som Følge deraf ogsaa Valgbarhed (jfr. Grundlovens §§ 31, 34 og 35) bl. a. betinget af, at den paagældende ikke ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening **vanærende** Handling uden at have faaet Æresoprejsning. Afgørelsen af, om denne Betingelse er til Stede, træffes i første Række af de Myndigheder, der skal anvende Reglen, i Almindelighed vedkommende Valgbestyrrelse, og da Afgørelsen beror paa et Skøn, bliver her

Plads for megen Usikkerhed. Desuden findes i Særlovgivningen en Række forskelligartede Bestemmelser om Fortabelse af Embeder, Stillinger, Pension m. m. som Følge af strafbare Handlinger; men efter den gældende Ordning vil der, bortset fra de Tilfælde, hvor Fortabelsen af disse Rettigheder er foreskrevet som Straf, ikke i en Straffedom blive udtalt noget om, hvorvidt disse Rettigheder bortfalder eller bliver bestaaende. Afgørelsen heraf træffes af andre Myndigheder.

Efter Kommissionens Opfattelse, der stemmer med T. U., vil det være den naturligeste Ordning og den, der er mest stemmende med Domsmagtens Stilling indenfor vor Retsordning, at Afgørelsen af, om en begaaet strafbar Handling medfører Tab af borgerlige Rettigheder, henlægges til Domstolene. Ved denne Afgørelse er Grundlovens Regler selvfølgelig bindende, men i det Omfang disse giver Plads for et Skøn, bør dette Skøn udøves af Domstolene.

Spørgsmaalet, om en begaaet strafbar Handling medfører Tab af borgerlige Rettigheder, er af afgørende Betydning for Lovovertræderens Stilling i Samfundet, og der bør derfor i Forbindelse med enhver Paakendelse af en Straffesag træffes en for alle vedkommende bindende Afgørelse af dette Spørgsmaal, saaledes at disse Rettigheder ikke er fortabte, naar det ikke udtrykkeligt er udtalt i Dommen. Afgørelsen maa træffes af Retten ex officio uden Heasyn til, om der af Paatalemyndighederne nedlægges Paastand i saa Henseende. Kun saaledes opnaas, at der altid haves Sikkerhed for, at der kommer til at foreligge en Afgørelse af Spørgsmaalet.

Ud fra disse Betragtninger er Bestemmelserne i § 78 og § 79 affattede. Det har ikke været Tanken med disse Regler at ville ophæve de Bestemmelser i Særlovgivningen, der foreskriver Fortabelse af Stillinger, Embeder m. v. Om disse Bestemmelser opretholdes eller ikke, afgøres i Tillægslov A. Derimod vil Spørgsmaalet, om borgerlige Rettigheder fortages som Følge af strafbare Handlinger, blive at afgøre efter Bestemmelserne i §§ 78 og 79, og Særlov-

givningens Regler herom maa vige for disse **Bestemmelser** i det Omfang, Bestemmelserne er gældende.

I Forbindelse med Reglerne i § 78 og § 79 maa erindres Bestemmelsen i § 64 om betingede Straffedomme samt Bestemmelsen i § 11, hvorefter de heromhandlede Rettigheder, naar en dansk Statsborger eller Undersaat i fremmed Stat er straffet for en Handling, der her i Landet kan paadrage Straf af Fængsel, kan fradømmes ham under en offentlig efter Justitsministerens Paabud anlagt Sag.

Da her er Tale om en Nyordning, bør der i Udkastet findes nogen Vejledning om, hvilke Rettigheder der saaledes fortæbes. Kommissionen har dog ment, at denne Vejledning kun kan gives i nogen Almindelighed. Man har derfor i § 78 foruden offentlige Tjenester eller Hverv og Valgret og Valgbarhed til offentlige Valg kun anført under Nr. 3 Stillinger eller Hverv, hvis Erhvervelse eller Udøvelse i Lovgivningen er betinget af hæderlig Vandel. Det er ikke fundet rigtigt at anføre, hvilke disse Stillinger og Hverv er, dels fordi Angivelsen, hvis den skulde være udtømmende, vilde blive meget omfattende, og dels fordi det maa være overladt til Lovgivningsmagten til enhver Tid med Hensyn til de enkelte Hverv og Stillinger at bestemme, om og i hvilket Omfang disse kan udøves, uanset at Udøveren har gjort sig skyldig i en strafbar Handling af den her omhandlede Art. Som Lovbestemmelser, der kræver hæderlig Vandel som Betingelse for visse Stillinger og Hverv, kan nævnes Lov om Haandværks- og Fabrikdrift 29. December 1857 §§ 9, 11 og 51, Bekendtgørelse 1. December 1890 § 7, jfr. § 2 (Bestyrere af private lærde Skoler), Sølov 1. April 1892 §§ 296 og 306 (Skibsfører, Styrmand, Maskinmester m. fl.), Lov Nr. 117, 14. Maj 1909 § 5 (autoriserede Revisorer), Retsplejelovens §§ 119, 130 og 137 (Sagførere og Sagførerfuldmægtige), Lov Nr. 132, 29. April 1913 §§ 5 og 25 (Apotekere), Lov Nr. 40, 25. Februar 1916 § 1, jfr. § 9 (Tandlæger), Bekendtgørelse Nr. 246, 1. April 1919 §§ 6—14,

16, 17 og 25 (Kystskippere, Sætteskipper, Skibsfører, Styrmand, Motorpasser, Maskinpasser, Undermester, Maskinmester og Fiskeskipper).

En effektiv Gennemførelse af Bestemmelsen under Nr. 2 om Fortabelse af Valgret og Valgbarhed til offentlige Valg forudsætter, at Domskonklusionen af Retten sendes til vedkommende Valgbestyrelser.

Bestemmende for, om Fortabelse af borgerlige Rettigheder bør finde Sted, er ved Siden af et vist Hensyn til Straffens Størrelse den Egenskab ved Handlingen, at den gør Gerningsmanden uværdig til Medborgernes Agtelse. Men ogsaa udenfor disse Tilfælde bør der være Adgang til at frakende Personer, der indtager visse Stillinger, eller udøver visse ansvarsfulde Virksomheder, Retten til at udøve Stillingen eller Hvervet, naar den paagældende ved en strafbar Handling i Stillingen eller Virksomheden har vist sig viskikket til at udøve den paagældende Virksomhed eller uværdig til den særlige Tillid, som bør kunne vises den, der udøver saadan Virksomhed.

I Overensstemmelse hermed omfatter § 78 Fortabelsen af de borgerlige Rettigheder, medens den anden ovenfor nævnte Gruppe omhandles i § 79.

Ifølge § 78 skal der, for at borgerlige Rettigheder kan fradømmes en Person, foreligge en Forbrydelse begaaet af denne efter det fyldte 18de Aar. Hvor der kun foreligger en Forseelse, vil der ikke kunne blive Tale om saadan Fradømmelse. Det opstilles ikke som en positiv Betingelse, at der skal foreligge en forsætlig Forbrydelse, men praktisk talt vil der ved uagtssomme Forbrydelser ikke let kunne blive Tale om, at den paagældende ved sin Handling har gjort sig uværdig til sine Medborgeres Agtelse. Endvidere er det en Betingelse, at den paagældende er dømt til Fængsel eller til Indsættelse i Arbejdshus eller til at tages i Sikkerhedsforvaring, samt at han ved sin Handling findes at have gjort sig uværdig til sine Medborgeres Agtelse. Naar Handlingen ikke findes egnet til højere Straf end Bøde eller Hæfte, maa den

sidstnævnte Betingelses Tilstedeværelse normalt anses i den Grad udelukket, at Lovreglen kan bortse fra Muligheden af det modsatte. Praktisk Betydning faar det navnlig derved, at Retten, naar en Betingelsesforbrydelse af særlig ringe Strafverdighed er begaaet, ved at anvende Straf af Hæfte eller Bøde, jfr. § 261, kan fritage den skyldige for denne Retsfølge, hvilket sikkert er stemmende med den almindelige Retsbevidstheds Krav.

Naar de nævnte Betingelser foreligger, bliver de borgerlige Rettigheder i Tilfælde af, at Straffen er Fængsel i 1 Aar eller derover, at frakende den skyldige uden Begrænsning i Tiden. Naar Straffen er Fængsel under 1 Aar, har Domstolene ifølge § 78, 2det Stk. Adgang til at bestemme, at Fradømmelsen sker paa Tid, dog ikke under 5 Aar. I Dommen behøver det kun at udtales, at de borgerlige Rettigheder frakendes den paagældende. Derimod er det ikke nødvendigt nærmere at angive, hvilke Rettigheder der fortabes, da dette følger af § 78, 1ste Stk. Hvis Fortabelsen kun skal gælde for en Tid, maa det udtrykkeligt udtales, idet Fortabelsen i modsat Fald gælder uden Begrænsning i Tiden. Ved den tidsbestemte Fradømmelse vil det Spørgsmaal kunne rejse sig, om en saadan Fradømmelse er forenelig med Grundlovens § 30, der stiller som Betingelse for Valgret, at den paagældende ikke ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning. Spørgsmaalet maa formentlig besvares bekræftende. Efter den gældende Ret indtræder Æresoprejsning i visse Tilfælde automatisk efter en vis Tid (Lov 13. April 1894), hvis den paagældende ikke i Mellemtiden er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling. Fradømmelsen af de borgerlige Rettigheder paa Tid er i Virkeligheden ganske det samme under en anden Form. Er det første foreneligt med Grundloven, hvad Loven maa forudsætte, er det sidste lige saa vel foreneligt med Grundloven.

Ifølge § 78, 3die Stk. vil i Forbindelse

med Fradømmelse af de borgerlige Rettigheder Retten til at drive visse i Dommen særligt angivne Næringsveje kunne frakendes den skyldige paa Tid eller for bestandig. Bestemmelsen tjener som Supplement til Reglen i Næringsloven af 29. December 1857 § 11. I dens Anvendelse er Domstolene frit stillet. I Forbindelse med denne Bestemmelse kan henvises til Bestemmelserne i Udkastets § 188 samt til Udkast til Lov om Forseelser § 29 og § 34, 1ste Stk., hvor i visse Tilfælde Retten til at drive en Næringsvej kan frakendes en Person, selv om de i § 78 foreskrevne Betingelser for at frakende ham hans borgerlige Rettigheder ikke er til Stede.

Ifølge § 78, 4de Stk. fortabes Rettighederne fra den Dag, da Dommen bliver endelig. Med Hensyn til Fortabelse af de i § 79 omhandlede Rettigheder har Anke derimod ikke opsættende Virkning. Dette er stemmende med, hvad der forskellige Steder er foreskrevet i gældende Ret, jfr. f. Eks. Sølovens § 296, jfr. § 306, Retsplejelovens § 137, sidste Stk., og Lov om Motorkøretøjer Nr. 271 af 6. Maj 1921 § 34.

I § 79 er i Modsætning til § 78 Rettighedernes Fortabelse ikke betinget af, at Straffen har en vis Størrelse, og ej heller er det en Betingelse, at den paagældende har gjort sig skyldig i en egentlig Forbrydelse. Betingelsen er kun, at nogen har forset sig paa strafbar Maade, og Bestemmelsen vil altsaa kunne finde Anvendelse, selv om den paagældende kun har gjort sig skyldig i en Forseelse (Udkastets § 1). Det er fremdeles ikke her en Betingelse, at den paagældende findes ved sit Forhold at have gjort sig uværdig til sine Medborgeres Agtelse, men Bestemmelsen omfatter alle Tilfælde, hvor nogen udenfor de i § 78 nævnte Tilfælde paa strafbar Maade har forset sig i en af de i § 78 Nr. 1 og Nr. 3 nævnte Virksomheder eller i nogen Stilling, hvortil kræves særlig Prøve — hvorved bl. a. er tænkt paa Stillinger som Chauffør, Maskinpasser — og dermed har vist sig uskikket til at beklæde saadan Stilling eller uværdig til

den for samme fornødne Tillid. I disse Tilfælde er der givet en Adgang for Domstolene til, naar det findes naturligt, at frakende den **paagældende** Retten til at udøve Tjenesten, Hvervet eller Stillingen, enten for bestandig eller for en Tid af 1 til 5 Aar.

Naar saadan Fortabelse finder Sted, vil der i Medfør af Udkastets § 89 ved Straffens Fastsættelse være at tage passende Hensyn dertil, og Straffen kan, hvis den ikke vilde have oversteget Hæfte, bortfalde.

Naar Strafansvaret er forældet, vil i Medfør af Udkastets § 99 de i §§ 78 og 79 nævnte Rettigheder ikke kunne frakendes den skyldige. Ej heller vil der i saadanne Tilfælde kunne blive Spørgsmaal om Fortabelse af Valgret eller Valgbarhed. Dog er i Medfør af Udkastets § 99 Forældelse ikke til Hinder for, at Retten til offentlige Tjenester eller Hverv kan frakendes under en i dette Øjemed anlagt offentlig Sag.

Naar Frakendelse af de i § 79 nævnte Rettigheder har fundet Sted, vil disse ikke kunne generhverves ved Oprejsning og heller ikke ved Benaadning, da Frakendelsen ikke er Straf (jfr. Grundlovens § 26). Derimod vil Generhvervelse af de i § 78 nævnte borgerlige Rettigheder kunne finde Sted ved Oprejsning i Overensstemmelse med de Regler, der herom er givet i Udkastets §§ 100 og 101.

§ 80 giver Regler om Fortabelse af Forældremyndigheden. En hertil svarende Bestemmelse findes ikke i Straffeloven, men derimod saavel i K. U. 1912 (§ 88, 2det Stk.) som i T. U. (§ 70). Bestemmelsen tilsigter ikke at gøre noget Indgreb i eller Ændring i Værgeraadenes eller Overværgeraadets Myndighed. Men ved Siden af de i Lov om Værgeraadsforsorg m. m. Nr. 237, 12. Juni 1922 givne Bestemmelser om Fratagelsen af Forældremagten er det fundet rigtigt, at der ogsaa gives Domstolene en Beføjelse til at frakende den, der ved en Forbrydelse har gjort sig uværdig dertil, Forældremyndigheden, naar Værgeraadet fremsætter Begæring derom. Bestemmelsen finder kun Anvendelse ved Forbrydel-

ser; ved Forseelser vil Forudsætningerne for Bestemmelsens Anvendelse i Almindelighed ikke være til Stede. Som oftest maa Fradømmelsen antages at ville ske i Forbindelse med Idømmelse af Straf, og Kommissionen forudsætter, at Paatalemyndigheden i dertil egnede Tilfælde henleder Værgeraadets Opmærksomhed paa Sagen, for at Værgeraadet kan faa Adgang til at fremkomme med Begæringen under Straffesagen. Fradømmelse af Forældremyndigheden vil kunne ske, selv om der af en eller anden Grund ikke bliver Spørgsmaal om samtidig at idømme Straf.

§ 80, 3die Stk., giver Regler om Tilbagegivelse af den saaledes frakendte Forældremyndighed. Afgørelsen er henlagt til Overværgeraadet, der som den Institution, der staar i Spidsen for Børneforsorgen, maa antages bedst at kunne skønne over, om Tilbagegivelsen vil være forsvarlig. Kun er der stillet den Betingelse, at en Frist af 2 Aar skal være forløben, forinden Tilbagegivelsen kan finde Sted.

Naar Strafansvaret er forældet, vil i Medfør af Udkastets § 99 Forældremyndigheden ikke kunne frakendes den skyldige.

§ 81 omhandler Fortabelse af Arveret som Følge af en Forbrydelse. Paragrafens første Stk. omhandler to Tilfælde, *dels* at en Person forsætlig dræber den, *han* skulde arve, og *dels*, at han ved strafbart Forhold forhindrer ham i at træffe retsgyldig Bestemmelse om sine Efterladenskaber. I begge Tilfælde forbryder den skyldige sin Arveret efter den paagældende.

I den nugældende Straffelov findes ingen hertil svarende Bestemmelse. Derimod findes i D. L. 5—2—74 en Regel svarende til den første Bestemmelse, dog at D. L. gaar videre, idet den foreskriver Fortabelse af Arveret ikke blot for den paagældende selv, men ogsaa for hans Arvinger. Efter svensk Ret vil i Tilfælde af Drab Fortabelse af Arveret ikke blot indtræde, naar der er handlet forsætlig, men ogsaa, naar der er handlet af grov Uagtsomhed, og efter norsk Ret vil foruden i Tilfælde af forsætlig Drab Arve-

retten fortages ved strafbar Undladelse af at komme Arveladeren til Hjælp i Livsfare, saafremt Arveladeren som Følge deraf omkommer. Kommissionen har dog ikke paa disse Punkter fundet Anledning til at ændre den gældende Ret.

Den anden Bestemmelse i 1ste Stk. er ny i dansk Ret, men synes naturlig for at hindre, at nogen skal kunne opnaa en Arv ved Hjælp af en strafbar Handling.

§ 81, 2det Stk. svarer i det væsentlige til Straffelovens § 304, kun at de grove Fornærmelser, der kommer i Betragtning, ikke paa Forhaand er bundne til enkelte Straffebud, men Skønnet er overladt til Domstolene i det enkelte Tilfælde. Endvidere er medtaget de i Udkastets § 240 omhandlede Trusler. At der ogsaa i de i § 81, 2det Stk. omhandlede Tilfælde maa være handlet forsætligt følger af den Maade, hvorpaa Bestemmelsen er formuleret.

§ 82 indeholder Regler om Erstatning. Paragrafens 1ste Stk. slutter sig nær til Reglerne i Straffelovens §§ 300, 301 og 303, og omfatter dels Erstatning for økonomisk Skade eller Tab, forvoldt ved en strafbar Handling, og dels Godtgørelse for Lidelse, Tort, Ulempe, Lyde og Vansir, samt for Forstyrrelse eller Ødelæggelse af Stilling og Forhold, hvor en Person har gjort sig skyldig i strafbar Krænkelser af en andens Person eller Ære. Bestemmelsen finder Anvendelse ved alle straffbare Handlinger (Forbrydelser og Forseelser), forsaavidt Betingelserne her er til Stede, og omfatter saavel forsætlige som uagtsomme Handlinger. Under den første Gruppe er medtaget Begravelsesomkostninger, med Hensyn til hvilke det i en Højesterets Dom af 8. December 1911 (H. R. T. 1911, S. 725, U. f. R. 1912, S. 196) er udtalt, at de ikke hører til de Udgifter, som det efter Straffelovens § 302 kan paalægges den, der har Ansvaret for en Persons Død, at udrede. Ved den anden Gruppe gaar Bestemmelsen videre end Straffeloven, idet Udkastet ikke som den nugældende Straffelov indskrænker Bestemmelsen til kun at finde Anvendelse paa enkelte Forbrydelses-

arter, men lader Reglen være anvendelig paa enhver strafbar Krænkelser af en andens Person eller Ære.

§ 82, 2det Stk. udvider Bestemmelsen i Straffelovens § 302 ved at paalægge den, der paa strafbar Maade har forvoldt en Forsørgers Død, at udrede Erstatning uden Hensyn til om der paahvilede Afdøde en retlig Forpligtelse til at forsørge, eller om han blot faktisk var Forsørger. Videregaende Regler om Erstatning, saaledes som de findes optagne i K. U. 1912 §§ 93, 2det Stk., og 94, har Kommissionen ikke fundet det rigtigt at optage. Herom kan henvises til det i Mot. til T. U. S. 93 anførte.

10de Kapitel.

Straffens Fastsættelse.

§ 83, 1ste Stk. er i det væsentlige i Overensstemmelse med Straffelovens § 57, idet der kun er foretaget enkelte nærmest redaktionelle Ændringer. Om Bestemmelsen henvises til Bemærkningerne i K. U. 1912 Mot., S. 66-68 og T. U. Mot., S. 96-97. løvrigt skal anføres: Det har været drøftet, om der er Grund til at bibeholde en saadan almindelig dmaalingsbestemmelse, der dog ikke kan give bindende Regler for Domstolene om, hvilken Betydning der i det enkelte Tilfælde skal tillægges de fremhævede Udmaalingshensyn, men i sidste Instans maa henvises Afgørelsen til Domstolens Skøn. Der har dog indenfor Kommissionen været overvejende Stemning for at optage en saadan Bestemmelse, hvorved det fremhæves, at Loven ikke ensidigt lægger Vægten enten paa generalpræventive eller individualpræventive Hensyn.

§ 83, 2det Stk. er nærmest en Generalisering af den i midlertidige Straffelov 1905 og 1911 § 1, 3die Stk. optagne Regel, idet det udtales, at det i Reglen vil være at anse som en skærpande Omstændighed, at Gerningen er udført af flere i Forening. Som

enkelte skarpere Udtryk for samme Grund-sætning kan henvises til Bestemmelserne i § 239, 3die Stk. og § 260, 1ste Stk.

§ 84 giver almindelige og fælles Regler for Gentagelsesstraf. Herom henvises til K. U. 1912 Mot., S. 68-70 og T. U. Mot., S. 97—100.

Bestemmelsen i § 84 finder ikke blot Anvendelse, hvor der i Gentagelsestilfælde hjemles forhøjet Straf (Kapitel 6), men ogsaa, hvor Indtrædelse af andre Retsfølger hjemles i Gentagelsestilfælde, jfr. saaledes de i Udkastets § 188 og i Udkast til Lov om Forseelser § 29 og tildels § 34 nævnte Tilfælde. I det hele bemærkes, at hvor Loven bruger Vendingen »i Gentagelsestilfælde«, maa Udtrykket forstås i Overensstemmelse med Reglen i § 84.

Kommissionen har ikke fundet det rigtigt at forlade den i dansk Ret for Gentagelsesvirkning hidtil fulgte Grundsætning, at den særlige Strafforhøjelse kun indtræder ved de Forbrydelser, hvor dette er særlig hjemlet i den specielle Del, og at Omfanget af Strafforhøjelsen særskilt bestemmes i hvert enkelt Tilfælde, medens der i den almindelige Del — jfr. Straffelovens § 61 — kun opstilles visse fælles Betingelser for Gentagelsesvirkningens Indtræden. Kommissionen har hverken ment at burde foreslaa den Ordning, at enhver tidligere Straffedom under visse almindelige Betingelser bør have Gentagelsesvirkning paa en hvilken som helst senere Forbrydelse (récidive générale), eller det Mellemstandpunkt, at Forbrydelser, der skyldes samme Tilbøjelighed, i al Almindelighed har Gentagelsesvirkning paa hinanden. Indforeisen af saadanne Regler vilde i dansk Ret i den Grad føles som et revolutionært Brud paa det tilvante, at det er fundet betænkeligt at gaa saa vidt, ligesom den praktiske Nytte og Betydning af saadanne Bestemmelser i sig selv vil være tvivlsom, naar Strafferammerne affattes saa vide, som gennemgaaende er Tilfældet i Udkastet. Derimod har man indenfor den specielle Del i Forhold til nugældende Ret i høj Grad udvidet

Kredsen af de Tilfælde, hvor Gentagelsesstraf er hjemlet, og dermed muliggjort, at de Forbrydelser, som i den heromhandlede Henseende maa betegnes som beslægtede, i betydeligt Omfang gensidig faar Gentagelsesvirkning paa hinanden. Hertil kommer, at de i det foreliggende Udkast foreskrevne vide Strafferammer og den i flere Tilfælde hjemlede Adgang til at anvende en højere Straf »under skærpende Omstændigheder« ofte vil gøre det muligt i dertil egnede Tilfælde at naa til samme Resultat, som hvis Gentagelsesvirkning var hjemlet, idet tidligere Straffedomme i hvert Fald vil komme i Betragtning som skærpende Omstændigheder. Som Eksempler paa Tilfælde hvor de nævnte Forhold er stillet ved Siden af hinanden, kan anføres Udkastets §§ 133 og 175.

Som andre Tilfælde, hvor Gentagelsesvirkning er hjemlet, kan anføres dette Udkasts §§85, 185, 211, 225, 239, 262, 263, 265 og 273 og Udkast til Lov om Forseelser §§ 29, 34 og 35. Den nærmere Redegørelse for disse Bestemmelser maa imidlertid henskydes til Behandlingen af de paagældende Afsnit af den specielle Del.

§ 84 adskiller sig fra Bestemmelserne i Straffelovens § 61 foruden ved en ændret Redaktion derved, at der i alle Tilfælde tillægges Domme for Forsøg og Meddelagtighed Gentagelsesvirkning. at der gives Adgang til at tillægge Domme afsagte udenfor den danske Stat Gentagelsesvirkning, samt at Forældelsesfristen er forkortet.

Det første er en naturlig Følge af de Synspunkter, der i dette Udkast er lagt til Grund for Bestemmelserne om Straf for Forsøg og Meddelagtighed, og stemmer med hvad der allerede foresloges i K. U. 1912 og T. U. Med Hensyn til Domme afsagte i Udlandet har det været følt som et Savn, at der efter nugældende Ret ikke har været Adgang til at tillægge saadanne Domme Gentagelsesvirkning. Det voksende internationale Samkvem gør det naturligt at tage Hensyn til saadanne Domme, forudsat at de er afsagte under betryggeude Forhold,

og forudsat at Dommene kan foreligge tilstrækkeligt oplyste, uden at Sagen forhales i væsentlig Grad. Kommissionen har ment, at der ikke bør opstilles almindelige Regler om disse Betingelser, men at Afgørelsen bør henlægges til Domstolenes Skøn. Henvi-ningen til, at den tidligere Dom skal være »folkeretlig gyldig« (K. U. 1912 § 44) eller afsagt i en »folkeretlig ligeberettiget« Stat (T. U. § 76) er derfor ikke optaget; men dette vil naturligvis være et vigtigt Moment ved den danske Domstols Afgørelse i det enkelte Tilfælde. Man har derfor i § 84, 2det Stk. indskrænket sig til at give Domstolene Adgang til at tillægge Domme afsagte udenfor den danske Stat samme Gentagelsesvirkning som Domme her i Landet, idet det er forudsat, at Domstolene, hvor der er Anledning dertil, og naar det kan ske, uden at Sagen væsentlig forsinkes, vil søge oplyst, om saadanne Domme foreligger.

Endelig er Forældelsesfristen nedsat fra 10 til 5 Aar. Forhøjet Straf i Gentagelsestilfælde har sin væsentlige Begrundelse i, at det ved den ny Forbrydelse har vist sig, at den tidligere idømte Straf ikke har formaaet at faa Forbryderen til at underkaste sig Retsordenens Autoritet, og at han stadig har Tilbøjelighed til at begaa en vis Slags Forbrydelser, hvad enten dette skyldes en Karaktersvagthed eller bestemte forbryderiske Drifter. Den forhøjede Straf forudsætter, at der er en vis Sammenhæng mellem de straffbare Handlinger, men hvis en længere Tid er forløben, synes der ikke at være tilstrækkelig Sikkerhed for, at denne Sammenhæng er til Stede. Hvor lang Forældelsesfristen bør være, maa naturligvis bero paa et Skøn. Kommissionen har ment, at den ikke bør være længere end 5 Aar, og har foreslaaet denne Frist som gældende i alle Tilfælde.

I § 84, sidste Stk. er givet nærmere Regler om Forældelsesfristens Beregning. Ved Løsladelse paa Prøve regnes Fristen fra den Tid, da Straffen i Medfør af Udkastets § 42 anses for udstaaet. For betingede Dømmes Vedkommende henvises til Bestemmelsen i § 64.

Det skal endnu bemærkes, at Udkastet — ligesom begge de tidligere Udkast — har opretholdt den gældende Rets Regel om, at Gentagelsesvirkningen ikke er betinget af, at den tidligere idømte Straf ogsaa faktisk er bleven udstaaet. Det er i saa Henseende fremdeles tilstrækkeligt, at den paa-gældende er »funden skyldig«, inden han paany forbrød sig. At der kun tages Hensyn til Domme for strafbare Handlinger, der er begaaede efter det fyldte 18de Aar, er ligeledes i Overensstemmelse med gældende Ret. Endelig bemærkes, at Udkastet ikke gør nogen Forandring i de i Retsplejelovens §§ 931 og 936 givne Regler om Forelægs- og om forligsmæssig vedtagne Bøders Gentagelsesvirkning. En særlig Bestemmelse derom har det derfor ikke være fornødent at optage.

§ 85 foreskriver forhøjet Straf for Forbrydelser, der udføres erhvervs- eller vanemæssigt. Bestemmelsen er en videre Udformning af den Tanke, der for et enkelt Omraade fandt Udtryk i Straffelovens § 239 og senere er optaget i midlertidig Straffelov § 18, hvorefter det ved en Række Forbrydelser, derunder navnlig Berigelsesforbrydelser, skal tages i Betragtning som en meget skærpende Omstændighed, at den skyldige er en Person, om hvem det maa antages, at han helt eller delvis ernærer sig ved Lovovertrædelser af en vis Art.

§ 85 er ikke indskrænket til bestemte Forbrydelsesarter og stiller i Klasse med hinanden Forbrydelser, der drives erhvervsmæssigt eller vanemæssigt, da der i begge Tilfælde i lige Grad vil kunne være Trang til Strafforhøjelse. Bestemmelsen omfatter kun Forbrydelser og finder ikke Anvendelse paa Forseelser, idet ved disse den fornødne Skærpende i Reglen maa antages at kunne finde Sted indenfor de fastsatte Strafferammer. Strafforhøjelsen er gjort obligatorisk, men dens Omfang er ikke nærmere bestemt, kun begrænset ved Ordene »med indtil det halve« og i Gentagelsestilfælde »indtil det dobbelte«. For at Gentagelsestilfælde kan

statueres at foreligge, maa Betingelserne i § 84 være opfyldte.

Iøvrigt kan Kommissionen i det væsentlige slutte sig til, hvad der til Støtte for Reglens Affattelse i den foreliggende Form er anført i T. U. Mot., S. 99—100.

I Paragrafen er taget et Forbehold »for saa vidt ikke andet er bestemt«. Hermed sigtes bl. a. til, at Erhvervsmomentet og det vanemæssige ved en Del Bestemmelser i den specielle Del er gjort til en Bestanddel af selve den paagældende Forbrydelse og dermed til en Betingelse for dennes Strafbarhed. I disse Tilfælde vil der selvfølgelig ikke blive Spørgsmaal om en yderligere Strafforhøjelse efter § 85. Som Eksempler paa saadanne Bestemmelser kan anføres Udkastets §§ 186, 187 og 209.

§§ 86 og 87 handler om Straffens Nedsættelse.

§ 86 samler en Række specielle Strafnedsættelsesgrunde, der i nugældende Straffelov findes opført paa forskellige Steder dels i Lovens almindelige Del og dels som kun gældende i enkelte Tilfælde i Lovens specielle Del.

Om der er Trang til Strafnedsættelsesgrunde beror paa, hvilken Frihed der i Almindelighed gives Domstolene til at bestemme Straffens Størrelse i det enkelte Tilfælde og til at idømme en lavere Straf end den normale, naar særlige »formildende« Omstændigheder foreligger. I saa Henseende er Udviklingen gaaet frem gennem forskellige Svingninger. 1 Danske Lov findes fastsat ved Siden af hinanden absolut lovbestemte **Bødestraffe** og Adgang til at idømme Fængsel uden nogen Begrænsning i Tiden hverken som Maksimum eller som Minimum. I det attende Aarhundredes Slutning gik Tendensen ud paa at begrænse Domstolenes Myndighed og at foreskrive lovbestemte Straffe, saaledes at Domstolenes Opgave saa meget som muligt skulde begrænses til en mekanisk Anvendelse af Loven. Senere stillede man sig paa et Mellemstandpunkt: Paa den ene Side forkastede man i Almindelighed de absolut lovbe-

stemte Straffe, men paa den anden Side indrømmede man dog kun Domstolene Frihed indenfor visse nøje afstukne Grænser. Strafferammerne blev relativt bestemte med en Maksimums- og en Minimumsgrænse, der ikke laa altfor fjernt fra hinanden, og skulde Domstolene bevæge sig udenfor disse Grænser, maatte der foreligge særlige Strafforhøjelses- eller Strafnedsættelsesgrunde.

Den nyere Tids Opfattelse gaar mere og mere ud paa, at Livet er saa rigt og Krænkelserne af Retsordenen efter deres Anledning og Beskaffenhed saa forskelligartede, at **enhver Opstilling af Strafferammer** med lovbestemte forholdsvis høje Minima i det enkelte Tilfælde som en Prokrustesseng vil kunne føre til urimelige og stodende Resultater. Selv ved en udførlig Opregning af Strafnedsættelsesgrunde vil der kunne forekomme særlige ikke forudsete Forhold, der vilde gøre det naturligt kun at idømme en lavere Straf. Her maatte Benaadningsinstituttet da træde til og ved at formilde Straffen raade Bod paa Ulemperne. Men herved vilde Benaadningsinstituttet komme til at virke udenfor sit naturlige Omraade og Forholdet mellem Domstole og Administration blive forrykket. Straffeloven bør derfor fastsætte saadanne Strafferammer, at det bliver muligt for Domstolene i hvert enkelt Tilfælde at idømme en Straf, der er afpasset efter samtlige foreliggende konkrete Omstændigheder. Kun da vil der kunne idømmes en Straf, der ikke kommer i Konflikt med den almindelige Retsfølelse, og under en saadan Ordning vil da Benaadningsinstituttet kunne begrænses til dets naturlige Opgave, undtagelsesvis at ændre den idømte Straf, naar Omstændigheder, der ligger efter Straffedommens Afsigelse, viser, at Straffens Udtaaelse eller fortsatte Udtaaelse er unødvendig.

Det foreliggende Udkast har i Sammenligning med Straffeloven af 1866 i betydelig Grad udvidet Domstolenes Frihed til at bestemme Straffens Størrelse. Saa vidt som nogle Lande - England, Amerika, Holland -der ikke opstiller Minima, har

Kommissionen dog ikke ment at burde gaa. Ogsaa det foreliggende Udkast bygger paa Princippet om de relativt bestemte Strafferammer, men Strafferammens Omfang er blevet betydeligt udvidet, og de Tilfælde, hvor der er fastsat andet Minimum end det for den paagældende Strafart almindelig gældende, er forholdsvis faa og som Regel begrænsede til de alvorligere Forbrydelser.*)

Det bør dog herved erindres, at selve Minimum for Frihedsstraffene i Udkastet er sat betydeligt op i Forhold til Minimum for de nærmest tilsvarende Frihedsstraffe i den gældende Straffelov (jfr. Udkastets §§ 34 og 48).

Udkastet foreskriver kun absolut lovbestemt Straf i et enkelt Tilfælde, nemlig i § 116, hvorefter Handlinger, der sigter til at berøve Kongen eller den, der som Tronfølger eller Rigsforstander fører Regeringen, Livet, straffes med Fængsel paa Livstid. Hvor Fængselsstraf er foreskrevet, er Straffen bortset fra § 116 altid relativ bestemt. Som Regel er der kun foreskrevet et Maksimum, men intet Minimum, saaledes at Straffen kan gaa ned til den laveste i Loven foreskrevne Grænse d. v. s. 1 Maaned (§ 34). De almindelige Strafferammer vil herved kunne faa en stor Vidde. Som Eksempler kan saaledes nævnes, at Strafferammen i §§ 115, 2. Stk., 155, 1. Stk., 168, 3. Stk. og 228, 1. Stk. spænder over Tiden fra 1 Maaned til 12 Aar, i §§ 171, 1. Stk., 172 og 202 over Tiden fra 1 Maaned til 10 Aar, og i §§ 104, 2. Stk., 150, 160, 2. Stk., 196, 2. Stk., 197, 217, 221, 2. Stk., og 223, 2. Stk. over Tiden fra 1 Maaned til 8 Aar.

En over Grænsen i § 34 liggende Minimumsstraf for Fængsel er fastsat i følgende Tilfælde §§ 103, 104 1. Stk., 106, 108, 1. Stk., 115, 1. Stk., 117, 139, 2. Stk., 150, 1. Stk., 167, 1. og 2. Stk., 168, 190, 1. Stk., 196, 1. Stk., 197, 2. Stk., 216, 221. 2. Stk., 224, 236 2. Stk. og 263.

Hvor Straf af Hæfte er foreskrevet, vil der i Udkast til almindelig borgeilig Straffelov som Regel hverken være foreskrevet Maksimum eller Minimum, og Straffen vil saaledes kunne idømmes indenfor den fulde i § 48 fastsatte Ramme.

Et højere Minimum for Hæfte end det følger af § 48 er kun foreskrevet i §§ 218 og 228 A. Et lavere Maksimum for Hæfte, end der følger af § 48, er foreskrevet i §§ 177, 2. Stk., 227, 1. Stk., 238, 239, 241 og 274.

De foreslaaede vide Strafferammer og den Omstændighed, at der ved de fleste Straffebestemmelser og navnlig ved de Bestemmelser, der oftest anvendes i Praxis, ikke er foreskrevet nogen Minimumsstraf, gør det i og for sig mindre nødvendigt end tidligere at optage særlige Strafnedsættelsesgrunde. Kommissionen har alligevel ment at burde optage saadanne, dels paa Grund af selve de løftede Strafminima ifølge §§ 34 og 48, der kan rejse Spørgsmaal om Adgang til at gaa over til en mildere Straffart, dels fordi Minimums-Straffebestemmelser dog ogsaa afset herfra forekommer ved nogle Forbrydelser, og dels endelig fordi det ligeoverfor den ved den nugældende Straffelov hjemlede Ordning findes at være af Betydning udtrykkeligt af fremhæve de særlige Omstændigheder, der ifølge Lovgiverens Opfattelse bør medføre en mildere strafferetlig Behandling. Endnu bemærkes, at Strafnedsættelse efter § 86 i Modsætning til hvad der er gældende Ret, men i Tilslutning til T. U. § 78 altid er fakultativ og altid er hjemlet uden Begrænsning.

Ved Siden heraf er i § 87 givet en mere almindelig Adgang til Strafnedsættelse i Tilfælde af særlig ringe Strafværdighed.

Med Hensyn til de enkelte Rubra i § 86 bemærkes:

ad 1. Adgang til Strafnedsættelse i Tilfælde af, at Grænserne for lovligt Nødværge er overskredne, er i Straffeloven hjemlet i § 40, 2det Stk. i Slutningen. Efter Udkastet er Domstolene stillet frit. Den i Straffeloven anførte objektive Maalestok »Overskridelsens Grad« er udeladt, idet denne Omstændighed ikke altid bør være afgørende. Det er derhos i Overensstem-

I Udkast til Lov om Forseelser vil der som Følge af Bestemmel i Udkast til almindelig borgerlig Straffelovs § 1 altid være fastsat et Maksimum for Hæfte (som Regel 3 Maaneder). Derimod er der intetsteds fastsat noget Minimum for Straffen.

Hvor Bøde idømmes som Dagsbod, vil der ikke være Tale om andet Minimum eller Maksimum, end det, der følger af § 54.

meise med K. U. 1912 § 38, 2det Stk. og T. U. § 78, Nr. 1, fundet rigtigt at give en tilsvarende Bestemmelse ved Over-skrivelse af Grænserne for den i § 14 hjem-lede Nødret. Undertiden lægges i fremmed Ret i saa Henseende Vægt paa, om Nød-retstilstanden er »uforskyldt«, jfr. K. U. 1912 Mot., S. 55. Kommissionen har under Hensyn til, at Strafnedsættelsen er fakul-tativ ikke fundet Grund til særlig at frem-hæve denne Omstændighed.

Ifølge § 86, sidste Stk. vil i de urider Nr. 1 nævnte Tilfælde Straffen under formildende Omstændigheder kunne bortfalde.

ad 2. Det fremgaar af Bemærkningerne til Udkastets § 32, at efter Kommissionens Opfattelse Straf kun undtagelsesvis bør anvendes overfor Personer mellem 14 og 18 Aar, idet der i Almindelighed overfor saadanne bør anvendes Opdragelsesmidler i Stedet for Straf. Naar der undtagelsesvis foreligger saadanne Omstændigheder, at det maa anses for nødvendigt at bringe Straf til Anvendelse, er der i Almindelighed paa Forhaand ingen Grund til at antage, at en ringere — navnlig kortvarigere — Straf end den normale vil væTe tilstrækkelig til at overvinde den foreliggende forbryderiske Tilbøjelighed, og en obligatorisk Strafnedsættelse er derfor ikke foreskrevet, saaledes som i Straffelovens § 37. Naar der alligevel er foreslaaet Adgang for Domstolene til at nedsætte Straffen for disse Personer, eller til endog, jfr. § 86, sidste Stk., helt at lade Straffen bortfalde, er Grunden hertil dels, at der bør være en Adgang for Domstolene til at nedsætte Straffen eller til at fritage for Straf, hvis Paatalemyndighederne har rejst Paatale, men Domstolene efter det under Sagen oplyste skønner, at det under Hensyn til Handlingens Art og den paagældendes personlige Udvikling maa antages, at han helt eller delvis har manglet fornøden Modenhed til at bedømme Handlingens retlige og samfundsmæssige Betydning, og dels at det af Hensyn til den paagældendes fremtidige Udvikling vil være særlig betænkeligt at anvende meget langvarige

Frihedsstraffe overfor saa unge Personer. Det sidste Hensyn har ogsaa ligesom i Straffelovens § 37 ført til, at 8 Aar er opstillet som den absolutte Grænse for Straffers Varighed. — Iøvrigt vil Reglerne i § 32 og § 43 om disse ganske unge Personer medføre, at der som oftest ikke vil være nogen Anledning til at benytte den Bestemmelse, som det her i § 86 Nr. 2 er fundet rimeligt at give for visse Undtagelsestilfældes Skyld.

ad 3. Idet der henvises til, hvad der tidligere Sp. 68 er anført, skal tilføjes: Bestemmelsen angaar kun den egentlige Retsvildfarelse i Modsætning til den faktiske Vildfarelse og den saakaldte uegentlige Retsvildfarelse. Den almindelige Regel, jfr. Straffelovens § 42, maa være, at Retsuvidenhed ikke diskulperer, men det kan paa den anden Side ikke bestrides, at der kan foreligge Tilfælde, hvor Uvidenheden om de Retsregler, der forbyder eller paa-byder en Handlinges Foretagelse, er undskyldelig, og hvor det under Sagen oplyste giver Anledning til at antage, at Lovover-trædelsen ikke vilde være bleven begaaet, hvis den paagældende havde kendt Loven. Uvidenheden kan være mere eller mindre undskyldelig, og der bør derfor efter Kom-missionens Opfattelse — jfr. som stemmende hermed T. U. Mot., S. 102 - være Ad-gang ikke blot til Straffrihed som i § 86, sidste Stk. hjemlet, men ogsaa til Straf-nedsættelse.

ad 4. Denne Bestemmelse almindelig-gør den i Straffeloven i særlige Tilfælde, jfr. §§ 187, 189 og 205, hjemlede Strafned-sættelsesgrund. Strafnedsættelsen er — ligesom i Straffeloven — begrænset til det Tilfælde, at det Angreb, der har fremkaldt den oprørte Sindsstemning, hidrører fra den skadelidte selv, men i Modsætning til Straf-feloven medtager Bestemmelsen ogsaa de Tilfælde, hvor Angrebet er rettet mod andre end Gerningsmanden eller hans nærmeste, jfr. K. U. 1912 § 46, Nr. 1 og T. U. Mot., S. 102.

ad 5. Bestemmelsen giver Tanken i Straffelovens § 56 en videre Anvendelse. Som i denne Bestemmelse fastsat vil

Straffen ogsaa her under formildende Omstændigheder helt kunne bortfalde, jfr. § 86, sidste Stk.

ad 6 og 7. Disse Bestemmelser omfatter Forhold, der tildels falder ind under Straffelovens § 60. I Modsætning til denne er der for det under 6 anførte Forhold givet Adgang ikke blot til Strafnedsættelse, men ogsaa til Straffrihed, jfr. § 86, sidste Stk. Om Bestemmelserne, der supplerer Reglen i § 23 om Tilbagetræden fra Forsøg, kan i det hele henvises til Bemærkningerne i T. U. Mot., S. 102 — 103.

ad 8. Denne Bestemmelse svarer til Bestemmelsen i Straffelovens § 60, sidste Punktum. Ogsaa her er der — ligesom i Straffeloven — kun givet Adgang til Strafnedsættelse, ikke til fuldstændig Straffrihed.

En Bestemmelse svarende til § 87 findes ikke i nugældende dansk Ret. Bestemmelsen finder Anvendelse ved alle straffbare Handlinger, Forbrydelser saavel som Forseelser, og gør det muligt for Domstolene at tage Hensyn til alle foreliggende formildende Omstændigheder, der kan have Indflydelse paa Strafadmaalingen.

Bestemmelsen er optaget efter K. U. 1912 § 47, der dog kun hjemler fakultativ Strafnedsættelse, og T. U. § 79, og Kommissionen kan med Hensyn til de Grunde, der anbefaler Reglens Optagelse i den foreliggende Form, henvise til Bemærkningerne i K. U. 1912 Mot., S. 73—76 og T. U. Mot., S. 103.

§ 88 giver Regler om, at udstaaet **Varetagtsfængsel** under visse **Betingelser** helt eller delvis træder i Stedet for Straf. Kommissionen har anset det for rigtigt, at dette faar Udtryk i Dommen, som derfor, i Modsætning til hvad der nu er **Tilfældet** efter Straffelovens § 58, bør lyde paa den forskyldte Straf, men med Tilføje, at en vis Del af Straffen eller efter Omstændighederne hele denne skal anses som **udstaaet**. Ved Bedømmelsen af hvor **stor en** Del af Straffen, der skal anses for udstaaet

ved Varetagtsfængslet, vil der ikke være at anlægge nogen matematisk Beregning, men Afslaget bliver at fastsætte efter et Skøn over samtlige Omstændigheder, der kommer i Betragtning. Herom og om Bestemmelsen i det hele henvises til Bemærkningerne i K. U. 1912 Mot., S. 77-78 og til T. U. Mot. S. 103—104. **Kommissionen** kan henholde sig til hvad der der er **anført**. Kun skal tilføjes, at Bestemmelsen maa anses for analogisk anvendelig paa anden for Undersøgelsens Skyld foretagen Frihedsindskrænkning, f. Eks. Indlæggelse til Observation paa en Sindssygeanstalt, jfr. U. f. R. 1887 pag. 1099. Derimod vil Bestemmelsen ikke kunne finde Anvendelse hvor der kun har foreligget en Anholdelse.

§ 89. Der er i denne Paragraf ligesom i § 88 ikke Tale om Strafnedsættelse som Følge af mindre Strafskyld, men Tabet af Retten til Stillingens eller Hvervets Udøvelse er at betragte som et Surrogat for Straffen eller en Del af denne.

§ 90 giver Regler om Sammenstød af flere Lovovertrædelser. Bestemmelsen hviler — ligesom nugældende dansk Ret — paa den Betragtning, at Strafskylden ikke vokser **proportionelt** med Antallet af Lovovertrædelser. § 90 udtaler ikke som Straffelovens § 62, at alle Lovovertrædelserne skal medvirke til at bestemme Straffens Størrelse. Dette bør vel i Almindelighed være Tilfældet, men ingenlunde altid. Grundsætningen »poena major absorbet minorem« finder ikke blot Anvendelse, naar den ene af de begaaede Lovovertrædelser medfører Straf af Fængsel paa Livstid, men ogsaa naar af flere Lovovertrædelser, der samtidig skal paakendes, den ene er af ganske underordnet Betydning i Forhold til den anden (eller de andre). Dette anerkendes ogsaa i Straffelovens § 62. Men naar saa er, bliver det virkelige Forhold det, at Domstolene efter deres Skøn afgør, om og i hvilken Grad hver enkelt af de begaaede straffbare Handlinger skal medvirke til Straffens Fastsættelse. At ud-

tale dette i Lovteksten synes overflødigt. Hvad der er Trang til at udtale, er for det første, at der for de flere Lovovertrædelser (omfattende selvfølgelig baade Forbrydelser og Forseelser) bør fastsættes en fælles Straf, for det andet, at denne Straf i Almindelighed skal holdes indenfor den foreskrevne Strafferamme eller, hvor flere Strafferammer kommer i Betragtning, den strengeste af disse, og for det tredje, at Straffen undtagelsesvis, men ogsaa kun undtagelsesvis, kan overstige den højeste af den for nogen af Lovovertrædelserne foreskrevne Straf og da med indtil det halve. Straffelovens § 62 foreskriver de samme tre Grundsætninger, men Udkastets § 50 afviger med Hensyn til den sidste fra Straffelovens § 62, idet § 62 som Betingelse for Anvendelse af højere Straf foreskriver, at der skal foreligge »flere Handlinger«, og at Handlingerne skal være »af forskellig Slags«. Udkastets § 90 stiller ingen af disse Betingelser, men hjemler, at Forhøjelse kan ske under »sædeles skærpende Omstændigheder«. Det er overladt til Domstolenes Skøn at afgøre, om *saadanne* foreligger. Om der foreligger concursus idealis eller concursus realis, findes i denne Henseende ikke paa Forhaand afgørende, og Kommissionen er med T. U. (jfr. Mot. S. 104-105) enig i, at der ogsaa, hvor der er begaaet flere Lovovertrædelser af samme Slags, undtagelsesvis — ligesom naar der foreligger flere strafbare Handlinger af forskellig Slags, og uanset om de flere Lovovertrædelser altsaa falder ind under samme Straffebestemmelse, — kan være god Føje til at anvende en forhøjet Straf.

§ 90, 2det Stk. er overensstemmende med nugældende Ret.

§ 90, 3die Stk. hjemler i Overensstemmelse med, hvad der er foreslaaet i K. U. 1912 § 54, 2det Stk. og T. U. § 83, 2det Stk. en hidtil savnet almindelig Adgang til at idømme Bodestraf ved Siden af Frihedsstraf.

I § 90, 4de Stk. er tilføjet en Bestemmelse for det Tilfælde, at af flere Lovovertrædelser en medfører **Dagsbod**, en anden Bodestraf af anden Art.

§ 91 giver Regler om Idømmelse af Tillægsstraf. Paragrafens første Stykke er bortset fra redaktionelle Ændringer stemmende med Straffelovens § 64.

§ 92 giver Bestemmelser om Omsætning af Straf.

Efter det Princip, der i det foreliggende Udkast i Almindelighed ligger til Grund for Bødestrafen, vil der ikke kunne opstilles Bestemmelser for Beregningen ved Omsætning mellem Bøde og Hæfte eller omvendt.

§ 92, 1ste Stk. handler derfor kun om Omsætning mellem Fængsel og Hæfte.

Med Hensyn til § 92, 2det Stk. bemærkes, at Fængsel paa Livstid ikke er at betragte som en strengere Strafart i Forhold til tidsbestemt Fængsel. Endvidere bemærkes, at § 92, 2det Stk. i Modsætning til Straffelovens § 32, jfr. § 63, 1ste Stk. kun giver Regler om Omsætning til en strengere Strafart, da Strafnedsættelse, hvor saadan er hjemlet i de foreliggende Udkast, altid er tilladt uden Begrænsning.

§ 92, 2det Stk., sidste Punktum, hjemler en Forlængelse af de Frister, i hvilke tidsbestemt Fængsel og Hæfte i Medfør af henholdsvis § 34 og § 48 kan idømmes. For Fængsel er Grænsen sat til 20 Aar, for Hæfte er bibeholdt den i Straffelovens § 63, 2det Stk. for simpelt Fængsel fastsatte Grænse af 3 Aar.

Af det ovenfor Sp. 93 ff. omtalte Mindretal (*Oirik*), der udsondrer den for længere Tid end 1 Aar idømte Fængselsstraf som en særlig Strafart (Strafarbejde), er der stillet Forslag om en Affattelse af **Omsætningsreglerne** paa en Maade, der tager fornødent Hensyn til dette Forhold, se Sp. 96.

§ 93 hjemler Adgang til i Stedet for Fængsel at benytte Hæfte som en Slags »custodia honesta« ved visse Statsforbrydelser, nærmest svarende til de Tilfælde, hvor ifølge den gældende Straffelov Statsfængsel kan idømmes. Om Udstaaelse af

Hæfte i disse Tilfælde henvises til § 48 og det ovenfor Sp. 117 bemærkede.

§ 94. Om denne Bestemmelse henvises til hvad der er anført ovenfor Sp. 127. Bestemmelsen vil som anført Sp. 6 kunne medføre, at der ogsaa anvendes Fængselsstraf for Forseelser.

11te Kapitel.

Ophør af den strafbare Handlings Retsfølger.

Kapitel 11 tilsigter ikke at give en udtømmende Opgrening af de Omstændigheder, der kan medføre Bortfald af Straf eller andre Retsfølger af den strafbare Handling. Saadanne Omstændigheder er foruden i Kapitel 11 anført dels andre Steder i dette Udkast, dels som **forfatningsretlige Regler** i Grundloven.

1 Udkastet findes Bestemmelser om Strafiens Bortfald dels i den almindelige Del, f. Eks. ved Tilbagetræden fra Forsøg (§ 23) og ved betingede Straffedomme (Kapitel 7), naar Betingelserne opfyldes, dels i den specielle Del, f. Eks. i § 207 om Strafiens Bortfald ved visse **Kønsfrihedsforbrydelser**, naar de paagældende senere er indtraadt i Ægteskab med hinanden.

Paa andre Steder, f. Eks. i Udkastets Kapitel 10 i Forbindelse med Reglerne om Strafnedsættelse og i §§ 217, 2det Stk., 226, 228, 2det Stk. og 232, 2det Stk. tales der om, at Straf kan bortfalde, men i disse Tilfælde foreligger der ikke nogen Strafophørsgrund, hvorimod Forholdet er det, at Strafansvar under de givne Omstændigheder ikke findes paadraget. I Forbindelse hermed staar det, at Fritagelse for Straf i disse Tilfælde ikke er hjemlet som en Ret for den paagældende, men beror paa en skønsmæssig Afgørelse af Domstolene.

Ifølge Grundloven af 5. Juni 1915 med Ændringer af 10. September 1920 § 26 kan Kongen benaade og give Amnesti. Benaad-

ningsretten angaar kun Straf, ikke Arbejdshus og Sikkerhedsforvaring (Kapitel 8) og ej heller de i Kapitel 9 omhandlede andre Retsfølger af den strafbare Handling; men Følgen af, at Kongen giver Amnesti eller med Hjemmel i Grundlovens § 27 bestemmer, at Tiltale ikke skal rejses, vil kunne blive, at Muligheden af at idømme Arbejdshus og Sikkerhedsforvaring eller Betingelserne for, at andre Retsfølger af den strafbare Handling kan indtræde, ikke kan **komme** til at foreligge. Da Reglerne om det offentlige Abolitionsret og Benaadningsret er optaget i Grundloven, bliver der ikke i Straffeloven Plads for Regler herom.

Tilbage bliver som almindelige Omstændigheder, der kan medføre Bortfald af den strafbare Handlings Retsfølger: Død, Eftergivelse og Forældelse.

§ 95 nævner under Nr. 1, at Strafansvar bortfalder ved den skyldiges Død. I den gældende Straffelov findes ikke en hertil svarende Bestemmelse, men Reglen er stemmende med, hvad der ogsaa nu er antaget som gældende Ret. En Undtagelse fra Reglen gælder kun ved **saadanne** Afgiftsbesvigelser **overfor** det offentlige, der i Almindelighed først kan konstateres, naar Opgørelse af den afdødes Bo finder Sted. I § 95, Nr. 1 er der ved Henvisning til Udkastets § 55, sidste Stk. taget Forbehold om de i den særlige Lovgivning i saa Henseende til enhver Tid foreliggende **Bestemmelser**.

I schweizisk Udkast, Art. 58, er **ved** Siden af Døden nævnt uhelbredelig Sindssygdom. Kommissionen har ikke fundet det rigtigt at optage en tilsvarende Bestemmelse. Man er med T. U. Mot. S. 106 enig i, at Uhelbredeligheden sjældent vil kunne fastslaaes med absolut Sikkerhed. Og da Straffen, saalænge Sygdommen vedvarer, paa Grund af Reglen i § 73 dog faktisk ikke vil blive fuldbyrdet, vil en retslig Konstatering af Straffens Bortfald næppe have nogen praktisk Interesse.

§ 95 Nr. 2 lovfæster den Ordning, som hidtil uden Lovhjemmel har været anset

som gældende, at den forurettede ved Lovovertrædelser, der er Genstand for privat Paatale eller er betinget offentlig Paatale undergivet, indenfor de nu i § 95 angivne Tidspunkter kan eftergive Strafansvaret. Saadan Eftergivelse kan ske ekstrajudicielt og er da. hvis den er ubetinget, eller hvis en stillet Betingelse opfyldes, bindsnde, saa at Frifindelse kan fordres, dersom den forurettede desuagtet rejser eller begærer Paatale. At Eftergivelsen ved Lovovertrædelser, der kun paatales af det offentlige efter den forurettedes Begæring, maa foreligge, inden Paatale begæres, staar i Forbindelse med Bestemmelsen i Retsplejelovens § 722 i Slutningen og nærværende Udkasts § 30, hvorefter Forfølgningen, naar Begæringen om Paatale frafalder paa et senere Tidspunkt, kan fortsættes, hvis Paatalemyndigheden skønner, at almene Hensyn kræver Sagens Fortsættelse. At Eftergivelsen ved Lovovertrædelser, der er Genstand for privat Paatale, maa ske, inden Sagen er optaget til Dom, har sin Grund i, at Tiltalte efter dette Tidspunkt ikke har nogen lovhjemlet Adgang til at dokumentere Eftergivelsen for Retten. Dette udelukker imidlertid ikke, at den forurettede i Henhold til Retsplejelovens § 728 kan frafalde Forfølgningen, efter at Sagen er optaget, saa længe Dom ikke er afsagt, hvorved erindres, at Frafall af Forfølgningen i og for sig ikke behøver at indeholde en Eftergivelse af Strafansvaret. Det er kun den (ekstrajudicielle) egentlige Eftergivelse, der ikke med Retsvirkning kan foretages, efter at Sagen er optaget til Dom.

Endelig udtales i § 95 Nr. 3, at Strafansvar bortfalder ved Forældelse. Herom er givet de nærmere Regler i §§ 96—98.

§§ 96—97 indeholder Reglerne om Forældelse af Adgang til at gøre Strafansvar gældende. § 98 giver Regler om Forældelse af idømt Straf.

Forældelse af Statens Ret til at bringe Straf til Anvendelse hviler hovedsagelig paa den Betragtning, at Straf ikke bør anvendes i videre Omfang, end det er nødvendigt, og

at Straf som Samfundsmagtens Reaktion mod Lovovertrædelser efter Omstændighederne ikke er nødvendig, naar en vis længere Tid er forløbet, efter at den strafbare Handling er begaaet, ligesom ogsaa Hensynet til Bevisvanskeligheder kan gøre en Straf- forfølgning længe efter Handlingens Foretagelse betænkelig.

Som nærmere udviklet i K. U. 1912 Mot. S. 109 og T. U. Mot. S. 107 hjemler en Række fremmede Love og Udkast Forældelse baade af Paataleretten og af den idømte Straf ved alle Forbrydelser og ved alle Straffe. I Modsætning hertil hjemler nugældende dansk Ret kun Forældelse af Paataleretten ved mindre betydelige Lovovertrædelser, hvorimod det ved større Forbrydelser — og ved allerede idømt Straf i al Almindelighed — er overladt til Justitsministeren, naar der er forløbet 10 Aar henholdsvis fra Forbrydelsens Udøvelse eller fra Dommens Afsigelse, at afgøre, om Paatale eller Fuldbrydelse skal finde Sted.

Kommissionen er med K. U. 1912 og T. U. enig i, at der ikke bør foreskrives nogen lovbestemt Forældelse ved de groveste Forbrydelser, hverken af Adgangen til at faa Straf idømt eller af Adgangen til at fuldbyrde idømt Straf. Selv en meget lang Forældelsesfrist vilde kunne medføre, at den skyldige, naar Fristen var udløbet, aabent kunde vedkende sig sin Gerning, uden at der fra Statsmagts Side kunde skrides ind imod ham. Hvor der er Tale om grove Forbrydelser, Drab, Voldtægt eller lignende, vilde dette kunne være i høj Grad stødende for den almindelige Retsfølelse.

Derimod har man i Udkastets § 98 foreslaaet egentlig Forældelse af Adgangen til at fuldbyrde visse mindre Straffe og i § 96 med Hensyn til Forældelse af Adgangen til at gøre Strafansvar gældende foreslaaet Regler, der i Tilslutning til T. U. gaar adskilligt videre end de Regler, og ligeledes noget videre end de Regler, der er foreslaaet i K. U. 1912.

En til Straffelovens § 67 svarende, men i Enkeltheder fra denne Bestemmelse afvi-

gende Regel om særlig Forældelse af Strafansvaret for Lovovertrædelser, der er undergivet privat Paatale eller kun efter den forurettedes Begæring paatales af det **offentlige**, er optaget i Udkastets § 31 i Kapitlet om Paatalen. Derimod har **man** ikke stillet Forslag om en særlig Forældelse af Strafansvaret for Forbrydelser begaaede af Personer under 18 Aar. Den herom i Straffelovens § 69 indeholdte Regel vilde ikke faa nogen selvstændig Betydning ved Siden af den i Udkastets § 96 Nr. 2 foreslaaede nye 5-aarige Forældelse, og til iøvrigt at foreslaa særlig Forældelse af Strafansvaret for disse unge Personer **har man ikke fundet** Anledning.

En betydningsfuld Udvidelse af Forældelsesinstituttets Omraade vil blive Følgen af, at Bestemmelserne i Udkastets §§ 96 ff. finder Anvendelse ogsaa paa Lovovertrædelser, der er straffbare efter Forseelsesloven og Særlovgivningen, jfr. dette Udkasts | 1 og Udkast til Lov om Forseelser § 1, medens Straffelovens §§ 66—70 umiddelbart kun gælder for Straffelovens Omraade, og ikke uden videre er anset analogisk anvendelige paa alle Overtrædelser af Særlovgivningen, selv om Betingelserne med Hensyn til Straffens Størrelse har været tilstede. — Kommissionen er ogsaa klar over, at en undtagelsesfri Anvendelse af Forældelsesinstituttet paa Særlovgivningen som Helhed ikke er uden Betænkelighed, idet det Hensyn, som efter de positive Forældelsesreglers Indhold er det eneste, der kommer i Betragtning, nemlig den forskyldte eller for Lovovertrædelser foreskrevne Strafs Størrelse, ikke er det eneste, som efter Sagens Natur ligger til Grund for Forældelsesinstituttet. Naar Strafansvarets Forældelse lader sig forene med de generalpræventive Hensyn, der kræver Lovens Straf anvendt paa begaaede Forbrydelser, beror det paa, at det ikke af Hensyn til Retssikkerheden er en Nødvendighed at straffe *alle* Forbrydelser, som det er muligt at ramme. Jo længere Tid, der er forløbet efter Forbrydelsens Begaaelse, des mindre Sandsynlighed vil der som Regel være for **dens** Opdagelse. Gamle Forbrydelser — og navnlig

gamle Smaaforseelser — oplyses *forholdsvis* sjældent, og til at afholde Gerningsmanden fra at forse sig spiller det derfor som Regel ingen motiverende Rolle, om Strafansvaret efter en Aarrækkes Forløb endnu kan gøres gældende eller frafalder. Men denne Betragtning: at Sandsynligheden for Lovovertrædelsens Opdagelse er aftagende med Aarene, passer ikke altid. Der gives Lovovertrædelser, som ifølge deres særlige Natur regelmæssigt først kommer for Dagen efter en Tids Forløb, og i saadanne Tilfælde vilde en Forældelse af Straffen, uanset dens ringe Størrelse, betyde en saadan Svækkelse eller endog Tilintetgørelse af det paagældende Straffebuds Betydning, at Loven ikke kan tillade Forældelsens Indtræden efter de almindelige Regler. Som særlig typiske Eksempler herpaa kan nævnes, at Skattebesvigelser jævnlig først oplyses, naar den skattepligtiges Bo kommer under Skifterettens Behandling, og Stempelovertrædelser først, naar det stempelpligtige Dokument fremlægges for en offentlig Myndighed. At formulere en almindelig Bestemmelse, der paa helt fyldestgørende Maade omfatter alle de Tilfælde, og' kun de Tilfælde,' der af de anførte Grunde beror undtages fra en almindelig Forældelsesregel, vil næppe være muligt, men Kommissionen har efter Omstændighederne ment, at den i Udkastets § 96 optagne Bestemmelse, der gør Forældelse uanvendelig paa Bødeansvar for Overtrædelser af Love om Skatter og Afgifter til det offentlige, vil dække alle Tilfælde, hvor en saadan Undtagelse fra de sædvanlige Forældelsesregler er en praktisk Nødvendighed.

Forslaget i § 96 gaar for det første ud paa en kun 2-aarig Forældelse, naar den for Lovovertrædelser paadragne Straf ikke vilde overstige Bøde eller Hæfte i 2 Aar. Denne Bestemmelse svarer til Straffelovens § 66. Dernæst er som nye Regler foreslaaet, under Nr. 2 en 5-aarig Forældelse, naar Straffen vilde blive Hæfte over 2 Aar eller Fængsel ikke over 1 Aar, og under Nr. 3 en 10-aarig Forældelse, naar Straffen vilde blive større,

men den højeste for Gerningen foreskrevne Straf ikke overstiger Fængsel i 6 Aar. Fremdeles er i § 96, 2det Stk. i Overensstemmelse med **Straffelovens** § 70 foreskrevet, at naar en Forbrydelse ikke er forældet, men der efter dens Udøvelse er forløbet 10 Aar, skal Justitsministeren afgøre, om Paatale skal finde Sted.

Ved **Bedømmelse** af, om Forældelse foreligger, lægger fremmede Love og Udkast med Hensyn til Spørgsmaalet om den strafbare Handling's Grovhed i Almindelighed Vægten paa, om den foreskrevne Straf naar en vis Størrelse. I Modsætning hertil følger Straffelovens § 66 det Princip at lade det afgørende blive, hvilken Straf den skyldige in concreto maa antages at have paadraget sig. Kommissionen har ment at burde opretholde det i Straffeloven fulgte Princip. Kun ved den i § 96 Nr. 3 fastsatte 10-aarige Forældelse er der tillige taget Hensyn til Straffens Maksimum, idet Forældelse er udelukket, naar dette overstiger 6 Aars Fængsel. Til Grund herfor ligger, paa den ene Side Ønsket om som Regel at holde de groveste Forbrydelser udenfor den egentlige Forældelse, og paa den anden Side Ønsket om at lade Forældelsesreglen omfatte saadanne Forbrydelser, hvor Straffen vel kan overstige Fængsel i 1 Aar, men som dog ved det angivne Maksimum (6 Aar) karakteriseres som hørende til de mellemgrove Forbrydelser, jfr. herved T. U. Mot. S. 108.

I Udkastets § 221 er fastsat en særlig kort Forældelse af Paataaleretten ved Drab af Foster, foretaget af Moderen.

Ifølge § 97 løber Forældelsesfristen fra den Dag, da den strafbare Virksomhed eller Undladelse er ophørt. Af Formuleringen fremgaar, at der kun regnes med hele Dage, og Forældelsen vil derfor udløbe med Udgangen af den Kalenderdag, der ligger forud for den Dag, da Virksomheden eller Undladelsen ophørte. I flere fremmede Love og Udkast begynder Forældelsen ved **Handlinger**, hvis Strafbarhed afhænger af eller paavirkes af, at en fra Handlingen forskellig Virkning indtræder, først naar denne Vir-

ning er indtraadt. Til Grund herfor ligger den Betragtning, at det synes urimeligt, at Forældelse begynder at løbe, forinden de Kendsgerninger foreligger, der er bestemmende for, om eller hvorledes Handlingen skal straffes. Kommissionen har dog ment at burde opretholde den i Straffelovens § 66 opstillede Regel, at Forældelsen saavel ved forsætlige som ved **uagtsomme** Forbrydelser løber fra den forbyderiske Virksomheds Afslutning. Dette synes mest stemmende med den Hovedbetragtning, der i det hele fører til Regler om Forældelse af Strafansvaret. Derimod vil i Tilfælde, hvor Handlingens Strafbarhed er gjort afhængig af en senere Begivenhed, hvis Indtræden ikke staar i nogen nødvendig Forbindelse med Handlingen, jfr. f. Eks. Udkastets § 264, 1. Stk. og § 271 sidste Stk., Forældelsesfristen først begynde at løbe fra denne Begivenheds Indtræden. Endvidere er i § 97, 2det Stk. gjort en Undtagelse fra Reglen for det Tilfælde, at den strafbare Handling er begaaet paa dansk Skib udenfor Rigt. Denne Bestemmelse er ny i dansk Ret.

Forældelse afbrydes ved ethvert Rettergangsskridt, hvormed den paagældende er betegnet som sigtet for Forbrydelsen. Paa dette Punkt ændrer Udkastet den gældende Ret. Efter Straffelovens § 66 kræves til Afbrydelse Paatale ved Retten, hvorved, jfr. Straffelovens Motiver S. 108, **forstaas** selve Straffesagens Anlæg, d. v. s. Stævningens Forkyndelse. Motiverne begrundet denne Regel med, at man herved undgaar de Tvivlsmaal, der kunde opstaa, hvis man lagde Vægt paa det Tidspunkt, da Under søgelsen er begyndt. Kommissionen har dog ment, at et tilstrækkeligt sikkert Holdepunkt opnaas, naar man lader det afgørende blive, at der foreligger et Rettergangsskridt, hvorved den paagældende er betegnet som sigtet. Ganske vist foreligger der ikke i den nugældende Retsplejelov (saaledes som i Udkastet af 1875 § 43) nogen Bestemmelse om, hvornaar en Person er at anse som sigtet, men i Praxis vil dette formentlig ikke volde Tvivl. Kun skal bemærkes, at Straffeloven

paa dette Punkt ikke tilsigter at afvige fra Retsplejeloven, og en Sigtelse vil derfor ogsaa efter Straffeloven kunne foreligge ikke blot, hvor Paatalemyndighederne udtrykkeligt i Ord har betegnet den **paagældende** som sigtet, men overhovedet hvor der er indledet retslig Forundersøgelse mod ham, eller han er fængslet eller anholdt, eller naar der ved Retten optages Vidneforklaringer mod ham, eller Beslaglæggelse eller Ransagning foretages med bestemt Præg af at være rettet imod ham.

Naar Undersøgelsen standses, maa det efter Straffelovens § 66 antages, at den paabegyndte Paatale, der ikke er ført igennem, overhovedet er uden afbrydende Virkning. I Modsætning hertil bestemmer Udkastet som en formentlig rigtigere Ordning. at Fristen i saa Fald løber paany, og at den forud for Undersøgelsens Paabegyndelse liggende Tid sammenregnes med Tiden efter Undersøgelsens Standsnings, saaledes at Forældelsen indtræder, naar disse Tidsrum sammenlagt udgør Forældelsesfristen. Det er uden Betydning, af hvilken Grund Undersøgelsen standses, og Forældelsen vil derfor ogsaa fortsætte sit Løb, selv om det f. Eks. er den skyldige, der ved Flugt har forvoldt, at Undersøgelsen er standset eller stillet i Bero. Iøvrigt skal bemærkes, at nogen egentlig Standsnings af Forfølgningen behøver der ikke at være Spørgsmaal om, selv om den rejste Undersøgelse paa et eller andet Tidspunkt udsættes uden at der paa Forhaand er berammet en bestemt Tid til dens Fortsættelse, f. Eks. fordi man under en Straffesag om Overtrædelse af et nedlagt Forbud ønsker at afvente selve Forbudssagens Afgørelse.

§ 98. Forældelse af idømt Straf er ikke hjemlet i nugældende Ret. Det fremgaar af Straffelovens Motiver S. 107—108, at man har ment at burde nøjes med en Henvisning til at benytte Benaadningsinstituttet i Tilfælde, hvor særlige Grunde taler for at undlade Straffens Fuldbyrkelse. Kommissionen har i Modsætning hertil, men i delvis Til-

slutning til T. U. § 89, ment, at det vil være uden Betænkelighed at indføre en Forældelse af mindre Straffe. I § 98 er derfor foreslaaet en Forældelse efter 5 Aars Forløb, naar den idømte Straf er Bøde, Hæfte eller Fængsel ikke over 1 Aar

Iøvrigt er den i § 98, 1ste Stk. optagne Regel om, at en Straffedom, naar der er gaaet 10 Aar efter dens Afsigelse, kun kan fuldbyrdes efter Justitsministerens Befaling, stemmende med Straffelovens § 70, sidste Punktum.

Bestemmelsen i § 98, 2det Stk. indeholder et naturligt Supplement til Reglen i 1ste Stk. Det fremgaar modsætningsvis af Formuleringen, at Forældelse vil kunne indtræde, naar Fuldbyrnelsen af idømt Straf er udsat efter Reglerne i Udkastets § 73.

§ 99. Ifølge § 95 bortfalder *Straf-ansvaret* ved Død, Eftergivelse og Forældelse. Med Hensyn til *andre Retsfølger* af den strafbare Handling har Kommissionen ikke fundet Anledning til at optage nogen Bestemmelse om disses Bortfald ved Død eller Eftergivelse fra den privat forurettedes Side. For det Tilfælde, at den skyldige dør, vil der ikke kunne opstilles nogen almindelig Regel. En Del Retsfølger er saaledes knyttede til den skyldiges Person, at det er en Selvfølge, at de ikke kan komme til Anvendelse efter hans Død. Andre er rettede mod hans Formue, f. Eks. Konfiskation (§ 77) og Krav paa Skadeserstatning (§ 82), og med Hensyn til disse vil der efter Omstændighederne intet være til Hinder for, at de indtræder efter Døden. Med Hensyn til Eftergivelse fra den privat forurettedes Side maa der forsaavidt angaar andre Retsfølger af strafferetlig Natur end Straf gælde samme Regler som ved Eftergivelse af Straf. Ved Forbrydelse af Arveret er der derimod givet en særlig Regel i § 81, 2det Stk., 2det Punktum, og forsaavidt angaar Krav paa Skadeserstatning er det en Selvfølge, at Erstatningskravet kan eftergives, **saalænge** Erstatningen ikke er ydet. Med Hensyn til Opregnsning er der givet Regler i §§ 100 og 101.

Tilbage bliver Spørgsmaalct, om andre **Retsfølger** bortfalder, enten naar Strafansvaret er bortfaldet ved Forældelse, eller ved selvstændig Forældelse. Herom er som ny Bestemmelser i dansk Ret givet Regler i Udkastets § 99.

Det er en Selvfølge, at der, naar Strafansvaret er bortfaldet ved Forældelse, ikke kan blive Spørgsmaal om overfor unge Personer at frafalde Paatale paa Betingelse af, at den paagældende undergives Værgeraadsforsorg (Udkastets § 32).

De i Udkastets Kapitel 8 (§§ 65—71) hjemlede Sikkerhedsforanstaltninger, Arbejdshus og Sikkerhedsforvaring, er ikke Straf, men træder paa en saadan Maade i Stedet herfor, at det vilde være urimeligt, om disse Retsvirkninger kunde indtræde, naar Paatale til Straf ikke længere kan finde Sted. Det samme gælder de i §§ 72—75 nævnte Sikkerhedsforanstaltninger. I Overensstemmelse hermed foreskriver § 99, at disse Retsvirkninger ikke kan anvendes, naar Strafansvaret er bortfaldet ved Forældelse. Ved Siden heraf er der i Paragrafens sidste Punktum foreskrevet en selvstændig Forældelse af de i §§ 65—75 nævnte Retsvirkninger, idet disse ikke skal kunne komme til **Anvendelse**, naar der er forløbet 10 Aar fra Forbrydelsens Udøvelse. Dette er begrundet ved, at det synes urimeligt ved Dom at paabyde Sikkerhedsforanstaltninger saa længe efter, at den Handling, der skulde motivere dem, er begaaet, naar der ikke i Mellemtiden er sket noget, der selvstændig kan begrunde deres Anvendelse. Hvis der foreligger en saa grov Forbrydelse, at Strafansvaret ikke vilde være **forældet**, vil Retten, f. Eks. i det i § 68 nævnte Tilfælde, altid have Adgang til at idømme den almindelige Straf, og dette **vil** i disse Tilfælde sikkert være naturligere.

Af den Maade, hvorpaa § 76 er formuleret, fremgaar, at Udvisning ikke vil kunne finde Sted, naar Strafansvaret er forældet. Det er derfor fundet overflødigt at optage nogen **Bestemmelse** herom i § 99.

Angaaende Konfiskation (Udkastets § 77), er der ikke optaget nogen Bestemmelse i § 99, og Konfiskation vil derfor kunne finde Sted, selv om Strafansvaret er forældet (jfr. herved Retsplejelovens § 684, Nr. 9). Kommissionen har i saa Henseende — i Modsætning til T. U. § 91, jfr. Mot. S. 109 — ment at burde opretholde, hvad der er anset for at være gældende Ret med Hensyn til Konfiskation efter Straffelovens § 31.

Fortabelse af Rettigheder er i det foreliggende Udkast ikke betragtet som Straf, men de Hensyn, der ligger til Grund for Forældelsesinstituttet finder i Almindelighed i lige Grad Anvendelse her. I Overensstemmelse hermed er det i § 99 bestemt, at de i §§ 78—80 nævnte Rettigheder ikke kan frakendes den skyldige, naar Strafansvaret er bortfaldet ved Forældelse. Dog kan ifølge § 99 Retten til offentlige Tjenester eller Hverv frakendes under en i dette Øjemed **anlagt offentlig Sag** (jfr. herved Retsplejelovens § 684 Nr. 10). Denne Undtagelse er begrundet ved, at det paa dette Omraade er af ganske særlig Vigtighed, at der stilles de strengeste Fordringer til Indehaverens Person.

Den Omstændighed, at Strafansvaret er forældet, udelukker derimod ikke, at Arveret kan fortages efter Udkastets § 81 (jfr. herved Retsplejelovens § 684 Nr. 12), eller at den skyldige kan tilpligtes at yde Skadeserstatning i Medfør af Udkastets § 82. Fortabelse af Arveret og Forpligtelse til at yde Skadeserstatning er mere civilretlige end strafferetlige Følger af den strafbare Handling. For disse gør andre Hensyn end de strafferetlige sig gældende, og den Omstændighed at Strafansvaret er forældet, bør derfor her være uden **Betydning**. Med Hensyn til Forpligtelsen til at yde Skadeserstatning følger dette ogsaa af, at der herom er givet en særlig Forældelsesregel i Udkastets § 102.

I Retspraksis er det antaget, at Adgangen til at erholde Mortifikation af Ære-

fornærmelser efter Straffelovens § 218 ikke bortfalder, fordi Strafansvaret er forældet. I det foreliggende Udkast er det foreslaaet helt at gaa bort fra Mortifikation af Ærefornærmelser, og der bliver derfor ikke Tale om at optage en tilsvarende Bestemmelse. Derimod foreslaas i Udkastets § 247 en udvidet Adgang til i Ærefornærmelsessager at faa den skyldige dømt til at udrede Omkostningerne ved Kundgørelsen af Dommen i offentlige Tiden; men efter den Maade, hvorpaa § 247 er formuleret, vil Adgang hertil være udelukket, naar Strafansvaret for Ærefornærmelsen er forældet. Paa samme Maade stiller det sig med Hensyn til den i Udkastets § 153 4de Stk. hjemlede Adgang til at faa Dommen for falsk Anklage offentliggjort. Ogsaa her vil efter Paragrafens Formulering Adgangen hertil være udelukket, naar Strafansvaret er forældet.

§§ 100—101 giver Regler om Oprejsning. I nugældende Eet er Reglerne om Generhvervelse af mistede borgerlige Rettigheder — ved en saakaldt Æresoprejsning — ikke optaget i Straffeloven, men i selvstændige Love, Lov af 3die April 1868 og Lov Nr. 49 af 13. April 1894. I Tilslutning til T. U. har Kommissionen fundet det naturligt, at Straffeloven, ligesom den giver Regler om Fortabelse af borgerlige Rettigheder, saaledes ogsaa giver Regler om Maaden, hvorpaa disse kan generhverves. Dette er fundet saa meget mere naturligt, som de i Udkastets § 78 givne Regler, for saa vidt disse hjemler Fradømmelse paa Tid af borgerlige Rettigheder, alligevel nødvendiggør en Ændring i de gældende Regler om Æresoprejsning.

Kommissionen foreslaar at forlade Benævnelsen »Æresoprejsning«, der stadig minder om de forlængst opgivne »Æresstraffe«. I saa Henseende kan Kommissionen henholde sig til, hvad der er anført i T. U. Mot. S. 109—110. Men det i T. U. § 92 foreslaaede »Genindsættelse« er ikke syn- derlig rammende. I Stedet er foreslaaet Benævnelsen »Oprejsning« som det mest

træffende Udtryk for den **Rehabilitation**, der finder Sted. For denne naturlige Sprogbrug kan det ikke være en Hindring, at Ordet benyttes i Lovsproget om processuelle Oprejsningsbevillinger og benyttes i Retsplejeloven dels som Benævnelse for Tilladelse til at paaanke, uagtet Ankefristen er udløbet, jfr. f. Eks. §§ 662 og 675, 2det Stk., dels om Oprejsning for uforskyldt Anholdelse, jfr. f. Eks. §§ 683, 687 f, 701, 778 og 926.

Efter gældende dansk Ret meddeles Æresoprejsning ved administrativ Afgørelse. Kommissionen fireslaar Afgørelsen henlagt til Domstolene. Kommissionen har paa dette Punkt fulgt T. U. og kan henholde sig til, hvad der til Støtte for denne Ordning er anført i T. U. Mot. S. 110. Kun skal tilføjes, at det maatte anses for en Ulempe ved Henlæggelsen af Afgørelsen til de judicielle i Stedet for til de administrative Myndigheder, hvis Retsforhandlingerne skulde foregaa offentligt. Hvis det adskillige Aar efter, at Lovovertrædelsen var begaaet, paany skulde publiceres i offentlige Retsmøder, at den paagældende for Aar tilbage havde forbrudt sig, og hvis Bevisførelsen for, at han siden da havde ført en hæderlig Vandel, skulde ske for aabne Døre, vilde der hermed kunne tilføjes ham en uforuden Krænkelse, og den Oprejsning, der maatte blive tilstaaet ham, vilde kunne blive dyrt købt. For at raade Bod herpaa er der i Tillægslov B. som Ændring til Retsplejeloven foreslaaet optaget en Bestemmelse om, at Retsforhandlingerne i disse Tilfælde skal foregaa for lukkede Døre.

Naar de borgerlige Rettigheder er frakendt paa Tid, vil Oprejsning med Fristens Udløb indtræde af sig selv uden en dertil sigtende Akt, men den kan ogsaa, naar Rettighederne er frakendt for længere Tid end 5 Aar, ske ved Dom inden Fristens Udløb. Hvor de borgerlige Rettigheder er frakendt uden Begrænsning i Tiden, vil Oprejsning altid være fornøden, for at Rettighederne kan generhverves. Som Betingelse for at Oprejsning kan gives, er det foreslaaet, at mindst 5 Aar er for-

løbet. Femaarsfristen svarer til den i § 2 i Lov af 3. April 1868 fastsatte Minimumsfrist, og 5 Aar er i § 78 ansat som Minimumstid, naar Frakendelse af Rettighederne sker paa Tid. Endvidere er opstillet som Betingelse, at den **paagældende** i den forløbne Tid har ført en hæderlig Vandel og efter Evne bestræbt sig for at erstatte den ved Forbrydelsen forvoldte **Skade**. Iøvrigt er Spørgsmaalet, om Oprejsning bør tilstaaes, overladt til Domstolenes Skøn. Kommissionen har ikke fundet det rigtigt at opstille formelle Regler om Vandelsattest og **Øvrighedserklæringer**, som foreskrevet i Loven af 1868, selv om det tør forudsættes, at der ogsaa fremtidig vil blive lagt Vægt paa at slige Udtalelser indhentes. Ikke heller har man optaget Reglen i Lov af 3. April 1868 § 4 eller Reglen i Loven af 13. April 1894 om, at den **paagældende** skal have opholdt sig her i Landet uden paany at være tiltalt eller straffet. Kommissionen har fundet det rettest her som andre Steder at hjemle fri Bevisbedømmelse og at overlade Afgørelsen til Domstolenes Skøn.

Endvidere bemærkes, at der ikke bliver Plads for en Bestemmelse, svarende til Reglen i Lov af 3. April 1868 § 6, da det efter Udkastets § 78 er en Betingelse for Fortabelse af de borgerlige Rettigheder, at den **paagældende** Forbrydelse er begaaet efter det fyldte 18de Aar.

§ 101 giver Regler om den Fremgangsmaade, der vil være at følge, naar Oprejsning ønskes. Slutningsbestemmelsen om, at ny Begæring, i Tilfælde af at Oprejsning er nægtet, først kan fremsættes efter 2 Aars Forløb, svarer til Reglen i Lov af 3. April 1868 § 3 i Slutningen.

En Bestemmelse svarende til T. U. § 93, 2det Stk. er ikke optaget i § 101. Kommissionen har fundet det rigtigere at optage en tilsvarende Bestemmelse i Tillægslov B. som Ændringsforslag til Retsplejelovens §§ 684 og 687.

De foreslaaede Regler om Oprejsning

vil som Følge af Grundlagets Forskellighed vanskeligt kunne bringes til Anvendelse paa Domme, afsagte efter den gældende Ret. Det er derfor i Tillægslov A. § 4 foreslaaet, at det for saa vidt skal have sit Forblivende ved de gældende Regler om Æresoprejsning.

Virkningen af Oprejsning er, at de i § 78 nævnte borgerlige Rettigheder **generhverves**. Derimod har Oprejsning ingen Betydning med Hensyn til Tabet af andre Rettigheder. Som tidligere anført, vil de i § 79 nævnte Rettigheder ikke **generhverves** ved Oprejsning. Frakendt Forældremyndighed vil ej heller kunne generhverves paa denne Maade, men i § 80, 2det Stk. er givet Regler om, hvorledes denne Myndighed kan tilbagegives.

Selv om Oprejsning er opnaaet, bliver dog tilbage det Faktum, at den **paagældende** tidligere har været straffet. Straffedommen er opført i Straffekort og Strafferegistret, og den tidligere Straffedom vil kunne blive fremdraget, naar den **paagældende**, f. Eks. i en Retssag som Vidne udspørges om Generalia. Hvis der skal foreligge en fuldstændig Oprejsning i den Forstand, at alle Spor af den tidligere begaaede Forbrydelse er udslettet, kunde der derfor være Tale om dels Adgang til at faa Dommen udslettet i Strafferegistret, og dels en Ret for den **paagældende** til at undlade at give **Oplysning** om den tidligere **Domfældelse**, naar han som Vidne udspørges om Generalia. I T. U. § 94 (jfr. Mot. S. 112—113) er optaget en hertil sigtende Bestemmelse. Kommissionen med Undtagelse af *Johansen* og *Torp* har derimod ikke fundet, at saadanne Bestemmelser naturligt hører hjemme i Straffeloven. Reglerne om Strafferegistret og dettes Førelse er ikke lovhjemlede, men hviler paa Justitsministeriets Cirkulære Nr. 242 af 11. December 1896, og det synes derfor ikke naturligt at give en Lovbestemmelse angaaende et enkelt Forhold vedrørende disses Førelse. Spørgsmaalet om, i hvilket Omfang et Vidne bør udspørges om Generalia, er et processuelt

Spørgsmaal, og efter Flertallets Opfattelse vil der i saa Henseende af Dommeren sikkert blive ydet den paagældende tilstrækkelig Beskyttelse mod ufromøden Krænkelser.

Mindretallet (*Johansen, Torp*) deler ikke Flertallets Opfattelse, at den nævnte Beskyttelse er tilstrækkelig, men har undladt at stille særligt Forslag svarende til T. U. § 94, da Reglerne om Strafferegistret ikke iøvrigt er lovhjemlede. Det maa da blive Justitsministeriets Sag paa dette Punkt

at gennemføre en Reform eventuelt ved en særlig Lov.

§ 102 angaaende Forældelse af Erstatningskrav finder Anvendelse paa enhver Erstatning, der er hjemlet ved Udkastets § 82. Kommissionen kan med Hensyn til Bestemmelsen og Grunden til, at denne er optaget i Straffeloven, henholde sig til Bemærkningerne i T. U. Mot. S. 113.

Særlig Del.

Ved den systematiske Ordning af de enkelte Forbrydelser har Kommissionen i Overensstemmelse med T. U. fundet det rettest at begynde med Statsforbrydelserne de Forbrydelser, der krænker det politisk-organiserede Samfunds Interesser (Kapitel 12—17). Derefter behandles Forbrydelser, der umiddelbart krænker offentlige Interesser, som ikke har Samfundets politiske Organisation til nødvendig Forudsætning (Kapitel 18—22). derefter Forbrydelser i Familieforhold (Kapitel 23) og tilsidst Forbrydelser mod den enkeltes Retsgoder (Kapitel 24—29). En aldeles konsekvent Gennemførelse af dette System er dog ikke fulgt. Den flydende Grænse mellem Grupperne og Hensynet til traditionel Lovgivningssystematik har saaledes begrundet, at man i Kapitel 24 (Forbrydelser mod Kønssædeligheden) har optaget visse Forbrydelser, der efter det iøvrigt til Grund liggende Synspunkt nærmest maatte anses som Krænkelser af Samfundsinteresser, jfr. §§ 209—12, ligesom man i Kapitel 29 under andre strafbare Formuekrænkelser har optaget saadanne Krænkelser, selv om de ikke gaar udover en bestemt Enkeltperson, jfr. § 268 og §§ 271—272. I Modsætning til K. U. 1912 har Kommissionen ikke medtaget Bestemmelser om strafbare Handlinger ved Offentliggørelse af Skrift (Presseforseelser). Man er med T. U., jfr. Mot. S. 114—115, enig i, at praktiske Hensyn taler for at holde disse Forbrydelser udenfor Straffeloven. Det ejendommelige ved dem er den Form, hvorunder de begaas, hvilket med-

fører, at der her muligt bør gælde særlige Regler om Betingelserne for Ansvar og om Fordeling af Ansaret, hvilket gør det naturligt i det hele at henvise Behandlingen af dem til en særlig Lov.

12te Kapitel.

Forbrydelser mod Statens **Selvstændighed** og Sikkerhed.

Om disse Forbrydelser i Almindelighed henvises til T. U. Mot. S. 116—118. I Forhold til den gældende Straffelov betegner det foreliggende Udkast ligesom K. U. 1912 og T. U. en betydelig Udvidelse med Hensyn til de Personer, der kan gøre sig skyldig i Angreb paa Staten. I Medfør af Udkastets § 9 Nr. 1 vil saaledes Personer, der hverken har dansk Indfødsret eller er bosatte i Danmark, naar de i Udlandet foretager retstridige Angreb paa den danske Stat, kunne ifalde Strafansvar, forsaavidt det specielle Straffebud ikke særligt udelukker det, jfr. f. Eks. § 106, 1ste Stk. Forudsætningen maa dog naturligvis her som altid være, at den paagældende Handling er retstridig, og ved de heromhandlede Forbrydelser vil Forholdet kunne stille sig saaledes, at en Handling foretaget af en Indlænding er retstridig og derfor strafbar, medens den samme Handling foretaget af en Udlænding maa anses for folkeretlig hjemlet og derfor straffri. I saa Henseende maa de folkeretlige anerkendte Regler være afgørende, jfr. ogsaa Udkastets § 12.

Endvidere henvises til Bestemmelsen i Udkastets § 93, hvorefter bl. a. ved de i dette Kapitel omhandlede Forbrydelser Hæfte i indtil 10 Aar kan idømmes i Stedet for Fængsel. Dette hænger sammen med, at Forbrydelser mod Statens Selvstændighed og Sikkerhed vel maa anses for meget alvorlige og derfor efter Omstændighederne ogsaa bør belægges med den strengeste Straf, men at paa den anden Side Bevæggrundene til Handlingen her kan være ideelle Hensyn, der ligger fjemt fra almindelige forbryderiske Tilbøjeligheder. Det vil derfor være rimeligt, at der i saadanne Tilfælde haves Adgang til en Straf, der antager Karakter af en »custodia honesta.«

Endelig bemærkes, at det til Fuldbyrdselsmomentet af adskillige af de herhenhørende Forbrydelser ikke kan kræves, at Formålet skal være naaet. Ved direkte Angreb paa Statens Selvstændighed vilde det i saa Fald praktisk set ofte ikke være muligt at bringe Straffen for fuldbyrdet Forbrydelse til Anvendelse. Fuldbyrdselsmomentet bør derfor i saadanne Tilfælde rykkes frem, jfr. §§ 103—106. I andre Tilfælde begrundes Hensynet til at betrygge Statens Sikkerhed, at man som selvstændige Forbrydelser behandler visse Handlinger, der ikke nødvendigvis har Krænkelser af Statens Selvstændighed og Sikkerhed til direkte Formål, jfr. §§ 107—111. Ogsaa §§ 112—113 hører herhen. At den Omstændighed, at Fuldbyrdselsmomentet ved de nævnte Bestemmelser er rykket frem, ikke udelukker Forsøgsreglernes Anvendelse, fremgaar af disse Bestemmelser Formuleringsammenholdt med Keglerne i Kapitel 4, der ogsaa rammer Forberedelseshandlinger.

Med Hensyn til de enkelte Bestemmelser bemærkes:

§§ 103—105 angaar Handlinger, der har til Formål at angribe den danske Stats Eksistens eller Bestemmelsesfrihed eller udsætte denne for Fare.

§ 103 svarer til Straffelovens § 71. Genstanden for det retstridige Angreb er

her Statens Eksistens helt eller delvist. Den i § 71 fastsatte Begrænsning med Hensyn til Angrebshandlingen er ikke opretholdt; men i Overensstemmelse med T. U. er opstillet den Begrænsning, at Handlingen skal gaa ud paa at bevirke Angreb paa Statens Eksistens ved Magtanvendelse eller Trusel herom. Som anført i T. U. Mot. S. 118 maa det antages, at det kun er Angreb iværksat ved disse Midler, der kan medføre en saadan Fare for Statens Selvstændighed og Integritet, at der er Trang til det i en særlig streng Straffebestemmelse liggende Væm.

§ 104 angaar Krænkelser af Statens internationale Bestemmelsesfrihed som suveræn Stat. Reglen svarer til Straffelovens § 72 og forudsætter ligesom denne, at den skyldige træder i Forbindelse med en anden Stats Regering for at fremkalde Krig eller andet Indgreb i Statens Selvbestemmelsesfrihed. Som anført i T. U. Mot. S. 118 antager Handlingen først derved en saadan farlig Karakter, at det er naturligt at anvende den strenge for fuldbyrdet Forbrydelse foreskrevne Straf. Saa længe det ikke er kommet dertil, maa Straffen for Forsøg eller efter Omstændighederne en Henførelse under § 105 anses fyldestgørende.

§ 105 angaar visse for Statens Sikkerhed farlige Handlinger, der ikke omfattes af §§ 103 og 104 eller af disse i Forbindelse med Forsøgsreglerne. Bestemmelsen svarer til Straffelovens § 73. Ligesom i denne er det som Betingelse foreskrevet, at Faren skal være fremkaldt ved en offentlig Udtalelse, men i Modsætning til K. U. 1912 (jfr. dennes Mot. S. 143) og T. U. (jfr. Mot. S. 118—119) har Kommissionen ikke foreslaaet opstillet yderligere Betingelser med Hensyn til Udtalelsernes Indhold. Den yderligere fornødne Begrænsning vil efter Kommissionens **Opfattelse følge** af, at der til Forbrydelsen kræves Forsæt, d. v. s. at de fjendtlige Forholdsregler m. v. er tilsigtede eller Faren for dem bevidst.

Efter Formuleringen af § 73 i nu-gældende Straffelov, jfr. Ordene »ud-

taler sig for», »virker for at fremkalde«, er det tvivlsomt, om Bestemmelsen omfatter det Tilfælde, at Gerningsmanden har været sig bevidst, at Udtalelsen vil fremkalde Fare for fjendtlige Forholdsregler m. v., men ikke har tilsigtet at fremkalde disse. Man har derfor ligesom i T. U. § 99 givet Paragrafen en anden Formulering, saaledes at det bliver utvivlsomt, at den blotte Fremkaldelse af den nævnte Fare med Bevidsthed om, at Udtalelsen er egnet til at fremkalde Faren, som selvstændig fuldbyrder Forbrydelse falder ind under Bestemmelsen ved Siden af Tilskyndelsen. Derfor ligger der ikke i Ordene »fremkalder Fare for« nogen Begrænsning i Forhold til Straffelovens § 73.

Naar Forsæt kræves, vil Bestemmelsen efter Kommissionens Opfattelse ikke udstrække det strafbares Omraade udover, hvad der er rimeligt. Paa den anden Side mener man ogsaa, at de herunder faldende Handlinger kun bør straffes, naar Forsæt foreligger, og Kommissionen har ikke kunnet slutte sig til T. U., naar dette har foreslaaet Straf ogsaa for uagtsomme Handlinger af denne Art.

§§ 106 og 107 fastsætter Straf for de retstridige Handlinger og Undladelser, som er eller kan virke svækkende paa Statens Kampdygtighed under en forhaandenstående eller truende Krig.

§ 106 sammenfatter de i Straffelovens §§ 74 og 75 givne Bestemmelser. I Stedet for de i Straffeloven givne Opgreninger af Handlinger, der kan svække Statens Kampdygtighed, har Kommissionen fundet det naturligere, at der gives en almindelig Regel, der maa antages at ville omfatte alle de Handlinger, som der i saa Henseende kan være Grund til at belægge med Straf. De i Straffeloven opstillede Sondringer med forskellige Strafferammer har man heller ikke ment at burde opretholde.

§ 106, 1ste Stk. angaar kun danske Statsborgere, 2det Stk. omfatter derimod ogsaa Udlændinge. Dette beror paa, at det

uden Begrænsning er folkeretlig anerkendt, at en neutral Stats Undersaatter, der frivilligt gør Krigstjeneste for en anden Stat, ikke maa behandles ringere end den krigsførende Stats til den væbnede Magt hørende egne Undersaatter, jfr. Udtalelsen ovenfor Sp. 78. Dette gælder derimod i Almindelighed ikke Personer, der, uden at høre til en Stats Krigsmagt, yder denne Bistand eller skader en anden Stats Krigsmagt.

Med § 106, 2det Stk. maa jævnføres Bestemmelsen i Udkastets § 129, 2det Stk. Denne hører i Virkeligheden herhen, men er af praktiske Grunde knyttet til Reglen i § 129, 1ste Stk., jfr. herom Bemærkningerne ad § 129 (Sp. 237).

§ 107 fastsætter Straf for Kontraktmisligholdelse, naar Misligholdelsen finder Sted under Krig eller truende Udsigt dertil. En tilsvarende Regel findes ikke i nugældende Straffelov, men er optaget saavel i K. U. 1912 (§ 109) som i T. U. (§ 102). Kommissionen har ment, at de almindelige civilretlige Følger af Kontraktbrud under de anførte Forhold ikke vil give Staten tilstrækkelig Beskyttelse, og at det derfor vil være formaalstjenligt at have en Regel som den foreliggende. Hvis Handlingen er foretaget for Vindings Skyld, vil i Medfør af Udkastets § 53, 1ste Stk. Bøde kunne idømmes som Tillægsstraf.

Til Forbrydelsen kræves Forsæt. Kommissionen har i Modsætning til K. U. 1912 og T. U. ikke fundet det rigtigt ved denne Forbrydelse at straffe Uagtsomhed.

§§ 108—111 omhandler Angreb paa Staten, hvorved dens Retsforhold til fremmede Stater paavirkes og dens Rettigheder udsættes for Fare, men paa en anden Maade end i de foregaaende Paragrafer forudsat.

§ 108 Nr. 1 svarer til Straffelovens § 80. Kommissionen har dog ikke fundet Grund til at optage den der gjorte Sondring mellem den, der ifølge sin Embedsstilling har Adgang til at kende de paagældende hemmelige Underhandling, Raadslagninger

og Beslutninger, og den, der kun paa anden Maade har faaet Kundskab om dem. I Almindelighed vil den sidste vel være mindre strafskyldig end den første, forsaavidt som denne tillige krænker sin Embedspligt og den ham viste særlige Tillid, men dels vil der for hans Vedkommende kunne blive Spørgsmaal om Sammenstød af Forbrydelser, idet Forholdet efter Omstændighederne ogsaa vil falde ind under Udkastets § 144, 2det Stk, og dels vil den vide Strafferamme gøre det muligt at tage ethvert rimeligt Hensyn i saa Henseende ved Straffens Udmaalning.

§ 108 Nr. 2 træder i Stedet for Straffelovens § 81. Bestemmelsen beskytter Statens reelle Besiddelse af Dokumenter eller andre Genstande, som er af Betydning for Staten. Under »bortskaffer« indbefattes dels Tilegnelse af Dokument og deslige, der er i Statens Varetægt, dels Tilbageholdelse af Dokument o. s. v., som Staten har Krav paa at være i Besiddelse af. Ogsaa andre Genstande f. Eks. en Geværmodel vil kunne være af samme Betydning for Statens Sikkerhed som et Dokument, og Bestemmelsen omfatter derfor ogsaa saadanne Genstande.

§ 108 Nr. 3 svarer til Straffelovens § 79. Bestemmelsen forudsætter Forhandling med en fremmed Stat og en retstridig Tilidsættelse af Pligter under Forhandlingerne.

For de i § 108 under Nr. 1 og 2 nævnte Forhold er der i § 108, 2det Stk. fastsat Straf, hvis Handlingen foretages uagtsomt. I Overensstemmelse med det Princip, der er fulgt i dette Udkast, er Maksimum for Straffen for Uagtsomhed sat højere end Minimumsstraffen for den forsætlige Forbrydelse. Særlig ved de her omhandlede Forbrydelser vil Afgrænsningen mellem Forsæt og Uagtsomhed ofte være flydende.

For det i § 108 Nr. 3 omhandlede Forhold er der — ligesom i Straffelovens § 79 — kun fastsat Straf, naar der foreligger Forsæt.

I Forbindelse med disse Regler er i T. U. § 104 fastsat Straf for den, som under Krig eller truende Udsigt dertil giver offent-

lig Meddelelse om Krigsmagten eller om Krigsforetagender, naar Forbud derimod er udstedt. En tilsvarende Bestemmelse er optaget i K. U. 1912 § 111, 4de Stk. Kommissionen er med T. U., jfr. Mot. S. 121, enig i, at Strafbarheden, hvis en saadan Regel skal optages, bør betinges af, at Forbud mod Offentliggørelser af den paagældende Art er udstedt, fordi det ellers vilde være umuligt for Pressen at vide, hvad den ansvarsfrit kan meddele. Kommissionen har imidlertid ment, at en saadan Bestemmelse, hvortil intet tilsvarende findes i den gældende Straffelov, ikke bør optages i Straffeloven. Om der bliver Brug for saadanne Forbud vil i høj Grad bero paa de konkrete Omstændigheder, og disse vil ogsaa være bestemmende for, i hvilken Grad Staten maa antages at være interesseret i, at et eventuelt Forbud bliver overholdt. Kommissionen har derfor fundet det naturligere, at der eventuelt samtidig med Udstedelsen af saadanne Forbud, hvis de skulde blive nødvendige, gives Bestemmelser om Følgerne af, at Forbudet overtrædes.

§ 109 forbyder en Række forskellige Handlinger, hvis Udførelse kan indvirke skadeligt paa Statens militære Interesser. Der er her Tale om Handlinger, med Hensyn til hvilke Staten maa fordrø en saadan Agtpaagivenhed, at baade den forsætlige og uagtsomme Overtrædelse straffes. Tilsvarende Bestemmelser findes ikke i nugældende Straffelov, men Regler svarende til de i § 109 under Nr. 1 og 3 anførte er optagne i Lov Nr. 200, 9. September 1914.

§ 109 Nr. 1 svarer til Loven af 1914 Litra a, kun at der er taget det Forbehold, at de paagældende militære Anlæg ikke maa være almentilgængelige. En Bestemmelse svarende til § 109 Nr. 2 findes ikke i Loven af 1914, men dette maa antages at skyldes, at der under de da foreliggende Forhold ikke var Trang til en saadan Regel, og ikke en afvigende Opfattelse med Hensyn til Reglens Rigtighed. At militære Hemmeligheder bør nyde den Beskyttelse, som gives ved Reglerne i § 109 Nr. 1 og 2 er almindelig aner-

kendt. § 109 Nr. 3 svarer til Loven af 1914 Litra b; kun er det udtrykkeligt udtalt, at de paagældende Bestemmelser og Forbud skal være givne i Henhold til Lov. Det maa vel antages, at almindelige Bestemmelser og Forbud ikke kan udstedes uden i Henhold til en Lov, men man har fundet det rettest for at afskære enhver Tvivl udtrykkeligt at gøre Handlingens Strafbarhed afhængig af, at Lovhjemmel foreligger.

§ 110 gaar ud paa at yde saavel Danmark som fremmede Stater Værn mod Spionage paa dansk Omraade. En tilsvarende Bestemmelse findes ikke i nugældende Straffelov, men derimod i Lov Nr. 150, 2den August 1914 § 1. Efter de Erfaringer, der er indhøstede under Verdenskrigen, finder Kommissionen, at Bestemmelsen bør optages i Straffeloven, og under Hensyn til, at den omfatter Handlinger, der er af stor Farlighed for Staten, har man foreslaaet en væsentlig Skærpelse af den i Loven af 1914 fastsatte Straf.

§ 111 fastsætter Straf for den, der medvirker til Neutralitetskrænkelser mod den danske Stat fra en fremmed Magts Side. En tilsvarende Bestemmelse findes ikke i den nugældende Straffelov, men er optaget i Lov Nr. 149, 2den August 1914 § 1 Nr. 5. Saavel i K. U. 1912 som i T. U. — jfr. K. U. 1912 Mot. S. 149—150 og T. U. Mot. S. 121—122 — er der endvidere optaget Straffebestemmelser for den, der i Tilfælde af Krig, i hvilken den danske Stat er neutral, begaar en Række nærmere angivne Handlinger, der ifølge den hidtil gældende Folkeret har været ansete for stridende mod de Pligter, som paahviler en neutral Stat. Tilsvarende detaillerede Regler er optagne i Lov Nr. 149, 2. August 1914 § 1 Nr. 1—4. Kommissionen har dog ikke fundet det rigtigt at optage saadanne Bestemmelser i det foreliggende Udkast. Erfaringerne fra Verdenskrigen har vist, at det endnu efter Folkeretten er noget tvivlsomt, hvilke Forpligtelser Neutraliteten medfører. Man har derfor ment at burde lade det bero ved Op-

retholdelse af den anførte Lov af 1914. For Børgerne er det selvsagt af største Vigtighed at faa sikker Besked om, hvad der under saadanne Forhold er tilladt, og saafremt Spørgsmaalet atter skulde blive aktuelt, og Loven af 1914 ikke dækker den til den Tid indenfor Folkeretten herskende Opfattelse, vil en ny Lovbestemmelse være nødvendig. Paa samme Maade vilde Forholdet stille sig, hvis Bestemmelserne i Loven af 1914 blev optaget i Straffeloven, men at have en Bestemmelse staaende i Straffeloven, der muligt maa ændres i samme Øjeblik, der bliver Brug for dens Anvendelse, synes lidet heldigt. Derimod har man ment i Udkastet at burde optage en Bestemmelse svarende til § 1 Nr. 5 i Lov Nr. 149, 2. August 1914, da det ikke vil kunne være tvivlsomt, at det til enhver Tid bør være strafbart at medvirke til Neutralitetskrænkelser mod den danske Stat fra en fremmed Magts Side.

§§ 112 og 113 giver Bestemmelser om Handlinger, der indvirker forstyrrende paa Statens Sikkerhed, fordi det er Statens Pligt overfor fremmede Stater at beskytte dem mod de der omhandlede Angreb.

§ 112 giver Regler for Beskyttelse af fremmede Statsoverhoveder og fremmede Staters Sendebud mod personlige Krænkelser. Der paahviler Staten en international Forpligtelse i saa Henseende. Tilsvarende Regler findes i Straffelovens §§ 82 og 83, men de der opstillede Begrænsninger for Reglernes Anvendelse er udelatte som unaturlige. Kommissionen kan i saa Henseende henholde sig til, hvad der er anført i K. U. 1912 Mot. S. 150. I Modsætning til Straffeloven har Udkastet ikke opstillet særlige Strafferammer for disse Forbrydelser, men i § 112 er hjemlet Adgang til ved Forbrydelser mod Liv og Legeme, Forbrydelser mod den personlige Frihed og Freds- og Ærekrænkelser (Kapitlerne 25, 26 og 27) fakultativt at forhøje den der foreskrevne Straf med indtil det halve. Kommissionen er med K. U. 1912 og T. U., jfr. Mot.

S. 122, enig i, at der paa denne Maade **opnaas** en mere rationel Vurdering af **Straf**-skylden, hvorunder samtlige konkrete Forhold kan tages i tilbørlig Betragtning.

§ 113 beskytter den fremmede Stat mod upersonlige Fornærmelser. En paa **samme** Grundlag hvilende Bestemmelse findes i Straffelovens § 82 St. 4. Angaaende Bestemmelsen henvises til K. U. 1912 Mot. S. 151. Til det der anførte skal føjes, at det ofte vil være tvivlsomt, om internationale Hensyn i disse Tilfælde kræver Beskyttelse. Dette vil meget afhænge af de konkrete Omstændigheder i det enkelte Tilfælde. Kommissionen har derfor i Paragrafens 2det Stk. optaget en Bestemmelse om, at Paatale kun finder Sted, naar det forlanges af vedkommende fremmede Regering.

§ 114 stiller som Betingelse for Paatale af de i dette Kapitel omhandlede Forbrydelser, at dette paabydes af Justitsministeren. Da særlige navnlig ogsaa internationale Hensyn ofte vil være bestemmende for, om Paatale skal finde Sted, er det fundet naturligt, at Spørgsmaalet om Paatale i disse Tilfælde afgøres af den øverste Paatalemyndighed. Endvidere er det udtalt, at Forbrydelserne i alle Tilfælde er Genstand for offentlig Paatale. Man har herved udtrykkeligt villet fastslaa, at ogsaa simple Legemskrænkelser og **Ærefornærmelser**, der ifølge Udkastets § 222, 4de Stk. og § 249 er Genstand for privat Paatale, vil være at forfølge efter Straffeprocessens Regler, naar Forbrydelserne falder ind under Bestemmelserne i Udkastets § 112.

13de Kapitel.

Forbrydelser mod Statsforfatningen og de øverste Statsmyndigheder.

Overskriften over dette Kapitel dækker ikke fuldt ud over Indholdet. Foruden Angreb paa Statsforfatningen og paa de øverste Statsmyndigheders fri Udøvelse af deres

Virksomhed omhandler Kapitlet dels visse Angreb paa Medlemmer af Kongehuset og dels Forbrydelser med Hensyn til den fri Udøvelse af de statsborgerlige Rettigheder. En Overskrift, der fuldt ud skulde dække Indholdet, vilde imidlertid blive ret vidtløftig, og Kommissionen har derfor ment at burde nøjes med den foreslaaede Overskrift, der dog angiver de vigtigste i Kapitlet omtalte Forhold.

Angaaende de enkelte Bestemmelser bemærkes:

§ 115 svarer til Straffelovens § 85, 2det og 3die Stk. og § 86.

Den bestaaende Statsforfatning kan krænkes enten derved, at Forfatningen omstyrtes eller forandres paa ulovlig Maade, eller derved, at de ved Forfatningen hjemlede Statsmyndigheder hindres i den fri Udfoldelse af deres Virksomhed. Et Forsøg paa Statsomvæltning kan foreligge i Forbindelse med **Landsforræderi**, jfr. **forrige Kapitel**, eller i Forbindelse med Angreb paa Regentens Person (**Højforræderi**), jfr. den følgende Paragraf, men bortset herfra vil det navnlig kunne ske enten ved Oprør eller ved andre forfatningsstridige Midler, f. Eks. Forsøg paa at paavirke Lovgivningsmagten til at handle i Strid med Forfatningen. § 115, 1ste og 2det Stk. rammer disse to Maader, paa hvilke Forbrydelsen i Almindelighed vil foreligge.

I Paragrafens 1ste Stk. er det — i Modsætning til Straffelovens § 85, 2det Stk. - fundet overflødigt udtrykkeligt at nævne »den bestaaende Tronfølgeorden« ved Siden af »Statsforfatningen«, da Tronfølgeordenen ifølge Grundlovens § 1 er en Del af Statsforfatningen. Kommissionen har derhos fundet det rigtigt sammen med »Statsforfatningen« at nævne »den lovlige Samfundsorden«. Til Begrundelse heraf anføres, at Oprørsbevægelser under de bestaaende fri Forfatninger ikke saa meget rettes mod Statens Forfatning som mod selve Statsmagten. For saadanne Bevægelser bliver det, hvis Statsmyndigheden og den Sam-

fundsorden, hvorpaa den bygger, omstyrtes, af mindre Betydning, om ogsaa Statsforfatningen formelt forandres; men et saadant Angreb truer hele Samfundet i mindst samme Grad som det **Oprør**, der er rettet mod den bestaaende Forfatning.

§ 116 omhandler Angreb paa Regentens Liv. Den tilsvarende Bestemmelse i Straffelovens § 85, 1ste Stk. angaar kun Kongen, men Kommissionen mener, at samme Regel bør finde Anvendelse paa enhver, der fører Regeringen, hvad enten det er som Konge, Tronfølger eller Rigsforstander. Bestemmelsen er optaget i en særskilt Paragraf, fordi Angreb paa Regentens Liv ikke behøver at tilsigte eller at være forbundet med Angreb paa Statsforfatningen. — Straffen er i dette Tilfælde altid lovbestemt, nemlig Fængsel paa Livstid. At der til Forbrydelsens Fuldbrydelse ikke kræves, at Angrebet skal være lykkedes, følger af Formuleringen.

Straffelovens § 85, 1ste Stk. nævner ved Siden af »Livet«: »Friheden eller Tronen«. Disse Forhold er ikke medtaget i Udkastets § 116, da de i saa Henseende strafbare Handlinger falder ind under henholdsvis Udkastets § 117 og § 115.

§ 117 omhandler Angreb paa de øverste Statsmyndigheders fri Udøvelse af deres Myndighed. I nugældende Ret findes en tilsvarende Bestemmelse i Lov af 25. Februar 1871 § 1, der ændrer Straffelovens § 95.

Under de øverste Statsmyndigheder er henført Regenten d.v.s. Kongen eller Rigsforstanderen og Tronfølgeren eller Statsraadet, naar nogen af disse fører Regeringen, endvidere Rigsdagen og som Doms magtens øverste Indehavere Rigsretten og Højesteret. Derimod er Altinget ikke medtaget, da Island ved **Forbundsloven** af 30. November 1918 er bleven en fri og suveræn Stat, og om koloniale Raad bliver der ikke Tale, **efterat** de vestindiske Øer er overdraget til de amerikanske Forenede Stater.

§ 117, 1ste Stk. svarer til Bestemmelsen i Grundloven af 5. Juni 1915 § 42. Kommis-

sionen har ikke ment at burde indlade sig paa en nærmere Fortolkning eller Forklaring af Grundlovens § 42, idet der i saa Fald altid vilde kunne rejses Tvivl, om Forklaringen ikke indeholdt en Forandring i Grundloven og derfor var uden Betydning. Enhver saadan Tvivl har man ment bør undgaas, og det bør overlades til Domstolene at fortolke Grundlovsbestemmelsen, saaledes som den foreligger. Man har derfor ligesom Straffelovens § 95 optaget Bestemmelsen med samme Ordlyd, som Bestemmelsen har i Grundloven, idet man dog har bibeholdt den i nugældende Straffelov foretagne Rettelse af det formentlig ukorrekte Bindeord »og« mellem »Sikkerhed« og »Frihed« til »eller«. Da det i Grundloven benyttede Udtryk »Højforræderi« ikke svarer til noget i dansk Ret kendt Forbrydelsesbegreb, har man ligesom Straffeloven fastsat en nærmere bestemt Straf.

Reglen i § 117, 2det Stk. er derefter bestemt ud fra den Opfattelse, at der i den her omhandlede Relation bør gives de øvrige øverste Statsmyndigheder samme Beskyttelse, som ved Grundloven er givet til Rigsdagen.

I Forhold til nugældende Straffelov er Straffens Minimum sat op. Det maa vel erkendes, at der for den, der kun »adlyder en dertil sigtende Befaling«, vil kunne foreligge meget undskyldende Momenter, men Kommissionen har ment, at de Forhold, der her er Tale om at beskytte, er af en saadan Vigtighed, at Straffen ikke bør kunne gaa ned under Fængsel i 1 Aar.

§ 118 foreskriver i 1ste Stk. forhøjet Straf, naar Forbrydelser mod Liv og Legeme eller mod den personlige Frihed, eller Freds- og Ærekrænkelser (Kapitlerne 25, 26 og 27) begaas overfor Kongen, Tronfølgeren eller Rigsforstanderen, naar disse fører Regeringen. Forudsætningen er, at de foregaende Paragrafer ikke finder Anvendelse.

I 2det Stk. er hjemlet fakultativ Strafforhøjelse, naar de anførte Forbrydelser er begaaede mod Dronningen, Enkedronningen eller Tronfølgeren.

Bestemmelsen træder i Stedet for Straffelovens §§ 88—94. Kommissionen har ikke — som nugældende Straffelov — fastsat særlige **Straffebestemmelser** for disse Forbrydelser, men har dels begrænset det strafbares Omraade, idet Straf kun er foreskrevet for Handlinger, der ogsaa vilde være strafbare, hvis de var begaaede mod andre Personer, og dels har man i Stedet for at opstille nye Strafferammer fundet det naturligere at sætte Straffen i Forhold til den Straf, der er foreskrevet for Forbrydelsen, naar denne er begaaet overfor Personer, der ikke indtager nogen Særstilling. Herom henvises til, hvad der er bemærket ovenfor ad § 112. Det er dog, da det skønnes urigtigt at anvende Bødestraf i de i Paragrafens 1ste Stk. nævnte Tilfælde, tilføjet, at der her i intet Tilfælde kan anvendes lavere Straf end Hæfte.

§ 118 omfatter ikke de i **Straffelovens** § 94 nævnte Prinsker og Prinsesser. Efter Kommissionens Opfattelse vil de almindelige Bestemmelser i Udkastets Kapitler 25, 26 og 27 være fyldestgørende for disses Vedkommende. Naar man i § 118, 2det Stk. har nævnt Dronningen, Enkedronningen og Tronfølgeren, er herved ogsaa taget Hensyn til, at det vilde være lidet naturligt at lade Forbrydelser mod disse være Genstand for privat Paatale, jfr. Udkastets § 222, 4de Stk. og § 249. Følgen af, at Handlingerne falder ind under § 118, 2det Stk. vil, jfr. Udkastets § 121, blive, at Forbrydelsen i alle Tilfælde er Genstand for offentlig Forfølgning.

I Tilknytning til disse Regler er i K. U. 1912 og T. U. optaget en til nærværende Udkasts § 113 svarende Bestemmelse om Straf for upersonlig offentlig Forhaanelse af den danske Stat og dens Flag eller andet anerkendt Nationalmærke. Kommissionen har ikke ment at burde optage en saadan Bestemmelse i det foreliggende Udkast. En tilsvarende **Regel** findes ikke i nugældende **Straffelov**, og saavidt skønnes har dette ikke været følt som et Savn. Overfor fremmede Stater vil internationale Hensyn kunne

gøre sig gældende, indtil vil det derimod være nationale Følelser, der kan være Tale om at beskytte mod Krænkelser. Efter Kommissionens Opfattelse bør man her være varsom med at udvide det strafbares Omraade. Der vil her ofte mere være Tale om Krænkelse af Takt og god Tone end om Forbrydelser, og den **Fordømmelse**, der giver sig Udslag i den offentlige Mening, vil ofte her være mere effektiv og naturlig end en i Loven foreskreven Straf.

§§ 119 og 120 omhandler strafbare Handlinger, der er rettede mod offentlige Valg og Stemmegivninger. At Valg til det islandske Alting og til koloniale Raad ikke er medtaget følger af, hvad der er anført ad § 117 (Sp. 225).

§ 119 giver Regler for de **alvorligste** Angreb, nemlig Handlinger, der enten gaar ud paa at hindre, at de **paagældende** Valg finder Sted, eller at forvanske eller **forspilde** Valget, hvorved Resultatet bliver det samme, som om Valget ikke var foretaget. Tilsvarende Bestemmelser er i Straffeloven optaget i §§ 87, 113, 2det Stk. og 115, 1ste Stk. I Modsætning til Udtrykket i Straffelovens § 87 »søger at forhindre« bruges i § 119 Udtrykket »hindrer eller gør Forsøg herpaa«. Hensigten hermed er, jfr. T. U. Mot. S. 125, at fastslaa, at **Fuldbyrdelsesmomentet** her ikke er rykket frem, men at blot visse Forsøgshandlinger straffes lige med fuldbyrdet Forbrydelse, altsaa uden Adgang til Strafnedsættelse. Derved er det afgjort, at Reglen i Udkastets § 23 om Tilbagetræden fra Forsøg kan finde Anvendelse paa disse Forsøgshandlinger. Endvidere er efter »Raad« tilføjet »eller Myndigheder«, fordi det af saadanne Valg fremgaaede Organ **maaske** ikke altid kan betegnes som Raad.

I Klasse med Valg er i 2det Stk. stillet lovhjemlede umiddelbare Stemmegivninger i offentlige Anliggender. Som Eksempler herpaa kan nævnes Grundloven af 5. Juni 1915 med Ændringer af 10. September 1920 § 94, jfr. **Lov** Nr. 355, 23. Juni 1920 om Folkeafstemning i Anledning af Grundlovsforandringer, og **Lov** Nr. 294,

30. September 1916 om Folkeafstemning vedrørende Overdragelsen af de vestindiske Øer til de amerikanske Forenede Stater.

§ 120 giver Bestemmelser om en Række retstridige Handlinger, der kan forekomme i Forbindelse med de i forrige Paragraf nævnte Valg og Stemmegivninger, men som ikke behøver at have nogen Indflydelse paa Valgets Resultat. De hertil svarende Bestemmelser i nugældende Straffelov findes i §§ 113 --115, men Udkastet har paa flere Punkter udvidet og ændret de fastsatte Regler.

Under Nr. 1 fastsættes Straf for den, der uberettiget skaffer sig eller andre Adgang til at deltage i Afstemningen. Forbrydelsen vil navnlig kunne realiseres ved usande Foregivender eller ved Tilsnigelse, men Kommissionen har i Modsætning til T. U., jfr. Mot. S. 125, ikke ment at burde begrænse Reglen til disse Tilfælde. Forbrydelsen kan ogsaa tænkes realiseret paa anden Maade, og der skønnes ikke at være nogen Betænkelighed ved at overlade til Domstolene at afgøre, om Betingelserne for at anse Handlingen som retstridig er til Stede. Anderledes stiller Forholdet sig ved den under Nr. 2 givne Regel, der fastsætter Straf for retstridig Paavirkning. At der her bør sættes bestemte Grænser, kan ikke være tvivlsomt. Under en Valgkamp mellem Partierne vil der kunne benyttes Valgmidler, der er mer eller mindre forkastelige, f. Eks. »Valgløgne«, men Anvendelsen af Straf vil her ikke være paa sin Plads. Paa den anden Side vil der gives Tilfælde, hvor Straf ikke kan undværes. Kommissionen har begrænset Reglen til de Tilfælde, hvor Paa virkningen er sket ved ulovlig Tvang (Udkastets § 235), ved Frihedsberøvelse eller ved Misbrug af Overordnelsesforhold. Det sidste Forhold omfattes ikke af Bestemmelsen i Straffelovens § 113, jfr. Højesterets Dom af 15. Marts 1894 (H. R. T. 1894 S. 49, U. f. R. 1894 S. 393), men bør efter Kommissionens Mening medtages.

Til Forbrydelsens Fuldbrydelse kræves i dette Tilfælde ikke, at den paagældende er bleven bevæget til at stemme paa en vis

Maade eller til at undlade at stemme. Forbrydelsen er fuldbrydret, naar Gerningsmanden ved Anvendelse af de anførte Midler søger at formaa en Person hertil, og det følger heraf, at den Omstændighed, at Anvendelsen af disse Midler har været overflødig, fordi den forurettede alligevel vilde have stemt paa den tilsigtede Maade eller vilde have undladt at stemme, ikke udelukker, at Forbrydelsen er fuldbrydret, naar Gerningsmanden har været uvidende herom.

Nr. 2 angaar Paavirkning af den angrebnes Vilje med Hensyn til Valgets Resultat. Nr. 3 giver Regler for det Tilfælde, at Gerningsmanden ved Svig, uden den valgberettigedes Vidende og Vilje, hidfører et Resultat, der er i Strid med hans Hensigt. Som Eksempel paa Forhold, der falder ind under Bestemmelsen, kan, som i K. U. 1912 Mot. S. 155 anført, nævnes, at Gerningsmanden bilder Vælgeren ind, at Valget er afsluttet, eller mod bedre Vidende giver ham Instruktioner angaaende Udfyldningen af Stemmesedlen saaledes, at den enten bliver ugyldig eller bliver til Fordel for en anden Kandidat end den, Vælgeren vilde stemme paa. Reglen finder kun Anvendelse, naar der er anvendt Svig. Kommissionen er med T. U. jfr. Mot. S. 126 enig i, at det vil være betænkeligt af Hensyn til Vanskelighederne ved at finde den rette Afgrænsning at give Reglens Anvendelse et videre Omraade. For at Forbrydelsen i dette Tilfælde skal være fuldbrydret, maa Virkningen være indtraadt.

Nr. 4 og 5 giver Regler om aktiv og passiv Bestikkelse. Forbrydelsen er fuldbrydret, naar Bestikkelseshandlingen foreligger uden Hensyn til, om denne har haft nogen Betydning, eller om den paagældende vilde have forholdt sig paa samme Maade, selv om Bestikkelsen ikke forelaa.

Den foreslaaede Straf er noget strengere end den i Straffelovens § 114 foreskrevne. Dette er i Overensstemmelse med den Stilling, Udkastet ogsaa i andre Forhold indtager overfor Bestikkelse, og staar her særlig i Forbindelse med, at Udkastet ikke ligesom Straffeloven hjemler Fortabelse af Valgret som Straf.

§ 121 lader Paatalen af de i §§ 115-118 omhandlede Forbrydelser være afhængig af Justitsministerens Bestemmelse. Herom henvises til, hvad der er anført ad § 114 (Sp. 223). En lignende Regel findes nu i Lov af 25. Februar 1871 § 3, der ændrer Straffelovens § 97.

Endelig bemærkes, at ifølge Udkastets § 93 vil ogsaa ved de i dette Kapitel omhandlede Forbrydelser Hæfte indtil 10 Aar kunne idømmes i Stedet for Fængsel. Herom henvises til, hvad der er anført ad Kapitel 12 (Sp. 215).

14de Kapitel.

Forbrydelser mod den offentlige Myndighed.

§ 122. Angaaende denne Bestemmelse henvises til T. U. Mot. S. 127—130. Kommissionen er med K. U. 1912 og T. U. enig i, at der i Stedet for den i Straffelovens §§ 98—100 givne kasuistiske Opregning af de Personer, hvem den særlige Beskyttelse ydes, bør fastsættes et almindeligt Kendemærke, der i saa Henseende bliver afgørende. Endvidere er Kommissionen med Undtagelse af *Krabbe* med T. U. enig i, at K. U. 1912 i denne Retning gaar for vidt. Kommissionens Flertal kan i saa Henseende henholde sig til, hvad der er anført i T. U. Mot. S. 128. Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvor Grænsen bør sættes, mener Flertallet med T. U., at det naturligste vil være kun at give den særlige Beskyttelse til de Personer, hvem Udøvelse af en offentlig Myndighed tilkommer, enten saaledes at de kan optræde befalende overfor Borgerne, eller saaledes at det er overladt dem at træffe bindende Afgørelser eller at bringe disse eller Lovens almindelige Forbud eller Paabud til Udførelse. For disse Personers Vedkommende er der Trang til en særlig Beskyttelse, fordi deres Stilling medfører, at de i særlig Grad er udsatte for Angreb som de i Paragrafen

omhandlede, og fordi Hensynet til Ro og Orden i Samfundet kræver, at der ikke lægges disse Personer som Udøvere af Samfundsmagten indadtil Hindringer i Vejen for den fri Udøvelse af deres Tjeneste eller Hverv.

Paa den anden Side har Flertallet ikke fundet Grund til at gaa videre. Ganske vist vil der, naar Reglens Omfang bestemmes paa denne Maade, ske en Begrænsning i Forhold til den nugældende Straffelov. Naar der her i § 98 nævnes »Embedsmænd«, omfatter dette Udtryk ogsaa saadanne Personer, hvis Virksomhed alene — uden at give sig Udslag i Udøvelse af offentlig Myndighed overfor andre — bestaar i at opfylde det offentlige Pligter eller udøve dets Opgaver med Hensyn til de forskellige Statsformaal. Men ior disse mener man, at de almindelige Regler om Legemsfor nærmelser, Friheds- og Fredskrænkelser m. m. vil afgive tilstrækkeligt Værn, saa meget mere som de paagældende Virksomheder ofte ikke væsentligt adskiller sig fra tilsvarende Virksomheder af privat Karakter.

Et Mindretal (*Krabbe*) er ikke enig i den af de øvrige Medlemmer af Kommissionen foreslaaede Indskrænkning i den nu gældende Beskyttelse for Tjenestemænd i Funktion mod Forulempelser i Ord og Gerling og finder ikke, at de i K. U. 1912 §§ 134 og 139 foreslaaede Bestemmelser i denne Henseende gaar for vidt.

Det af Flertallet foreslaaede Kriterium: »Indehavelse af offentlig Myndighed«, er ikke klart, men den givne Definition heraf maa i hvert Fald udelukke en stor Del Stillinger, hvor der utvivlsomt er en ikke ringe Trang til den særlige Beskyttelse, og for hvis Vedkommende Praxis har anvendt Straffelovens §§ 98, 100 og 101. Hovedsagen er ikke just, at Krænkelserne belægges med særlig høj Straf, men at der **hjemles** offentlig Paatale og dermed eventuelt Adgang til Tilkaldelse af Politiets Bistand, og Henvisningen til Beskyttelse gennem de almindelige Regler om Legemsfor nærmelser, Ærefornærmelser m. v., er derfor ikke

fyldestgørende. At **Bestemmelserne**, som de er **affattede** i K. U. 1912, mulig vil komme til at omfatte Stillingen, hvor den almindelige Trang til særlig Beskyttelse er mindre, maa være uvæsentligt, **naar** det fastholdes, at Bestemmelsen kun angaar Forureligninger »under Udøvelsen af Hvervet eller i Anledning af dette«, og naar det tages i Betragtning, at Talen kun er om Handlinger, der i sig selv er retstridige og normalt strafbare efter andre Synspunkter.

Beføjelsen til at udøve offentlig Myndighed kan hvile enten paa Beskikkelse eller Valg; for at afskære enhver Tvivl har man fundet det rettest udtrykkeligt at udtale dette.

Som **Bestemmelsesmiddel** er anført »Vold eller Trusel om Vold«. Kommissionen er med T. U. enig i, at der paa dette Punkt ikke er nogen Grund til at ændre Straffeloven, jfr. dennes § 98. Forsaavidt Forbryderis antager Karakteren af en Frihedskrænkelser, har man med Hensyn til Fuldbrydelsermaaden ved Udtrykkene »søger at hindre . . . eller at tvinge« ligeledes bibeholdt Reglen i nugældende Straffelov. Derimod har man i Modsætning til denne — men i Overensstemmelse med T. U. — fundet det rettest foran Ordet »Tjenestehandling« at sætte Ordet »lovlig« for derved udtrykkeligt at tilkendegive, at kun Hindring af retmæssige Tjenestehandlinger er strafbar efter denne Bestemmelse. Dette er stemmende med den almindelige Opfattelse, hvorefter Nødværge er tilladt overfor uretmæssige Tjenestehandlinger.

I § 122, 2det Stk. er givet en Regel svarende til Straffelovens § 98, 2det Stk. I T. U. er det foreslaaet, at denne Bestemmelse skal udgaa. Til Støtte herfor er anført, at Bestemmelsen er overordentlig omfattende, idet den bl. a. ogsaa rammer den rent passive Modstand og derfor vil kunne finde Anvendelse paa Forhold, som det synes urimeligt at straffe. I Modsætning hertil maa Kommissionen med Undtagelse af *Torp* lægge Vægt paa, at Bestemmelsen

har vist sig at være praktisk, og Misbrug ses ikke at have fundet Sted. Af Formuleringen fremgaar ogsaa, at der kræves en Medvirken ved positive Handlinger, saaledes at den blotte Undladelse af at vise skyldig Lydighed ikke rammes af Bestemmelsen. I Praxis betvivles det heller ikke, at Undløben for ikke at blive anholdt og Undvigelse for ikke at blive ført i Arrest ikke er strafbar som »Hindring«. Naar Bestemmelsen forstaas paa denne Maade, vil den efter Flertallets Opfattelse ikke føre for vidt.

§ 122, 3die Stk. svarer til Straffelovens § 100, 2det Stk.

§ 123 giver særlige Regler for det Tilfælde, at de i § 122, 1ste Stk. nævnte Handlinger iværksættes ved Hjælp af Opløb. En tilsvarende Bestemmelse findes i Straffelovens § 103. Grunden til, at dette Forhold særlig fremhæves, er, at der ved Opløb optræder flere Personer, hvis Straf skyld kan være uensartet. § 123 sonder imellem Anstiftere, Ledere af Opløbet og Deltagere i dette. Anstifterne af Opløbet ifalder Strafansvar, selv om de ikke er til Stede under dette. For andre Deltagere end Ledere er det yderligere fastsat som en Betingelse for Strafansvar, at de ikke efterkommer Øvrighedens lovlig forkyndte Paabud til Mængden om at skilles. Det ligger i Formuleringen, at Paabudets Udstedelse ikke blot — saaledes som foreslaaet i K. U. 1912, jfr. Mot. S. 158 — er en objektiv Betingelse for, at Strafansvaret for Deltagerne kan indtræde, men at det er en subjektiv Betingelse for den enkeltes Strafansvar, at han er vidende om, at saadant Paabud er udstedt. Kommissionen er med T. U. jfr. Mot. S. 130—131 enig i, at der paa dette Punkt ikke er tilstrækkelig Grund til at fravige de almindelige strafferetlige Betingelser for Paadragselse af Strafskyld. Iøvrigt følger det af det almindelige Krav om Forsæt, at den paagældende for at falde ind under Bestemmelsen maa være vidende om, at Opløbet benyttes som Middel til at virke be-

stemmende paa den i § 122 angivne Maade. Med Hensyn til Formen for Paabudets For-kyndelse henholder Udkastet sig til de til enhver Tid gældende Regler, jfr. nu Lov 11. Februar 1863 § 12 og Lov 4. Februar 1871 § 10.

§ 124 svarer til Straffelovens § 101.

Nogen særskilt Regel svarende til Straffelovens § 102 er ikke givet, idet der ved det lave Straffeminimum er taget tilstrækkeligt Hensyn til saadanne Tilfælde.

§ 125 fastsætter Straf for den aktive Form af Bestikkelse. Reglen svarer til Straffelovens §§ 119 og 121 og er ligesom der begrænset til det Tilfælde, at Formaalet med Bestikkelsen har været at fremkalde en Krænkelse af Tjenestepligter. Kommissionen skønner ikke, at der foreligger nogen praktisk Trang til her at udvide det strafbares Omraade til — saaledes som der er foreslaaet i K. U. 1912 § 136 — ogsaa at omfatte Bestikkelse, der ikke har til Formaal at fremkalde en pligtstridig Handlemaade.

§ 126 træder i Stedet for Straffelovens § 108, men er mere vidtgaende, idet den omfatter alle tvangsanbragte Personer. Herunder indbefattes ikke blot fængslede, paa-grebne og **anholdte** Personer samt Personer, **overfor** hvem Sikkerhedsforvaring eller andre Sikkerhedsforanstaltninger (jfr. Udkastets Kapitler 8 og 9) er anvendt i Stedet for Straf, men ogsaa Personer, der er tvangs-anbragte ifølge en udenfor Straffeloven lig-gende Hjemmel, f. Eks. Lov Nr. 237, 12. Juni 1922 om **Værgeraadsforsorg**. Reglen vil derfor ogsaa kunne finde Anvendelse, naar det drejer sig om Børn og unge Personer, der er anbragte f. Eks. paa **Opdragelseshjem** eller i private Hjem. Ved Bestemmelsen overflødiggøres § 85 i den anførte Lov af 12. Juni 1922, og denne Lovbestemmelse er derfor ikke opretholdt.

De i Straffelovens § 108 optagne kvalificerede Tilfælde er derimod ikke medtagne,

da Udkastets § 122 i saa Henseende maa antages at yde tilstrækkeligt Værn.

§ 127 træder i Stedet for Straffelovens § 110. Bestemmelsens første Stykke er **delt** i to Afsnit, dels for skarpere at præcisere de forskellige Maader, hvorpaa Forbrydelsen kan begaas, og dels fordi man har ment at der ikke er Grund til at rejse Straffesag mod den, der hjælper en anden til at unddrage sig Forfølgning, naar det kun drejer sig om Forseelser. Derimod er der ikke fundet Grund til at begrænse Reglen under Nr. 2 paa samme Maade, da de der anførte Handlinger i sig selv indeholder et alvorligere Angreb paa Retsplejens Sikkerhed.

I § 127, 2det Stk. er det i Modsætning til nugældende Straffelov udtrykkeligt udtalt, at Straf ikke finder Anvendelse paa den, der foretager de i første Stykke nævnte Handlinger for at unddrage sig selv **fra** Forfølgning eller Straf. Dette har hidtil været antaget som noget, der fulgte af almindelige straffeprocessuelle Grundsætninger, men man har fundet det rigtigere at optage **en** Regel derom i Straffeloven.

Med Hensyn til Betydningen af Ordet **»nærmeste«** henvises til Udkastets § 3, Nr. 1.

Det i Straffelovens § 105 omhandlede Forhold, Borttagelse af offentlige Bekendtgørelser, hører efter sin Natur rettest **hjemme** blandt Forseelserne, og en hertil svarende Bestemmelse er derfor optaget i Udkast til Lov om Forseelser § 15. Derimod skønnes det i Straffelovens § 106 nævnte Forhold, Borttagelse eller Ødelæggelse af offentlig Segl eller Mærke, at være af saa alvorlig Natur, at det rettest bør henregnes blandt Forbrydelserne. En hertil svarende Bestemmelse er derfor optaget i § 128.

§ 129 træder i Stedet for Straffelovens §§ 77 og 78. I nugældende Straffelov er **Be**stemmelserne opført i 9de Kapitel, der handler om Forbrydelser mod Statens udvortes Sikkerhed og Selvstændighed. **Fø**rsaa\ldt Handlingerne foretages under Krig

eller truende Udsigt hertil, maa de ogsaa siges rettelig at høre hjemme her, — jfr. Bemærkningerne ovenfor Sp. 217—218 ad § 106 — idet Handlingerne da vil medføre en Svækkelse af Statens Modstandsevne overfor den fremmede fjendtlige Stat. I Fredstid maa Handlingerne derimod rettest opfattes som Forbrydelser mod den offentlige Myndighed. Da Forbrydelserne imidlertid maa antages oftest at ville komme til at foreligge i Fredstid, altsaa som Forbrydelser mod den offentlige Orden, og da Kommissionen har fundet det upraktisk at optage to efter deres Indhold iøvrigt ensartede Regler, den ene i dette Kapitel gældende for Fredstid, og den anden i Kapitel 12 gældende for Forholdene under Krig, har man samlet Bestemmelserne paa dette Sted, idet man i 1ste Stk. har givet en Regel gældende for Fredstid og i 2det Stk. har fastsat en skærpet Straf, hvis Handlingerne foretages under Krig eller truende Udsigt dertil.

Med Hensyn til Bestemmelsens Indhold bemærkes, at den omfatter dels Unddragelse fra Værnepligtens Opfyldelse, dels Tilskyndelse af militære til Ulydighed mod tjenstlige Befalinger. Det tilsigtes ikke hermed at gøre nogen Ændring i den militære Straffelovs Bestemmelser med Hensyn til indkaldte værnepligtige. Kommissionen er med T. U. jfr. Mot. S. 132 enig i, at der ikke er Grund til at give Bestemmelsen et videre Omfang.

Det er en Selvfølge, at ved »tjenstlige« Befalinger sigtes kun til saadanne, der lovlig gives i den militære Tjenestes Medfør.

Naar denne Paragraf hjemler Straf ogsaa paa den udenforstaaende »civile«, der medvirker til Forbrydelsen, skyldes dette, at man har fundet det rigtig udtrykkeligt at fastslaa, at den civile Medhjælper i disse Tilfælde vil være at straffe efter den civile og ikke efter den militære Straffelov.

§ 130 svarer til Straffelovens § 107, dog at den i § 107 fastsatte Begrænsning er udeladt. Straffens Maksimum er sat højere end i § 107. Der er herved tænkt paa de Tilfælde, hvor Gerningsmanden har handlet

for at skaffe sig eller andre en uberettiget Fordel eller for at skade nogen, men Kommissionen har ikke ment som K. U. 1912 og T. U. at burde begrænse Anvendelse af forhøjet Straf til disse Tilfælde, men har hjemlet Anvendelse af Fængsel indtil 2 Aar i Almindelighed »under skærpende Omstændigheder«.

Med Bestemmelsen maa sammenholdes § 7 i Udkast til Lov om Forseelser. § 130 er en kvalificeret Form af den der omhandlede Lovovertrædelse, idet § 130 forudsætter ikke blot, at Gerningsmanden giver sig ud for at have en offentlig Myndighed, som han ikke har, men tillige, at han udøver denne Myndighed overfor andre, og dermed griber ind i disses Retssfære. Forseelseslovens § 7 angaar derimod det mere politimæssige, at en Person overfor Omverdenen giver sig ud for at have en offentlig Myndighed, som han ikke har, uden at han dog udøver denne Myndighed overfor andre.

15de Kapitel.

Forbrydelser mod den offentlige Orden og Fred.

Kun alvorligere Krænkelser af den offentlige Orden og Fred kan betegnes som Forbrydelser, og kun saadanne er optaget i dette Kapitel. Nogle mindre alvorlige Lovovertrædelser af denne Art er optaget i Udkastet til Lov om Forseelser, se saaledes §§ 17. 18 og 19. og ved Siden heraf findes i Politivedtægterne Bestemmelser for de herunder hørende mindre Retsforstyrrelser. Disse sidste er i Almindelighed ikke berørt af de Bestemmelser, der er optaget i de af Kommissionen udarbejdede Udkast.

Angaaende de enkelte Bestemmelser bemærkes følgende:

§ 131 giver Regler om Opløb. Bestemmelsen træder delvis i Stedet for Straffelovens § 104, idet man ved Affattelsen har

søgt at undgaa de Tvivl, som denne Paragraf frembød. I Stedet for Straffelovens Udtryk »en paa offentlig Sted forsamlet Mængde« har man brugt det i Grundloven 5. Juni 1915 § 87 benyttede Udtryk »Opløb«. I 1ste Stk. er Forbrydelsen bestemt derhen, at fremkalde Opløb med det Forsæt at øv eller true med Vold paa Person eller Gods. Naar dette Forsæt er til Stede, foreligger der en alvorlig Krænkelser af den offentlige Orden og Fred. Hvor dette Forsæt derimod mangler, vil Fremkaldelse af Opløb kunne være en Overtrædelse af en Politivedtægts Bestemmelse men intet videre. Paatænkes Opløbet benyttet som Angreb mod offentlig Myndigheds Udøvelse, antager Forbrydelsen en kvalificeret Form og falder ind under Bestemmelsen i Udkastets § 123.

Ligesom i Udkastets § 123 sondres der i § 131 mellem Anstiftere, Ledere og Deltagere i Opløbet. For Deltagere er Strafbarheden ligesom i § 123 gjort afhængig af, at der fra Øvrighedens Side er udstedt et lovlig forkyndt Paabud til Mængden om at skilles, og at de skønt bekendt med dette Paabud undlader at efterkomme det. Med Hensyn til hvad der udkræves til lovlig Forkyndelse henvises til Grundloven 5. Juni 1915 § 87 og Lov 11. Februar 1863 § 12.

§ 131, 3die Stk. fastsætter kvalificeret Straf for det Tilfælde, at der under et Opløb begaas nogen under dets Formaal hørende Forbrydelse. For Deltagerne i Opløbet er det, naar de ikke er Anstiftere eller Ledere, en Betingelse for Anvendelsen af den kvalificerede Straf, at de foruden at deltage i Opløbet tillige har deltaget i Udøvelsen af den paagældende Forbrydelse. Naar dette ikke har været Tilfældet, maa den i 1ste Stk. fastsatte Straf anses for fyldestgørende.

Endelig bemærkes, at man har fundet det rettest i § 131 i Slutningen at tage et Forbehold »forsaavidt Forbrydelsen ikke efter sin Beskaffenhed medfører højere Straf.« Et saadant Forbehold er ellers ikke optaget i dette Udkast eller i Udkastet til Lov om Forseelser. Det er nemlig en Selvfølge, at en Handling, der falder ind under forskellige Straffebestemmelser, vil kunne straffes

efter den Bestemmelse, der hjemler den højeste Straf. Naar det anførte Forbehold desuagtet undtagelsesvis er optaget paa dette Sted, skyldes det, at man ellers muligt vilde betragte § 131, sidste Stk. som givende udtømmende Regler for det Tilfælde, at der under et Opløb blev begaaet Forbrydelser, der henhører under Opløbets Formaal.

I Forbindelse med § 131 foreslaar et Mindretal (*Krabbe* og *Olrik*) optaget en ny Paragraf saalydende:

»Den, som uden derved at have forskyldt højere Straf, offentlig tilskynder til Forbrydelse, straffes med Hæfte eller med Fængsel indtil 2 Aar.«

Flertallet (*Glurbo*, *Goll*, *Johansen* og *Torp*) fraraader, at en saadan Bestemmelse optages.

Flertallet kan i det væsentlige henholde sig til, hvad der i saa Henseende er anført i T. U. Mot. S. 133-134. En tilsvarende Bestemmelse findes ikke i nugældende Ret og har saavidt skønnes ikke været savnet.

Efter Flertallets Opfattelse vil en Bestemmelse som den anførte dels være overflødig, idet de almindelige Regler om Forsøg, jfr. Udkastets § 22, ogsaa maa antages at kunne finde Anvendelse, naar der foreligger en Henvendelse til (Anstiftelse af) en ubestemt Kreds af Personer, jfr. H. R. T. 1873 S. 213, U. f. R. 1873 S. 879, hvorved erindres, at Udkastet i Modsætning til de fleste fremmede Love og Udkast — saaledes ogsaa norsk Straffelov — straffer ogsaa den mislykkede Anstiftelse, og dels har man fundet det betænkeligt at optage en saadan Bestemmelse, fordi det kan befrygtes, at den under ekstraordinære Forhold kan misbruges til at hindre den fri Diskussion om offentlige Anliggender.

Mindretallet skal heroverfor bemærke, at de af Flertallet fremførte Betæneligheder kunde have deres Berettigelse, saafremt der her var Spørgsmaal om en Bestemmelse som den, der var foreslaaet i

K. U. 1912 § 143. Men herom er der ikke Tale. Mindretallets Forslag har væsentligt beskaaret hint Forslag og indskrænket sig til at optage en Bestemmelse om offentlig Tilskyndelse til Forbrydelser. Intet Samfund, der ikke har opgivet sig selv, vil kunne finde sig i saadanne. **Henvisningen** til Reglerne om Anstiftelse eller Forsøg herpaa er ikke altid rammende, fordi de Tilskyndelser, hvorom der her er Tale, hyppigt ikke er rettet paa denne eller hin konkrete Forbrydelse, men holdes i en saadan Almindelighed, at vel det unge Brushoved, der fulgte Opfordringen og begik denne eller hin Forbrydelse, rammes af Straffeloven, men »Anstifteren« gaar fri. Dette bør ikke kunne ske. Ikke mindst de sidste Aars urolige Tider har frembudt adskillige Tilfælde Verden over, hvor der offentlig er fremsat almindelig holdte Opfordringer til Mord, Brandstiftelse og Plyndringer, som det for ethvert ordnet Samfund — ligegyldigt af hvilket politisk Synspunkt Regeringsmagten er baa- ret — maa være af yderste Vigtighed at kunne **imødega**a med Kraft, men hvorved de konkrete Betingelser for Anvendelse af Reglerne om Forsøg paa Anstiftelse dog ingenlunde behøver at foreligge. Her er **ingen** virkelig Modsætning mellem Borgernes og Samfundets Interesser. Mindretallet er sig bevist, at Paragrafen i den begrænsede Skikkelse, Mindretallet foreslaar, ikke **frem-**byder noget, der kan være til Hinder for Borgernes fulde Bevægelsesfrihed paa et hvert lovligt Omraade.

En lignende Bestemmelse som den af Mindretallet foreslaaede er optaget i samtlige nyere tyske Udkast, det schweiziske Udkast af 1908 § 184 og 1918 § 225, og en til K. U. 1912 § 143, 1ste Stk. svarende, altsaa betydelig videregaaende, Bestemmelse findes i Norsk Straffelov § 140.

§ 132 giver strafferetlig Beskyttelse for den Borgerne ved § 86 i Grundloven af 1915 hjemlede Forsamlingsret. En tilsvarende Bestemmelse findes ikke i nugældende Ret. Kun findes i Straffelovens § 157 fastsat Straf

for den, der ved Vold eller Trusel om Vold forhindrer Afholdelsen af Gudstjeneste eller anden offentlig kirkelig Handling. Denne Regel er opretholdt, idet Gudstjeneste og anden offentlig kirkelig Handling selvfølgelig falder ind under Ordene i § 132 »lovlig offentlig Sammenkomst«, men Reglen er udvidet til at gælde enhver lovlig offentlig Sammenkomst. Øjemedet med Sammenkomsten — om det har været for at drøfte et alment Anliggende eller i anden Anledning, f. Eks. for at afsløre et **Mindesmærke**, fejre en national Begivenhed eller lignende — har man ment maa være uden Betydning. I alle Tilfælde, hvor der er Tale om en lovlig offentlig Sammenkomst, bør det efter Kommissionens Opfattelse være strafbart at hindre dens Afholdelse.

Er der ikke Tale om offentlige Sammenkomster, men f. Eks. om private Foreningers ikke offentlige Møder, maa det antages, at Bestemmelserne om Krænkelse af Husholdningen eventuelt i Forbindelse med Bestemmelserne om **Legemsangreb**, ulovlig Tvang etc. maa være fyldestgørende.

Naar der alene er Tale om Forstyrrelse af en offentlig Sammenkomst, har man ikke fundet det rigtigt at optage nogen almindelig Straffebestemmelse i de foreliggende Udkast. Kun ved Forstyrrelse af Gudstjeneste er Forholdet gjort strafbart som en Forseelse jfr. **Forseelseslovens** § 19.

§ 133 giver i 1ste og 2det Stk. en Bestemmelse, hvortil ingen tilsvarende findes i nugældende Straffelov. Om Bestemmelsen henvises til K. U. 1912 Mot. S. 174-176 og T. U. Mot. S. 136, hvortil skal føjes:

I en Række Tilfælde medfører Beruselse erfaringsmæssigt en særlig Fare for Tilføjelse af Retskrænkelser. Naar der er Tale om Personer, der har Ansvar for andres Person eller Gods, f. Eks. som Kusk, Chauffør, Skibsfører o. s. v., indeholder Rusen endvidere en Krænkelse af et særligt Pligtforhold og faar derved en mere graverende Karakter. Kommissionen har ment, at der her er Trang til

præventive Forholdsregler, saaledes at Straf-ansvar paadrages, selv om ingen Skade er sket. For at Reglen ikke skal blive for vidt-gaaende, er Strafbarligheden dog begrænset til de **Tilfælde**, hvor den paagældende **forsætlig** eller ved grov Uagtsomhed har hensat sig i den berusede Tilstand, og hvor han i denne Tilstand udsætter andres Person eller betydelige Formueværdier for Fare.

I gældende dansk Ret har Betragtninger som de anførte faaet Udtryk indenfor et specielt **Omraade**, nemlig i Lov om Motor-køretøjer m. m. af 20. Marts 1918, jfr. nu Lov Nr. 270, 6. Maj 1921 og Bkg. Nr. 320 af s. D., se navnlig § 32, hvorefter der er fastsat Straf for den, der i beruset Tilstand har ført Motorkøretøj, selv om han ikke har gjort sig skyldig i anden Overtrædelse af Loven.

§ 133, 3die Stk., træder i Stedet for Reglen i midlertidig Straffelov 1911 § 6, 2det Stk. I Forhold til den der fastsatte Straf har man fundet det naturligt at skærpe Straffen noget, for at det paagældende **Paa-læg** kan virke med fornøden Effektivitet.

§ 134 træder i Stedet for Straffelovens § 158. Kommissionen har anset det for ret-test at beholde det i nugældende Straffelov benyttede Udtryk »Gravfreden«, der klart tilkendegiver, at der her er Tale om en Forbrydelse mod den offentlige Orden og Fred. I Klasse med Krænkelse af Gravfreden har man som en ny Bestemmelse i dansk Ret stillet, at nogen gør sig skyldig i usømmelig Behandling af Lig. Kommissionen har ikke som K. U. 1912 § 161 og T. U. § 134 anset det nødvendigt at specificere, hvilke Handlinger der siges til. Efter Kommissionens Opfattelse falder under Bestemmelsen enhver Handling, der krænker Freden for den afdødes Legeme eller legemlige Rester eller Stedet, hvor disse er anbragt. Ved den skete Tilføjelse er præciseret, at det ikke er afgørende, om Liget er i nogens Varetægt. Bestemmelsen finder f. Eks. **ogsaa** Anvendelse paa Strandvaskere. Freden for den afdødes Eftermæle er derimod særlig beskyttet ved Bestemmelsen i Udkastets § 248.

Gravfreden er ikke bunden til Forud-sætninger om Jordfæstelse paa Kirkegaard eller lignende. Urner med Afdødes Aske maa saaledes i lige Grad nyde **Beskyttelse** efter Bestemmelsen. Endvidere er Bestem-melsen anvendelig ikke blot overfor Mis-handling af eller forargelige Raaheder overfor et Lig, men ogsaa overfor Forstyrrelser, Beskædigelser eller Ødelæggelse af Grav-stedet eller Stedet, hvor Askeurner er an-bragt, og overfor Forstyrrelser af Mindes-mærker anbragte paa de anførte Steder. I disse sidste Tilfælde vil dog efter Omstæn-dighederne de strengere Bestemmelser i Ud-kastets §§ 178 og 265 komme til Anvendelse.

Efter § 134 har et Mindretal (*Goll og Olrik*) foreslaaet optaget en Bestemmelse svarende til Straffelovens § 156 af følgende indhold:

»Den, som **offentlig** driver Spot med eller forhaaner noget her i Landet lovligt bestaa-ende **Religionssamfunds** Troselærdomme eller Gudsdyrkelse, straffes med **Bøde** eller Hæfte.«

Et Flertal (*Glarbo, Johansen, Krabbe og Torp*) mener, at en saadan Bestemmelse ikke bør optages.

Til Grund for **Flertallets** Opfattelse lig-ger den Betragtning, at det ikke er natur-ligt at beskytte de her i Landet lovligt be-staaende Religionssamfunds Troselærdomme eller Gudsdyrkelse mod Spot eller Forhaa-nelse ved Straffebestemmelser. Hvor paa dette Omraade Grænserne for Ytrings-friheden overtrades paa usømmelig Maade, er den Fordømmelse, der finder Udtryk i den offentlige Menings Dom, en langt mere effektiv og langt naturligere Reaktion end Anvendelse af Straf. Hos de Personer, for hvem den religiøse Følelse har Værdi, vil der formentlig i Almindelighed ikke være noget Ønske om Anvendelse af Straf overfor **blas-femiske** Udtalelser eller Handlinger, og for de Personer, for hvem den religiøse Følelse, der tilsigtes beskyttet, er fremmed, vil An-vendelse af Straf i Almindelighed føles som en Urimelighed, der ægger til Modsigelse.

Mindretallet mener, at der overfor Handlinger af denne Art, Spot og Haan, altid, hvad enten det er selve den enkeltes religiøse Følelse, der er Genstand for Krænkelser eller ikke, vil være en levende Fornemmelse af det usømmelige i en saadan Fremfærd, og at det ikke er uden Værdi, at denne Usømmeligheds Striden mod Samfundets Interesser markeres gennem Adgangen til at lade den paadrage Straf i alvorlige Tilfælde. I saa Henseende har Mindretallet gjort den væsentlige Begrænsning i den gældende Ret, at kun offentlig fremsatte Ytringer af denne Art rammes. Hos talrige Mennesker, baade indenfor og udenfor de enkelte Trossamfund, vil det være stødende for Følelsen, om Staten ikke overfor saadanne Overtrædelser af **Sømmelighedsgrænsen** træder til med sin bestemte Misbilligelse. Der er her Tale om en Fredskrænkelser, der til en vis Grad kan minde om de Fredskrænkelser, som § 134 optager til strafferetlig Behandling. Nogen Fare for derved at ramme Udtalelser af Tvivl eller Kritik foreligger ikke, naar der gives Paragrafen den her foreslaaede Form, der stemmer med Straffelovens.

§ 135 træder i Stedet for Straffelovens § 109. Kommissionen har dog ment at burde udvide denne Bestemmelse saaledes, at den finder Anvendelse ikke blot, hvor der er Tale om de groveste Statsforbrydelser og Forbrydelser, der **medfører** Fare for Menneskers Liv, men ogsaa hvor Forbrydelsen medfører Fare for andres Velfærd eller for betydelige Samfundsværdier, hvorved ikke i første Bække er tænkt paa økonomiske Værdier, men navnlig paa ideelle Værdier, naar der knytter sig en Samfundsinteresse til deres Bevarelse, **saasom** Musæer og Biblioteker. Man skønner ikke, at der gaas for vidt, selv om det straffares Omraade bestemmes paa denne Maade. For det første følger det af Bestemmelsen i Udkastets § 19, at der skal være handlet forsætligt. Af Ordet »Forbrydelse« vil dernæst følge, at Bestemmelsen ikke finder Anvendelse paa Forseelser. Fremdeles er det

en Betingelse, at den paagældende har været vidende om, at en saadan Forbrydelse tilsigtedes begaaet. En blot Formodning i saa Henseende vil ikke være tilstrækkelig. Endelig foreligger der ikke nogen ubetinget Forpligtelse til at foretage Anmeldelse til Øvrigheden. I alle Tilfælde, hvor Forbrydelsen eller dens Følger kan forebygges ved andre Midler, er det tilstrækkeligt at anvende disse. Og naar den paagældende for at hindre, at Forbrydelsen kommer til Udførelse, har handlet saaledes, som en forstandig Mand vilde handle i den paagældende Situation, vil han ikke kunne idømmes Straf, selv om Forbrydelsen alligevel fuldbyrdes.

Det er dernæst en Betingelse, at den Forbrydelse, der skulde forebygges, bliver begaaet eller forsøgt. Straffeloven opstiller i § 109 som Betingelse, at Forbrydelsen »kommer til Udførelse«, og efter Motiverne S. 86 skal disse Ord **forstaas** saaledes, at det er en Betingelse, at den paagældende Forbrydelse er »om ikke just fuldbyrdet, saa dog ialtfald begyndt at iværksættes.« Bestemmelsen skulde derimod ikke komme til Anvendelse, hvor der kun forelaa en Forberedelse af eller et fjernere Attentat paa Forbrydelsen. Kommissionen har fundet det rigtigere at lægge afgørende Vægt paa, om Forbrydelsen er begaaet eller forsøgt. Praktisk set vil der dog formentlig ikke blive Spørgsmaal om at lade Reglen komme til Anvendelse, naar der kun foreligger fjernere forberedende Handlinger, men det Skon, der her maa udøves, er det formentlig ikke betænkeligt at overlade til **Paatalemyndighederne**.

At Gerningsmanden til den Forbrydelse, der skal forebygges, ikke kan straffes, f. Eks. paa Grund af **Utilregnelighed**, bliver uden Betydning. Kommissionen kan slutte sig til, hvad der i saa Henseende er anført i T. U. Mot. S. 137, men udtrykkeligt at udtale dette i Lovteksten hav man **fundet** overflødigt.

Endelig er i § 135, 2det Stk. optaget en Bestemmelse svarende til, hvad der i saa Henseende er bestemt i Straffelovens § 109 om Straffrihed i Tilfælde, hvor Foretagelse

af Forebyggelseshandlinger for den paagældende selv eller hans nærmeste vilde medføre Fare for Liv, Helbred eller Velfærd. Under »Velfærd« er indbefattet, at Forebyggelseshandlerne for den paagældende selv eller hans nærmeste vil medføre Fare for Tiltale for den paagældende Forbrydelse eller for Tab af borgerlig Agtelse.

Angaende Forstaaelsen af Ordet »nærmeste« henvises til Udkastets § 3 Nr. 1.

I **Forbindelse** med denne Bestemmelse henvises til Udkast til Lov om Forseelser § 36.

§ 136. Ligesom **Borgerne** ifølge § 135 i visse Tilfælde er pligtige til at være positivt virksomme for, at en Forbrydelse ikke bliver begaaet, saaledes findes det ogsaa rimeligt, at de, naar de er bekendt med Omstændigheder, der bestemt taler for, at en sigtet eller dømt er uskyldig, bør være positivt virksomme for, at **Straffen** ikke kommer til Anvendelse, alt forsaavidt de kan gøre dette uden at udsætte sig selv eller deres nærmeste for Fare for Liv, Helbred eller Velfærd. En Bestemmelse svarende til § 136 findes ikke i nu gældende Straffelov, men derimod saavel i K. U. 1912 (§ 200) som i T. U. (§ 136). Kommissionen kan henvise til, hvad der er anført i K. U. 1912 Mot. S. 197 og T. U. Mot. S. 138, og skal hertil kun foje, at Pligten til at fremkomme med de paagældende Oplysninger ikke har ganske samme Omfang som Vidnepligten i Straffesager efter Retsplejelovens § 170.

§ 136 bruger Udtrykket »Forbrydelse«. Heri ligger en Begrænsning, idet Bestemmelsen ikke vil kunne finde Anvendelse, hvor der kun er Tale om en Forseelse. At udstrække **Afværgelsespligten** saa vidt vilde formentlig være betænkeligt.

16de Kapitel.

Forbrydelser i offentlig Tjeneste eller Hverv.

Som det fremgaar af Overskriften er **Omraadet** for Kapitlet udvidet i Forhold til

Straffelovens Kapitel 13. Dette Kapitel, der har til **Overskrift** »Om Forbrydelser i Embedsforhold«, omfatter kun Krænkelse af Pligter, der i Stillings Medfør paahviler Embeds- og Bestillingsmænd. 1 Modsætning hertil finder Reglerne i nærværende Kapitel, forsaavidt ingen Begrænsning er **fastsat** i de enkelte Tilfælde, Anvendelse paa **Pligtbrud**, begaaede af enhver, der virker i offentlig Tjeneste eller Hverv. Bestemmelserne kommer derfor til Anvendelse ikke blot paa Statens Tjenestemænd, men ogsaa paa Indehavere af kommunale Embeder eller Bestillinger samt paa Personer, der med særlig Hjemmel udover en Virksomhed, der af Lovgivningen betragtes som offentlig (f. Eks. Sagførere, Lodser o. fl.). Endvidere finder Bestemmelserne Anvendelse paa Medlemmerne af Rigsdagen og af offentlige Raad, hvad enten disse har en mere almindelig omfattende Virksomhed, saasom kommunale Raad, eller de har et mere specielt Hverv at røgte, saasom f. Eks. Menighedsraad, Værgeraad, offentlige Kommissioner eller Nævn. Om den paagældende beklæder sin Stilling ifølge Valg eller Ud nævnelse er i denne Retning uden Betydning. Kommissionen er paa dette Punkt i Overensstemmelse med saavel K. U. 1912 som T. U. og kan tiltræde, hvad der er anført i T. U. Mot. S. 139, at baade Ønskeligheden af, at disse offentlige Organers Renhed og Uangribelighed herigennem sikres, og Hensynet til at sikre Borgerne mod Misbrug af de disse Myndigheder tillagte Beføjelser gør denne Udvidelse naturlig.

K. U. 1912 udvider endvidere Kapitlets Omraade til ogsaa at finde Anvendelse paa den, der i en privat Virksomhed i Medfør af Paalæg ved Lov eller af offentlig Myndighed har visse særlige Pligter mod det offentlige at varetage, forsaavidt ban forser sig mod disse særlige Pligter, jfr. herom nærmere K. U. 1912 Mot. S. 177—178. Kommissionen er imidlertid med T. U. **Mot. S. 139** enig i, at det under Hensyn til disse Pligtforholds meget forskelligartede og tildels ganske særlige Karakter — i hvilken Henseende henvises til den i **K. U. 1912 Mot. S. 178** givne **Opregning** — **maa** anses

naturligst, at Afgørelsen af, om Reglerne i Kapitel 16 helt eller delvist skal finde Anvendelse paa Krænkelser af disse Pligter, afgøres af den særlige Lovgivning om disse Forhold særskilt for hvert enkelt Tilfælde. For enkelte herunder hørende Forhold er foreskrevet en særlig Straf i Udkastets § 175, 2det Stk.

Med Hensyn til de Bestemmelser, der er foreslaaet optaget i Kapitel 16, har Kommissionen holdt sig nær til T. U. Kapitel 13 og kan i saa Henseende i det hele henholde sig til Bemærkningerne i T. U. Mot. S. 140-142. Kun skal bemærkes, at det er fundet naturligt i §§ 148 og 149 at optage visse Bestemmelser, der i T. U. var henvist til Udkastet til Lov om Forseelser. Dette er sket, ikke saa meget fordi Bestemmelsernes Indhold karakteriserer disse som egentlige Forbrydelser, som fordi Bestemmelserne staar i saadan Sammenhæng med de i de foregaaende Paragrafer optagne Regler, at det findes naturligt, at Reglerne optages Ramlede paa et Sted, jfr. hvad der er bemærket ovenfor Sp. 3.

Med Hensyn til de enkelte Bestemmelser bemærkes:

§ 137 giver Regler om Bestikkelse og træder i Stedet for Straffelovens §§117,118 og 120. I Tilslutning til Udkastets § 125, der fastsætter Straf for den, der yder, lover eller tilbyder Gave eller anden Fordel, er Handlingen beskrevet som at modtage, forde eller lade sig tilsige Gave eller anden Fordel. Kommissionen har fundet det rettest at blive staaende ved det i Straffeloven benyttede Udtryk Fordel. Denne vil i Almindelighed være af økonomisk Art, men behøver ikke at være det. Bestemmelsen omfatter i lige Grad det Tilfælde, at den ulovlige Fordel fordres eller modtages, fordi der er **handlet** paa en vis Maade, og det Tilfælde, at den paagældende fordrer eller modtager den ulovlige Fordel for at handle paa en vis Maade. Hvor den ulovlige Fordel fordres, er Forbrydelsen fuldbrydet, saasnart Kravet er fremsat.

Handlingen er strafbar, hvad enten

Formaalet eller Grunden er pligtstridig eller **ikke-pligtstridig** Handlemaade. Det maa vel erkendes, at der er en betydelig Forskel mellem det Tilfælde, at en Tjenestemand ved Gaver eller andre Fordele lader sig bevæge til at handle mod sin Tjenestepligt, og det Tilfælde, at han fordrer eller modtager Fordel for at udføre den Gerning, der paahviler ham, uden dog positivt at gøre Uret eller krænke nogen Tjenestepligt. Men Kommissionen har dog ikke ment, at der er tilstrækkelig Anledning til — som i Straffeloven — at udsondre Tilfældene i særlige Straffebestemmelser, men har fundet det tilstrækkeligt at give Adgang til at nedsætte Straffen i sidstnævnte Tilfælde. Bestaar den pligtstridige Handlemaade i, at der begaas Uretfærdighed overfor en privat Person, vil tillige den strengere Bestemmelse i Udkastets § 139 komme til Anvendelse, ligesom efter den pligtstridige Handlemaades Art og Beskaffenhed efter Omstændighederne ogsaa andre af de særlige Straffebestemmelser vil kunne komme til Anvendelse. Hvor der ikke er Tale om pligtstridig Handlemaade, vil Forholdet kunne stille sig meget forskelligt. Mere graverende er Forholdet, naar den paagældende fordrer eller modtager en Fordel for at træffe eller for at have truffet en Afgørelse, der i sig selv er den rette, eller for overhovedet at ville tage fat paa Sagen. Mindre graverende stiller Sagen sig, naar Fordelen fordres eller modtages for at fremskynde Udførelsen eller Ekspeditionen af en Sag. I sidste Tilfælde vil Forholdet kunne antage Karakter af **Modtagelse** af Drikkepenge, og navnlig hvor Ydelsen maa betragtes som Vederlag for et Ekstraarbejde, vil Forholdet efter Omstændighederne falde udenfor det strafbares Omraade.

Fremdeles er det en Forudsætning, at den paagældende Gave eller Fordel fordres eller modtages for Opfyldelse af en Tjenestepligt, ligegyldigt om det drejer sig om en enkelt Tjenestehandling eller om en Række saadanne. Er der derimod Tale om en Gave, der modtages som Erkendtlighedsbevis i Anledning af den paagældendes Virksomhed i Almindelighed, f. Eks. ved Jubilæum eller

i **Anledning** af Afsked eller ved Forflyttelse, vil Forholdet i Almindelighed falde udenfor det strafbares Omraade. Hvorledes Grænsen i det enkelte Tilfælde her vil være at drage, **maa** overlades til Domstolenes Skøn, og man har for at antyde dette i Beskrivelsen af Handlingen optaget Ordet »uberettiget«.

Straffeloven fastsætter i § 120 en særlig kvalificeret. Straf for Dommere og Nævninger, og Lov Nr. 234, 12. Juni 1922 § 10 lader disse Regler komme til Anvendelse ogsaa paa Voldgiftsmænd i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr. **Kommissionen** har ikke fundet **det naturligt** at give en særlig Regel for disse Personer og har ej heller kunnet tiltræde det i K. U. 1912 § 166 og T. U. § 139 fremsatte Forslag om at supplere disse med visse andre, nemlig dels saadanne, hvis Tjeneste eller Hverv er af særlig Betydning, og dels Øvrighedspersoner og offentlig beskikkede Voldgiftsmænd eller beskikkede eller udmeldte Syns- eller Skøns-mænd. Man har fundet **det naturligere** at give en fælles Regel, der omfatter alle, og **med** en tilstrækkelig vid Strafferamme, saaledes at der ved Straffens Fastsættelse i det enkelte Tilfælde vil kunne tages fornødent Hensyn bl. a. til den Stilling, den paagældende indtager og det som Følge deraf særligt graverende ved Handlingen.

Hvor Bestikkelse har fundet Sted, vil Gaven være at inddrage til Fordel for Statskassen. Dette følger af Bestemmelsen i Udkastets § 77 Nr. 3, jfr. hvad der er bemærket ovenfor Sp. 170, og man har derfor ikke fundet Anledning til paa dette Sted at optage nogen Bestemmelse svarende til Straffelovens § 122.

§ 138 træder i Stedet for Straffelovens § 137, men gaar videre end denne Bestemmelse, idet Paragrafen ikke blot omfatter **Oppebørselsembedsmænd** men enhver, der i sin Tjenestes eller sit Hvervs Medfør har Afgifter eller Kendelser at opkræve. Endvidere omfatter Bestemmelsen ikke blot de Tilfælde, hvor Handlingen sker til »egen Fordel«, men ogsaa hvor Opkrævningen af **ikke-skyldige** Afgifter sker til Fordel for det

offentlige. Foretages dette med Forsæt, er der af Hensyn til de betalingspligtige god Grund til at straffe Forholdet om end med en mildere Straf. Sker Opkrævningen for privat Vindings Skyld, foreligger der Misbrug af en offentlig Stilling til at effektuere en Berigelsesforbrydelse, og Straffen er her bestemt paa samme Maade som for de kvalificerede Berigelsesforbrydelser i Udkastets § 260.

For det Tilfælde, at Ydelsen oprindelig er modtaget i god Tro, har man fundet det naturligt - - paa samme Maade som T. U. § 140 — i 2det Punktum at fastsætte en mildere Straf.

§ 139 træder i Stedet for Straffelovens § 123, jfr. Lov Nr. 234, 12. Juni 1922 § 10. Bestemmelsen omfatter ikke blot Dommere, Nævninger eller offentlig beskikkede Voldgiftsmænd, men ogsaa Medlemmer af offentlige Kommissioner, Nævn og Raad, der kan afgøre Retsforhold vedrørende private Personer. Paa den anden Side er **Bestem-** melsens Omraade snævrere end de foregaaende Paragrafers, idet det er en Forudsætning, at den **paagældende** er udrustet med Myndighed til at træffe saadanne Afgørelser. Hvor dette ikke er Tilfældet, finder Bestemmelsen ikke Anvendelse. Offentlig udmeldte Syns- og Skønsmænd falder saaledes udenfor Bestemmelsen; forsaavidt der af disse udvises et Forhold af den i Paragrafen omhandlede Beskaffenhed, vil Reglerne i Udkastets Kapitel 17 komme til Anvendelse.

Kommissionen har fundet det rettest at blive staaende ved det i Straffelovens § 123 benyttede Udtryk »Uretfærdighed«. Efter Kommissionens Opfattelse er det hermed klart, at der tages Sigte paa Afgørelser, hvorved der tilføjes en Person materiel Uret, eller paa Anvendelse af Midler, ved hvilke en materiel uretfærdig Afgørelse forberedes. Er dette ikke Tilfældet, vil henholdsvis Udkastets § 140 eller § 147 kunne komme til Anvendelse.

1 Paragrafens 2det Stk. er fastsat kvalificeret Straf dels for det Tilfælde, at Handlingen har medført Velfærds Spild for nogen

herved **erindres** Bestemmelsen i Udkastets § 21 — og dels for det Tilfælde, at saadant har været tilsigtet. Angaaende det sidste Tilfælde bemærkes, at **Kommissionen** med T. U. Mot. S. 142 er enig i, at der ikke er nogen Grund til at lade f. Eks. en **Dommer** nyde godt af, at den uretfærdige Dom omstødes ved Paaanke, saaledes at det derved afværges, at den tilsigtede Virkning kommer til at foreligge.

§ 140 angaar Anvendelse af ulovlige Midler til at fremskaffe **Oplysninger** i Straffesager. Bestemmelsen træder i **Stedet** for Straffelovens §§ 126 og 128 og finder kun Anvendelse, naar Handlingen er retstridig som tilføjende en enkelt Person Skade, og naar det retstridige er **udtømt** deri, at ulovlige Midler er anvendt, idet der ikke tilsigtes begaaet nogen Uretfærdighed i Afgørelsen. Hvis dette er Tilfældet, vil den strengere Bestemmelse i § 139 komme til Anvendelse.

Bestaar **Handlingen** kun i en formel Overtrædelse af de i Loven givne Forskrifter, har man ment, at Forholdet naturligst maa opfattes som en Forseelse. En hertil svarende Bestemmelse, der træder i **Stedet** for Straffelovens §§ 128, 129, 130, 3die Stk. og 141 er **optaget** i Udkast til Lov om Forseelser § 22.

§ 141 træder i **Stedet** for Straffelovens § 132 og (tildels) § 131. Paragrafen fastsætter bl. a. Straf for det Tilfælde, at en Tjenestemand, hvem en Fanges Bevogtning paaahviler, lader en sigtet undvige. Ved i saa Henseende at sammenstille Beglen med Bestemmelsen i Udkastets § 126 vil det fremgaa, at der er fastsat strengere Straf for den Tjenestemand, der forsætlig lader en Fange løbe, **end** for den Privatmand, der befrier en anholdt, fængslet eller tvangs-anbragt Person. Dette er naturligt, idet det for Tjenestemanden maa betragtes som en **kvalificerende** Omstændighed, at han svigter de Pligter, hans Stilling paalægger ham. Endvidere bemærkes, at § 141 kommer **til** Anvendelse ved alle Lovovertrædelser,

ikke blot ved Forbrydelser, men ogsaa ved Forseelser og Politiovertrædelser.

En **Bestemmelse** svarende til Straffelovens § 132, 2det Stk. om Uagtsomhed er ikke optaget paa dette Sted, da der ikke skønnes at være Trang til her at straffe i videre Omfang end i § 149 hjemlet.

§ 142 træder i **Stedet** for Straffelovens § 124. Naar man med Hensyn til ulovlig Tvang ikke har ment at kunne blive staaende ved den almindelige Adgang til Strafforhøjelse, der er hjemlet i Udkastets § 146 for det Tilfælde, at visse almindelige Forbrydelser begaas af Tjenestemænd o. l., skyldes dette, at den almindelige Regel om ulovlig Tvang i Udkastets § 235 kun finder Anvendelse, naar visse særlig udhævede Tvangsmidler er anvendt. Denne Begrænsning har Kommissionen ikke fundet rigtig, naar ulovlig Tvang finder Sted i Forbindelse med Misbrug af offentlig Stilling eller Hverv.

§ 143 træder i **Stedet** for Straffelovens § 140. For den overordnede Tjenestemand, der forleder den underordnede Tjenestemand til at begaa en Tjenesteforseelse, er det straffbare Forhold ikke udtomt ved den Meddelagtighed, der foreligger i den af den underordnede begaaede Lovovertrædelse. Den overordnede gør sig ved Siden heraf skyldig i en selvstændig Forbrydelse, idet han misbruger den ham betroede overordnede Stilling. Det er derfor naturligt, at Straffen for ham er fastsat højere end for den underordnede, og at Strafansvaret for ham paadrages **uafhængigt** af, om den underordnede Tjenestemand kan straffes eller af særlige Grunde er straffri. Naar der i Paragrafen bruges Udtrykket »forbryder sig«, ligger ikke heri en Begrænsning, saaledes at Bestemmelsen kun skulde komme til Anvendelse ved Forledelse til Forbrydelser i snævrere Forstand. Bestemmelsen vil **lige** saavel finde Anvendelse paa Forledelse til Forseelser.

§ 144 træder i **Stedet** for Straffelovens § 139. Bestemmelsen fastsætter Straf dels

for retstridig Aabenbarelse af Hemmeligheder, der vedrører offentlig Tjeneste eller Hverv, og dels for retstridig Benyttelse — uden Aabenbaring — af saadanne Hemmeligheder i den Hensigt at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding. Bestemmelsen finder kun Anvendelse paa Personer, der virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, og vil f. Eks. ikke kunne finde Anvendelse paa Læger, der ikke er Embedslæger, og Apotekere, jfr. Lov Nr. 132, 29. April 1913 § 10. Forsaavidt der fra disses Side finder en uberettiget Aabenbarelse af Privathemmeligheder Sted, vil Reglerne om Krænkelse af Privatlivets Fred, jfr. Udkastets § 238, 2det Stk., komme til Anvendelse.

Kommissionen har ligesaa lidt som Straffeloven ment at burde afgøre, om et **Forhold** er en saadan Hemmelighed, at det falder ind under Bestemmelsens Omraade. Dette maa i det enkelte Tilfælde afgøres ud fra den positive Lovgivning eller Lovgivningens Grundsætninger eller Forholdets Natur. Bestemmelsen finder i lige Grad Anvendelse, hvad enten det paagældende Forhold specielt er betroet den paagældende, eller der i Almindelighed paahviler ham Tavshedspligt med Hensyn til, hvad han erfarer i Virksomheden. Som Eksempler paa Tilfælde, hvor Loven udtrykkelig angiver, hvad der skal hemmeligholdes, kan foruden de i K. U. 1912. Mot. S. 181 og T. U. Mot. S. 141 anførte, nævnes Lov Nr. 99, 19. April 1907 § 5, Lov Nr. 288, 9. Maj 1919 § 9, samt Retsplejelovens §§ 73, 85, 273 og 749. Endvidere henvises til Retsplejelovens § 169 om de Tilfælde, i hvilke Vidnesbyrd ikke maa afkræves mod dens Ønske, som har Krav paa Hemmeligholdelse.

Det er en Betingelse for Bestemmelsens Anvendelse, at den paagældende har været eller maatte være sig bevidst, at det, han har aabenbaret, skulde holdes **hemmeligt**. Endvidere er det en Selvfølge, at Aabenbarelse af Tjenestehemmeligheder efter Omstændighederne kan indeholde en anden og **maaske** større Forbrydelse, f. Eks. en Statsforbrydelse, jfr. Udkastets § 108 Nr. 1, ligesom Benyttelse af Tjenestehemmeligheder

til uberettiget Vinding efter Omstændighederne vil være en Berigelsesforbrydelse og som saadan strafbar efter Udkastets Kapitel 28, jfr. § 146.

I § 144, 2det Stk. er Bestemmelsen i 1ste Stk. gjort anvendelig paa den, som efter at være fratraadt Stillingen paa nogen af de angivne Maader forser sig med Hensyn til Tjenestehemmeligheder, som han i Stillingen har erfaret. En tilsvarende Bestemmelse findes ikke i Straffeloven, men for et specielt Omraade f. Eks. i Lov Nr. 84, 11. Maj 1897 § 17, 1ste Stk. jfr. Lov Nr. 99, 19. April 1907 § 5.

§ 145 træder i Stedet for Straffelovens § 138, jfr. Lov Nr. 84, 11. Maj 1897 § 17, 3die Stk. cfr. Lov Nr. 99, 19. April 1907 § 5. Bestemmelsen omfatter ligesom Straffeloven baade det Tilfælde, at der foreligger en Krænkelse af Post- og Telegrafhemmeligheden («aabner»), og det Tilfælde, at Post- eller Telegrafforsendelsen hindres i at komme frem til Bestemmelsesstedet («tilintetgør», «underslaar»). Af Hensyn til den Betydning, det har for Samfundet som Helhed, at der kan have fuld Tillid til Post- og Telegrafvæsenet, er det i Lighed med Straffeloven foreslaaet, at Straffen — selv om der i det enkelte Tilfælde f. Eks. kun er handlet af Nysgerrighed — ikke kan gaa under Hæfte. Hvis der er handlet i Berigelseshensigt, vil efter Omstændighederne de særlige Bestemmelser i Udkastets Kapitel 28 jfr. § 146 eller § 147 komme til Anvendelse.

§§ 146—149 giver visse mere almindelige Bestemmelser om strafbare Handlinger foretagne under Udførelse af offentlig Tjeneste eller Hverv.

§ 146 angaar forskellige Forbrydelser, der i sig selv falder ind under andetsteds i Udkastet givne Straffebestemmelser. Naar disse Forbrydelser foretages af offentlige Tjenestemænd eller lignende Personer, har man fundet det rettest, at der hjemles fakultativ **Strafforhøjelse** med indtil det halve. Bestemmelsen træder delvis i Stedet

for **Straffelovens** §§ 125, **127**, 128, 130, 133, 134 og 135. Om **Grunden** til, at de af § 146 omfattede Tilfælde ikke er udformet som særlige Embedsforbrydelser **henvises** til T.U. Mot. S. 140—141.

§ 147 giver i Lighed med Straffelovens § 141 Adgang til at anvende Straf for ethvert ikke i de foregaaende Paragrafer særlig omtalt Misbrug af offentlig Stilling, hvorved privates eller det offentliges Ret krænkes. Under Bestemmelsen falder f. Eks. ogsaa det i Straffelovens § 131 omhandlede Forhold, at en Person, der ifølge sin Stilling skal virke til **Straffemagtens** Haandhævelse, bevirker, at en skyldig ikke tiltales eller dommes efter Loven. Kommissionen har ikke fundet Grund til at udsondre dette Forhold i en særskilt Paragraf.

Bestemmelsen fremtræder iøvrigt nærmest som et Supplement til de foregaaende Bestemmelser om Tjenesteforseelser, og det er overladt til Domstolenes Skøn at afgøre, om der i det enkelte Tilfælde kan statueres at foreligge Misbrug. I Overensstemmelse med, hvad der er anført i Straffelovens Motiver S. 168, har Kommissionen anset det for ønskeligt, at der haves en saadan almindelig Bestemmelse, for at der ikke skal savnes Hjemmel til at straffe Tjenesteforseelser, der ikke kan henføres under de særskilt omhandlede Forbrydelser, og fordi det efter Forholdets Natur vanskeligt kan lade sig gøre at give specielle Regler for alle de Former, under hvilke Misbrug af offentlige Tjenester eller Hverv kan finde Sted. Det har ogsaa vist sig, at Bestemmelsen i Straffelovens § 141 ikke sjældent har fundet Anvendelse i Praksis, hvor higen anden Straffebestemmelse var anvendelig, men hvor det vilde have været stødende, om ingen Hjemmel fandtes for Forholdets Strafbarhed.

§ 148 fastsætter Straf dels for Ulydighed mod Overordnede Befalinger og dels for enhver forsætlig Undladelse af at opfylde Tjenestepligt. I førstnævnte Henseende træder Bestemmelsen i Stedet for Straffelovens § 142. I sidstnævnte Henseende er Bestem-

melsen ny, men Kommissionen har fundet det rettest, at der svarende til den almindelige Bestemmelse i § 147 om Misbrug af Tjenestemyndighed ogsaa optages en almindelig Bestemmelse om Straf for forsætlig Undladelse af at opfylde Tjenestepligt.

§ 149 træder i Stedet for Straffelovens § 143. Paragrafen tager Sigte paa **Uagt-somme** Tjeneste-Forbrydelser, naar **Uagtsomheden** fremtræder som grov eller oftere gentagen Forsømmelse i Tjenestens eller Hvervets Udførelse eller i Overholdelsen af de Pligter, som Tjenesten eller Hvervet medfører.

Foruden i Straffeloven findes herhenherende Bestemmelser i forskellige Særlove. Herom henvises til Bemærkningerne i Motiverne til Torps Udkast til Lov om Forseelser S. 24, hvortil føjes, at der f. Eks. ogsaa i Retsplejelovens §§ 82 og 92 er fastsat Straf for Forsømmelse m. m., der ikke behøver at være af den i Udkastets § 149 omhandlede mere graverende Beskaffenhed.

17de Kapitel.

Falsk **Forklaring** og falsk Anklage.

Dette Kapitel sammenfatter Reglerne i Straffelovens Kapitel 14 og 22.

Straffelovens Kapitel 14 har til Overskrift »Mened og andre dermed beslægtede Forbrydelser«, medens nærværende Kapitel betegner sig som handlende om falsk Forklaring. Herom bemærkes:

Den strafferetlige Behandling af falsk Ed hviler ligesom i Straffeloven ikke paa den Betragtning, at der ved Mened foreligger en Krænkelser af den Ærefrygt, der skyldes Gud, men paa det Synspunkt, at der foreligger en Krænkelser af den Pligt til at tale Sandhed, som Retsordenen af Samfundshensyn i visse Tilfælde **maa** kræve overholdt under Strafansvar. Dette giver sig Udtryk deri, at Mened overhovedet kun er en strafbar Handling, naar Eden er

aflagt for eller til en Bet eller anden offentlig Myndighed. Endvidere er Mened ligesom efter Straffeloven kun strafbar, naar Eden er en Bekræftelse paa en (bevidst) falsk Forklaring. Derimod falder udenfor Mened det Tilfælde, at Ed er misbrugt ved Bekræftelse af Tilsagn (Løfteed), jfr. f. Eks. *etsplejelovens* § 866. I de Tilfælde, hvor falsk edelig Forklaring herefter er strafbar, vil imidlertid falsk Forklaring, der ikke bekræftes med Ed, ogsaa være strafbar. Det er med andre Ord ikke Eden, men den Omstændighed, at Forklaringen er falsk, der bringer Forholdet ind under det strafbares Omraade, og det er derfor fundet naturligt at lade dette faa Udtryk i Kapitlets Overskrift.

Kommissionen har ikke fundet Grund til som Straffeloven at opstille forskellige Paragrafer med Regler henholdsvis om Mened og falsk ubeediget Forklaring, men har i een Paragraf (§ 150) samlet de Bestemmelser, der i Straffeloven er optaget i §§ 145, 146, 149, 150, 151, 152 og 153. Ved den nærmere Udformning af Straffebestemmelsen har forskellige Opfattelser gjort sig gældende. En Gruppe af Kommissionens Medlemmer (*Glarbo, Johansen, Krabbe*) mener, at der bør opstilles een Strafferamme omfattende enhver forsætlig afgivet falsk Forklaring, hvad enten denne er bekræftet med Ed eller ej. Den anden Gruppe (*Goll, Olrik, Torp*) mener, at der bør opstilles en Strafferamme for falsk ubeediget Forklaring, og ved Siden heraf fastsættes fakultativ **Strafforhøjelse** for de Tilfælde, at edelig Bekræftelse af Forklaringen har fundet Sted.

Til Grund for *for den første Gruppes* Forslag ligger følgende Betragtninger:

Ed saavel i Retsbrugen som i andre offentlige Forhold benyttes i stedse mere begrænset Omfang, se f. Eks. *Retsplejelovens* § 186 sammenholdt med Frd. 10. April 1833 § 5 og Bestemmelser om Forandringer i Grundloven Nr. 471, 10. September 1920 Nr. 1, 2 og 6, der foranderer Grundlovens §§ 7, 17 og 54. Overfor denne Udvikling, der har Gruppens fulde Sympati,

er det af Betydning, at det i Straffeloven **slaas** fast, at det strafbare — hvad enten den falske Forklaring er beediget eller ubeediget — alene bestaar i, at der er afgivet falsk Forklaring for Ret eller Øvrighed. Den Betragtning, at det ikke gør saa meget, at man ved disse Lejligheder taler Usandhed, naar man blot ikke sværger paa det, bør ikke finde Støtte i Straffeloven. Der bør derfor efter denne Gruppes Opfattelse fastsættes een Strafferamme omfattende enhver ubeediget eller beediget forsætlig falsk Forklaring afgivet for Ret eller Øvrighed. At Forklaringen er beediget vil efter Omstændighederne kunne faa strafudmaalende Betydning, uden at dette behøver at udtrykkes i Loven; men ogsaa i Tilfælde,

hvor Forklaringen ikke er beediget, vil Forklaringen kunne være saa betydningsfuld, og den urigtige Forklaring saa graverende, at en strengere Straf er paakrævet, og det er efter denne Gruppes Opfattelse egnet til at svække Sandhedspigten og forringe Værdien af de ubeedigede Forklaringer, naar Edens Aflæggelse i Loven udtrykkelig fremhæves som et strafskærpende eller strafforhøjende Moment.

Den anden Gruppe underkender ikke Betydningen af den Udvikling, der har fundet Sted med Hensyn til Indskrænkning af Edens Benyttelse, og mener, at denne bør finde Støtte i Retslivet. Men heri finder Gruppen ingen Grund til, i saa høj Grad som den første Gruppe, at forlade den bestaaende Retsordning. Ifølge denne er Ed foreskrevet som den højeste og stærkeste Bekræftelse, som Retsordenen kender, og efter denne Gruppes Opfattelse bør dette, saa længe den nævnte Retsordning opretholdes, markeres i Straffeloven ved Fastsættelse af en særlig Strafferamme for de Tilfælde, hvor den falske Forklaring er beediget. Om Forholdet stiller sig saaledes, at det falske Udsagn er bekræftet ved Ed, eller det er afgivet i Henhold til tidligere aflagt Ed, f. Eks. som supplerende Forklaringer eller i de i *Retsplejelovens* §§ 149, 3die Stk. og 205 nævnte Tilfælde, bliver uden Betydning; og lige med Ed maa stilles ogsaa andre **Forsik-**

ringer, der ifølge Loven træder i Eds Sted, jfr. herom K. U. 1912 Mot. S. 190 og Retsplejelovens §§ 187, 205 og 213.

Kommissionen som Helhed er enig i, at Straf efter denne Bestemmelse kun bør finde Anvendelse, naar den falske Forklaring er afgivet for Retten eller for anden Myndighed, ved hvilken Brug af Ed er lov-hjemlet. Som Personer, paa hvem Reglen finder Anvendelse, kan nævnes Vidner, Syns- og Skønsmænd samt Parterne, dels naar Partsafhøring finder Sted, jfr. Retsplejelovens § 303, 2det Stk., og dels naar Sagen falder ud til Parts Ed. Med Hensyn til de Myndigheder, for hvem Forklaringen skal være afgivet, kan Kommissionen henholde sig til, hvad derom er anført i K. U. 1912 Mot. S. 189, jfr. dog for Fogedrettens Vedkommende nu Retsplejelovens § 524, 4de Stk.

Endvidere er Kommissionen som Helhed enig i som sidste Stk. i § 150 at foreslaa fastsat nedsat Straf, saafremt det falske Udsagn alene angaar noget, der er uden Betydning for det Forhold, der søges oplyst. En hertil svarende Bestemmelse findes ikke i Straffeloven, men Bestemmelsen, der f. Eks. vil kunne finde Anvendelse paa de Spørgsmaal vedrørende »Generalia«, der rettes til Vidner m. fl., jfr. Retsplejelovens § 180, synes naturlig. Kommissionen kan henholde sig til, hvad der i saa Henseende er anført i T. U. Mot. S. 146-147. Bestemmelsen finder i lige Grad Anvendelse, hvad enten den falske Forklaring er bekræftet med Ed eller dette ikke er Tilfældet.

§ 151, 1ste Stk. træder i Stedet for Straffelovens § 147. Bestemmelsen hjemler Straffrihed for den, der afgiver falsk Forklaring enten som sigtet i en offentlig Straffesag, jfr. angaaende dette Udtryk Udkastets § 3 Nr. 2, eller under Afhøring i Tilfælde, hvor Forklaring ifølge Loven ikke maa afkræves, jfr. Retsplejelovens § 169, cfr 302 sidste Stykke. Offentlig Straffesag staar som Modsætning til civil Straffesag. Hvis

der under en saadan under Partsafhøring afgives falsk Forklaring, kommer Bestemmelsen i § 150, 1ste Stk. til Anvendelse. Straffelovens § 147 hjemler kun Adgang til Straffrihed i det første Tilfælde, og kun forsaavidt Forklaringen ikke er bekræftet med Ed; iøvrigt gives kun Adgang til Strafnedsættelse. I Modsætning hertil finder Kommissionen i Tilslutning til K. U. 1912 § 194, 1ste og 2det Stk. og T. U. § 153, 1ste Stk., at den falske Forklaring, hvad enten den er beediget eller ubeediget, i begge disse Tilfælde bør være straffri. Kommissionen kan ganske slutte sig til, hvad der til Støtte herfor er anført i K. U. 1912 Mot. S. 191. Saafremt der i de i Retsplejelovens § 188, 1ste Stk. nævnte Tilfælde er afgivet falsk Forklaring, og Edsfæstelse i Strid med Retsplejelovens Bestemmelse har fundet Sted, vil der efter Kommissionens Opfattelse være at se bort fra denne Edsfæstelse, og Forholdet vil være at bedømme efter dette Udkasts § 150, 1ste Stk.

§ 151, 2det Stk. giver Adgang til nedsat Straf eller efter Omstændighederne til Straffrihed i Tilfælde, hvor der er afgivet falsk Forklaring (beediget eller ubeediget), men den afhørte havde været berettiget til at nægte at afgive Forklaring. En tilsvarende Bestemmelse findes ikke i nugældende dansk Ret. Som Tilfælde, hvor Reglen vil kunne finde Anvendelse, kan henvises til Retsplejelovens § 170.

I Straffelovens §§ 148 og 149, 2det Stk. er fastsat Straf for uagtsom falsk Forklaring. Et Mindretal (*f. Krabbe, Olrik*) har foreslaaet, at der i Overensstemmelse dermed i en ny Paragraf optages følgende Bestemmelse svarende til K. U. 1912 § 196:

»Den, der af Ubetænksomhed afgiver falsk Forklaring i noget ellers efter de foregaaende Paragrafer strafbart Tilfælde, straffes med Bøde eller Hæfte.«

Flertallet har imidlertid ment, at der ikke bør optages nogen saadan Bestemmelse. Flertallet er med T. U. Mot. S. 145 enig i, at det, naar der ikke foreligger Forsæt, vil være vanskeligt i det enkelte Tilfælde

at afgøre, om de urigtige Forklaringer skyldes Erindrings- og lagttagelsesfejl eller Mangel paa behørig Omtanke ved Forklaringens Afgivelse. Der skønnes derhos ikke at være nogen praktisk Trang til at anvende Straf i dette Tilfælde, og Flertallet har derfor fundet det rettest ikke at inddrage Forholdet under det straffbare Omraade. Her ved bemærkes dog, at offentlig udmeldte Skønsmænd vil falde ind under Bestemmelserne i Udkastets 16de Kapitel, og for uagtsomt urigtigt Skøn vil saadanne kunne ifalde Straf efter Udkastet § 149.

Mindretallet kan ikke erkende, at den af Flertallet omtalte Afgørelse skulde frembyde særlige Vanskeligheder, der kunde gøre Opretholdelsen af Straffelovens Bestemmelser om Straf for Uagtsomhed betænkelig af Hensyn til Tiltalte, og Mindretallet skal til Støtte for at bevare denne Straffebestemmelse yderligere fremhæve det ønskelige i at kunne ramme i hvert Fald med Uagtsomheds-Straf adskillige Tilfælde, hvor der er grundet Formodning om, at den Tiltalte har handlet forsætligt, men Sagens Bevisligheder ikke tillader at statuere mere end grov Uagtsomhed.

Kommissionen har ikke fundet Anledning til i Kapitel 17 at optage nogen Bestemmelse om Strafnedsættelse eller Straffrihed for det Tilfælde, at den falske Forklaring tilbøgekalder, jfr. Straffelovens §§ 145, 2det Pkt., 146, 2det Pkt., 150, 2det Pkt. og 151, 2det Pkt. Den fornødne Adgang til henholdsvis Strafnedsættelse og Straffrihed i disse Tilfælde er hjemlet ved Udkastets § 86 Nr. 6, jfr. sidste Stk., og Kommissionen har derfor anset det for unødvendigt paa dette Sted at give særlige Regler herom.

§ 152 svarer til Straffelovens § 154. **Saafrømt** der til offentlige Myndigheder afgives urigtige Erklæringer, men dette ikke sker paa den i § 152 anførte højtidelige Maade, har man ment, at dette Forhold, forsaavidt det overhovedet bør være strafbart,

rettest bør henføres under Forseelser, jfr. §§ 12 og 13 i Udkast til Lov om Forseelser.

§ 153 træder i Stedet for Straffelovens § 225. Bestemmelsen omfatter i 1ste Stk. den, der mod bedre Vidende søger at paa- drage en uskyldig Person Sigtelse eller Domfældelse. Hvilke Midler der er anvendt, er ligegyldigt, men Midlemer vil i sig selv kunne udgøre selvstændige Forbrydelser, f. Eks. Dokumentfalsk. Dette kan medføre, at andre Straffebestemmelser ogsaa finder Anvendelse.

I 2det Stk. er fastsat Straf for den, der ved Forvanskning eller Bortskaffelse af Bevis eller ved Tilvejebringelse af falsk Bevis søger at bevirke, at en anden sigtes eller dømmes for en strafbar Handling. Handlingen er i dette Tilfælde strafbar, selv om Gemingsmanden mener, at den, mod hvem Handlingen er rettet, er skyldig.

Forbrydelsen er saavel i 1ste som i 2det Stk. fuldbyrdet, uden at den tilsigtede Virkning behøver at være indtraadt. Ved Straffens Fastsættelse har man fundet det naturligt at gøre en Forskel mellem, om den falske Anmeldelse refererer sig til en Forbrydelse eller en Forseelse.

§ 153, 3die Stk. hjemler en Skærpelse af Straffen under Omstændigheder svarende til de i Udkastets § 139, 2det Stk. anførte. Kommissionen kan i saa Henseende henholde sig til det ved denne Bestemmelse anførte.

§ 153, 4de Stk. giver en i dansk Ret ny Regel. En tilsvarende Bestemmelse er foreslaaet saavel i K. U. 1912 § 98 som i T. U. § 74, og Kommissionen finder ligesom disse Udkast, at det er naturligt, at der for den, der har været Genstand for falsk Anklage, hjemles Adgang til Oprensning ved at Domsslutningen m. m. kundgøres i en eller flere offentlige Tidender. Noget tilsvarende er foreslaaet ved **Ærefornærmelser**, jfr. Udkastets § 247. Under Hensyn til at falsk Anklage maa betragtes som en grovere Forbrydelse end Ærefornærmelse, har man dog ment, at Offentliggørelsen her i Mod-sætning til § 247 bør ske ved offentlig For-

anstaltning. Angaaende Udredelsen af de med Offentliggørelsen forbundne Udgifter henvises til **Indførelseslovens** § 11.

§ 154 træder i Stedet for Straffelovens §§ 224 og 226. Bestemmelsen fastsætter Straf dels for den, der til Øvrigheden anmelder en strafbar Handling, der ikke er begaaet, og dels for den, der indgiver falske Klagemaal til Kongen, Rigsdagen, Domstol eller Øvrighed. I Modsætning til Straffelovens § 224 kræves i det første Tilfælde ikke, at Anmeldelsen skal have haft en Handling af den offentlige Myndighed til Følge. Anmeldelsen vil kunne foreligge saaledes, at den indeholder en urigtig Selvanmeldelse eller ikke indeholder Sigtelse mod nogen, men den vil ogsaa kunne foreligge saaledes, at der mod bedre Vidende rettes Mistanke mod en uskyldig. I dette Tilfælde vil den strengere Bestemmelse i § 153 komme til Anvendelse.

Under de Myndigheder, til hvilke falsk Klagemaal kan rettes, har man medtaget Domstole, men paa den anden Side ikke som i Straffelovens § 226 særlig nævnt »Ministerierne«. Dette er fundet overflødigt, da disse falder ind under Ordet øvrighed.

18de Kapitel.

Pengefalsk.

Herom henvises til Bemærkningerne i T. U. Mot. S. 148—150, jfr. K. U. 1912, Mot. S. 292—293.

Naar der i Kapitel 18 tales om Penge, forstaas herved saavel Mønt som Seddelpenge. Endvidere omfatter Udtrykket baade danske og fremmede Penge. Kommissionen er med K. U. 1912 og T. U. enig i, at den i Straffelovens §§ 264 og 265 i saa Henseende opstillede Sondring bør forlades, da Sondringen som Følge af det moderne internationale **Samkvem** er ganske unaturlig. At Pengene skal være »gangbare«, har man ikke fundet Grund til udtrykkeligt at udtale.

Dels ligger dette efter Kommissionens Opfattelse i Ordet »Penge«, og dels følger det af den Maade, hvorpaa Forbrydelsen er formuleret (»for at bringe dem i Omsætning«).

Ligesom i Straffelovens §§ 264—267 opstilles der tre Arter af forbryderiske Handlinger med Hensyn til Penge, nemlig Eftergørelse, Forfalskning og Udgivelse. For alle tre Arter er der i Modsætning til, hvad der gælder efter Straffeloven, foreslaaet fastsat samme Straf. De paagældende Handlinger vil i det enkelte Tilfælde i lige Grad kunne være farlige for Omsætningen, og Straffens Maksimum synes derfor at burde være det samme i alle tre Tilfælde. Paa den anden Side vil Handlingens mindre Strafværdighed i det enkelte Tilfælde — som Følge af Forbrydelsens mindre Omfang, Maaden, hvorpaa den er begaaet, eller de til Forbrydelsens Udøvelse anvendte Midler — kunne være den samme i alle tre Tilfælde, og der vil derfor være lige Grund til at kunne gaa ned til en forholdsvis lav Straf. Kommissionen har derfor i alle tre Tilfælde foreslaaet en meget vil Strafferamme, nemlig Fængsel fra 1 Maaned (Udkastets § 34) til 12 Aar. Maksimum er det samme som hjemlet for Eftergørelse i Straffelovens § 264. Minimumsgrænsen er derimod betydelig lavere end hjemlet ved Straffeloven.

I Klasse med Eftergørelse og Forfalskning har man — ligeledes i Tilslutning til K. U. 1912 og T. U. — stillet det »at forskaffe sig eller andre eftergjort« eller forfalskede Penge«. I Forhold til Straffeloven er dette noget nyt, men efter Kommissionens Opfattelse bør den, der skaffer sig saadanne Penge i den Hensigt at bringe disse i Omsætning som ægte, straffes for Pengefalsk lige med den, der i samme Hensigt eftergør og forfalsker Penge, fordi hans Handling i samme Grad er farlig for Omsætningen.

Kommissionen har ikke som foreslaaet i K. U. 1912 § 346 ment at burde angive de forskellige **Maader**, hvorpaa Forfalskning kan foregaa. Straffeloven indeholder ingen saadan Angivelse, og Forstaelsen af Ordet »Forfalskning« har forment-

lig i Praxis ikke **frembudt nogen** Tvivl. Desuden vil der ved enhver Opregning være Fare for, at denne ikke bliver udtømmende.

I § 155 udtales, at Eftergørelse og Forfalskning skal **foretages for** at bringe Pengene i Omsætning som ægte. Det er herved udtrykkeligt udtalt — hvad kun indirekte fremgaar af den gældende Straffelov — at det centrale i Forbrydelsen bestaar i, at der sker **et** Angreb paa Omsætningens Sikkerhed. Paa den anden Side foreligger der praktisk set Fare for Omsætningen, naar Eftergørelse og Forfalskning m. m. i **nævnte** Hensigt har fundet Sted, selv om der endnu ikke er gjort noget Forsøg paa at sætte Pengene i Cirkulation. Paa samme Maade som efter Straffelovens § 264, 2det Stk. er derfor Fuldbrydelsesmomentet rykket frem, idet Forbrydelsen, som det fremgaar af Bestemmelsens Formulering, er fuldbrydet, naar Eftergørelsen eller Forfalskningen m. m. har fundet Sted.

Ved Forfalskning har man i § 155, 2det Stk. fundet det rigtig at fastslaa, at **det** Forhold, at Forfalskningen er sket ved at formindske Værdien af gangbar Mønt, bør opfattes som Pengefalsk, omend det som mindre farligt for Omsætningen bør belægges med mindre Straf.

§ 156 giver Regler om Udgivelse af eftergjorte eller forfalskede Penge. Bestemmelse D er optaget i en selvstændig Paragraf, fordi man har **fundet** det naturligt i Tilslutning til Reglen at give en Bestemmelse om nedsat Straf for det Tilfælde, at Udgiveren har modtaget Pengene i god Tro, jfr. Straffelovens § 267, sidste Punktum.

§ 157 fastsætter mildere Straf for den, der udgiver Penge, som han formoder er eftergjorte eller forfalskede. I Modsætning til Straffeloven, der i § 267 fastsætter samme Straf for den forsætlige og (bevidst) uagtsomme Forbrydelse (Formodning), har Kommissionen anset det for naturligt at henhøre Forholdene under forskellige Strafferammer i to Paragrafer. Ganske vist vil

Uagtsomheden, alt eftersom Formodningen stiger i Styrke, gradvis gaa over til Forsæt, saaledes at det i det enkelte Tilfælde vil kunne være vanskeligt at **afgøre**, om der foreligger Forsæt eller Uagtsomhed, men **man** har søgt at raade Bod paa denne Vanskelighed ved at lade Maksimum for Straffen efter § 157 ligge betydeligt over den i § 156 fastsatte Minimumsstraf.

Har Udgiveren i det i § 157 nævnte Tilfælde modtaget Pengene i god Tro, kan Straffen ifølge § 157, 2det Pkt. nedsættes til Bøde, og under formildende Omstændigheder bortfalde. Udgivelsen vil her kunne være i den Grad **undskyldelig**, at det **vil** være urimeligt at belægge Forholdet med .Straf.

19de Kapitel.

Dokument- og Mærkefalsk.

Ved Affattelsen af Reglerne om Dokument- og Mærkefalsk har Kommissionen i Tilslutning til K. U. 1912 og T. U. paa væsentlige Punkter ændret det Omfang, der er givet Forbrydelsen i **Straffelovens** Kap. 27, og den Maade, hvorpaa den der er behandlet. Det almindelige Synspunkt, der ligger til Grund for Bestemmelserne, og som har **været** afgørende for den Plads, der er givet dem i Systemet, er ganske vist i det væsentlige det samme, som har faaet Udtryk i Straffelovens Motiver S. 334, hvor der henvises til »den høje Grad af Vigtighed, som det har saavel for den borgerlige Orden som for de enkeltes Rettigheder og den gensidige Tillid i den borgerlige Samhandel, at der kan stoles paa Ægtheden af de Underskrifter, hvorpaa et Dokuments forpligtende eller bevisende Kraft skal grundes«. Men det foreliggende Udkast har gennemført dette Synspunkt i et videre Omfang og mere konsekvent end Straffeloven.

Straffeloven indeholder ingen Definition af, hvad der skal **forstaas** ved et Dokument.

Saavel K. U. 1912 som T. U. har derimod i Kapitel 1 under »Indledende Bestemmelser« optaget **Bestemmelser** herom, henholdsvis i § 5 litra g og § 3 litra e. Kommissionen har ogsaa ment at burde give en saadan Bestemmelse; men da Definitionen af Ordet Dokument alene gives med Henblik paa de i Kapitel 19 givne Regler, har man fundet det rigtigst at optage Bestemmelsen i dette Kapitel, **for** at den kan findes i den Sammenhæng, hvor den naturligt horer hjemme.

Uagtet Straffeloven som anført ikke giver nogen Definition af Ordet Dokument, fremgaar det dog af §§ 268—270, at Loven ved Ordet Dokument forstaar en *skriftlig* Tilkendegivelse. Kommissionen har anset det for rettest at blive staaende herved, idet man, i Overensstemmelse med hvad der ogsaa hidtil er antaget i Praksis, under Ordet »skriftlig« indbefatter enhver Art af Skrifttegn, **hvad** enten disse er frembragt ved Haandskrift eller ad mekanisk Vej. Det følger dernæst af det Synspunkt, der ligger til Grund for Forbrydelsen, at den skriftlige Tilkendegivelse for at falde ind under Betegnelsen »Dokument« maa være af en saadan Art, at Benyttelsen af den kan være af Betydning som bestemmende for andres Eetsforhold. En saadan Betydning kan den skriftlige Tilkendegivelse have enten efter sin almindelige Beskaffenhed, idet den ifølge denne fremtræder som bestemt til at tjene som Bevis, eller derved at Tilkendegivelsen i det enkelte Tilfælde — **navnlig** i Retssager eller overfor offentlig Myndighed — benyttes som Bevis for en Rettighed, en Forpligtelse eller en Befrielse for en saadan.

Hvad der hidtil er anført som afgørende **for**, om der foreligger et Dokument, er i det væsentlige i Overensstemmelse med den Praksis, Domstolene hidtil har fulgt.

Kommissionens Flertal (samtlige Medlemmer med Undtagelse af *Torp*) har ment, at det yderligere, for at et Dokument kan siges at foreligge, maa fordes, at den skriftlige Tilkendegivelse er forsynet med Beteg-**nelse** af Udstederen og kan ikke tillægges de i

T. U. Mot. S. 151—152 anførte Betragtninger afgørende Vægt herimod.

Retslivet frembyder ganske vist Eksempler paa, at der tillægges skriftlige Tilkendegivelser uden Betegnelse af Udstederen (*Mærker*) en til Dokumenter i det væsentlige svarende Beviskraft, men dette maa dog siges at være i høj Grad afhængigt af de konkrete Omstændigheder. Lokale Forhold spiller her som Regel den vigtigste Rolle. Ligeledes kan et Mærke, som til en vis Tid har den anførte Betydning, til en anden Tid være ganske blottet herfor. Hertil kommer, at Mærket i det hele taget, naar det gælder som Bevis, gør dette i Kraft af en vis hos Modtageren forhaandenværende Sagkundskab, en Forhaandensviden om Mærkets Karakter og Betydning, som Mærket i sig selv **ikke** er i Stand til at bibringe, netop i Modsætning til Dokumentet, der i Kraft af dets Betegnelse af Udstederen selv giver alle de til Vurderingen af dets Bevisbetydning relevante Oplysninger. Selv i de Tilfælde, hvor Sammenstillingen af Mærker og Dokumenter i og for sig vilde volde mindst Betænkelighed, fordi den Kredes af »Sagkyndige«, der tillægger Mærket Betydning som Bevis, faktisk er forholdsvis stor, **saasom** ved visse offentlige Mærker (Lurmærket, Lødgighedsstemplet o. 1.), maa det formentlig fastholdes, at Mærket først, naar det forsynes med Betegnelse af Udstederen, faar en saadan Karakter af Bevisbærer overfor Samfundets Medlemmer i Almindelighed — faar, om man vil, en saadan »Normalbeviskraft«, at dets Optagelse **under Dokumentbegrebet kan retfærdiggøres.**

Flertallet finder det derfor rettest i Tilslutning til K. U. 1912 **Mot.** S. 294 at fastholde Betegnelsen af Udstederen som det formelle Kendetegn, der adskiller Dokumenter fra Mærker, og har som Følge heraf behandlet Mærkefalsk som en fra Dokumentfalsk forskellig Forbrydelse (§ 164), der bør belægges med en noget lavere Straf, dels som objektivt mindre farlig dels som subjektivt mindre graverende, idet Undladelsen af at knytte en **bestemt** Persons, Selskabs eller Institutions Navn eller Be-

tegning til **det** foreliggende Falsum betager Forbrydelsen et **Strafforhøjelsesmoment**, der hører med til det egentlige Dokumentfalsk Begreb.

Med **K. U. 1912 a. S.** er Flertallet endvidere enig i, at det, naar Udstederen er betegnet, er uden Betydning, om dette er sket ved »Underskrift« eller paa anden Maade, ved Navn eller anden individuel Betegnelse. Jernbanebilletter, Adgangskort o. l. **maa** følgelig, forsaavidt den angivne Betegnelse er opfyldt, henregnes til Dokumenter.

I Overensstemmelse med det anførte er Bestemmelsen i Udkastets § 158, 2det Stk. affattet.

Mindretallet (*Torp*) foreslaar derimod, at Ordene i § 158, 2det Stk. »med Betegnelse af Udstederen forsynet« udgaar. Mindretallet kan ikke tillægge de af Flertallet til Fordel for at optage denne Begrænsning i Definitionen af »Dokument« anførte Grunde — væsentlig Hensynet til at Mærkefalsk maa anses som mindre farligt for Samfundet — nogen Vægt. Mindretallet kan i saa Henseende henholde sig til det i T. U. Mot. S. 151—152 anførte og fremhæver særligt, at det synes lidet ønskeligt at optage en Definition af Begrebet Dokument, som dels gaar stik imod den Opfattelse, der har faaet Udtryk i fremmede nye Love og Udkast, og dels paa Grundlag af et rent formelt og for Meddelelsens Betydning i Retslivet ofte **ganske** ligegyldigt **Kriterium** etablerer en Forskel i Behandlingen af Dokument- og Mærkefalsk eller fører til, at ganske ensartede Tilfælde snart maa henføres under **Bestemmelserne** om Dokumentfalsk, snart under Reglerne om Bedrageri, snart endog-saa bliver straffri. Der synes at være saa meget mindre Anledning dertil, som den Forskel i Strafbarheden, som Flertallets Forslag etablerer, jfr. Udkastets § 160, 1ste og 3die Stk. sammenholdt med § 164, er saa uvæsentlig, at den sikkert uden Skade kan undværes.

Mindretallet nærer ogsaa paa andre Punkter Betænkeligheder ved den af Flertallet foreslaaede **Definition**, men tillægger ikke disse saa stor Betydning, at det finder

Anledning til paa disse Punkter at stille Ændringsforslag.

Derimod maa **det** blive en Følge af Mindretallets Forslag, at Definitionen af »falsk Dokument« i § 158, 3die Stk. ogsaa maa udgaa, jfr. T. U. Mot. S. 156.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvilket Misbrug af Dokumenter der bør falde ind under det strafbares Omraade, er Kommissionen gaaet videre end Straffeloven. Denne fastsætter i §§ 268—276 kun Straf for Misbrug ved Hjælp af uægte Dokumenter. K. U. 1912 og T. U. er enige i, at de Synspunkter, der ligger til Grund for Forbrydelsen Dokumentfalsk, naturligt maa føre til, at ogsaa andre Dokumentforbrydelser end de i Straffeloven nævnte inddrages under det strafbares Omraade, idet ogsaa andre Misbrug af Dokumenter kan medføre den samme eller lignende Fare for Retslivets Sikkerhed som de i Straffeloven omhandlede Misbrug af uægte Dokumenter. Kommissionen kan ganske slutte sig hertil. Angaaende Udvidelsens Omfang kan man henvise til T. U. Mot. S. 152—154. Ligesom i K. U. 1912 og i T. U. er der i det foreliggende Udkast foreslaaet optaget under Dokumentfalsk foruden Misbrug ved Hjælp af uægte eller falske Dokumenter (§ 158) dels Misbrug ved Undertrykkelse af Dokumenter (§ 159) dels Tilsnigelse af en andens Underskrift paa et Dokument ved at benytte hans Vildfarelse med Hensyn til Dokumentets Indhold (§ 161) dels Benyttelse af et ægte og uforfalsket Dokument som vedrørende en anden Person eller en anden Genstand end den, det virkelig angaar (§ 162) og dels endelig visse Tilfælde af intellektuelt Falsk (§ 163). Med Hensyn til det sidste Forhold maa Kommissionen dog af samme Grunde som anført i T. U. Mot. S. 153 nære Betænkelighed ved at lade Bestemmelsen — som foreslaaet i K. U. 1912 § 353 — finde **Anvendelse** paa alle private Dokumenter uden Begrænsning. Forbrydelsen intellektuelt Falsk er derfor i dette Udkast ligesom i T. U. begrænset til saadanne usande Bevidnelser,

som der ifølge særlig Lovhjemmel eller paa Grund af det praktiske Behov tillægges **særlig** Betydning.

I subjektiv Henseende har man i **Overensstemmelse** med K. U. 1912 (Mot. S. 295) og T. U. (Mot. S. 154) i §§ 158, 161 og 162 opstillet som Betingelse, at Handlingen skal foretages »til at **skuffe** i Retsforhold«. Herved rammes det ejendommelige ved Forbrydelsen, og i Udtrykket ligge ikke Krav om nogen retstridig Hensigt, der rækker ud over sædvanligt Forsæt. Ved det negative Dokumentfalsk (§ 159) bestaar Forbrydelsen i ved Tilintetgørelse m. v. at hindre en anden i at benytte Dokumentet som Bevismiddel og i subjektiv Henseende kræves et hertil svarende Forsæt, men intet derudover.

Til Forbrydelsens Fuldbrydelse kræves, at der skal være gjort Brug af Dokumentet, eller ved negativt Dokumentfalsk, at en Person skal være blevet hindret i at benytte Dokumentet som Bevismiddel. Paa den ene Side kræves altsaa ikke, at nogen skal være blevet **skuffet**, og paa den anden Side er det ved falske Dokumenter ikke — som ved Pengefalsk — tilstrækkeligt, at Dokumentet er blevet udfærdiget. Kommissionen kan paa dette Punkt henholde sig til den gældende Ret, jfr. Straffelovens § 276, hvorved dog bemærkes, at det er uden Betydning, om den, der benytter Dokumentet, selv har frembragt eller fremskaffet **dette**. Bestemmelsen vil derfor f. Eks. ogsaa komme til Anvendelse paa den, der efter selv at være blevet skuffet med et falsk Dokument, derefter gør Brug af det overfor andre. I Straffelovens Motiver S. 338 er den modsatte Opfattelse gjort gældende, men Kommissionen maa tage Afstand fra, hvad der er anført i saa Henseende. Ikke heller findes der Anledning til for dette Tilfælde **som** ved Pengefalsk at hjemle nogen **almindelig** Strafnedsættelse. — Kun ved det intellektuelle Falsk har man ment at burde straffe selve Udfærdigelsen af det urigtige Dokument som fuldbrydet Forbrydelse. Herom henvises til hvad der er anført i T. U. Mot. S. 154—155.

Angaaende de enkelte Bestemmelser bemærkes:

§ 158 angaar Dokumentfalsk ved Hjælp af uægte Dokumenter. Af Bestemmelsen fremgaar, at Ordet »falsk« omfatter samtlige de Forhold, der er anført i Straffelovens §§ 268—276. Særlig bemærkes, at ogsaa det Forhold, at et Dokument uberettiget forsynes med Segl eller Stempel i Tilfælde, hvor Dokumentet først er færdigt ved Anbringelse af et saadant, maa betragtes som Dokumentfalsk. Kommissionen har fundet det naturligere at give en almindelig Bestemmelse af, hvad der skal forstaas ved falsk i Forbindelse med Dokument, fremfor som i Straffeloven at optage en detalileret Angivelse af de forskellige Former, under hvilke falske Dokumenter kan foreligge. Den almindelige Definition i § 158, 3die Stk. vil formentlig indeholde fornøden Vejledning for Retsanvendelsen.

§ 159 henfører under Dokumentfalsk at hindre en anden i at benytte et Dokument som Bevismiddel ved at tilintetgøre, bortskaffe eller helt eller delvist at ubrugbare Dokumentet. En hertil svarende Bestemmelse findes ikke i Straffeloven. Derimod er der i Speciallovgivningen undertiden optaget Bestemmelser, der fastsætter Straf for et tilsvarende Forhold. Herom henvises til K. U. 1912 Mot. S. 296—297.

§ 160 giver Regler om Straffen for Dokumentfalsk. Det er almindelig anerkendt, at det i Straffelovens § 268 fastsatte almindelige Straffeminimum er for højt, hvilket i Praksis har givet sig Udslag i en Tilbøjelighed til i alle ikke særlig gravevende Tilfælde at anvende de i Paragrafens 2det Stk. fastsatte lavere Straffebestemmelser. Kommissionen har derfor nedsat den i Straffeloven foreskrevne Straf meget betydeligt. Herved er dog ogsaa taget i Betragtning, at der efter den Maade, **hvor** paa Reglerne om Dokumentfalsk er formuleret, ikke i Fremtiden — saaledes som i alt **Fald** tildels efter Straffelovens § 268 — vil være

nogen Grund til at udelukke **Sammen-**stødsreglerne, hvor Dokumentet benyttes til Begaelse af andre Forbrydelser.

Kommissionen kan iøvrigt henholde sig til, hvad der er anført i T. U. Mot. S. 155—156.

§ 161. I Straffeloven findes ingen til denne Paragraf svarende Regel, hvorimod der undertiden i Særlovgivningen f. Eks. i Lov af 15. Maj 1875 § 22 er fastsat Straf for et lignende Forhold. Efter Kommissionens Opfattelse vil det ikke være naturligt i det foreliggende Tilfælde at tale om et falsk Dokument, og man har derfor ment, at Bestemmelsen bør optages, ikke som i T. U. § 158 og K. U. 1912 § 319 foreslaaet i Forbindelse med Reglen i § 158, men i en selvstændig Paragraf.

§ 162 giver Regler om personelt **Falsk**. Bestemmelsen vil kunne finde Anvendelse ikke blot, hvor et Dokument anvendes med Hensyn til en anden Person, men ogsaa hvor det anvendes med Hensyn til en anden Genstand end ment. Det er derfor tilføjet »eller paa anden mod Dokumentets Bestemmelse stridende Maade.« En tilsvarende Bestemmelse er undertiden optaget i Speciallovgivningen, jfr. f. Eks. Lov 15. Maj 1875 § 22. Derimod findes i Straffeloven ingen hertil svarende Regel. Den for denne Forbrydelse foreslaaede Straf er betydeligt lavere end den i § 160 fastsatte, men den lave Straffesats vil selvfølgelig heller ikke her udelukke strengere Straf, hvor Handlingen — f. Eks. som Bedrageri eller Besvigelse af Fordringshaver — iøvrigt medfører en **saadan**.

§ 163 omfatter de Tilfælde af intellektuelt Falsk, som man har fundet det rigtigt at straffe som saadant. Ogsaa her gælder det, at der i Straffeloven ikke findes nogen almindelig til § 163 svarende Bestemmelse. Forholdet vil undertiden kunne rammes af Straffelovens § 155, og i enkelte Tilfælde er et tilsvarende Forhold gjort strafbart dels ifølge Bestemmelser i Straffeloven

f. Eks. §§ 81, 133, 134, og 262 og dels ifølge Bestemmelser udenfor Straffeloven f. Eks. Sølovens § 287 og Lov 15. Maj 1875 § 22. Bestemmelsen omfatter dels Udfærdigelsen af saadant Dokument og dels i 2det Stk. det Tilfælde, at der i Retsforhold gøres Brug af saadant Dokument som indeholdende Sandhed. 1 det første Tilfælde er Forbrydelsen som tidligere **anført** fuldbrydet, naar Udfærdigelsen har fundet Sted. Hvis f. Eks. en Person, der er pligtig at føre autoriserede Bøger ifølge Lov Nr. 98, 10. Maj 1912, gør en urigtig indførsel i disse Bøger for at skuffe i Retsforhold, vil han, selv om han fortryder det, forinden andre er blevet bekendt dermed, og derefter foretager **for**nøden Berigtigelse, ikke have Krav paa Straffrihed efter Udkastets § 23 (Reglerne om Tilbagetræden fra Forsøg). Derimod vil Straffen eventuelt kunne bortfalde i Medfør af Udkastets § 86 Nr. 6, jfr. sidste Stk.

Saafermt en udenforstaaende afgiver en urigtig Erklæring til Indførelse i Bøgerne, vil Forholdet falde ind under Udkast til Lov om Forseelser § 12 eller i et særligt Tilfælde under Udkastets § 194. Ved denne Paragraf bliver særlige Hensyn bestemmende for Handlingens Strafbarhed, jfr. herom nedenfor Sp. 312—313.

Straffen for det intellektuelle Falsk i det Omfang, i hvilket dette er gjort strafbart, er fastsat højere end for personelt Falsk (§ 162), og **kun** under formildende Omstændigheder kan Straffen gaa ned til Bøde.

I Forbindelse med § 163 henvises til Udkast til Lov om Forseelser § 13.

§ 164 giver Regler om Mærkefalsk. Dokumentfalsk hviler som **anført** paa det Synspunkt, at den borgerlige Samhandel kræver, at der maa kunne stoles paa Ægtheden og Rigtigheden af visse skriftlige Tilkendegivelser. Paa samme Maade kræver det borgerlige Samkvem, at der maa kunne stoles paa den Garanti, der ifølge almindelig Opfattelse ligger i, at visse Mærker benyttes. Mærkefalsk har derfor sin naturlige Plads i Forbindelse med Doku-

-mentfalsk og danner forsaavidt et Supplement til denne, som den omfatter saadanne Falsknerier med Hensyn til Mærker og Stempler, som vilde falde ind under Bestemmelserne om Dokumentfalsk, hvis en Betegnelse af Udstederen havde fundet Sted (se ovenfor Sp. 270—271).

Mærker vil som anført ofte afgive Garanti for en vis Egenskab ved en Genstand, og under Mærkefalsk vil som anført i T. U. Mot. S. 157 falde saavel det Tilfælde, at Skuffelse fremkaldes ved, at selve Erklæringen er falsk eller forfalsket, som det Tilfælde, at en i og for sig ægte d. v. s. fra rette Vedkommende hidrørende Erklæring uberegtiget er anbragt paa en Genstand, som den ikke er bestemt for.

Forbrydelsen vil endvidere kunne foreligge enten saaledes, at Genstande uberettiget forsynes med de anførte Tilkendigelser, eller saaledes, at lovlig anbragte Stempler, Mærker eller Betegnelser forvansktes eller fjernes.

§ 164 træder delvis i Stedet for Straffelovens § 278, men hviler dog paa et noget andet Synspunkt end denne Bestemmelse og understreger stærkere, at der kun tilsigtes at ramme en med Dokumentfalsk beslægtet Forbrydelse. Straffelovens § 278 maa antages at forudsætte, at den Genstand, der falskeligt forsynes med offentligt Stempel eller Mærke, er af ringere Beskaffenhed end den, Stemplet eller Mærket antyder. Efter Udkastets § 164 er dette ikke en Forudsætning. Er den paagældende Vare af ringere Beskaffenhed, vil der i Almindelighed tillige foreligge en Berigelsesforbrydelse, og den derfor foreskrevne Straf vil da ogsaa komme til Anvendelse.

løvrigt sondres der i § 164 ligesom i Straffelovens § 278 mellem offentlige og private Stempler, Mærker eller lignende Betegnelser. I det første Tilfælde er der foreskrevet en betydelig strengere Strafferamme. I § 164 udtales ikke udtrykkeligt som i §§ 188 og 161, at Handlingen skal foretages »til at skuffe i Retsforhold«. Det fremgaar imidlertid af hele Formuleringen, at Bestemmelsen kun kommer til

Anvendelse, hvor dette er Tilfældet. Hvis Handlingen gør Indgreb i en økonomisk Eneret, vil den være strafbar efter Lov Nr. 52, 11. April 1890.

§ 165 fastsætter Straf for den, der gør Brug af eftergjort eller forfalsket Stempel-papir, Stempelmærker og andre til Berigtigelse af offentlige Skatter og Afgifter tjennende Mærker samt Postfrimærker. For Stempelpapir og Stempelmærker findes en tilsvarende Regel i Lov Nr. 113, 1. April 1922 § 41. Om Bestemmelsen har sin rette Plads i Kapitlet om Dokument og Mærkefalsk, kan være tvivlsomt, jfr. T. U. Mot. S. 138—139, da de paagældende Mærkets Hovedopgave ikke er at være Bevisbærere i Samlivets Retsforhold, men snarere at tjene som Beviser for offentlige Afgifters Erlæg-gelse; men Kommissionen har dog fundet, at Bestemmelsen bør optages paa dette Sted. I Modsætning til Stempel-lovens § 41. men i Overensstemmelse med, hvad der i Almindelighed er fastsat med Hensyn til det egentlige Dokumentfalsk, kræves til Forbrydelsens Fuldbrydelse, at der skal være gjort Brug af det eftergjorte eller forfalskede Stempelpapir m. m. Kom-missionen har ikke fundet tilstrækkelig Anledning til her som ved Pengefalsk at rykke Fuldbrydelsesmomentet frem.

I Forbindelse med denne Bestemmelse er i K. U. 1912 § 145, 1ste Stk. og T. U. § 138, 1ste Stk. fastsat. Straf for den, der for at skuffe ved Berigtigelse af Skatter, Afgifter og andre offentlige Forpligtelser benytter urigtigt eller forvansket Maale- eller Vejeredskab. Efter Kom-missionens Opfattelse maa imidlertid saavel dette Forhold som det tilsvarende i Straffe-lovens § 277, 1ste Stk. omhandlede Forhold betragtes som Bedrageri og henfalde under den derfor foreskrevne Straf (Udkastets § 253), og man har derfor ikke fundet Anledning til at optage nogen Straffebestemmelse herom paa dette Sted.

§ 166 træder i Stedet for Straffelovens § 279, men er mere omfattende, idet Be-

Stemmeisen ogsaa medtager Krænkelse af **Rettigheder** med Hensyn til Vandlob og Vandstrækninger. Ordet »forvansker« omfatter enhver Flytning, Borttagelse eller Ødelæggelse af de paagældende Skelsten eller Mærker. Straffelovens § 279 maa antages at kræve, at Handlingen skal være foretaget i den Hensigt at tilføje en anden et Tab. Dette kræves ikke efter Udkastets § 166. Denne Bestemmelse vil ogsaa komme til Anvendelse, hvis nogen foretager en Grænseregulering, der ikke medfører økonomisk Fordel for ham. Handlingen maa antages som oftest at ville blive foretaget i Berigelseshensigt, og i **sa**a Fald vil Udkastets § 253 tillige være anvendelig. Hvor saadan Hensigt ikke foreligger, vil Handlingen i Almindelighed antage Karakteren af en Selvtægtshandling, og som saadan vilde den falde ind under Bestemmelserne i § 41 i Udkast til Lov om Forseelser. Kommissionen har dog ment, at Handlingen ogsaa i dette Tilfælde bør opfattes som en Forbrydelse, naar den antager den i § 166 beskrevne Form.

20 deKapitel.

Almenfarlige Forbrydelser.

Med Hensyn til en Del af de under dette Kapitel faldende Forbrydelser har der gjort sig forskellige Anskuelser gældende indenfor Kommissionen. Tre af Medlemmerne (*Goll, Johansen og Torp*) bemærker følgende:

Kapitel 20 træder i Stedet for Straffelovens Kapitel 28 (Om Brandstiftelse) og Kapitel 29 (Om Handlinger, hvorved Skibbrud, Oversvømmelse eller anden større Ulykke kan **foraarsages**). Som Overskrift er foreslaaet »Almenfarlige Forbrydelser«. Af Straffelovens Motiver S. 349 fremgaar, at man da ikke mente at burde foreslaa denne Overskrift, der betegnedes som systematisk og noget **doktrinær**. De nævnte Medlemmer mener imidlertid i Modsætning hertil, at

Betegnelsen netop er et træffende Udtryk for det Synspunkt, der ligger til Grund for de i Kapitlet omhandlede Forbrydelser. Menneskelige Handlinger vil ved Naturkræfternes Hjælp kunne fremkalde vidtrækkende Farer for andre Menneskers Liv og Ejendom. Retsordenen har ved en Række præventive Love (Brand-, Sø- og Jernbanepolitilove og Sundhedslove og Vedtægter) søgt at forebygge, at saadan Fare kommer til at foreligge, og Retsordenen maa, hvis Faren tilregnelig fremkaldes, reagere gennem Anvendelse af streng Straf, **først** og fremmest af Hensyn til Handlingens Farlighed, men tillige af Hensyn til, at Handlingen i Almindelighed vil medføre en udstrakt Forstyrrelse af den almindelige Fred og Samfundsorden.

Ligesom Straffeloven ikke har benyttet Udtrykket »Almenfarlige Forbrydelser«, har den heller ikke væsentligt lagt dette Synspunkt til Grund ved Udformningen af de enkelte i Kapitlerne omhandlede Forbrydelser. Dette er derimod i Tilslutning til K. U. 1912 og T. U. sket i det foreliggende Kapitel, og de i dette optagne Bestemmelser er derfor paa væsentlige Punkter afvigende fra Straffelovens Regler.

Indenfor de almenfarlige Forbrydelser har Brandstiftelsesforbrydelsen størst praktisk Betydning, og saavel Teori som Praxis har derfor ogsaa fortrinsvis beskæftiget sig med denne Forbrydelse. De nævnte Medlemmer er med K. U. 1912 (jfr. Mot. S. 306) og T. U. (jfr. Mot. S. 160) enig i, at der ikke er nogen Væsenforskel mellem Brandstiftelsesforbrydelsen og de øvrige i nærværende Udkasts § 167 nævnte Forbrydelser. Foraaarsagelsen af Almenfare vil kunne være den samme, hvad enten Forbrydelsen realiseres ved Ildsvaade, Sprængning, Oversvømmelse eller Skade paa Fartøj, Jernbane eller lignende Transportmiddel.

Det kunde da synes naturligt ogsaa rent formelt at behandle de nævnte Forbrydelser under et. Man har dog ligesom K. U. 1912 og T. U. dels af Hensyn til den historiske Tradition og dels af Hensyn til

Brandstiftelsesforbrydelsens langt overvejende praktiske Betydning fundet det rigtigt at opstille en særlig Regel om Brandstiftelse og at knytte **Bestemmelsen** om de andre særlig fremhævede almenfarlige Forbrydelser til denne uden iøvrigt at opgive den ensartede Behandling.

Den almindelige Bestemmelse om Brandstiftelse gives i § 167, 1ste Stk. Angaaende Forholdet mellem denne Bestemmelse og Reglerne i Straffelovens §§ 280—83 henvises til K. U. 1912, Mot. S. 306—308 og T. U. Mot. S. 160—61. Idet § 167 lægger Vægten paa, at en — nærmere bestemt — Almenfare forårsages ved at forvolde Ilds-vaade, lægger den i Modsætning til Straffeloven ikke Vægt paa, af hvilken Art de antændte Genstande er, naar der blot **kan** siges at foreligge Ilds-vaade, der forårsager saadan Fare som i § 167 angivet, ligesom det er uden Betydning, om den antændte Genstand tilhører Gerningsmanden eller en anden. Antændelse af egne Genstande er herefter Brandstiftelse, naar derved Almenfare forvoldes, selv om ingen anden retstridig Hensigt foreligger, medens der omvendt, naar ingen Almenfare foreligger, ikke saaledes som efter Straffelovens § 281, 2det Stk. foreligger Brandstiftelse, selv om Antændelsen er sket i retstridig Hensigt, f. Eks. for at besvige Brandforsikringen eller skade andre. Der vil da foreligge Bedrageri (Assurancesvig) eller Forsøg derpaa eller en efter § 265 strafbar Handling. Da Beskadigelse af fremmed Ejendom, naar den forvoldes ved **Ildspaa sættelse**, altid er af en særlig graverende og farlig Art, er der i § 265, 2det Stk. foreskrevet en væsentlig skærpet Straf bl. a. for dette Tilfælde.

Af hvilken Art den Fare skal være, som ved Ilds-vaade etc. forårsages, er nærmere angivet i § 167. I Overensstemmelse med norsk Straffelov og tildels nyere Udkast ligestilles i saa Henseende FaTe for andre Menneskers Liv og Fare for Ødelæggelse af fremmed Ejendom i betydeligt eller **uberegneligt** Omfang. Men Udkastet **medtager** endvidere Fare for fremmed

Formueinteresse i tilsvarende Omfang. For Bedømmelsen af Handlingens samfundsmæssige Betydning synes det at **maatte** være uden Betydning, om Faren truer en fremmed Ejerinteresse eller en **Panthaver**-interesse, og ligeledes, om den Interesse, der trues, er knyttet direkte til Tingens Bevaring (Ejere, Panthavere) eller indirekte derved, at Tabet eventuelt skal bæres af andre (Forsikringsselskabet).

Til Forbrydelsens Fuldbrydelse kræves, at der skal være forvoldt Ilds-vaade, og at der derved skal være forårsaget **Fare** som anført. Derimod kræves i **Overensstemmelse** med det til Grund for Forbrydelsen liggende Synspunkt ikke, at Ilds-vaaden skal have haft yderligere **Følger**. Dette følger formentlig klart af den Maade, hvorpaa Paragrafen] er formuleret. Man har ikke fundet det rigtigt at optage nogen særlig Fuldbrydelsesregel, saaledes som det er sket i den gældende Straffelovs § 283.

I subjektiv Henseende kræves Forsæt. Dette **maa** omfatte saavel Forvoldeisen af Ilds-vaaden som Forårsagelsen af Faren. Dertil er det ikke tilstrækkeligt, at den handlende har indset Faren som en blot Mulighed. Han maa enten have tilsigtet at hidføre en aktuel Fare eller dog have indset, at dennes Indtræden er en overvejende sandsynlig **Følge** af Gerningen. Nogen yderligere Hensigt kræves ikke. Forvoldes der Ilds-vaade f. Eks. for at dræbe (indebrænde) en Person, vil der foreligge Sammenstød af Forbrydelser, forsaavidt Forholdet ikke rammes af Bestemmelsen om kvalificeret Brandstiftelse i § 168.

I § 167, 2det Stk. stilles i Klasse med Ilds-vaade Sprængning (Lov 7. April 1899), Oversvømmelse (Straffelovens § 287) eller Skade paa Fartøj (Straffelovens § 286) eller paa Jernbane eller lignende Transportmiddel (Straffelovens § 288). Hvad der er anført om Brandstiftelsesforbrydelsen vil med de af Forholdenes Forskellighed flydende Ændringer her finde tilsvarende Anvendelse. Naar der i Forbindelse med Jernbaner tales om »lignende Transportmidler«, tænkes hermed paa Transportmidler, der foregaar paa

Skinnevej. Ordet »Fartøj« vil eventuelt tilige omfatte Luftfartøjer.

§ 168 svarer i det væsentlige til Bestemelsen i Straffelovens § 280, jfr. § 282, 2det Stk., og er formuleret i nær Tilslutning til § 280, idet dog Minimum af Straffen er nedsat til *i* Aar.

§ 169 fastsætter en lavere Straf for det Tilfælde, at Forbrydelsen begaas uagtsomt. Uagtsomhed vil kunne foreligge, saavel hvor Ildsvaade, Sprængning m. m. er forvoldt uagtsomt, som i Tilfælde, hvor der foreligger forsætlig Ildsvaade, Sprængning m. m., men den handlende ikke har været opmærksom paa den med Handlingen forbundne Fare. I sidste Tilfælde vil der eventuelt samtidig kunne foreligge en forsætlig Tingsbeskadigelse og en uagtsom Forbrydelse efter § 169.

Man har ikke fundet Anledning til paa dette Sted at optage en til Straffelovens § 284 svarende Bestemmelse om Bortfald af Straffen, naar Skaden erstattes, da Udkastets § 86 Nr. 6 jfr. Slutningen i denne Henseende maa anses for fyldestgørende.

§ 170 fastsætter en i Forhold til § 167 lavere Straf for den, der, ved at foretage visse Handlinger, der i Almindelighed ikke har nogen almenfarlig Karakter, dog i det konkrete Tilfælde forvolder Fare for andres Liv eller for Ødelæggelse af fremmed Ejendom i betydeligt eller uberegneligt Omfang. § 170 angaar derfor ligesom § 167 **almenfarlige** Forbrydelser, og Forsættet maa i § 170 ligesom i § 167 omfatte saavel den farevoldende Handling som Faren. Den lavere Straf er alene begrundet i det anvendte Middels Forskellighed, saaledes at der kun er en Gradsforskel og ikke en Artsforskel mellem de i de to Paragrafer omhandlede Forbrydelser.

I Straffeloven findes ingen til § 170 svarende Bestemmelse. I Tilslutning til T. U. § 166 og tildels K. U. § 371 er der i § 170 foretaget en Opregning af Maader, **hvorpaa** Almenfare kan fremkaldes. Det

vilde muligt have været naturligere og mere stemmende med det Princip, der andre Steder er fulgt i dette Udkast, om der i Stedet herfor var givet en almindelig Regel om Straf for den, der fremkalder Almenfare ved andre Midler end de i § 167 anførte, men under Hensyn **til**, at Bestemmelsen som anført er ny i dansk Ret, har man anset det for nyttigt, at der til Vejledning tor Retsanvendelsen gives en Opregning som sket.

I Straffeloven er i §§ 285, 2det Stk., 287, 2det Stk. og 288, 2det Stk. fastsat Straf for den, der foretager en forsætlig Beskadigelse af den i Udkastets § 170 omhandlede Art men uden Hensigt til at fremkalde Almenfare. Disse Forhold falder udenfor § 170, 1ste Stk. men vil eventuelt kunne straffes efter Paragrafens 2det Stk. med Uagtsomhedsstraf, nemlig i de Tilfælde, hvor den handlende burde have indset Handlingens Almenfarlighed. Iovrigt vil saadanne Handlinger ofte kunne ifalde Straf som alment skadelige Forbrydelser efter Bestemmelserne i Udkastets § 177, eller eventuelt som Beskadigelse af Ting tilhørende andre efter § 265.

Glarbo, Krabbe og Ølrik maa i forskellige Henseender tage Afstand fra de af de øvrige Medlemmer af Kommissionen forelaaede Bestemmelser om de almenfarlige Forbrydelser.

Vi finder det vel i sin Orden, at Brandstiftelse sammen med Forvoldelse af Over svømmelser, Jernbaneulykker m. v. behandles i eet Kapitel med Overskriften »Almenfarlige Forbrydelser«. For alle disse Forbrydelser er det en typisk Ejendommelighed, at de i betydeligt og uberegneligt Omfang kan medføre Ødelæggelse af Værdier, og at de for visse Formers Vedkommende normalt, for andres Vedkommende undertiden, vil være forbundet med Fare for Menneskeliv. En fælles Overskrift som den nævnte kan derhos være nyttig som Vejledning ved Fortolkningen af de enkelte Bestemmelser i Kapitlet og navnlig til Forstaelse af Afgrænsningen af de der behandlede Forbrydelser. Men fra den Fælles-

behandling, som de øvrige Medlemmer lader alle disse Forbrydelser blive til Del, maa vi tage Afstand. Ikke blot af Hensyn til den historiske Tradition, men ogsaa paa Grund af Forholdenes typiske Forskellighed vil det være rigtigst, at i hvert Fald Brandstiftelse udskilles til særskilt Behandling fra de andre i Udkastets § 167 samlede Forbrydelser.

Naar de øvrige Kommissionsmedlemmer dernæst i Tilslutning til K. U. 1912 og T. U. lader det rene »Almenfaresynspunkt« være eneraadende ogsaa for den nærmere legislative Afgrænsning af disse Forbrydelser og særlig af Brandstiftelsesforbrydelsens Omraade, maa vi anse en saadan Deduktio af Lovreglerne ud fra et enkelt i rent systematisk Henseende tilfredsstillende Synspunkt for ubeføjet, ligesom vi finder, at de paa dette Grundlag udformede Regler i lovteknisk Henseende er ufuldkomne. Den gældende Straffelovs af Retsvidenskaben angrebne og som irrationel betegnede Ordning af Brandstiftelsesforbrydelsen er efter vor Formening vel afpasset efter de i Betragtning kommende Livsforholds Natur og har ikke i Retsanvendelsen medført Ulemper eller røbet Ufuldkommenheder, der har gjort en radikal Omordning af Forbrydelsens Behandling paakrævet.

1. Straffeloven opstiller som Brandstiftelsesforbrydelsens Grundlag Forvoldelse af Ildebrand eller Ildsvaade*), dette nærmere bestemt som Antændelse af visse Genstande — i Teorien betegnet som Brandstiftelsesobjekterne —, hvis Antændelse normalt vil være Begyndelsen til en Ildebrand. Det foreliggende Udkast opstiller derimod som Strafbarhedsgrundlag ikke Ildspaa sættelsen som saadan, men at »forvolde Ildsvaade og derved foraarsage Fare for andre Menneskers Liv eller for Ødelæggelse af fremmed Ejendom i betydeligt

eller uberegneligt Omfang«. At den »Fare«, der saaledes optages som nødvendigt Moment i Forbrydelsen, ved den forsætlige Brandstiftelse skal være Gerningsmanden bevidst, fremgaar af Udkastets almindelige Bestemmelser af Forsætsbegrebet. Derimod indeholder Udkastet ingen vejledende Bestemmelser til Bedømmelse af, hvor nærliggende Faren skal være for at komme i Betragtning og — bortset fra Menneskeliv — ikke anden Vejledning til Bedømmelse af det objektive Omfang af den truende Ødelæggelse af fremmed Ejendom, end at det skal være »betydeligt og uberegneligt«. Af den opstillede Strafferamme — Fængsel i mindst 1 Aar, medens Straffeloven i § 282 har et Minimum af Fængsel paa Vand og Brød i 2 X 5 Dage — synes det imidlertid at fremgaa, at der, for at Brandstiftelse kan statuere, maa stilles meget betydelige Krav baade til Farens Nærhed og den truende Ødelæggelses Omfang.

Vi maa nu finde, at det, særlig hvor det drejer sig om en Forbrydelse, der skal rammes med saa alvorlig en Straf som den foreslaaede, er yderst betænkeligt, at dens Grænser ikke er skarpere optrukne end angivet ved det ubestemte Begreb »Fare«; og i særlig Grad bliver dette betænkeligt efter det i Udkastet opstillede System, ifølge hvilket den med Ødelæggelsen truede Ting eller Formueinteresse (»Fareobjektet«) skal tilhøre Tredjemand, hvorimod det er uden Betydning, om den antændte Ting (»Ildsvaadeobjektet«) er Brandstifteren selv tilhørende eller ej. Dette System vil nemlig have til Følge, at en til Bedømmelse foreliggende Handling, f. Eks. Antændelse af egen Lynghede i Nærheden af fremmed Bygning maa bedømmes henholdsvis som ganske legitim (bortset fra mulig Overtrædelse af Brandpolitiloven) og som en grov Forbrydelse, alt eftersom det ofte vanskelige Skøn om Farens Nærhed og Omfang falder ud til Gunst eller til Ugunst for den Sigtende. Efter vor Opfattelse bør et Tilfælde som det nævnte, hvis Ilden faktisk breder sig til den fremmede Ejendom og Bevidsthed om Faren herfor har

*) Ildsvaade er oprindelig kun Betegnelsen for den uagtsomt forvoldte Ildebrand og benyttes endnu i Straffeloven kun i denne Betydning. {Jfr. ogsaa det gamle Ord »Vaadesild« samt Jyske Lov II-23, III-45, og Chr. V. Danske Lov 6-11 »Om Vaadis Gierninge».

været tilstede, straffes som uagtsom Brandstiftelse, men som forsætlig Brandstiftelse, hvis Ildens Udbredelse til den fremmede Ejendom har været omfattet af Gemingsmandens Forsæt, jfr. Udkastets § 19, der under Forsæt medtager det Tilfælde, at Skadens Indtræden har været forudset som en overvejende sandsynlig Følge af Gerningen, hvilket i det praktiske Liv formentlig nærmest vil falde sammen med, at Faren for Skadens Indtræden har været erkendt som overhængende.

I Henhold til de anførte Betragtninger maa vi foreslaa, at Straffelovens Grundlag for Forbrydelsen: Ildebranden eller Ilds-vaaden som saadan i Principet opretholdes, medens der vel er Grund til at foretage visse Ændringer i Straffelovens nærmere Gennemførelse af dette Princip, hvorom henvises til *Bemærkningerne* nedenfor under 4.

Indenfor en paa dette Grundlag opstillet rummelig Strafferamme vil Farementet baade subjektivt og objektivt være vel egnet som Udmaalingshensyn.

2. Det maa vel anses som en betydningsfuld Forbedring i Forhold til K. U. 1912 og T. U., at den første Gruppe af Kommissionens Medlemmer ikke indskrænker Brandstiftelsesforbrydelserne til de Tilfælde, hvor Ildebranden omfatter eller truer »fremmed Ejendom«, men under Forbrydelsen har inddraget de Tilfælde, hvor »anden fremmed Formueinteresse«, navnlig Forsikringsselskabers Interesse, berøres af Branden. Det bliver herved muligt ligesom efter Straffeloven at straffe Ildspaa sættelse paa egen Ejendom som Brandstiftelse, naar den er iværksat for at besvige Brandforsikringen, medens dette Forhold efter de nævnte tidligere Udkast kun vilde kunne straffes som Bedrageri eller Forsøg herpaa. Som den foreslaaede § 167 er affattet, rækker den imidlertid efter vor Opfattelse for vidt, og der kan imod den ogsaa paa dette Punkt fremsættes de samme Indvendinger som anført under 1 med Hensyn til det betænkelige i at lægge det ubestemte Begreb »Fare« til Grund for Strafbarheden. Efter den foreslaaede Affattelse maa f. Eks. An-

tændelse af egen Lyngheide og Afbrænding af Sct. Hans Blus med »Fare« for Gerningsmandens egen pantsatte Bygning straffes som fuldbyrdet Brandstiftelse, selv om ingen Skade er sket. Vi maa formene, at Brandpolitilovgivningens Bestemmelser i Forbindelse med Straf for uagtsom Brandstiftelse er fyldestgørende i alle Tilfælde, hvor Ildens Forplantning til Skade for Trediemands Interesse ikke har været indbefattet under Gemingsmandens Forsæt, og vi finder det derfor rigtigst, i væsentlig Tilslutning til den gældende Straffelov, at indskrænke og præcisere Strafbarheden af Brandstiftelse paa egne Genstande til de Tilfælde, hvor Gemingsmanden har handlet for at besvige Brandforsikringen, for at krænke Panthavernes Rettigheder eller i lignende letstridig Hensigt. De herom for Tiden gældende Regler vides ikke i nogen Henseende at have været ufyldstgørende.

3. Naar vi herefter anser det for rigtigst med den gældende Straffelov at opstille selve Forvoldelsen af Ildebrand eller Ilds-vaade som Straffegrundlaget og alene at tillægge den dermed in concreto forbundne Fare strafudmaalende Betydning, bliver det nødvendigt ligeledes at bevare Straffelovens forskellige Behandling af Brandstiftelse i egne og andres Ting.

Brandstiftelse i andres Ting vil altid i og for sig være retstridig som Beskadigelse af fremmed Ejendom, og Midlets Almenfarlighed vil gøre det vel begrundet, at saadan Beskadigelse, naar den faar Karakter af Ildebrand, straffes efter et sarligt kvalificerende Synspunkt. Man vil uden Betænkelighed i saa Henseende kunne gaa saa vidt, at man alene udelukker Brandstiftelses-synspunktet, naar Skaden er saa ubetydelig eller begrænset, at en konventionel Opfattelse ikke vil betegne den som »Ildebrand«. I det store og hele vil denne konventionelle Opfattelse sikkert falde sammen med det i Retsanvendelsen paa Grundlag af Straffelovens Opregning af Brandstiftelsesobjekterne fastslaaede Omraade for Forbrydelsen.

Derimod vil man, naar det er Ildebranden eller Ilds-vaaden som saadan og ikke

den med denne forbundne »Almenfare«, der bestemmer Straffegrundlaget, selvfølgelig ikke uden videre kunne ligestille Brandstiftelse i egne og andres Ting, idet Opbrænding af egne Genstande meget vel, selv om den i Omfang **maa** betegnes som Ildebrand, kan Tære en ganske lovlig Handling. Naar derimod Handlingen som krankende andres til Tingen knyttede Interesser i og for sig er retstridig, er der al Grund til at opfatte Handlingen som Brandstiftelse, og den gældende Straffelovs herhenhørende Bestemmelser skønnes i det hele at være rigtige og reelt begrundede.

4. Med Hensyn til den nærmere Bestemmelse af Begrebet Ildebrand eller Ildsvaade, finder vi, at den i Straffeloven foretagne Opregning af bestemte Genstande, hvis Antændelse skaber en uafbeviselig Præsumption for Ildebranden, kan undværes. Vi nærer ingen Betænkelse ved at overlade til Domstolene at bedømme, om en fremkaldt Ild efter almindelig Opfattelse har et saadant Omfang, at den **maa** karakteriseres som Ildsvaade eller Ildebrand. Straffelovens Opregning i § 282 er med sin Tilføjelse »eller andre lignende Genstande« ikke af stor Værdi, og Betegnelsen Ildsvaade er uden nærmere Forklaring anvendt i § 284 om den uagtsomme Brandstiftelse, uden at dette har medført Ulemper. En Udvidelse af Strafferammen under formildende Omstændigheder til den laveste Grad af Fængsel vil gøre Udeladelsen af en nærmere Præcision af, hvad der skal forstås ved Ildsvaade, endnu mindre betænkelig.

5. Straffen foreslaas bestemt ved en normal Strafferamme af Fængsel fra 6 Maaneder til 12 Aar. For de enkelte særlig fremhævede, grovt kvalificerede Tilfælde af Brandstiftelse har vi sat Straffens Minimum til 4 Aar og Maksimum til Fængsel paa Livstid, medens omvendt Straffen under særlig formildende Omstændigheder kan gaa ned til den laveste Grad af Fængsel. Dette sidste Minimum er vel noget lavere end den laveste i Straffelovens § 282 foreskrevne Straf, men højere end efter Frd. af 26. Marts 1841 § 7, der dog medtager under Brandstiftelse ogsaa

Antændelse af andre Genstande end de i Forordningens §§ 1—6 og senere i Straffeloven opregnede Brandstiftelsesobjekter. Vi har fundet det uden tilstrækkelig Værdi at opretholde Straffelovens forskellige Strafferammer for Ildspaa sættelse paa fast Ejendom og paa Løsøre.

De foran udviklede Betragtninger vil tildels — navnlig med Hensyn til det betænkkelige ved at lægge Begrebet Fare til Grund for Strafbarheden — indeholde en Kritik af den første Gruppes Behandling af de andre i § 167 opregnede Forbrydelser, saavel som af Bestemmelsen i § 170. Vi **maa** paa den ene Side finde det betænkeligt at anvende de foreskrevne alvorlige Straffe i Tilfælde, hvor der blot foreligger Bevidsthed om Fare for Ødelæggelse af fremmed Ejendom, men ikke Forsæt til at forvolde saadan Ødelæggelse, og **maa** paa den anden Side finde det urigtigt, at Handlinger af en saa generelt almenfarlig Karakter som f. Eks. at slukke et Fyr eller at forvanske Jernbansignaler ikke kan straffes, naar de viser sig in concreto ikke at have været forbundne med nogen aktuel Fare. Selv bortset herfra finder vi det inkonsekvent, at den første Gruppe, naar den opstiller den i §§ 167 og 170 ommeldte Fareforvoldelse som Strafbarhedsgrundlag, ikke medtager alle Tilfælde, hvor saadan Fare retstridig forvoldes, men i § 170 indskrænker sig til en vidtløftig men dog ikke udtømmende Opregning af forskellige Maader, hvorpaa Fare tænkes forvoldt.

Vi **maa** ogsaa med Hensyn til andre almenfarlige Forbrydelser end Brandstiftelse foretrække en Ordning i nærmere Tilslutning til Straffelovens §§ 285—289. I Stedet for den af de andre Kommissionsmedlemmer foreslaaede § 167, 2det Stk. foreslaar vi i § 170 Straf for den realiserede Skade for andres Person eller Formue ved de der nævnte generelt almenfarlige Tildragelser, og i Stedet for den foreslaaede § 170, træder vor § 170 A., der, uden Hensyn til om konkret Fare er forvoldt, medtager alle Handlinger, der forstyrrer Driftssikkerheden for Jernbaner, Søfart m. v. og

indenfor sin vide Strafferamme lader Hensynet til Handlingens større eller mindre konkrete Farlighed faa udmaalende Betydning.

§§ 171—176 angaar Forbrydelser mod den almene Sundhed. Ud fra dette Synspunkt vil Forbrydelser, der er rettede mod Mennesker, Husdyr og undtagelsesvis Nytteplanter, kunne være almenfarlige.

§ 171 fastsætter Straf for den, der forvolder lare for Menneskers eller Husdyrs Liv eller Sundhed ved at fremkalde Mangel paa Drikkevand eller ved at tilsætte Vandbeholdninger, Vandledninger eller Vandlob sundhedsfarlige Stoffer. K. U. 1912 giver i § 380 den tilsvarende Regel et videre Omraade, men dette mener man ikke at kunne tiltræde. I saa Henseende kan man henholde sig til Bemærkningerne i T. U. Mot. S. 163—164. For nogle af de i Paragrafen omhandlede Forhold findes Straffebestemmelser i Straffelovens § 293 og Loven af 30. November 1857 § 1, men Forbrydelserne er der mere behandlede som almenskadelige end som almenfarlige Handlinger. Strafferammen Fængsel indtil 10 Aar er meget vid, men Bestemmelsen omfatter ogsaa saavel kvalificerede Tilfælde, hvor Faren for Menneskers Liv har været nærliggende, som mindre strafværdige Handlinger, hvor Faren for **Menneskers** Liv eller Sundhed har været ringe og fjern.

§§ 172 og 173 angaar tildels samme Forhold, som nu omhandles i Straffelovens § 290. Begge Paragrafer rammer Handlinger, der er farlige for Mennesker eller for Husdyr.

§ 172 fastsætter Straf dels for at tilsætte Ting, der er bestemt til Forhandling eller udbredt Benyttelse, Gift eller andre farlige Stoffer, dels for at undergive fordærvede, sundhedsfarlige Ting en Behandling, **der er** egnet til at skjule deres fordærvede Tilstand, og dels endelig for med Fortielse af den foretagne Behandling at falholde eller søge udbredt saadanne Ting. Straffen

er foreslaaet bestemt med samme vide Strafferamme som i § 171, 1ste Stk., hvorom henvises til, hvad ovenfor er anført. Ved denne Paragraf har man ikke fundet Anledning til som ved § 171 at foreslaa Straf for Uagtsomhed, da de Tilfælde heraf, hvor der vil være Grund til at straffe, i Almindelighed vil kunne rammes af Straffebestemmelsen i den følgende Paragraf.

§ 173 angaar de mindre graverende Tilfælde, hvor Falholdelse eller lignende **finder** Sted af sundhedsfarlige Genstande, der ikke rammes af § 172 Nr. 3, enten fordi Sundhedsfarligheden ikke skyldes, at der er tilsat Tingen noget sundhedsfarligt Stof, eller fordi Tingen ikke har været undergivet nogen Behandling, der tager Sigte paa at skjule dens Tilstand, eller dette dog ikke har været den falholdende bevidst, eller den foretagne Behandling ikke er fortiet. **Hoved-**eksemplet er selvfordærvede Varer, men Bestemmelsen rammer ogsaa flere andre Forhold. I saa Henseende henvises til K. U. 1912 Mot. S. 318 og T. U. Mot. S. 165. Grænsen imellem §§ 172 og 173 vil i Almindelighed være let at drage. Falholdelse af giftige Bolscher vil f. Eks. i Almindelighed falde ind under § 172, hvorimod Falholdelse af giftige Svampe som spiselige vil falde ind under § 173. Men undertiden vil det kunne være vanskeligt at konstatere, om Forholdet falder ind under § 172 Nr. 1 eller § 173 Nr. 2; men da Maksimum af Straffen efter § 173 ligger betydeligt højere end Minimum efter § 172, vil dette være af mindre Betydning. De alvorligere Tilfælde vil være at **henføre** under § 172 og de mindre alvorlige under § 173.

Bestemmelserne i §§ 172 og 173 vil medføre, at Straffebestemmelserne i Lov Nr. 108, 18. April 1910 §§ 5 og 6 bortfalder.

§ 174 fastsætter Straf for Falholdelse og Udbredelse af uegnede Lægemidler.

En hertil svarende almindelig Bestemmelse findes ikke i den gældende Straffelov. Bestemmelsen omfatter alene Handlinger, der er farlige for Menneskers (ikke for **Hus-**

dyrs) Liv eller Sundhed. For at Bestemmelsen kan finde Anvendelse, **maa** den **paa-gældende** baade have været vidende om, at Lægemidlet var uegnet til det angivne Formaal, og at dets Benyttelse medførte Fare for Menneskers Liv eller Sundhed enten paa Grund af Egenskaber ved selve Lægemidlet, eller fordi dets Benyttelse **n**edfører Undladelsen af at bruge virkningsfulde Midler.

Efter Forbrydelsens Beskaffenhed vil der ofte kunne blive Spørgsmaal om Konkurrence mellem denne Forbrydelse og § 172, eller Reglerne i Kapitel 25 om Forbrydelser mod Liv og Legeme.

§ 175 fastsætter Straf i 1ste Stk. for den, der uden at opfylde de i Lovgivningen fastsatte Betingelser for at udøve Virksomhed som Læge, Fødselshjælper, Tandlæge eller Dyrlæge praktiserer som saadan, og i 2det Stk. for den, der **ikke** iagttager de for saadan Virksomhed foreskrevne Sikringsregler. Bestemmelsen beskytter imod den Fare, der ligger i, at en Person uberettiget udøver saadan Virksomhed. Hvis Handlingen tillige er strafbar som Angreb paa Liv eller Legeme, vil der foreligge Sammenstød af Forbrydelser.

I den gældende Straffelov findes ingen til § 175 svarende Bestemmelse. Bestemmelsen vil derimod træde i Stedet for de Regler om **Kvaksalveri**, der nu er optaget i Forordning 5. September 1794 § 5 og Lov af 3. Marts 1854.

Som en Lovovertrædelse, der har nær Tilknytning til Reglen i § 175, men som efter Kommissionens Opfattelse dog rettest bør opfattes som en Forseelse, kan henvises til Forseelseslovens § 30, hvor der er **fastsat** Straf for den, der uberettiget forhandler Lægemidler eller Gift eller forhandler disse Varer paa andre Vilkaar end de ved Loven foreskrevne.

§ 176 fastsætter Straf for Forvoldelse af den Almentare, der hidrører **fra smitsomme** Sygdomme. **Bestemmelsen**, der træder i Stedet for Reglerne i **Straffelovens** §§ 291

og 292, tager i tørste Række Sigte paa de egentlige epidemiske Sygdomme. Derimod er Straffebestemmelserne om smitsomme Kønssygdomme ikke optaget her, men i Kapitel 25 under Forbrydelser mod Liv og Legeme (§§ 231—234). Kommissionen har ment, at Hovedvægten ved disse Forbrydelser bør lægges paa det i Forbrydelsen liggende Angreb paa den enkeltes Legeme eller Helbred.

Forbrydelsen er i § 176 bestemt som Forvoldelse af Fare for, at smitsom Sygdom vinder Indgang eller udbredes enten hos Mennesker eller hos Husdyr eller Nytteplanter. Det kræves ikke som i Straffelovens §§ 291 og 292, at Smitte har fundet Sted. Dette er praktisk, fordi Beviset for **Aarsagsforbindelsen** mellem Overtrædelsen og Smitteoverførelsen er overordentlig vanskeligt. Endvidere kræves det, tildels i Overensstemmelse med den gældende Straffelov, at Faren skal være **forvoldt** »ved Overtrædelse af de Forskrifter, der ved Lov eller i Medfør af Lov er givet til Forebyggelse eller Modarbejdelse af smitsom Sygdom«. Denne Begrænsning synes naturlig, fordi det ved Smittefare efter den almindelige Opfattelse er noget uklart, hvad der kan betegnes som uforsvarlig Adfærd, og der derfor her tiltrænges et klart og let forstaaeligt Kriterium. Af Begrænsningen følger tillige, at Bestemmelsen kun finder Anvendelse paa saadanne smitsomme Sygdomme, til hvis Forebyggelse eller Modarbejdelse særlige Forskrifter er givne.

§ 176 omfatter Fare **saavel** for Mennesker som for Husdyr og Nytteplanter, men medens der i §§ 171—173 er fastsat en fælles Strafferamme for Angreb baade paa Mennesker og Husdyr, fordi den samme Handling oftest vil medføre Fare i begge Retninger, har man fundet det naturligst i § 176 at opstille særlige Strafferammer, eftersom Overtrædelsen medfører Fare for Sygdom henholdsvis blandt Mennesker og blandt Husdyr eller Nytteplanter.

I § 176, 2det Stk. er fastsat forhøjet Straf for det Tilfælde, at Sygdommen ifølge Lovgivningen skal undergives eller paa den Tid,

da Handlingen begaas, er undergivet offentlig Behandling. De gældende Regler herom findes for Tiden i Karantæneloven Nr. 123 12. April 1911 og Epidemiloven Nr. 138 10. Maj 1915. Om Grunden til den valgte Afgrænsning henvises til T. U. Mot. S. 167.

Med § 176 maa sammenholdes § 24 i Udkast til Lov om Forseelser, der under Nr. 2 fastsætter Straf for den, der overtræder de Forskrifter, der ved Lov eller i Medfør af Lov er givet til Værn for den almindelige Sundhedstilstand. Denne Bestemmelse omfatter forsætlige og uagt somme Overtrædelser af de i § 176 nævnte Forskrifter, naar Overtrædelsen ikke medfører nogen Fare. I disse Tilfælde maa Lovovertrædelsen rettest anses for en Forseelse.

21de Kapitel.

Andre almenskadelige Handlinger.

Dette Kapitel omfatter Handlinger, der ikke er almenfarlige i den Betydning, hvori dette Udtryk i Reglen benyttes, men som bør behandles i Tilslutning til de almenfarlige Forbrydelser, fordi de ikke i første Række rammer Enkeltmands Goder, men Almeninteresser.

§ 177 danner et Supplement til en Del af Bestemmelserne i 20de Kapitel navnlig til §§ 170 og 171. De i Paragrafen nævnte Handlinger er almenskadelige, fordi Borgerne i Almindelighed er interesserede i, at Driften af de der omtalte Anlæg og Indretninger ikke forstyrres. Bestemmelsen er i den foreliggende Form ny i dansk Ret. Idet der iøvrigt henvises til K. U. Mot. S. 323—324 og T. U. Mot. S. 168—169, bemærkes, at Kommissionen med T. U. er enig i, at det maa anses for betænkeligt at give Reglen en saa vid Anvendelse som foreslaaet i K. U. 1912 § 394 og at opstille en saa streng Straf som der foreslaaet. Baade ved Bestemmelsen af, hvilke Anlæg og Indret-

ninger der bør beskyttes, og ved Bestemmelsen af Beskyttelsens Omfang mener Kommissionen, at der bør sættes visse Begrænsninger. Dette hænger sammen med, at de retstridige Handlinger, hvorved Forbrydelsen begaas, ofte vil kunne foreligge som Sabotage eller ulovlige Arbejdsstandsninger. Med Hensyn til disse sidste har Kommissionen den Opfattelse, at man skal være meget varsom med at bringe strafferetlige Regler til Anvendelse, idet Lonkampe mellem Organisationerne som Regel bør udkæmpes uden strafferetlig Indblanding. Men naar ulovlige Arbejdsstandsninger direkte rammer de Indretninger, som under den bestaaende Samfundsorden er uundværlige for Borgerne, saaledes at der fremkaldes en omfattende Forstyrrelse i Driften af disse Indretninger, maa Samfundet kunne søge Beskyttelse ved Anvendelse af Straf. Ud fra disse Betragtninger er Bestemmelsens Omraade for det første begrænset til saadanne Virksomheder, for hvis Vedkommende der er givet særlige Beskyttelsesregler, eller Virksomheder, der kan ligestilles med disse. Som saadanne er i Bestemmelsen optaget 1) almindelige Samfærdselsmidler, hvorunder er indbefattet Jernbaner (Straffelovens § 288), Sporveje, i et vist Omfang Dampskibe og med Tiden maaske ogsaa Luftfartøjer, 2) offentlig Postbesørgelse og almindeligt benyttede Telegraf- og Telefonanlæg (Straffelovens § 295) og 3) Anlæg, der tjener til almindelig Forsyning med Vand, Gas eller elektrisk Strøm. Men dernæst er ikke enhver Forstyrrelse i Driften af disse Indretninger strafbar som Forbrydelse. For at Handlingen skal være strafbar efter denne Paragraf, er det en Betingelse, at Forstyrrelsen er omfattende. Kun derved antager Handlingen en almenskadelig Karakter. Ved præventive Love er der i flere Tilfælde skabt et Yderværn for disse Indretninger, og disse Love opretholdes.

I § 177 er det særlig fremhævet, at Forstyrrelsen skal være fremkaldt paa retstridig Maade. Dette beror paa, at det findes rigtigt her at præcisere, at

det ikke kan anses for givet, at enhver fremkaldt omfattende Forstyrrelse i de nævnte Indretninger er retstridig. Det er vel givet, at dette maa anses for at være Tilfældet, hvis Forbrydelsen begaas ved at fjerne eller beskadige Materiel (Sabotage) eller ved at hindre nogen i paa lovlig Vis at udføre det paagældende Arbejde. Anderledes stiller Forholdet sig derimod, naar Forbrydelsen fremkaldes ved at nogen undlader at opfylde de ham paa-hvilende tjenstlige Pligter. Kommissionen finder, at det falder udenfor dens Omraade at tage Standpunkt til, om og da i hvilket Omfang Arbejdsstandsninger indenfor disse mere eller mindre monopoliserede Virksomheder bør være berettigede.

§ 178 træder i Stedet for Straffelovens § 294. Det straffbares Omraade er noget udvidet, idet man i Tilslutning til K. U. 1912 § 392 og T. U. § 177 har medtaget Genstande bestemte til Pryd — hvor Straffeloven kun taler om offentlige Monumenter — samt Genstande, der hører til offentlige Samlinger eller er særlig fredlyste. Under »offentlige Samlinger« maa ogsaa medregnes private Samlinger, hvortil Offentligheden har Adgang.

Forbrydelsens almenskadelige Karakter har faaet Udtryk i Straffen, der er sat højere end den almindelige Straf for Beskadigelse af fremmed Ejendom, jfr. Ud-kastets § 265, 1ste Stk.

§ 179 foreskriver Straf for den, der forvolder Sandflugt eller Skade paa fredet Kyst. En hertil svarende Bestemmelse findes ikke i Straffeloven. Derimod er Straffebestemmelser optaget i særlige Love, f. Eks. Lov, 29. Marts 1867 § 17 og Lov Nr. 149, 18. Maj 1906. Til Forbrydelsens Fuldbrydelse kræves, at Sandflugt eller Skade paa fredet Kyst skal være forvoldt, og det er ikke tilstrækkeligt, at der er hid-ført Fare herfor.

I Forbindelse med Bestemmelsen kan henvises til § 33 i Lov om Forseelser, der fastsætter Straf for at overtræde de For-

skrifter, der er givet for et forebygge eller dæmpe Sandflugt.

§ 180 fastsætter Straf for Dyrplageri. Bestemmelsen træder i Stedet for § 1 i Lov om Værn for Dyr af 17. Maj 1916, der har afløst Straffelovens § 297, og er formuleret i Overensstemmelse med den nævnte Lovbestemmelse, som Kommissionen ikke har fundet Anledning til at ændre. De øvrige strafferetlige Bestemmelser i Loven af 17. Maj 1916 foreslaas opretholdte med en enkelt formel Ændring, jfr. Tillægslov A.

2 2de Kapitel.

Betleri, Løsgænger og skadelig Erhvervsvirksomhed.

Med Hensyn til Kapitlets Overskrift har Kommissionen overvejet, om man skulde beholde Ordet »Betleri« eller som foreslaaet i T. U. erstatte dette med Ordet »Tiggeri«. Kommissionen er bleven staaende ved Ordet »Betleri« der er af dansk Afstamning og har over 300-aarig Borgerret i Lovsproget (se Bilag 5).

Dette Kapitel omhandler de forskellige Overtrædelser af den almindelige Pligt til at søge at skaffe sig sit Underhold paa lovlig Maade. De her samlede Bestemmelser rammer derfor 1) de arbejdssky Personer, der i Stedet for ved Arbejde søger deres Underhold ved Tilbetling af Al-misse, 2) Personer, der hengiver sig til Lediggang og uordnet Levevis og som Følge deraf enten selv falder det offentlige til Byrde eller undlader at opfylde deres Forsørgelsespligter, eller som uden at dette er Tilfældet ikke kan oplyse, hvorledes de faar Midlerne til deres Underhold, og derfor maa antages ikke at skaffe sig dette paa lovlig Maade, og 3) endelig Personer, der mere direkte udøver en i Almindelighed lyssky Virksomhed, der maa betegnes som almenskadelig. Bestemmelserne hviler paa de samme Betragtninger, som har faaet

Udtryk i Motiverne til Forordning af 21. August 1829, Koll. Tid. 1829 S. 927, at enhver, der behøver det til sit Livsophold, er forpligtet til at søge et lovligt Erhverv og, **saafremt** han ikke paa denne Maade kan skafSe sig sit Underhold, er pligtig til at henvende sig til de offentlige Myndigheder for gennem dem at **faa** den Hjælp, som han nu har **grundlovsmæssigt** Krav paa (Grundlovens § 82).

§§ 181—183 giver Begler om Betleri og Løsgænger. Bestemmelserne herom findes nu i Loven af 3. Marts 1860 og midlertidig Straffelov af 1. April 1911 § 8.

§ 181 handler om Betleri. Kommissionen er med K. U. 1912 (§ 324) og T. U. (§ 180) enig i, at der ikke — ligesaa lidt som det er sket i Loven af 3. Marts 1860 — er Grund til i Lovteksten at optage nogen Definition af, hvad der **forstaas** ved Betleri. Dels vil det være vanskeligt — naar Forklaringen ikke skal blive meget vidtløftig — at give en udtømmende Definition af Forbrydelsen, og dels **maa** en nærmere Bestemmelse af Forbrydelsens ans for at være upaakrævet, da der nu i **Retsbrugen** hersker almindelig Enighed om, hvad der falder ind under denne. Kommissionen kan herom henvise til, hvad der er anført i K. U. 1912 Mot. S. 282-283.

§ 181, 1ste Stk. fastsætter Straf saavel for den, der selv gør sig skyldig i Betleri, som for den, der ikke afholder nogen til hans Husstand hørende Person under 18 Aar fra at betle. Udkastet opretholder herved den Tilsyns- og Afværgelsespligt, som ogsaa er foreskrevet i Loven af 1860.

I Paragrafens 2det Stk. er hjemlet nedsat Straf eller efter Omstændighederne Adgang til at lade Straffen bortfalde for den, der betler af Nød, forudsat at her ikke er Tale om vanemæssigt Betleri. Som oftest vil Betleri drives erhvervsmæssigt, og ved Straffebestemmelsen i § 181 tages i første Bække Sigte paa at ramme de **professionelle** Betlere. Herunder falder de erhvervsdygtige men arbejdsu villige Personer, der, uag-

tet de er i Stand til at arbejde, og uagtet der kan skaffes dem Arbejde, foretrækker i Lediggang at skaffe sig deres Underhold ved at anmode om Almisser af andre. I Mod-sætning hertil staar de Personer, der paa Grund af Alderdom eller Invaliditet er ude af Stand til at arbejde, og de **arbejds-**villige Personer, som paa Grund af Omstændighederne ikke kan faa Arbejde, hvorved de kan fortjene deres Underhold. Som anført i T. U. Mot. S. 173 kan og maa Samfundet i et Land med ordnet Fattigvæsen vel forlange, at ogsaa saadanne nødlidende ikke hengiver sig til Betleri, men, hvis ingen anden Udvej staar aaben (Arbejds-løshedsunderstøttelse, Invaliditetsrente, **Alderdomsunderstøttelse** eller **Hjælpekasse-**understøttelse og lign.), søger Hjælp hos det offentlige. Men paa den anden Side er der i Almindelighed i Befolkningen en Uvilje mod at søge Fattighjælp som Følge af den dermed forbundne sociale Degradation — en Følelse som Samfundet er interesseret i at opretholde —, og dette kan gøre det undskyldeligt, at den, der er i en mere forbigaaende Trang f. Eks. paa Grund af Arbejdsstandsning eller lignende, søger at undgaa Fattighjælp, selv om det sker ved at betle. I disse Tilfælde, der dog nu paa Grund af Udviklingen af den sociale Forsorgslovgivning vil være færre end tidligere, kan det være ønskeligt, at der er Adgang til at bringe en mildere Straf til Anvendelse eller til endog helt at lade Straffen bortfalde.

Ud fra disse Betragtninger er Reglen i § 181, 2det Stk. affattet. Reglen er en speciel Anvendelse af det Princip, der har faaet Udtryk i Udkastets § 87.

Straffen for Betleri er i Almindelighed bestemt til Fængsel, dog kun indtil 6 Maaneder. I Praxis følges nu ofte den Fremgangsmaade, at der overfor begyndende Betlere først gives en Advarsel, saaledes at Straf først idømmes, hvis denne Advarsel siddes overhørig. Kommissionen har ikke ment at burde foreslaa nogen Bestemmelse herom optaget i Udkastet, da Adgangen til at slutte Sagen paa denne

Maade nu er hjemlet ved Retsplejelovens § 937, **jfr.** § 721. Endvidere bemærkes, at der formentlig ofte vil kunne være Anledning til at anvende betinget Straffedom ved første Gang begaaet Betleri. Men naar **Forbrydelsen** gentages, og der er Tale om de egentlige professionelle Betlere, vil der være **Træng** til forholdsvis streng Straf eller til en langvarig Forvaring i særlig dertil indrettede Anstalter. Straffen i § 181 er nedsat i Forhold til nugældende Ret, hvorefter Straffen, **jfr. midl.** Straffelovs § 8, **cfr.** § 11 kan stige til Tvangsarbejde i 2 Aar. Dette staar i Forbindelse med Bestemmelserne i Udcastets Kap. 8, hvorefter Indsættelse i Arbejdshuse (indtil 5 Aar) tilsigtes anvendt bl. a. overfor professionelle Betlere. Indtil Arbejdshuse bliver indrettet, bibeholdes ifølge Indførelseslovens § 10 Adgangen til at idømme Straf af Tvangsarbejde indtil 2 Aar for Betleri.

§§ 182 og 183 giver Kegler om Løsgænger. Medens Loven af 3. Marts 1860 ikke definerer, hvad der skal forstås ved Betleri, gives der i Lovens § 1 en nærmere **Bestemmelse af Løsgænger-Forbrydelsen.** Kommissionen har ogsaa ment nærmere at burde bestemme denne Forbrydelse. Dels er Begrebet Løsgænger næppe saa fast afgrænset **som** Betleri, dels har man **ment** noget at **maatte** ændre den i § 1 i Loven af 1860 givne Bestemmelse af Forbrydelsen. Kommissionen har saaledes i Modsætning til Loven af 1860 ment, at Anvendelse af Straf i alle Tilfælde bør betinges af, at der forud er givet en Advarsel eller et Paalæg fra Politiets Side. I Modsætning til Betleri, der giver sig Udtryk i det **mere** positive at fremsætte Anmodning om Almisser, giver Løsgænger sig Udtryk i det mere negative at hengive sig til Lediggang. Den blotte Hengiven til Lediggang vil **imidlertid** ikke være strafbar, hvor den paagældende har Midler til at sørge for sig selv og de Personer, overfor hvem han har Forsørgelsespligt, og Betingelserne **for**, at Hengiven til Lediggang falder ind under det strafbares Omraade, **maa** derfor

være, at den har til Følge, *enten* at den paagældende selv falder det offentlige til Byrde eller ikke opfylder de ham paahvilende Forsørgelsespligter, efter Omstændighederne saaledes at nogen, overfor hvem han har Forsørgelsespligt, kommer i Nød, *eller* at den fortsatte Lediggang maa antages at dække over, at den paagældende ikke skaffer sig sit Underhold paa lovlig Vis. Vanskeligheden i Praksis bestaar i at konstatere, at de anførte Virkninger er en Følge af Hengiven til Lediggang, eller at den paagældende ernærer sig paa ulovlig Vis, og for at tilvejebringe et praktisk og let anvendeligt Kriterium har man derfor foreslaaet, at der i begge Tilfælde som Betingelse for Anvendelse af Straf forud skal være givet en Advarsel eller et Paalæg fra Politiets Side.

Ifølge § 182 er det en Betingelse, at Gerningsmanden er en arbejdsfør Person. Naar en saadan ikke vil arbejde men hengiver sig til Lediggang, og Følgen heraf bliver **som** i Paragrafen anført, skal Politiet give ham en Advarsel. En almindelig Indvending i saadanne Tilfælde vil være, at den paagældende erklærer, at han er villig til at arbejde, men at det ikke er ham muligt at **faa** Arbejde. Denne Indvending **vil** ikke altid kunne afvises, og det er derfor bestemt, at der saavidt muligt samtidig med Advarslen gennem Fattigvæsenet eller en i saadant Øjemed virkende Forening skal anvises ham Arbejde. Saafremt den paagældende herefter, inden 1 Aar efter at Advarselen er tildelt ham, **paany** som Følge af fortsat Lediggang kommer i et af de anførte Tilfælde, maa dette betragtes som tilstrækkeligt Bevis for, at han er en arbejds-sky Person, der ikke vil arbejde, og i nævnte Tilfælde vil den paagældende være at straffe som Løsgænger. Er der derimod forløbet 1 Aar efter at Advarslen er givet, tør der ikke drages nogen tilstrækkelig sikker Slutning i saa Henseende, og først naar der er fundet Grund til en ny Advarsel, foreligger Betingelsen for Anvendelse af Straf.

§ 183 angaar i Modsætning til § 182 Personer, der ikke paa de ovenfor nævnte Maader falder Samfundet til Byrde, men

som skaffer sig deres Underhold paa ulovlig Vis. Bestemmelsen er ikke som i § 182 begrænset til arbejdsføre Personer. Baade for arbejdsføre og uarbejdsføre Personer gælder det, at Politiet, naar de hengiver sig til Lediggang under saadanne Forhold, at der er Grund til at antage, at de ikke ernærer sig paa lovlig Vis, skal give dem Paalæg om at søge lovligt **Erhverv** inden en fastsat rimelig Frist. Hvis dette Paalæg ikke efterkommes, straffes den paagældende for Løsgængeri.

I § 183, 2det Stk. er for det første bestemt, at visse Erhverv ikke skal anses som lovlige. Naar der herunder er anført Utugt skal bemærkes, at Kommissionen ikke har anset det for rigtigt at søge de nugældende Bestemmelser om dette Forhold ændrede gennem Straffeloven.

En af de største Vanskeligheder ved en effektiv Haandhævelse af **Løsgængeribestemmelserne** er, som anført i T. U. Mot. S. 175, at de sigtede ofte fremsætter ganske temerære Paastande om at have søgt lovligt Erhverv eller om at have **skaffet** sig Underhold ved Erhverv, der enten i sig selv er mislige og mistænkelige, eller hvis Virkelighed ikke lader sig kontrollere, f. Eks. ved Handel med Laanesedler eller brugte Sager navnlig paa Beværtninger eller paa offentlig Gade. For at fjerne eller formidske disse Vanskeligheder, er det derfor i § 183, 2det Stk. bestemt, at det ved Paalæggets Udfærdigelse af Politiet kan tilkendegives den paagældende, at visse nærmere betegnede Erhverv, som efter deres Beskaffenhed maa anses som mistænkelige, eller hvis Udøvelse i særlig Grad unddrager sig Kontrol, ikke vil blive betragtede som lovlige.

Straffen for Løsgængeri er strengere end Straffen for Betleri, da Løsgængeri er en for Samfundet farligere Forbrydelse. I Forhold til den gældende Ret er Straffen for Løsgængeri nedsat, men dette staar ligesom ved Betleri i Forbindelse med, at Bestemmelserne i Udkastets Kapitel 8 om **Indsættelse i Arbejdshus** i Stedet for Straf ogsaa her kommer til Anvendelse. Endvidere hen-

vises ogsaa for Løsgængeri til **Bestemmelsen** i Indførselslovens § 10.

§ 184 giver Politiet Ret til i visse Tilfælde at give Tilhold, der er nødvendige, for at Politiet kan være i Stand til at kontrollere, om de **paagældende** ernærer sig paa lovlig Vis. Bestemmelsen træder i Stedet for Lov af 3. Marts 1860 § 2, 3die Pkt. Tilholdet kan gives **Personer**, der er dømt for Løsgængeri, eller som mere end een Gang er dømt for en Berigelsesforbrydelse, jfr. Udkastets Kapitel 28. Efter Loven af 1860 straffes Overtrædelse af Tilhold med samme Straf som Løsgængeri. Da Forholdet er væsensforskelligt fra Løsgængeri, har man fundet det **naturligere** at fastsætte en særlig (lavere) Straf herfor.

§ 185 fastsætter Straf for den, der efter at være udvist af Landet i Henhold til Udkastets § 76 vender tilbage uden Tilladelse. Bestemmelsen træder i Stedet for Straffelovens § 16, 2det Styk. Da det har vist sig, at der findes udviste samfundsfarlige Personer, som Gang paa Gang vender tilbage, har man ment at burde forhøje Straffens Maksimum — som nu er **Forbedringshus**-arbejde i 1 Aar — til Fængsel i 2 Aar.

§ 186 er en ny Bestemmelse, hvortil der ikke findes nogen **tilsvarende** i gældende dansk Ret. Den tilsigter ligesom de tilsvarende Bestemmelser i K. U. 1912 § 332, 1ste Stk. og T. U. § 184 at yde Beskyttelse imod, at ganske ukyndige Personer forledes til Spekulationsforretninger. Forbrydelsen er fuldbrydet, naar Forledelsen har fundet Sted. At den forledte skal have lidt økonomisk Tab kræves ikke, og Bestemmelsen vil saaledes kunne finde Anvendelse, selv **om** Spekulationsforretningen endog har medført økonomisk Fordel for ham. Her er derfor ikke Tale om en Berigelsesforbrydelse, men om en Virksomhed, der straffes som en almenskadelig Erhvervsvirksomhed. For Gerningsmandens Vedkommende vil Motivet til Handlingen som oftest være

Vindesygge, og der vil i saa Fald være Plads for **Anvendelse** af Reglen i Udkastets § 53, 1ste Stk.

Bestemmelsen tilsigter kun at ramme den som Regel lyssky Virksomhed, der søger at udnytte andres **Uerfarenhed** eller lignende, men skal ikke lægge den legitime Handel Hindringer i Vejen. Det er derfor opstillet som Betingelse, dels at Forledelsen til Spekulationsforretninger skal være sket erhvervsmæssigt, og dels at Spekulationsforretningerne ikke maa høre til den forledtes Næringsvej. Herom kan henvises ti¹, hvad der er anført i T. U. Mot. S. 176.

§ 187 medfører i Forhold til den gældende Ret dels en Indskrænkning dels en Udvidelse af det strafbares Omraade. Medens Frd. 6. Oktober 1753*) — jfr. ogsaa K. U. 1912 §§ 333—335 - straffer alle Deltagere i ikke særlig tilladt Lykkespil uden Hensyn til, hvor Spillet foregaar, rammer nærværende Udkasts § 187 ligesom T. U. § 185 kun den, der erhvervsmæssig driver eller fremmer saadant Spil, medens andre, der foranstalter, giver Husrum eller deltager i Lykkespil, kun straffes, naar dette foregaar paa offentligt Sted, og da med en i **Reglen** mindre Straf, jfr. Udkast til Lov om Forseelser § 34. Saavel Kunstspil som Differencchandelen (Terminsspil), der indenfor visse Grænser omfattedes af Bestemmelsen i K. U. 1912 § 333, falder ganske udenfor Bestemmelsens Omraade. Angaaende Begrundelsen af denne Afgrænsning kan henvises til T. U. Mot. S. 176—177. Paa den anden Side medtager § 187 det erhvervsmæssigt drevne **Væddemaal**, der næppe i Almindelighed omfattes af de nugældende Bestemmelser. Grænsen mellem saadant Væddemaal og Lykkespil kan vanskeligt drages, og der kan overhovedet næppe anføres nogen Grund til at behandle disse ensartede Til-

fælde forskelligt. Ordene »at fremme saadant Spil« omfatter ogsaa Væddemaal paa saadant Spil.

Det er en Selvfølge, at Gerningsmanden ikke bør beholde det ved ulovligt Lykkespil indvundne Udbytte, men paa den anden Side er det ikke ubetinget givet, at dette altid bør inddrages til Fordel for Statskassen, jfr. Udkastets § 77. Omstændighederne vil i det enkelte Tilfælde kunne gøre det naturligere, at Beløbet bliver tilbagebetalt til Spillerne, f. Eks. naar uerfarne Personer af professionelle Spillere er forlokket til at deltage i Spillet. Det er derfor i § 187, 2det Stk. overladt til Retten at afgøre, om Udbyttet skal inddrages eller tilbagebetales.

For Gerningsmandens Vedkommende gælder det ogsaa her, at hans Handling som oftest vil skyldes Vindesygge, og der vil derfor efter Omstændighederne ogsaa her kunne blive **Anvendelse** for Reglen i Udkastets § 53, 1ste Stk.

I K. U. 1912 § 310 og indenfor visse Grænser T. U. § 187 fastsættes Straf for uhjemlet Udforsken af Privatlivet, jfr. Bemærkninger i K. U. 1912 Mot, S. 290 og T. U. Mot. S. 177—178. I det foreliggende Udkast er ikke **optaget** nogen saadan Bestemmelse. Kommissionen er enig i, at der tiltrænges regulerende Lovbestemmelser angaaende det paagældende Forhold, men mener, at disse maa gives ved særlig Lov.

En Bestemmelse svarende til K. U. 1912 § 342 og T. U. § 188 er optaget i Udkast til Lov om Forseelser § 35.

§ 188, der i nærmere angivne Tilfælde aabner Adgang til at frakende en Person Retten til at drive en vis Næringsvej, danner et Supplement til Udkastets § 78, 3die Stk., jfr. Bemærkningerne ovenfor Sp. 175—176.

*) Do i Lov af 6. Marts 1869, **Lov** af 30. Marts 1895 og i adskillige Politivedtægter givne Regler om visse særlige Arter af Lykkespil, der begrænser Kredsen af de straffbare Personer, opretholdes ved **Tillægslov A.**

23de Kapitel.

Forbrydelser i Familieforhold.

I Modsætning til K. U. 1912 § 227 men i Tilslutning til T. U. Mot. S. 180—181 har Kommissionen ikke foreslaaet optaget nogen Straffebestemmelse for Krænkelser af den ægteskabelige Troskabspligt (Hor), jfr. Straffelovens § 159.

Efter det til Grund for Straffelovens § 159 liggende Synspunkt bestaar det strafbare ikke i, at der ved Handlingen vækkes Forargelse, men i at der sker en Forurettelse af den anden Ægtefælle, hvorfor offentlig Paatale af Forbrydelsen er gjort afhængig af, at den fornærmede Ægtefælle stiller Forlangende derom. Saadan Begæring vil som oftest blive fremsat i Tilfælde, hvor Forudsætningerne for ægteskabeligt Samliv er bristede, og hvor Handlingen derfor er mere undskyldelig, hvorhos de Bevæggrunde, der fører til, at Begæring om Paatale fremsættes, som Regel vil være af lidet tiltalende Art.

Under Hensyn til det anførte og da Straf næppe kan anses for et egnet Middel til at værne om Ægteskabets Renhed, mener Kommissionen ikke at burde foreslaa Straf for Ægteskabsbrud.

§ 189 træder i Stedet for Bestemmelsen om Bigami i Straffelovens § 160.

I 1ste Stk. er fastsat Straf for den gifte Person, der forsætlig indgaar bigamisk Ægteskab. 2det Stk. rammer den grove Uagtsomhed. I 3die Stk. er endelig fastsat Straf for den ugifte Person, der forsætlig indgaar Ægteskab med gift Person. For den ugiftes Vedkommende har man ikke fundet, at der er Grund til at straffe Uagtsomhed. Derimod har man ment, at der for den gifte Person er Anledning til at straffe Uagtsomheden, naar denne er grov. Dette er stemmende med Straffelovens § 160, og ved denne Forbrydelse tiltrænges en saadan Regel, fordi Handlingen her ofte bevæger sig paa en ganske flydende

Grænse mellem Forsæt og Uagtsomhed, hvorfor det vilde føles som en praktisk Ulempe, hvis Fordringen om Forsæt strengt fastholdes.

I Straffelovens § 160 er der fastsat særlig Straf for den forhen ugifte Person, der ved det bigamiske Ægteskabs Indgaaelse var uvidende om det hidtil bestaaende Ægteskab, men fortsætter Samlivet efter at være kommet til Kundskab herom. Denne Strafbestemmelse har næppe haft nogen praktisk Betydning, og Kommissionen har ment, at den bør udgaa. Samfundets Interesse i Beskyttelse for Ægteskabsinstitutionen maa anses tilstrækkelig varetaget gennem Straf for det bigamiske Ægteskabs Indgaaelse.

Straffen for Bigami er betydeligt nedsat i Forhold til Straffeloven. En strengere Straf end den normale er foreslaaet for det Tilfælde, at Bigamens anden Ægtefælle ved det bigamiske Ægteskabs Indgaaelse var i god Tro, hvorved Bigamiet foruden at indeholde en Krænkelser af Ægteskabsinstitutionen kan medføre en højst strafværdig Krænkelser af den godtroende Ægtefælle. Naar nemlig denne anden Ægtefælle har været ukendt med Bigamens første Ægteskab, vil Forbrydelsen, da Samfundet i Almindelighed ikke kan tillade, at det bigamiske Ægteskab bliver bestaaende, jfr. Lov Nr. 276, 30. Juni 1922 § 42, være en saadan Krænkelser af denne Ægtefælle og kunne medføre en saadan Skade og Forstyrrelse af dennes Forhold, at Handlingen af den Grund maa anses for mere strafværdig.

Saa vel i K. U. § 222 som i T. U. § 190 er i Klasse med Bigami stillet det Forhold, at en Person indgaar et Ægteskab, der er ugyldigt (eller kan omstødes) paa Grund af Parternes Slægtskab eller Svogerskab. Til Grund herfor ligger den Betragtning, at der ogsaa i dette Tilfælde foreligger en Krænkelser af Ægteskabsinstitutionen. Kommissionen har imidlertid ikke ment, at der er tilstrækkelig praktisk Trang til at inddrage dette Forhold, der hidtil ikke har været strafbart som saadant, under Straffeloven.

§§ 190—192 giver Regler om Blodskam.

§ 190 træder i Stedet for Straffelovens §§ 161 og 164. Bestemmelsen fastsætter Straf for Samleje mellem Slægtninge i op- og nedstigende Linie og mellem Søkende og slutter sig forsaavidt ganske til Straffeloven. At Halvsøkende indgaar under Betegnelsen Søkende, har man fundet overflødig at fremhæve. Man har ikke fundet Anledning til som i Straffelovens § 164 at opstille en særlig (mildere) Strafferamme for det Tilfælde, at Slægtskabsforbindelsen ikke grunder sig paa Ægteskab, idet der indenfor den almindelige Strafferamme vil kunne tages] ethvert fornødent Hensyn i saa Henseende. Derimod er der ligesom i Straffelovens § 161 gjort en væsentlig Forskel mellem Straffen for Forældrene (Ascendenter) og Børnene (Descendenter), idet Kommissionen er enig i, at der bør fastsættes en betydelig strengere Straf for de første end for de sidste. Der bør derhos fastsættes en yderligere skærpet Straf for den, der har Samleje med en Slægtning i nedstigende Linie under 18 Aar. Bestemmelserne herom er optaget i § 190, 1ste Stk. Endvidere mener Kommissionen, at den almindelige i Udkastets § 15 fastsatte kriminelle Lavalder af 14 Aar, selv med den Begrænsning, der ligger i Paatalereglen i § 32, ikke bør være ubetinget bestemmende for Børnenes Vedkommende. For saa vidt Samleje sker mellem beslægtede i op- og nedstigende Linie, findes den i nedstigende Linie beslægtede at burde være straffri, naar den **paagældende** er under 18 Aar, og ved Samleje mellem Søkende findes der at burde være Adgang til at lade Straffen bortfalde for den, der ikke er fyldt 18 Aar. Hertil sigtende Bestemmelser er optaget i § 190, 2det Stk.

Endvidere bemærkes, at hvor der bestaar et Afhængighedsforhold mellem de paagældende, vil Bestemmelsen i Udkastets § 86 Nr. 5 jfr. Slutningen kunne medføre Strafnedsættelse eller efter Omstændighederne Straffrihed ogsaa i de Tilfælde, hvor den afhængige Person er over 18 Aar.

§ 191 fastsætter Straf for Samleje mellem besvoglede. Bestemmelsen træder i Stedet for Straffelovens § 162, men har begrænset den der givne Regel. Under Hensyn til, at der ved Lov Nr. 276, 30. Juni 1922 er givet ny Regler om, i hvilke Tilfælde Ægteskab mellem besvoglede kan finde Sted, jfr. Lovens § 13, har Kommissionen ment, at Samleje mellem saadanne Personer kun bør være strafbart i de Tilfælde, hvor Ægteskab mellem dem er ubetinget forbudt.

I § 191 er der ikke optaget forskellige Strafferammer for Ascendenter og Descendenter, men indenfor den foreslaaede Strafferamme vil selvfølgelig de samme Hensyn, der har været bestemmende for de forskellige Strafferammer i § 190, 1ste Stk., blive bestemmende for Fastsættelsen af Straffen i det enkelte Tilfælde.

Kommissionen har ikke optaget Bestemmelser svarende til Straffelovens § 163 (Kønsforbindelser mellem illegitimt besvoglede) og § 165 (det saakaldte uegentlige Blodskam). Den almindelige Retsfølelse i Nutiden stiller formentlig ikke Krav om Anvendelse af Straf i disse Tilfælde.

§ 192 svarer til Straffelovens § 176 og hjemler mildere Straf, naar i de i §§ 190 og 191 nævnte Slægts- og Svogerskabsforhold anden kønslig Omgængelse end Samleje har fundet Sted. Et Mindretal (*Johansen og Torp*) har i Tilslutning til K. U. 1912 og T. U. ment, at denne Bestemmelse burde udgaa, saaledes at alene det i T. U. § 194 angivne Tilfælde (kønslig Omgang med en i nedstigende Linie beslægtet under 18 Aar, jfr. Udkastets § 190, 2det Punktum) bliver strafbart, hvorimod Kommissionens øvrige **Medlemmer** finder, at en Bestemmelse som denne ikke kan undværes, idet der ikke er nogen principiel Forskel, men i det højeste en Gradsforskel i den Besmittelse af Familielivets Renhed, som forvoldes henholdsvis ved Samleje og ved anden kønslig Omgang i disse Forhold.

Med § 193 forlader Kapitlet de køns-
usædelige Forbindelser indenfor Familiefor-
holdene og gaar over til andre Krænkelser af
de i Familieforholdene grundede Pligter.

§ 193 fastsætter Straf for visse grovere
Krænkelser af familieretlige Pligter. Inden-
for Straffeloven findes ingen hertil svarende
almindelig Bestemmelse — jfr. derimod
indenfor et særligt Omraade Lov Nr. 237,
12. Juni 1922 § 81 — men Kommissionen
har i Tilslutning til K. U. 1912 §§ 226,
232 og 233 og T. U. § 191 ment, at en saa-
dan Bestemmelse **bør** optages. De i Para-
grafen omtalte Krænkelser af visse beslæg-
tede eller besvogrede eller af Personer,
overfor hvilke man har paataget sig en kon-
traktmæssig Forsorgspligt, vil i mange
Tilfælde ikke kunne rammes af de al-
mindelige Straffebestemmelser om Legems-
angreb, Ærefornærmelser, Sædelighedsfor-
brydelser m. v. Der er imidlertid Trang
til at yde en udvidet Beskyttelse paa dette
Omraade. Det snævrere Samliv i Familien
vil kunne give Plads for en nedværdigende
Behandling, der som Regel ikke eller i alt
Fald ikke i samme Grad vil kunne finde
Sted under andre Forhold, og det Afhængig-
hedsforhold, hvori Personer, hvis Forsørgelse
paahviler en anden, regelmæssig staar til
denne, vil kunne medføre, at saadanne Per-
soner i særlig Grad vil staa hjælpeløse over-
for Angreb eller Misbrug fra den forsørgelses-
pligtiges Side.

Som strafbare Handlinger, hvorved
Pligterne kan krænkes, er for det første
nævnt Vanrøgt eller nedværdigende Be-
handling. Disse Udtryk er ret vide, men
Bestemmelsen bør ogsaa være ret omfat-
tende, saaledes at enhver nedværdigende Be-
handling udvist overfor de i Paragrafen
nævnte Personer efter Omstændighederne
kan rammes af Straf. Saafremt den ned-
værdigende Behandling antager Karakter
af Mishandling (jfr. Straffelovens § 202)
eller af Tilskyndelse til Usædelighed (jfr.
Straffelovens § 183, 2det Stk.), vil Reglerne
henholdsvis om Legemsangreb og om Rufferi
(jfr. Udkastets § 208) efter Omstændig-

hederne komme til Anvendelse. Endvidere
omfatter Paragrafen det Tilfælde, at nogen
modvillig unddrager sig den Forsørgelses-
eller Bidragspligt, der paahviler ham over-
for nogen af de i Paragrafen nævnte Per-
soner, og derved udsætter disse for Nød.
Pligten vil ogsaa her kunne være saavel le-
gal som kontraktmæssig, f. Eks. i Aftægts-
forhold. Ved Ordet modvillig angives, at
den paagældende skal have Evne, men
ikke Vilje til at opfylde disse Forpligtelser.

Indskriden fra det offentlige Side vil
kunne faa uheldsvangre Følger for For-
holdet mellem de paagældende Personer
indbyrdes, navnlig naar disse er Ægtefæller.
Det er derfor i § 193, 2det Stk. bestemt,
at Paataale kan bortfalde, naar den for-
rettede begærer det. Denne Ordning svarer
til den Fremgangsmaade, der i Praxis
følges i Sager om Mishandling af Ægtefælle.
Derimod vilde det sikkert ikke være for-
maaltstjenligt at gaa videre, saaledes at
Paataale i disse Tilfælde gjordes **afhængig**
af den **forurettedes** Begæring, da den for-
urettede ofte af Frygt vil blive afholdt fra at
fremsætte en saadan.

§ 194 træder i Stedet for Straffelovens
§ 179, men hviler paa et andet Synspunkt
end denne Bestemmelse. Straffelovens §
179 fastsætter Straf for Krænkelser af
Sandhedspligten overfor det offentlige
med Hensyn til Børn fødte udenfor Ægte-
skab. Udkastets § 194 omfatter derimod
Børn fødte saavel i som udenfor Ægteskab
og fastsætter Straf for Forvanskning af Be-
viset for en Persons Familiestilling. Ved
en Persons Familiestilling **forstaas** hans
Stilling som Medlem af en bestemt Familie
eller rettere hans Egenskab som Barn af
visse bestemte Forældre. Saavel det offent-
lige som den paagældende selv er interes-
seret i, at der foreligger rigtige Oplysninger
herom. Det offentlige fører Registre (**Fød-
selsregistre**), og det bør være en Pligt
at give sandfærdige Anmeldelser til disse.
Set alene i Forhold til det offentlige vilde
Handlingen falde ind under § 12 i Udkast til
Lov om Forseelser, og der vilde ikke være

Grund til at optage den her. Men som anført krænkter Handlingen ogsaa den paagældende selv, idet Beviset for en Persons Familiestilling vil være en Betingelse for, at han kan nyde de Goder, som hans Familiestilling giver ham Ret til. Denne Omstændighed medfører, at Bestemmelsen, der naturligtst maa opfattes som en Forbrydelse, har sin Plads i dette Kapitel. Familiestillingen som saadan d. v. s. den Egenskab at være Barn af visse Forældre kan ikke berøves nogen, men Beviset for Familiestillingen kan forvanskes ved urigtig eller ufuldstændig Anmeldelse — derunder Undladelse af at foretage nogen Anmeldelse — til den Myndighed, der modtager Fødselsanmeldelser, og for dette Forhold er Straffen bestemt.

Paa den anden Side indeholder Udkastets § 194 i Forhold til Straffelovens § 179 en Begrænsning, idet Bestemmelsen kun finder Anvendelse, naar den urigtige Anmeldelse sker overfor Myndigheder, der modtager Fødselsanmeldelser. Sker det overfor andre Myndigheder, vil Forholdet kunne falde ind under Forseelseslovens § 12 eller § 13.

I § 194, 2det Stk. er i Tilslutning til T. U. § 192, 2det Stk. hjemlet Adgang til at lade Straffen bortfalde, naar et af en gift Kvinde født uægte Barn med Ægtefællens Samtykke opgives som ægte. Hensynet til Hustruens sociale Stilling og til det fremtidige Forhold mellem Ægtefællerne gør i disse Tilfælde Handlingen saaledes undskyldelig, at der findes at burde være Adgang til her at kunne lade Straffen bortfalde.

§ 195 træder i Stedet for Straffelovens § 213. Forbrydelsen bør efter Kommissionens Opfattelse optages i dette Kapitel, idet der kun i uegentlig Forstand kan tales om et Angreb paa Barnets Frihed, medens det afgørende er, at der ved Handlingen sker en Krænkelse dels af Forældrenes eller andre **Vedkommendes** Ret over Barnet og dels af Barnets Ret til at staa under en bestemt Families Omsorg og Varetægt. Medens

Straffelovens § 213 kun finder Anvendelse, naar der er Tale om Børn under 15 Aar, har man i § 195 foreslaaet Reglen udvidet til at omfatte alle Personer under 18 Aar, idet Aldersgrænsen bør falde sammen med den Tid, i hvilken de unge efter dansk Ret er Forældremyndighed undergivne. Ganske vist vil det herved oftere kunne ske, at den paagældende unge Person selv har det Ønske at unddrage sig Forældrenes Myndighed eller Forsorg, men Bestemmelsen i § 195 er derfor ogsaa udtrykkeligt gjort anvendelig paa den, der hjælper ham dertil.

Med Hensyn til Straffen har man i Tilslutning til K. U. 1912 § 231 og T. U. § 193 ladet Bestemmelserne om ulovlig Frihedsberøvelse (Kap. 26) finde Anvendelse.

Forbrydelsen efter § 195 vil kunne dække over meget forskelligartede Forhold. At røve Børn fra disses Forældre vil kunne være en meget alvorlig Forbrydelse, der bliver yderligere graverende, hvis det sker for Vindings Skyld, i hvilket Tilfælde Bestemmelsen i § 236, 2det Stk. vil finde Anvendelse, eller for at misbruge Barnet i usædeligt Øjemed. I det sidstnævnte Tilfælde vil Forholdet efter Omstændighederne tillige kunne rammes som Forsøg paa en af de i §§ 196, 202, 204, 208 eller 209 nævnte Forbrydelser.

Paa den anden Side vil der ogsaa kunne foreligge særlige formildende Omstændigheder, f. Eks. hvor et Barn unddrages Forældre eller Værge for at udfri det af en haard Behandling eller slet Opdragelse, eller hvor f. Eks. en fraskilt eller en frasepareret Ægtefælle søger at faa sit eget Barn, over hvilket Forældremyndigheden er overgivet til den anden Ægtefælle, tilbage. Da Straffen ifølge Udkastets § 236, 1ste Stk. kan bestemmes til Hæfte, vil der imidlertid ogsaa i saa Henseende kunne tages ethvert fornødent Hensyn.

4de Kapitel.

Forbrydelser mod Kønssædeligheden.

Ligesom Straffelovens Kapitel 16, der handler om Forbrydelser mod Sædeligheden, omfatter det foreliggende Kapitel ret forskelligeartede Forbrydelser. Af de i Straffelovens Kapitel 16 omtalte Forbrydelser er Bestemmelser svarende til §§ 159—165 — forsaavidt disse Bestemmelser er opretholdt — optagne i forrige Kapitel under Forbrydelser i Familieforhold. Men ogsaa de Forbrydelser, der herefter bliver tilbage, er af forskellig Art. §§ 196—207 angaar Misbrug af en Persons Legeme til kønslig Tilfredsstillelse for en anden. Disse Forbrydelser kan betegnes som Kønssfrihedsforbrydelser i videre Forstand. §§ 208—212 angaar Rufferi og dermed beslægtede Forbrydelser. Endelig omfatter §§ 213—215 Forbrydelser, der krænker den enkeltes eller Samfundets Sædelighedsfølelse. Det har været Genstand for Overvejelse, om disse Forbrydelser vedblivende burde samles i et enkelt Kapitel, men Overvejelserne er resulterede i, at man ikke har ment paa dette Punkt at burde foreslaa nogen Ændring i den bestaaende Ordning.

I.

Indenfor **Kønssfrihedsforbrydelserne** er der ligesom i Straffeloven sondret mellem to Klasser, nemlig dels Forbrydelser, hvor Handlingen bestaar i naturligt Samleje (§§ 196—203), og dels Forbrydelser, hvorved anden kønslig Omgængelse finder Sted (§§ 204—205). Som Genstand for den retstridige Handling nævnes i §§ 196—201 kun Kvinder. Forsaavidt angaar voksne Mænd **maa** det antages, at de almindelige Regler om Frihedskrænkelser i de her omhandlede Tilfælde afgiver tilstrækkeligt **Værn**. §§ 202—203, der fastsætter Straf for Misbrug af Børn og unge Personer i kønsusædeligt Øjemed, omfatter derimod begge **Køn**.

Med Hensyn til Kønssfrihedsforbrydelserne har det Spørgsmaal særlig været rejst,

om et bestaaende Ægteskab udelukker Anvendelsen af Reglerne om disse Forbrydelser, jfr. T. U. Mot. S. 189—193. Straffeloven udtaler sig ikke herom, men i Teorien*) er det antaget, at Reglerne om Kønssfrihedsforbrydelser, i alt Fald forsaavidt disse bestaar i naturligt Samleje, ikke kommer til Anvendelse, hvor det drejer sig om Forholdet mellem Ægtefæller indbyrdes. Ganske vist antages det, at Manden ikke i saa Henseende har **nogen** fremtvingelig Ret overfor Hustruen, og forsaavidt der er anvendt ulovlige Tvangsmidler fra hans Side, vil de almindelige herfor foreskrevne Straffe kunne komme til Anvendelse; men Handlingerne antages ikke at være strafbare som Kønssfrihedsforbrydelser. Kommissionen har ikke fundet det rigtigt principielt at udelukke Hustruen fra den ved Bestemmelserne givne Beskyttelse, og efter ~~den~~ Maade, hvorpaa Reglerne i §§ 196—198 er formulerede, omfatter de ogsaa Kønssfrihedskrænkelser, som af en Mand maatte blive begaaede mod hans Hustru. Men man finder dog Anledning til at bemærke, at Bestemmelserne, i alt Fald naar der er Tale om samlevende Ægtefæller, kun yderst sjældent kan ventes at faa praktisk Betydning, dels som Følge af de Bevisvanskeligheder, der her vil foreligge, og dels fordi Formodningen i Almindelighed vil være imod, at et Forhold udøvet af Manden overfor den med ham samlevende Hustru vil være af den Beskaffenhed, at det falder ind under Bestemmelserne. Lettere kan der blive Spørgsmaal om et kønsligt Forholds Opfattelse som en Kønssfrihedsforbrydelse, naar Samlivet mellem Ægtefællerne er ophævet eller disse endog er lovformeligt separerede. At de almindelige Regler **maa** finde Anvendelse, naar Ægteskabet er opløst ved Skilsmisse, er selvfølgelig. Hvor der bliver Tale om at straffe Voldtægt i Ægteskabet, vil saadant Forhold blive at henhøre under § 196, 2det Stk.

*) Jfr. Goos: Den danske Strafferets specielle Del I, S. 384—385.

24de Kapitel.

Forbrydelser mod Kønssædeligheden.

Ligesom Straffelovens Kapitel 16, der handler om Forbrydelser mod Sædeligheden, omfatter det foreliggende Kapitel ret forskelligartede Forbrydelser. Af de i Straffelovens Kapitel 16 omtalte Forbrydelser er Bestemmelser svarende til §§ 159—165 — forsaavidt disse Bestemmelser er opretholdt — optagne i forrige Kapitel under Forbrydelser i Familieforhold. Men ogsaa de Forbrydelser, der herefter bliver tilbage, er af forskellig Art. §§ 196—207 angaar Misbrug af en Persons Legeme til kønslig Tilfredsstillelse for en anden. Disse Forbrydelser kan betegnes som Kønshedsforbrydelser i videre Forstand. §§ 208—212 angaar Rufferi og dermed beslægtede Forbrydelser. Endelig omfatter §§ 213—215 Forbrydelser, der krænker den enkeltes eller Samfundets Sædelighedsfølelse. Det har været Genstand for Overvejelse, om disse Forbrydelser vedblivende burde samles i et enkelt Kapitel, men Overvejelserne er resulterede i, at man ikke har ment paa dette Punkt at burde foreslaa nogen Ændring i den bestaaende Ordning.

I.

Indenfor **Kønshedsforbrydelserne** er der ligesom i Straffeloven sondret mellem to Klasser, nemlig dels Forbrydelser, hvor Handlingen bestaar i naturligt Samleje (§§ 196—203), og dels Forbrydelser, hvorved anden kønslig Omgængelse finder Sted (§§ 204—205). Som Genstand for den retstridige Handling nævnes i §§ 196—201 kun Kvinder. Forsaavidt angaar voksne Mænd **maa** det antages, at de almindelige Regler om Frihedskrænkelser i de her omhandlede Tilfælde afgiver tilstrækkeligt **Værn**. §§ 202—203, der fastsætter Straf for Misbrug af Børn og unge Personer i kønsusædeligt Øjemed, omfatter derimod begge Køn.

Med Hensyn til Kønshedsforbrydelserne har det Spørgsmaal særlig været rejst,

om et bestaaende Ægteskab udelukker Anvendelsen af Reglerne om disse Forbrydelser, jfr. T. U. Mot. S. 189—193. Straffeloven udtaler sig ikke herom, men i Teorien*) er det antaget, at Reglerne om Kønshedsforbrydelser, i alt Fald forsaavidt disse bestaar i naturligt Samleje, ikke kommer til Anvendelse, hvor det drejer sig om Forholdet mellem Ægtefæller indbyrdes. Ganske vist antages det, at Manden ikke i saa Henseende har **nogen** fremtvingelig Ret overfor Hustruen, og forsaavidt der er anvendt ulovlige Tvangsmidler fra hans Side, vil de almindelige herfor foreskrevne Straffe kunne komme til Anvendelse; men Handlingerne antages ikke at være strafbare som Kønshedsforbrydelser. Kommissionen har ikke fundet det rigtigt principielt at udelukke Hustruen fra den ved Bestemmelserne givne Beskyttelse, og efter den Maade, hvorpaa Reglerne i §§ 196—198 er formulerede, omfatter de ogsaa Kønshedskrænkelser, som af en Mand maatte blive begaaede mod hans Hustru. Men man finder dog Anledning til at bemærke, at Bestemmelserne, i alt Fald naar der er Tale om samlevende Ægtefæller, kun yderst sjældent kan ventes at faa praktisk Betydning, dels som Følge af de Bevisvanskeligheder, der her vil foreligge, og dels fordi Formodningen i Almindelighed vil være imod, at et Forhold udøvet af Manden overfor den med ham samlevende Hustru vil være af den Beskaffenhed, at det falder ind under Bestemmelserne. Lettere kan der blive Spørgsmaal om et kønsligt Forholds Opfattelse som en Kønshedsforbrydelse, naar Samlivet mellem Ægtefællerne er ophævet eller disse endog er lovformeligt separerede. At de almindelige Regler maa finde Anvendelse, naar Ægteskabet er opløst ved Skilsmisse, er selvfølgelig. Hvor der bliver Tale om at straffe Voldtægt i Ægteskabet, vil saadant Forhold blive at henhøre under § 196, 2det Stk.

*) Jfr. Goos: Den danske Strafferets specielle Del I, S. 384—385.

skarp Afgrænsning mellem Tilfældene. Det afgørende **maa** formentlig være, om Kvinden er Manden fremmed, eller om der i Forvejen mellem dem har bestaaet et **saa-**dant Forhold, at det i nogen Grad kan undskylde Mandens Handling. Kommissionen har, for at faa en skarp Grænse, lagt Vægten paa, om Kvinden i Forvejen har staaet i kønsligt Forhold til Gerningsmanden. Hvor dette er Tilfældet, er der i § 196, 2det Stk. fastsat en mildere Straf.

§ 197 træder i Stedet for Straffelovens § 170. Bestemmelsen omfatter dels Tilfælde, hvor en foreliggende Viljesakt fra Kvindens Side ingen retlig Betydning har, dels Tilfælde, hvor Kvinden har været ude af Stand til at modsætte sig Gerningen f. Eks. paa Grund af stærk Beruselse eller legemlig Svaghed (Lammelse), eller fordi der er indgivet hende søvndyssende Midler eller lignende. Særlig har man fremhævet de Tilfælde, at Kvinden er sindssyg eller udpræget aandssvag. Selv om der her foreligger en Viljesakt fra Kvindens Side, er denne uden retlig Betydning. Hermed stemmer ogsaa Retspraksis, jfr. Højesterets Dom af 6. Oktober 1920 (H. B. T. 1920 S. 368, U. f. R. 1920 S. 919).

Saafermt Gerningsmanden selv har bragt Kvinden i saadan Tilstand for at skaffe sig Samleje med hende, bliver han ifølge § 197, 2det Stk. — der er stemmende med Straffelovens § 170, 1ste Led — som egentlig Voldtægtsforbryder at straffe efter § 196.

§ 198 fastsætter Straf for den, der skaffer sig Samleje med en Kvinde ved visse Tvangsmidler, der ikke har den i §§ 196 og 197 angivne Karakter. Efter gældende Eet vil de heromhandlede Forbrydelser i Almindelighed blive straffede efter § 185, eventuelt i Forbindelse med § 210. Det erkendes almindeligt, at disse Bestemmelser kun er en Nødhjælp, der ikke rammer det, som strafferetlig karakteriserer de heromhandlede Forbrydelser, idet ingen af dem tager særlig Sigte paa Handlingens Karakter af

Kønsfrihedsforbrydelse. Kommissionen har derfor fundet det rigtigt i dette Kapitel at optage en Straffebestemmelse om dette Forhold.

Med Hensyn til Midlerne, hvormed Forbrydelsen begaas, er Bestemmelsen i det væsentlige overensstemmende med, hvad der er foreslaaet ved ulovlig Tvang (Udkastets § 235) og ved Afpresning (Udkastets § 255). Kun er der her under Vold alene medtaget personlig Vold jfr. Udkastets § 3 Nr. 3. Trusel om Vold paa Gods er derimod ikke — som i Udkastets § 235 — medtaget, fordi saadan Trusel, naar den ikke berører Kvindens hele Velfærd, i hvilket Tilfælde den rammes af § 196, regelmæssig vil være lidet egnet til at overvinde en saadan alvorlig Modstand, der kan motivere den for Kønsfrihedskrænkelser særlige kvalificerede Beskyttelse.

En Bestemmelse svarende til Straffelovens § 171 (Bortførelsesforbrydelsen) er ikke optaget i dette Udkast. Efter Kommissionens Opfattelse vil de almindelige Regler om Frihedsberøvelse i Forbindelse med Reglerne om Forsøg paa de i §§ 196—198 nævnte Forbrydelser her være fyldestgørende.

§ 199 svarer i det væsentlige til Straffelovens § 167. Bestemmelsen vil, naar Samleje finder Sted under de i Paragrafen angivne Forhold, finde Anvendelse, selv om der ikke foreligger nogen Forførelse, ja selv om Kvinden har været den provocerende. Der foreligger i disse Tilfælde ikke en egentlig Kønsfrihedsforbrydelse. Bestemmelsen finder Anvendelse ikke blot paa offentlige, men ogsaa paa private Hjem eller Anstalter af den i Paragrafen omtalte Art og begrundes ved, at der paa Forhaand maa antages at foreligge en Tilsidesættelse af de særlige Pligter og et Misbrug af den Magt og Indflydelse, som de objektive Forhold giver den skyldige over den paagældende Kvinde. Naar der i Paragrafen nævnes **Opfostringshjem** bemærkes, at der i § 203 er givet særlige Regler for Samleje med

Personer under 18 Aar, der er betroede til den **paagældendes Undervisning** eller Opdragelse. Endvidere bemærkes, at der under Udtrykket »lignende Indretning« bl. a. er indbefattet de i Kapitel 8 nævnte Arbejdshuse.

§ 200, der fastsætter Straf for den, der skaffer sig Samleje med en Kvinde ved groft Misbrug af hendes **tjenstlige** eller økonomiske Afhængighed, er ny i dansk Ret, men Kommissionen er med T. U. § 199, jfr. Mot. S. 188 og S. 192 enig i, at Straf her bør kunne anvendes. Bestemmelsen **finder** kun Anvendelse ved Samleje udenfor Ægteskab.

Ved Straffens Fastsættelse er der sondret imellem, om Kvinden er over eller under 20 Aar. I sidste Fald vil Afhængighedsforholdet kunne virke stærkere, og Kvinden vil kunne føle sig mere hjælpeløs. Der er derfor i dette Tilfælde fastsat en strengere Straf.

§ 201 giver Regler for de Tilfælde, hvor Opnaaelse af Samleje ved Anvendelse af Svig er strafbart. Bestemmelsen træder i Stedet for Straffelovens § 172 og udvider dennes Omraade, idet **Bestemmelsen** ikke blot finder Anvendelse paa den, der tilsniger sig Samleje med en Kvinde, der vildfarende anser **Samlejet** som ægteskabeligt, men ogsaa paa den, der tilsniger sig Samleje med en Kvinde udenfor Ægteskab, naar han benytter sig af, at der foreligger en Identitetsforveksling fra Kvindens Side.

§ 202 træder i Stedet for Straffelovens § 173 med den væsentlige Ændring, at Aldersgrænsen er hævet fra 12 til 15 Aar, og at Bestemmelsen finder Anvendelse paa Børn af begge Køn. Under den anførte Aldersgrænse bør Børn nyde ubetinget Beskyttelse mod kønslig Benyttelse, og Bestemmelsen kommer til Anvendelse, uanset om Barnet er mere eller **mindre** udviklet, og selv om f. Eks. et Pige barn har været den provocerende. Til Forbrydelsen kræves **For**sæt, og en **virkelig** Antagelse om, at Pigen er ældre end 15 Aar, vil derfor udelukke

Straf efter denne Paragraf, men Forholdet vil efter Omstændighederne kunne straffes efter § 206, nemlig naar denne Antagelse ikke har været tilstrækkeligt objektivt begrundet.

§ 203 giver Beskyttelse for unge Personer af begge Køn under 18 Aar. Der fastsættes Straf dels i 1ste Stk. for den, der har Samleje med sit Adoptivbarn, Plejebarn eller en ung Person, der er betroet den paagældende til Undervisning eller Opdragelse, og dels i 2det Stk. for den, der under nærmere angivne Omstændigheder forfører en Person mellem 15 og 18 Aar til Samleje.

§ 203, 1ste Stk. træder i Stedet for Straffelovens § 166, men betegner en Udvidelse af denne, forsaavidt det ikke er en Betingelse, at der skal have fundet nogen Forførelse Sted, idet ligesom i § 199 Forbrydelsen vil foreligge, naar Samleje finder Sted under de angivne Forhold. Den voksne vil i de her anførte Forhold i **Kraft** af sin Stilling have en Pligt til eller være særlig opfordret til at værne om de unges **Konssædelighed**. Naar desuagtet Samleje finder Sted mellem de paagældende, vil der i Almindelighed foreligge et Misbrug af den Myndighed og Indflydelse, Stillingen giver den voksne, og selv om i det enkelte Tilfælde den unge maatte have været den provocerende, vil Samleje fra den ældres Side i Almindelighed være en saadan Tilsidesættelse af de Pligter, som Stillingen medfører, **at** der findes at burde være Plads for **Straf**.

§ 203, 2det Stk. kræver derimod, at Forførelse skal have fundet Sted. Denne Bestemmelse træder i Stedet for Straffelovens § 17-1. Kommissionen har ment at burde blive staaende ved Udtrykket »forførelse«, der fyldigst tilkendegiver, hvad det her kommer an paa. Efter Kommissionens Opfattelse kan dette Udtryk ikke paa Forhaand begrænses til de Tilfælde, hvor der **foreligger** en Hidførelse af en Kvindes første Fald, jfr. Goos: Den danske Strafferets specielle Del I S. 417; men om Forførelse foreligger, **maa** afgøres efter de konkrete Omstændigheder i det enkelte Tilfælde. Paa

den anden Side er ikke enhver Forførelse gjort strafbar. Kun de grovere Tilfælde af **Forførelse** bør rammes af Straf. Dette har man givet Udtryk i, at Forførelsen skal ske under Misbrug af en paa Alder og Erfaring beroende Overlegenhed. Heri ligger, at Forførelse mellem jævnaldrende, der staar omtrent paa samme Udviklingstrin, falder udenfor Bestemmelsen, jfr. herved iøvrigt T. U. Mot. S. 189. Herved maa dog erindres, at ethvert Samleje med en Person under 15 Aar er strafbart efter Udkastets § 202.

§ 204 fastsætter Straf for anden kønslig Omgængelse end Samleje, naar saadan Omgængelse finder Sted under de i §§ 196—203 angivne Betingelser. Bestemmelsen træder i Stedet for Straffelovens § 176. Man har brugt Udtrykket »kønslig Omgængelse« i Stedet for det i Straffelovens § 176 benyttede Udtryk »uterligt Forhold« for herved skarpere at præcisere Grænsen mellem denne Forbrydelse og Blufærdighedskrænkelsen efter Udkastets § 213. Efter gældende Ret har der været nogen Tvivl om Grænsen mellem Straffelovens § 176 og § 185. Ved kønslig Omgængelse maa i § 204 forstås enhver anden kønslig Benyttelse af en anden Persons Legeme end Samleje. Hvor en saadan Benyttelse ikke foreligger, eller hvor en kønslig Benyttelse af en andens Legeme vel foreligger, men Betingelserne efter §§ 196—203 ikke er til Stede, vil der kun kunne blive Spørgsmaal om en Blufærdighedskrænkelse.

Endelig bemærkes, at §§ 202 og 203 som anført omfatter unge Personer af begge Køn, og at § 204 derfor ogsaa vil kunne finde Anvendelse, naar kønslig Omgængelse har fundet Sted med Drengene under 15 Aar eller under de i § 203 angivne Betingelser med Drengene under 18 Aar.

§ 205 træder i Stedet for den i Straffelovens § 177 fastsatte Straf for Omgængelse mod Naturen. Kommissionen er med K. U. 1912 (§213) og T. U. (§ 204) enig i, at man bør forlade den til Grund for Straffelovens

§ 177 liggende nu formentlig forældede Opfattelse, at enhver saadan Handling i sig selv bør være strafbar som stridende mod almindelig Retsopfattelse og offentlig Moral. Der er her Tale om Forhold, der ikke i Almindelighed bør inddrages under det strafbares Omraade. Kommissionen kan i saa Henseende henholde sig til, hvad der herom er anført i K. U. 1912 Mot. S. 206—207.

De Tilfælde, hvor der tiltrænges straffetlig Beskyttelse, er alene saadanne, hvor kønslig Usædelighed mellem Personer af samme Køn enten finder Sted under Omstændigheder svarende til de i §§ 196—200 angivne, eller udøves under Omstændigheder, der svarer til de i §§ 202 og 203 angivne. I sidstnævnte Tilfælde udøves Forbrydelsen af ældre mod yngre, og der vil her normalt foreligge Misbrug af de unge fra de ældres Side.

Endvidere har man ment, at der bør fastsættes Straf for kønslig Usædelighed med andre Personer af samme Køn, naar den øves for Betaling; men denne Forbrydelse, der falder ind under et andet Synspunkt, og som ikke kan betegnes som en Kønshedsforbrydelse, er optaget i en selvstændig Paragraf, jfr. Udkastets § 210.

I Overensstemmelse med det anførte er Bestemmelsen i § 205 affattet. I Forhold til Straffelovens § 177 er det strafbares Omraade endvidere indskrænket, forsaavidt Omgængelse mod Naturen udøvet mellem Mand og Kvinde eller overfor Dyr (crimen bestialitatis) ikke er gjort strafbar. Paa den anden Side er det strafbares Omraade udvidet, idet § 205 omfatter enhver kønslig Usædelighed mellem Personer af samme Køn og ikke blot unaturlig **Samleje-lignende** Omgængelse, som Straffelovens § 177 alene maa antages at have for Øje.

§ 206 hjemler Straf, naar de i §§ 196—205 omhandlede Forbrydelser begaas af grov Uagtsomhed. Efter gældende Ret haves der ikke her Hjemmel til at straffe Uagtsomhed, men dette er en Mangel. Naar der f. Eks. i Bestemmelserne er fastsat en

bestemt Aldersgrænse, vil det jævnlig kunne forekomme, at Gerningsmanden gør gældende, at han gik ud fra, at den paagældende var ældre, og **Omstændighederne** kan medføre, at denne Paastand ikke kan forkastes. Men selv om det derfor ikke kan konstateres, at der foreligger Forsæt, vil Omstændighederne kunne være saadanne, at der maa siges at foreligge grov Uagtsomhed fra Gerningsmandens Side, og i disse Tilfælde vil (en forholdsmæssig mildere) Straf være paa sin Plads. Men ogsaa ved de egentlige Kønsfrihedsforbrydelse kan det forekomme, at det ikke med Sikkerhed kan konstateres, at Forsæt til en Frihedskrænkelser har foreligget, medens det omvendt er givet, at den paagældende burde have indset, at Kvinden kun af Frygt eller lignende har ladet sig bestemme til Samleje.

§ 207 hjemler Adgang til at lade Straf efter §§ 196-204 og § 206 bortfalde, naar de Personer, mellem hvem Kønsomgængelse har fundet Sted, er indtraadt i Ægteskab med hinanden.

Det er en Forudsætning, at Ægteskabet er indgaaet, forinden der er faldet endelig Dom i Sagen. Sker det efter dette Tidspunkt, er der ikke hjemlet Adgang til at faa Sagen genoptaget, men det maa da bero paa **Benaadningsmyndighederne**, om Straffen skal eftergives. En saadan almindelig Bestemmelse findes ikke i den gældende Ret. Kun i Straffelovens § 175 i Slutningen er for et enkelt Tilfælde optaget en tilsvarende Regel. Derimod findes en saadan Bestemmelse i ældre dansk Ret, jfr. D. L. 6 — 13 - 16. Af Motiverne til Straffeloven S. 206—207 fremgaar, at man bl. a. har fundet det naturligt og uforeneligt med Retfærdighedens Grundsætninger, at Strafansvaret for disse grove Forbrydelse skulde kunne bortfalde ved Eftergivelse fra private Personers Side. I Modsætning hertil finder Kommissionen i Tilslutning til K. U. 1912 (§ 209) og T. U. (§ 206), at der paa Grund af disse Forbrydelsers Særegenhed som rettede mod en Kvindes Kønsære bør aabnes Adgang til Bortfald af Straf, naar den krænkede senere

er indtraadt i Ægteskab med den, der har forøvet Krænkelsen. I de praktisk hyppigste Tilfælde, hvor Forbrydelsen krænker Kvindens Kønsære, vil efter Omstændighederne et saadant Ægteskab kunne være en naturlig Oprensning for Kvinden. Og i Almindelighed gælder det her, at Straf, naar et saadant Ægteskab er indgaaet, og Tilgivelse fra den forurettedes Side dermed har fundet Sted, vil virke forstyrrende paa dette Ægteskab og derved vil kunne tilføje den forurettede forøget Lidelse. Overfor dette Hensyn bør det offentlige Interesse i at drage Forbryderen til Ansvar vige. Forudsætningen maa naturligvis være, at der foreligger et gyldigt Ægteskab, og Adgangen til Straffens Bortfald er kun gjort fakultativ, idet de konkrete Omstændigheder i det enkelte Tilfælde maa være afgørende. Det er ikke udelukket, at ogsaa andre Deltagere i Forbrydelsen under saadanne Forhold kan fritages for Straf, og Hensynet til ikke at virke forstyrrende ind paa det indgaaede Ægteskab vil ogsaa kunne tale herfor.

II

§§ 208-212 handler om Rufferi og dermed beslægtede Forbrydelse.

§ 208, 1ste Stk. handler om det egentlige Rufferi. Straffebestemmelsen herom, der tidligere fandtes i Straffelovens § 182, er nu optaget i Lov Nr. 81. 30. Marts 1906 § 3 og midl. Straffelov 1. April 1911 § i. Forbrydelsen bestaar i at forlede til eller at fremme kønslig Usædelighed mellem andre. Deraf følger, at en Kvinde, der byder sig selv til for Betingelse, ikke falder ind under Bestemmelsen. Endvidere er det i Almindelighed en Betingelse, at Handlingen foretages for Vindings Skyld. Herfra gøres i Paragrafens 2det Stykke en Undtagelse, naar Forbrydelsen udøves overfor Personer under 18 Aar. Den, der tilskynder eller bistaar saadanne til at søge Erhverv ved kønslig Usædelighed, straffes for Rufferi, selv om han ikke handler i vindesyg Hensigt. Men bortset herfra vil Handlingen, hvis den ikke foretages for Vindings Skyld,

falde udenfor Rufferibestemmelsen. Kommissionen er med T. U. jfr. Mot. S. 195 enig i, at Handlingen i disse Tilfælde i Almindelighed ikke vil have en saadan samfundsskadelig Karakter, at der er Grund til at inddrage den under det strafbares Omraade.

Endvidere er i § 208, 2det Stk. fastsat Straf for den, der for Vindings Skyld fremmer en Persons Befordring ud af Riget, for at denne i Udlandet skal drive Erhverv ved kønslig Usædelighed. I Modsætning til midlertidig Straffelov 1911 § 4, 2det Stk. i **Slutningen** er Reglen **begrænset** til de Tilfælde, at den **paagældende** Person enten er under 21 Aar eller er uvidende om Formaålet. Der er næppe Trang til ved Siden af den almindelige Regel om Rufferi at give en særlig Bestemmelse om Befordring ud af Riget af myndige Personer, naar disse rejser frivilligt og er fuldt klare over Formaålet. Naar Aldersgrænsen er foreslaaet sat til 21 Aar, **skyldes** det Hensynet til at bringe Bestemmelsen i Overensstemmelse med den i Geneve den 30. September 1921 afsluttede Konvention **til** Bekæmpelse af den hvide Slavehandel.

Kommissionen har ikke foreslaaet optaget en Bestemmelse svarende til Reglen i **midl.** Straffelov § 4, 2det Stk. om Straf for den, som uden at det sker til Opfyldelse af en lovlig Forsørgelsespligt tager en Kvinde under 18 Aar, der driver Erhverv ved Utugt, til Huse eller giver en saadan Kvinde Bolig. For de Tilfælde af denne Art, hvor det vil kunne være rimeligt at anvende Straf, vil Bestemmelsen i § 208, 2det Stk. afgive fornøden Hjemmel dertil, jfr. Ordet »bistaa«.

§ 209, **1ste** Stk. angaar visse med Rufferi beslægtede Tilfælde, der er af mindre farlig Karakter end de i § 208 nævnte, og som derfor er henførte under en noget mildere Straffebestemmelse. Tilsvarende Bestemmelser er nu optaget i Lov 30. Marts 1906 § 3, 2det Stk. og midl. Straffelov § 4, **1ste** Stk. Straffen for den, der ved at optræde som Mellemand fremmer kønslig Usædelighed, er begrænset **til** det

Tilfælde, at den paagældende handler erhvervsmæssigt. Kommissionen er med T. U., jfr. Mot. S. 195—196, enig i, at Handlingen kun i disse Tilfælde **maa** anses for i saadan Grad farlig for den almene Sædelighed, at der er Grund til at anvende Straf. Endvidere er der fastsat Straf for den, der udnytter en andens (Mands eller Kvindes) kønslig usædelige Erhverv. Det er ikke her nogen Betingelse, at der foreligger en Forledelse eller Fremme af det usædelige Erhverv, men kun at en Person indvinder Fordel for sig selv af et saadant Erhverv udøvet af en anden. Dog ligger i Ordet »**udnytter**« en Begrænsning, idet Bestemmelsen kun kommer til Anvendelse, hvor der er Tale om Forhold af en vis varigere Karakter, og hvor det drejer sig om økonomisk Fordel, som Modtageren ikke har retligt eller naturligt Krav paa at modtage. Udlejning af Værelser til prostituerede Kvinder kan saaledes kun antages at være strafbart, hvis der herfor fordes en uforholdsmæssig Fordel (ublu Leje), jfr. ogsaa Højesterets Dom af 2. Oktober 1907 (H. R.T. 1907 S.320, U. f.R. 1907 S.991). At **f. Eks.** Forældre eller Børn modtager Understøttelse af en prostitueret Kvinde, vil efter Omstændighederne heller ikke kunne betegnes som en Udnyttelse af dennes Erhverv, ligesom Straf selvfølgelig er udelukket, hvor der fra Kvindens Side kun er Tale om Opfyldelse af en legal Forsørgelsespligt.

§ 209, 2det Stk. fastsætter Straf for de egentlige Soutenører. Disse er efter Kommissionens Opfattelse en Forbrydertype for sig selv, og overfor dem er en strengere Straf paakrævet. I Modsætning til midl. Straffelov 1911 § 4, der baade omfatter Mænd og Kvinder, er § 209, 2det Stk. begrænset til Mænd, der lader sig underholde af Kvinder, der driver Utugt som Erhverv. Beviset for, at dette er Tilfældet, vil undertiden være vanskeligt at føre, og for effektivt at kunne træde op imod Soutenørervæsenet er der derfor i § 209, 3die Stk. fastsat Straf ogsaa for den Mandsperson, der deler Bolig med en Kvinde, der driver Utugt som Erhverv. § 209, sidste Stk. **gør** den naturlige Begrænsning, at Reglerne

i 2det og 3die Stk. ikke kommer til Anvendelse paa Mandspersoner under 18 Aar, overfor hvem Kvinden har Underholdspligt. Hvis Mandspersonen derimod er over denne Alder, vil f. Eks. den Omstændighed, at han har indgaaet Ægteskab med Kvinden, ikke udelukke ham fra at falde ind under Reglerne, **jfr.** ogsaa Højesterets **Dom** af 21. Juni 1916 (H. R. T. 1916 S. 330, U. f. R. 1916 S. 785).

§ 210 opretholder og udvider Reglen i midl. Straffelov 1911 § 5, idet Udkastet rammer saavel den, der betaler, som den, der betales for Handlingen. Paragrafen omfatter iøvrigt enhver konslig Usædelighed mellem Personer af samme Køn og ikke blot Omgængelse mod Naturen i snævrere Forstand. Endvidere vil den i lige Grad kunne finde Anvendelse, hvad enten saadant Forhold udoves mellem Mænd indbyrdes eller mellem Kvinder indbyrdes.

Kommissionen har ikke fundet Grund til at optage nogen almindelig Bestemmelse om forhøjet Straf i Gentagelsestilfælde ved alle de i dette Kapitel omhandlede Forbrydelser, **jfr.** T. U. Mot. S. 194. For de egentlige Kønshedsforbrydelser vil der paa Grund af de høje **Straffemaksima** ikke være Trang til en saadan, **jfr.** derimod § 3 i midl. Straffelov af 1911. Kun i de i §§ 208, 209 og 210 anførte Tilfælde skønnes der at være Trang til at kunne idømme en højere Straf i visse Gentagelsestilfælde. En Bestemmelse herom er optaget i § 211.

§ 212 opretholder Reglen i Lov 30. Marts 1906 § 2, 2det Stk., forsaavidt der heri er fastsat Straf for den Kvinde, der driver Erhverv ved Utugt og har et Barn mellem 2 og 18 Aar til Huse hos sig. Derimod har man ikke fundet det rigtigt at opretholde de øvrige paa det anførte Sted optagne Straffebestemmelser. Naar en Kvinde, der driver Erhverv ved Utugt, har en voksen Mandsperson boende hos sig, er der vel Grund til at straffe Mandspersonen, **jfr.** §

209, men der synes ikke at være nogen Grund til at straffe Kvinden i dette Tilfælde. Heller ikke skønnes der at være Grund til at fastsætte Straf for en saadan Kvinde, der modtager Besøg i utugtigt Øjemed af Mandspersoner under 18 Aar, naar man ikke under Straf vil forbyde hende at have Samleje med saadanne Personer udenfor sin Bolig; og at fastsætte Straf for dette Tilfælde — hvilket vilde være en Udvidelse af Reglen i Loven af 1906 — vil formentlig ikke være naturligt, bortset fra de Tilfælde hvor Kvindens Forhold vil være strafbart efter Udkastets § 202 eller § 203.

III.

§§ 213—215 fastsætter Straf for Blufærdighedskrænkelser og dermed beslægtede Forbrydelser.

§ 213 opretholder Straffelovens § 185, forsaavidt denne fastsætter Straf for Krænkelser af Blufærdigheden. Ligesom Straffelovens § 185 er Udkastets § 213 begrænset til de Tilfælde, hvor Blufærdighedskrænkelsen sker ved uterligt Forhold. Naar dette ikke er Tilfældet, f. Eks. hvis upassende Badning finder Sted fra offentlig Vej eller Plads, vil der i Almindelighed kun kunne være Tale om en politimæssig Forseelse, **jfr.** f. Eks. Politivedtægt for København af J. Marte 1913 § 10, og nogen større Straf skønnes i disse Tilfælde ikke paa krævet. Angaaende Afgrænsningen mellem § 213 og § 204 henvises til det ved sidstnævnte Paragraf — se Sp. 323 — anførte.

§ 214 svarer til Bestemmelsen i Lov 30. Marts 1906 § 2. 1ste Stk., dog at der — foruden ændrede Bestemmelser om Straffen — i Stedet for Udtrykket »usædelig Levevis« er brugt Udtrykket »Utugtserhverv«, **jfr.** T. U. Mot. S. 197.

Kommissionen har ikke ment at burde optage en Bestemmelse svarende til Straffelovens § 178. Det **fremgaar** af Motiverne til Straffeloven S. 210—211, at det da var Genstand for Overvejelse, om der overhovedet var Anledning til at optage en

Straffebestemmelse svarende til D. L. 6—13—3, jfr. Plakat 12. Juni 1827 om Straf for forargeligt Samliv, men man mente, at dette af Hensyn til den almindelige **Sædelighedsfølelse** og Agtelse for Ægteskabets Hellighed ikke burde undlades. Den almindelige Retsfølelse vil sikkert nu ikke finde det naturligt, at **Konkubinater** som saadant straffes. Den efterhaanden ganske forsvindende Anvendelse af Straffelovens § 178 taler afgjort i denne Retning.

§ 215 træder i Stedet for Straffelovens § 184. I Bestemmelsen indføres en Sondring mellem umyndige og myndige Personer. For de førstes Vedkommende vil Forbrydelsen foreligge, selv om der kun er Tale om, at Handlingen er **foretaget** overfor en enkelt Person eller overfor en snævrere Kreds af Personer. For de myndige Personers Vedkommende kræves derimod, at der skal foreligge en offentlig Udbredelse af de utugtige Skrifter m. v. I Klasse med saadan Udbredelse er stillet Foranstaltning af offentlig Forestilling eller Udstilling af utugtigt Indhold. Herefter vil f. Eks. ogsaa Udlejning af Films af **utugtigt** Indhold falde ind under det strafbares Omraade. Derimod er offentlige Foredrag med utugtigt Indhold ikke gjort strafbare. Kommissionen har ikke ment, at der her foreligger nogen praktisk Trang til strafferetlig Beskyttelse og har fundet, at Betænkelighederne ved paa dette Omraade at indføre Straffebestemmelser maa tale mod en saadan Udvidelse af det strafbares Omraade.

Kommissionen har ikke, som sket i K. U. 1912 § 218, 2det Stk., optaget en Bestemmelse om, hvad der i den De Forbindelse skal **forstaaes** ved »utugtigt«. Det vil næppe være muligt at give en tilfredsstillende Definition af, hvad der skal **forstaaes** herved. Kommissionen har derfor ment, at Afgørelsen ligesom hidtil i de enkelte Tilfælde maa overlades til Domstolenes Skøn, men man finder dog Anledning til at **bemærke**, at Straf kun bør bringes til Anvendelse overfor den egentlige pornografiske Litteratur.

I § 65, 2det Stk. er givet en almindelig **egtel** om Beføjelse for Domstolene til at idømme Arbejdshus for de i nærværende Kapitel omhandlede Forbrydelser, se herom Bemærkningerne foran Sp. 157. At ogsaa Sikkerhedsforvaring forudsættes at kunne finde Anvendelse ved grovere **Overtrædelser**, af Kapitlet fremgaar af Udkastets § 68, jfr. Bemærkningerne ovenfor Sp. 159.

2 5 de K a p i t e l

Forbrydelser mod Liv og **Legeme**.

Bestemmelserne i 25de Kapitel træder i Stedet for Straffelovens 17de Kapitel om Manddrab, 18de Kapitel om Vold paa Person og Legemsbeskadigelse og 19de Kapitel om Duel. §§ 216—220 handler om Manddrab, § 221 om Drab af Puster, §§ 222—227 om Legemsangreb og §§ 228—234 om Forbrydelser, hvis **Fællesmærke** er Bremkaldelse af Fare for andres Liv eller Helbred. Derimod er der ikke optaget særlige **Bestemmelser** om Duel. Duel er en her i Landet meget sjældent forekommende Forbrydelse, og den til Grund for i'orbrv-delsens særlige Behandling liggende Be-tragtning, at Angreb paa en Persons Ære kan være af en **saadan** Beskaffenhed, at den fornærmede naturligt vil reagere herimod ved at udæske Fornærmeren til Kamp »paa Liv og Død«, samt at Fornærmeren modtager denne Udæskning, er den danske **Folke**-natur fremmed. Efter Kommissionens Op-fattelse bør Forholdet derfor **bed om** mes efter de almindelige Bestemmelser for Mand-drab og **Legemsangreb** og Forsøg herpaa. I flere Lande f. Eks. Norge, Frankrig og England findes ikke særlige Bestemmelser om Straf for Duel. Derimod er saadanne Bestemmelser optaget i det schweiziske Udkast af 1918 og i det tyske Udkast af 1919.

I Manddrab.

Den almindelige Bestemmelse om Mand-i drab er optaget i § 216. Ligesom K. U. 1912

og T. U. har **man** opgivet den Sondring, som Straffeloven i §§ 186 og 190 gør mellem Drab og Mord, idet den Omstændighed at Drabet er overlagt ikke behøver at være Udtryk for en fra andre Drabstilfælde væsensforskellig Strafværdighed, der kunde gøre det naturligt at udsondre disse Tilfælde til særlig Behandling, ligesom det har vist sig særdeles vanskeligt give nogen fast Bestemmelse af Begrebet Overlæg og navnlig i det enkelte Tilfælde at klarlægge dette for Nævningerne.

Fremdeles er der ikke optaget nogen Bestemmelse svarende til Straffelovens § 191. Drab af Slægtninge i opstigende Linie eller af Ægtefælle vil vel i Almindelighed være en særlig graverende Forbrydelse. Men dette behøver ikke altid at være Tilfældet, og Vidden af der i § 216 foreslaaede Strafferamme gør en særlig Bestemmelse upaa-krævet.

Endelig er der ikke optaget nogen Bestemmelse svarende til Straffelovens § 187. Den almindelige Bestemmelse i Udkastets § 86 Nr. 4 maa i saa Henseende anses for fyldestgørende. Ganske vist er det Spille- rum, der herved gives Domstolene, betydeligt udvidet, idet Domstolene ifølge § 86 i Slutningen under formildende Omstændigheder helt kan lade Straffen bortfalde, men Kommissionen skønner dog ikke, at der for Manddvabsforbrydelsens Vedkom- mende er tilstrækkelig Grund til paa For- haand at begrænse denne **almindelige** Regel.

Straffens Maksimum er i § 216 foreslaaet sat til den strengeste i Udkastet foreslaaede Straf, nemlig Fængsel paa Livstid. Minimum er i Forhold til Straffelovens § 186 **foreslaaet** nedsat fra 8 til 5 Aar.

§ 217 træder i Stedet for Straffelovens § 192. Ligesom i K. U. 1912 § 244 og T. U. § 216 er Bestemmelsen udvidet til at omfatte enhver Moder, der dræber sit Barn under eller straks efter Fødselen. Kommissionen er med K. U. 1912 og T. U. enig i, at der ogsaa ved Drab af Børn fødte i Ægteskab **kan** foreligge Omstændigheder, der i **ligesaa** høj Grad, som naar Talen er om

Børn fødte udenfor Ægteskab, kan be- grunde en mildere Behandling. Som Eks- empel nævnes, at en forladt Hustru ikke øjner Udveje til at sørge for Barnet.

Med Hensyn til Bestemmelsen iøvrigt har Kommissionen delt sig i et Flertal (*Glarbo, Goll, Olrik, Torp*) og et Mindretal (*Johansen, Krabbe*).

Flertallet mener, at den mildere Regel bør begrænses til kun at komme til An- vendelse, naar der foreligger bestemte sub- jektive Strafnedsættelsesgrunde hos Mo- deren. Det maa anses for urigtigt, som sket i den gældende Straffelov, at opstille en Forhaandsformodning for, at saadanne Strafnedsættelsesgrunde er til Stede. Selv om Reglen som i Straffelovens § 192 be- grænses til Mødre, der føder Børn udenfor Ægteskab, behøver Strafnedsættelsesgrunde ikke at foreligge. Og naar Reglen udvides til at omfatte alle Mødre, er det efter Flertallets Opfattelse nødvendigt nærmere at angive de Omstændigheder, der kan med- føre Strafnedsættelse. Dette er derfor sket i § 217.

Mindretallet har intet imod, at den mildere Regel udvides til ogsaa at omfatte en Moders Drab af hendes ægte Barn, uagtet der i Praksis ikke har vist sig nogen Trang til en saadan Udvidelse, formentlig fordi Tilfældet ikke har foreligget til Paa- dømmelse.

Derimod kan Mindretallet ikke til- træde Flertallets Forslag om, at den mil- dere Bestemmelse indskrænkes til de Til- fælde, hvor de bestemt opregnede subjek- tive Strafnedsættelsesgrunde paaviseligt er til Stede og har virket bestemmende paa Moderens Beslutning.. Det maa nemlig erindres, at Reglen efter Udkastet ligesom i Straffelovens § 192 er indskrænket til de Tilfælde, hvor Drabet sker »under eller straks efter Fødselen«. I dette snævert begrænsede Tidsrum af faa Timer eller højst et Døgn eller to efter Fødselen vil af de af Flertallet opregnede Omstændigheder den særlige ved Fødselen fremkaldte Svæk- kelse altid være *til Stede*; men *Beviset* for, om Drabet er udført under *Paavirkning* af

denne særlige Svækkelsestilstand, vil i Reglen være i høj Grad usikkert, selv bortset fra at Bevisførelsen i det væsentlige maa afhænge af Modevens egen Forklaring. At Drabet er begaaet uafhængigt af denne Svækkelsestilstand, lader sig vel med størst Sikkerhed antage, naar det er udført efter en for Fødselen fattet Beslutning, men selv i saa Fald bør der ikke ved **Bedømmelsen** ses bort fra, at Drabets Udførelse dog sker i denne særlige Tilstand, og *kan* være paa-**virket heraf**, samt at Omstændighederne i det hele, Svangerskabstilstandens Indflydelse paa Beslutningen m. v., uanset at **disse** Omstændigheders **Indflydelse** ikke i det enkelte lader sig udrede, bør føre Forholdet ind under en mildere Bedømmelse. Dette er ogsaa med Rette antaget ved Straffelovens § 192, der ikke bedømmer Drab af nyfødt Barn ifølge en for Fødselen fattet Beslutning med samme Strenghed som Drab efter Straffelovens § 186.

Efter Mindretallets Anskuelse vil Reglen i Flertallets Affattelse enten føre til en urigtig streng Bedømmelse af **Forholdet** eller — i bedste Fald — medføre en ørkesløs, for Strafbarhedsgrundlaget overflødig, Bevisførelse om de nærmere subjektive Omstændigheder hos Moderen. Hertil kommer, at der, **omend** det naturligvis væsentligt er subjektive Omstændigheder, der begrunder Strafnedsættelsen, dog ikke helt kan bortses fra, at det objektivt drejer sig om et Liv, der lige har forladt Fostertilstanden.

Da Strafnedsættelsen er begrundet i subjektive Forhold hos Moderen, følger deraf, at udenforstaaende, der har **medvirket** til Drabet, ikke kan falde ind under **den** mildere Regel.

§ 217, 2det Stk. giver Domstolene Adgang til at lade Forsøg blive straffrit i videre Omfang ena hjemlet ved Bestemmelsen i Udkastets § 23. Kommissionen kan herom i det hele slutte sig til, hvad der er anført i K. U. 1912 Mot. S. 226—227.

§ 218 svarer til Bestemmelsen i Straffelovens § 196, **1ste** Stk. Drab af en Person

efter dennes bestemte Begæring forekommer sikkert sjældent. Det kunde derfor være et Spørgsmaal, om der er Grund til af Hensyn til saadanne Undtagelsestilfælde at optage en særlig Straffebestemmelse i Loven. Man har dog fundet det rigtigst at gøre dette, dels fordi der, hvor et saadant Forhold foreligger, vil være Grund til at anvende mildere Straf, og dels fordi det er **fundet** praktisk **ennem** Bestemmelsen at give Udtryk for, at et Samtykke fra den dræbtes Side ikke i og for sig er tilstrækkeligt til at begrunde Strafnedsættelse. Kun naar der fra den dræbtes Side har foreligget en bestemt Begæring, haves der Garanti for, at Handlingen virkelig har været stemmende med hans Ønske, og kun da vil der være Grund til Strafnedsættelse for Drabsmanden. Det følger derfor ogsaa af sig selv, at Begæringen maa hidrøre fra en personlig myndig og tilregnelig Person og ikke skyldes en kendelig Vildfarelse.

I Tilknytning til § 218 er i T. U. optaget en Bestemmelse om, at Straffen paa samme Maade kan nedsættes for den, der for at befri en haabløs syg for svære, uafvendelige Lidelser har dræbt **denne**, selv om der ikke fra den dræbtes Side foreligger nogen saadan Begæring, som kan have retlig Betydning. **Kommissionen** er med T. U. enig i, at der i et Tilfælde som det anførte kunde være Grund til en **mildere** strafferetlig Behandling, men man har dog af Hensyn til de Misbrug, hvortil en Regel som den foreslaaede kunde give **Anledning**, ment ikke at burde optage en saadan.

§ 219 træder i Stedet for Straffelovens § 196, 2det Stk., fra hvilken den dog adskiller sig ved at opstille som Betingelse, at Døden skal være **indtraadt**. Er dette ikke Tilfældet, er Handlingen straffri. Med Hensyn til de Betragtninger, der ligger til Grund herfor, kan Kommissionen henholde sig til, hvad der er anført i T. U. Mot. S. 203—204. Endvidere er **foreslaaet** en skærpet Straf, hvis Handlingen foretages af egennyttige Bevæggrunde.

Et Mindretal (*Johansen*) er enig med Flertallet i, at Medvirken til, at nogen berøver sig Livet, bør være undergivet en alvorlig Straf, naar *saadan* Medvirken sker af egenlyttige Bevæggrunde, idet herved *maa* erindres, at Medvirken omfatter Anstiftelse. Men bortset herfra mener jeg, ikke, at dette Forhold bør være strafbart. I den gældende Straffelovs § 196, 2det Stk. er fastsat Straf for den, som hjælper en anden til at begaa Selvmord. Men det ses af Motiverne til Udkastet (S. 239), at den daværende Kommission paa Grund af Tilfældets ringe praktiske Betydning var i Tvivl, om Bestemmelsen burde optages, og det har da ogsaa vist sig, at Straffelovens § 196, 2det Stk. saa godt som ikke har fundet Anvendelse, Mere afgørende er det dog, at en Medvirken til, at nogen berøver sig Livet, naar den ikke bæres af et egenlyttigt Motiv, næppe vil foreligge undtagen som en Venskabs- eller Kærlighedshandling, særlig overfor en haabløs Syg, og for et saadant Forhold bør der efter min Mening ikke være fastsat Straf. Denne Opfattelse *maa* følgerigtigt medføre en dertil svarende Begrænsning i Forseelseslovens § 36, 3. der fastsætter Straf for den, som undlader at træffe Foranstaltninger til Redning af en tilsyneladende livløs, men at give dette Udtryk i Loven, vilde der dog næppe være Grund til. Af de nyere fremmede Straffelovsudkast stemmer det svejtsiske med det her indtagne Standpunkt. Thyréns Udkast indeholder overhovedet ingen Straffebestemmelse for Delagtighed i Selvmord. Og det samme gælder om de tyske Udkast, Vorentwurf og Entwurf 1919, medens Gegenentwurf fastsætter Straf for den, som *bestemmer* en anden til Selvmord. Af gældende Straffelove indeholder i alt Fald svensk, belgisk, fransk og østrigsk ingen Bestemmelse om Straf for Medvirken til **Selvmord**.

§ 220 svarer til Straffelovens § 198 Ved Ordet »forvolder« er det ikke *tilsigtet* at udtrykke andet, end der i § 198 ligger i Ordene »bliver Aarsag til«. Straffens Minimum er ligesom i § 198 sat til Bødestraf.

Maksimum er — i Overensstemmelse med det i Udkastet fulgte Princip at aabne Adgang til at straffe de groveste Former af Uagtsomhed, der ligger lige ved Grænsen af Forsæt, ret føleligt — forhøjet fra 2 til 4 Aar.

II. Drab af Foster.

Spørgsmaalet, hvorledes Straffeloven skal stille sig til det Forhold, der sædvanlig betegnes som Fosterfordrivelse, hører til de i Nutiden mest omtvistede.

Indenfor Kommissionen har Meningerne derom ogsaa været delte, men man er i Udkastets § 221 enedes om et Mellemstandpunkt, som paa den ene Side ikke kan virke udfordrende overfor den i Befolkningen vistnok almindelige Opfattelse af Fosterdrab som en umoralsk og samfundsutilstadelig Handling, og paa den anden Side tager Hensyn til de Betragtninger, der særlig fra Lægers og Kvinders Side er anført imod Forholdets Strafbarhed. Et saadant Mellemstandpunkt forventes lettest at kunne finde den ikke blot til Lovens Gennemførelse men ogsaa ved dens praktiske Anvendelse fornødne Støtte i vort Samfund.

De Ændringer i Straffeloven, som Kommissionen i Henhold hertil foreslaar, gaar væsentlig ud paa at mildne Straffen for Kvinden og at begrænse det strafbares Omraade. Herom bemærkes nærmere:

Det *maa* sikkert indrømmes, at den i Straffeloven hjemlede Straf for den frugt-sommelige Kvinde, der dræber sit Foster, er strengere end stemmende med Nutidens Opfattelse. Selv dens Minimum — Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder — *virker* i mange Tilfælde højst stødende. Kommissionen foreslaar *derfor*, at Straffen ned-sættes til Hæfte eller Fængsel indtil 2 Aar, og at der yderligere hjemles Adgang til under formildende Omstændigheder at lade Straffen bortfalde.

Med Hensyn dernæst til det strafbares Omraade *finder* Kommissionen, at der bør lægges afgørende Vægt paa, om Kvinden har mærket sikre Tegn paa at være besvangret.

I tidligere Tider har man af og til her sondret **mellem** besjælede og ubesjælede Fostre, alt eftersom der allerede var mærket »Liv« i Fosteret eller ikke. Skønt denne Sondring er uden fysiologisk Berettigelse (se f. Eks. Knud Pontoppidan: Retsmedicinske Forelæsninger I S. 139 og Leopold Meyer i Dansk Kriminalistforenings Aarbog X S. 164), lader det sig ikke nægte, at der i **den** almindelige Opfattelse er en Forskel mellem det spæde og det **mere** fremskredne Foster, og at navnlig først, naar Moderen har mærket Liv, tillige den ejendommelige stærke Moderkærlighed træder frem, der har den største Værdi for Individet som for Samfundet.

Medens nu Modsætningen mellem besjælede og ubesjælede Fostre ikke egner sig til Grundlag for en strafferetlig Sondring, mener man, at **det** angivne Synspunkt naturligt fører til, at Strafbaheden for Moderen begrænses til de Tilfælde, hvor hun alt har mærket sikre Tegn paa Besvangrelse, hvor derfor den Usikkerhed, der findes ved Handlingen, foretagen paa et tidligere Tidspunkt, ikke længere er tilstede, og hvor paa den anden Side Fornægtelsen af den naturlige Moderfølelse er langt større.*)

Fremdeles mener Kommissionen, at Moderens Forhold bør være straffrit, naar der kun foreligger Forsøg med utjenlige Midler, idet det her drejer sig om ubehjælpssomme ofte paa overtroiske Forestillinger beroende Handlinger, som sikkert kan lades upaaagtede af Lovgivningen.

Endelig finder Kommissionen, at der er Grund til for Moderen at hjemle en ganske kort Forældelsesfrist (1 Aar fra Forbrydelsens Begaaelse). Den Sorg og Smerte og den Forrykkelse af de indtraadte Forhold, der for Moderen normalt vil være **forbunden** med Forholdets Fremdragen under en Strafforfølgning efter længere Tids Forløb, kan næppe siges at staa i Forhold til, hvad Staten kunde vinde ved Gennem-

førelsen af et Straffekrav. Nogen Betydning kan det ogsaa have, at gennem en saadan Regel tilvejebringes der forøget Sandsynlighed for Opklaring af de Forbrydelser, der begaas af de professionelle Hjælpere eller Anstiftere til Fosterdrab.

De anførte Begrænsninger bør som bemærket kun komme Moderen tilgode, medens der bør skrides alvorligt ind overfor den farlige, navnlig professionelle Virksomhed, der i fosterfordrivende Øjemed udøves af andre.

Naar det ikke er Moderen, der selv dræber sit Foster, **med** en udenforstaaende, der foretager fosterfordrivende Handlinger overfor hende, vil Forholdet normalt have en langt mere strafværdig Karakter. Det strafbares **Omraade** er derfor her ikke begrænset til de Tilfælde, hvor Kvinden har mærket sikre Tegn paa at være besvangret, men Handlingen bør uden Hensyn hertil være strafbar, naar Besvangrelsen har fundet Sted, ligesom alle Former af Forsøg bør straffes.

Sin mest graverende Form antager Forbrydelsen, naar de fosterfordrivende Midler bringes til Anvendelse overfor en Kvinde uden hendes Samtykke. For dette Tilfælde er der i Udkastets § 221, 2det Stk. sidste Punktum ligesom i Straffelovens § 193, 3die Stk. foreslaaet skærpet Straf. Men selv om en Kvinde **samt**ækker i Midlernes Anvendelse, vil de særlige Omstændigheder, der begrunder en mildere Bedømmelse af Moderens Forhold, normalt ikke foreligge. Særlig graverende bliver Forholdet, hvis Handlingen medfører Kvindens Død eller Betydlig Skade paa hendes Legeme eller Helbred — hvorved dog erindres Bestemmelsen i Udkastets § 21. . . **eller** hvis Handlingen foretages for Vindings Skyld. Hertil er taget Hensyn ved den højere Strafferamme i § 221, 2det Stk. 2det Punktum.

De i 1ste Stk. fastsatte Undtagelser fra Strafbaheden og den i 1ste Stk. hjemlede særlige Forældelse af Paataleretten kommer ikke til Anvendelse, naar Handlingen er strafbar efter § 221, 2det Stk.

*) Jfr. Eyvind **Otrik** i Nordisk Tidsskrift for Strafferet 1916 S. 295—300 og 1917 S. 88.

III. *Legemskrænkelser.*

Ved Behandlingen af forsætlige Legemskrænkelser opstillet Straffeloven i §§ 200—204 et Grunddelikt; nemlig den forsætlige Legemskrænkelse af laveste Art (Straffelovens § 200), medens den, i Tilslutning til den ældre Ret, graduerer Straffens Størrelse efter de uforsætlige eller endog hændelige Følger af denne Forbrydelse. Det foreliggende Udkast har ligesom K. U. 1912 og T. U. i Hovedsagen taget Afstand fra dette System. Udkastet opstiller vel ligesom Straffeloven tre Grupper af **Legemskrænkelser**: **Legemsfor nærmelse**, **Legemsbeskadigelse** og **grov Legemsbeskadigelse**, men i Modsætning til Straffeloven kræves det ved hver enkelt af disse, at Legemskrænkelsen skal være forvoldt forsætlig. Og forsaavidt der ved de to førstnævnte Grupper af forsætlig Legemsfor nærmelse tillægges visse uforsætlige Følger **strafforhøjende** Virkning, er dette altid betinget af, at Følgen kan tilregnes Gerningsmanden som uagtsom. Dette er kun en simpel Konsekvens af den almindelige Fordring om Handlingens Tilregnelser (jfr. Udkastets § 21), og der hersker sikkert nu almindelig Enighed om, at den hændelige Følge af den forsætlige Legemskrænkelse ikke bør have indflydelse paa Strafferammerne.

For de groveste Legemskrænkelser, Udkastets § 224, har man ikke optaget nogen Bestemmelse om forhøjet Straf for det Tilfælde, at Handlingen har haft Døden til Følge (jfr. derimod for visse saadanne Tilfælde Straffelovens § 188), fordi Anvendelse af § 224 i Forbindelse med § 220 ifølge **Sammenstødsreglerne** maa antages at føre til tilstrækkelig streng Straf.

Hvor en forsætlig mindre Legemskrænkelse har til Følge en grovere Legemskrænkelse, der kan tilregnes Gerningsmanden som uagtsom, foreligger der ideel Konkurrence. Selv om det nu som anført i T. U. **Mot. S. 208** maatte antages at blive Retsudviklingens endelige Resultat, at der ikke tiltrænges Særbestemmelser for saadanne Sammenstødtilfælde, har **Kommissionen**

dog ikke ligesaa lidt som T. U. ment at burde gaa saa vidt, dels fordi en **saadan** Ordning vilde føles som et stærkt Brud paa det tilvante, dels fordi den maatte føre med sig, at der ved de uagtsomme grovere Legemskrænkelser og uagtsomt Manddrab fastsættes Strafferammer med højere Maksima, end der iøvrigt maa anses for paa krævet. Hvor en betydelig uagtsom Legemsbeskadigelse er en Følge af en forsætlig mindre Legemskrænkelse, vil Uagtsomheden ofte være meget grov, og der vil i disse Tilfælde efter den overvejende Opfattelse indenfor Kommissionen kunne være Trang til en strengere Straf en.' den, man vilde naa til ved Anvendelse af Sammenstødsreglerne. Denne Betragtning ligger til Grund for de i Udkastets § 222, 3die Stk. og § 223, 2det Stk. foreslaaede Strafferammer. Dette er ikke et Udtryk for, at Kommissionen har tillagt Forbrydelsens hændelige Følger strafferetlig Betydning, men Reglerne er en Følge af, at de i Udkastets §§ 220 og 227 for Uagtsomhed fastsatte Straffe i disse Sammenstødtilfælde ikke kan antages at være tilstrækkeligt vidtgaaende.

Ved Afgrænsningen af de tre Grupper af Legemskrænkelser (Udkastets § 222, § 223, § 224) har Kommissionen i det væsentlige henholdt sig til den gældende : Ret, idet Udkastet dog udtrykkeligt fremhæver, at Legemskrænkelser kan iværksettes ved andre Midler end Vold jfr. K. U. 1912 Mot. S. 222. For den mellemste Gruppens Vedkommende har man opgivet det i Straffelovens § 203 opstillede Skelnemærke Saar og ladet det afgørende være, om der er tilføjet Skade paa Legeme piler Helbred. Mellem denne Gruppe og den tredie Gruppe, de grove Legemsbeskadigelser, har man ikke fundet der muligt at opstille et rationelt Skelnemærke ved en almindelig Angivelse. Man har derfor foretrukket ligesom T. U. § 222 at give en Eksemplifikation i Forbindelse med en tilstrækkelig omfattende clausula generalis, jfr. Udkastets § 224.

Det maa iøvrigt erkendes, at Grænsen mellem de tre Grupper af Legemskrænkelser

er flydende, men ligesom i T. U., jfr. Mot. S. 208, har man søgt at raade Bod herpaa dels ved at lade **Strafferammerne** gribe over i hinanden dels ved at affatte Bestemmelserne saaledes, at der gives Domstolene et vist Spillerum ved Bedømmelsen af de enkelte Tilfælde.

Som strafforhøjende Omstændigheder nævner Straffeloven i § 201 **Vold** mod Slægtninge i **opstigende** Linie og i § 202 Mishandling af Ægtefælle og Børn. Kommissionen har ikke optaget nogen Bestemmelse svarende til Straffelovens § 201. Naar Volden ikke antager Karakter af Mishandling, har man ment, at der indenfor den almindelige Strafferamme vil kunne tages **fornødent Hensyn** til det graverende i disse Tilfælde. Derimod har man ved Mishandling foreslaaet Adgang til at anvende en betydelig strengere Straf, jfr. Udkastets § 222, 3die Stk. og § 223, 2det Stk., men **Reglen** er ikke som i Straffeloven begrænset til Mishandling af Ægtefælle eller Børn. Ogsaa i andre Tilfælde vil Mishandling kunne være en meget alvorlig Forbrydelse. Kommissionen er med T. U. jfr. Mot. S. 209 enig i, at naar virkelig Mishandling finder Sted, vil dette altid være Udtryk for, at den ene Part staar mere eller mindre værgeløs overfor den anden, og i saadanne Tilfælde vil en strengere Straf altid være paakrævet.

Foruden Mishandling og den Omstændighed, at Handlingen har medført visse betydeligere Følger, der kan tilregnes som uagtsomme, er i Udkastets § 222, 2det Stk. jfr. § 223, 2det Stk., anført forskellige andre strafforhøjende Omstændigheder. Herunder er ligesom i midlertidig Straffelovs § 1 anført, at den angrebne er sagesløs. Der er ikke optaget nogen Definition af dette Udtryk, idet Kommissionen ikke skønner, at der er Trang til en nærmere Bestemmelse af Begrebet, der nu har fæstnet sig gennem Retspraksis. Naar der endvidere bl. a. er nævnt »de Forhold, under hvilke Angrebet er udøvet«, er herved særlig sigtet til, at Angrebet paa Grund af de lokale Forhold, hvorunder det finder Sted, f. Eks. paa Stil-

ladser ved Byggearbejder, kan have en særlig farlig Karakter.

I midlertidig Straffelovs § 1 i Slutningen er foreskrevet, at der ved Bestemmelsen af Straffens Strenghed særligt bliver at tage Hensyn til, at Volden har været udøvet af flere i Forening. En tilsvarende Bestemmelse har man som Følge af den almindelige Regel i Udkastets § 83, 2det Stk. ikke fundet det nødvendigt at optage her.

Derimod har man for effektivt at kunne ramme vanemæssige Voldsmænd fundet det paakrævet — ligesom i midlertidig Straffelovs § 1 — at fastsætte forhøjet Straf i Gentagelsestilfælde. Bestemmelsen herom i § 225 har man givet et videre Omfang end midlertidig Straffelovs, idet man ikke blot tager Hensyn til, at den paagældende tidligere har været dømt for forsætligt Legemsangreb, men stiller i Klasse hermed, at han tidligere har været dømt for nogen med forsætlig Vold -- hvorved erindres Bestemmelsen i Udkastets § 3 Nr. 3 — forbunden Forbrydelse.

Nedsættelse af Straffen er i Straffelovens § 205, jfr. §§ 187 og 189, hjemlet i Tilfælde, hvor Legemskrænkelsen skyldes Provokation fra den angrebne. En tilsvarende Bestemmelse har man under Hensyn til den almindelige Bestemmelse i Udkastets § 86 Nr. 4 ikke fundet det fornødent at optage. Derimod har man i § 226, 1ste Stk. som en i dansk Ret ny Bestemmelse optaget Regler om Betydningen af, at der ved Legemsbeskadigelse foreligger Samtykke fra den angrebne, og i § 226, 2det Stk. i Lighed med Straffelovens § 206 hjemlet Adgang til Strafnedsættelse eller efter Omstændighederne til at lade Straffen bortfalde i Tilfælde af Slagsmaal, eller naar den angrebne har øvet Gengæld mod Angriberen.

Paatalebestemmelsen i § 222, 4de Stk. er tildels i Overensstemmelse med Reglen i Straffelovens § 200. Naar der foreligger strafforhøjende Omstændigheder efter § 222, 2det og 3die Stk., saavel som ved de grovere Legemsbeskadigelser efter §§ 223 og 224, er det fundet rigtigst ubetinget at lade **Forbrydelsen** være Genatand for offentlig

Paatale. For at undgaa, at den forurettede af Angriberen skal lade sig intimidere til ikke at begære Paatale, har man ikke ment, at der — som fastsat i midlertidig Straffelovs § 2 — i nogle Tilfælde bør lægges Vægt paa den **forurettedes** Begæring om Paatale. Efter Kommissionens Mening bør Spørgsmaalet, om Paatale skal finde Sted, alene bero paa, om almene Hensyn kræver det. Naar dette er Tilfældet, er der aabnet Adgang til offentlig Paatale ogsaa i de Tilfælde, der falder ind under § 222, 1ste Stk., og som ellers paatales privat.

§ 227 fastsætter Straf for uagtsomme Legemskrænkelser. Den tilsvarende Bestemmelse i Straffelovens § 207 hjemler kun Straf for uagtsom Legemskrænkelse, naar denne er af den groveste Art. § 227 omfatter derimod i Lighed med K. U. § 245 og T. U. § 226 ogsaa andre uagtsomt forvoldte »betydelige« Legemsbeskadigelser. Det vil ofte være tilfældigt, om Skaden faar en saa alvorlig Karakter som i § 224 forudsat, men paa den anden Side vil der dog ogsaa, hvor det ikke er Tilfældet, kunne være Trang til Beskyttelse. At lade denne omfatte ethvert Forhold, der vil kunne falde ind under § 223, er dog ikke fundet rigtigt. Kommissionen har ment, at en rimelig Begrænsning opnaas, naar Strafbarheden betinges af, at Skaden skal være betydelig. Traffens Maksimum er forhøjet i Forhold til Straffelovens § 207, jfr. herved det Sp. 338 bemærkede.

IV.

Den fjerde Gruppe omfatter Handlinger, der er **starfbare**, fordi de forvolder Fare for enkelte Personers Liv eller Helbred.

§ 228, 1ste Stk. træder i Stedet for Straffelovens § 197. Bestemmelsen medtager udtrykkeligt det Forhold, at en Person, der ikke er i den handlendes Varetægt, bringes i hjælpeløs Tilstand. Herved atskræres en Tvivl, som Straffelovens § 197 har foranlediget. Det er en Forudsætning for Bestemmelsens Anvendelse, at en Fare in concreto virkelig er forvoldt. Er dette

ikke Tilfældet — f. Eks. hvor et Barn er hensat i en Tilstand, der ikke kan siges at være hjælpeløs, men hvor dog Vanrøgt af Barnet foreligger, — vil efter Omstændighederne Bestemmelsen i Udkastets § 193 komme til Anvendelse. I 1ste Stk. i Slutningen er hjemlet Strafforhøjelse, naar Handlingen under i øvrigt skærpende Omstændigheder har medført Død eller grov Legemsbeskadigelse. I sidste Tilfælde maa Betingelserne efter Udkastets § 21 være tilstede.

I § 228, 2det Stk. er af et Flertal (*Glarbo, Goll, Johansen, Torp*) foreslaaet Adgang til Strafnedsættelse eller eventuelt Straffrihed i Tilfælde, der svarer til Udkastets § 217, idet herved for *Johansens* Vedkommende sigtes til Mindretallets Forslag til § 217. Herom henvises til Bemærkningerne ad § 217 samt til K. U. 1912 Mot. S. 228—229.

Et Mindretal (*Krabbe og Olrik*) foreslaar i Stedet for Flertallets § 228, 2det Stk. en selvstændig Paragraf indeholdende Bestemmelse om Straf for uforsvarlig Omgang ved Barnefødsel. Efter Straffelovens §§ 194 og 195 og en righoldig Retspraksis udgør uforsvarlig Omgang med Barnefødsel — herunder Barnefødsel i Dølgmaal, for saavidt dette Forhold i sig selv er uforsvarligt — en fast afgrænset, ikke sjældent forekommende Forbrydelse, og Mindretallet finder ingen Grund til at opgive denne Forbrydelsestype og henvise Forholdet til Bedømmelse efter andre fjerneliggende Lovbestemmelser (Udkastets §§ 220, 227 og 228, 1ste Stk.), hvis Anvendelighed i forefaldende Tilfælde jævnlig vil volde Tvivl, medens Trangen til Straf som Beskyttelse for Barnets Liv er udenfor Tvivl. Særlig vilde i de mest graverende Tilfælde Straffen for uagtsomt Drab hyppigt blive uanvendelig, fordi Aarsagssammenhængen mellem den uforsvarlige Omgang og Dødens Indtræden ikke lader sig oplyse, saaledes f. Eks., naar Barnets Lig er skaffet til Side eller gaaet i Forraadnelse. Tvivl om Aarsagssammenhængen maatte, naar Tiltalen lød paa uagtsomt Drab, føre til

Frifindelse, dersom det uforsvarlige Forhold som **saadant** var strafrit. Det er da ogsaa Betragtninger som disse, der ligger til Grund for den nærmere Udformning af Bestemmelserne i Straffelovens §§ 194 og 195, hvorefter den uforsvarlige Omgang kun straffes, naar Barnet »findes dødt«.

Mindretallet har ment at burde opheve Straffelovens Begrænsning af Bestemmelserne til kun at omfatte Kvinder, der er besvangrede udenfor Ægteskab, og man har derhos ment ikke — som Straffeloven — at burde indskrænke **Strafbarheden** til de Tilfælde, hvor Barnets Død er indtraadt, men at burde udvide Beskyttelsen for Barnets Liv saaledes, at Forholdet gøres strafbart i alle Tilfælde, hvor den uforsvarlige, d. v. s. overfor Barnets Liv og Helbred farlige eller hensynsløse Omgang er udvist, dog med Adgang for Domstolene til at lade Straf bortfalde, dersom Barnet lever uden at have taget Skade, idet generalpræventive Hensyn i saa Fald i mindre Grad gør Straf paakrævet.

Indenfor Mindretallet henviser Krabbe yderligere til Mindretalsbemærkningerne ved Udkastets § 217, se Sp. 334—335 med Hensyn til Bevisvanskelighederne ved Afgrænsningen af sidstnævnte Paragraf, hvilke Vanskeligheder paa tilsvarende Maade gør sig gældende her.

Flertallet maa i Tilslutning til K. U. (1912) og T. U. fastholde, at der ikke i Loven bør optages Bestemmelser svarende til Straffelovens §§ 194 og 195 om uforsvarlig Omgang ved Barnefødsel. At Bestemmelserne med det Indhold, de har i Straffeloven, er ganske i Strid med moderne strafferetlige Grundsætninger, idet de bygger paa uberettigede Formodninger, er nu saa at sige fra alle Sider erkendt.

Men Flertallet kan heller ikke tiltræde den af Mindretallet foreslaaede Bestemmelse. At straffe enhver uforsvarlig Omgang ved Barnefødsel uden nogen Begrænsning eller nærmere Forklaring og uden Hensyn til, om den har haft Barnets Død til Følge, fører efter Flertallets Opfattelse urimeligt vidt og er i Strid med de Be-

tragtninger, der har ført Kommissionen til kun indenfor meget snævre Grænser at skabe særlige Fareforbrydelser, naar Faren alene træder Enkeltmand.

Flertallet mener derfor, at man i Lighed med det af andre nyere Love og Udkast indtagne Standpunkt bør nøjes med den Beskyttelse, som Bestemmelserne i §§ 217, 227 og 228 yder.

§ 229 indeholder en Regel, der er ny i dansk Ret. Kommissionen er med K. U. 1912, jfr. Mot. S. 229—230, og T. U., jfr. Mot. S. 211—212, enig i, at der er Trang til en almindelig Straffebestemmelse for visse Handlinger, der er farlige for andres Liv eller Helbred. Ligesom T. U. er Kommissionen dog af den Opfattelse, at det vil føre for vidt at lade enhver saadan Handling falde ind under det straffbares Omraade. Bestemmelsen er derfor paa samme Maade som i T. U. begrænset til Tilfælde, hvor der er forvoldt nærliggende Fare for nogens Liv eller Førlighed. Desuden er der opstillet visse Begrænsninger med Hensyn til Maaden, hvorpaa Faren er fremkaldt. Naar det herunder er nævnt, at der er handlet for Vindings Skyld, er herved bl. a. tænkt paa et saadant Tilfælde, at en Person af utidig Sparsommelighed f. Eks. anvender raadne Brædder til et Stillads, der skal benyttes af andre, eller undlader paakrævet Eftersyn eller Vedligeholdelse af et Maskinanlæg. Ved det almindelige Udtryk »paa lignende hensynsløs Maade« er der i øvrigt givet Domstolene Adgang til at ramme alle graverende Tilfælde.

Paragrafen fremtræder som et Supplement til Bestemmelserne om uagtsomt Manddrab og uagtsom grov Legemsbeskadigelse, hvilke efter Omstændighederne tilføjelige vil kunne komme til Anvendelse efter Reglerne om Sammenstød. Straffen er betydeligt strengere end **fastsat** i disse Tilfælde (jfr. Udkastets §§ 220 og 227, 2det Stk.). Til Forbrydelsen kræves Forsæt til at begaa den farevoldende Handling og Bevidsthed om, at Handlingen er farevoldende.

§ 230 indeholder en Bestemmelse, der ligeledes er ny i dansk Ket. Efter Kommissionens Opfattelse tiltrænges der en Bestemmelse som den anførte til Værn for den besvangrede Kvinde. Til Bemærkningerne i K. U. 1912 Mot. S. 232—233 og T. U. Mot. S. 217—218 skal følgende føjes:

Efter Kommissionens Mening er der i første Række Trang til en Bestemmelse, der giver Værn for Moderen. Forbrydelsen er derfor ikke som i K. U. 1912 § 254 og T. U. § 231 gjort betinget af, at Barnet dør, eller at dets Liv udsættes for Fare. Til Forbrydelsen kræves kun, at Kvinden som Følge af Undladelsen kommer i Nød. Ligesom i K. U. 1912 og T. U. omfatter Bestemmelsen kun den Kvinde, der er besvangret udenfor Ægteskab, idet det tilsvarende Forhold for Ægtefællens Vedkommende rammes af den strengere Bestemmelse i Udkastets § 193. Strafbarheden er ligesom i § 193 gjort betinget af, at Undladelsen er »modvillig«, jfr. angaaende dette Udtryk hvad der er bemærket ovenfor Sp. 312. Til Forbrydelsen kræves Forsæt, men dette behøver ikke at omfatte Følgens Indtræden. I saa Henseende kommer Udkastets § 21 til Anvendelse.

I Forbindelse med § 230 henvises til Forseelseslovens § 38. Denne Bestemmelse har navnlig for Øje den personlige Hjælp, som en Person under visse Omstændigheder er pligtig at yde en Kvinde i Anledning af hendes Nedkomst. § 230 tager derimod i første Række Sigte paa den økonomiske Hjælp, som en Mandsperson er pligtig at yde den af ham besvangrede Kvinde i Anledning af Nedkomsten.

§ 231 træder i Stedet for Straffelovens § 181. Kommissionen er med T. U. enig i, at Bestemmelsen rettest hører hjemme i Kapitlet om Angreb paa Liv og Legeme. Af Hensyn til den Fare for den enkelte saavel som den Samfundsfare, der er til Stede ved Udbredelse af Kønssygdomme, maa man anse det for urigtigt at opgive det Værn, som Straffelovens § 181 yder og at nøjes med de almindelige Bestemmelser

om forsætlige og uagtsomme Angreb paa Liv og Legeme, til hvis Anvendelse der maatte kræves Bevis for, at Smitte var paaført. Et saadant Bevis vilde det kun sjældent være muligt at føre, og den Beskyttelse, disse Bestemmelser kunde yde, vilde derfor blive ret illusorisk.

Ved den nærmere Udformning af Forbrydelsen har man ikke ment at burde følge det i T. U. § 228 fremsatte Forslag om en detailleret Fastsættelse af Grænsen mellem det strafbare og det straffri ved de forskellige Kønssygdomme. Kommissionens Medlemmer med Undtagelse af *Torf* mener, at Bestemmelsen i Lighed med Straffelovens § 181 bør affattes saaledes, at den ikke staar og falder med den for Tiden herskende lægevidenskabelige Opfattelse af, paa hvilke Stadier de enkelte Kønssygdomme er smittefarlige, hvorom der end ikke er Enighed indenfor Lægevidenskaben.

Forbrydelsen efter § 231 bestaar i Fremkaldelse af Fare for Smitte. Det er en Forudsætning, at Gerningsmanden selv lider af Kønssygdom, og — i Modsætning til Straffelovens § 181 — at den anden Person ikke er behæftet med samme Sygdom; derimod er det ligesom i Straffelovens § 181 ikke nogen Betingelse, at den angrebne skal være blevet smittet. Den Undtagelse herfra, der gøres i Lov 30. Marts 1906 § 4, 1ste Stk., er der ikke fundet Anledning til at opretholde. Om en Kønssygdom har været af en saadan Art og Beskaffenhed, at der har været Fare for Smitteoverføring, maa Domstolene afgøre paa Grundlag af Lægevidenskabens Udtalelser i det enkelte Tilfælde.

1 subjektiv Henseende kræves at Gerningsmanden har været eller burde have været klar over Smittefaren. Man har saa ledes bevaret Straffelovens fælles Strafferamme for Forsæt og Uagtsomhed, men ændret Straffelovens »har Formodning om« for at gøre det klart, at al Uagtsomhed omfattes af Bestemmelsen.

At den anden Part har kendt Smittefaren og eventuelt samtykket, ophæver ikke Handlingens Strafbarhed.

Bestemmelsen om Paatale i § 231, 2det Stk. er **stemmende** med Lov 30. Marts 1906 § 4, 1ste Stk., dog at den i sidstnævnte Lov fastsatte Frist af 1 Aar, inden hvilken Paatale skal finde Sted, nu er erstattet ved den almindelige Bestemmelse i Udkastets § 31.

Naar en Kvinde, der lider af **smittefarlig** Kønssygdom, driver Utugtserhverv, vil der foreligge en særlig Fare for Sundhedstilstanden i Samfundet. Der er derfor i § 231, 3die Stk. i Lighed med T. U. § 228, 3die Stk. optaget en Bestemmelse om, at der ved en Dom efter Paragrafens første Stk. kan gives en saadan Kvinde **Paalæg** om indenfor et nærmere angivet Tidsrum ikke at søge Erhverv ved Utugt. For Kvinder, der overtræder saadant Paalæg, vil det ofte være naturligt at anvende Indsættelse i Arbejdshus i **Stedet** for Straf. Hertil er der hjemlet Adgang ved Bestemmelsen i Udkastets § 65 Nr. 4.

§ 232 træder i Stedet for Lov 30. Marts 1906 § 9, 1ste Stk. Ligesom efter denne Bestemmelse er der i § 232, 1ste og 2det Stk. fastsat samme Straf for den, der giver et syfilitisk Barn til Opamning, og for den syfilitiske Kvinde, der **modtager** eller beholder et Barn til Opamning. Ligesom § 9 i Loven af 30. Marts 1906 omfatter § 232 kun det Tilfælde, at henholdsvis Ammen eller Barnet lider af Syfilis, men Bestemmelsen er i Lighed med T. U. § 229 for Ammens Vedkommende udvidet til at gælde ogsaa den, der tidligere har lidt af Syfilis.

Efter § 232, 2det Stk. vil — i Modsætning til hvad der galder efter Loven af 1906 § 9 — ogsaa Barnets Moder kunne straffes, men man har dog ment under formildende Omstændigheder at kunne lade Straffen bortfalde.

§ 233 slutter sig til Lov 30. Marts 1906 § 9, 2det **Stk.**, idet dog Anbringelse i Pleje uden Underretning om Smittefaren er gjort strafbar, selvom ikke andre Børn derved udsættes for Fare.

Paragrafen omfatter ligesom Loven af 1906 alle Kønssygdomme.

§ 234 danner et naturligt Supplement til de foranstaaende Bestemmelser om Straf for at forvolde Fare for, at nogen smittes af Kønssygdom. Om Bestemmelsen, der i den foreliggende Form er ny i dansk Ret, kan henvises til Bemærkningerne i T. U. Mot. S. 216—217.

26de Kapitel.

Forbrydelser mod den personlige Frihed.

Kapitel 26 omfatter ligesom Straffelovens Kapitel 20 alene strafbare Angreb paa Handlefriheden som saadan og paa Friheden til selv at vælge sit Opholdssted, men ikke de Krænkelser af Handlefriheden, der tjener til Opnaaelse af et udover Frihedskrænkelsen **rækkende** forbryderisk Øjemed. Dette sidste er f. Eks. Tilfældet med visse Angreb paa Udøvelsen af statsborgerlige Rettigheder (§ 120 Nr. 2), Konsfrielekrankeiser (Kap. 24) og visse Berigelsesforbrydelser saasom Afpresning (§ 255) og Røveri (§ 263). Ogsaa Krænkelse af Husfreden (§ 239) og Trusler (§ 240) er holdt udenfor Kapitel 26, idet disse Forbrydelser behandles som **Fredskrænkelser** i Kapitel 27.

§ 235 træder i Stedet for Straffelovens § 210 men har i Forhold til denne Paragraf udvidet det strafbares Omraade paa forskellig Maade. Kommissionen er med T. U. enig i, at det vil være urigtigt at gaa saa vidt som K. U. 1912, hvis § 255 omfatter enhver, der med Magt retstridig tvinger eller ved Trusler, Svig eller paa anden Maade retstridig bestemmer nogen til at **gøre, taale** eller undlade noget. Om det betænkelige ved en saa omfattende Bestemmelse henvises til T. U. Mot. S. 218—220. Paa den anden Side maa det sikkert erkendes, at Straffelovens § 210, der alene rammer den **Friedskrænkelse**, som iværksættes ved [personlig] Vold, eller Trusler om saadan Vold drager Grænsen for det strafbare alt for snævert.

§ 235 er affattet i nær Tilslutning til T. U. § 233. Ligesom denne omfatter Paragrafen dels under Nr. 1 Trusler om et Forhold, der i sig selv er retstridigt, og dels under Nr. 2 Trusler om Foretagelse af Handlinger, der ikke i sig selv er retstridige.

Nr. 1 svarer nærmest til Straffelovens § 210. Ligesom i denne Bestemmelse er der ikke søgt nogen Begrænsning med Hensyn til Forbrydelsens Genstand, hvorimod Begrænsningen for Bestemmelsens Omraade ligger i de anvendte Midler. I denne Henseende har der fundet en Udvidelse Sted i Forhold til Straffeloven, idet man foruden Vold — hvorved erindres Udkastets § 3 Nr. 3 — og Trusel om Vold har medtaget Trusel om betydelig Skade paa Gods eller Frihedsberøvelse samt om at fremsætte usand Sigelse for strafbart eller ærerørigt Forhold eller at aabenbare Privatlivet tilhørende Forhold. Ved Ordet »aabenbare« sigtes ikke blot til en Aabenbaring for Offentligheden, men ogsaa til at det paa-gældende Forhold overhovedet aabenbares, selv om det kun er for en enkelt Person.

Under Nr. 2 er medtaget Trusler om at foretage noget, der i og for sig er retmæssigt, men hvor der foreligger Misbrug af Truslen, idet den Handling, hvortil nogen tvinges ved denne, ikke kan siges at være tilbørlig begrundet ved det Forhold, som Truslen angaar. Kommissionen tiltræder, hvad der til Støtte for denne Bestemmelse er anført i T. U. Mot. S. 220—221.

§ 236 svarer til Straffelovens § 211. Ligesom i denne er der i Udkastets § 230, 2det Stk. fremhævet visse Tilfælde som kvalificerede. Herunder er ikke medtaget det i Straffeloven nævnte Forhold, at Frihedsberøvelsen har haft skadelig Indflydelse paa den fornærmedes Sjæls- eller Legems-tilstand. Som Følge af Bestemmelsen i Udkastets § 21 **maatte** det kræves, at Skaden kunde tilregnes Gerningsmanden som uagtsom, men i saa Fald maa de almindelige Sammenstødsregler mellem forsætlig ulovlig Frihedsberøvelse og uagtsom

Legemsbeskadigelse (Udkastets § 227) anses for fyldestgørende. Ikke heller har **man** medtaget det i Straffeloven nævnte Tilfælde, at den paagældende er hensat paa et afsondret Sted, idet dette ikke behøver at være en særlig kvalificerende Omstændighed. Derimod har man som Kvalifikationsgrunde, der ikke er nævnt i Straffeloven, optaget, at Frihedsberøvelsen sker for Vindings Skyld, eller at den har bestaaet at nogen uberettiget holdes i Forvaring som sindssyg eller aandssvag. Ogsaa i disse Tilfælde maa Frihedsberøvelsen anses for særlig grave-rende. Ordene »bringes i Afhængighed« er en Tydeliggørelse af, hvad der i Straffeloven sigtes til ved Udtrykket »bleven undergivet uberettigede Personers Magt«.

Da saavel ulovlig Tvang som ulovlig Frihedsberøvelse efter Omstændighederne kan være en meget graverende Forbrydelse, er Straffen i §§ 235 og 236 skærpet i Forhold til den gældende Straffelov. Det maa herved erindres, at § 235 vil ramme en Del Tilfælde, der nu af Retsbrugen henfores under Straffelovens § 245, men som bør holdes ude fra Begrebet Afpresning, fordi ingen materiel Formuefordel (Berigelse) er tilsigtet, jfr. nærmere Bemærkningerne til § 255 nedenfor Sp. 371—372.

En Bestemmelse svarende til Straffelovens § 213 (Barnerov) er ikke optaget paa dette Sted. Forsaavidt Forbrydelsen kun bestaar i en Krænkelse af Forældres eller andre Vedkommendes Ret, hører den hjemme i Kapitellet om Forbrydelser i Familieforhold, jfr. Udkastets § 195. Foreligger der tillige en Frihedskrænkelse overfor Barnet, vil de almindelige Sammenstødsregler mellem § 195 og Bestemmelserne i nærværende Kapitel komme til Anvendelse.

Endvidere er det ikke fundet nødvendigt at opretholde en til Straffelovens § 214 svarende Regel om Straf for Negerhandel.

I gældende Straffelov er ikke fastsat Straf for uagtsom Frihedsberøvelse. Kommissionen er med T. U. Mot. S. 222—223 enig i, at det er ønskeligt at have en saadan Regel, naar der er udvist grov Uagtsomhed.

En dertil sigtende Bestemmelse er derfor optaget i § 237.

Med Hensyn til Paatale er Kommissionen i Modsætning til Straffelovens § 212 af den Opfattelse, at Forbrydelserne efter §§ 235 og 236 i alle Tilfælde bør være offentlig Paatale undergivne. Derimod finder man, at der ved den uagtsomme Frihedsberøvelse bør være Adgang til at lade Paatalen bortfalde, naar den forurettede begærer det. En hertil sigtende Bestemmelse er optaget i § 237, 2det Stk.

27de Kapitel.

Freds- og Ærekrænkelser.

§ 238 omfatter de i Straffelovens §§ 220 og 222 omhandlede Forhold. Retsforstyrrelsen er i 1ste Stk. bestemt som en Krænkelser af nogens Fred. Under Nr. 1, 2 og 3 er angivet de forskellige Handlinger, ved hvilke Lovovertrædelsen kan begaaes, og man har anset det for overflødig med K. U. § 260 udtrykkeligt at udtale, at Handlingen skal være retstridig.

Nr. 1 stiller i Klasse med Brud paa Brevhemmeligheden (Straffelovens § 222) Krænkelser af en Persons Ret til at komme i Besiddelse af til ham bestemte hikkede Meddelelser.

Nr. 2 giver som en i dansk Ret ny Regel Beskyttelse for en Persons private Gemmer.

Nr. 3 giver ligesom Straffelovens § 220 Beskyttelse mod offentlig Meddelelse om Privatlivet tilhørende Forhold. Straffelovens § 220 har faaet en meget udstrakt Anvendelse. Bestemmelsen er saaledes i vidt Omfang anvendt paa Meddelelser om Foreningsforhold, paa Strejkemeddelelser, endog paa Offentliggørelse af en Smøreksporforenings Status uanset at Foreningens Formand til forskellige interesserede Personer havde omdelt en trykt Forhørsudskrift, hvori denne Status indeholdtes. At angive ved en Lovbestemmelse, hvor Grænsen her rettelig bør drages, lader sig vistnok ikke gøre. Skif-

tende Tiders Opfattelse, Skik og Brug og den særlige Lovgivnings Indhold, jfr. f. Eks. Love om Fabriktilsyn, Bagerier, Gæstgiverier, Forhyring, Lærlingeforhold o. s. v., vil foruden selve Meddelelsens Form og Formaals være bestemmende i saa Henseende. Medens nu en Begrænsning til »personlige og huslige Forhold«, jfr. Straffelovens § 220 ikke lader sig opretholde, da visse forretningsmæssige Forhold utvivlsomt kan have Krav paa en tilsvarende Beskyttelse, har Kommissionen ved Forordningen om, at der skal være rimelig Grund til at udelukke offentlig Omtale, ment at kunne opnaa, at der paa dette Omraade vises Varsomhed med at indskrænke Ytringsfriheden.

I § 238, 2det Stk. er der i Tilslutning til T. U. § 236, 2det Stk. som en ny Regel i dansk Ret optaget en Straffebestemmelse for Brud paa Tavshedspligt med Hensyn til Privatlivet tilhørende Forhold, om hvilke en Person har erhvervet Kundskab i eller ved Udøvelsen af visse Virksomheder. Bestemmelsen, der ikke forudsætter, at Meddelelsen skal være »offentlig«, danner et Supplement til Reglen i Udkastets § 144 om Brud paa Tavshedspligt med Hensyn til Tjenestehemmeligheder. Den er begrænset til Personer, der virker eller har virket i offentlig Tjeneste eller Hverv, eller som i Medfør af offentlig Beskikkelse eller Anerkendelse udøver et Erhverv, f. Eks. Sagførere, Læger, Apotekere og Jordemødre, og angaar kun de Privatlivet tilhørende Hemmeligheder, der er kommet til deres Kundskab ved Udøvelsen af denne deres Virksomhed. Kommissionen kan henholde sig til, hvad der til Støtte for Bestemmelsen er anført i T. U. Mot. S. 224—225 og ligeledes til, hvad der sammesteds er anført om de Begrænsninger, der maa gælde for Tavshedspligten. Kun skal tilføjes, at ogsaa Hensynet til Varetagelsen af en almen Interesse maa kunne gøre Brud paa Tavshedspligten berettiget; men ogsaa her bliver det Domstolenes Sag i det enkelte Tilfælde at afgøre, om Handlingen af denne Grund falder udenfor det strafbares Omraade.

En Bestemmelse af lignende Indhold findes i § 83 i Lov Nr. 276, 30. Juni 1922 om Ægteskabs Indgaaelse og Opløsning. Denne Bestemmelse overflødiggøres ved § 238, 2det Stk. og er derfor ikke opretholdt.

§ 239 træder i Stedet for Straffelovens § 221. Forbrydelsen bestemmes i 1ste Stk. som Krænkelse af Husfreden. Den vil derfor kun foreligge, forsaavidt de i Paragrafen nævnte Handlinger i det enkelte Tilfælde indeholder en saadan Krænkelse. I Forhold til Straffeloven er Forbrydelsens Omraade udvidet. Beskyttelse er givet, ikke blot for Hus men ogsaa for Husrum for at gøre det utvetydigt, at Bestemmelsen omfatter f. Eks. Trappegange og Forretnings- eller Værkstedslokaler, selv om der ikke til disse er knyttet Beboelse. Fremdeles er efter norsk Straffelovs Forbillede medtaget Skib. Og endelig er medtaget »andet ikke frit tilgængeligt Sted«. Herunder falder ogsaa f. Eks. aflukkede Gaardspladser og Haver.

Paragrafens 2det Stk. indeholder ligeledes en Udvidelse i Forhold til Straffeloven, idet der er fastsat Straf for den, der vægrer sig ved paa Opfordring af rette Vedkommende at forlade fremmed Grund. Under denne Forudsætning kommer Bestemmelsen til Anvendelse, selv om Grunden er frit tilgængelig.

3die Stk. foreskriver i Lighed med K. U. 1912 § 262, 2det Stk. og T. U. § 237, 2det Stk. som en ny Regel i dansk Ret, at visse kvalificerende Omstændigheder medfører forhøjet Straf. Naar det herunder anføres, at Handlingen har forvoldt betydelig Forstyrrelse af Beboernes Fred, maa erindres Udkastets § 21, og ved Ordet Vold maa erindres Udkastets § 3 Nr. 3. Naar det som kvalificerende Omstændighed er anført, at Volden er udført af flere i Forening, staar dette som en særlig Anvendelse af Grundsætningen i Udkastets § 83, 2det Stk.

§ 240 fastsætter som en ny Bestemmelse i dansk Ret Straf for den **Fredskrænkelse**,

der ligger i Fremsættelsen af visse alvorlige Trusler. Lignende Bestemmelser findes i K. U. 1912 § 264 og T. U. § 238. Ligesom i sidstnævnte Bestemmelse er Reglen begrænset til saadanne Trusler om Foretagelse af en strafbar Handling, der er egnede til at fremkalde alvorlig Frygt for eget eller andres Liv, Helbred eller Velfærd. Kommissionen kan henholde sig til, hvad der i saa Henseende er anført i T. U. Mot. S. 226.

Kommissionens Flertal har foreslaaet Straffens Maksimum sat til Fængsel indtil 2 Aar. Mindretallet (*Torp*) mener, at Maksimum ikke bør sættes højere end 1 Aar. Flertallets Stilling er bestemt dels ud fra den Betragtning, at Trusler som de anførte i sig selv kan indeholde en meget alvorlig Fredskrænkelse, og dels under Hensyn til, at man som anført ovenfor Sp. 167 har ment ikke at burde optage en Bestemmelse svarende til Straffelovens § 299 eller til T. U. § 60 om Sikkerhedsforanstaltninger overfor den, der fremsætter Trusler.

§§ 241—249 giver Bestemmelser om Ærefornærmelser.

Kommissionen har opretholdt den i Straffeloven opstillede Sondring mellem Sigtelser og Ringægtsyttringer. Men i Mod-sætning til Straffeloven, der i § 217 sammenstiller de mindre grove Sigtelser med Ringægtsyttringer, har man i §241 fastsat Straf, i 1ste Stk. for Ringægtsyttringer, og i 2det Stk. for alle ærefornærmende Sigtelser. Under Hensyn hertil er Straffen i § 241, 1ste Stk. indskrænket til Bøder. Grænsen mellem de grovere og mindre grove Sigtelser er vag, og man undgaar uforholdsmæssige Vanskeligheder ved at give en fælles Strafferegulering for alle Sigtelser.

Der opstilles i Lovgivningerne undertiden en Sondring imellem, om Ærefornærmelsen kun er fremsat overfor den fornærmede, eller om den er fremsat offentligt eller overfor Trediemand. Ogsaa i den gældende Straffelov er i § 216 fastsat forhøjet Straf, naar Sigteisen er fremsat paa en saadan Maade, at Ærefornærmelsen faar en større Ud-

bredelse, eller under Omstændigheder, der i høj Grad forøger det krænkende i Ytringen. Kommissionen er enig i, at de anførte Hensyn er af væsentlig Betydning for Bedømmelsen af Handlingens Strafbarhed; men man har ikke fundet Grund til at opstille særlige Strafferammer, alt eftersom Ærefornærmelsen er fremsat paa den ene eller den anden Maade. En Ærefornærmelses Strafverdighed vil i saa høj Grad være afhængig af samtlige ved Fremsættelsen foreliggende Omstændigheder, at Kommissionen har anset det for rettest at opstille en fælles Strafferamme.

I Overensstemmelse hermed er § 241 formuleret. Bestemmelsen sammenfatter Reglerne i Straffelovens §§ 215, 216 og § 217.

§ 242 fastsætter som en formentlig tiltrængt ny Regel i dansk Ret forhøjet Straf for det Tilfælde, at Sigtelsen antager Karakter af Bagvaskelse d. v. s. er fremsat mod bedre Vidende. At Handlingen i saa Fald er i særlig Grad strafværdig, er aabenbart. Tilsvarende Bestemmelser findes i K. U. 1912 § 269 og i T. U. § 242.

I Straffeloven er ikke optaget nærmere Regler om Adgangen til og Betydningen af, at der føres Bevis for Sandheden af den fremsatte Sigtelse. Det fremgaar af Motiverne S. 262 ff., at den da nedsatte Kommission i Tilslutning til, hvad der da var gældende dansk Ret, gik ud fra, at Bevis for Sandheden af fremsatte Sigtelser i Almindelighed medførte Straffrihed, men paa den anden Side mente, at dette ikke gjaldt ubetinget. Indenfor nævnte Kommission var det Genstand for Overvejelse, om man skulde optage en Bestemmelse svarende til den da gældende preussiske Straffelovs § 158, hvorefter Beviset for, at den fornærmede havde gjort sig skyldig i det ham paa-sigtede Forhold, ikke fritog for Straf, naar Hensigten til at fornærme tydeligt fremgik af Maaden, hvorpaa den paagældende Ytring var fremført, eller af andre Omstændigheder. Kommissionen bestemte sig til ikke at gøre

dette, idet det fandtes rigtigere at overlade til Domstolene at afgøre, om Beviset for **Begaarselsen** af de paasigtede Forhold i det enkelte Tilfælde kunde gøre Fremsættelsen af Sigtelserne berettiget. I Modsætning her-til har den nu nedsatte Kommission den Opfattelse, at der i dansk Ret tiltrænges Lovbestemmelser om Betydningen af, at Sandhedsbevis føres, og om, i hvilket Omfang der bør gives Adgang til at føre dette Bevis. Kommissionen or her i Overensstemmelse med K. U. 1912 og T. U.

Som Hovedgrundsætninger mener man, det bør fastslaaes, dels at Gerningsmanden har Ret til at føre Sandhedsbevis, og dels at Førelsen af dette Bevis medfører Straffrihed. Disse Grundsætninger, der er stemmende med gældende dansk Ret, ligger til Grund for den første Bestemmelse i § 243, 1ste Stk. En almindelig Udelukkelse af Sandhedsbevis vil ikke kunne forenes med den Grundsætning i al **Strafferetspleje**, at man ikke maa berøve den Sigtede Adgang til at føre Bevis for nogen Omstændighed, der udelukker eller væsentlig forringer hans Strafskyld. Herimod er det ikke afgørende at henvise til, at der er Mulighed for, at Adgangen til Sandhedsbeviset i visse Tilfælde vil kunne tilføje den uden Grund ærekrænkede ny Tort. For det første maa det erindres, at der i Retsplejelovens § 352 nu haves Adgang for Dommeren til at afskære saadanne vidtsvævende og for det paasigtede Forhold irrelevante Bevisførelser, som tidligere kunde benyttes og undertiden blev benyttet til Skandalisering af den angrebne. Dernæst maa det fremhæves, at Sandhedsbevisets Udelukkelse under Former, der tilsigter en vis Betryggelse — navnlig ved at Udelukkelsen bygges paa Domstolenes Vurdering i det enkelte Tilfælde af, hvorvidt Fornærmeren havde rimelig Grund til Sigtelsens Fremsættelse — hyppig kun vil kunne tilvejebringes ved en forberedende Undersøgelse, der allerede kan være ubehagelig nok for den krænkede. Og endelig bør den Betragtning ikke overses, at den **Dom**, der opnaas paa Grundlag af en Proces, under hvilken Førelse af

Sandhedsbevis har været udelukket, i det almindelige Omdømme vil have langt ringere Værdi for den injurierede end en Dom, der afsiges, efter at Injurianten har haft Adgang til at føre Beviser for sin Sigtelse.

Naar en Indskrænkning i Sandhedsbeviset særlig er bleven fremhævet som formaalstjenlig ved offentlige Sigtelser, der angaar en Persons Privatliv, maa herimod gøres gældende, at man ikke ubetinget eller blot som almindelig Regel kan frakende saadanne Sigtelser ethvert berettiget Formaal. Et saadant vil kunne være til Stede, navnlig naar den fornærmede er en Person, som indtager eller søger en Stilling, hvor der med Rette kan stilles Krav om et uangribeligt Privatliv, eller selv optræder offentlig som Revser eller skaanselsløs Dommer angaaende andres Forhold. Dette gælder særlig, naar man giver Ordet »Privatliv« en saa vid Fortolkning som den, der i vor Retsbrug er gængs. Det Spørgsmaal, om Fornærmeren havde rimelig Grund til at fremsætte sin Sigtelse, kan da være saa omdisputabelt, at det er betænkeligt at lade et mer eller mindre usikkert Skøn herom være afgørende for, at Fornærmeren, der dog maaske selv har ment, at han havde en Mission at udføre, paa Forhaand udelukkes fra at godtgøre, at han i alt Fald ikke er en bevidst Æreskænder.

Fremdeles maa det erindres, at Udelukkelse af Sandhedsbevis dels frembyder en Fare for, at Lovens Strafniveau for Ærefornærmelser nedsættes, da Muligheden af, at Sigteisen *kan* være sand, uvilkaarlig vil paavirke Domstolenes Skøn om Straffens Størrelse, dels vil gøre det meget vanskeligt at ramme visse særlig graverende Tilfælde, navnlig Bagvaskelse, hvis Begreb netop forudsætter, at Sigteisens Usandhed er fastslaaet.

Udelukkelse af Sandhedsbevis kan endelig komme til at forme sig som en Uret overfor den fornærmede, naar han ved sig uskyldig i det paasigtede Forhold, idet det udelukker ham fra at faa en i enhver Retning uangribelig Domsafsigelse for, at han er uskyldig, og dermed udsætter ham

for, at der altid bliver hæftende en vis Mistanke mod ham.

Men fra Hovedreglen er der som antydet Grund til at gøre enkelte Undtagelser, hvorved de i Retsanvendelsen for Tiden fulgte Regler dels nærmere fikses, dels i nogen Grad ændres.

I visse Tilfælde bør den Omstændighed, at der er ført Sandhedsbevis, ikke medføre Straffrihed.

Dette gælder ifølge Udkastets § 245, 2det Stk., naar Oprejsning (Udkastets § 100) har fundet Sted. Denne Bestemmelse er en naturlig Følge af den Rehabilitation, der gives ved Oprejsning. Dernæst vil det sikkert findes naturligt, at den i § 241, 1ste Stk. fastsatte Straf anvendes, selv om Sandhedsbevis er ført, i Tilfælde hvor Fremsættelsen af Sigteisen ved sin Form maa betegnes som utilbørlig fornærmende. Dette er fastsat i § 244, 1ste Stk.

Endelig er der foreslaaet visse Undtagelser fra Reglen om, at Gerningsmanden har Ret til at føre Sandhedsbevis. I disse Tilfælde skal Retten ex officio modsætte sig, at saadant Bevis føres.

Der er saaledes for det første i Udkastets § 245, 1ste Stk. foreslaaet, at Sandhedsbevis ikke skal tilstedes ført for en strafbar Handling, for hvilken den, der sigtes, ved en endelig Dom i Ind- eller Udlandet er frikendt. Ved »endelig« forstås, at der skal foreligge en upaaankelig Dom. Bestemmelsen hviler paa den Betragtning, at det skønnes uheldigt, at Sager, der er afgjort ved en endelig Dom, skulde kunne rippes op paany. Dernæst er Sandhedsbevis udelukket, naar den fornærmede ikke har sagsøgt Fornærmeren til at lide Straf efter § 241, 2det Stk., d. v. s. for Sigteisen som saadan, men kun efter § 244 for det utilbørlige, der ligger i Fremsættelsens Form. Om denne Bestemmelse, der er optaget i § 244, 2det Stk., henvises til Bemærkningerne i K. U. 1912 Mot. S. 242—243.

Til Reglen om, at Førelse af Sandhedsbevis i Almindelighed medfører Straffrihed, svarer som Modstykke, at Straffrihed i Al-

mindelighed kun indtræder, naar der er ført saadant Bevis. Fra denne Regel er dog ogsaa foreslaaet visse Undtagelser, der angives i § 243. I Overensstemmelse med, hvad der ogsaa nu anses for gældende Ret, er Strat efter § 241, 2det Stk. udelukket, naar den, der fremsætter Sigtelse, har været forpligtet til at udtale sig f. Eks. som Vidne, i Embeds Medfør eller i Medfør af Udkastets §§ 135 og 136. Forudsætningen for Straffrihed er naturligvis, at den paagældende ikke bevisligt taler Usandhed. Endvidere er der hjemlet Straffrihed, naar den paagældende har handlet til berettiget Varetagelse af almen Interesse eller af eget eller andres Tarv. Der gives herved Domstolene et vist Spillerum ved Bedømmelsen af, om Handlingen i det enkelte Tilfælde bør være strafbar.

Endvidere er hjemlet Adgang til at lade Straffen bortfalde, naar der oplyses Omstændigheder, som gav Føje til at anse Sigtelsen for sand.

§ 246 opretholder Reglen i Straffelovens § 219. Til Grund herfor ligger de samme Betragtninger, der for Voldshandlingers Vedkommende tildels har aflødt Reglen i Udkastets § 226, 2det Stk. Ved Siden heraf har man udvidet den i Udkastets § 86 Nr. 4 givne Regel om Betydningen af Provokation. Det maa formentlig erkendes, at utilbørlig Adfærd fra den fornærmedes Side overfor Fornærmeren i særlig Grad som en naturlig Retorsion vil kunne fremkalde Ærefornærmelser fra denne. Det skønnes derfor rimeligt, at der i videre Omfang end der vilde kunne følge af Udkastets § 86 Nr. 4 her hjemles Adgang til at kunne lade Straffen bortfalde.

Bestemmelser svarende til Straffelovens § 218 om Mortifikation af Ærefornærmelser foreslaas ikke optaget. En udtrykkelig Udtalelse i en Dom om, at en ærefornærende Udtalelse skal være død og magtesløs, synes i Almindelighed overflødig og savner efter sit Indhold Mening, hvor der er Tale om blotte Ringe-

agtsytringer. Desuden vil det kunne virke stødende at give Mortifikation i Tilfælde, hvor Fornærmeren har været afskaaret fra at føre Sandhedsbevis; men med Hensyn til den Oprejsning, der kan gives ved Dommen, bør den foretvedte i disse Tilfælde ikke være daarligere stillet, end hvor der haves Adgang til at føre saadant Bevis. Den Oprejsning, der kan ydes ved, at Samfundet gennem Domstolene stempler Ærefornærmelsen som ubeføjet, ligger i Domfældelsen af Fornærmeren eller kan i alt Fald gives i Dommens Præmisses. Herudover vil Interessen for den fornærmede praktisk set kun kunne bestaa i, at Offentligheden gennem Dagspressen bliver gjort bekendt med Dommen. Udgifterne herved vil det, hvor der er Tale om grovere Ærefornærmelser, være rimeligt at lade Fornærmeren bære. En Regel, der hviler paa samme Synspunkt, findes i Presseloven af 3die Januar 1851 § 11. Det maa selvfølgelig overlades til den fornærmede selv at afgøre, om han i det enkelte Tilfælde ønsker en saadan Offentliggørelse. Efter Sagens Natur vil han oftere være interesseret heri, naar det drejer sig om Ærefornærmelser, der har faaet større Udbredelse, end naar Talen er om Ærefornærmelser fremsatte under fire Øjne; men man har dog ikke ment paa dette Punkt at burde opstille nogen Begrænsning. Paa disse Betragtninger hviler Bestemmelsen i § 247. Den finder kun Anvendelse, hvor der er Tale om Sigtelser, derimod ikke ved Ringeagtsytringer. Ved disse sidste maa en Publikation af Dommen i Almindelighed anses for upaakrævet.

Straffelovens § 223 lader alle Ærekrænkelser mod afdøde være strafbare og fastsætter for saadanne Krænkelser samme Straf som i Tilfælde, hvor Forbrydelserne er begaaede mod Personer i levende Live. Kommissionen er med T. U. enig i, at det strafbares Omraade, naar Handlingerne rettes mod afdøde, bør begrænses til Ærefornærmelser, og ikke som i K. U. 1912 § 273 bør udvides til tillige at omfatte Fredskrænkelser. I saa Henseende henvises til,

hvad der er anført i T. U. Mot. S. 229. Ligeledes er man med T. U. enig i, at en Ærefornærmelse mod en afdød maa betragtes som en anden — i Almindelighed mindre alvorlig — Forbrydelse end den egentlige Ærefornærmelse, og at der derfor for dette Forhold bør fastsættes en selvstændig (mildere) Straf. I Overensstemmelse hermed er § 248, 1ste Stk. afiattet.

I Paragrafens 2det Stk. er af Hensyn til den historiske Ytringsfrihed sat en Tidsgrænse for disse Handlingers Strafbarhed, undtagen hvor der foreligger Bagvaskelse. Denne Bestemmelse er ny i dansk Ret, men synes paakrævet i Særdeleshed ogsaa, fordi Udkastet i Modsætning til Straffelovens § 223 giver Paataaleret til Descendenter uden Begrænsning, jfr. Udkastets § 28.

§ 249 giver Regler om Paataale af samtlige de i Kapitel 27 omhandlede Forbrydelser. De i §§ 238, 2det Stk. og 240 omhandlede Forbrydelser, der er af alvorligere Karakter, er Genstand for offentlig Paataale. Iøvrigt opretholdes i Almindelighed den ifølge Straffelovens § 223 gældende Ordning, hvorefter de i Kapitlet omhandlede Freds- og Ærekrænkelser er privat Paataale undergivet. Angaaende Bestemmelsen i Paragrafens sidste Punktum henvises til Retsplejelovens § 683. Bestemmelsen er begrænset til kun at finde Anvendelse ved Sigtelser, idet Fornærmelsen kun ved saadanne kan antages at være af en saa alvorlig Karakter, at der er Grund til at give Adgang til offentlig Paataale. I Tillægslov B. § 2 er foreslaaet en dermed overensstemmende Ændring i Retsplejelovens § 683, 2det Punktum.

Som noget nyt i dansk Ret er i § 249, 2det Punktum givet Adgang til betinget offentlig Paataale dels i Tilfælde, hvor det offentlige direkte er interesseret i, at Sagen bliver fuldstændig oplyst, og dels i de i § 239, 3die Stk. nævnte Tilfælde, hvor Forbrydelsen er særlig graverende. Derimod har man ikke, som sket i T. U. § 245, 2det Stk., optaget særlige Paataalebestemmelser for Ærefornærmelser rettede mod

offentlige Myndigheder som saadanne. Spørgsmaalet, om og i hvilket Omfang der vil kunne finde Repræsentation Sted med Hensyn til Paataaleretten ved Ærefornærmelser mod juridiske Personer, har man fundet det rettest ligesom hidtil at overlade til Domstolenes Afgørelse.

28de Kapitel.

Berigelsesforbrydelser.

Kapitel 28 sammenfatter de i Straffelovens Kapitler 23 (Om Tyveri og Ran), 24 (Om Røveri og Trusler), 25 (Om ulovlig Omgang med Hittegods og nogle dermed beslægtede Forbrydelser) og 26 (Om Bedrageri) omhandlede strafbare Handlinger, forsaavidt disse er egentlige Berigelsesforbrydelser. Herved forstaas Forbrydelser, ved hvilke uberettiget Vinding opnaas eller søges opnaaet direkte gennem retstridig Tilføjelse af tilsvarende Formue- tab for den forurettede. Forsaavidt de nævnte Kapitler i Straffeloven ogsaa omfatter andre Forhold, er disse optaget dels i det efterfølgende Kapitel under »Andre strafbare Formuekrænkelser« dels i Forseelsesloven. Ved de herhen hørende Bestemmelser har man i det væsentlige fulgt det af T. U. opstillede System. Om de Betragtninger, der herved har været ledende, kan henvises til T. U. Mot. S. 230—235. I §§ 250—258 gives Definitioner af de enkelte Forbrydelsesarter undtagen Røveri med en nærmere Bestemmelse af Omraadet for hver enkelt af disse. I §§ 259—262 gives de til disse Forbrydelsesarter knyttede Straffebestemmelser; § 263 indeholder Bestemmelserne om Røveri og § 264 Bestemmelser om Paataale.

Angaaende de i de enkelte Paragrafer hyppigt forekommende Udtryk »fremmed Ting« og »rørlig Ting« henvises til Udkastets § 3, 1ste Stk. Nr. 4 og 2det Stk. Nr. 2. Iøvrigt bemærkes:

§ 250 bestemmer Forbrydelsen Tyveri.

Straffeloven indeholder ingen saadan almindelig Begrebsbestemmelse, men af Hensyn til Nævningers Deltagelse i Retsplejen skønnes en Definition at være ønskelig. Bestemmelsen er stemmende med den gængse Opfattelse i Teori og Praksis.

§ 251 giver Kegler for Omraadet af Forbrydelsen ulovlig Omgang med Hittegods. Forbrydelsen omfatter de Forhold, der i Straffeloven behandles i §§ 247, 249 og 250 og tildels i § 248. I Forhold til Tyveri afgrænses ulovlig Omgang med Hittegods ved, at der ikke her foreligger Krænkelse af et Varetagtsforhold, og i Forhold til Underslæb ved, at den Ting, der tilegnes, enten ikke er i nogens Varetagt eller paa tilfældig Maade er kommet i Gerningsmandens Varetagt.

Bestemmelsen omfatter ikke blot Tilegnelse af egentligt Hittegods men ogsaa Tilegnelse af Ting, der ved Ejerens Forglemmelse eller paa lignende tilfældig, navnlig ensidig, Maade er kommet i den skyldiges Værge. Det er Reglen i Straffelovens § 248, som her optages i mere begrænset Skikkelse omtrent svarende til den gennem Retsbrugen fastslaaede snevrere Fortolkning af denne Paragraf. Derved udelukkes fra Paragrafens Omraade som Regel de Tilfælde, hvor Genstanden er overleveret den paagældende uden at være betroet ham, samt endvidere det Tilfælde, hvor Gerningsmanden selv har sat sig i Besiddelse af Tingen, uden at Forholdet antager Karakteren af Tyveri, f. Eks. fordi han fra først af ikke har haft Tilegnelseshensigt. De anførte Tilfælde vil være strafbare efter Udkastets § 252 Nr. 1.

De følgende Paragrafer har opgivet den kasuistiske og tilfældige Maade, hvorpaa Straffeloven i Bedragerikapitlet har sammenstillet Forbrydelser af forskelligartet Præg. Kommissionen har herved lagt til Grund den Sondring, der nu vistnok overalt erkendes for den rationelle, mellem Under-

slæb, egentligt Bedrageri, Utroskab og Besvigelse af Fordringshavere. Man har herved saavel som i det følgende i Hovedtrækkene fulgt den af T. U. foreslaaede Ordning, men i Enkeltheder ændret denne paa forskellig Maade, idet man navnlig har haft for Øje dels kun at sammenstille Forhold, der efter deres Væsen er ensartede, dels at betrygge mod, at den ny Formulering af disse Bestemmelser skulde medføre, at noget Forhold, der hidtil med god Grund faldt ind under det strafbares Omraade, skulde kunne unddrage sig Straf.

§ 252 bestemmer Forbrydelsen Underslæb, der i Straffeloven ikke fremtræder som en særlig Forbrydelse men som en Form for Bedrageri. Underslæb er en ensidig Vindingsforbrydelse og forsaavidt beslægtet med Tyveri og ulovlig Omgang med Hittegods.

Naar T. U. under Forbrydelsen Underslæb har medtaget ulovlig Omgang med Hittegods dog med Adgang til Strafnedsættelse, har Kommissionens øvrige Medlemmer ikke kunnet tiltræde dette, idet man har anset det for urigtigt at sammenstille Forhold, der i det praktiske Liv spiller en vidt forskellig Rolle. Af Hensyn hertil maa ulovlig Omgang med Hittegods bevares som et selvstændigt, efter hele sin Karakter mindre farligt og mindre strafværdigt Forhold.

§ 252 omfatter under Nr. 1 Tilegnelse af Ting, der er kommet i Gerningsmandens Varetagt paa anden Maade end i Udkastets §251 anført, navnlig Ting, der af Ejeren er betroet Gerningsmanden til Laan, Leje, Forvaring o. s. v., altsaa de efter Straffelovens §253 1ste Led strafbare Forhold. Bestemmelsen omfatter tillige Tilegnelse af Ting, som er kommen i Gerningsmandens Besiddelse uden at være betroet ham, naar de dog ikke »tilfældigt« er kommet i hans Varetagt; dette sidste Forhold falder ikke direkte ind under nogen af Bestemmelserne i den gældende Straffelov. I Praksis har man i Almindelighed men med tvivlsom Berettigelse straffet Forholdet efter Analogien af Straffelovens § 253.

Det i § 252 Nr. 2 omhandlede Forhold opfattes nu som Bedrageri jfr. Straffelovens § 252 1ste Led. Bestemmelsen omfatter ikke blot Pengelaan eller andet Laan til Eje men ogsaa f. Eks. Køb paa Kredit og andre Tilfælde, hvor der er Tale om Ydelser, for hvilke der skal svares Vederlag. Om Grunden til at disse Tilfælde særlig maa nævnes, henvises til T. U. Mot. S. 239—40. Forbrydelsen er i disse Tilfælde ligesom efter Straffelovens § 252 fuldbyrdet allerede ved Fragaalelse af Modtagelsen.

Endelig omfatter § 252 under Nr. 3 uretmæssigt Forbrug af Penge, der lovlig er gaaet ind i Gerningsmandens almindelige Beholdning, idet han ikke har været forpligtet til at holde dem afsondrede. Efter gældende civilretlige Regler kan Pengene i dette Tilfælde ikke betegnes som fremmede, og Forholdet er derfor særlig fremhævet.

Kommissionen har — væsentligt ud fra samme Betragtninger, som er anført i K. U. 1912 Mot. S. 255—256 — ikke ment at burde foreslaa optaget en Bestemmelse svarende til Straffelovens § 254. De Betæneligheder, der i T. U. Mot. S. 237—238 er anført mod ikke at optage en saadan Bestemmelse, har man ikke fundet afgørende, navnlig fordi det maa antages, at Paataale fra det offentlige Side kun vil finde Sted, hvor almene Hensyn kræver det.

§ 253 bestemmer Bedrageri som den Berigelsesforbrydelse, der realiseres ved, at Gerningsmanden ved Anvendelse af Svig bestemmer en anden til en Handling eller Undladelse, hvorved der tilføjes ham eller nogen, for hvem hans Handling eller Undladelse bliver afgørende, et Formuetab. Vanskeligheden ved Forbrydelsens Bestemmelse bestaar i den nærmere Afgrænsning af, hvornaar anvendt Svig gør en Handling strafbar. Det er nemlig givet, at ikke enhver Modifikation af Sandheden, f. Eks. overdreven Anprisning af Varer, bevirker dette. Straffeloven har i §§ 251, 252, 255, jfr. §§ 258 og 259 for disse Forholds Vedkommende kun bestemt Forbrydelsens Omraade gennem Opregning af

en Række typiske Tilfælde. En saadan Eksemplifikation, der aldrig fuldt ud kan dække de Former, under hvilke Svig vil kunne finde Anvendelse i Samfundslivet, er uden tilstrækkelig Værdi — i alt Fald nu, da Grænserne for det strafbares Omraade for disse Forholds Vedkommende er nogenlunde fæstnet gennem Praksis.

Idet Kommissionen i Overensstemmelse med det i vor Ret hidtil antagne gaar ud fra, at ikke enhver Fremkaldelse af og navnlig ikke enhver Passivitet overfor en Vildfarelse hos Medkontrahenten skal være strafbar, frembyder Formuleringen af den tilstræbte Begrænsning en særlig Vanskelighed. Kommissionen har ikke kunnet slutte sig til den i K. U. 1912 § 290 givne Formulering, der skønt meget omstændelig næppe er synderlig oplysende og kan virke vildledende. Paa den anden Side er det formentlig betænkeligt slet ikke at angive nogen Begrænsning, da den givne Definition i saa Fald vil friste til den Misforstaaelse, at Paragrafen positivt har afgjort det tildels omtvistede Spørgsmaal om Bedrageribegrebets Afgrænsning derhen, at enhver Fremkaldelse, Bestyrkelse eller Udnyttelse af en Vildfarelse for at opnaa en økonomisk Fordel er retstridig og strafbar. I Tilslutning til T. U. § 248, jfr. Mot. S. 239 har man derfor ment her undtagelsesvis at burde fremhæve, at Fremkaldelsen eller Udnyttelsen af den andens Vildfarelse skal være retstridig. Dette Udtryk giver ganske vist ingen Vejledning til at fastslaa Grænsen for det strafbare i det enkelte Tilfælde. Dette maa ligesom hidtil overlades til Videnskab og Retsanvendelse, fordi det er umuligt at give en til Optagelse i en Lov egnet præcis Formulering af denne Afgrænsning. Men den i Ordet »retstridig« liggende Begrænsning har den Betydning, at den positivt udelukker den Misforstaaelse, der som ovenfor bemærket ellers vilde ligge nær.

Angaaende Slutningsbestemmelsen om at Bedrageri ogsaa foreligger, naar Handlingen foretages overfor en Person, der handler eller raader for den, hvem Tabet

rammer, henvises til Bemærkningerne i K. U. 1912 Mot. S. 259.

§ 254 indfører et i dansk Ret ikke hidtil anvendt Forbrydelsesbegreb, Utroskab. Bestemmelsen tilsigter at ramme Misbrug i Berigelseshensigt, der foretages af en Person under den Adgang, der er givet ham til at handle for en anden, hvad enten han blot har Legitimation til at handle med bindende Virkning for denne, eller der paahviler ham en Pligt til at varetage en andens Formueanliggender. Forbrydelsen vil efter Omstændighederne kunne falde ind under en af de foregaaende Straffebestemmelser i Kapitel 28, og i saa Fald finder § 254 som det fremgaar af Paragrafens Begyndelse ikke Anvendelse. Der bliver derfor ikke Spørgsmaal om Sammenstød mellem Bestemmelsen i § 254 og Bestemmelserne i §§ 250—253. Iøvrigt kan Kommissionen angaaende denne Forbrydelse i det hele henholde sig til, hvad der er anført i K. U. 1912 Mot. S. 254 og T. U. Mot. S. 240—241.

§ 255 giver Regler om Afpresning (Straffelovens § 245). Ligesom efter Straffeloven foreligger Forbrydelsen kun, forsaa-vidt Forholdet ikke antager den grovere Karakter af Røveri (Udkastets § 263). Der bliver derfor ikke Spørgsmaal om Sammenstød mellem Afpresning og Røveri ved samme Handling.

Til Afpresningsforbrydelsen kræves, at Gerningsmanden har handlet i Berigelseshensigt. I Praksis er der givet Straffelovens § 245 videre Anvendelse, idet visse Selv-tægtshandlinger gennemførte ved den i Paragrafen omhandlede Tvang er henført under Bestemmelsen. Efter Kommissionens Opfattelse bør disse Forhold holdes udenfor, idet der er en strafferetlig Henseende afgørende Forskel imellem, om Tvangsmidlerne af Gerningsmanden anvendes for at opnaa en Ydelse, som han har retligt Krav paa, eller for at opnaa en uberettiget Vin-

ding. At der kræves Berigelseshensigt efter Udkastets § 255 er udtrykkeligt sagt under Nr. 1. Naar der under Nr. 2 er brugt Udtrykket »for at skaffe sig eller andre en Vinding«, beror dette paa, at Fremtvinselsen af en Formuefordel her kan være berettiget; men at Forholdet kun falder ind under Afpresningsforbrydelsen, naar der er Tale om uberettiget Vinding, fremgaar af den tilføjede Begrænsning: »der ikke er tilbørlig begrundet ved det Forhold, som har givet Anledning til Truselens Fremsættelse.«

Iøvrigt er Bestemmelsen affattet i nær Tilslutning til den almindelige Bestemmelse om Frihedskrænkelse i Udkastets § 235. Der sondres ligesom i denne Bestemmelse mellem Trusler med noget i sig selv retstridigt (Nr. 1) og Trusler om noget i og for sig retmæssigt, naar Truslerne misbruges til Aftvingelse af utilbørlig Fordel (Nr. 2). Ogsaa med Hensyn til de Tvangsmidler, der skal være anvendt, er de to Bestemmelser overensstemmende.

Om Bestemmelsen i § 255 Nr. 2 henvises til T. U. Mot. S. 242.

Med Hensyn til hvad der skal kræves til Forbrydelsens Fuldbrydelse, har Kommissionen delt sig i et Flertal (Kommissionens Medlemmer med Undtagelse af Torp) og et Mindretal (*Torf*). Efter Mindretallets Opfattelse bør det til Forbrydelsens Fuldbrydelse kræves, at de fremsatte Trusler har virket, saaledes at den angrebne ved disse er blevet tvunget til at foretage eller undlade en Handling, hvorved der paaføres ham eller nogen, for hvem han handler, Formuetab. Efter Flertallets Opfattelse bør Forbrydelsen derimod betragtes som fuldbryrdet, naar de nævnte Trusler er fremsatte i det anførte Øjemed, selv om Truslerne ikke har ~~affødt~~ nogen Virkning. Flertallet mener, at der paa dette Punkt ikke bør foretages nogen Ændring i den ifølge Straffelovens § 245 gældende Ordning, der finder sin naturlige Begrundelse i den Omstændighed, at de Tilfælde, hvor Truslen har virket, normalt ikke kommer for Dagen,

hvorimod Forholdet i Praksis stiller sig saaledes, at den truede efter at Truslerne er fremsat, men inden de har virket, henvender sig til Politiet, og at denne Henvendelse medfører Forbryderens Paagribelse.

Mindretallet kan ikke anse de af Fler-tallet anførte Betragtninger for afgørende, da der ifølge Udkastets § 22 er Adgang til at ikende fuld Straf ogsaa ved Forsøg. At rykke Fuldbyrðelsesmomentet frem har derimod den Ulempe, at Adgangen til at opnaa Straffrihed ved Tilbagetræden der v ed udelukkes.

§ 256 giver en almindelig Bestemmelse om Aager, medens Straffeloven slet ikke giver Regler derom og Loven af 6. April 1855 kun angaar Udlaan i fast Ejendom. For Pantelaanere er givet en særlig Regel i Lov Nr. 272, 6. Maj 1921 § 15 jfr. § 16, 2det Stk. Ved § 31 i Lov Nr. 242, 8. Maj 1917 er der givet civilretlig Beskyttelse overfor den, der udnytter »en andens Nød, Letsind, Enfoldighed, Uerfarenhed eller et mellem dem bestaaende Afhængighedsforhold til at opnaa eller betinge Fordele, som staar i aabenbart Misforhold til, hvad derfor ydes, eller som der ikke skal ydes Vederlag for.« Kommissionen mener — og er paa dette Punkt i Overensstemmelse med K. U. 1912 og T. U. — at der for disse Forhold, i alt Fald indenfor et vist Omraade, tiltrænges strafferetlig Beskyttelse ved Siden af det civilretlige Værn. Og da det ejendommelige ved Forbrydelsen bestaar i, at Aagerkarlen opnaar en uberettiget (ublu) Fordel paa Offerets Bekostning, har Forbrydelsen naturligst sin Plads blandt Berigelsesforbrydelserne.

Det Omfang, i hvilket Aager bør belægges med Straf, behøver naturligvis ikke at række lige saa vidt som det Omraade, i hvilket Kontrakten er civilretligt uforbindende. Udkastet har holdt sig nær til den i Loven af 1917 givne Bestemmelse; dog er det foreslaaet ikke at medtage dels det Tilfælde, at en Person har udnyttet en

andens »Letsind«, dels det Tilfælde, at der tilsiges Gerningsmanden Fordele, som der ikke skal ydes Vederlag for f. Eks. Gaver. I disse Tilfælde har man ikke fundet Grund til at yde større Beskyttelse end der følger af de civilretlige Regler.

Med Hensyn til den i sidste Led i § 256 optagne Bestemmelse om den senere Erhverver af et paa Aager hvilende Krav henvises til T. U. Mot. S. 243—241. Hvis et saadant Krav mod Vederlag overdrages til en anden, og denne er i god Tro, uden at dog Betingelserne for Ekstinktion af Aagerindsigelsen er til Stede, vil Overdrageren paa samme Tid gøre sig skyldig i Aagerforbrydelse overfor Skyldneren og i Bedrageri overfor Erhververen.

Det følger nu af Loven af 8. Maj 1917, at den skyldige er pligtig til efter Paastand at afgive til den forurettede, hvad han bar oppebaaret paa uretmæssig Maade, jfr. for Pantelaanere Lov Nr. 272, 6. Maj 1921 § 16, 2det Stk., og der er derfor ikke i Udkastet optaget nogen Bestemmelse derom, hvilket ogsaa vilde være overflødigt paa Grund af de almindelige Regler i Udkastets §§ 77 og 82 henholdsvis om Inddragning og om Erstatning.

I § 257 er under Betegnelsen »Besvigelse af Fordringshaver« samlet Bestemmelser, der træder i Stedet for Straffelovens §§ 252, 253, 260, 261, Konkurslovens § 168 og Retsplejelovens § 521, jfr. for Arrestforretningers Vedkommende § 632. Paragrafen omfatter baade de Tilfælde, hvor Handlingen kun er rettet mod en enkelt Kreditor, og de Tilfælde, hvor der tages Sigte paa at besvige Kreditorer i Almindelighed. Fremfor den i Straffeloven foretagne Udsondring af herhenhørende Forhold til spredt Behandling maa det foretrækkes at samle dem under een Paragraf.

Ligesom efter Straffeloven kræves til Forbrydelsen Berigelseshensigt. Det Forhold, at en Skyldner ødelægger sine Ting,

for at disse ikke skal komme til at tjene til hans Kreditorers Fyldestgørelse, falder ind under det følgende Kapitel (jfr. Udkastets § 266).

I Lighed med Straffelovens § 253 2det Led omfatter Paragrafens Nr. 1 baade de Tilfælde, hvor Trediemand har en Sikkerhedsret, og hvor han har en Brugsret,

Nr. 2 angaar Handlinger, der foretages af Skyldneren, efter at hans Bo er taget under Konkursbehandling eller paa et Tidspunkt, da der er aabnet Forhandlinger om Tvangsakkord udenfor Konkurs (jfr. Lov 14. April 1905 § 5 1ste Stk.).

Ved de under Nr. 3 omhandlede Forbrydelser har Kommissionen i Tilslutning til saavel K. U. som T. U., men i Modsætning til den gældende Ret, opgivet Kravet om, at Handlingen skal være foretaget under en Udlægs- eller Arrestforretning eller paa en Tid, da Skyldneren forudser, at hans Konkurs vil indtræde, eller at Udlæg eller Arrest vil overgaa ham.

En saadan Begrænsning forvolder ikke blot Bevisvanskeligheder, der i Praksis har gjort særlig Straffelovens § 261 vanskelig at anvende, men den vil navnlig udelukke Beskyttelse af Fordringshavere i de i Nutiden ikke sjældne Tilfælde, hvor ingen af de nævnte Katastrofer forventes eller indtræder, idet den paagældende Skyldner afvikler sine Forpligtelser gennem Likvidation, frivillig Akkord, Moratorier og lign. Vægten bør derfor ikke lægges paa den Maade, hvorpaa en saadan Afvikling foregaar, men paa Karakteren af de Handlinger, hvorved Besvigelsen søges realiseret, og Beskaffenheden af det Forsæt, hvormed disse foretages.

I førstnævnte Henseende maa det fastholdes, at en Skyldner, saa længe han endnu bevarer Raadigheden over sin Formuesfære, straffrit maa kunne foretage saadanne Formuedispositioner, der kræves af det daglige Livs Forhold, selv om disse i og for sig er, og af Skyldneren indses at

være tabforvoldende for hans Kreditorer. Til Handlingernes Strafbarhed maa derfor kræves, at disse gaar ud over slige Dispositioner, altsaa har en ekstraordinær Karakter. Bestemmelsen omfatter derfor foruden fingerede Retshandler og Forstikkelser »betydelige« Gaver, »uforholdsmæssigt« Forbrug, Salg til »Underpris«, Betaling eller Sikkerhedsstillelse for »uforfalden« Gæld, og til Anvendelse af Slutningsbestemmelsen: paa anden lignende Maade etc. kræves naturligtvis, at Handlingen er af lignende usædvanlig og overordentlig Art.

I subjektiv Henseende kræves, at Handlingen er foretaget med Bevidsthed om, at Skyldnerens Ejendele eller Fordringer derved unddrages fra at tjene hans Fordringshavere eller nogen enkelt af disse til Fyldestgørelse, samt at Skyldneren derved tilstræber Berigelse for sig selv eller andre. Dette sidste vil foreligge overalt, hvor Skyldnerens Formaal er at overføre de Formuegoder, der rettelig bør tilkomme hans enkelte Kreditorer eller samtlige hans Kreditorer, til andre end disse, f. Eks. Gavemodtagere, Købere af Varer til Underpris, en begunstiget Kreditor og lign., hvorimod som ovenfor anført rene Ødelæggelseshandlinger er udelukkede fra Bestemmelsen. At den Skade, der tilføjes Kreditorerne, f. Eks. ved at Skyldneren giver Afkald paa Arv, ikke omfattes af Bestemmelsen, følger af, at han i et saadant Tilfælde ikke kan siges at disponere over sine Ejendele eller Fordringer.

I Tilslutning til K. U. § 308, jfr. § 311 Nr. 2, men i Modsætning til T. U. har Kommissionens Flertal fundet det rigtigst fra Bestemmelsen at udskyde Betaling af forfalden Gæld, idet Opgivelsen af den tidligere Tidsbegrænsning gør det særlig betænkeligt at straffe som Besvigelse af Fordringshavere et saadant Forhold, hvorved Skyldneren ikke gør andet end hvad der normalt er hans Pligt. Derimod er dette Forhold under visse Betingelser strafbart efter den mildere Straffebestemmelse i § 271.

En Betingelse for Straf er det ifølge

Udkastets § 264 at enten nogen ved Handlingen forurettet begærer Paatale, eller at en Udlægsforretning paafølger uden at føre til Fordringshaverens Dækning, eller at Konkurs indtræder, eller Forhandling om Tvangsakkord aabnes, eller at en Konkursbegæring nægtes Fremme paa Grund af Boets Utilstrækkelighed. Tanken med denne Paataleregul er, at Skyldneren, selv om han har overtraadt § 257 Nr 3, skal være straffri, hvis det lykkes ham at ordne sine Forhold uden Tab for nogen, medens det i modsat Fald skal bero paa den tablidende Kreditor, om Forholdet skal paatales, for saa vidt ikke nogen af de nævnte Katastrofer er indtraadt, og Skyldnerens Insolvens derved er blevet saaledes officielt fastslaaet, at Paataalen for de i Bestemmelsen omhandlede tabforvoldende Dispositioner bør gaa over til at være ubetinget offentlig.

Ved de Forhold, der falder ind under § 257 Nr. 2, er Forbrydelsen fuldbyrdet, naar Skyldneren har foretaget Handlinger, der gaar ud paa, at Boets Ejendele eller Fordringer ikke kommer Fordringshaverne til gode. Derimod kræves det ikke, at Formaalet skal opnaas. Denne Bestemmelse er overensstemmende med Straffeloven jfr. § 260. Derimod kræves i § 257 Nr. 3 for de der nævnte Forholds Vedkommende til Forbrydelsens Fuldbrydelse — i Modsætning til Straffeloven — at Skyldneren ved sine Handlinger skal have unddraget sine Ejendele eller Fordringer fra at tjene sine Fordringshavere eller nogen enkelt af disse til Fyldestgørelse. I modsat Fald foreligger kun Forsøg paa Forbrydelsen.

Som Følge af Bestemmelsen i § 257 Nr. 3 er det i Tillægslov B. foreslaaet at lade Retsplejelovens § 521 — jfr. for Arrestforretningers Vedkommende § 632 — udgaa.

Medens den, der nyder Fordelene af Skyldnerens heromhandlede Dispositioner, som Hovedregel vil ifalde Straf efter de almindelige Regler for Meddelagtighed, var det tidligere den almindelige Opfattelse, at den paagældende, hvis det var en begunstiget Kreditor udenfor de Tilfælde, hvor

hans Handling ogsaa paa anden Maade var strafbar som Bedrageri og altsaa nu omfattes af § 257 Nr. 1 og 2, var straffri i Henhold til Reglerne om concursus necessarius. Retsanvendelsen har imidlertid i nyere Tid antaget, at ogsaa den begunstigede Kreditor i visse Tilfælde kan straffes, jfr. Højesterets Domme 16. December 1898 (H. R. T. 1898 S. 604, U. f. R. 1899 S. 123). 5. Oktober 1905 (H. R. T. 1905 S. 372, U. f. R. 1906 S. 1) og 31. Januar 1911 (H. R. T. 1910 S. 785, U. f. R. 1911 S. 324). I Tilslutning til T. U. § 252 og tildels K. U. 1912 § 308 har Kommissionen ment, at denne i den nyere Retspraksis fastslaaede Regel bør opretboldes; og i Overensstemmelse hermed er Bestemmelsen i § 257 sidste Stykke affattet.

§ 258 omhandler Hæleri:

Kommissionen er med K. U. 1912 § 203 og T. U. § 253 enig i, at det ikke er rigtigt — som sket i Straffeloven — at begrænse Forbrydelsen til Tilforhandling eller anden Modtagelse eller Fordøgelse af *stjaalne* Koster og henvise tilsvarende Forhold med Hensyn til andre Berigelsesforbrydelser til Bestemmelsen om — efterfølgende — Meddelagtighed i disse. Hæleri bør utvivlsomt behandles som en selvstændig Forbrydelse, der bestaar i Opretholdelse af den ved en forudgaaende Berigelsesforbrydelse forvoldte Formueforandring, hvori indeholdes en ny, særlig Krænkelse af den berettigede. Som Følge heraf bør Hæleriets Strafbarhed ikke i noget Tilfælde bero paa den forudgaaende Berigelsesforbrydelses Art, idet det ikke paa Forhaand er givet, at en Hæler med Hensyn til et Røveri bør straffes strengere end en Hæler med Hensyn til et almindeligt Tyveri.

Kommissionen har endvidere foretrukket den i K. U. 1912 og T. U. givne Formulering af Hæleribegrebet fremfor Straffelovens, der efterlader Tvivl om, hvorvidt det maa kræves, at Hæleren træder i Forhold til selve det ulovligt erhvervede Udbytte, og saaledes efter sine Ord ikke medtager det Tilfælde, at han

blot tager Del i den ved Udbyttets Realisation indvundne Fordel eller yder Bistand til at sikre Gerningsmanden eller andre det ved Berigelsesforbrydelsen opnaaede Resultat f. Eks. ved at give Anvisning paa et egnet Afsætningsmarked og lignende. Den foreslaaede Affattelse udelukker Tvivl om det berettigede i at medtage ogsaa de nævnte Forhold, ligesom det herefter er klart, at Hæleri vil foreligge uden Hensyn til, om Hæleren direkte eller kun ved et eller flere Mellemlid staar i Forbindelse med Gerningsmanden til den forudgaaende Berigelsesforbrydelse. Naturligvis forudsættes herved, at Hæleren opfylder de fornødne subjektive Betingelser, hvortil iøvrigt — i Overensstemmelse med gældende Ret og Praxis — efterfølgende ond Tro er tilstrækkelig. Til Forbrydelsen kræves Forsæt. Er Handlingen begaaet af grov Uagtsomhed, vil den i visse Tilfælde falde ind under Udkastets § 273.

Om Grunden til, at Aager ikke er medtaget i Opregningen af de Forbrydelser, med Hensyn til hvilke Hæleri kan foreligge, henvises til T. U. Mot. S. 245.

§§ 259—262 indeholder Straffebestemmelserne for de i de foregaaende Paragrafer i dette Kapitel omhandlede Forbrydelser.

§ 259 fastsætter i 1ste Stk. Normalstraffen for Tyveri, Underslæb, Bedrageri, Utroskab, Afpresning, Besvigelse af Fordringshavere og Hæleri med Hensyn til disse Forbrydelser. Straffen — Fængsel fra 1 Maaned (Udkastets § 34) indtil 2 Aar — svarer omtrent til, hvad der er foreskrevet i Straffeloven. Ved strafbar Begunstigelse af Fordringshavere er hjemlet Adgang til nedsat Straf, jfr. nu Straffelovens § 261.

I Paragrafens 2det og 3die Stk. er fastsat lavere Strafferammer for ulovlig Omgang med Hittegods og Hæleri med Hensyn dertil samt for Aager. Ved ulovlig Omgang med Hittegods vil der være Trang til at kunne gaa ned til Bødestraf, og ved Aager vil der formentlig kunne forekomme

Tilfælde, hvor Straf af Hæfte vil findes tilstrækkelig.

§ 260 hjemler Adgang til at lade Straffen stige til Fængsel i 6 Aar, naar de i § 259, 1ste Stk. omhandlede Forbrydelser er af særlig grov Beskaffenhed. Paragrafens 1ste Stk. handler om Tyveri. I Modsætning til Straffelovens § 228 og § 229 har Kommissionen ikke ment at burde opstille en skarp Afgrænsning mellem simpelt og groft Tyveri. I saa Henseende kan man slutte sig til Bemærkningerne i T. U. Mot. S. 233—234. De Tilfælde af groft Tyveri, der er anført i 1ste Stk., er derfor ogsaa kun nævnt som Eksempler. Naar det herunder bl. a. nævnes, at Tyveriet er udført af flere i Forening, staar dette som en særlig Anvendelse af Grundsætningen i Udkastets § 83, 2det Stk.

Strafforhøjelsene efter § 260 er fakultativ og efter Retsplejelovens § 886 vil baade ved Tyveri og de øvrige i Paragrafen nævnte Forbrydelser Spørgsmaalet, om Forbrydelsen maa siges at være af særlig grov Beskaffenhed, falde udenfor Nævningernes Afgørelse.

§ 261 hjemler Adgang til Strafnedsættelse — for ulovlig Omgang med Hittegods Adgang til at lade Straffen bortfalde (jfr. nu Straffelovens § 247 i Slutningen) —, naar de i de foregaaende Paragrafer nævnte Berigelsesforbrydelser er af særlig ringe Strafværdighed. Strafnedsættelsen er ligesom Strafskærpelsen efter § 260 fakultativ. Bestemmelsen træder i Stedet for de særlige Bestemmelser i Straffelovens §§ 235 og 256, men gaar videre end disse, idet Reglen finder Anvendelse ved alle de foranførte Berigelsesforbrydelser.

Hvis Straffen efter § 261 nedsættes til Hæfte eller Bøde, vil Dommen jfr. Udkastets § 78 ikke medføre Fortabelse af borgerlige Rettigheder. Det er sikkert i Overensstemmelse med den almindelige Retsfølelse, at disse højest alvorlige Retsfølger ikke bør indtræde, hvor Handlingens Strafværdighed erkendes at være særlig ringe. Heller ikke vil Dommen have Gen-

tagelsesvirkning overfor senere begaaede Berigelsesforbrydelser jfr. den følgende Paragraf.

§ 262 hjemler Adgang til at anvende forhøjet Straf i Gentagelsestilfælde. I Forhold til Straffeloven er Omraadet for Anvendelsen af Gentagelsesstraf i høj Grad udvidet, idet der dels i Almindelighed er tillagt de forskellige Berigelsesforbrydelser Gentagelsesvirkning indbyrdes, og dels er tillagt visse andre Forbrydelser Gentagelsesvirkning overfor senere begaaede Berigelsesforbrydelser. Som almindelig Betingelse er fastsat, at den tidligere Dom skal lyde paa Fængsel. Kun i saa Fald maa den tidligere Forbrydelse antages at have været af alvorlig Karakter. Naar Falskforbrydelsen ikke er nævnt blandt de Forbrydelser, der kan medføre Gentagelsesvirkning, har dette sin Aarsag i, at der ved Falsk i Almindelighed tillige vil foreligge Bedrageri, for hvilket der bliver at idømme Straf efter Udkastets § 253, og Betingelserne for at anvende Gentagelsesstraf vil da kunne være til Stede. Indbefatter Falsk ikke et Bedrageri, skønnes der ikke at være Grund til at tillægge det Gentagelsesvirkning overfor senere begaaede Berigelsesforbrydelser. Strafforhøjelsen er i § 262 ligesom i § 260 fakultativ, ved oftere Gentagelse er der hjemlet Adgang til at forhøje Straffen til det dobbelte. En yderligere Strafforhøjelse vil kunne indtræde efter Udkastets § 85, saafremt Forbrydelsen er udøvet erhvervs- eller vanemæssigt. Erindres maa ogsaa, at Bødestraf i Medfør af Udkastets § 53, 1ste Stk. vil kunne idømmes som Tillægsstraf, og at der overfor professionelle Berigelsesforbrydere efter Omstændighederne vil kunne anvendes enten Indsættelse i Arbejdshus i Medfør af Udkastets § 65 Nr. 1 eller Hensættelse til Sikkerhedsforvaring i Medfør af Udkastets § 68.

§ 263 handler om Røveri. Denne Forbrydelse maa anses for væsentlig grovere end de andre Berigelsesforbrydelser, og den er derfor behandlet særskilt.

Røveriforbrydelsen er i § 263 i Tilslutning til T. U. § 258 jfr. Mot. S. 246—247 affattet saaledes, at den trods Forskel i selve Affattelsen faar samme Indhold som Straffelovens § 243, baade med Hensyn til de Midler, der skal være anvendt, — Vold, hvorved erindres Udkastets § 3 Nr. 3, eller Trusel om øjeblikkelig Anvendelse af saadan — og med Hensyn til Omraadet for Forbrydelsen.

I Paragrafens 2det Stk. er hjemlet fakultativ Strafforhøjelse dels i Almindelighed, naar Røveriet har haft en særlig farlig Karakter, og dels i visse Gentagelsestilfælde. I sidstnævnte Henseende gaar Udkastet videre end Straffeloven, idet der er tillagt Domme for alle Berigelsesforbrydelser, naar de lyder paa Fængsel, og endvidere lignende Domme efter Udkastets §§ 208—210 og for Legemskrænkelser Gentagelsesvirkning overfor senere begaaet Røveri.

En særlig Bestemmelse om Sørøveri (Straffelovens § 244) er ikke foreslaaet optaget, idet en saadan Bestemmelse maa anses for overflødig.

§ 264 giver Regler om Paatale.

1ste Stk. er omtalt under Forbrydelsen Besvigelse af Fordringshaver. Om 2det Stk. henvises til Bemærkningerne i T. U. Mot. S. 248. Ved Ordet »nærmeste« erindres Udkastets § 3 Nr. 1.

29de Kapitel.

Andre strafbare Formuekrænkelser.

Kapitel 29 omfatter Formuekrænkelser, til hvilke der ikke kræves Berigelseshensigt, men som paa den anden Side er saa alvorlige, at de ikke skønnes at burde henvises til Lov om Forseelser.

§ 265 træder i Stedet for Straffelovens § 296, men medtager foruden Ødelæggelse og Beskadigelse udtrykkeligt Bortskaffelse af Ting, hvorved forstaas, at Tingen skaffes af Vejen, saaledes at den ikke eller kun ved

vanskelige eller bekostelige Foranstaltninger kan faas tilbage. Ordet »Ting« omfatter saavel Løsøre som fast Ejendom, og Udtrykket »Ting«, der tilhører en anden,« er ensbetydende med »fremmed Ting«, jfr. Udkastets § 3 Nr. 4. Med Hensyn til Tilintetgørelse af Dokumenter erindres Bestemmelsen i Udkastets § 159.

I 2det Stk. er for visse Tilfælde hjemlet fakultativ Strafforhøjelse. Den Gruppe af Kommissionens Medlemmer, der ved Behandlingen af de almenfarlige Forbrydelser efter Kapitel 20 lader det afgørende være, om Handlingen i det enkelte Tilfælde medfører Almenfare, mener, at der som Supplement til denne Ændring trænges til en Bestemmelse, der hjemler Anvendelse af forhøjet Straf, naar Skade paa Ting er forvoldt ved Ildpaasættelse, Sprængning eller Oversvømmelse, idet Handlingen i disse Tilfælde, selv om den ikke medfører Almenfare, dog paa Grund af det anvendte Midtels Art ofte vil gøre Anvendelse af en alvorlig Straf ønskelig. Efter den Maade, hvorpaa den anden Gruppe (*Glarbo, Krabbe, Irik*) indenfor Kommissionen har bestemt de almenfarlige Forbrydelser, vil de alvorlige Tilfælde, hvor Skade er forvoldt ved Ildpaasættelse, Sprængning eller Oversvømmelse, ligesom efter gældende Ret falde ind under disse Forbrydelser, og efter dennes Gruppes Opfattelse hører Bestemmelsen herom derfor ikke hjemme i § 265. Denne Gruppe foreslaar derfor, at i Paragrafens 2det Stk. Ordene »Forvoldes Skaden ved Ildpaasættelse, Sprængning eller Oversvømmelse« udgaar.

Endvidere er anført som kvalificerende Omstændigheder dels, at der er øvet Hærværk i betydeligt Omfang, og dels at Gerningsmanden tidligere er fundet skyldig i samme eller i visse hermed beslægtede Forbrydelser.

Straffen efter § 265 er saavel i 1ste Stk. som i 2det Stk. betydeligt skærpet i Forhold til Straffelovens § 296. Hele Kommissionen er enig i, at Ødelæggelse af fremmed Ejendom kan være Udtryk for en saa ondartet Ødelæggelseslyst og et saa samfundsfjendt-

ligt Sindelag, at en kraftig Repression gennem Straf maa anses for paakrævet.

Ogsaa Paatalereglerne giver Udtryk for, at Forbrydelsen betragtes som værende af alvorligere Beskaffenhed. Forbrydelsen er nemlig — i Modsætning til Straffelovens § 296 — i intet Tilfælde Genstand for privat Paatale, idet Paatalen i Almindelighed er betinget offentlig men i det i § 265, 2det Stk. anførte kvalificerede Tilfælde ubetinget offentlig jfr. Udkastets § 275.

§ 266 fastsætter Straf for den Skyldner, der unddrager sine Ejendele fra at tjene Fordringshaverne eller en enkelt af disse til Fyldestgørelse, men uden at der foreligger Berigelseshensigt, i hvilket Tilfælde Handlingen vil falde ind under Udkastets § 257. Tilfældet er ikke meget praktisk, men det vil dog kunne forekomme, at en Skyldner hellere vil se sine Ejendele tilintetgjort, end at de skal komme hans Kreditorer tilgode. Efter gældende Ret vil et Forhold som det anførte, der er nær beslægtet med det i Udkastets § 265 omhandlede, i Almindelighed ikke kunne straffes.

Ligesom i Udkastets § 257 har man ogsaa i dette Tilfælde ment, at Straffbarheden, jfr. Udkastets § 264, bør betinges af, at nogen forurettet begærer det, eller at Konkurs m. m. indtræder. En Bestemmelse herom er optaget i Paragrafens 2det Stk.

§ 267 1ste Stk. træder i Stedet for Straffelovens § 236 (Brugstyveri), men udvider det strafbares Omraade, idet Bestemmelsen omfatter ikke blot de Tilfælde, hvor Tingen borttages fra en andens Varetagt, og hvor Handlingen derfor har Tyveriets ydre Kendemærker, men ogsaa Tilfælde, hvor Tingen allerede forud var i Gerningsmandens Besiddelse, og hvor Forbrydelsen derfor, saafremt der forelaa Berigelseshensigt, vilde falde ind under Udkastets § 251 eller § 252.

Paa den anden Side er Bestemmelsen begrænset i Forhold til Straffelovens § 236,

idet den kun finder Anvendelse, naar der ved Handlingen er tilføjet den forurettede Tab eller væsentlig Ulempe. Er dette ikke Tilfældet, findes Handlingen ikke at burde straffes.

Angaaende Ordet »Ting« og Udtrykket »som tilhører en anden« henvises til, hvad ovenfor er anført ved § 265.

Medens 1ste Stk. angaar retstridig Raaden over Ting, der tilhører en anden, fastsætter Paragrafens 2det Stk. i visse Tilfælde Straf for retstridig Raaden udøvet over Ting, der tilhører Gerningsmanden selv, men over hvilke en anden har erhvervet en Ret, der krænktes ved Handlingen. Bestemmelsen er ny i dansk Ret, men Forholdet skønnes at burde være strafbart, naar Trediemands Ret bestaar i en Brugsret, hvorved i Overensstemmelse med almindelig civilretlig Sprogbrug kun forstås de med Besiddelse forbundne Brugsrettigheder, eller en ved en Haandpanteret eller Tilbageholdelsesret hjemlet Beføjelse til at raade over Tingen. I det ovenfor angivne Omfang er der saa meget mere Trang til en Straffebestemmelse, som Udkastet ikke indeholder nogen almindelig til Straffelovens § 116 svarende Bestemmelse om Selvtægt. Derimod har man ikke — som foreslaaet i K. U. 1912 § 314 — fundet det paakrævet at inddrage flere Forhold under det strafbares Omraade.

Paatale er ved denne Forbrydelse ligesom i Straffelovens § 236 betinget af den private Begæring, jfr. Udkastets § 275.

§ 268 danner et Supplement til Bedrageribestemmelsen i Udkastets § 253 og tager Sigte paa at ramme Handler, der ikke falder ind under denne, fordi de ikke gaar ud paa direkte at bestemme nogen — end ikke en ubestemt Kreds af Personer — til bestemte **tabforvoldende** Dispositioner. Paa den anden Side findes de i Paragrafen nævnte Handler at burde inddrages **under** det strafbares Omraade, fordi de medfører Fare for, at nogen som Følge af de usandfærdige Meddelelser indlader sig paa Dispositioner, der paafører dem Tab, og

ofte direkte eller indirekte kommer Gerningsmanden tilgode. Grænsen mellem disse Tilfælde og Bedrageri vil i det enkelte Tilfælde kunne være vanskelig at drage, og Straffens Maksimum er derfor fastsat paa samme Maade som den normale Bedrageri-straf (Udkastets § 259), medens Straffen paa den anden Side kan gaa ned til Lovens laveste Straf.

Ved Bestemmelsen under Nr. 1 er særlig tænkt paa løgnagtige Meddelelser, der offentlig udspreides i Spekulationsøjemed.

Nr. 2 og 3 slutter sig til Bestemmelserne i § 55 i Lov om Aktieselskaber af 29. September 1917, men udvider den deri givne Bestemmelse til ogsaa at finde Anvendelse paa Andelsselskaber. Ved »lignende Foretagender« er tænkt paa f. Eks. Kreditforeninger og gensidige Forsikringselskaber. Ved Bestemmelserne bliver § 57, 1ste Stk. i Bekg. Nr. 299, 30. Juni 1922 af Lov om Livsforsikringsvirksomhed overflødig.

Bestemmelsen i § 268, sidste Stk. træder i Stedet for Aktieselskabslovens § 56 Nr. 1. En Bestemmelse svarende til denne Lovs § 56 Nr. 2 er optaget i Forseelselsovens § 43.

For de under § 268 faldende Forhold er Paatalen ubetinget offentlig.

§ 269 rammer en Række Handler, der efter gældende Ret i Almindelighed vil falde ind under Straffelovens § 257.

Nr. 1 angaar Tilfælde, hvor Laan eller Kredit er opnaaet ved urigtige Foregivender angaaende Betalingsevnen. Saafermt Gerningsmanden har tilsneget sig Kredit eller Laan med den Hensigt ikke at ville betale eller med Bevidsthed om, at han ikke havde nogen Udsigt til at kunne betale, vil Forholdet være strafbart som Bedrageri, men hvor dette ikke er Tilfældet, vil Forholdet falde ind under § 269. Som Betingelse for Straf er foreskrevet, at der ved Handlingen skal være tilføjet den forurettede et Formuetab. Herved erindres Udkastets § 21.

Nr. 2 rammer det Tilfælde, at en Person, der har modtaget Vederlag for en Ydelse, der senere skal erlægges, forbruger

dette Vederlag og derved sætter sig ud af Stand til at levere Modydelsen jfr. f. Eks. de i H. R. T. 1897 S. 620 (U. f. R. 1898 S. 49) og H. R. T. 1902 S. 436 (U. f. R. 1903 B. S. 10) anførte Tilfælde. . Saafremt det, da Gerningsmanden modtog Betalingen, var hans Hensigt ikke at ville levere Ydelsen, eller hvis han da var klar over, at han ikke kunde levere denne, vil Handlingen være strafbar som Bedrageri.

De under Nr. 3 og 4 omhandlede Forhold er i T. U. optaget i Udkastet til Lov om Forseelser, henholdsvis i § 38 og § 37. **Kommissionen** har imidlertid fundet, at Forholdene naturligt hører sammen med de i § 269 Nr. 1 og 2 nævnte og har derfor optaget dem i denne Paragraf. Ogsaa her gælder det, at Handlerne vil kunne falde ind under Bedrageribestemmelsen, for det under Nr. 3 nævnte Tilfælde, hvis Gerningsmanden, da han modtog Ydelsen, havde den Hensigt ikke at ville betale eller var klar over, at han ikke kunde betale, og for det under Nr. 4 nævnte Forhold, hvis Gerningsmanden har skaffet sig Adgang til Forestilling, Befordring etc. ved at fremkalde, bestyrke eller udnytte en Vildfarelse hos en anden.

Medens ifølge Straffelovens § 257 offentlig Paatale kan bortfalde, naar den forurettede samtykker deri, har man for de i § 269 omhandlede Forhold fundet det rettest at gøre Paatale betinget af, at den forurettede fremsætter Begæring derom, jfr. Udkastets § 275.

§ 270 frembyder visse Lighedspunkter med Forbrydelsen Utroskab, men adskiller sig fra denne ved, at der ikke kræves Berigelseshensigt. Bestemmelsen er ny i dansk Ret, men tilsvarende Bestemmelser findes i K. U. 1912 § 288 og T. U. § 264.

Nr. 1 fastsætter Straf for den Befuldmægtigede, der ved Tilsidesættelse af sin Pligt paafører Mandanten betydeligt Tab. Under denne Bestemmelse vil ogsaa falde de Personer, i hvis Hænder et **økonomisk** Selskabs Ledelse er lagt.

Kommissionen er med T. U. jfr. Mot. S. 252 enig i, at Strafbarheden bør være betinget af, at Fuldmægtigen med Forsæt d. v. s. bevidst pligtstridigt Forhold tilføjer Fuldmagtsgiveren Formuetab. Men som yderligere Betingelse har man fundet, at det bør kræves, at dette Formuetab er betydeligt. Er dette ikke Tilfældet, maa de almindelige civile retlige Ansvarsregler antages at give Fuldmagtsgiveren tilstrækkeligt Værn. Som en Udvidelse af Reglen i Udkastets § 86 Nr. 7 er det bestemt, at Straffen bortfalder, naar Tabet erstattes, forinden der gaar Dom i første Instans.

Nr. 2 fastsætter Straf for Modtagelse og Ydelse af Returkommission. Der er formentlig almindelig Enighed om, at en Straffebestemmelse vedrørende **Returkommission** er paakrævet, fordi saavel Modtagelse som Ydelse af en saadan medfører alvorlig Fare for Ærligheden i **Forretningsforhold**. Vanskeligheden bestaar i Afgrænsningen af, i hvilket Omfang det paagældende Forhold bør være strafbart. Kommissionen har ligesom T. U. jfr. Mot. S. 253 ment, at det naturligste Kriterium for, om Forholdet bør belægges med Straf, vil være, om Ydelsen skal holdes skjult for den, hvis Anliggende Modtageren af Ydelsen skal varetage.

Ogsaa ved § 270 er Paatalen betinget af, at den forurettede fremsætter Begæring derom, jfr. Udkastets § 275.

§ 271 fastsætter Straf for en Række Tilfælde, i hvilke en Skyldner krænker Kreditorernes Ret til at søge Fyldestgørelse i hans Ejendele paa anden og mindre graverende Maade end i § 257 omhandlet.

Nr. i omhandler vel et med § 257 Nr. 3 nær beslægtet Tilfælde, idet der foreligger en i Berigelseshensigt foretaget egentlig Besvigelse af Fordringshaverne, men som nærmere omhandlet foran Sp. 376 gør der sig for det her omhandlede Tilfælde, Betaling af forfalden Gæld, dog særlige Betragtninger gældende, der bør føre det ind under nærværende, mildere Bestemmelse. Hertil føjes, at ogsaa det Forhold, at en Skyldner stifter

ny Gæld — hvilket nu falder ind under Straffelovens § 260 — maa anses for en mindre strafværdig Handling, hvorfor Forholdet er henført under § 271. Ogsaa efter denne Paragraf er Grænserne for de strafbare Handlinger draget noget snævrere end efter Straffeloven, idet det kræves, ved Stiftelse af ny Gæld at Skyldneren derved betydeligt forværrer sin Formuestilling, og ved Betaling af forfalden Gæld at det drejer sig om betydelige Gældsposter.

Nr. 2 omhandler letsindig Adfærd, hvorved Skyldneren tilføjer sine Kreditorer betydeligt Tab, og svarer til Straffelovens § 263.

Bestemmelserne under Nr. 1 og 2 maa finde tilsvarende Anvendelse, naar Personer, i hvis Hænder et økonomisk Selskabs Ledelse er lagt, paafører dets Kreditorer Tab.

Nr. 3 træder i Stedet for Bestemmelsen i Lov om Tvangsakkord udenfor Konkurs m. m. af 14. April 1905 § 1 i Slutningen.

Med Hensyn til Bestemmelsen i Paragrafens sidste Stykke henvises til det ovenfor ad Udkastets § 257, jfr. § 264 anførte.

Endelig bemærkes, at den begunstigede Kreditor i de i § 271 omhandlede Tilfælde er straffri, jfr. dette Udkasts § 24.

§ 272 træder i Stedet for Lov om Bogføring af 10. Maj 1912 § 7, sidste Stk. (jfr. Straffelovens § 262, 2det Stk.) og § 8, 3die Stk.

§ 273. En tilsvarende Bestemmelse findes ikke i gældende dansk Ret jfr. derimod tidligere Fr. 11. April 1840 § 22 og Pl. 24. September 1841. Bestemmelsen fastsætter Straf for Handlinger, der har Hæleriets objektive Egenskaber, men som ikke kan straffes som Hæleri, fordi der ikke foreligger Forsæt. Det, der søges ramt ved denne Forskrift, er de egentlige Hælerforretninger, der erfaringsmæssig spiller en stor Rolle til Fremme af Berigelsesforbrydelser, særlig Tyveri-

forbrydelser. Som Følge heraf omfatter Bestemmelsen kun dem, der tilforhandler sig eller paa anden ligende Maade modtager de ved saadanne Forbrydelser erhvervede Ting. Det er dog en Betingelse for Strafbarheden, at Gerningsmanden har udvist grov Uagtsomhed.

1 2det Stk. er fastsat forhøjet Straf i visse Gentagelsestilfælde, en Bestemmelse, der ligesom Reglen i 1ste Stk. er paakrævet for effektivt at kunne komme Hæleri-Uvæsenet til Livs.

§ 274 er ny i dansk Ret.

Nr. 1 fastsætter Straf for den, der i Tilfælde, hvor Afgørelse af et Formueanliggende sker ved Afstemning, bevirker, at denne bliver paavirket ved uberettigede Personers Indgriben.

2det Stk. er begrænset til Stemmegivninger i Konkurs- og Gældsfragaalsesboer og under Forhandling om Tvangsakkord udenfor Konkurs. I disse Tilfælde, hvor der under det offentliges Medvirken søges opnaaet en ligelig Fyldestgørelse for samtlige Kreditorer i Overensstemmelse med Lovgivningens Forskrifter, paahviler der hver enkelt Kreditor en Pligt til ved de Afstemninger, der finder Sted, ikke at foretage Handlinger, der kan forrykke de andre Kreditors Retstilling og derved medføre Formuetab for dem. Det bør derfor være strafbart her at paavirke Stemmegivningen ved usandfærdige Foregivender, ligesom det bør være strafbart at give eller modtage Bestikkelse.

Det er en Forudsætning, at de i denne Paragraf omhandlede Handlinger ikke foretages i Berigelseshensigt. I saa Fald vil Forholdet kunne falde ind under Bedrageribestemmelsen (Udkastets § 253).

§ 275 samler Paatalebestemmelserne for de i dette Kapitel omhandlede Forbrydelser. Herom henvises til, hvad der er anført ved de enkelte Paragrafer.

Udkast til Lov

om

Forseelser i borgerlige Forhold

(fremsat af Goll. Johansen, Olrik. Torp).

Bemærkninger.

Forskellen mellem Forbrydelser og Forseelser er angivet i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 1, 1ste Stk. Angaaende de Betragtninger, der ligger til Grund for denne i T. U. foreslaaede og af Kommissionens Flertal tiltraadte Sondring indenfor de straffbare Handlinger, henvises til Bemærkningerne ovenfor Sp. 10. flg.

Indenfor Lov om Forseelser i borgerlige Forhold har Kommissionen ligesom T. U. fundet det naturligt at samle Lovbestemmelserne under 2 Kapitler, nemlig Kapitel 1, omfattende „Almindelige Bestemmelser“ og Kapitel 2, omfattende „De enkelte Forseelser“.

1ste Kapitel.

Almindelige Bestemmelser.

§ 1. Ifølge § 1, 4de Stk. i Udkast til Alm. borgerlig Straffelov finder denne Lovs Kapitler 1—11 (d. v. s. Lovens almindelige Del) Anvendelse paa alle borgerlige Forbrydelser, for saa vidt ikke andet er bestemt. Ifølge § 1 i Udkastet til Forseelsesloven finder Bestemmelserne ligeledes, naar Afgivelse ikke er gjort, Anvendelse paa alle Forseelser. Dette gælder ikke blot de Forseelser, der er straffbare ifølge dette Udkast, men ogsaa Forseelser, for hvilke der er fast-

sat Straf i Særlovgivningen. Den almindelige Del i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov finder saaledes, naar ingen Afgivelser er gjort, Anvendelse paa alle borgerlige straffbare Handlinger, hvad enten de er Forbrydelser eller Forseelser, og hvad enten de straffes i Medfør af de foreliggende Udkast eller i Medfør af Særlovgivningen

Fra Reglen om, at Kapitlerne 1—11 i Udkastet til Alm. borgerlig Straffelov ogsaa kommer til Anvendelse paa Forseelser, gælder Undtagelser, dels for saa vidt de følgende Paragrafer hjemler Afgivelser herfra, og dels for saa vidt de paagældende Bestemmelser udtrykkeligt er begrænsede til eller efter deres Indhold kun kan angaa Forbrydelser. Som Eksempler paa Bestemmelser, der udtrykkeligt er begrænsede til at angaa Forbrydelser, kan nævnes §§ 65 Nr. 3, 74, 75, 78, 80, 85 og 100. I nogle Tilfælde er Ordet „Forbrydelse“ anvendt, uden at dette staar som Modsætning til „Forseelse“, fordi en anden Fællesbetegnelse for alle straffbare Handlinger i den givne Sammenhæng ikke vel vil kunne benyttes. Dette gælder f. Eks. §§ 19, 2det Stk., og 25, 1ste Stk. Disse Bestemmelser vil derfor ogsaa finde Anvendelse ved Forseelser. Naar § 22 1ste Stk. i Modsætning til 2det Stk. og § 23 alene taler om Forbrydelser, har det sin Grund i at den tilsvarende Bestemmelse om Forseelser findes i Forseelseslovens § 3. Undertiden er Be-

stemmelserne knyttede til visse nærmere angivne Forbrydelser, saaledes at det derved er udelukket, at de kan finde Anvendelse paa Forseelser. Dette gælder f. Eks. § 65 Nr. 1, 2 og 4, § 81, 2det Stk. og § 93. Endvidere er Anvendelsen af nogle Bestemmelser f. Eks §§ 68, og 96 næstsidsste Stk. betinget af, at der er idømt en højere Straf end den, der kan finde Anvendelse ved Forseelser. Det almindelige Maksimum for Forseelser er, jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelovs § 1, Hæfte i 3 Maaneder. Som Regel vil der derfor ikke ved Forseelser blive Plads for Udkastets §§ 34 47. Dette vil dog være Tilfældet, naar der undtagelsesvis ogsaa ved Forseelser anvendes Fængselsstraf, hvilket kan ske dels ifølge Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 94 og dels som Følge af særlige Bestemmelser i Forseelsesloven, jfr. f. Eks. §§ 9, 12, 2det Stk., 13, 34, 1ste Stk., og 35, 1ste Stk.

§ 2 staar som Modsætning til Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 20, 1ste Stk. Efter denne Bestemmelse straffes uagtsomme Handlinger kun, naar det særlig er hjemlet. Efter Forseelseslovens § 2 vil derimod Straffebestemmelserne for Forseelser ogsaa finde Anvendelse paa uagtsomme Handlinger, naar ikke andet særlig er foreskrevet.

For saa vidt angaar egentlige Politiforseelser — Overtrædelser af præventive Love — svarer Bestemmelsen utvivlsomt til, hvad der ogsaa nu antages at være gældende Ret og i alt Fald som Hovedregel antages det samme ved de udenfor Straffeloven faldende mindre betydelige Forseelser af anden Art. Kommissionen finder, at afgørende Hensyn taler for at lade Reglen finde Anvendelse ved alle Forseelser. Man kan i saa Henseende henholde sig til, hvad der er anført i T. U. Mot. S. 14—15*). Ved Forseelser vil Handlingens Strafbarhed derfor kun i de Tilfælde, hvor der er taget Forbehold herom, være betinget af, at der

er handlet forsægtigt. Som Eksempler herpaa kan nævnes fra Forseelseslovens specielle Del §§ 12, 13, 15, 18, 36 og 40. I § 45 er Handlingens Strafbarhed betinget af, at der foreligger Forsæt eller grov Uagtsomhed. Ogsaa ved de efter Særlovgivningningen strafbare Forseelser er Strafbarheden undertiden betinget af, at Forsæt eller dog grov Uagtsomhed foreligger.

§ 3 bestemmer i Modsætning til Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 22, at Forsøg paa Forseelser kun straffes, naar dette er særlig hjemlet. I Praksis har der i Almindelighed ikke vist sig nogen Trang til ved Smaaforseelser at inddrage Forsøg under det straffbares Omraade, men nogen almindelig Lovbestemmelse herom har hidtil ikke foreligget. Undtagelsesvis er der i Særlovgivningningen fastsat Straf f. Eks. ved Forsøg paa en Række fiskale Forseelser (Skattebesvigelser), jfr. herom K. U. 1912 Mot. S. 95 og T. U. Mot. S. 15. Det i Paragrafen tagne Forbehold medfører, at disse Bestemmelser vedbliver at være gældende. Endvidere kan som et Tilfælde, hvor Forsøg er gjort strafbart, henvises til dette Udkasts § 40.

§ 4. Ifølge Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 25, 2det Pkt. kan ved Medvirken til Forbrydelser Straffen ned sættes i nærmere angivne Tilfælde. Forseelsesloven gaar videre og hjemler ved Medvirken til Forseelser fakultativ Adgang til at lade Straffen bortfalde dels i Tilfælde, der svarer til de i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 25 nævnte, og dels naar den foreliggende Medvirken skyldes Uagtsomhed. Herved bemærkes, at i Tilfælde, hvor Forsøg paa Forseelser ikke straffes som Følge af Forseelseslovens § 3, vil Forsøg paa Meddelagtighed i eller Meddelagtighed i Forsøg paa saadanne Forseelser ligeledes falde udenfortiet straf bares Omraade. Ifølge K. U. 1912 § 60, 2det Stk. straffes Meddelagtighed ikke, naar der er Tale om ubetydelige Lovovertrædelser. Nærværende

*) I dette Udkast sigtes ved »T. U. Mot.« til Motiverne til Torps Udkast til »Lov om Forseelser i borgerlige Forholde.

Kommission har ikke anset det for rigtigt at gaa saa vidt. Som nærmere udviklet ovenfor Sp. 72—73 kan det ikke erkendes, at der bestaar en skarp Væsenforskel mellem Gerningsmænd og **Meddelagtige**, og navnlig er der almindelig Enighed om, at Anstifteren er lige saa **strafværdig** som den, der udfører Gerningen. Kommissionen har derfor ikke fundet det rigtigt at gaa videre end til en fakultativ Straffrihed.

§ 5. Efter Flertallets Forslag finder **Dagsbods**systemet Anvendelse ikke blot ved Forbrydelser men i betydeligt Omfang ogsaa ved Forseelser. **Minimum** for Bødestrafen, der i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 54 er bestemt til een Dagsbod, er dog for Forseelser nedsat til en halv Dagsbod. Ved disse ofte lidet betydelige Lovovertrædelser vil der under formildende Omstændigheder kunne være Trang til at anvende en mildere Straf, idet Dommen ikke saa meget tilsigter at tilføje Lovovertræderen et Onde som at betone Retsreglens Eksistens, jfr. hvad der herom er anført ovenfor Sp. 132—133. Hvis Bøden ikke betales, og Forvandlingsstraf skal anvendes, kan denne i intet Tilfælde sættes lavere end i Udkast til **Alm.** borgerlig Straffelov § 57, 1ste Stk. bestemt.

§ 6. I Straffeloven er Irettesættelse ikke anvendt som Straf, jfr. derimod f. Eks. Lov Mr. 489, 12te September 1919 § 18 og Lov Nr. 286, 30. Juni 1922 § 78. Ifølge Retsplejelovens § 937 kan Dommeren i visse Tilfælde afgøre Sager, der paatales af Politimesteren, med en Advarsel, men denne, der ikke kan anvendes, naar Tilfælde erklærer sig derimod, kan ikke opfattes som Straf.

Med Hensyn til Spørgsnaalet om Op-tagelse af Irettesættelse blandt de almindelige **Straffe** henvises til Bemærkningerne i T. U. Mot. S. 16—17. I Overensstemmelse med hvad der der er anført, **finder** Kommissionen det overvejende betænkeligt at foreslaa en saadan Straf bragt til Anvendelse overfor voksne Personer. Der-

imod finder man i Tilslutning til T. U., at Irettesættelse vil kunne være paa sin Plads overfor unge Personer under 18 Aar, naar Straffen for en af dem begaaet Forseelse ikke vilde overstige Bøde. Dette er stemmende med de Betragtninger, der i det hele i de foreliggende Udkast er lagt til Grund ved Behandlingen af saadanne unge, idet man overfor disse i saa vidt Omfang som muligt har ladet Opdragelse træde i Stedet for Straf. I § 6 er der derfor hjemlet Retten Adgang til i de nævnte Tilfælde at dømme saadanne unge Personer til i Stedet for Bødestraf at modtage en Irettesættelse. Denne vil vane at give dem mundtligt af Dommeren i Retten.

2 det Kapitel.

De enkelte Forseelser.

§ 7 danner et Supplement til Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 130, men adskiller sig fra denne ved, at der ikke her foreligger Udøvelse af offentlig Myndighed. Bestemmelsen omfatter ikke blot de Tilfælde, hvor der ved Handlingen tilstræbes økonomisk Fordel. Herom henvises til Bemærkningerne i K. U. 1912 Mot. S. 161. Under Paragrafen falder ogsaa det i Retsplejelovens § 131 omhandlede Indgreb i Sagføreres Eneret, og den der givne særlige Straffebestemmelse er derfor ikke opretholdt, jfr. Tillægslov B. Som Eksempler paa Virksomheder, der ikke kan udøves uden offentlig Bemyndigelse, kan foruden til de i T. U. Mot. S. 18 nævnte henvises til Lov Nr. 377, 30te Juni 1919 om Udfærdigelse af **nye** Telefonkoncessioner m. m. § 3 og Lov Nr. 677, 22de December 1919 om Förbud mod Videre-salg af Billetter til offentlige Forlystelser § 3. Den sidstnævnte Bestemmelse har man dog af Hensyn til Bestemmelsens videre Omfang fundet det rettest at opretholde i sin Helhed, jfr. Tillægslov A.

§ 8 fastsætter Straf for nogle Forhold, der hidtil har været straffbare i Medfør af Særlovgivningen. Ved Bestemmelsen overflødiggøres Straffebestemmelserne i Frd. 17de Februar 1741, Pl. 27de November 1801 og Lov Nr. 290, 6te Maj 1921 § 4. Den sidstnævnte Bestemmelse fastsætter Straf for Misbrug af Genferkorset. I saa Henseende paahviler der Staten en international Forpligtelse, jfr. Bekg. Nr. 171, 24. Juli 1907, Art. 27 og 28.

§ 9 træder i Stedet for Straffelovens § 76, 1ste Stk. Hvervning til fremmed Krigstjeneste vil kunne medføre Fare for internationale Forviklinger for Staten og bør derfor kun finde Sted, naar Regeringen giver Tilladelse dertil. Foretages Hvervningen uden saadan Tilladelse, bør Handlingen straffes som en Forseelse uden Hensyn til, om den i det enkelte Tilfælde har medført Ulemper for Regeringen eller ej, forudsat selvfølgelig at Handlingen ikke falder ind under den langt strengere Straffebestemmelse i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 106. Da Regeringens Beføjelse til at give eller nægte Tilladelse paa dette Omraade efter Sagens Natur maa begrænses til den danske Stat, er Handlingens Strafbarhed gjort betinget af, at Hvervningen foretages indenfor den danske Stats Omraade. Bestemmelsen kommer kun til Anvendelse i Fredstid. I Tilfælde af Krig, i hvilken den danske Stat er neutral, vil de særlige Bestemmelser i Lov Nr. 149, 2den August 1914 § 1 Nr. 1, der opretholdes, komme til Anvendelse.

§ 10 fastsætter Straf for den, der uberegtiget giver offentlig Meddelelse om de i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 119 nævnte Valghandlinger og Stemmegivninger. Bestemmelsen er ny i dansk Ret, men tilsvarende Regler findes i K. U. 1912 § 138, 1ste Stk. og T. U. Udkast til Lov om Forbrydelser § 126.

§ 11 giver en fælles Straffebestemmelse for de Krænkelser af Pligter til at yde offentlig Myndighed Bistand, der nu om-

handles i en Række Særlove, jfr. navnlig Politilovene af 11te Februar 1863 § 13, 4de Februar 1871 § 11 og Nr. 55, 13de April 1894 § 10, 1ste Stk. og indenfor et særligt Omraade Postlov Nr. 288, 9de Maj 1919 § 13 jfr. § 24. De i disse Bestemmelser optagne særlige Straffebud foreslaas ikke opretholdte, idet § 11 paa dette Omraade maa anses for fyldestgørende.

§ 12. I Straffeloven findes ingen hertil svarende almindelig Bestemmelse. Forholdet vil undtagelsesvis kunne rammes af §§ 155, 179, 224 eller 226 men da i Reglen ud fra andre Synspunkter. Kommissionen er med K. U. 1912 § 195, 1ste Stk. og T. U. Udkast til Lov om Forseelser § 10 enig i, at det med Rette kan fordres, at den, der overfor offentlig Myndighed afgiver Forklaring, som han er pligtig at afgive, eller som Myndigheden er pligtig at modtage, skal tale Sandhed, saaledes at bevidst urigtig Forklaring straffes. Som Eksempler paa Tilfælde, paa hvilke § 12 finder Anvendelse, kan foruden til de i Motiverne til K. U. 1912 S. 192—194 nævnte henvises til Bekendtgørelse Nr. 395, 28. Juni 1920 § 44 jfr. § 61.

Bestemmelsen danner et Supplement til Udkast til Alm. borgerlig Straffelov Kapitel 17 samt § 163, for saa vidt de urigtige Erklæringer afgives til de der omtalte offentlige Dokumenter eller Bøger. Under Paragrafens Omraade vil herefter f. Eks. ogsaa falde det Forhold, at der afgives urigtig Forklaring til en Politirapport, et Forhold der ikke er strafbart efter gældende Ret. Afgives der urigtig Erklæring til den Myndighed, der modtager Fødselsanmeldelser, vil Lovovertrædelsen antage en særlig Karakter og som en Forbrydelse falde ind under Udkast til Alm. borgerlig Straffelov § 194, jfr. hvad der herom er bemærket ovenfor Sp. 312—313.

At Handlingen bør være straffri, naar der foreligger Omstændigheder svarende til de i Udkast til Alm. borgerlig Straffelov § 151, 1ste Stk. anførte, er bestemt i § 12, 3die Stk.

§ 13 rammer med samme Straf som i § 12 anført den, som udenfor de i § 12 anførte Tilfælde forsætlig afgiver saadanne urigtige Erklæringer, der nu falder ind under Straffelovens § 155.

§ 14 tilsigter at lade en almindelig Straffebestemmelse træde i Stedet for en Række Straffebud, der nu er optaget forskellige Steder i Særlovgivningen. Bestemmelsen rammer Forseelser, der er beslægtede med de i §§ 12 og 13 anførte. Men i Modsætning til disse Bestemmelser, der forudsætter forsætlig urigtig Forklaring, handler § 14 under Nr. 1 om retstridig Undladelse af at afgive pligtige Meddelelser, og under Nr. 2 om retstridig Undladelse af at tilvejebringe Fortegnelser, som det er paalagt visse Personer at føre til Brug for det offentlige, særlig Politiet.

Bestemmelsen svarer i det væsentlige til T. U. Udkast til Lov om Forseelser § 11, kun at man ikke har medtaget det heri under Nr. 2 anførte Forhold, idet dette **maa** antages at omfattes af Bestemmelsen under Nr. 1. I Stedet for det i T. U. § 11 i Begyndelsen af Paragrafen tagne Forbehold „for saa vidt ikke anderledes i den særlige Lovgivning er bestemt“ er som sidste Stk. i Paragrafen tilføjet, at Bestemmelsen ikke **finder** Anvendelse, naar i den særlige Lovgivning Pligtens Opfyldelse fremtvinges ved andre Midler end Straf. Som Eksempler paa Bestemmelser, hvori dette er Tilfældet, kan, foruden de i T. U. Mot. S. 20 anførte, af den senere Lovgivning nævnes Lov Nr. 488, 13de Oktober 1917 § 7, Lov Nr. 373, 30te Juni 1919 § 5, Lov Nr. 139, 11te April 1920 §§ 12, 13 og 98 og Bekg. Nr. 375, 1ste Juli 1922 § 11, 3die Stk.

Som Eksempler paa Tilfælde, hvor der er fastsat en Anmeldelsespligt eller en Pligt til at tilvejebringe Fortegnelser, henvises til de i T. U. Mot. paa det anførte Sted nævnte. Herved bemærkes dog, at Lov om Pantelaanere 21de Juni 1867 er ophævet med Lov Nr. 272, 6te Maj 1921, jfr. nu denne Lovs §§ 5, 7, 9, 10 cfr. § 16,

at Lov Nr. 4, 7de Januar 1898 er ophævet ved Lov Nr. 205, 6te Juli 1916, jfr. nu Bekg. Nr. 395, 28de Juni 1920 § 77, jfr. §§ 44 og 61, og at Lov Nr. 155, 8de Juni 1912 er ændret ved Lov Nr. 229, 9de Juni 1920, jfr. Bekg. Nr. 230, 9de Juni 1920 § 15, jfr. §§ 2 og 8. Endvidere er **Tyende-**loven 10de Maj 1854 ophævet ved Lov Nr. 343, 6te Maj 1921. Som Eksempler fra den senere Lovgivning kan tilføjes Lov Nr. 468, 29de September 1917 § 9, jfr. § 56 sidste Stk., Lov Nr. 539, 4de Oktober 1919 § 23, 3die Stk., Lov Nr. 541 af s. D.'s § 21, 3die Stk. samt Instr. Nr. 223, 20de April 1921 §§ 11—14, 17 og 18, jfr. § 26.

Med Hensyn til Overtrædelser af Pligten til at tilvejebringe Fortegnelser bemærkes, at Straffebestemmelsen paa samme Maade som den tilsvarende Bestemmelse i T. U. ogsaa omfatter den, der giver vitterlig urigtig Oplysning til en Person, der følger saadanne Fortegnelser.

§ 15 træder i Stedet for Straffelovens § 105. I K. U. 1912 § 146 Nr. 1 er foreslaaet at give Reglen et videre **Omfang**. Kommissionen har ikke ment at kunne slutte sig hertil. Man kan i saa Henseende henholde sig til Bemærkningerne i Motiverne til T. U. Lov om **almindelige** borgerlige Forbrydelser S. 131—132.

§ 16 danner et Supplement til Udkast til **Alm.** borgerlig Straffelov § 126 og fastsætter Straf for ulovlig Samkvem med samtlige de der nævnte Personer. Bestemmelsen er ny i dansk Ret, men der har i Praksis vist sig Trang til en saadan, særlig ogsaa for saa vidt angaar ulovligt Samkvem med Børn og unge Personer, der er tvangs-anbragte af Værgeraadsinstitutionen, jfr. nu § 84, 2det Stk. i Lov Nr. 237, 12te Juni 1922. **En** tilsvarende Bestemmelse er ogsaa optaget i K. U. 1912 § 147, 3die Stk. og i T. U. Udkast til Lov om Forseelser § 13.

§ 17 danner et Supplement til Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 131,

idet Bestemmelsen omfatter Opløb, der ikke har den der angivne farlige Karakter. Paragrafen træder i Stedet for Straffelovens § 104, 1ste Stk., og ligesom efter denne er det en Betingelse for Straf, at den enkelte Deltager i Opløbet er vidende om, at Paabud om at skilles ad er forkyndt paa foreskreven Maade.

§18 er forsaavidt en ny Bestemmelse i dansk Ret, som man hidtil kun har kunnet ramme de her omhandlede Forhold under de i Straffelovens §§ 295 og 296 angivne Betingelser eller som Overtrædelse af Politivedtægt. De i Paragrafen nævnte Handlinger indeholder ved den Forstyrrelse og Uro, de forvolder, en Krænkelse af Samfundsordenen og findes derfor, naar Handlingerne foretages forsætlig, at burde være strafbare som Forseelser. Bestemmelsen tjener delvis til Supplering af §§ 177 og 265 i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov. Tildels tilsvarende Bestemmelser er optaget i K. U. 1912 § 154, 1ste Stk. og T.U. Udkast til Lov om Forbydelser § 130.

§ 19 danner et Supplement til Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 132, jfr. Bemærkningerne ovenfor Sp. 242. Bestemmelsen træder i Stedet for Straffelovens § 157, 2det Stk.

§ 20 giver en almindelig Bestemmelse om Straf for Offentliggørelse af noget, som det ved Lov eller i Medfør af Lov er forbudt at offentliggøre. Ved Bestemmelsen overflødiggøres en Række Bestemmelser i Særlovgivningen, f. Eks. Lov Nr. 85, 15de Maj 1903 § 29, Lov Nr. 110, 18de April 1910 § 32 og Lov Nr. 149, 10de April 1922 § 46. Derimod forbliver Bestemmelserne i Retsplejelovens §§ 31, 455 og 467 bestaaende med de Ændringer, der følger af Tillægslov B. Straffebestemmelserne i Retsplejelovens §§ 73, 3. Stk., 85, 3. Stk. og § 851, **jfr. § 922 er ophævet i Tillægslov B, idet** Kommissionen mener, at nærværende Paragraf afgiver tilstrækkelig Straffehjemmel.

§ 21 giver en fælles Straffebestemmelse for Overtrædelser af de Forskrifter, der er givne angaaende Ligsyn, Begravelse, Ligbrænding o. 1. De Straffebestemmelser herom, der nu findes i en Række særlige Love, jfr. navnlig Frd. 7de November 1682 § 10, Lov Nr. 2, 2den Januar 1871 § 7, Lov Nr. 36, 29de Marts 1878 § 7, Lov Nr. 58, 1ste April 1892 § 6 cfr. Regulativ Ur. 176, 4de Oktober 1892, forudsættes at bortfalde. Bestemmelsen kommer derimod ikke til Anvendelse, naar Betingelserne for at anvende Almindelig borgerlig Straffelov § 176 er til Stede.

§ 22 supplerer Bestemmelserne i Udkast til Alm. borgerlig Straffelov §§ 139 og 140. Som Betegnelse for de mulige Gerningsmænd er brugt samme Udtryk som i disse Paragrafer. Bestemmelsen, der delvis træder i Stedet for Straffelovens §§ 128, 129, 130, 3die Stk. og 141, har kun den formelle Uret for Øje, men rammer baade forsætlig og uagtsomme Overtrædelser.

§ 23 træder i Stedet for Bestemmelsen i Lov Nr. 74, 7de April 1899 § 11 og den tilsvarende Bestemmelse i Lov for Færøerne Nr. 68, 1ste April 1912, paa lignende Maade som Udkast til Alm. borgerlig Straffelov §§ 167—170 træder i Stedet for de nævnte Loves § 10. Endvidere omfatter Paragrafen det i Lov Nr. 607, 22de Nov. 1918 § 2 ommeldte Forhold, og denne Lovbestemmelse foreslaas derfor ikke opretholdt. I 2det Stk. er fra Lov 7de April 1899 og Lov 1ste April 1912 § 11 jfr. Lov 22de Nov. 1918 § 2 optaget en Regel om Konfiskation, der gaar videre end Bestemmelsen i Udkast til Alm. borgerlig Straffelov § 77. Saadan Konfiskation kan ogsaa her finde Anvendelse, selv om Straf ikke idømmes.

§ 24 svarer for saa vidt angaar Forholdene under Nr. 1-3 til T. U. Udkast til Lov om Forseelser § 19, kun at man i Stedet for det i Begyndelsen af denne Paragraf tagne Forbehold som sidste Stk. af Paragrafen — ligesom i dette Udkasts

§ 14 - har optaget, at Bestemmelserne ikke finder Anvendelse, naar i den særlige Lovgivning Pligtens Opfyldelse fremtvinges ved andre Midler end Straf. I Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov er ikke optaget en Bestemmelse svarende til T. U. Lov om Forbrydelser § 175, forsaavidt der heri fastsættes Straf for den, der overtræder de Forskrifter, der ved Lov eller i Medfør af Lov er givet til Forebyggelse eller Modarbejdelse af smitsomme Sygdomme uden at forvolde Fare for, at saadan Sygdom vinder Indgang eller udbredes blandt Mennesker eller Husdyr. De paagældende Handlinger er Overtrædelser af præventive Bestemmelser og maa naturligt betragtes som Forseelser. Kommissionen har saa meget mere ment at kunne lade den nævnte Bestemmelse udgaa af Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov, som de paagældende Handlinger rammes af dette Udkasts § 24 Nr. 2. Denne Bestemmelse træder derfor i Stedet for de Straffebestemmelser, der nu findes i Lov Nr. 36, 28de Februar 1908 § 17, Lov Nr. 123, 12te April 1911 § 32, Lov Nr. 138, 10de Maj 1915 § 36, Lov Nr. 145, 12te Marts 1918 § 14, jfr. Anordning Nr. 185, 1ste April 1921 § 14 og Lov Nr. 156, 14de April 1920 § 18.

Man har derhos som Nr. 4 medtaget Overtrædelser af de Forskrifter, der ved Lov eller i Medfør af Lov er givne til Sikring af den uforstyrrede Drift eller Benyttelse af almindelige Samfærdselsmidler, Telegraf- eller Telefonanlæg eller Anlæg, der tjener til almindelig Forsyning med Vand, Gas eller elektrisk Strøm. Denne Tilføjelse tilsigter at tjene som Supplement til Almindelig borgerlig Straffelov § 177 og vil finde Anvendelse, hvor der ikke er fremkaldt en omfattende Forstyrrelse af de anførte Samfærdselsmidler eller Anlæg, og hvor der ikke foreligger nogen Beskadigelse, saaledes at Forholdet rammes af Almindelig borgerlig Straffelovs § 265.

Iøvrigt bemærkes, at Paragrafen ligesom flere af de foregaaende Bestemmelser tilsigter at samle under en fælles Straffebestemmelse en Række Overtrædelser, for

hvilke Straffen hidtil har været bestemt i Særlovgivningen. Som Eksempler paa Straffebestemmelser, der overflødiggøres ved Paragrafen, kan, foruden de foran anførte og de i T. U. Mot. S. 23 anførte, fra den senere Lovgivning nævnes Lov Nr. 307, 28de Juni 1920 § 4 og Lov Nr. 743, 22de December 1920.

For de under § 24 omhandlede Forhold er det ikke fundet rigtigt at anvende Straf af Dagsbøder, jfr. Bemærkningerne ovenfor Sp. 133. Straffen er bestemt til Bøder fra 10 til 10 000 Kr.

§ 25 træder i Stedet for Lov Nr. 89, 22de April 1904 § 8, jfr. Lov Nr. 258, 28de Juni 1920 § 6. Den straffbare Handling er bestemt som Antagelse af et ikke retlig tilkommende Slægtsnavn, medens Loven af 1904 fastsætter Straf for Benyttelse af et saadant Navn. Det har herved været Meningen at tilkendegive, at Benyttelsen skal være af mere varig Natur, for at Forholdet skal være strafbart.

§ 26 træder i Stedet for Lov Nr. 81, 30te Marts 1906 § 3, 3die Stk., men indeholder i Forhold til denne Bestemmelse en væsentlig Begrænsning, idet Strafbarheden er betinget af, at Reklamering for eller Falbydelse af Genstande, der er tjenlige til at forebygge Følger af Samleje, sker paa forargelig Maade. Kommissionen er med T. U. jfr. Mot. S. 24 enig i, at Loven af 1906 maa antages at gaa for vidt og kan i saa Henseende henholde sig til, hvad der er fremhævet i T. U. Mot. paa det anførte Sted.

§ 27. Under Hensyn til, at den nedsatte Ædruelighedskommission ikke har afsluttet sit Arbejde, har Kommissionen ikke ment i Almindelighed i det foreliggende Udkast at burde optage Bestemmelser om Forretningsdrivendes Misbrug med Hensyn til Levering af stærke Drikke. Kun har man ment, at den i § 27 optagne Bestemmelse, der maa antages at være af vidtrækkende Betydning i Kampen mod Kri-

mineraliteten, bør have sin Plads i Forseelsesloven.

Bestemmelsen slutter sig nær til § 32 i Lov Nr. 104 af 10de Maj 1912. Kun er der gjort den Ændring i sidstnævnte Lovbestemmelses 2det Stk. i Slutningen, at det er gjort ubetinget strafbart i de nævnte Forretninger at udlevere stærke **Drikke** til Personer under 16 Aar. Dette gælder altsaa ogsaa, selv om den, der udleverer de stærke Drikke, har rimelig Grund til at antage, at den paagældende møder som Bud for en Voksen. Ifølge Loven af 1912 falder Forholdet i dette Tiltælde ikke ind under det strafbares Omraade, men da den, der udleverer de stærke Drikke, let vil kunne paaskyde at have haft saadan Formodning, selv om det ikke er rigtigt, og da det ofte vil være vanskeligt at godtgøre Urigtigheden af hans Anbringende herom, samt da det er af Vigtighed at komme Børns „Henten Brændevin" til Livs, har man fundet det rigtigt **ubetinget** at lade det være forbudt at udlevere stærke Drikke til saadanne.

Iøvrigt bemærkes, at Bestemmelsen i Paragrafens 1ste Pkt. finder Anvendelse ikke blot paa Værten, men ogsaa paa Gæster, der under de anførte Omstændigheder skænker for andre, og at i Klasse med de i Paragrafen iøvrigt nævnte Overtrædelser er stillet det Forhold, at nogen overtræder et i Henhold til Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 74, 2det Stk. givet Paalæg.

§ 28 træder i Stedet for de Straffebestemmelser, der nu findes i Lov Nr. 154, 30te November 1874 og Lov Nr. 152, 9de December 1889. Bestemmelsen omfatter saavel forsætlig som uagtsom Udspreddelse af de i Paragrafen anførte Genstande samt Forfærdigelse af disse, naar dette sker i Udgivelseshensigt. Straffen er Bøder fra 10 til 10 000 Kr., jfr. Bemærkningerne ved § 24 (Sp. 404).

§ 29 træder i Stedet for Lov Nr. 108, 18de April 1910 § 6. Det er en Forudsæt-

ning, at der ikke af Gerningsmanden sker en Fordølgelse af Tingens Beskaffenhed. Er dette Tilfældet, vil Handlingen være strafbar som Bedrageri.

§ 30 danner et Supplement til Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 175. Uberettiget Forhandling af Lægemidler eller Gift medfører som saadan Fare for Almenheden og bør derfor være strafbar. De i Særlovgivningen, jfr. Frd. 1ste April 1796 og Pl. 19de April 1843 herom givne Bestemmelser forudsættes at bortfalde. Derimod foreslaas Bestemmelsen i Lov Nr. 132, 29de April 1913 § 38 opretholdt, jfr. Tillægslov A.

§ 31 giver en fælles Straffebestemmelse for Forhold, der nu er strafbare i Henhold til forskellige Bestemmelser i Særlovgivningen, jfr. saaledes Pl. 16de April 1841 § 2, cfr. Bagerlavsartikler 23de Juni 1683 § 7 og Lov Nr. 290, 6te Maj 1921 § 14. Disse Lovbestemmelser forudsættes at bortfalde. Straffen er Bøder fra 10 til 10 000 Kr., jfr. Bemærkningerne ved § 24 (Sp. 404).

§ 32 omfatter Forhold, der nu er strafbare f. Eks. i Medfør af Lov Nr. 61, 26de Marts 1898 § 11, 3die Stk., jfr. § 4, Lov Nr. 149, 18de Maj 1909 § 9, jfr. § 11, 2det Stk. 3die Pkt., Lov Nr. 131, 17de April 1916 § 14 og Bekg. Nr. 320, 6te Maj 1921 § 32, 1ste Stk. 4de Pkt. Disse Bestemmelser forudsættes derfor ligeledes at bortfalde. De tildels strengere Bestemmelser af tilsvarende Art i Lov Nr. 129, 12te April 1911 § 27, 3die Stk. og Lov Nr. 290, 6te Maj 1921 §§ 1 og 2 vil det derimod blive foreslaet at opretholde jfr. Tillægslov A.

§ 33 danner et Supplement til Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 179. Paragrafen giver en fælles Straffebestemmelse for Forhold, der nu er strafbare i Medfør af forskellige Bestemmelser i Særlovgivningen. Idet herom henvises til T. U. Mot. S. 26—27, bemærkes, at den der an-

førte Lov Nr. 96, 18de April 1910 ikke længere har Gyldighed. I Stedet henvises til Lov Mr. 245, 6te Maj 1921 § 4.

§ 34 danner et Supplement til Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 187. I Modsætning til Frd. 6te Oktober 1753, der straffer alle Deltagere i ikke særlig tilladt Lykkespil, ogsaa den, der ikke driver det erhvervsmæssigt, og uden Hensyn til hvor Spillet finder Sted, rammer § 34 kun den, der paa offentlig Sted yder Husrum til eller foranstalter utilladt Lykkespil, samt — med ringere Straf — den, der paa saadant Sted deltager i Spillet. I Tilslutning til T. U., jfr. Udkast til Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser Mot. S. 177, finder Kommissionen, at det strafbares Omraade bør begrænses som anført, fordi Lykkespil kun, naar det sker paa offentligt Sted, er saaledes forargeligt og farligt for Samfundet, at det maa anses for paakrævet at imødegaa det med Straf. Ydes der Husrum til erhvervsmæssigt Spil, eller gør nogen sig et Erhverv af at yde Husrum til Lykkespil, vil Forholdet falde ind under Udkast til Alm. borgerlig Straffelov § 187, eventuelt i Forbindelse med Reglen i § 25 om Medvirken.

Bestemmelsen i Paragrafens 2det Stk. tilsigter at hindre Omgaaelse af Bestemmelsen i Paragrafens 1ste Stk.

§ 35, 1ste Stk. er en i dansk Ret ny Bestemmelse, der tilsigter at beskytte mod falske Foregivender fra Udvandringsforretningers Side. Tildels tilsvarende Regler er optaget i K. U. 1912 § 342 og T. U. Udkast til Lov om alm. borgerlige Forbrydelser § 188. Bestemmelsen er begrænset til det Tilfælde, at de falske Foregivender fremsættes i Erhvervsøjemed, men det kræves ikke, at nogen ved disse skal være blevet forledt til at udvandre.

I Paragrafens 2det Stk., der svarer til T. U. Udkast til Lov om Forseelser § 26, er givet en fælles Straffebestemmelse for Forhold, der nu er strafbare i Medfør af forskellige i Særlovgivningen forekommende

Bestemmelser, jfr. Lov om Udvandrerers Befordring 1ste Maj 1868 § 10, jfr. Lov Nr. 52, 25de Marts 1872 § 4 samt Lov for Færøerne Nr. 81, 30te Marts 1895 § 16. Herved bemærkes dog, at saafremt Udøvelse af Virksomhed som Udvandringsagent finder Sted uden den dertil fornødne offentlige Bemyndigelse, vil dette Forhold rammes af den almindelige Bestemmelse i dette Udkasts § 7.

§ 36 fastsætter Straf for Undladelsen af at foretage Handlinger, der er paabudte af Hensyn til andres Liv, Helbred eller for at afværge Almenfare. Undladelserne er kun strafbare, naar der foreligger Forsæt. At straffe Uagtsomhed i disse Tilfælde maa anses for betænkeligt og vilde føre videre end Straffeloven, jfr. herom T. U. Mot. S. 27.

Bestemmelsen under Nr. 1 danner et Supplement til de i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov optagne Bestemmelser om almenfarlige Forbrydelser og til Udkastets § 135. Bestemmelsen, der er ny i dansk Ret, paalægger en Afværgelsespligt ogsaa i Tilfælde, hvor Faren ikke er fremkaldt ved nogen Forbrydelse. Tilsvarende Bestemmelser er optaget i K. U. 1912 § 372 og T. U. Udkast til Lov om Forseelser § 31 Nr. 1.

Nr. 2 og 3 træder i Stedet for Straffelovens § 199 og de dertil sig sluttende Særbestemmelser, Strandingslov 10de April 1895 § 22, 2det Stk., jfr. § 3, 1ste og 2det Stk., Instruks. 223, 20de April 1921 § 26 jfr. § 9, se ogsaa Sølov 1ste April 1892 § 294. I Forhold til Straffelovens § 199 er det strafbares Omraade udvidet, for saa vidt som det ikke er opstillet som en Betingelse, at den i Livsfare stedte skal være omkommen. Paa den anden Side er Omraadet begrænset, idet den paagældende ikke blot som efter Straffeloven er fritaget for Ansvar, naar Pligtens Opfyldelse medfører Fare for Liv eller Helbred, men i Almindelighed, naar Opfyldelsen medfører særlig Fare eller Opofrelse for den paagældende selv eller for andre.

Ved Gennemførelsen af Bestemmelserne i § 30 vil saavel Strandings lovens § 22, 2det Stk., som Instruks 20de April 1921 § 26, der iøvrigt opretholdes paa Grund af det i disse tagne Forbehold, vige for § 36, hvorimod den strengere Kegel i Sølovens § 294, der ogsaa opretholdes, paa sit Omraade vil fortrænge Bestemmelsen i § 36.

§ 37 er en i dansk Ret ny Regel. Bestemmelsen tilsigter at forebygge Ulykker, der kan indtræde som Følge af Uforsigtighed udvist under de i Paragrafen nævnte Omstændigheder. Under Ordet „Sprængstof“ indbefattes al Ammunition. Til dels tilsvarende Bestemmelser er optaget i K. U. 1912 § 373, 2det Stk. og T. U. Udkast til Lov om Forseelser § 31, 3die Stk.,

§ 38 er en ligeledes i dansk Ret ny Regel, der danner et Supplement til Bestemmelsen i Udkast til Alm. borgerlig Straffelov § 230. Men medens sidstnævnte Bestemmelse kun omfatter den Mandsperson, der modvillig unddrager sig fra at yde en af ham udenfor Ægteskab besvangret Kvinde den til hendes Nedkomst fornødne Hjælp, omfatter § 38 enhver — Mand eller Kvinde — der er vidende om, at en til hans Husstand hørende Kvinde er frugtsommelig, og som undlader at yde hende den til hendes Nedkomst fornødne Bistand. At opstille som Betingelse for Strafbarheden, at Undladelsen skal medføre Fare for Moder eller Barn, findes urigtigt. Det bør i den paagældende Situation være en ubetinget Pligt at yde Hjælp, og Undladelsen af at opfylde denne Pligt bør være strafbar.

§ 39 angaar Fredskrænkelser, der falder udenfor Bestemmelserne i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov §§ 238 og 239. En tilsvarende Bestemmelse findes ikke i gældende Ret. Man har hidtil i lignende Tilfælde benyttet den Fremgangsmaade at give den paagældende et Polititilhold, hvis Overtrædelse straffes. Kommissionen er med K. U. 1912 (jfr. Mot. S. 240) og T. U.

(jfr. Mot. S. 28) enig i, at den nuværende iøvrigt omtvistelige Straffehjemmel bør erstattes med en udtrykkelig Lovregel. I den foreliggende Form vil § 39 formentlig ikke udvide det strafbares Omraade for vidt. Straffen er betinget af en forudgaaende af Politiet givne Advarsel, og Strafforfølgningen vil derfor ligesaa lidt som nu komme overraskende.

§§ 40 og 41. I Overensstemmelse med K. U. 1912 (Mot. S. 275-276) og T. U. (Mot. S. 29-30) er der i det foreliggende Udkast ikke optaget nogen til Straffelovens §116svarende almindelig Straffebestemmelse mod Selvtægt. Idet iøvrigt henvises til, hvad der er anført de nævnte Steder, skal bemærkes. Der vil formentlig kun være Trang til Straf for Selvtægtshandlinger, naar disse indeholder et Legemsangreb eller et Formueindgreb. I første Tilfælde maa de Bestemmelser, der indeholdes i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov Kapitel 25 anses for fyldestgørende. Ved Formueindgreb tiltrænges derimod Straffebestemmelser, dels for den, der — uden at Forholdet falder ind under Bestemmelserne om Tyveri eller Brugstyveri — tilegner sig en Ting, der er i en andens Varetægt, og dels naar nogen i Naboejendomsforhold ulovlig tager sig selv til Rette.

Bestemmelser herom er optaget i §§ 40 og 41.

Tilegnelse af fremmede Ting uden Berrigelses- eller Brugshensigt vil hyppigst ske i Selvtægtsøjemed, men dette behøver ikke altid at være Tilfældet. Der er derfor givet § 40 et videre Omfang, idet der i Paragrafens 1ste Stk. i Almindelighed er fastsat Straf for saadan Tilegnelse, medens 2det Stk. fastsætter en lavere Straf, naar Handlingen er foretaget i Selvtægtsøjemed. Forholdet er kun strafbart, naar der er handlet forsætligt, men paa den anden Side er det strafbares Omraade her udvidet til ogsaa at omfatte Forsøg.

§ 42, der er overensstemmende med T. U. Lov om Forseelser § 36, er en i dansk

Ret ny, **men** formentlig tiltrængt Bestemmelse. At foretage Inddømming eller Anbringelse af faste Indretninger i ferske Vande eller paa Søterritoriet i Strid med privates eller det offentliges Ret bør formentlig, naar Handlingen foretages forsættelig, kunne rammes af Strat, idet det Værn, det civilretlige Ansvar giver, ikke her kan anses for fyldestgørende.

§ 43 svarer til § 56 Mr. 2 i Loven om Aktieselskaber af 29de September 1917.

§ 44. En hertil svarende Bestemmelse findes i K. U. 1912 § 311 Nr. 1 og T. U. Lov om Forbrydelser § 266 Nr. 1.

Bestemmelsen er ny i dansk Ret, men Kommissionen er med K. U. 1912, jfr. Mot. S. 271—272, og T. U., jfr. Mot. S. 253—254, enig i, at der er Trang til en saadan Straffebestemmelse, da den i Loven foreskrevne Følge af, at en Skyldner ikke opfylder sin Pligt efter Konkurslovens § 46 — nemlig at han ikke kan opnaa Akkord under Konkursbehandlingen, jfr. Konkurslovens § 101 lit. g (cfr. derimod Lov om Tvangsakkord udenfor Konkurs 14de April 1905 § 4) — ikke afgiver til-

strækkelig Beskyttelse for Kreditorerne. Efter Kommissionens Mening maa Overtrædelsen naturligt betragtes som en Forseelse.

§ 45 giver en samlet Straffebestemmelse om Indgreb i de af den ideelle Produktion udspringende Enerettigheder. Angaaende Bestemmelsen, der svarer til T. U. Lov om Forseelser § 39, kan man i det hele henholde sig til, hvad der er anført i T. U. Mot. S. 30—31.

§ 46. Medens Fredskrænkelser efter Udkast til Almindelig borgerlig Straffelovs Kapitel 27 i Almindelighed, jfr. Udkastets § 249, er privat Paatale undergivet, er den i dette Udkasts § 39 omhandlede Fredskrænkelse undergivet betinget offentlig Paatale. Det samme gælder om de under §§ 40 og 41 omhandlede Forhold. Disse er efter gældende Ret — for saa vidt de overhovedet er strafbare — Genstand for privat Paatale, jfr. Straffelovens § 116.

Indgreb i de af den ideelle Produktion udspringende Enerettigheder er ligesom efter gældende Ret Genstand for privat Paatale.

Lov

om

Ikrafttræden af Almindelig borgerlig Straffelov samt af Lov om
Forseelser i borgerlige Forhold m. m.

Bemærkninger.

Ligesom T. U. har **Kommissionen** fundet det naturligt i en særlig Lov at optage **Bestemmelser** om ikrafttræden af Almindelig borgerlig Straffelov samt af Lov om Forseelser i borgerlige Forhold og om disse Loves **Indflydelse** paa den øvrige Straffelovgivning. I denne Lov er tillige foruden nogle Overgangsbestemmelser optaget Bestemmelser dels om den i Almindelig borgerlig Straffelov omhandlede Fængselsret dels om Afholdelse af forskellige Udgifter og dels Regler om Afsoning af Tvangsbøder og Underholdsbidrag.

1ste Kapitel.

De foreliggende Udkast tilsigter ligesaa lidt som Straffeloven af 1866 at give udtømmende Regler for alle strafbare Handlinger. For en Del af disse maa ligesom hidtil **Hjemmelen** til at anvende Straf søges i den særlige Lovgivning.

Med Hensyn til den nærmere Ordning af Forholdet mellem Almindelig borgerlig Straffelov (og Lov om Forseelser i borgerlige Forhold) paa den ene Side og de i Særlovgivningen fastsatte Straffebestemmelser paa den anden Side har forskellige Opfattelser gjort sig gældende indenfor Kommissionen.

Flertallet (*Goll, Johansen, Olrik Torp*) skal angaaende de af dem fremsatte Forslag bemærke følgende:

En Del af de i Særlovgivningen fastsatte Straffebestemmelser vil, saafremt de foreliggende Udkast vedtages, bortfalde som overflødige, idet. Udkastene — dette gælder i særlig Grad om Udkastet til Lov om Forseelser i borgerlige Forhold — under deres Omraade har inddraget en Del Forhold, der nu er strafbare efter Særlovgivningen. Men tilbage bliver dog en Del Forhold, for hvilke Straffehjemmel fremdeles maa søges i denne. Med Hensyn til nogle af disse er Ændringer i Straffebestemmelserne nødvendige, dels paa Grund af Bestemmelserne i Udkastenes almindelige Del — derunder særlig Reglerne om Betingelserne for Strafs Anvendelse (om der kræves Forsæt eller om Uagtsomhed er tilstrækkelig) og Reglerne om, hvilke Straffe der kan bringes til Anvendelse — og dels for at undgaa, at der skal fremkomme for stærke Disharmonier i Forhold til Bestemmelserne i de foreliggende Udkast. I en Del Tilfælde, hvor Straffen er bestemt til Bødestraf, og hvor Dagsbodsystemet ikke skønnes at være ønskeligt eller paakrævet, vil Bestemmelserne kunne blive bestaaende uforandrede.

Straffeloven af 1866 følger den **Fremgangsmaade** i §§ 308—311 at angive, hvilke Straffebestemmelser der bortfalder

ved Lovens Ikrafttræden, dels ved nærmere at opregne disse og dels ved i § 311 at give en almindelig Bestemmelse om, at desuden træder ud af Kraft, hvad der løvrigt i de hidtil gældende Love og Anordninger maatte være stridende mod Indholdet af Straffeloven. I Modsætning hertil har Kommissionens Flertal i Tilslutning til T. U. Tillægslov A og tildels K. U. 1912 Tillægslov A fundet det rigtigere at give en Oversigt over, hvilke Straffebestemmelser i Særlovgivningen der vedbliver at have Gyldighed efter Ikrafttræden af de foreliggende Udkast. Naar der gaas frem paa denne Maade, bliver det muligt at give et fuldstændigt overskueligt Billede af hele den ved de nye Loves Ikrafttræden gældende Straffelovgivning. Fordelene herved er saa betydelige, at det ikke herimod findes at kunne komme i Betragtning, af en eller anden Straffebestemmelse i Særlovgivningen, der endnu har praktisk Betydning, mulig kan være overset og saaledes ikke medtaget blandt de Bestemmelser, der opretholdes.

Som Følge af det angivne Udgangspunkt har man, efter i § 1 at have fastsat Tidspunktet for Lovens Ikrafttræden, i § 2 indskrænket sig til at udtale, at fra dette Tidspunkt at regne ophæves Lov af 3. Marts 1860 om Straffen for Løsgængeri og Betleri, Almindelig borgerlig Straffelov af 10. Februar 1866, Lov 16. Februar 1866 om Afsoning af Bøder udenfor kriminelle Sager og midlertidig Lov af 1. April 1911 om nogle Ændringer i Straffelovgivningen.

Derefter er i § 3, 1ste Stk. givet en almindelig Regel om, at alle andre Bestemmelser af strafferetligt Indhold, der indeholdes i ældre Love, ophæves ved Udkastenes Ikrafttræden, forsaavidt de ikke er opretholdt i §§ 5 og 6. I 2det Stk. er nærmere angivet, hvad der falder ind under Bestemmelser af strafferetligt Indhold. Herunder er medtaget Bestemmelser om Inddragning (Konfiskation) og om Fortabelse af Rettigheder, hvilke Retsfølger ikke vil være at

betragte som Straf efter Udkastenes Ikrafttræden, jfr. dette Udkasts § 9, 2det Stk. For at afskære enhver Tvivl er tilføjet, at under Bestemmelser af strafferetligt Indhold er ikke indbefattet Tvangsmulfter eller anden Eksekutionstvang. Tvangsmulfter kan i Medfør af Retsplejelovens § 997. 3die Stk. anvendes i Domme, hvorved nogen tilholdes at opfylde en Forpligtelse mod det offentlige, og i Særlovgivningen er der ofte hjemlet Adgang til at anvende saadanne. Undertiden, jfr. f. Eks. Lov Nr. 488, 13. Oktober 1917 § 7, Nr. 373, 30. Juni 1919 § 29. Nr. 165, 1. April 1921 § 1 og Nr. 166 af samme Dato § 4 samt Lov Nr. 51, 13. Februar 1922 § 12 og Lov Nr. 149, 10. April 1922, § 22 5te Stk. bruges om saadanne Mulfter Betegnelsen Dagbøder. Dette Udtryk bør for Fremtiden søges undgaaet, for at der ikke skal fremkomme en Forveksling med de Dagsbøder, der idømmes i Medfør af de foreliggende Udkast.

§ 4. Som en Følge af, at Meddelelse af Oprensning ifølge Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov §§ 100 og 101 er henlagt til Domstolene, bortfalder Bestemmelserne i Lovene om Æresoprensning af 3. April 1868 og Nr. 49, 13. April 1894. Da de gældende Regler om Fortabelse af borgerlige Rettigheder paa flere Punkter afviger fra, hvad der i saa Henseende er bestemt i Udkastet til Almindelig borgerlig Straffelov, maa — jfr. Bemærkningerne ovenfor Sp. 209—210 — visse Overgangsbestemmelser anses for nødvendige. Disse er optaget i § 4, der svarer til T. U. Tillægslov A. § 3.

§ 5. Det fremgaar af Titlerne til de foreliggende Udkast, at den militære Straffelovgivning falder udenfor Udkastenes Rammer. For en Fuldstændigheds Skyld er det dog udtalt i § 5, at den militære Straffelovgivning opretholdes. Endvidere opretholdes ifølge denne Paragraf de i Lovgivningen om Rettens Pleje indeholdte Straffebestemmelser, forsaavidt disse ikke bortfalder ifølge Tillægslov B, samt de fra Tiden før de sønderjydske Landsdeles Genforening

med Danmark hidrørende endnu gældende særlige Straffebestemmelser — der maa antages at være af midlertidig Karakter — og de for Grønland særlig gældende Straffebestemmelser. I Lovgivningen om Rettens Pleje vil, saafremt Udkastene vedtages, forskellige Ændringer være nødvendige. Disse er optaget i Tillægslov B.

I § 6 gives en samlet Fortegnelse over de Straffebestemmelser, der opretholdes i Særløvgivningen. Ligesom i T. U. Tillægslov A. § 5 er disse opført i kronologisk Rækkefølge. Idet iøvrigt henvises til Bemærkningerne i Motiverne til T. U. Tillægslov A., Side 36 og flg., skal hertil føjes følgende.

En Del Ændringer i den i T. U. optagne Fortegnelse nødvendiggøres ved den senere Lovgivning og Fortegnelsen er ført videre indtil Udgangen af August 1922. Der er derhos i visse Tilfælde tilføjet en særlig Straffebestemmelse for Uagtsomhed. I den særlige Lovgivning er Strafbarheden undertiden udtrykkelig begrænset til forsætlige Overtrædelser, undertiden er der udtrykkelig hjemlet Straf ogsaa for Uagtsomhed (eller for grov Uagtsomhed); men i mange Tilfælde udtaler Lovbestemmelserne sig ikke om, hvorvidt der kræves Forsæt, eller om Uagtsomhed er tilstrækkelig. Afgørelsen kan i disse Tilfælde undertiden være tvivlsom. Efter de foreliggende Udkasts Ikrafttræden vil der i saa Henseende i Fremtiden ikke opstaa nogen Tvivl. Det fremgaar nemlig af Udkastet til Almindelig borgerlig Straffelov § 1, at Lovovertrædelser er en Forbrydelse, naar Straffen bortset fra Gentagelsestilfælde kan overstige Bøde eller Hæfte i 3 Maaneder, og ifølge samme Udkasts § 20 straffes Uagtsomhed ved Forbrydelser kun, naar det er særlig hjemlet. Naar Straffen ikke kan overstige Bøde eller Hæfte i 3 Maaneder, er Lovovertrædelser derimod en Forseelse, og ved disse straffes ifølge Udkast til Lov om Forseelser § 2 ogsaa Uagtsomhed, naar ikke andet særlig er foreskrevet. For Fremtiden vil en særlig Bestemmelse derfor kun være fornøden, forsaavidt der skal ske en Fra-

vigelse fra de almindelige Regler i Almindelig borgerlig Straffelov § 20 og Lov om Forseelser § 2. Men for de Bestemmelser i den nugældende Særløvgivning, der som Følge af Størrelsen af den foreskrevne Straf maa henregnes til Forbrydelser, er en Tilføjeelse af Straf for Uagtsomhed nødvendig i Tilfælde, hvor det maa antages at være tilsigtet og skønnes naturligt at anvende Straf ogsaa for Uagtsomhed, uden at dette er udtalt i de paagældende Lovbestemmelser.

En saadan Tilføjeelse er sket til Lov Nr. 53, 1. April 1891 om Fæstevirksomhedens Ordning, § 6; Lov Nr. 84, 11. Maj 1897 om Telegrafer og Telefoner § 18, (grov Uagtsomhed), Lov Nr. 81, 30. Marts 1906 om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og venerisk Smitte. § 15 (grov Uagtsomhed); Lov Nr. 92, 19. April 1907 om Tilvirkning og Forhandling af Margarine § 22; Lov Nr. 245, 27. Maj 1908 om Tilsyn med Udførsel af Kød m. m. § 6 og Bekendtgørelse Nr. 320, 6. Maj 1921 af Lov Nr. 149 af 20. Marts 1918 om Motorkøretøjer § 32.

Med Hensyn til de Ændringer, der er foretaget i den i T. U. § 5 givne Fortegnelse over de Straffebestemmelser, der opretholdes, bemærkes iøvrigt følgende:

En Række Bestemmelser er bortfaldne ved senere Lovbestemmelser og derfor udeladte. Dette gælder om Plakat 10. Februar 1818 om Tilsigelse af Amtmænd til Møde, ophævet ved Lov Nr. 276, 30. Juni 1922; Tyendelov 10. Maj 1854, ophævet ved Lov Nr. 343, 6. Maj 1921, Lov 4. April 1855 om Løsning af Sognebaandet, ophævet ved Lov Nr. 284, 30. Juni 1922; Lov 29. Marts 1867 om Ændringer i Tyendeloven, ophævet ved samme Lov; Lov 21. Juni 1867 om Pantelaanere, ophævet ved Lov Nr. 272, 6. Maj 1921; Lov Nr. 23, 24. Marts 1875 om Tilsyn med Dampkedler paa Landjorden, ophævet ved Lov Nr. 544, 4. Oktober 1919; Lov Nr. 37, 29. Marts 1878 om Jordmodervæsenet paa Færøerne, ophævet ved Anordning Nr. 49, 11. Februar 1920; Lov Nr. 64, 28. Maj 1880 om Spare- og Laanekasser, ophævet ved Lov Nr. 539, 4. Oktober 1919; Postlov Nr. 57, 5. April

1888, ophævet ved Postlov Nr. 288, 9. Maj 1919; Lov Nr. 39, 30. Marts 1889 om Lærlingeforhold, ophævet ved Lov Nr. 342, 6. Maj 1921; Lov Nr. 79, 8. Maj 1894 om **Jagten**, ophævet ved Lov Nr. 279, 30. Juni 1922; Lov Nr. 80, 30. Marts 1895 om Hvalfangst under Færøerne, ophævet ved Lov Nr. 70, 2. Maj 1902 (hvilken Lov til Gengæld opretholdes); Lov Nr. 39, 1. April 1896 om Pasningen af Dampkedler paa Landjorden, ophævet ved Lov Nr. 544, 4. Oktober 1919; Lov Nr. 69, 24. April 1903 om Tilsyn med Udførsel af fersk og let saltet Kød m. m., ophævet ved Lov Nr. 245, 27. Maj 1908; Lov Nr. 134, 22. April 1904 om den offentlige Fred paa Kirkens Helligdage samt Grundlovsdagen, ophævet ved Lov Nr. 289, 30. Juni 1922, undtagen **forsaauidt** angaar Færøerne; Lov Nr. 72, 14. April 1905 om Behandling af forsømte og forbryderske Børn og unge Personer, ophævet ved Lov Nr. 237, 12. Juni 1922; Lov Nr. 109, 4. Maj 1907 om Saltvandsfiskeri, ophævet ved Lov Nr. 316, 2. Juni 1917; Lov Nr. 110, 4. Maj 1907 om Ferskvandsfiskeri, ophævet ved Lov Nr. 317, 2. Juni 1917; Lov Nr. 131, 27. Maj 1908 § 14, 2det Stk., ophævet ved Lov Nr. 216, 30. Juni 1922; Lov Nr. 136, 27. Maj 1908 om Arveafgift, ophævet ved Lov Nr. 147, 10. April 1922; Lov Nr. 163, 19. Juni 1908 om Tidspunktet for Lukning om Aftenen af Butikker og Lagre § 5, ophævet ved Lov Nr. 289, 30. Juni 1922 undtagen forsaauidt angaar Færøerne; midlertidig Lov Nr. 114, 14. Maj 1909 om Skibes Dybgaaende og Lastelinie, ophævet ved Lov Nr. 145, 29. Marts 1920; Lov Nr. 115, 14. Maj 1909 om Tilsyn med Sejlskibe m. m., ophævet ved samme Lov; Bekendtgørelse Nr. 3, 3. Januar 1911 af Lov Nr. 16, 13. Februar 1903, ophævet ved samme Lov; Lov Nr. 108, 13. Maj 1911 om Stempelafgift, ophævet ved Lov Nr. 113, 1. April 1922; Lov Nr. 111, 13. Maj 1911 om Statsbanernes Takster, jfr. nu Bekendtgørelse Nr. 324, 17. Juni 1922; Lov Nr. 112, 13. Maj 1911 om Afgift af offentlige Forestillinger og **Frem-**visninger m. m., ophævet ved Lov Nr. 104,

1. April 1922; Lov for Færøerne Nr. 99, 10. Maj 1912 om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke, ophævet ved Lov for Færøerne Nr. 642, 21. December 1917; Lov Nr. 119, 8. Juni 1912 om Beskatning af Spiritus m. m., ophævet ved Lov Nr. 109, 1. April 1922; Lov Nr. 130, 8. Juni 1912 om Beskatning af ØL, ophævet ved Lov Nr. 111, 1. April 1922; Lov Nr. 134, 8. Juni 1912 om Voldgift i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr, ophævet ved Lov Nr. 311, 22. Juni 1917; jfr. nu Lov Nr. 234, 12. Juni 1922; Lov Nr. 137, 8. Juni 1912 om Straf for Brug af urigtig Varebetegnelse m. m., ophævet ved Lov Nr. 168, 20. Marts 1918, jfr. nu Lov Nr. 290, 6. Maj 1921; Lov Nr. 144, 8. Juni 1912 om Indkomst- og Formueskat til Staten, ophævet ved Lov Nr. 147, 10. April 1922; Lov Nr. 155, 8. Juni 1912 om Arbejde i Bagerivirksomhed og Konditorier, jfr. nu Bekendtgørelse Nr. 230, 9. Juni 1920; Lov Nr. 182, 8. Juni 1912 om Stempelafgift af Cigaretter m. m., ophævet ved Lov Nr. 46, 18. Februar 1922, Lov Nr. 105, 29. April 1913 om Afgift for Dyrkingen af Tobak, ophævet ved samme Lov; Lov Nr. 125, 29. April 1913 om Motorkøretøjer, jfr. nu Bekendtgørelse Nr. 320, 6. Maj 1921; Lov Nr. 65, 1. April 1914 om Livsforsikringsvirksomhed, jfr. nu Bekendtgørelse Nr. 299, 30. Juni 1922; Lov Nr. 67, 1. April 1914 om Bekæmpelse af Bipest, ophævet ved Lov Nr. 208, 1. April 1919; Lov Nr. 126, 13. Juni 1914 om Jordemoder-væsenet, jfr. nu Bekendtgørelse Nr. 378, 23. Juni 1920; Lov Nr. 127, 13. Juni 1914 om Oprettelse af Husmandsbrug, ophævet ved Lov Nr. 323, 22. Juni 1917; Lov Nr. 77, 12. Marts 1915 om Fiskerilaan, bortfaldet med Udløbet af Finansåret 1916—17; Instruks for Jordemødre Nr. 85, 31. Marts 1915, ophævet ved Instruks Nr. 223, 20. April 1921; Lov Nr. 142, 10. Maj 1915 om Valgene til **Rigsdagen**, ophævet ved Lov Nr. 139, 11. April 1920; Lov Nr. 144, 10. Maj 1915 om anerkendte Sygekasser, jfr. nu Bekendtgørelse Nr. 346, 20. Juni 1921; Lov Nr. 50, 28. Februar 1916, om Sønæringen m. m., jfr. nu Bekendtgørelse Nr.

246, 1. April 1919; Lov Nr. 205, 6. Juli 1916 om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde, jfr. nu Bekendtgørelse Nr. 395, 28. Juni 1920.

Fremdeles er udeladt Plakat 17. Februar 1835 om Anmeldelse af de i Støvringgaard indskrevne Ekspektantinder § 2 og Møntlov Kr. 66, 23. Maj 1873 § 13, da disse Bestemmelser maa antages ikke længere at have praktisk Betydning, samt Plakat 12. Maj 1790, hvorved det forbydes Slagterne og andre at oppuste slagtede Lam, Kalve og Grise, og Forordning 13. December 1793 om Vejvæsenet i Danmark § 89, 1ste Punktum, da der for de i disse Bestemmelser omhandlede Forhold maa antages i Politi- og Sundhedsvedtægter at findes tilstrækkelig Hjemmel til Anvendelse af Straf.

Endvidere er som Følge af den i Udkast til Lov om Forseelser § 24 under Nr. 4 optagne Bestemmelse udgaaet: Lov 30. November 1857 om Beskyttelse af de til Københavns Vandvæsen henhørende Værker, Anlæg og Beholdere m. v.; Lov Nr. 14, 28. Januar 1876 angaaende Tilvejebringelse af Vedtægter for Benyttelsen af Vand fra kommunale Vandværker; Lov Nr. 54, 15. Februar 1895 om Forholdsregler til Beskyttelse af undersøiske Telegraf- og Telefonledninger med Undtagelse af de i § 1 omhandlede Forhold; Lov Nr. 60, 24. April 1896 om Beskyttelse af Vandforsyningsanlæg, og Lov Nr. 84, 11. Maj 1897 om Telegrafer og Telefoner § 15.

Da der i det foreliggende Udkast til Lov om Forseelser i borgerlige Forhold ikke er optaget en Bestemmelse svarende til § 16 i T. U. Lov om Forseelser, er Bestemmelserne i Lov Nr. 289, 30. Juni 1922 om Lukketid for Butikker og Lagre m. v. § 8, jfr. for Færøernes Vedkommende Lov Nr. 163, 19. Juni 1908 § 5 samt Anordning for Færøerne Nr. 73, 1. April 1910 § 5 opretholdt i deres Helhed. Af samme Grund har man opretholdt § 43 i Lov Nr. 143, 29. April 1913 om Arbejde i Fabrikker m. v. samt det offentlige Tilsyn dermed.

løvrigt bemærkes: I § 16 i Lov 11. Fe-

bruar 1863 om Omordningen af Københavns Politi er kun sidste Punktum opretholdt. For de øvrige i § 16 anførte Forhold findes for nødne Straffebestemmelser i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov, jfr. navnlig § 147. Lov 2. Juli 1870 om Brændevinshandel § 7 er ikke opretholdt, da Næringslovens § 78, hvortil der henvises, er ophævet ved Lov Nr. 104, 10. Maj 1912 § 46. I Lov Nr. 21, 4. Februar 1871 om Politiet udenfor København er § 14 ikke opretholdt, da de i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov og til Lov om Forseelser samt i Retsplejelovens Kap. 81 givne Regler maa anses for fyldestgørende. Lov Nr. 73, 23. Maj 1873 om Forandring i og Tillæg til Lov om Haandværks- og Fabriksdrift af 29. December 1857 er udeladt, da fornødne Straffebestemmelser nu findes i Lov Nr. 104, 10. Maj 1912. I Lov Nr. 52, 15. Maj 1875 om Tilsyn med Fremmede og Rejsende er § 13 midlertidig ændret ved Lov Nr. 573, 22. November 1917 der fremdeles er gældende. Under Hensyn hertil har Kommissionen ikke fundet Anledning til, som i T. U. sket, at fremsætte Forslag om en ændret Affattelse af denne Paragraf. I Søløven Nr. 56, 1. April 1892 er § 292 opretholdt i sin Helhed, da der i de foreliggende Udkast ikke er optaget en Bestemmelse svarende til § 167 i T. U. Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser. Af samme Grund er det i T. U. Tillægslov A. § 5 ved Søløven under d) optagne Ændringsforslag udgaaet. I Lov Nr. 57, 1. April 1892 om danske Skibes Registrering m. m. er Flertallet med T. U. enig i at opheve den rent administrative Straffemyndighed, som § 67 i nogle Tilfælde hjemler. I det i T. U. optagne Ændringsforslag til § 67, 3die og 4de Stk. har man dog ment at burde lade sidste Punktum udgaa. I Lov Nr. 67, 12. April 1892 om Forhyringsagenter er § 1 ikke opretholdt, da det der ommeldte Forhold falder ind under Forseelseslovens § 7. Lov Nr. 103, 15. Maj 1903 om Ejendomsskyld er ophævet ved Lov Nr. 352, 7. August 1922 fra 1. Januar 1924 at regne. Bestemmelsen maa derfor eventuelt udgaa.

I T. U. er som Tillægslov C. optaget Udkast til Lov om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og af **Kønssygdomme**. Dette Udkast indeholder den Del af Lov Nr. 81, 30. Marts 1906, der bliver tilbage, efter at en Del af dennes Indhold eller dog Bestemmelser, der træder i Stedet for tilsvarende Regler i Loven af 1906, er optaget i Udkastene til Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser og Lov om Forseelser. I Modsætning til T. U. har Kommissionen ikke fundet det rigtigst at fremsætte et selvstændigt Lovforslag som i T. U. Tillægslov C. foreslaaet. I Konsekvens heraf foreslaas det at opretholde Loven af 30. Marts 1906, dog — som Følge af de i de foreliggende Udkast optagne Bestemmelser — med følgende Begrænsninger: § 2 udelades (jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov §§ 212 og 214, og da det foreslaas, at de øvrige i Paragrafens 2det Stk. omhandlede Forhold ikke straffes), § 3 udelades (jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov §§ 208—211 og Udkast til Lov om Forseelser § 26); § 4 udelades (jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 231); § 8, 1ste Stk. og 2det Stk., 2det Punktum udelades (jfr. Udkast til Lov om Forseelser §§ 13 og 14); § 9 udelades (jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov §§ 232—234). Endelig er udeladt § 16, 1ste Punktum som henvisende til Bestemmelser, der bortfalder ved Almindelig borgerlig Straffelovs Ikrafttræden.

En Bestemmelse svarende til § 24 i T. U. Lov om Forseelser er ikke optaget i de af Kommissionen udarbejdede Udkast. Som Følge deraf er Lov Nr. 104, 10. Maj 1912 om Beværtning og Gæstgiveri samt om Handel med stærke Drikke foreslaaet opretholdt i videre Omfang end i T. U., men nogen Realitetsforandring har ikke været tilsigtet.

I Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov er ikke optaget en Bestemmelse svarende til § 68 Nr. 3 i T. U. Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser; som Følge deraf er § 3 i Lov Nr. 123, 8. Juni 1912 om Værnepligt foreslaaet opretholdt, dog at Affattelsen er

ændret for at bringe Bestemmelsen i Overensstemmelse med Reglerne i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov. § 111 i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov tilsigter — i Modsætning til § 107 i T. U. Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser — kun at træde i Stedet for § 1 Nr. 5 i Lov Nr. 149, 2. August 1914. Som Følge deraf er sidstnævnte Lov § 1 Nr. 1—4 opretholdt. Endelig er § 8 i Lov Nr. 40, 25. Februar 1916 om Udøvelse af Tandlægevirksomhed ikke opretholdt, forsaavidt angaar Overtrædelser ved uberettiget Udøvelse af Tandlægevirksomhed, idet dette Forhold falder ind under § 175 i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov.

I Love, der ligger efter 1. Januar 1917, er i flere Tilfælde Straffebestemmelser ikke opretholdt, idet de paagældende Forhold omfattes af Bestemmelser i de foreliggende Udkast. Dette gælder om Lov Nr. 468, 29. September 1917 om Aktieselskaber §§ 55 og 56 (jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 268 og Udkast til Lov om Forseelser § 43); Lov Nr. 145, 12. Marts 1918 om Foranstaltninger til Tuberkulosens Bekæmpelse § 14, jfr. for Færøerne Anordning Nr. 185, 1. April 1921 § 14 (jfr. Udkast til Lov om Forseelser § 24 Nr. 2); Lov Nr. 607, 22. November 1918 om Forbud mod Indførsel af Vaaben, Ammunition og Sprængstoffer m. m. (jfr. Udkast til Lov om Forseelser § 23); Lov Nr. 377, 30. Juni 1919 om Udfærdigelse af nye Telefonkoncessioner m. m. § 3 (jfr. Udkast til Lov om Forseelser § 7); Lov Nr. 539, 4. Oktober 1919 om Sparekasser § 23, 2det og 3die Stk., og Lov Nr. 541 af samme Dato om Banker § 21, 2det og 3die Stk. (jfr. for begge Loves Vedkommende Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 272 og Udkast til Lov om Forseelser § 14 Nr. 1); Lov Nr. 156, 14. April 1920 om smitsomme Sygdomme hos Husdyrene § 18 (jfr. Udkast til Lov om Forseelser § 24, Nr. 2); Lov Nr. 258, 28 Juni 1920 om Indførelse af dansk Personret, Familieret og Arveret i de sønderjydske Landsdele § 4, 3die Stk. (jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 149 og Udkast til Lov om Forseelser

§ 21); Lov Nr. 307, 28. Juni 1920 om Tilvejebringelse af Sundhedsvedtægter i de sønderjydske Landsdele § 4 (jfr. Udkast til Lov om Forseelser § 24 Nr. 2); Lov Nr. 208, 15. April 1921 om Opkrævning af kommunale Skatter i de sønderjydske Landsdele for Skatteaaret 1921—22 §§ 10 og 22 (jfr. Udkast til Lov om Forseelser §§ 14 og 20); Lov Nr. 260, 6. Maj 1921 for Færøerne om Bogføring m. v. § 8, 3die Stk. (jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 272); Lov Nr. 272, 6. Maj 1921 om Pantelaanervirksomhed og Handel med brugte Genstande § 16, 1ste Stk. (jfr. Udkast til Lov om Forseelser § 7); Lov Nr. 290, 6. Maj 1921 om Bestemmelser mod uretmæssig Konkurrence og Varebetegnelse § 4 (med Undtagelse af sidste Stk.) (jfr. Udkast til Lov om Forseelser § 8), samt § 14 (jfr. Udkast til Lov om Forseelser § 31); Bekendtgørelse Nr. 320, 6. Maj 1921 af Lov Nr. 149, 20. Marts 1918 om Motorkøretøjer m. m. § 32, 1ste Stk. 4de Punktum (jfr. Udkast til Lov om Forseelser § 32); Lov Nr. 46, 18. Februar 1922 om Tobaksafgifter § 33 (jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 165); Lov Nr. 86, 17. Marts 1922 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse paa Færøerne § 36 (jfr. Udkast til Lov om Forseelser § 24 Nr. 2); Lov Nr. 113, 1. April 1922 om Stempelafgift § 41 (jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 165); Lov Nr. 147, 10. April 1922 om Afgift af Arv og Gave § 40 (jfr. Udkast til Lov om Forseelser § 14); Lov Nr. 237, 12. Juni 1922 om Værgeraadsforsorg § 82 (jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 75); § 84, 2det Stk. (jfr. Udkast til Lov om Forseelser § 16) og § 85 (jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 126). (De i samme Lovs § 81 ommeldte Forhold omfattes delvis af § 193 i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov, men da § 81 gaar videre end Bestemmelsen i § 193, er § 81 opretholdt. § 86 i samme Lov er ligeledes opretholdt, da det findes usikkert, om de derunder anførte Forhold dækkes af Reglen i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 122). Endvidere Lov Nr. 254, 12. Juni 1922 om Om-

sætningsafgift af Chokolade, Sukkervarer m. m. § 20 (jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 165); Lov Nr. 276, 30. Juni 1922 om Ægteskabs Indgaaelse og Opløsning § 83 (jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 238); Lov Nr. 279, 30. Juni 1922 om Jagten § 41, (jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 31), Bekendtgørelse Nr. 299, 30. Juni 1922 af Lov om Livsforsikringsvirksomhed af 1. April 1914 § 57, 1ste Stk. (jfr. herom T. U. Til-lægslov A. Mot. S. 50).

Med Hensyn til de i de opretholdte Lovregler fastsatte Straffe bemærkes:

Hvor Straffen er fastsat til Bøde uden Angivelse af Maksimum eller Minimum, bliver Straffen fremtidig Dagsbod. Det samme er Tilfældet, hvor Straffen ændres til Bøde, eller hvor der for Bødestraffen har været fastsat et Maksimum, men intet Minimum, og det fastsatte Maksimum ophæves. Dette er Tilfældet f. Eks. ved Lov Nr. 84, 11. Maj 1897 § 5 og Lov Nr. 99, 19. April 1907 § 6. I de Tilfælde, hvor der for Bødestraffen er fastsat Maksimum eller Minimum eller begge Dele, er Straffen Bøde af anden Art end Dagsbod.

løvrigt er der i dette Udkasts § 7 givet visse almindelige Overgangsregler. Disse kommer til Anvendelse, naar ikke andet er bestemt. Hvor Reglerne i § 7 ikke finder Anvendelse, svarer den foreslaede Straf dog i flere Tilfælde i det væsentlige til den tidligere. I nogle Tilfælde er Straffens Maksimum nedsat til Hæfte i 3 Maaneder eller derunder. Grunden hertil er dels, at en Straf af denne Størrelse maa anses for tilstrækkelig, dels at Forholdet, ved at Straffens Maksimum bestemmes paa denne Maade, bliver en Forseelse, hvoraf følger, at ogsaa uagtsomme Overtrædelser er strafbare, hvilket ved disse Lovovertrædelser skønnes naturligt.

Som Eksempler paa Tilfælde, hvor Straffen er nedsat saaledes, at Lovovertrædelser bliver en Forseelse, kan nævnes Tyendelov for Færøerne 26. Februar 1856 § 26, Lov Nr. 29, 26. Februar 1872 om Møn-

string af Skibsmandskab § 17, Lov Nr. 53, 25. Marts 1872 om Mark- og Vejfred § 9, Lov Nr. 52, 15. Maj 1875 § 22, 3die Stk., Lov Nr. 81, 30. Marts 1906 om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og venerisk Smitte § 14; Lov Nr. 131, 17. April 1916 om Lodsvæsenet § 30, 3die Stk.; Lov Nr. 290, 6. Maj 1921 om Bestemmelser mod uretmæssig Konkurrence og Varebetegnelse § 1, 2det Stk., 2det Punktum, og Lov Nr. 168, 1. Maj 1922 vedrørende Boligforholdene § 10, 1ste Stk., 3die Punktum og § 48, 2det Punktum.

Fremdeles har Kommissionen foreslaaet den i flere Valglove — jfr. Lov Nr. 79, 20. April 1908 § 13, Lov Nr. 126, 27. Maj 1908 § 14, Lov Nr. 84, 30. April 1909 § 12, Lov Nr. 127, 28. April 1916, Lov Nr. 139, 11. April 1920 § 94 og Lov Nr. 355, 23. Juni 1920 § 7 — fastsatte Straf af Fængsel ikke under 4 Ugers simpelt Fængsel erstattet med Hæfte, da den i de anførte Love foreskrevne Straf synes uforholdsmæssig streng.

I nogle Tilfælde er Straffen foreslaaet væsentlig nedsat under Hensyn til, at de grove Overtrædelser af de paagældende Lovbud falder ind under Bestemmelserne i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov, saaledes at Særlovgivningens Regler kun kommer til Anvendelse paa mindre strafværdige Overtrædelser. Dette gælder f. Eks. om § 12 i Lov Nr. 52, 11. April 1890 om Beskyttelse for Varemærker.

I Lov Nr. 123, 8. Juni 1912 om Værnepligt er i forskellige Paragrafer Straf af Fængsel foreslaaet erstattet med Hæfte. Der er i de paagældende Tilfælde Tale om Forberedelseshandlinger til den i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 129 ommeldte Forbrydelse, og Straf af Hæfte *maa* i disse Tilfælde anses for tilstrækkelig.

Angaaende de foreslaaede Ændringer i Anordning Nr. 468, 8. November 1921 § 39, 1ste Stk., Lov Nr. 113, 1. April 1922 § 54, 1ste Stk. og Lov Nr. 147, 10. April 1922 § 39, 1ste Stk. henvises til T. U. Tillægslov A. Mot. S. 43. Flertallet er med T. U. enig i, at den i saadanne Bestemmelser hjemlede administrative Straffemyndighed er i Strid

med moderne statsretlige Grundsætninger og derfor bør ændres.

Mindretallet (*Glarbo, Krabbe*) foreslaar en ændret Affattelse af § 2, og at §§ 3, 5 og 6 udgaar.

Til de af Flertallet i § 2 anførte Love foreslaas tilføjet Lov Nr. 81, 30. Marts 1906 om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og venerisk Smitte §§ 2, 3, 4 og 9.

Da de nye Straffelove er bestemt til at træde i Stedet for de i § 2 nævnte Love, er vi enige i, at det i § 2 bestemmes, at disse Love ophæves samtidig med, at Almindelig borgerlig Straffelov (og Lov om Forseelser i borgerlige Forhold) træder i Kraft. Men ved Siden heraf mener vi, at Indførelsesloven bør indskrænke sig til at udtale, at yderligere ophæves de i ældre Love indeholdte Bestemmelser af strafferetligt Indhold, forsaavidt disse er i Strid med Indholdet af de nye Straffelove, og at Afgørelsen af, om og i hvilket Omfang en saadan Modstrid foreligger, overlades til Domstolene.

Ved Afgørelsen af Spørgsmaalet om, hvorledes en ny almindelig Straffelov bør stille sig med Hensyn til Opretholdelse eller Ophævelse af ældre strafferetlige Bestemmelser, er i Principet 3 forskellige Standpunkter mulige, nemlig 1) Udtrykkelig Ophævelse af de ældre Bestemmelser, som tænkes ophævede, og dermed stiltiende Opretholdelse af dem, der ønskes bevarede, 2) Udtrykkelig Opretholdelse af de Bestemmelser, der tænkes bevarede og dermed stiltiende Bortfald af dem, der tænkes ophævede, og 3) ingen udtrykkelig Afgørelse i Loven af, hvilke Bestemmelser, der ophæves eller opretholdes, hvorimod denne Afgørelse overlades til Domstolenes Anvendelse af de almindelige Regler om ældre Lovbestemmelers Bortfald som Følge af nyes Ikrafttræden.

Medens Straffeloven 1866 er gaaet den første Vej, har K. U. 1912, T. U. og nærværende Kommissions Flertal i de respektive Forslag til Tillægslov A. med Hensyn til

den almindelige Straffelovs (og Forseelseslovs) Forhold til Særlovgivningen valgt den anden Fremgangsmaade, ved hvis nærmere Gennemførelse der dog er en gennemgribende Forskel mellem K. U. 1912 paa den ene Side og de to andre Udkast paa den anden Side. Medens nemlig K. U. 1912 Tillægslov A. § 1 Nr. 3 i Lighed med en tilsvarende Bestemmelse i den norske Indførelseslov af 1902 opretholder »endnu gældende Straffebestemmelser, som indeholdes i de i § 2 nævnte Love« og dermed stiltiende ophæver Straffebestemmelser, der indeholdes i andre Love, og overlader det til Retsanvendelsen at udfinde, hvilke Bestemmelser *indenfor de opretholdte Love* der maa anses for »endnu gældende«, gaar T. U. og Flertallet i det foreliggende Udkast til Tillægslov A. den Vej udtrykkelig at opregne samtlige de i Særlovgivningen indeholdte *enkelte Straffe paragrafer*, der tænkes opretholdte med heraf følgende stiltiende Ophævelse af alle andre. — Til **Begrundelse** heraf henholder Flertallet sig til den i T. U. Mot. til Tillægslov A. S. 37 ff. fremsatte Kritik af den af K. U. 1912 benyttede Fremgangsmaade, idet K. U. 1912 kun rent **formelt** skal have løst den foreliggende Opgave: at give en **samlet** Fremstilling af den ved Siden af Almindelig borgerlig Straffelov gældende **Straffelovgivning**. — I denne Kritik kan vi i det væsentlige være enige; men naar T. U. og i Tilslutning hertil **Kommissionsflertallet** mener, at den udtrykkelige Opregning af samtlige enkelte Straffeparagrafer, der tænkes opretholdte i Særlovgivningen, skulde betyde en Forbedring i Forhold til K. U. 1912, kan vi ikke tiltræde dette.

Efter vor Mening er det overhovedet metodisk set **urigtigt** at ophæve gældende Straffebestemmelser alene ved at undlade at opretholde dem. I forstærket Grad er det betænkeligt, naar man gennem denne Metode skal tage positivt eller negativt Standpunkt Paragraf for Paragraf, og ganske særligt overfor Nutidens Særlovgivning med **dens** uhyre store Antal Straffebestemmelser, der **dels** maa gøre Opretholdelseslisten over-

maade vidtløftig, dels maa skabe Usikkerhed med Hensyn til Listens Fuldstændighed, idet der ikke med betryggende Sikkerhed tør gaas ud fra, at alle de Bestemmelser, der forbigaas som stiltiende ophævede, virkelig har været fremme til Overvejelse. Vi for vort Vedkommende tør i hvert Fald ikke paatage os Ansaret for, at den af Flertallet opstillede Opretholdelsesfortegnelse, derunder indbefattet de foreslaaede Ændringer i mange Særbestemmelser, er udtømmende og rigtig.

Til Støtte for sit Standpunkt har Flertallet henvist til det for Retsanvendelsen og Teorien nyttige i, at der samtidig med den nye Straffelovs Ikrafttræden gives en samlet og udtømmende Oversigt over de ved Siden af Straffeloven i Kraft værende **Straffebestemmelser**, ændrede i Overensstemmelse med de i Almindelig borgerlig Straffelov og i Flertallets Udkast til Lov om Forseelser indeholdte Bestemmelser. Efter vor Mening har en saadan Samling af de i Kraft værende særlige Straffebestemmelser ingen Værdi. Ogsaa nu er Forholdet det, at nye Love af strafferetligt Indhold ideligt afløser andre, og at en Forseelse samtidig vil kunne anses strafbar paa forskelligt Lovgrundlag, f. Eks. samtidig efter Lov om Motorkøretøjer, efter Politivedtægt og efter Straffeloven, eller samtidig som Overtrædelse af Brandpolitilovgivningen, Sundhedslovgivningen og Straffeloven. Nogen Ulempe eller Mangel kan dette ikke erkendes at være, og i Principet tiltrænges der ingen Ændring heri ved den nye Straffelovs Ikrafttræden. Om faa Aar vil den samlede Opretholdelsesliste være **forældet**, og **maatte** den ikke **des** mindre antages at have **en** vis historisk eller akademisk-teoretisk Interesse, saa findes dette Hensyn at maatte falde udenfor Lovgivningens Opgave. For Retsanvendelsen vilde efter vor Opfattelse Tillægslov A. i Flertallets Affattelse frembyde langt større Ulemper end Fordele, Ulemper, som er blevet stærkt forøgede ved den af Flertallet foreslaaede i Særlovgivningen indgribende Forseelseslov og Omordning af Bødestrafpen, der har haft til Følge, at mange Ændringer i

Særlovgivningens Straffebestemmelser har maatte optages i **Opretholdelsesparagrafen**. Medens en Lov som **Tillægslov A.** burde være en Lov til forbigaende Anvendelse med de nødtøftigste **Bestemmelser** om Ophævelse af ældre Ret og nogle faa **almindelige** Ændringer af den ved Siden af den nye Straffelov gældende Særlovgivning, er den i Flertallets Affattelse blevet en Lov af blivende og omfattende Betydning til stadig Anvendelse ved Siden af Straffeloven, Forseelsesloven og Særlovgivningen.

At sønderlemme Særlovgivningen som foreslaaet og i de forskellige Love opretholde enkelte Paragrafer eller Dele af Paragrafer med Ændringer af enkelte Sætninger eller Ord maa nødvendigvis medføre store praktiske Vanskeligheder, naar man da ikke vil skride til at foretage nyt Optryk af alle disse Bestemmelser. Med Hensyn til de Paragrafer eller Dele af disse, der ikke er opretholdt, rejser Spørgsmaalet sig, om Grunden hertil er, at Forholdet fremtidig ikke skal være strafbart, eller at Særlovgivningens Strafferegel er overflødiggjort ved, at Forholdet falder ind under den almindelige Straffelov. I Tillægslov A. gives ingen Vejledning herom. Men selvom det er givet, at de ikke opretholdt Bestemmelser er udgaaede, fordi de paagældende Forhold rammes af en Regel i den almindelige Straffelov, fremkommer for Retsanvendelsen den Ulempe, at der fremtidig ved Anvendelsen af de paagældende Love maa arbejdes dels med Særlovgivningens Regler, eventuelt ændrede i Tillægslov A, dels med de i Almindelig borgerlig Straffelov og Lov om Forseelser givne Regler, der ikke er **affattede** særlig med de i Særlovgivningen omhandlede Forhold for Øje. I Modsætning hertil anser vi det for en praktisk Fordel, at der i Særlovgivningen, der gør et Forhold strafbart, tillige fastsættes Straf for Overtrædelse af Lovens Bestemmelser. Om det sker paa den Maade, at der optages en særlig Straffebestemmelse i Særlovgivningen, eller at Særlovgivningen henviser til en bestemt Paragraf i den almindelige Straffelov er af mindre væsentlig Betydning, men at ophæve

en Bestemmelse i Særlovgivningen, fordi Forholdet kan rammes af en Regel i den almindelige Straffelov, og dermed tage Bestemmelsen bort fra den Sammenhæng, hvor den naturligt hører hjemme, saaledes at der i den **pagældende** Særlov efterlades et tomt Rum, maa skabe Tvivl og Usikkerhed. Efter vor Mening bør i disse Tilfælde Særlovgivningens Regler opretholdes i deres Helhed.

Det vil derhos ofte være et tvivlsomt Spørgsmaal, i hvilket Omfang Særlovgivningens Bestemmelser af de strafbare Handlinger og de i Særlovgivningen optagne Straffebestemmelser bør fortrænges af den almindelige Straffelov. At lade denne — som af Flertallet foreslaaet — spænde over og opluge store Omraader af Særlovgivningen kan efter vor Mening kun gennemføres paa Bekostning af det Hensyn til de særlige Forholds Ejendommeligheder, som bør tages, og som Særlovgivningens Regler, som de nu foreligger, i mange Tilfælde er Udtryk for. Den Enhed og Harmoni, Flertallet ved dets Forslag i Tillægslov A. i Forbindelse med den foreslaaede Forseelseslov mener at kunne tilvejebringe i Straffelovgivningen, er efter vor Opfattelse dels rent formel, dels i sig selv ikke attraaeværdig. Den almindelige Straffelov maa nødvendigvis bestemme Forbrydelsen eller Forseelsen efter dens almindelige typiske Ejendommeligheder, men i de i Særlovgivningen omhandlede særlige Forhold vil Lovovertrædelsens Form kunne være en anden. I saadanne Tilfælde at ophæve Særlovgivningens Regler, fordi Forholdet vil kunne rammes af mere omfattende Bestemmelser i den almindelige Straffelov, vil vel skabe en vis Ensartethed, men vil samtidig i mange Tilfælde tilsløre den særlige Form for Forbrydelsen eller Forseelsen, som Særlovgivningen har tilsigtet skarpere at fremhæve. Paa samme Maade vil ogsaa Straffebestemmelserne i Særlovgivningen kunne være bestemt af særlige Hensyn — f. Eks. at der med Hensyn til de i disse omhandlede Forhold er en særlig Fare for, at Overtrædelser vil finde Sted —, der paakræver Anvendelse af andre Straffe-

midler end de sædvanlige. Ogsaa i disse Tilfælde vil det være urigtigt at ophæve Særlovgivningens Bestemmelser, fordi Forholdet kan rammes af Reglerne i den Almindelige Straffelov.

Medens vi ifølge det anførte ikke finder den af Flertallet fulgte Vej farbar og ej heller anser Bestemmelser svarende til de, i K. U. 1912 foreslaaede for fyldestgørende, kunde vi snarere tænke os i Lighed med Straffeloven 1866 og sædvanlig Lovgivningspraksis at indføre en saavidt muligt udtømmende Fortegnelse over Straffebestemmelser, der ophæves som Følge af den nye Lov, men da der ogsaa her for en Sikkerheds Skyld maatte tilføjes en til Straffeloven 1866 § 311 svarende Bestemmelse om yderligere Ophævelse af, hvad der i hidtil gældende Love maatte være i Strid med Indholdet af den ny Lov, anser vi en saadan Fortegnelse for at være af liden praktisk Betydning. Vi har derfor heller ikke foreslaaet en saadan, men indskrænket os til at foreslaa en udtrykkelig Ophævelse af visse almindelige strafferetlige Lovbud, medens det iøvrigt overlades til Domstolene at afgøre, hvorvidt andre, normalt til en særlig Retsanordning knyttede Straffebestemmelser maa anses som stridende mod den nye Straffelov eller gældende ved Siden af denne.

Naar Bestemmelserne i Almindelig borgerlig Straffelov om Uagtsomhed, Forsøg og Meddelagtighed affattes som af os foreslaaet, jfr. ovenfor Sp. 8, tiltrænges der af Hensyn til Særlovgivningen ikke særlige Regler herom i Tillægslov A. Efter vor Mening tiltrænges der foruden Reglen i § 2, saaledes som vi foreslaar den affattet, kun almindelige Omsætningsregler som Følge af de ny Strafarter. Herom er en Bestemmelse optaget i § 7. Naar, som af os i denne Paragraf foreslaaet, de i Særlovgivningen for Bødestraf foreskrevne Maksima bortfalder i alle Tilfælde, hvor Lovovertrædelsernes Paa kendelse ved Dom ikke er udelukket, vil Anvendelsen af de i Særlovgivningen foreskrevne Straffe i Forhold til den almindelige Straffelov ikke frembyde nogen Urimelighed.

Herved maa tages i Betragtning, at vi har taget Afstand fra den af Flertallet foreslaaede Sondring mellem Forbrydelser og Forseelser, og at de af Flertallet foreslaaede Ændringer i Særlovgivningen, der skyldes Hensynet til ogsaa fremtidig at kunne ramme Uagtsomhed, derfor efter vort Forslag bortfalder.

Endelig bemærkes, at der paa forskellige Steder i Særlovgivningen er henvist til Bestemmelser i de gældende Straffelove. Det er en Selvfølge, at disse Henvisninger, naar de gældende Straffelove ophæves, og en ny almindelig Straffelov træder i Kraft, maa forstaas som refererende sig til de tilsvarende Bestemmelser i den ny Lov. Af praktiske Grunde vil det mulig findes rigtigt i Tillægslov A. at optage hertil sigtende Ændringer i den særlige Lovgivning, og de herom af Flertallet stillede Forslag kan vi derfor tiltræde. Forholdet er i disse Tilfælde det, at de paagældende Bestemmelser i Særlovgivningen ved deres eget Indhold saa at sige paakalder ændrende Bestemmelser i Indførelsesloven. medens de fleste af de øvrige Bestemmelser i Særlovgivningen, som Flertallet foreslaar ændrede, ikke paa tilsvarende Maade i sig selv henleder Opmærksomheden paa Muligheden af, at de kan være ændrede ved Indførelsesloven.

§ 8 er en Konsekvens af Reglen i Ud-kast til Almindelig borgerlig Straffelov § 78.

§ 9. 1ste Stk. udgør et Supplement til Reglen i Almindelig borgerlig Straffelovs § 53, 2det Stk. Angaaende de hidtil gældende Regler om Anvendelse af Bøder henvises til K. U. 1912 Tillægslov A. Mot. S. 56. Med Hensyn til Bestemmelsen i Paragrafens 2det Stk. henvises til Bemærkningerne i T. U. Tillægslov A. Mot. S. 53. Kommissionen e med T. U. enig i, at Konfiskation og Fortabelse af Rettigheder heller ikke i de Tilfælde, hvor disse er hjemlet i Særlovgivningen, bør opfattes som Straf, men at det

vil være det **naturligste**, at der paa dette Punkt tilvejebringes Ensartethed i hele **Straffelovgivningen**.

§ 10 foreskriver visse Overgangsbestemmelser, der formentlig vil være nødvendige. Med Hensyn til Paragrafens 2det Stk. bemærkes, at Anvendelse af Ungdomsfængsel forudsætter, at der er indrettet en særlig dertil bestemt Anstalt. Skulde denne ikke foreligge, naar Loven træder i Kraft, maa derfor Straf af Fængsel træde i Stedet for Ungdomsfængsel.

Angaaende Bestemmelsen i Paragrafens 3die Stk. henvises til Bemærkningerne ovenfor Sp. 301 og Sp. 304.

§ 11 giver en samlet Regel om Afholdelse af visse Udgifter. Tilsvarende Bestemmelser findes i T. U. Udkast til Lov om Forbrydelser §§ 56, 4de Stk., 57, 1ste Stk. 59, 3die Stk. og 74, jfr. (tildels) K. U. 1912 § 85 3die Stk. og § 98. Med Hensyn til Bestemmelsen i Paragrafens 2det Stk. henvises til § 15, 4de Stk. i midlertidig Straffelov af 1. April 1911.

2det Kapitel.

Her gives Regler om Fængselsretten.

Bestemmelserne herom hører efter Kommissionens Opfattelse rettest hjemme i **Indførelsesloven**.

§ 12. I T. U. Udkast til Lov om Forbrydelser § 43, 6te Stk. foreslaas indført en Fængselsret bestaaende af Direktøren for Fængselsvæsenet som Formand, en Dommer og en Person, som deltager i Forsorgsarbejdet for løsladte Fanger. Denne Ret skal bedømme, om Straf af Arbejdsfængsel, idømt unge Personer under 18 (eventuelt 23) Aar, skal forlænges, fordi Straffen ikke kan antages at have haft den tilsigtede Virkning. I samme Udkast foreslaas i §§ 53 og 55 ved **Arbejdshus** og Sikkerhedsforvaring indført en Ret bestaaende af en

Dommer som Formand, en Repræsentant for Paatalemyndigheden og en Person, som deltager i Forsorgsarbejdet for løsladte Fanger. Denne Ret træffer ved Indsættelse i Arbejdshus Bestemmelse, om Forlængelse af Indsættelsen skal ske, og saavel ved Arbejdshus som ved Sikkerhedsforvaring Bestemmelse, om Løsladelse paa Prøve skal finde Sted.

Kommissionen har tiltraadt det i T. U. fremsatte Forslag om Indførelse af en særlig Ret i visse Tilfælde, men har dels givet Reglen en videre Anvendelse og dels noget ændret Reglerne om Sammensætningen af Retten.

I det af Kommissionen udarbejdede Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov er **foreslaaet** indført en Fængselsret, der træffer Bestemmelse

1. ved idømt Fængsel, om Løsladelse paa Prøve skal finde Sted og i bekræftende Fald paa hvilke Vilkaar, og om Genindsættelse i Fængsel skal finde Sted, fordi Vilkaarene ikke er overholdt; (§§ 40 og 41), jfr. herved Bemærkningerne ovenfor Sp. 119,
2. specielt ved idømt Ungdomsfængsel, om Løsladelse af dette skal finde Sted og i bekræftende Fald paa hvilke Vilkaar, og om Genindsættelse i Ungdomsfængsel skal ske og i bekræftende Fald for hvilken Tid (§ 44), samt om Overførelse skal ske fra Ungdomsfængsel til almindelig Fængsel, og i bekræftende Fald i hvor lang Tid Fangen skal blive i saadant Fængsel (§ 45),
3. ved idømt Arbejdshus og Sikkerhedsforvaring, om Løsladelse forinden de i Loven fastsatte Frister skal ske og eventuelt paa hvilke Vilkaar, samt om Genindsættelse skal ske, fordi Vilkaarene ikke overholdes (§§ 66 og 69).

I alle de anførte Tilfælde drejer det sig om **Spørgsmaal**, der er af stor Betydning saavel for den paagældende Fange som for Samfundet, og der bør derfor søges den bedst mulige Garanti mod Vilkaarlighed eller Fejltagelser i Afgørelsen. Kommissionen mener,

at denne Garanti, ligesom naar der er Spørgsmaal om Idømmelse af Straf, bør søges i en Domstol, hvis Sammensætning dog maa blive af en særlig Art, da Afgørelsen maa bygges ikke blot paa Fangens Forhold, forinden han blev indsat i Fængslet eller Arbejdshuset eller hensat i Sikkerhedsforvaring, men i første Række paa et nøje Kendskab til, hvilken Indflydelse den idømte Straf maa antages at have haft paa Fangen. I Retten maa derfor optages en under Fængselsvæsenet ansat overordnet Tjenestemand. Efter Kommissionens Mening maa dette være Direktøren for Fængselsvæsenet, og denne bør formentlig være Rettens Formand. Desuden foreslaas Retten sammensat af en Dommer og en Person, der deltager i Forsorgsarbejdet for løsladte Fanger. Disse samt en Stedfortræder for hvert af Rettens 3 Medlemmer beskikkes af Justitsministeren for 4 Aar ad Gangen.

Angaaende Fængselsrettens Virksomhed er givet nogle almindelige Regler i § 12, 2det Stk. Kommissionen har ment kun at burde fastslaa nogle Hovedgrundsætninger, idet de nærmere Detailbestemmelser naturligt bør fastsættes ved kgl. Anordning efter de Erfaringer, der indhostes. Naar man har tillagt Fængselsretten Myndighed til i de i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov

§ 41, 2det Stk. og § 44, 4de Stk. nævnte Tilfælde at beslutte, at den dømte midlertidig hensættes i Varetægtsfængsel, er Grunden hertil, at Anbringelsen i Varetægtsfængsel i disse Tilfælde er et Led i Fuldbyrnelsen af en idømt Straf, hvorfor Bestemmelserne i Retsplejelovens §§ 779 og 780 ikke her kommer til Anvendelse.

Endelig er i Paragrafens sidste Stykke bestemt, at Fængselsrettens Møder ikke er offentlige, og at dens Afgørelser er endelige, saaledes at Paaanke eller Kære af disse er udelukket.

3 d i e K a p i t e l.

giver Regler om Afsoning af Tvangsbøder og Underholdsbidrag. Bestemmelserne herom i §§ 13 og 14 er i det væsentlige overensstemmende med T. U. Tillægslov A. §§ 7 og 8.

Kommissionen kan angaaende disse Bestemmelser i det hele henholde sig til, hvad der er anført i T. U. Tillægslov A. Mot. S. 54 og K. U. 1912 Tillægslov A. Mot. S. 56—61.

Lov

om

nogle Ændringer i Lovgivningen om Rettens Pleje.

Bemærkninger.

Udkastene til Almindelig borgerlig Straffelov og Lov om Forseelser i borgerlige Forhold nødvendiggør forskellige Ændringer i Retsplejeloven.

I Lighed med K. U. 1912 og T. U. er disse Ændringer som det formentlig mest praktiske samlede i en særlig Tillægslov.

Angaaende de enkelte Ændringer — for saa vidt disse giver Anledning til Omtale — bemærkes:

Nr. 1. Grunden til Ændringen er, at den i Retsplejelovens § 31, 2det Stk., ste Punktum omtalte offentlige Gengivelse alder ind under Forseelseslovens § 20, hvilket derimod ikke er Tilfældet med de i 2det Punktum nævnte private Meddelelser. For disse — men ogsaa kun for disse — er derfor en særlig Straffebestemmelse nødvendig. Straffen er ligesom i Forseelseslovens § 20 bestemt til Bøde, d. v. s. Dagsbod.

Nr. 2. Ændringen er nødvendig, fordi de i Retsplejelovens § 32 nævnte Straffarter — offentlig Arbejde, Fængsel paa Vand og Brød, Fængsel paa sædvanlig Fangekost og Tvangsarbejde — ikke findes i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov, ligesom ogsaa de nu gældende Bestemmelser om Æresoprejsning forudsættes at bortfalde.

I T. U. Tillægslov B § 2 er under Nr. 3 foreslaaet at henføre den i Retsplejelovens § 55, 2det Stk., anførte Overtrædelse under Reglerne om Embedsforbrydelser (jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 144). Efter Kommissionens Mening maa den paagældende Overtrædelse nærmest betragtes som en Ordens-Forseelse. Man har derfor ikke foreslaaet nogen Ændring af Bestemmelsen.

Nr. 3 og 4. Forslaget om at lade Retsplejelovens § 73, 3die Stk., sidste Punktum og § 85, 3die Stk., sidste Punktum udgaa er begrundet ved, at fornøden Straffehjemmel nu findes i Udkast til Lov om, Forseelser § 20.

Nr. 5. Ændringen er en Følge af, at det i Retsplejelovens § 131, 2det Stk., omtalte Forhold rammes af Forseelseslovens § 7.

Nr. 7. Ændringsforslaget er en Følge af, at der ikke i de strafferetlige Udkast er optaget nogen Bestemmelse svarende til Straffelovens § 254, jfr. Bemærkningerne til Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 252.

Nr. 8. Som anført ovenfor Sp. 210—211 har Kommissionen ikke foreslaaet optaget en Bestemmelse svarende til § 94 i T. U. Udkast til Lov om almindelige borgerlige

Forbrydelser gaaende ud paa, at idømte **Straffedomme** under visse Betingelser kan udslettes af Strafferegistret. Kommissionen har som Følge deraf ikke kunnet tiltræde de i T. U. Tillægslov B § 2 under Nr. 9 og 10 foreslaaede Ændringer i Retsplejelovens § 170, 3die Stk. og § 180, 1ste Stk. Derimod er man med T. U. — jfr. Udkast til Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser Mot. S. 112 — enig i, at Hensynet til domfældte bør medføre, at han, naar der er forløbet længere Tid, efter at en Straffedom er afsagt, og Oprejsning eventuelt har fundet Sted, efter Omstændighederne maa være berettiget til som Vidne at undslaa sig for at besvare det Spørgsmaal, om der er overgaaet ham en Straffedom. Kommissionen finder det ikke rigtigt at give nærmere Regler om, hvornaar et Vidne kan undslaa sig for at give disse Oplysninger, da dette maa bero paa Omstændighederne, derunder navnlig Sagens Vigtighed, Betydningen af Vidnets Forklaring, og om denne iøvrigt maa antages at være troværdig. Retsplejelovens § 170, 3die Stk. foreslaas derfor ændret saaledes, at Afgørelsen af, om et Vidne kan undslaa sig for at besvare det Spørgsmaal, om der er overgaaet ham en Straffedom, overlades til Retten i det enkelte Tilfælde.

Nr. 10. Kommissionens Flertal har ikke foreslaaet Straf for uagtsom falsk Forklaring. Derimod har et Mindretal foreslaaet optaget en Bestemmelse herom, jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 151 A. Saaffremt denne Bestemmelse vedtages, vil der i Ændringsforslaget til Retsplejelovens § 305, 2det Stk., tillige være at henvise hertil.

De i T. U. Tillægslov B § 2 under Nr. 13 og 14 foreslaaede Ændringer i Retsplejelovens §§ 324 og 325 er ikke optaget, da der ikke i de af Kommissionen foreslaaede Udkast er optaget en Bestemmelse svarende til § 34 i T. U. Udkast til Lov om Forseelser i borgerlige Forhold.

De i de nævnte Bestemmelser i Rets-

plejelovent fastsatte Bødestrafte maa nærmest betragtes som Ordensbøder, og disse er derfor ikke foreslaaet ændret til Dagsbøder.

Nr. 11. Den foreslaaede Ændring af Fængselsstraffen er overensstemmende med Tillægslov A. § 7.

I T. U. Tillægslov B § 2 er under Nr. 16 og 19 foreslaaet Ændringer i Retsplejelovens §§ 499, 1ste Stk. og 650. Disse Ændringsforslag er ikke optaget, da der ikke i de af Kommissionen foreslaaede Straffelovsudkast er optaget en Bestemmelse svarende til T. U. Udkast til Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 239. At i de nævnte Bestemmelser »simpelt Fængsel« maa erstattes med »Hæfte«, følger af Tillægslov A. § 7.

Den i T. U. Tillægslov B § 2 under Nr. 17 foreslaaede Tilføjelse til Retsplejelovens § 501, sidste Stk. er ikke optaget, da en Henviisning til Indførelsesloven (jfr. nu Tillægslov A § 14) maa anses for overflødig.

Nr. 12. Det foreslaas at lade Retsplejelovens § 521 udgaa, da det derunder omhandlede Forhold og det tilsvarende Forhold under en Arrestforretning, jfr. Retsplejelovens § 632, omfattes af Bestemmelserne i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 257, jfr. §§ 264 og 266.

Nr. 13. Den foreslaaede Ændring i Retsplejelovens § 683, 2det Punktum er en **Konsekvens** af Reglen i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 249, sidste Punktum, jfr. Bemærkningerne ovenfor Sp. 365.

Nr. 14. Ændringen af Retsplejelovens § 684 tilsigter at bringe Paragrafen i Overensstemmelse med de ny strafferetlige Forslag. Da der ikke i disse findes Regler om Sikkerhedsforanstaltninger mod Undsigende svarende til Straffelovens § 299 eller om Opholdspaalæg til Forbrydere svarende til midlertidig Straffelov 1. April

1911 § 8, er der ikke optaget Bestemmelser svarende til Retsplejelovens § 684 Nr. 4 og 8. Endvidere er der, da Meddelelse af Afholdspaalæg til Drankere (jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelovs § 74) kun kan idømmes i Forbindelse med Frihedsstraf, ikke optaget en Bestemmelse svarende til Retsplejelovens § 684 Nr. 7. Fortabelse af de borgerlige Rettigheder er medtaget som § 684 Nr. 7, da saadan Fortabelse ifølge Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov §§ 12 og 99 kan ske i Tilfælde, hvor der ikke bliver Spørgsmaal om Idømmelse af Straf. I Forbindelse med Fortabelse af Arveret er optaget Fortabelse af Forældremyndighed (jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 80). En Bestemmelse svarende til § 684 Nr. 14 om **Mortifikation af Ærefornærmelser** er ikke optaget, da der i de strafferetlige Udkast ikke findes Regler om Mortifikation. De i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 153, 4de Stk. og § 247 omhandlede Følger af falsk Anklage og af Ærefornærmelser kan kun indtræde i Forbindelse med en Straffedom og er derfor ikke optaget her. Under Nr. 11 er medtaget Oprejsning i Medfør af Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 101. Det er her tilføjet, at Retsmøder, hvorunder der nedlægges Paastand om Oprejsning efter denne Bestemmelse, ikke er offentlige. Herom henvises til, hvad der er bemærket ovenfor Sp. 210.

Nr. 15. Den foreslaaede Affattelse af § 687 slutter sig nær til Retsplejeloven. De i Straffelovsforslagene foreslaaede Straffe og andre følger af den strafbare Handling medfører vel nogle Forskydninger, men disse er ikke væsentlige.

Ved Afgørelse af, om en Sag hører under Underret eller Landsret, kommer det an paa Størrelsen af den i Loven fastsatte Straf. Derimod bliver det uden Betydning, om Indsættelsen i Arbejdshus (jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 65) **eller** Hensættelse i Sikkerhedsforvaring (jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 68) kan idømmes i Stedet for Straf.

Hensættelse i Sikkerhedsforvaring **maa** betragtes som strengere end Fængsel i 1 Aar og bør efter Kommissionens Mening kun kunne idømmes af Landsretten. Dette har faaet Udtryk i Ændringen af Retsplejelovens § 687 litra d. Derimod kan Indsættelse i Arbejdshus idømmes af Underretten, eventuelt ogsaa i Tilfælde, hvor Sagen behandles som Politisag. Dette er f. Eks. Tilfældet med Betleri og Løsgænger, jfr. Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov §§ 181—183 og Ændringsforslaget nedenfor under Nr. 19.

Nr. 16. I de af Kommissionen foreslaaede **Straffelovsudkast** er Livsstraf ikke hjemlet som Straf. Da Retsplejeloven imidlertid ogsaa kommer til Anvendelse paa Straffe idømte efter den militære Straffelovgivning, er der ikke foreslaaet nogen Ændring i Retsplejelovens § 688 litra a. At der i Bestemmelsen i Stedet for »Strafarbejde« maa træde »Fængsel« følger af Tillægslov A § 7.

Angaaende Ændringen under Nr. 1 henvises til Bemærkningen ovenfor ved Retsplejelovens § 684 Nr. 4.

Ændringen under Nr. 2 er en Følge af de nye strafferetlige Bestemmelser.

Nr. 19. De nye strafferetlige Bestemmelser nødvendiggør en Ændring af Retsplejelovens § 721. Ved Ændringsforslagets Affattelse har man holdt sig saa nær til den gældende Ordning som muligt.

I Forhold til T. U. Tillægslov B Nr. 26 er den under Nr. 1 anførte almindelige Adgang til at anvende Politiretsbehandling udvidet, idet den forhøjede Straf, der i visse Tilfælde er hjemlet i Gentagelses-tilfælde, er ladet ude af Betragtning. Som Følge heraf er af de i T. U. under § 721 Nr. 2 anførte Lovbestemmelser den under litra a anførte Lov om Københavns Vandforsyning af 30de November 1857 § 10, 2det Punktum og den under litra j anførte Lov Nr. 245, 27de Maj 1908 om Tilsyn med Udførsel af Kød m. m., § 6, 3die Stk. udeladt. De øvrige i T. U. under litra a nævnte Bestemmelser er ikke opretholdt, idet de i

disse omhandlede Forhold falder ind under Forseelseslovens § 24, Nr. 4.

Fra den almindelige Regel under § 721, Nr. 1 er gjort flere Undtagelser, idet en Række i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov omhandlede Forbrydelser, der efter Størrelsen af den fastsatte Straf vilde være at behandle som Politisager, ikke findes at burde undergives Politiretsbehandling. Desuden er undtaget Anordning Nr. 468, 8de November 1921 § 39, 1ste Stk., Lov Nr. 113, 1ste April 1922 § 54, 1ste Stk. og Lov Nr. 147, 10de April 1922 § 39, 1ste Stk., da de i disse indeholdte Bestemmelser, saaledes som de er ændrede ved Tillægslov A, kun er særlige Anvendelser af Reglen i Almindelig borgerlig Straffelov § 149, jfr. Forseelseslovens § 22, og derfor formentlig maa dele Skæbne med disse Bestemmelser.

Antallet af de under Nr. 2 opregnede Love er i Forhold til Retsplejeloven betydeligt begrænset. Dette skyldes dels, at flere af de i Retsplejeloven anførte Lovbestemmelser ikke er opretholdt, dels at der er foreskrevet saadanne Ændringer i Straffene, at Reglen under Nr. 1 bliver anvendelig.

Under Nr. 2 litra a er optaget Lov om Tilsyn med Fremmede og Rejsende m. m. Nr. 52, 15. Maj 1875 § 22. Ifølge T. U. Tillægslov A § 5 henførtes Overtrædelser af de i Loven af 1875 § 22, 1ste Stk. anførte Tilhold under Udkast til Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 183, hvortil svarer — forsaavidt angaar dette Forhold — Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 185. Samtidig var ifølge T. U. Tillægslov B § 2 Nr. 26 de i § 183 i Udkast til Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser ommeldte Forhold foreslaaet gjort til Politisager. I Modsætning hertil har Kommissionen ment dels at burde opretholde Straffebestemmelsen i Lov 15. Maj 1875 § 22, dels ikke at burde foreslaa, at den i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 185 ommeldte Forbrydelse gøres til en Politisag, hvilket vilde være en ikke tilstrækkelig begrundet Ændring i den nugældende Ordning.

Som ny Bestemmelse, der ikke findes i T. U. er optaget under litra f Lov Nr. 81, 30. Marts 1906 om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og venerisk Smitte § 15 og under litra k Lov Nr. 104, 10. Maj 1912 om Beværtning og Gæstgiveri m. m. § 34. Den første Bestemmelse er en Følge af, at der ikke af Kommissionen er foreslaaet en Tillægslov svarende til T. U. Tillægslov C, den sidste er en Følge af, at der ikke i Forseelsesloven er optaget en Bestemmelse svarende til T. U. Udkast til Lov om Forseelser § 24. Af de i T. U. anførte Lovbestemmelser er udeladt dels Lov Nr. 131, 27. Maj 1908 om Hustruers og Ægtebørns Retsstilling § 14, 2det Stk., da Bestemmelsen er ophævet ved Lov Nr. 276, 30. Juni 1922 § 91, dels Lov Nr. 125, 29. April 1913 om Motorkøretøjer § 32, 1ste Stk., da Bestemmelsen er ophævet ved Lov Nr. 149, 20. Marts 1918, jfr. nu Bekendtgørelse Nr. 320, 6. Maj 1921.

Under Litra m er nævnt en Række i Almindelig borgerlig Straffelov omhandlede Forbrydelser, der findes at burde behandles som Politisager, uagtet den fastsatte Straf er højere end den under Nr. 1 anførte.

Som Bestemmelser i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov, ved hvilke endvidere Politiretsbehandling er hjemlet som Følge af Bestemmelsen under Nr. 1, kan nævnes §§ 234 og 273, 1ste Stk. De i Udkast til Lov om Forseelser omhandlede Lovovertrædelser bliver alle undergivet Politiretsbehandling med Undtagelse af de i §§ 9, 12 og 13 nævnte.

Nr. 20. Den under b foreslaaede Ændring i Retsplejelovens § 722 Nr. 3 er en Konsekvens af Almindelig borgerlig Straffelov § 29.

Ændringen under c skyldes, at Bestemmelsen efter de strafferetlige Forslag bliver uden Indhold, da der ikke i disse findes nogen Bestemmelse svarende til Straffelovens § 254 og midlertidig Straffelov § 2, 2det Punktum.

Nr. 22. I Overensstemmelse med, hvad der er anført i T. U. Mot. til Tillægslov

B. S. 19 og T. U. Hot. til Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser S. 43—44, foreslaar Kommissionens Flertal {*Goll, Johansen, Olrik, Torp*} at lade Retsplejelovens § 725, 3die Stk. — og i Konsekvens deraf ogsaa 4de Stk. — udgaa.

Efter Flertallets Mening er den der hjemlede almindelige subsidiaere Paataaleret for det offentlige ved Forbrydelser, der normalt er Genstand for privat Paataale, forfejlet, idet Bestemmelsen i Tilfælde, hvor Kravet om privat Paataale helt eller dog væsentligst skyldes Hensyn til den forurettedes Interesser, medfører, at vigtige, intime og private Interesser hos den forurettede, der mulig har afholdt ham fra at paataale, kan prisgives en uforstaaende Paataalemyndigheds Skøn. En subsidiaer Paataaleret for det offentlige bør derfor kun hjemles, hvor almene Hensyn kræver det. Om dette er Tilfældet, maa formentlig afgøres særskilt ved hver enkelt Lovovertrædelse, saaledes at den subsidiaere Paataaleret for det offentlige er udelukket, hvor den ikke udtrykkeligt er hjemlet. I Overensstemmelse hermed er der i §§ 222 og 227 i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov stillet Forslag om en saadan selvstændig Paataaleret for det offentlige.

Et Mindretal (*Glarbo, Krabbe*) finder ikke, at der er Grund til at befrygte, at de offentlige Paataalemyndigheder ikke ved disse Lovovertrædelser skal vise fornøden Hensyntagen til den forurettedes Interesser, medens der paa den anden Side ved alle Lovovertrædelser, der er Genstand for privat Paataale, vil kunne forekomme Tilfælde, hvor offentlige Interesser — uden at den forurettedes Interesser krænktes — gør det ønskeligt, at Paataale finder Sted. I saa Henseende henvises til Motiverne til § 35 i det af den ved Reskript af 11. Maj 1892 nedsatte Proceskommission udarbejdede Udkast til Lov om Strafferetsplejen. Mindretallet kan derfor — uden at man dog har ment at burde stille noget særligt Ændringsforslag i saa Henseende — ikke tiltræde Forslaget om at lade Retsplejelovens § 725, 3die og 4de Stk. udgaa.

Ophævelsen af § 725, 5te Stk. er en Følge af, at der ikke i de strafferetlige Forslag er optaget en Bestemmelse svarende til Straffelovens § 212, 2det Punktum.

Nr. 23 og 27. Angaaende Ophævelsen af Retsplejelovens § 726, 2det Stk., 2det Punktum og § 780, sidste Stk. henvises til Bemærkningerne ovenfor til Retsplejelovens § 684, Nr. 4.

Nr. 25 og 26. Ændringerne er en nødvendig Følge af de ny strafferetlige Bestemmelser. Nogen Realitetsforandring er ikke tilsigtet.

Som Følge af Bestemmelsen i Tillægslov A § 7 er der ikke — som sket i T. U. Tillægslov B § 2 Nr. 40 — foreslaet nogen Ændring i Retsplejelovens § 847 Nr. 3 litra a.

Nr. 31. Ændringsforslaget er begrundet ved, at det paagældende Forhold i Retsplejelovens § 851 nu falder ind under Udkast til Lov om Forseelser § 20.

Nr. 34 og 35. De foreslaaede Ændringer er en Konsekvens af de ny Straffelovsudkast. Nogen Realitetsændring er ikke tilsigtet. I Ændringsforslaget til Retsplejelovens § 938 er Ordet »offentlig« udeladt, da den i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 222, 2det Stk., ommeldte Forbrydelse efter Udkastet altid er Genstand for offentlig Paataale.

I T. U. Tillægslov B § 2 er under Nr. 48 foreslaet en Ændring af Retsplejelovens § 978. Kommissionen har ikke optaget et tilsvarende Ændringsforslag, da der i de Tilfælde, der svarer til de i Ændringsforslaget anførte, ikke er Tale om en Genoptagelse af Sagen i den Betydning, hvori dette Udtryk er brugt i Retsplejelovens § 978. En Tilføjelse til denne Paragraf som i T. U. Tillægslov B foreslaet, skønnes derfor ikke fornøden.

Derimod er en Tilføjelse til Retsplejelovens § 987 en nødvendig Følge af Reglen i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov

§ 4, 2det Stk., jfr. § 5, 3die Stk. Et Ændringsforslag, der tager Sigte herpaa, er optaget under Nr. 37.

Nr. 38. Ændringsforslaget vedrørende Retsplejelovens § 988, 1ste Punktum er en i Konsekvens af de i **Straffelovsforslagene** foreslaaede Ændringer i den gældende Ret. i

Nr. 39. I T. U. Tillægslov B. § 2 er under Nr. 51 foreslaaet en Tilføjelse til Retsplejelovens § 997, 1ste Stk., 1ste Punktum. Kommissionen mener ikke, at denne Tilføjelse er nødvendig, da det efter den Maade, hvorpaa § 997, 1ste Stk., 1ste Punktum er formuleret, maa anses for en Selvfølge, at Politimesteren ogsaa er pligtig at drage Omsorg for Fuldbyrdsen af de i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 247 ommeldte Følger af en Straffedom. Udgifterne ved den i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 153, 4de Stk. omtalte Kundgørelse i offentlige Tidender henregnes til Sagens Omkostninger og er undergivet samme Regler som disse (jfr. Tillægslov A § 11, 1ste Stk.).

Derimod er den foreslaaede Ændring Retsplejelovens § 997, 2det Stk. en nødvendig Følge af de i Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov § 55 givne Regler om Bøders Inddrivelse. Bestemmelsen i Retsplejelovens § 997 3die Stk. om Afsoning, der i alt Fald maatte rettes, er overflødig, da det er en Selvfølge, at Bestemmelsen i Tillægslov A § 13 her finder Anvendelse.

I T. U. Tillægslov B § 2 er under Nr. 53 foreslaaet at lade Retsplejelovens § 1000 1ste og 2det Stk. udgaa. Da Retspleje-

loven imidlertid nu ogsaa finder Anvendelse paa den militære Straffelov, er dette Ændringsforslag ikke optaget. Af samme Grund har man ikke optaget den i T. U. Tillægslov B § 2 under Nr. 54 foreslaaede Ændring af Retsplejelovens § 1001, 1ste Stk.

De i § 3 optagne Ændringer er i det væsentlige simple Konsekvenser af de i Straffelovsudkastene optagne ny Bestemmelser. I Lov om Rigsretten af 3. Marts 1852 § 56, jfr. § 65 er Straffen foreslaaet nedsat til Hæfte indtil 3 Maaneder. En større Straf kan ikke antages at være nødvendig, og naar Straffen nedsættes paa denne Maade, vil Overtrædelsen blive en Forseelse, hvoraf følger, at ogsaa uagtsomme Overtrædelser bliver strafbare. Dette er formentlig paakrævet, men naar Straffen nedsættes som anført, bliver en særlig Bestemmelse om Straf for Uagtsomhed unødvendig.

Med Hensyn til Ændringen under Nr. 3 bemærkes, at det findes naturligere paa de der omhandlede Tjenesteforseelser at anvende de almindelige Straffebestemmelser for Embedsforseelser end at opretholde de mindre tidssvarende Bestemmelser i Plakat 21. April 1824.

Kommissionen har ikke fundet Anledning til at foreslaa Ændringer i Lov Nr. 542, 4. Oktober 1919 om Retsplejen ved Hæren og Søværnet, da en Revision af den militære Straffelov maa antages at være nær forestaaende, og eventuelle Ændringer i den militære Retsplejelov formentlig naturligst bør gives i Forbindelse med den ny militære Straffelov.

Indholdsfortegnelse.

I. Udkast til almindelig borgerlig Straffelov.

Almindelig Del.

	Side
1ste Kapitel. Indledende Bestemmelser	1— 11
2det — Almindelige Betingelser for strafferetlige Bestemmelser Anvendelse	11— 26
3die — Strafbarhedsbetingelser	26— 69
4de — Forsøg og Medvirken	69— 78
5te — Paatalen	78— 83
6te — Straffene	83—150
7de — Betingede Straffedomme	150 — 157
8de — Arbejdshus og Sikkerhedsforvaring	157 — 162
9de — Andre Retsfølger af den straffbare Handling	162 — 181
10de — Straffens Fastsættelse	181 — 196
11te — Bortfald af den straffbare Handlings Retsfølger	196—212

Særlig Del.

12te — Forbrydelser mod Statens Selvstændighed og Sikkerhed	213—223
13de — Forbrydelser mod Statsforfatningen og de øverste Statsmyndigheder	224—231
14de — Forbrydelser mod den offentlige Myndighed	231—238
15de — Forbrydelser mod den offentlige Orden og Fred	238—247
16de — Forbrydelser i offentlig Tjeneste eller Hverv	247—258
17de — Falsk Forklaring og falsk Anklage	258—265
18de — Pengefalsk	265—268
19de — Dokument- og Mærkefalsk	268—279
20de — Almenfarlige Forbrydelser	279—295
21de — Andre almenskadelige Handlinger	295—298
22de — Betleri, Løsgænger og skadelig Erhvervsvirksomhed	298 — 306
23de — Forbrydelser i Familieforhold	307—314
24de — Forbrydelser mod Kønssædeligheden	315—332
25de — Forbrydelser mod Liv og Legeme	332—352
26de — Forbrydelser mod den personlige Frihed	352—355
27de — Freds- og Ærekrænkelser	355—366
28de — Berigelsesforbrydelser	366—382
29de — Andre straffbare Formuekrænkelser	382—390

II. Udkast til Lov om Forseelser i borgerlige Forhold.

	Side
1ste Kapitel. Almindelige Bestemmelser.....	391—396
2det — De enkelte Forseelser.....	396 — 412

III. Udkast til Tillægslov A om Ikrafttræden af Almindelig borgerlig Straffelov samt af Lov om Forseelser i borgerlige Forhold m. m.

	Side
1ste Kapitel. Lovens Ikrafttræden og Indflydelse paa den øvrige Straffelovgivning	413—435
2dlet — — — — — Fængselsretten	435—438
3die — — — — — Afsoning af Tvangsbøder og Underholdsbidrag	438

IV. Udkast til Tillægslov B om nogle Ændringer i Lovgivningen om Rettens Pleje.

Side
439—450

Bilag.

Bemærkninger

om

Frihedsstraffe og med Frihedsberøvelse forbundne Sikkerhedsforanstaltninger

Under særligt Hensyn til de i
Professor Carl Torps Straffelovsudkast
derom indeholdte Bestemmelser

Af

Torkil Fussing
Direktør for Fængselvæsenet

FORKORTELSER

- K. U.** betyder: Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov med Motiver, afgivet af den under 11. August 1905 nedsatte **Straffelovskommission**. (København 1912.)
- T. U.** — Udkast til Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser med Motiver, udarbejdet af Professor Carl Torp. (København 1917).
- Vorentwurf.** — Vorentwurf zu einem Deutscheu Strafgesetzbuch. Veröffentlicht auf Anordnung des Reichs-Justizamts. (Berlin 1909).
- Gegenentwurf. — W. Kahl, K. v. Lilienthal, F. v. Liszt, J. Goldschmidt: Gegenentwurf zum Vorentwurf eines deutschen Strafgesetzbuchs. (Berlin 1911).
- N. T. f. Str.** — Nordisk Tidsskrift for Strafferet.
- Bl. f. Gef k.** — Blätter für Gefängniskunde.

Efter den ærede Straffelovskommissions Anmodning fremsætter jeg herved nogle Bemærkninger om Frihedsstraffe og de i Stedet for Straf trædende Sikkerhedsforanstaltninger, der indeholder en Frihedsberøvelse. Bemærkningerne tager særligt Hensyn til de Bestemmelser, som indeholdes i det af Professor *Carl Torp* udarbejdede Straffelovsudkast (Kapitel 6. „Straffe og andre Retsfølger af den strafbare Handling-“). For min Opfattelse af forskellige Enkeltheder, som jeg ikke kommer ind paa i disse mine Bemærkninger, forbeholder jeg mig at gøre mundtlig Rede overfor Kommissionen.

De Spørgsmaal, som mine Bemærkninger omhandler, er følgende:

- I. Antallet af Arter af Frihedsstraf (Side 3).
- II. Frihedsstraffenes Benævnelse og Varighed samt Stedet, hvor de fuldbyrdes (Side 15).
- III. Frihedsstraffenes Fuldbyrdelse (Celle eller Fællesskab. Progression). (Side 20).
- IV. Disciplinærstraffe (Side 27).
- V. Særbehandling af visse Fangekategorier og de i Stedet for Straf trædende Sikkerhedsforanstaltninger (Side 29).
- VI. Betimeligheden af Udfærdigelsen af en Straff fuldbyrdelseslov (Side 32).

I. Antallet af Arter af Frihedsstraf.

Medens et i 1844 i Sverige fremsat **Straffelovsforslag** gik ud paa kun at fastsætte én Frihedsstraf, og medens denne Tanke havde mange Tilhængere paa den internationale **Fængselskongres** i Stockholm 1878, har ingen Straffelov lige saa lidt som noget af de moderne Straffelovsudkast ment at kunne indskrænke Antallet af Frihedsstraffens Arter saa stærkt. Med 2 Arter af Frihedsstraf nøjes man i nogle Lande — saaledes England, Finland, Holland, Norge, Sverige og Nordamerika — medens andre Lande kender 4 eller endnu flere, f. Eks. Belgien, Frankrig, Italien, Spanien, Tyskland, Ungarn og Rusland.

Det er utvivlsomt, at **Tendensen i Almindelighed¹⁾** gaar i Retning af at **indskrænke** Antallet af Former for Frihedsstraffen.

Det schweiziske Straffelovsudkast foreslaar kun 2 Frihedsstraffe: Tugthus og Fængsel.

1) Det af Professor *Thyrén* udarbejdede Straffelovsudkast foreslaar dog 3 Frihedsstraffe (Tugthus, Fængsel og Arrest) overfor den **nugældende** svenske Straffelovs 2 Frihedsstraffe (Strafarbejde og Fængsel).

Den norske Straffelov af 22. Maj 1902 foreskriver kun 2 Frihedsstraffe (Fængsel og Hefte), medens der tidligere i Norge kendtes 4 Frihedsstraffe (Strafarbejde, Fængsel paa Vand og Brød, Fængsel paa sædvanlig Fangekost og Arrest).

Medens den tyske Straffelov af 15. Maj 1871 fastsætter 4 Arter af Frihedsstraf (Zuchthaus, Gefängnis, Haft og Festungshaft) eller — hvis det saakaldte geschärfte eller qualifizirte Haft*) medregnes — 5 Slags Frihedsstraf, foreslaar begge de to Udkast til en ny tysk Straffelov („Vorentwurf“ 1909 og „Gegenentwurf“ 1911)²⁾ kun 3 Arter af Frihedsstraf (Zuchthaus, Gefängnis og Haft)³⁾.

Her i Landet, hvor der tidligere kendtes 9 Former af Frihedsstraf (Fæstningsarbejde eller Arbejde i Slaveriet, Rasphusarbejde, Tugthusarbejde, Forbedringshusarbejde, Fængsel paa Vand og Brød, Fængsel paa sædvanlig Fangekost, simpelt Fængsel, Statsfængsel og Tvangsarbejde), kendes efter Bortfaldet af de to førstnævnte Straffe ifølge den nugældende Straffelovgivning 7 Former af Frihedsstraf⁴⁾. I det af Straffelovskommissionen af 1905 udarbejdede Straffelovsudkast (K. U.) er Frihedsstraffenes Antal reduceret til 3, nemlig Strafarbejde, Arbejdsfængsel og simpelt Fængsel, og Professor *Torps* Straffelovsudkast af 1917 (T. U.) indskrænker yderligere Antallet til 2, Arbejdsfængsel og simpelt Fængsel.

Spørgsmaalet om Antallet af Frihedsstraffens Arter og om deres indbyrdes Afgrænsning har i Aarenes Løb været Genstand for mange indgaaende Overvejelser og Drøftelser. I Motiverne til alle de ovenfor nævnte Straffelovsudkastgøres der mer eller mindre udførligt Bede for de Overvejelser, der ligger til Grund for det i saa

) 1): med Arbejdstvang forbunden Haft, der anvendes overfor Løsgængere, Betlere, offentlige Fruentimmer m. fl.

2) Det nyeste, endnu ikke fuldt udarbejdede Straffelovsforslag foreskriver dog som fjerde Art af Frihedsstraf: „Einschlieszung“.

3) Medens de to Udkast er enige om Antallet af Frihedsstraffe og disses Benævnelse, er der Uoverensstemmelse mellem dem med Hensyn til Straffenes Anvendelsesomraade og de for dem foreskrevne Tidsfrister.

4) Den rette Opfattelse er formentlig den, at Straffeloven af 10. Februar 1866 kender 2 Arter af Frihedsstraf, nemlig Strafarbejde og Fængsel, jfr. Straffelovens § 9. Skelnemærket mellem dem er, om Straffen er forbundet med Arbejdstvang eller ikke. Strafarbejdet fremtræder i 2 Former eller, som Straffeloven i § 11, 3. Stk. siger, Arter, nemlig Tugthusarbejde og Forbedringshusarbejde, mellem hvilke Straffeloven imidlertid i **Virkeligheden** ikke opstiller noget fast Skelnemærke. Mellem de 3 Former af det almindelige Fængsel (modsat Statsfængsel) er der efter Straffeloven kun én Forskel, nemlig med Hensyn til Kosten. Det nævnte Skelnemærke mellem Strafarbejde og Fængsel (Arbejdspligt — ikke Arbejdspligt) er klart, og det var tidligere ogsaa i andre Lande det, der angav Forskellen mellem forskellige Arter af Frihedsstraf. Denne Forskel er imidlertid efterhaanden blevet i nogen Grad udvisket. Ved Straffelovstillæget af 1. April 1905 § 12 blev Fængsel paa sædvanlig Fangekost forbundet med Arbejdstvang, og siden 1906 er det svenske „Fängelse“, der tidligere kun var forbundet med Arbejdstvang, naar det ikendtes som Forvandlingsstraf for ikke betalte Bøder, altid forbundet med Arbejdstvang og for saa vidt ikke længere forskellig fra den anden svenske Frihedsstraf, „Straffarbete“. I Norge var tidligere kun Strafarbejde forbundet med Arbejdstvang, medens Fængsel og Arrest ikke var det. Begge den nugældende norske Straffelovs to Frihedsstraffe, Fængsel og Hefte, er forbundne med Arbejdstvang, dog at det kan undlades at paalægge Heftefangens Arbejde, naar Straffetiden er ganske kort.

Den almindelige Opfattelse gaar nu om Stunder ud paa, at a 1 Frihedsstraf bør være forbundet med Arbejdspligt — dette har ogsaa fundet Udtryk i begge de tyske Straffelovsudkast og i T. U. (derimod ikke i K. U., se dettes § 21) — hvorfor Forskellen mellem de forskellige Frihedsstraffe søges i Arbejdspligtens nærmere Ordning. Derved bliver Forskellen mindre skarp, hvilket naturligvis gælder i desto højere Grad, jo flere Frihedsstraffe der anerkendes.

Henseende valgte System, og i en Bække Lærebøger, Afhandlinger og Kongresforhandlinger er Spørgsmaalet blevet drøftet saa indgaaende, at der nu næppe kan siges noget nyt derom.

I sin i 1889 udkomne „Lehrbuch der Gefängniskunde“ hævder den i 1913 afdøde, meget erfarne og højt ansete Chef for det preussiske Fængselsvæsen, *Krohne*, at Erfaringen har vist, at det i Praksis er umuligt at gennemføre en Ordning med flere end 2 Arter af Frihedsstraf, saaledes at der virkelig gennem Fuldbyrnelsen af Straffene bliver en Væsenforskel imellem dem. Hvad særlig tyske Forhold angaar, udtaler han, at den af Straffeloven angivne Forskel mellem Zuchthaus og Gefängnis for Fuldbyrnelsen af disse Straffe kun staar paa Papiret¹⁾ eller, som han andet Steds har udtrykt sig, at Forskellen mange Steder indskrænker sig til Farven paa Fangedragten.

Samme Anskuelse forfægtes af Professor *Kriegsmann**) i hans i 1912 udgivne „Einführung in die Gefängniskunde“. Han hævder, at „die Vereinfachung des Systems der Freiheitsstrafen ist darum dringend geboten. Das Strafrecht darf nicht ohne Rücksicht auf den Strafvollzug vorgehen, darf nicht Unterscheidungen aufstellen, die der Strafvollzug nicht durchzuführen vermag“³⁾. Det efter hans Mening rette er: 2 Frihedsstraffe, der med Hensyn til Tidslængde i det væsentlige løber parallelt, men som kvalitativt væsentlig adskiller sig fra hinanden.

Efter at Spørgsmaalet var blevet rejst paa den internationale Fængselskongres i London 1872, blev det indgaaende behandlet paa Kongressen i Stockholm 1878, hvor som ovenfor bemærket mange sluttede sig til Tanken om at nøjes med én Frihedsstraf, og ingen udtalte sig til Gunst for det franske og tyske System med en Frihedsstraf (*custodia honesta*) væsentligst for politiske Forbrydelser og 3 andre Frihedsstraffe svarende til den paa Code pénal hvilende Tredeling af Lovovertrædelserne (*crime, délit og contravention* — Verbrechen, Vergehen og Uebetretung).

Spørgsmaalet er dernæst blevet forhandlet paa det Møde, som de tyske Fængselsembedsmænds Forening afholdt i Stuttgart 1903⁴⁾, og som med et ubetinget Nej besvarede det Spørgsmaal: „Hat sich das jetzige Strafsystem auf Grund praktischer Erfahrungen von Strafvollzugsbeamten bewährt?“ Paa Mødet var der Enighed om Umuligheden af at opretholde en virkelig indre Forskel mellem den tyske Straffelovs forskellige Arter af Frihedsstraf og om Ønskeligheden af, at deres Antal derfor indskrænkedes. Kun en enkelt Taler ansaa det for rigtigst at nøjes med én Frihedsstraf; nogle mente, at Antallet af Frihedsstraffens Arter burde indskrænkes til 2⁵⁾, medens andre ikke mente, at Indskrænkningen burde gaa saa vidt.

Spørgsmaalet er endvidere blevet behandlet paa Kriminalkongressen i Stockholm 1911⁶⁾ af Professor Stjernbjerg, som anser følgende Ordning for den rationelle: Der foreskrives 3 Frihedsstraffe, en Frihedsstraf, der har Karakteren af *custodia honesta*, og hvis Anvendelse er begrænset til visse bestemte Arter af Forbrydelse, nemlig saa-

1) Lehrbuch S. 225.

2) Han, der drøbtes i Verdenskrigen, havde gennem længere Tids Arbejde i Straffeanstalten Moabit og gennem Studium af engelsk Fængselsvæsen nogen Erfaring paa den praktiske Straffuldbyrdeles Omraade.

») 1. o. S. 316.

4) Bl. f. Gefk., Bind 38, S. 86 og 174 ff.

5) Se Sichart i Bl. f. Gefk., Bind 37, S. 59 ff.

6) „Förhandlingar vid Kriminalkongressen i Stockholm den 28., 29. och 30. Augusti 1911“, S. 99 ff.

danne, for hvilke det er karakteristisk, at Graden af deres Samfundsfarlighed ikke er kongruent med Graden af Gerningsmandens Antisocialitet; for de andre Forbrydelser to Frihedsstraffe, af hvilke den milderes Maksimum falder sammen med den strengeres Minimum; Tidslængden for den som custodia honesta tjenende Frihedsstraf falder sammen med de to andre Straffes samlede Tidslængde¹⁾.

I Sverige var Spørgsmaalet atter Genstand for Forhandling paa den svenske Kriminalistforenings Aarsmøde i Stockholm 1916²⁾, hvor man drøftede enkelte Kapitler af Professor *Thyréns* Straffelovsudkast, der foreslaar 3 Arter af Frihedsstraf. Fra fængselskyndig Side udtalte man sig for at blive staaende ved det nugældende System med kun 2 Arter af Frihedsstraf. Imod de i *Thyréns* Straffelovsudkast indeholdte Bestemmelser om Frihedsstraffene har endvidere Chefen for Sveriges Fængselsvæsen, Øfverdirektør *Almquist*, udtalt sig i „Nordisk Tidsskrift for Strafferet" (1916, S. 115 ff.).

Spørgsmaalet er endelig blevet indgaaende drøftet paa det af den internationale Kriminalistforenings tyske Landsgruppe i 1911 i Berlin afholdte Møde³⁾, hvor *Krohne* indledte Forhandlingen om „Frihedsstraffe og Straffuldbrydelse efter Straffelovsudkastet" (Vorentwurf). Af Forhandlingerne skal her anføres følgende:

I Overensstemmelse med den af ham tidligere, i hans „Lehrbuch", forfægtede Anskuelse, hvorefter det er umuligt paa rationel Maade at udsondre flere end 2 Frihedsstraffe, udtalte *Krohne* sig imod Udkastets Opstilling af 3 Frihedsstraffe. Han foretog en kritisk Gennemgang af de enkelte Bestemmelser om de forskellige Frihedsstraffe og fastslog som Resultat deraf, „dasz ein scharfer Unterschied nur zwischen der Zuchthaus- und Haftstrafe besteht, dasz die Gefängnisstrafe zwischen der Zuchthausstrafe und der Haft schillert". Han slutter med at udtale, at man derfor som England, Nederlandene og Norge bør nøjes med 2 Arter af Frihedsstraf: „eine für die Ehrlosen, eine für die nicht Ehrlosen, welchen Namen man ihnen geben will, mag dahin gestellt sein". Han tillægger det ingen større Betydning, om man som i England og i det schweiziske Straffelovsudkast vil beholde Navnene „Zuchthaus" og „Gefängnis", eller om man som i Nederlandene og Norge vil kalde dem „Gefängnis" og „Haft".

Krohne fandt Tilslutning hos Professorerne *Kriegsmann* og *Gleispach*. Denne sidste anser det ligesom *Krohne* for umuligt at differentiere det Strafonde, som kan udgøre en Frihedsstrafs Indhold, saaledes at der kan opstilles mere end 2 Arter af Frihedsstraf, og han anser det derfor for umuligt indenfor den kvalificerede Frihedsstraf at udsondre to i Indhold forskellige Straffe. Han udtaler bl. a.: „Det er aabenbart urigtigt der, hvor det umiddelbart drejer sig om Straffens Formaal eller om Hygiejnens Krav eller Hensynet til, at Fangen kan klare sig efter at have genvundet Friheden, ikke i første Række at lade disse Synspunkter være bestemmende for den nærmere Ordning af Strafflidelsen men i saa Henseende at lade sig lede af Bestræbelsen for at tilvejebringe Forskelle mellem to eller flere Arter af Frihedsstraf⁴⁾. Navnlig anser

1) Denne Ordning falder omtrent sammen med den, der foreslaaet i det tyske „Gegenentwurf", kun at dette ikke begrænser custodia honesta-Straffens Anvendelse til bestemte Arter af Forbrydelser, men aabner Adgang til dens Anvendelse dels overfor politiske „Verbrechen" dels overfor alle „Vergehen", som ikke af Dommeren skønnes at udspringe „aus ehrloser Gesinnung".

2) „Förhandlingar vid svenska Kriminalistföreningens ordinarie Årsmöte i Stockholm den 29. og 30. September 1916", S. 53 ff.

3) Mitteilungen der internationalen kriminalistischen Vereinigung, Bind 18, S. 245—335.

4) 1. c. S. 287.

han det for urigtigt at ville lade en Forskel med Hensyn til Arbejdet udgøre Forskellen mellem „Zuchthaus" og „Gefängnis", idet Arbejdet netop er det vigtigste Middel til overhovedet gennem Straffuldbyrdsen at opnaa en Forbedring af Fangen og forebygge hans Tilbagefald, og idet det afgørende Synspunkt ikke bør være det at hidføre en Forskel mellem Straffene men det, hvad Fangen før sin Domfældelse har præsteret, hvad han efter sine legemlige og aandelige Kræfter kan præstere, og hvad han trænger til for at kunne klare sig paa ærlig Maade efter sin Løsladelse¹⁾).

Derimod udtalte ikke blot Professorerne *oldschmidt*, *Kahl* og *». Liszt* — der som bekendt sammen med *v. Lilienthal* er Forfattere af „*Gegenentwurf*“, der ligesom „*Vorentwurf*“ opstiller 3 Arter af Frihedsstraf — men ogsaa to andre Deltagere i Forhandlingen sig for Frihedsstraffens Tredeling. Af disse sidste udtalte dog Professor *Merkel*, at han derved hovedsagelig var ledet af det Synspunkt, „*dass wir in der historischen Entwicklung bleiben müssen*“²⁾. Og *v. Liszt* udtaler³⁾, at „Spørgsmaalet om Tvedeling eller Tredeling af Frihedsstraffen jo paa det allernøjeste hænger sammen med Spørgsmaalet om, hvorledes man inddeler de straffbare Handlinger,“ og i sidste Linie hænger sammen med det Spørgsmaal, om man „zwischen Verbrechen und Vergehen objektiv zu unterscheiden hat“. Han gør opmærksom paa, at den, der som han har forsvaret Sætningen: Ikke Gerningen men Gerningsmanden straffes, overvejer Sagen to og tre Gange, førend han anerkender en objektiv Adskillelse mellem de straffbare Handlinger som Grundlag for Straffelovsudkastets hele Opbygning. Men skønt han under Overvejelserne ved Udarbejdelsen af „*Gegenentwurf*“ stadig er vendt tilbage til Spørgsmaalet, er han kommen til det Resultat, „at vi, i det mindste som Sagen for Øjeblikket ligger, maa fastholde den objektive Forskel mellem „Verbrechen“ og „Vergehen“, og at vi ogsaa ud ad til, overfor Folkets Retsbevidsthed, maa bringe denne Forskel til Udtryk derigennem, at vi straffer *Verbrechen* med *Zuchthaus* og *Vergehen* med *Gefängnis*.“ Han indrømmer, at *Krohnes* Standpunkt teoretisk er rigtigere end hans, og udtaler, at „netop jeg med mine Anskuelser vilde glæde mig kolossalt, hvis vi kunde indføre det, som *Krohne* ønsker. Men det gaar ikke. Vi kan kun indføre en Tvedeling af Frihedsstraffen, hvis vi giver Afkald paa Adskillelsen mellem „Verbrechen“ og „Vergehen“. Maaske har De Herrer i Diskussionen Mod til at gøre det. Vi fire (der har skrevet „*Gegenentwurf*“), har ikke haft Mod dertil. Vi har fastholdt den nævnte Adskillelse, og deraf er Følgen blevet Tredelingen af Frihedsstraffen“. Overfor Paastanden om, at det er umuligt at differentiere mellem „Gefängnis“ og „Zuchthaus“, udtaler han, at han anser en saadan Differentiering for mulig, „lad den saa ogsaa bestaa i intet andet end i den lokale Forskel mellem Anstalterne. Det, som det for Folkebevidstheden kommer an paa, er altid: Hvor Manden har siddet. Denne Differentiering vilde, bortset fra Varigheden, allerede være mig fuldt ud tilstrækkelig.“⁴⁾

Heroverfor gjorde *Gleispach* gældende, at naar Forskellen med Hensyn til Fuldbyrdsesstedet er tilstrækkelig, er han enig med *v. Liszt*; denne indrømmer nemlig da, at man giver to Ting, som egentlig er den samme, forskellige Navne. Hvis man opstiller to Arter af kvalificeret Frihedsstraf, maa man — hævder *Gleispach* — være klar over, at man, væsentlig af Hensyn til Generalpræventionen, giver en og den samme Ting to Navne⁵⁾.

1) 1. c. S. 288. — 2) 1. c. S. 301. — 3) 1. c. S. 273—275. — 4) 1. c. S. 305.
 5) 1. c. S. 319-320.

Som ovenfor bemærket, gaar Tendensen nu om Stunder i Betning af at indskrænke Antallet af Frihedsstraffens Arter. Dette er ikke overraskende men harmonerer med *Frihedsstraffens Historie*¹⁾.

Den egentlige Frihedsstrafs Historie viser følgende Udvikling: Frihedsstraffen optages forholdsvis sent i Straffesystemet, nemlig først fra Slutningen af det 16. Aarhundrede, og i de to derpaa følgende Aarhundreder indtager den kun en beskedne Plads indenfor dette. Fra Slutningen af det 18. Aarhundrede, da Fængselsreformerne tog deres Begyndelse, udvikler den sig i Løbet af det følgende Aarhundrede til at indtage den langt overvejende Plads blandt Straffemidlerne. I Løbet af de sidste Aar-tier er den almindelige Frihedsstraf imidlertid, fordi den har skuffet de Forventninger, man havde stillet til den, med Føje traadt mere og mere tilbage²⁾ og er bleven i stadig stigende Grad fortrængt dels af andre Straffemidler (betinget Domfældelse, udvidet Anvendelse af Bødestraf), dels af Frihedsstraffe, som adskiller sig fra den almindelige Frihedsstraf (Ungdomsfængsel, Særbehandling af „Psykopather“), dels af Forholdsregler, der ikke er Straf (Opdragelses-, Helbredelses-, Forsorgs- og Sikringsforanstaltninger). Men naar den almindelige Frihedsstrafs Omraade og Anvendelse begrænses, er det naturligt, at Antallet af dens Arter indskrænkes, og at dens System saaledes simplificeres.

Dette, at Lovgivningen indskrænker Frihedsstraffens Omraade og erstatter den med andre Forholdsregler, skyldes naturligvis en Ændring i Opfattelsen af Forbrydelse og Straf. Medens den ældre Strafferetsopfattelse væsentligst tog sit Udgangspunkt i Forbrydelsen, ser Nutidens Opfattelse mere paa Forbryderen. Den ældre Opfattelse kendte som Reaktionsmiddel overfor Forbrydelsen kun Straf, og til Forskellen mellem Forbrydelserne svarede Forskellen mellem Straffene — dette fandt sit skarpe Udtryk i de paa Code pénal hvilende Straffelovgivelser, der som bekendt fastslog en til Forbrydernes Tredeling svarende Tredeling af Straffene, ja, den tyske Straffelovs § 1 lader endog den Straf, hvormed en Handling trues, være bestemmende for Handlingens Klassificering, idet det er den anvendte Straf, der bestemmer, om Handlingen er en „Verbrechen“, en „Vergehen“ eller en „Uebertretung“. Nutidens Anskuelse kommer ud fra sin Opfattelse af Forbrydernes Forskellighed til, 1) at kun nogle af disse tiltrænger Straf, medens andre trænger til andre, indbyrdes forskellige Behandlingsmaader, og 2) at Frihedsstraffen bør differentieres under Hensyn til de forskellige Forbryderkategoriers psykiske Ejendommeligheder, saaledes at der ved Siden af den almindelige Straffebehandling for de voksne og normale Forbrydere indføres særlig Straffebehandling overfor de Unge og overfor visse aandeligt defekte Personer. Da Trangen til Differentiering saaledes fyldestgøres dels indenfor Frihedsstraffens Omraade gennem en paa psykologisk Grundlag hvilende Adskillelse mellem almindelig Straf og forskellige Særstraffe, dels gennem Anvendelsen af en Række Foranstaltninger, der ikke blot er forskellige fra Straf men ogsaa indbyrdes forskellige, er det naturligt, at der nu bliver mindre Trang til Differentiering indenfor den almindelige Frihedsstraf.

1) I „Les établissements pénitentiaires en France et aux colonies“ udtaler *d'Haussonville*: „Jo mere Strafferetten endnu er i sin Barndom, i desto flere Skikkelser fremtræder Straffene; jo mere Videnskaben udvikler sig, desto mere simplificeres Straffene“.

2) Jfr. *Gennat* i *Bl. f. Gefk.*, Bind 37 S. 9: „Die Freiheitsstrafe hat zu viele Vorzüge, als dass daran gedacht werden könnte, sie ihrer Führerrolle zu berauben, wohl aber kann und soll mit ihrer *Tyrannie* gebrochen werden“.

For visse Personer, overfor hvem Anvendelse af Frihedsstraf af andre Grunde end egentlig Sindssygdhed eller Aandssvaghed maa antages at ville være virkningsløs, indfører T. U. i Stedet for Straf dels "Indsættelse i Arbejdshus" (§§ 52 og 53) dels „Sikkerhedsforvaring“ i Forvaringsanstalt eller Arbejdshus (§§ 54 og 55) dels Anbringelse i en Helbredelsesanstalt for Drankere (§ 59), hvilken sidste Anbringelse ogsaa kan anvendes i Forbindelse med Straf, idet den enten tinder Sted før eller efter Straffens Udstaaelse, dels endelig (for visse „Psykopather“) Anbringelse i en Kur-, Pleje- eller Forvaringsanstalt (§ 57). T. U. indfører dernæst en særlig Straffebehandling dels for unge Personer, der skal udstaa Arbejdsfængsel (§ 32, jfr. § 43), dels for „Psykopather“, overfor hvem Frihedsstraf findes anvendelig (§ 17, 2. Stk.). T. U. gaar endelig ud paa en væsentlig Simplifikation indenfor den almindelig Frihedsstraf, idet Udkastet indskrænker Antallet af dennes Arter eller Former til 2. en „kvalificeret“ (Arbejdsfængsel) og en „simpel“ (simpelt Fængsel), medens K. U. opstillede 3 Arter af Frihedsstraf, nemlig to „kvalificerede“ (Strafarbejde og Arbejdsfængsel) og en „simpel“ (simpelt Fængsel).

I Spørgsmaalet om Antallet af Frihedsstraffens Arter slutter jeg mig ganske til T. U. Af de Grunde, som har bestemt mig til at indtage dette Standpunkt, er de væsentligste indeholdte i Motiverne til T. U. Side 57—59 og i min ovenstaaende Fremstilling navnlig ogsaa af, hvad der fra anden Side er anført for dette Standpunkt.

Naar man saaledes som T. U. dels fra Frihedsstraffens Begreb udskiller „Forvaring“ (i „Arbejdshus“ og „Forvaringsanstalt“) dels indenfor Frihedsstraffen udsondrer som særlige Arter eller Former Særbehandling i Ungdomsfængsel og i Anstalter for „Psykopather“, er det efter min Mening umuligt paa rationel Maade at differentiere den tilbageblivende, i sit Anvendelsesomraade saaledes ret stærkt begrænsede, almindelige Frihedsstraf ud over, hvad der kan danne Grundlaget for en Opstilling af 2 Arter. Ligesom det er Betragtninger over den almindelige Frihedsstrafs Formaalstjenlighed, der fører til den nævnte Udskillelse og Udsondring, altsaa afstikker den almindelige Frihedsstrafs Anvendelsesomraade, saaledes bør det ogsaa være Betragtninger over Frihedsstraffens Formaal, der bestemmer, hvilket Indhold der bør gives den, altsaa i hvilke og hvor mange Skikkelser den bør fremtræde. Overfor visse Forbrydere har Frihedsstraffen det Formaal at give dem en Advarsel, kraftigere end den, som de mildere Straffemidler indeholder; overfor andre Forbrydere har den til Formaal direkte at paavirke Forbryderens Karakter, modvirke og omdanne socialt skadelige Egenskaber eller Livsvaner. Den „simple“ Frihedsstraf har det første Formaal, der som Regel vil kunne naas ved en kortvarig Straf. Den „kvalificerede“ Frihedsstraf sætter sig det andet Formaal, som i Almindelighed kræver længere Tid.

Kravet om 3 Arter Frihedsstraf betyder Krav om 2 Arter kvalificeret Frihedsstraf, en mildere og kortvarigere (Arbejdsfængsel) og en strengere og langvarigere (Strafarbejde). Men da den kvalificerede Frihedsstraf har en pædagogisk Opgave at løse, ser jeg ikke, hvorledes det skal kunne begrundes, at den — i sin mildere Form — skal give Afkald paa noget Virkemiddel, som altsaa skal forbeholdes den strengere Form, som i og for sig tiltrænger det mindst, da netop dens Langvarighed dels i sig selv er et godt Virkemiddel, som den mildere savner, dels byder en Mulighed, som den mildere Straf ikke kender, for Udnyttelse af andre Virkemidler. De fleste af Nutidens Praktikere indenfor Straffuldbrydelsen er enige om at beklage, at Frihedsstraffens Virkemidler ikke er flere og virksommere, end de er, og det synes derfor ganske

urimeligt at lade den mildere Art kvalificeret Frihedsstraf give Afkald paa noget af de Midler, som den kvalificerede Frihedsstraf raader over til Løsning af sin pædagogiske Opgave. Men lige saa urimeligt, som dette er, lige saa umuligt er det nu om Stunder at udruste den strengere Art kvalificeret Frihedsstraf med „Virkemidler“, som kun tilsigter at accentuere Straffens „Streghed“, men som modvirker Straffens pædagogiske Opgave.

Om Umuligheden af at udforme to væsentlig forskellige Former af kvalificeret Frihedsstraf kan jeg iøvrigt henvise til den af den erfarne Praktiker *Krohne* paa det ovennævnte Møde i Berlin foretagne udførlige Gennemgang af de Punkter, paa hvilke det tyske Straffelovsudkast statuerer de Forskelle, som skal danne Grundlaget for Sondringen mellem dets 3 Arter af **Frihedsstraf**.¹⁾ Jeg henviser endvidere til den Side 57—59 i Motiverne til T. U. indeholdte fortræffelige Redegørelse for de Grunde, som har bestemt *Torp* til at nøjes med 2 Arter Frihedsstraf og altsaa med kun 1 Art kvalificeret Frihedsstraf. Da Spørgsmaalet ikke blot i sig selv er af den største Vigtighed men ogsaa er af fundamental Betydning for hele Straffelovens Opbygning, og da det forekommer mig heldigt, at nævnte Redegørelse er let tilgængelig for dem, hvem Kommissionens Arbejde skal vejlede, lader jeg den in extenso indgaa i disse mine Bemærkninger, der jo efter Kommissionens Ønske som Bilag skal ledsage dennes Betænkning.

I Motiverne til Professor Torps **Straffelovsudkast** (T.U.) hedder det²⁾ med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt der er Trang til, saaledes som den tidligere Straffelovskommissions Udkast (K. U.) gør det, at opstille 3 Arter af Frihedsstraf og altsaa 2 Arter strengere (kvalificeret) Frihedsstraf, at K. U. „ikke har etableret en saadan Forskel mellem Strafarbejde og Arbejdsfængsel, at disse fremtræder som to væsensforskellige Strafarter. Men det maa endvidere sikkert erkendes, at det overhovedet næppe lader sig gøre at udforme to væsentlig forskellige Former af kvalificeret Frihedsstraf uden i den ene eller den anden Retning at komme udenfor dennes naturlige Grænser. At adskille en saadan Frihedsstraf skarpt fra simpelt Fængsel volder ingen Vanskelighed. Arbejdsplicht, Kosttvang, særlig Klædning m. m. danner et ganske naturligt Grundlag for denne Modsætning til det simple Fængsel. Det lader sig sikkert ogsaa den Vanskelighed gøre at drage et skarpt Skel mellem kvalificeret Frihedsstraf og blot Sikkerhedsforvaring af almenfarlige og lignende Forbrydere. Herom skal nærmere blive talt nedenfor. Men enhver Sondring, som man vil forsøge at etablere indenfor den kvalificerede Frihedsstraf, vil, hvis den ikke væsentlig skal blive en Sondring paa Papiret, forudsætte, at enten den ene Form af denne Straf bliver saaledes skærpet, at derved det forsvarliges Grænse overskrides, eller at den anden bliver saaledes afsvækket, at den ophører at have den alvorlige Karakter, som skal være den kvalificerede Fri-

1) Ifølge *Thyréns* svenske Straffelovsudkast er der kun den Forskel mellem Tugthus og Fængsel, at Fanger, der udstaar Fængselsstraf, i Modsætning til Tugthusfanger, har Eet til selv at sarge for deres Beklædning. Den svenske Fængselsochef *Almquist* adtaler med Rette, at det herefter er vanskeligt at indse, hvorfor der foruden Arreststraffen skal findes to næsten ens Strafarter (N. T. f. **Str.** 1916, S. 117). — I Motiverne til K. U. (Side 23) indrømmes det, at de af Udkastet opstillede to kvalificerede Frihedsstraffe (Strafarbejde og Arbejdsfængsel) „frembyde mange Lighedspunkter“.

2) Side 57—59.

hedsstrafs Særkende. At Arbejdsplicht, Kosttvang, Fangedragt, stærk Begrænsning i Samkvemmet med Omverdenen m. m. maa være Regel ved enhver saadan Straf, er vel uomtvistet og forudsættes ogsaa af **Straffelovskommissionen**. Hvad da først Fangearbejdet angaar, maa dettes Ordning anses lidet egnet til at drage Skel mellem flere saadanne Strafarter. Naar Arbejdstvangen skal spille en **afgørende** Rolle samtidig som Opdragelsesmiddel og som Udtryk for Samfundets Tvang mod Lovovertræderne, er der kun én rationel Maalestok for Arbejdsplichtens Omfang: der maa fordres saa meget Arbejde, som uden Skade kan præsteres, hverken mere eller mindre. At fordre mindre, betager Straffen den Karakter af alvorlig Tugtelse, som den efter Forudsætningen skal have; at fordre mere, er af Hensyn til Fangens legemlige saavel som sjælelige Vel uforvarsomt. Lempelser i dette normale Arbejdskrav er der navnlig ikke, som K. U. og den der opstillede Sondring forudsætter, Grund til at gøre ved de korte Straffe (Arbejdsfængsel); her er den strenge **Gennemførelse** af Arbejdskravet allermindst betænkelig og paa den anden Side mest nødvendig for at gøre Straffen effektiv. Lempelser er der netop kun Grund til at gøre ved de lange Frihedsstraffe (Strafarbejde), der, hvis der ikke gennemføres en gradvis Forbedring i Fangens Vilkaar (Progressivsystemet), alene ved deres Langvarighed let virker nedbrydende og sløvende. — De Forskelligheder mellem Strafarbejde og Arbejdsfængsel, som man kunde forsage at etablere paa andre Punkter — Andel i Arbejdsfortjenesten, Adgang til Brevveksling, Besøg o. 1. — er i sig selv af al for ringe Betydning til at danne Grundlag for en saadan Sondring. Dertil kommer, her som ved Arbejdsplichten, at enhver længere Straf, naar et progressivt System skal gennemføres, indenfor sin Ramme maa levne Plads for saadanne Gradationer, at disse allerede af den Grund ikke egner sig til Skelnemærke mellem forskellige Strafarter.

Endnu en Række Grunde taler imod den af K. U. fastholdte Sondring mellem Strafarbejde og Arbejdsfængsel og altsaa i lige Grad for at nøjes med én Form af kvalificeret Frihedsstraf. Naar en saadan Sondring **opretholdes**, kan det vanskelig være anderledes, end at Strafarbejdet bliver den i penitentiar Henseende mest fuldkomne Frihedsstraf. Den vil — allerede fordi dens Gennemsnitsvarighed er længere — lægge Beslag paa de bedste Anstalter, i Reglen ogsaa paa det bedst uddannede Personale; og man vil af samme Grund, hvor en Forskel i Fuldbrydelsen skal gøres, være mest omhyggelig for ikke ved den at opgive noget, der penitentiar set er vigtigt. Det er lidet rimeligt, lidet pædagogisk at anvende den mindre fuldkomne Straffart, Arbejdsfængslet, overfor Novicerne paa Forbryderbanen, dem, der endnu er mest Udsigt til at rette, og for hvem netop derfor det bedste ikke er for godt. Som Sagerne faktisk ligger, vil det nu tilmed netop blive de **Kategorier**, der fremfor alle andre afgiver Materialet til den kroniske og professionelle Kriminalitet, som navnlig ved deres Indtræden paa Forbryderbanen undergives denne mindre fuldkomne Straffebehandling — de begyndende Tyve, Plattenslagere, Sutenører, Bøller o. 1. Særlig **uheldigt** bliver dette, hvis man vil følge den Anvisning, som K. U. i § 17 giver, at tillade, at kortere Tids Arbejdsfængsel udstaas i kommunalt styrede o: smaa Arresthuse. Nogen uheldigere Indledning til Samfundets Bestræbelser for at modvirke disse Elementers Udvikling til professionelle eller vanemæssige Forbrydere kan vanskelig tænkes. — Det er dernæst utvivlsomt en stor Fordel i lovteknisk Henseende at kunne nøjes med én Art af kvalificeret Frihedsstraf. Navnlig hvis man tillægger de to Former, Strafarbejde og Arbejdsfængsel, en forskellig Værdi ved Omregning af Straffen — f. Eks. ved Sammen-

stød, **Gentagelse** eller omvendt ved Strafnedsættelse — vil dette, selv om man opstiller et mere rimeligt Forhold end K. U. § 27, volde en Del Vanskeligheder, som ellers undgaas. — Ogsaa ved det praktisk vigtige Spørgsmaal om Tilvejebringelse og Fornyelse af de fornødne Anstalter frembyder Unifikation en væsentlig Fordele, ligesom den letter Overflytning og Omfordeling af Fangerne efter skiftende Behov. Der kræves i Nutiden i stadig voksende Grad Særanstalter dels til egentlig Straffuldbyrdelse, f. Eks. Ungdomsfængsler, dels til Iværksættelse af opdragende, kurativ eller blot sikrende Forsorg — Anstalter for psykisk defekte, Drankeranstalter og rene Forvaringsanstalter, jfr. nærmere nedf. Saa meget desto vigtigere er det, naar ikke hele Mekanismen skal blive altfor kompliceret, ikke at skabe flere Sondringer indenfor Strafarterne end strengt fornødent.

Til Fordel for at opretholde Sondringen mellem Strafarbejde og Arbejdsfængsel kan der vistnok kun anføres den ene Betragtning af virkelig Vægt, som ogsaa fremhæves i Motiverne til K. U. (S. 23). nemlig den, at det navnlig i generalpræventiv Henseende har Værdi, at visse grove Forbrydelser gennem den særlige Straf, der rammes dem, i den almindelige Bevidsthed stemples som særlig forkastelige og samtidig den, der rammes af denne Straf, karakteriseres som særlig æreløs eller særlig farlig. Denne Betragtningens Vægt undervurderes ingenlunde. Men ganske bortset fra alle de ovenfor anførte Grunde mod Sondringen maa det hævdes, at selve denne Betragtning ogsaa peger paa Betæneligheder ved den. Overfor Sondringens Værdi i generalpræventiv Henseende staar det Faktum, at netop denne Udsondring af visse Personer derved, at de forsynes med Tugthusstraffens sorte Kokarde, i højeste Grad forøger Vanskelighederne ved deres Tilbagevenden til Samfundslivet, hvilket er saa meget beklageligere, som det ingenlunde er saa, at de, der har begaaet grove Forbrydelser, gennemgaaende er mindre paavirkelige af Straffen og derfor giver mindre Haab om Genoprejsning end andre. Dernæst frembyder det overordentlige, vel nærmest uovervindelige Vanskeligheder at fordele Forbryderne mellem de to Strafarter paa en Maade, der svarer til en etisk Bedømmelse af deres Handling; dette vilde i alt Fald kræve en Sondring af ganske anden Art end den, K. U. og andre Love gennemfører. Det vilde for det første være **forkasteligt** nogensinde at give unge Mennesker — f. Eks. under 20 eller 21 Aar — det særlige Stempel, som følger af, at de er dømt til Strafarbejde, Tugthus, eller hvad **man** vil kalde den strengeste Straffart. Tanken vilde iøvrigt vel kræve det mest markante Navn: Tugthus. Men overhovedet vil det ikke uden et fuldstændigt Brud med al Tradition kunne undgaas at mange straffes med Fængsel, der moralsk staar langt lavere end adskillige, som straffes med Stafarbejde. Føles der virkelig Trang til den af en saadan udvortes Stempeling betingede Differentiering, synes det langt simplere og naturligere at **opnaa** dette ved en Omordning paa et andet Punkt, nemlig derved, at Retten i Dommen foruden Straffen udtrykkelig udtaler Fortabelse af **Æreret** eller af **statsborgerlige Rettigheder**, hvor Handlingens Art og Forbryderens Motiver m. m. gør dette naturligt, en Ordning, som ogsaa af andre Grunde bør foretrækkes, jfr. nærmere nedf. ved Bemærkningerne til §§ 68 og 69.

Alt i alt maa det herefter hævdes, at overvejende Grunde taler for kun at opretholde én Form af Frihedsstraf med Arbejdstvang. Denne Ordning er ogsaa gennemført i de os nærmestliggende mindre Stater, Norge, Sverige og Holland. Naar de andre, navnlig større Stater har og, **omend** ikke uden stærk Modsigelse, synes at ville fastholde den modsatte Ordning — en Flerhed af kvalificerede Frihedsstraffe — staar

dette formentlig i Forbindelse med den der i Reglen endnu opretholdte Tredeling indenfor Forbrydelserne. Dette kan imidlertid ikke have nogen Vægt for dansk Ret, hvor denne Tredeling aldrig har været kendt og ikke kan ventes indført.

I Overensstemmelse med ovenanførte foreslaas det kun at anvende to Arter af Frihedsstraffe."

Til det af *Torp* saaledes udviklede kan jeg fuldt ud slutte mig; det indeholder en paa det nærmeste udtømmende Angivelse af de Grunde, som taler for kun at opstille 2 Arter Frihedsstraf.

Ser man derefter paa de Grunde, som anføres derimod, maa det straks bemærkes, at den Modstand, som i Tyskland er kommen til Orde mod at forlade den gældende Tredeling af Frihedsstraffen, paa det nøjeste hænger sammen med den ned-arvede Tredeling af Forbrydelserne, der har saa dybe Rødder i den tyske Retsbevidsthed, men som jo ikke kendes i dansk Ret.¹⁾ Meget oplysende i saa Henseende er de ovenfor citerede Udtalelser af v. *Liszt*.

Imod kun at opstille 2 Arter af Frihedsstraf og saaledes nøjes med 1 kvalificeret Frihedsstraf gøres det gældende, at man ved Tvedelingen af den kvalificerede Frihedsstraf med deraf følgende særlig Benævnelse for hver af dens to Arter kan imødekomme det naturlige, i generalpræventiv Henseende betydningsfulde Krav om, at de højere, mere langvarige Straffe faar en særlig Betegnelse, der svarer til den Alvor, hvormed de opfattes af det store Publikum.

Det er imidlertid et Spørgsmaal, om en Dualisme indenfor den kvalificerede Frihedsstraf virkelig har saa stor Betydning i generalpræventiv Henseende, at man alene af Hensyn dertil og trods de vægtige Grunde, som taler derimod, bør opstille 2 Arter af kvalificeret Frihedsstraf. Har virkelig Betegnelsen „Strafarbejde" en saa stor generalpræventiv Værdi? Har denne generalpræventive Betragtning overhovedet nogen Vægt?

Jeg skal i saa Henseende henvise til v. *Liszt's* ovenfor citerede Udtalelse om, at „det, som det for Folkebevidstheden altid kommer an paa, er: hvor Manden har siddet", og han tilføjer, at denne Differentiering vilde, bortset fra Straffens Varighed, „allerede være ham fuldt ud tilstrækkelig". Det samme udtales i Motiverne til det tyske „Vorentwurf", hvor det siges: „Folk spørger erfaringsmæssigt ikke først og fremmest om, hvilken Slags Straf en Person har udstaaet, men hvor han har siddet".

Disse Udtalelser stemmer ganske med min Erfaring. I den danske Folkebevidsthed er der ikke blot Forskel mellem at „sidde" i et Arresthus og „sidde" i Nyborg, Vridsløselille eller Horsens Straffeanstalt, men der er ogsaa en Forskel mellem de tre sidstnævnte Steder indbyrdes, skønt det er „Strafarbejde", der udstaas alle tre Steder²⁾. I den almindelige Bevidsthed og ikke blot i Forbryderverdenens er der en ret skarp og tydelig Graduering mellem de tre Anstalter. Efter min Erfaring er det ikke i nær saa høj Grad Straffens Navn som dens Varighed og Stedet, hvor den udstaas, der gør Indtryk paa Folk.

1) Denne kender end ikke en Sondring mellem „Forbrydelser" og „Forseelser".

2) Den tidligere Kegel om, at alle Mandspersoner over 60 Aar, der idømmes Forbedringehusarbejde, uden Hensyn til deres kriminelle Fortid skulde afleveres til Horsens Straffeanstalt, er bleven forandret, netop fordi den paa Grund af det særlige Odium, der knytter sig til at „sidde" i Horsens Straffeanstalt, er ubillig overfor dem, der ikke tidligere har været straffet med Strafarbejde.

Hvad specielt Navnet „Strafarbejde“ angaar, gaar min Erfaring ud paa, at Menigmand i Virkeligheden ikke kender dette Navn men derimod Navnene „Tugthusarbejde“ og „Forbedringshusarbejde“. En Dom lyder jo aldrig paa „Strafarbejde“ men paa „Tugthusarbejde“ eller „Forbedringshusarbejde“. Det er derfor naturligt, at det er de to sidste Navne, som Folk kender. Den generalpræventive Betragtning maatte konsekvent føre til at vælge et af disse Navne og da særlig Navnet „Tugthusarbejde“. Jeg føler mig overbevist om, at „livsvarigt Fængsel“, „16 Aars Fængsel“, „4 Aars Fængsel“ vil gøre et lige saa stærkt Indtryk paa Folk som „livsvarigt Strafarbejde“ o. s. v.

I en lang Aarrække vil nu sikkert de tre ovenfor nævnte Anstalter være forbeholdt for Udstaaelse af de langvarigere Straffe paa samme Maade som nu, og for deres Navnes — om jeg saa maa sige — „generalpræventive Klangfarve“ vil det afgørende sikkert vedblive at være selve Bynavnet ¹⁾, og i alt Fald vil Navne som „Centralfængsel“ eller „Landsfængsel“ ²⁾ sikkert i generalpræventiv Henseende være mindst lige saa gode som „Straffeanstalt“, der af Menigmand benyttes lige saa lidt som Ordet „Strafarbejde“. Endelig kan der henvises til den generalpræventive Betydning af „Forvaringsanstalten“, der ifølge T. U. bliver „Endestationen“ for de farlige professionelle Forbrydere.

Det i generalpræventive Hensyn bundende Ønske om at markere de Friheds-herøvelser, der rammer de groveste Forbrydere, vil efter min Mening imødekommes paa tilstrækkelig Maade gennem deres Tidslængde og Navnene paa de Anstalter, hvor de paagældende anbringes. Skulde man imidlertid mene, at Trangen til den i en udvortes Stempling bestaaende Differentiering ikke derved fyldestgøres fuldt ud, da vil en saadan Differentiering som udtalt i Motiverne til T. U. simplere og naturligere end gennem en Opstilling af 2 i Virkeligheden ensartede Frihedsstraffe opnaas derved, at Retten i Dommen foruden Straffen udtrykkelig udtaler Fortabelse af Æreret eller af statsborgerlige Rettigheder, hvor Forbrydelsens Art og Forbryderens Motiver m. m. gør dette naturligt. Jeg kan ikke føle mig overbevist om, at vi ikke her i Landet uden at skade generalpræventive Hensyn skulde kunne reducere Antallet af den kvalificerede Frihedsstrafs Arter til én, naar man har kunnet det i andre Lande. Det er ikke Antallet af Frihedsstraffens Arter eller Frihedsstraffens Navne, det kommer an paa, men den Maade, hvorpaa den fuldbyrdes. Da det er Fuldbrydelsen, der giver Straffen dens Indhold, er det Straf-fuldbrydelsen, hvorpaa det kommer an baade i specialpræventiv og i generalpræventiv Henseende 3).

¹⁾ Jævne Folk siger i Almindelighed ikke „Horsens Straffeanstalt“, „Vridsløselille Straffeanstalt“ o. s. v., men de kalder dem som andre gode gamle B kendte kun ved Fornavn. Hvis Folk nævner „Efternavnet“, er det saa godt som aldrig det tyske „Straffanstalt“ men de danske Betegnelser „Tugthus“ og „Forbedringshus“. Men denne Forskel, som vel ikke er helt uden Betydning, vil jo under alle Omstændigheder forsvinde med Sondringen mellem Tugthusarbejde og Forbedringshusarbejde.

²⁾ Den første Betegnelse bruges i Sverige, den sidste i Norge for de Anstalter, der svarer til vore Straffeanstalter. Disse vil formentlig, hvis „Fængsel“ bliver den eneste kvalificerede Frihedsstraf i en ny dansk Straffelov, blive benævnt med en af de tvende Betegnelser, hvoraf den førstnævnte synes mig at burde foretrækkes.

³⁾ Efter at ovenstaaende Afsnit om Antallet af Frihedsstraffens Arter var skrevet, har Landsdommer Haack og Fængselsinspektør Brøchner-Mortensen i N. T. f. Str. 1921 (henholdsvis S. 75 ff. og S. 97 ff.) sluttet sig til det Standpunkt, som T. U. og jeg staar paa. Haack oplyser, at han, da T. U. fremkom, var en Modstander af Tanken om at nøjes med en enkelt Form for kvalificeret Frihedsstraf, men at han efter nærmere Overvejelser er kommet til det modsatte Resultat. I 3. Hæfte af S. T. f. Str. 1921 vil der fremkomme en af mig skrevet Artikel om „Frihedsstraffens Ordning“.

II. Frihedsstraffenes Benævnelse og Varighed samt Stedet, hvor de fuldbyrdes.

1. For de to Arter af Frihedsstraf, som en ny Straffelov efter min Mening bør nøjes med, synes Benævnelserne *Hæfte* og *Fængsel* — som det er mig bekendt, at Kommissionen agter at foreslaa, — mig at være de bedste¹⁾).

I Stedet for førstnævnte kunde der være Tale om *Arrest*, der brugtes i den tidligere norske Straffelov, og som findes i *Thyréns* Udkast til svensk Straffelov og af *Asehrott* er foreslaaet optaget i det tyske Straffelovsforslag i Stedet for „Haft“. Men Betegnelsen *Hæfte*, som findes i den nye norske Straffelov, synes mig at burde foretrakkes, dels fordi Straffen gaar ud over Omraadet for den egentlige custodia honesta — og kun for denne synes Benævnelsen „Arrest“ at passe — dels fordi det forekommer mig heldigt, at Betegnelsen „Arresterter“ forbeholdes for Personer, som holdes i Varetægt.

De af T. U. foreslaaede, fra K. U. optagne, Betegnelser, *simpelt Fængsel* og *Arbejdsfængsel* synes mig uheldige, da de vækker den Forestilling, at Forskellen mellem de tvende Straffe bestaar i, at **kun** den sidstnævnte er forbunden med Arbejdspligt. Men ifølge T. U. § 45, 2. Stk. er ogsaa den Person, som udstaar *simpelt Fængsel*, pligtig at arbejde. Derimod er Betegnelsernes Optagelse i K. U. for saa vidt begrundet, som *simpelt Fængsel* ifølge K U. § 21 lige saa lidt som ifølge vor gældende Straffelov er forbundet med Arbejdspligt. Men medens Benævnelsen *Arbejdsfængsel* i K. U. altsaa for saa vidt er begrundet, som den angiver den overfor den mildere Straf, *simpelt Fængsel*, bestaaende Modsætning, er den for saa vidt uheldig, som den giver et fejlagtigt Indtryk af Modsætningen til den af K. U. optagne strengere Straf, *Strafarbejde*. Thi det er jo ikke Meningen, at Arbejdet ved *Strafarbejde* — i Modsætning til Arbejdet ved *Arbejdsfængsel* — skal være det egentlige Straffemoment. Idet jeg om Navnet *Strafarbejde* henviser til mine Bemærkninger foran Side 14, skal jeg tilføje, at jeg overhovedet ikke sympatiserer med, at Ordet „Arbejde“ indgaar som Led i et Straffenavn. For det første synes Ordet mig i og for sig at være for godt dertil. Saaledes som Frihedsstraffen er ordnet nu om Stunder, er det dernæst ikke tilsigtet gennem Arbejdet at paaføre Fangen en Lidelse;²⁾ det tilsigter hans Opdragelse eller er i hvert Fald ubestridelig et Gode under Strafudstaaelsen — *Udelukkelse* fra Arbejde er netop en *Straf* for disciplinære Forseelser. Og endelig er det ganske overflødigt, at Ordet „Arbejde“ optages i selve Straffebetegnelsen; det er tilstrækkeligt, at det i Loven siges, at Straffen er forbundet med Arbejdspligt.

At K. U., skønt det lægger saa stærk Vægt paa Straffebenævnelsens generalpræventive *Virkning*, dog har undladt at bruge Navnene *Forbedringshusarbejde* og *lugt-husarbejde*, kan jeg kun bifalde. Det første Navn er for pretentiøst; det er kommet i

1) Den *Straffebehandling*, som unge Personer ifølge T. II. § 32 underkastes i den særlig for em beregnede Anstalt eller Anstaltsafdeling, bør der i Udkastet gives en særlig Benævnelse, f. Eks. „Straf i *Ungdomsfængsel*“, da det maa anses for ønskeligt, at det til Vejledning for den almindelige Opinion saa stærkt som muligt markeres, at der er en Forskel mellem denne Behandling og Behandlingen i et almindeligt Fængsel. Pette gælder naturligvis i endnu højere Grad, hvis man foruden *Hæfte* og *Fængsel* opstiller en Straf af *Strafarbejde* og anvender Behandling i Ungdomsanstalt ogsaa, hvor sidstnævnte Straf er forskyldt.

2) Navnet „*Strafarbejde*“ peger — ligesom det tyske „Strafarbeit“ og det engelske „penal servitude“ — paa en Ordning, hvorefter selve *Arbejdet* ifølge sin Beskaffenhed er en Straflidelse. Saaledes har Ordningen jo engang været, og den Gang var Navnet rammende; nu er det nærmest misvisende. Se Forhandlingerne paa Kriminalkongressen i Stockholm 1911 S. 197.

Miskredit paa Grund af de mange Skuffelser af de ved Navnet vakte Forventninger. Og til det sidste Navn knytter der sig de af *Torp*¹⁾ fremhævede specialpræventive Betænkkeligheder ved at give Folk „Tugthusstraffens sorte Kokarde“. I Tyskland har der da ogsaa hævet sig *Røster* for at afskaffe den dog i alle 3 *Straffelovsudkast* fastholdte Benævnelse „Zuchthaus“, og under den paa den svenske Kriminalistforenings Møde i 1916 stedfundne Drøftelse af *Thyréns* *Straffelovsudkast*, hvori Navnet „Tugthus“ foreslaas, fremkom der en Udtalelse imod „fra Retshistoriens Gemmer at fremdrage“ dette Navn²⁾.

2. Med Hensyn til Spørgsmaalet om de almindelige Grænser for *Frihedsstraffenes* Varighed mener jeg, at der *for Hæfte* bør fastsættes et Minimum af 14 Dage i Stedet for det i T. U. § 45 foreslaaede Minimum af 21 Dage og et Maksimum af 2 Aar, saaledes som i T. U. § 45 foreslaaet. For saa vidt angaar *Fængsel* slutter jeg mig til det i T. U. § 32 foreslaaede (2 Maaneder — 16 Aar eller paa Livstid), idet jeg kan tiltræde det i Motiverne til T. U. Side 66—67 derfor anførte.

For at afskære Tvivl om, hvorledes *Frihedsstraffene* inden for de angivne Grænser skal fastsættes, og om hvorledes „Dag“ og „Maaned“ skal forstås, bør der formentlig i Udkastet optages en Bestemmelse svarende til K. U.s § 26, jfr. *Straffelovens* § 26.

Forsaa vidt man vil opstille en tredje *Frihedsstraf*, *Strafarbejde*, kan man gaa en af tre Veje:

1) *Enten* — som f. Eks. den tyske *Straffelov*, det tyske „Vorentwurf“ og K. U. — lade de to kvalificerede *Frihedsstraffe* delvis løbe parallelt,

2) Eller — som f. Eks. den franske *Straffelov* og det tyske „Gegenentwurf“ — lade *Fængselsstraffens* Maksimum falde sammen med *Strafarbejdets* Minimum,

3) Eller — som *Thyréns* *Straffelovsudkast* — lade der være et Interval (et, Hul“) mellem *Fængselsstraffens* Maksimum og *Strafarbejdets* Minimum.

Hvis man som K. IT. stærkt betoner den generalpræventive Betydning af en' Differentiering indenfor den kvalificerede *Frihedsstraf*, bør man ikke gaa . den førstnævnte Vej, thi det er klart, at „*Strafarbejdet*“s generalpræventive Virkning svækkes, naar det kan idømmes i kortere Tid end den, hvortil „Fængsel“ kan naa op. Naar K. U. dog er gaaet denne Vej — idet *Strafarbejdets* Minimum sættes til 1 Aar, *Fængslets* (*Arbejdsfængslets*) Maksimum til 3 Aar — skyldes det, at Minimum for *Strafarbejde* er sat saa lavt — i Forhold til det, der i generalpræventiv Henseende tilsigtes med denne Straf, alt for lavt. Skal „*Strafarbejde*“ have en særlig generalpræventiv Virkning, maa den være en ogsaa i Henseende til Varighed alvorlig Straf med et begrænset Anvendelsesomraade. For at undgaa, at en hel Del Forbrydere, for hvem „*Strafarbejde*“ ikke er en rimelig Straf, dog idømmes denne, maa K. U. sætte *Fængselsstraffens* Maksimum højere end „*Strafarbejdet*“s Minimum³⁾.

Hvis man gaar den 2den Vej — at lade „*Strafarbejde*“ først begynde ved det Punkt, hvor „Fængsel“ slutter — bør dette Punkt sættes ret højt, f. Eks. ved 3 Aar. Thi ellers vil det ikke kunne undgaa, at førstnævnte Straf bliver anvendt i et Om-

) Se foran Side 12 og Motiverne til T. U. Side 59.

2) Nævnte Medes Forhandlinger Side 72. Se endvidere N. T. f. Str. 1916, S. 117.

3) Endnu videre gaar det tyske „Vorentwurf“, der sætter Maksimum for *Fængselsstraffen* til 5 Aar overfor 1 Aars Minimum for *Tugthus*.

fang, som strider mod det med denne Straf tilsigtede generalpræventive Øjemod, og man vil komme til at sande *Krohnes* bekendte Ord: „Das Schwert, das zum Holzhacken gebraucht wird, versagt seinen Dienst am Tage der Schlacht." Det, der i generalpræventiv Henseende vindes ved at følge den som Nr. 2 betegnede Vej — at lade den ene Straf begynde ved det Punkt, hvor den anden slutter — tabes, hvis dette Punkt sættes for lavt¹⁾.

Den 3die Vej imødekommer i endnu højere Grad end den 2den det **generalpræventive** Hensyn, der fører til Opstillingen af „Strafarbejde" som særlig Art kvalificeret Frihedsstraf. Det er klart, at en Anordning af et Mellemrum mellem Fængselsstraffens Maksimum og Strafarbejdets Minimum er egnet til baade i Dommernes og den almindelige Bevidsthed at fremhæve Forskellen mellem de to Arter Frihedsstraf.

Men imod denne Ordning taler for det første, at den bryder Kontinuiteten med den gældende Ret. Ifølge denne er Maksimum for Fængsel paa sædvanlig Fangekost 6 Maaneder, og Minimum for Strafarbejde (Forbedringshusarbejde) er reelt ligeledes 6 Maaneder. Der er saaledes intet Mellemrum. Ganske vist idømmer Praksis i Almindelighed ikke Fængsel paa sædvanlig Fangekost i længere Tid end 120 Dage, altsaa 4 Maaneder, og Praksis gør saaledes i Almindelighed „et Spring" paa 2 Maaneder. Men det forekommer dog, at en Dom lyder paa 6 Maaneders Fængsel paa sædvanlig Fangekost. Og naar Domstolene saaledes, hvor en Straffetid af 6 Maaneder er forskyldt, og hvor de derfor ofte vil have Valg mellem Fængsel paa sædvanlig Fangekost og Forbedringshusarbejde, i nogle Tilfælde foretrækker førstnævnte Straf for sidstnævnte, skønt dennes Fuldbgyrdelse med Rette anses for mere formaalstjenlig ordnet, saa kan Grunden dertil kun være, at Domstolene mener at burde forskaane de paagældende for det Stempel, som Forbedringshusstraffen giver, og de Ulemper, som følger deraf. Det viser, at det vilde have været uheldigt, om Straffeloven havde gjort et Spring mellem Fængselsstraffens Maksimum og Strafarbejdets Minimum og havde sat Fængselsstraffens Maksimum dér, hvor Praksis i Almindelighed stopper op, nemlig ved 4 Maaneder.

Imod den nævnte Ordning taler dernæst følgende: I de Tilfælde, hvor en Person ved en Forbrydelse, for hvilken *Hæfte* ikke passer, skønnes at have forskyldt en Straffetid, der overskrider det for *Fængsel* fastsatte Maksimum men ikke naar op til det for *Strafarbejde* foreskrevne Minimum, stiller Ordningen Dommeren overfor det Valg enten at lade paagældende slippe med Fængsel i kortere Tid end forskyldt eller at idømme ham Strafarbejde i længere Tid end forskyldt og i sidste Fald hengive sig til Haabet om, at han gennem Løsladelse paa Prøve faar Straffetiden afkortet — et Haab, hvis Opfyldelse ikke ligger i Dommerens men i Justitsministerens Haand (jfr. T. U. § 40).

Saa vidt vides, er den engelske Straffelovgivning den eneste, som kender et saadant Spring i Straffeskalaen. I England er saaledes Minimum for Strafarbejde („penal servitude") 3 Aar, medens Maksimum for Fængsel („imprisonment") i Almindelighed er 2 Aar. Men der vil næppe være Stemning for her i Landet at efterligne denne Ordning, som har Aarhundreders Hævd i England.

Thyréns Straffelovsudkast gaar endnu videre, idet det som Maksimum for Fængsel foreslaar 3 Aar og som Minimum for Tugthus 6 Aar og altsaa medfører et

1) Ifølge det tyske „*Gegenentwurf*" er 2 Aar Minimum for Zuchthaus og Maksimum for Gefängnis, dog kan sidstnævnte Straf efter Omstændighederne gaa op til 10 Aar.

Spring i Straffeskalaen paa ikke mindre end 3 Aar. Imod dette Forslag er der da ogsaa rejst væsentlige Indvendinger¹⁾.

I Henhold til ovenstaaende Bemærkninger mener jeg, at man, hvis man overhovedet vil have 3 Frihedsstraffe, bør vælge den under 2) angivne Ordning.

3. Angaaende Stedet, hvor Frihedsstraffene skal fuldbyrdes, bestemmer K. U. følgende: *Strafarbejde* udstaaes i dertil bestemte „Statsanstalter“. *Arbejdsfængsel* udstaaes i dertil bestemte Anstalter eller Anstaltsafdelinger, der „tilhører Staten eller dog staar under dennes Styre“; hvis Straffen er under 3 *Maaneder*, kan den dog udstaaes i dertil af Justitsministeren angivne „Arresthuse eller Arbejdsanstalter, selv om de staar under kommunalt Styre“. *Simpelt Fængsel* udstaaes i „Arresthusene“.

T. U. bestemmer, at *Arbejdsfængsel* udstaaes i dertil bestemte Anstalter, der „tilhører Staten eller dog staar under dennes Styre“, og at *simpelt Fængsel* udstaaes i „Arresthusene“.

Da der bruges Udtrykket „Anstalter, der tilhører Staten eller dog staar under dennes Styre“, er det ikke nødvendigt, at paagældende Anstalt er en „Statsanstalt“ o: en Anstalt, der ejes og administreres af Staten. Udtrykket omfatter ogsaa det Tilfælde, at Staten lejer en Ejendom og, idet den overtager hele Administrationen, benytter den som Fængsel eller fængselsmæssig Institution (Fangekoloni), og en saadan Ordning *maa* ogsaa erkendes at kunne være fyldestgørende.

Det er imidlertid ikke — i hvert Fald ikke i første Linie — saadanne, utvivlsomt meget sjældent forekommende, Tilfælde som det nævnte, K. U. og T. U. siger til, naar de taler om Anstalter, der vel ikke tilhører Staten men „dog staar under dennes Styre“. Dette fremgaar af Motiverne til U. Ifølge disse har Kommissionen ladet sig lede af Hensynet til at tilstræbe den videst mulige Udnyttelse af de bestaaende Arresthuse og Tvangsarbejdsanstalter, hvoraf en Del med nogen Udvidelse og Ombygning antages at ville kunne gøre Fyldest. Men medens Kommissionen fuldt ud erkender Nødvendigheden af, at Staten ligesom i andre Lande tager Fuldbyrdselen af *Arbejdsfængsel* (i 3 Maaneder og derover) i sin Haand, finder den ingen Grund til at tage Stilling til Spørgsmaalet, om Staten skal være „Ejer eller kun dispositionsberettiget“ over de Anstalter, hvor Straffen skal fuldbyrdes. „Dette er — hedder det i Motiverne Side 29 — kun et finansielt Spørgsmaal, som Forholdene i hvert enkelt Tilfælde kan gøre det ønskeligt at ordne paa den ene eller den anden Maade. Hvad det kommer an paa er, at Anstalten staar under Statens Styre, saa at Staten umiddelbart har fuld og uindskrænket Bestemmelseret med Hensyn til Bygningers Indretning, Vedligeholdelse og Omdannelse samt til Personalets Ansættelse og Afskedigelse.“

Det, der sigtes til, er en saadan Ordning med Hensyn til de kommunale Arresthuse som den, der blev truffet ved de norske Love om Fængselsvæsenet af 31. Maj 1900 og 12. December 1903. Ifølge disse skulde Staten overtage Forvaltningen af de kommunale Fængsler med tilhørende Bygninger, Inventar og Tilliggende, saaledes at den fik fuld Raadighed derover og derfor kunde foretage de Forandringer og Til-

1) Se Forhandlingerne paa den svenske Kriminalistforenings Mede 1916, Side 69 ff. og N. T. f. Str. 1916, Side 117 ff.

bygninger, som fandtes tjenlige; til Gengæld skulde Staten udrede alle fremtidige Udgifter ved Fængslerne, hvortil Kommunerne dog skulde betale et nærmere fastsat Bidrag. For denne Bidragspligt kunde Kommunerne imidlertid fritages mod at overdrage Staten Ejendomsretten over Fængslerne m. v. Efter hvad jeg har bragt i Erfaring, er alle de paagældende Fængsler blevne overdraget Staten til Ejendom, saaledes at der ikke i Norge findes Fængsler, der tilhører Kommunerne men „staar under Statens Styre”.¹⁾

Ligesom K. U. overfor den gældende Eet betegner et Fremskridt, forsaavidt som det begrænser de kommunalt administrerede Arresthuses Anvendelse til Fuldbyr-delse af Straf, saaledes betegner T. Tj. i Sammenligning med K. U. et yderligere Fremskridt i denne Retning. Men ogsaa ifølge T. Tj. skal dog den mildeste Friheds-*straf (simpelt Fængsel)* udstaaes i de af Kommunerne ejede og styrede Arresthuse.

Efter min Mening bør Staten have *al* Straffuldbyr-delse i sin Haand, og bør alle Fængsler, hvori Frihedsstraf udstaaes, forvaltes — og derfor ogsaa ejes — af Staten. Dette er den rationelle *Ordning*²⁾ og den, som gælder i næsten alle andre evropæiske Lande. Den er ogsaa som foran omtalt for ikke ret mange Aar siden, i Henhold til Lov om Fængselsvæsenet og om Tvangsarbejde af 31. Maj 1900³⁾, indført i Norge, hvor Ordningen tidligere var den samme som den, der findes her i Landet.

I den norske Straffelov af 22. Maj 1902 udtales der intet om, hvor Frihedsstraffene skal udstaaes, men dette Spørgsmaal er ordnet ved den særlige Lov om Fængselsvæsenet. I vor nugældende Straffelovs § 13 bestemmes det om *Straffarbejde*, at det „udholdes i de dertil indrettede Strafanstalter”, og i § 17, der nævner de forskellige *Fængselsstraffe*, udtales det, at „al Fængselsstraf udstaaes i offentligt Fængsel”, hvorhos det i § 27 foreskrives, at *Statsfængsel* udstaaes „i særligt dertil indrettede Fængsler”. Jeg vil finde det rigtigst, at en ny Straffelov 1) i en §, der indleder de for de forskellige Frihedsstraffe fælles Bestemmelser, eller i den §, der indleder Kapitlet om Straffene, foreskriver, at al Frihedsstraf „udstaas i Fængsler, der tilhører Staten eller dog staar under dennes Styre”, og at den iøvrigt indskrænker sig til særlig 2) om *Fængsel* at udtale, at det, hvis Straffen er mindst 6 Maaneder, saa vidt muligt skal udstaaes i „et for Udstaaelse af Fængsel i længere Tid udelukkende”⁴⁾ bestemt Fængsel”, og 3) om *Hæfte* at udtale, at det, naar det idømmes i visse nærmere angivne Tilfælde (Statsforbrydelser, Duel), udstaaes i „særlige af Justitsministeren dertil bestemte Fængsler eller Fængselsafdelinger”, samt 4) om *Ungdomsfængsel* at udtale, at Straffen udstaaes i „en udelukkende”⁵⁾ for saadanne unge Personer bestemt Anstalt eller Anstaltsafdeling”.

Den nærmere Ordning af Spørgsmaalet om Frihedsstraffenes Udstaaelsessted maa iøvrigt ligesom i Norge henvises til en særlig Lov om Fængselsvæsenet. En saadan Lov er en Nødvendighed, hvis man vil bort fra den nuværende Dualisme indenfor dansk Fængselsvæsen og paabyde de kommunale Fængsleres Overgang (i større eller mindre Udstrækning) til Staten, til Statsdrift eventuelt Statseje. Thi dette Forhold kan ikke ordnes i en Straffelov. I Motiverne til Straffelovsforslaget maa der natur-

1) En saadan Ordning vilde formentlig her i Landet blive betragtet som stridende mod Kravet om „kommunalt Selvstyre”, og den vilde næppe i Længden være tilfredsstillende for Staten.

2) Se *Forhandlingerne* paa Dansk Kriminalistforenmgs Aarsmøde i 1903, Side 1—56 og 157 ff.

3) *Forandret* ved Lov af 12. December 1903 om Fængselsvæsenet og om Tvangsarbejde.

4) Jeg foretrækker Ordet „udelukkende” for Ordet „særlig”, der bruges i T. U. § 32.

5) Ordet „udelukkende” er atter her at foretrække for Ordet „særlig”, der bruges i K. U. § 56 og T. U. § 32.

ligvis dog — i Tilknytning til den ovenfor under 1) angivne Bestemmelse — gøres Rede for de Grunde, der taler for de kommunale Fængsleres Overgang til Staten. Og Forslag til den særlige Lov om Fængselsvæsenet *maa* selvfølgelig forelægges samtidig med Straffelovsforslaget. Se *iøvrigt* mine Bemærkninger nedenfor under VI.

III. Frihedsstraffenes Fuldbyrkelse.

1. Med Hensyn til Spørgsmaalet om Behandling i *Enecelle*¹⁾ eller i Fællesskab skal jeg bemærke følgende, idet der sondres mellem *Fængsel*, *Ungdomsfængsel* og *Hæfte*.

a. Ligesom *Torp* — se Motiverne til T. U. Side 67 ff. — er jeg en bestemt Modstander af det i K. U. § 15 indeholdte Forslag om at forhøje Cellestraffens Varighed, der ifølge vor gældende Eet er 3½ Aar, til G Aar. Og jeg kan tiltræde den i T. U. § 37, 1. Stk. med Hensyn til *Fængsel* („Arbejdsfængsel“) indeholdte Løsning af dette Spørgsmaal. Herefter er der for Varigheden af Cellestraf fastsat et normalt **Maksimum** af 2 Aar, som dog, naar særlige Grunde taler derfor, med Justitsministerens Tilladelse kan forhøjes til 3 Aar. Ligesom der efter min Mening bør være „særlige Grunde“ for at udstrække Cellestraffens Varighed ud over 2 Aar, saaledes mener jeg, at det, naar saadanne Grunde foreligger — hvilket naturligvis navnlig vil være Tilfældet, naar det drejer sig om en hidtil ustraffet Person — ikke i og for sig vil frembyde nogen Betænkelighed at udstrække Opholdet i Celle til 3 Aar. Paa den anden Side mener jeg, at man — forsaavidt der overhovedet i Straffeloven ønskes optaget Bestemmelser om, i hvilke Tilfælde de forskellige Fuldbyrdesmaader skal anvendes — i Stedet for som K. U. og T. U. at give *detaillerede Regler* i saa Henseende bør blive staaende ved den nugældende Rets Regel om, at Behandling i Celle, selv hvor det kun drejer sig om en Straffetid paa 2 Aar eller derunder, ikke finder Sted, naar den „af særlige Grunde anses for (skadelig for Fangen eller) *uhensigtsmæssig*“, hvilket sidste navnlig vil være Tilfældet, naar den paagældende gentagne Gange har været underkastet saadan Behandling. Jeg kan endvidere i og for sig tiltræde, at der gives Fængslets Styrelse Adgang til ved Straffe, der skal fuldbyrdes i Fællesskab, at anbringe Fangen i Enkeltcelle i den første og i den sidste Del af Straffetiden.

Jeg anser det imidlertid for rigtigst, at Straffeloven indskrænker sig til at fastslaa, at Behandling i Enrum ikke *maa* anvendes, naar den *maa* anses for *skadelig* for den paagældende, at den ikke *maa* udstrækkes ud over *en vis Tid* (2 a 3 Aar), medmindre Sikkerhedshensyn gør det nødvendigt, og at der saavel i den nævnte Behandling som i Behandlingen i Fællesskab kan gøres *Modifikationer*. I sidstnævnte Henseende²⁾ kan jeg slutte mig til de Bestemmelser, som indeholdes i T. II.

¹⁾ K. U. kalder det i § 14 **Fuldbyrkelse** „under **Afsondring fra** andre Fanger“, medens der i §§ 18 og 21 tales om Fuldbyrkelse „i Enrum“. Det sidste Udtryk bruges i T. U. Hverken dette Udtryk eller Straffelovens Udtryk „Arbejde i **Enkeltcelle**“ passer paa det Forhold, som kendes i **ethvert** Cellefængsel, nemlig at en Fange anvendes til Kengering af paagældende Celleføj og gaar Betjenten til Haande ved Uddeling af Fangernes Mad og Beklædningsgenstande m. m. Saadanne Fanger — de saakaldte „**Flojvaskere**“ — betragtes som „Cellefanger“, **skønt** de i en stor Del af Dagen er beskæftigede udenfor Cellen.

²⁾ Se mine Artikler i N. T. f. Str. 1913, Side 247 ff. og i Ugeskrift for Retsvæsen 1913 B, Side 179 og 181 ff.

§ 38¹⁾). Adgangen til at indrømme Modifikationer i Cellebehandlingen vil dog næppe blive benyttet i særlig stor Udstrækning i de almindelige Fængsler, da disse Modifikationer navnlig er paakrævet overfor de unge Fanger og de saakaldte Psykopather, og da begge disse Kategorier jo ifølge T. U. skal behandles i særlige Fængsler. Hvad angaar Modifikationerne i Behandlingen i Fællesskab er det navnlig af Betydning, at Fangerne kan holdes afsondrede i deres Fritid; denne Bestemmelse, ved hvilken den alvorligste Ulempe ved Behandlingen i Fællesskab vil kunne fjernes, lader sig desværre ikke praktisere i Horsens Straffeanstalt, da dennes Natceller ikke egner sig til Ophold om Dagen.

Som det fremgaar af ovenstaaende, bør der efter min Mening ikke — saaledes som det er sket i K. U. §§15 og 19 og i T. U. § 37 — i Straffeloven gives specielle Kegler om, hvornaar Straffen skal udstaa i Celle, og hvornaar den skal udstaa i Fællesskab, idet dette Spørgsmaal bør overlades til de straffuldbyrrende Myndigheders Skøn. Jeg skal ikke komme ind paa den gamle Strid om „Celle kontra Fællesskab“, der har affødt en overvældende Litteratur. Denne Strid, der førtes som en Strid om et skarpt Enten—Eller, kan formentlig for de nordiske Landes Vedkommende siges at være afsluttet indenfor de sagkyndiges Kreds. Den almindelige Mening blandt disse gaar nu om Stunder ud paa, at Cellestraf ud over 3 Aar i Almindelighed er uheldig, at der overfor unge Fanger vil være Grund til at nedsætte det almindelige Maksimum for Cellestraffens Varighed, at der er visse Personer, overfor hvem Cellestraf enten slet ikke bør anvendes eller kun anvendes i „modificeret“ Skikkelse, at de straffuldbyrrende Myndigheder derfor bør have deres Opmærksomhed henvendt paa de individuelle Ejendommeligheder, som i saa Henseende er afgørende, og have frie Hænder til at afpasse Behandlingen derefter,²⁾ at det gælder om at indrette Behandlingen i Fællesskab saaledes, at de dermed forbundne Ulemper begrænses saa meget som muligt, og at dette sker ved at udelukke ukontrolleret Samkvem under Gaardturen og ved at holde Fangerne afsondrede i deres Fritid.

Der er for mig ingen Tvivl om, at de senere Aars Udvikling indenfor Fængselsvæsenet har fjernet en Del af de Forhold, der har forvoldt de Ulemper, som tidligere var forbundne med Cellestraffen, og som skabte den ugunstige Dom om denne Straffebehandling. Jeg skal i saa Heenseende nævne de forøgede Krav til Cellens Kubikindhold, Kravene om større Cellevinduer, hvorved der skaffes mere Lys og større Lufttilførsel, og de nye Bespisningsreglementer, hvorved den ensformige og altfor tunge Kost er erstattet af en ret stærkt varieret og med ernæringsfysiologiske Principper stemmende Bespising, ja, alene den Omstændighed, at Fangen ikke længere som hidtil ved, hvilken Middagsmad han skal have hver Ugedag — ofte fik han den samme Ret 2 å 3 af Ugens Dage — har utvivlsomt sin store Betydning. Dernæst den udvidede Adgang til Badning og Ophold i fri Luft, Indførelse af Legemsøvelser, Indretning af særlige Afdelinger for tuberkuløse Fanger og i det hele taget Opfyldelsen af Nutidens hygiejniske Krav. Endvidere den større Adgang til Undervisning, Foredrag og Bogudlaan, Indførelsen af særlige „Fangeblade“ og af Fritidsbeskæftigelse og Bestræbelsen for at skaffe Fangerne en mere egnet Sysselsættelse end tidligere. Endelig kan ogsaa

) Modifikationer i Cellebehandlingen ber dog ikke blot kunne foretages af de i T. U. | 38, 1. Stk. nævnte Grunde, men ogsaa naar det af andre Grunde anses for ønskeligt.

²⁾ Jfr. kgl. Anordning af 28. Maj 1913 om Fuldbyrdelse af Forbedringshusarbejde i Nyborg Straffeanstalt.

Nutidens Krav til det **underordnede** Fængselspersonales almindelige og faglige Uddannelse antages at have Betydning i den her omhandlede Henseende. Samtlige de omtalte Forhold i Forbindelse med ikke blot **Fængselslægerne** men ogsaa det øvrige Fængselspersonales større Forstaaelse af psykiske Ejendommeligheder hos Fangerne og den Fængselsledelsen indrømmede Adgang til at modificere Fangebehandlingen under Hensyn dertil har ganske utvivlsomt fjernet den væsentligste Del af de Betæneligheder, som man tidligere kunde nære overfor Cellestraffen. Jeg henviser til den af Dr. med. *George E. Schrøder* i 1917 udgivne „Psykiatrisk Undersøgelse af Mandsfanger i Danmarks Straffeanstalter“. Formaalet for denne Undersøgelse var bl. a. at faa tilvejebragt den størst mulige Klarhed over den almindelige Straffebehandlings, særlig Cellestraffens, Indflydelse paa Fangernes psykiske Tilstand.1)

Overfor mulige Ønsker om at paabyde en videre gaaende Indskrænkning i Anvendelsen af Cellestraf skal jeg bemærke, at jeg betragter en saadan Indskrænkning ikke blot som en Inhumanitet overfor de mange Fanger, der med god Grund foretrækker denne Straf for Behandling i Fællesskab, men ogsaa som en i kriminalpolitisk Henseende betænelig Forholdsregel.

b. Med Hensyn til Fuldbyrkelse af Straf i **Ungdomsfængsel** gaar man flere Steder i Udlandet nu om Stunder meget vidt i Retning af at udelukke Behandling i Enecelle. For en Del unge Fanger, som ikke tidligere har været straffede, og som heller ikke har været anbragte paa Opdragelsesanstalt, vil det imidlertid være uheldigt at blive anbragt i Fællesskab, ligesom der omvendt er nogle unge Fanger, som bør kunne behandles i Enrum, fordi de har en uheldig Indflydelse paa Medfangerne. Og Behandling i Celle frembyder efter min Mening ingen Betænelighed overfor de Unge, naar Straffetiden ikke er for langvarig, og der er Adgang til at modificere Behandlingen.

Netop fordi det drejer sig om Unge, hvor **Opdragsmuligheden** jo er størst, er det af Betydning, at der gives Fængselsstyrelsen den størst mulige Frihed med Hensyn til Valg af Opdragsmidler, og jeg kan derfor, hvis man overhovedet i Straffeloven vil give nærmere Regler herom, slutte mig til Bestemmelserne i T. U. § 43, 2. og 3. Stk., hvorefter Fangen af Fængslets Styrelse kan holdes i Enrum i indtil 1 Aar efter Indsættelsen, og hvorefter Justitsministeren, naar særlige Grunde taler derfor, kan samtykke i, at Fangen behandles i Enrum i 1 Aar til. Endnu bedre synes mig dog følgende Regler:

„Fangen holdes i Enrum (jfr. § 38, 1. Stk.) i indtil 3 Maaneder efter Indsættelsen. Efter Indstilling af Fængslets Styrelse kan Justitsministeren, naar særlige Grunde taler derfor, tillade, at Straffen udstaas i Enrum i det første Aar efter Indsættelsen, og ved Udløbet af denne Tid, efter fornyet Indstilling, meddele Samtykke **til**, at Straffen udstaas paa samme Maade i det følgende Aar.

løvrigt fuldbyrdes Straffen i Fællesskab, dog at Fangen i indtil 1 **Maaned** inden Løsladelsen kan holdes i Enrum.“

Disse Regler giver, ligesom Reglerne i T. U. § 43, 2. og 3. Stk., de **straffuldbyr-**dende Myndigheder den ønskelige Frihed til at vælge den efter Omstændighederne mest formaalstjenlige Behandlingsmaade — og den samme Frihed, som er indrømmet dem ved kgl. Anordning af 28. Maj 1913 om Fuldbyrkelse af Forbedringshusarbejde i Nyborg Straffeanstalt — og der aabnes saaledes, hvad jeg anser for meget væsent-

1) Se bl. a. det i Slutningen af Bogen indeholdte **sumé**, Side 261—63.

ligt, Mulighed for at indhøste Erfaringer for, hvilken Behandling der er gavnligst for de **Unge**. Den foreslaaede Ordning er saa smidig, at den ikke lægger nogen Hindring i Vejen for den naturlige Udvikling. Og Erfaringerne fra Nyborg Straffeanstalt taler efter min Mening ikke for et videre gaaende Paabud om Behandling i Fællesskab end det, der indeholdes i de foreslaaede Regler.

c. Imod Eeglerne i T. U. § 45, 1. Stk., 3—7 Pkt, angaaende Fuldbyrdselen af Hæfte („simpelt Fængsel") har jeg intet væsentligt at indvende.

2. I T. II § 39 bestemmes det, at Fuldbyrdselse af *Fængsel* („Arbejdsfængsel“) i 6 Maaneder eller derover sker gennem Oprykning i Klasser, altsaa efter „det progressive System“. Da der hersker nogen Uklarhed med Hensyn til dette System, finder jeg det rigtigt at gøre nogle Bemærkninger derom.

Naar *Kriegsmann* udtaler¹⁾: „Et Progressionssystem findes først dér, hvor Cellestraf, Behandling i Fællesskab og betinget Løsladelse planmæssigt er ordnede i et System under det Synspunkt, at Fangens Opførsel bestemmer hans Oprykken fra det ene til det andet Trin af Straffuldbyrdselen“, da er det for saa vidt rigtigt, som de oprindelige Progressionssystemer var opbyggede paa den nævnte Maade og var Udtryk for en straffepædagogisk Tanke, som de progressive Systemer, der senere er bragt til Anvendelse paa den rene Cellestraf og den rene Fællesskabsstraf, ikke hviler paa. Det ældste Progressionssystem — det Greyske Probationssystem — var opbygget paa den angivne Maade, og i Overensstemmelse dermed fuldbyrdes endnu den Dag i Dag den engelske Strafarbejdsstraf, penal servitude. Det mere fuldkomne Progressionssystem, det irske System eller Intermediær-Systemet, opstiller 4 Stadier: 1) Cellestadiet, 2) Fællesskabsstadiet, inddelt i 4 Klasser og udstaaet i et almindeligt Fængsel, 3) **Overgangsstadiet** udstaaet i særlige Overgangsanstalter, hvor der under betydeligt friere Former end i selve Fængslet enten drives Haandværksarbejde eller Landbrug, og 4) betinget Frihed. Medens der i enkelte andre Lande kendes en Ordning ganske svarende hertil, gaar den her i Landet ved kgl. Anordning af 13. Febr. 1873 indførte Ordning som bekendt ikke ud paa, at „Overgangsstadiet“ udstaaes i særlige Anstalter.

Grundtanken i det oprindelige og egentlige Progressionssystem er denne: Fangen skal opdrages til den fulde Frihed, som indtræder ved Straffetidens Ophør. Denne Opdragelse sker ved, at der efterhaanden indrømmes ham mere og mere Frihed, og der saaledes i stadig højere Grad bliver Mulighed for at misbruge den. Gennemgangen af hvert enkelt Stadium skal have opdraget Fangen til at taale og paa rette Maade benytte den større Frihed paa det følgende Stadium. Gennem det i Almindelighed ikke ret langvarige Celleophold opdrages (disciplineres) Fangen til Samværet med Medfangerne. Under Opholdet paa Fællesskabs-Stadiet indskrænkes Tilsynet med Fangerne, efterhaanden som de rykker op gennem Stadiets forskellige Klasser; der indrømmes paa denne Maade Fangerne paa dette Stadium større og større Frihed, og de udsættes saaledes for større og større Fristelser til at misbruge den. Gennem Indrømmelsen af mere og mere Frihed *indenfor* Anstalten, opdrages Fangen til den *betingede* Frihed *udenfor* og atter gennem denne — der ofte er forbundet med Polititilsyn eller Tilsyn af et Fængselselskab — til den *fulde* Frihed.

1) Einführung in die **Gefängniskunde** Side 286.

Med dette det egentlige Progressionssystem¹⁾, der altsaa bygger paa en Kombination af Cellebehandling, **Fællesskabsbehandling** og betinget Frihed, og som er Udtryk for en straffepædagogisk Tanke, har de „progressive Systemer“, som anvendes paa den rene Cellestraf og den rene Fællesskabsstraf, og som i Almindelighed savner det afsluttende Led, den betingede **Frihed**²⁾, kun lidet tilfælles.

Den „Progression“, som anvendes ved den Straf, der i hele Straffetiden udstaas i Celle, bestaar i en successiv Indrømmelse af visse Begunstigelser, nemlig væsentligst i **Forhøjelse** af Arbejdsfortjenesten, støn-e Frihed til at raade over denne, Udvildelse af Adgangen til Læsning, Undervisning, Foredrag, Brevveksling. Modtagelse af Besøg og til Benyttelse af Fritiden. Forsaavidt angaar nogle af disse Begunstigelser, da har de i og for sig ingen pædagogisk Værdi. At lade Arbejdsfortjenesten automatisk stige med Klasseoprykningen har i og for sig intet med Opdragelse at gøre. Paa dette Omraade er det i pædagogisk Henseende rationelle: at give **Akkordbetaling** eller, hvor dette ikke lader sig gøre, idet der ikke kan fastsættes et „Pligtarbejde“ for den paagældende Sysselsættelse, at fastsætte Arbejdsducørens Størrelse efter et Skøn over den udviste Flid og Dygtighed, thi kun derved belønnes denne paa rette Maade. Nydelse af Skraatobak — det af mange Fanger mest paaskønnede blandt „Progressionens“ Virkemidler — virker heller ikke i og for sig opdragende. Forsaavidt dernæst angaar andre af Begunstigelserne, da er den Tankegang, der ligger bag deres Indrømmelse, i alt Fald en anden end den, der finder Udtryk i det ovennævnte egentlige Progressionssystem. At Læsning af gode Bøger, Deltagelse i Undervisning, Vedligeholdelse gennem Brevveksling af Forbindelsen med Fangens Paa-rørende, Modtagelse af Besøg af disse og fornuftig Anvendelse af Fritiden har pædagogisk Værdi, er selvfølgeligt, men hvis det udelukkende var en pædagogisk Tanke, der førte til Indrømmelsen af disse Begunstigelser, maatte de konsekvent indrømmes straks og ikke først efterhaanden i stigende Omfang. Hvad særlig Læsning. Undervisning og Anvendelse af Fritiden angaar, er det — ud fra et pædagogisk Synspunkt — irrationelt at benytte disse Virkemidler i ringere Udstrækning ved kortvarigere end ved langvarigere Straffe; det modsatte vilde være det rationelle, thi jo kortere Straffetiden er, des bedre bør den udnyttes. Fra et pædagogisk Synspunkt er endvidere den Regel irrationel, som er ret almindeligt forekommende og ogsaa findes i T. U. § 39, og som gaar ud paa, at Betingelserne for Oprykning i Klasserne er strengere — D: at Minimumsfristerne er længere — for Recidivister end for dem, der første Gang udstaar Straf.

Naar Adgangen til Begunstigelser stiger med Klasseoprykningen, altsaa med Straffetidens Længde, og naar Recidivister underkastes den nævnte Regel, viser dette, at Tanken, der ligger bag denne Art Progression, ikke — i alt Fald ikke i første Linie — er en pædagogisk. Men Betragtningen er denne:

For det første er „Progression“ ved nogenlunde langvarige Straffe en Nødvendighed for at holde Fangen aandeligt oppe og værne ham mod den Sløvhed og Depression, som Straffens Monotoni ellers vilde medføre. Dette gælder i højere Grad

1) Mod dette System udtaler Krohne sig i sin „Lehrbuch“, Side 257—58.

2) Ikke blot det progressive System, som gælder for Fuldbyrkelse af Forbedringshusarbejde i Celle, men ogsaa det, som ifølge kgl. Anordning af 13. Februar 1873 anvendes ved Fuldbyrkelsen af Forbedringshusarbejde i Fællesskab, savner saaledes Slutningsstadiet: betinget **Løsladelse** (betinget **Benaadning**). Et saadant („Løsladelse paa Prøve“) kendes derimod i kgl. Anordning af 28. Maj 1913 om Fuldbyrkelse af Forbedringshusarbejde i Nyborg Straffeanstalt, forsaavidt angaar Fanger, der udstaar Straffen i Fællesskab.

overfor Cellebehandling end overfor Behandling i Fællesskab, og det gælder naturligvis navnlig ved de meget langvarige **Straffe**, og for disses Vedkommende kommer „Progressionen“ derfor ogsaa til den største **Udfoldelse**¹⁾.

For det andet er „Progressionen“ et fortrinligt **Disciplinarmiddel**. Det er klart, at Udsigten til ved god Opførsel at opnaa og ved slet Opførsel at miste Begunstigelser fremelsker god Opførsel (o: Disciplin). Berøvelse af allerede rundne Begunstigelser er ofte et langt bedre Disciplinarmiddel end egentlige Disciplinærstraffe.

Naar der overfor Fangens daarlige Opførsel anvendes „Nedsættelse paa en lavere Klasse“, altsaa en Udelukkelse af eller Begrænsning i Progressionens Virkemidler, viser ogsaa dette, at Hovedsynspunktet ikke er, at de betragtes som direkte pædagogiske Virkemidler, men at de opfattes som Begunstigelser („Behageligheder“), som det er nødvendigt eller formaalistjensligt at indrømme Fangen, og som, om saa maa siges, kun indirekte anvendes som **Opdragelsesmidler** (Belønning og Straf, eftersom de indrømmes og nægtes paagældende). Netop fordi Synspunktet for de „Fremskridt“, som Systemet medfører for Fangen, er: Begunstigelser, er det forstaaeligt, at der formenes at burde udvises et vist Maadehold med deres Indrømmelse, for at ikke Straffen skal miste sin Karakter af Straf. Det er ud fra dette Synspunkt forstaaeligt, at „Progressionen“ udfolder sig stærkest ved de langvarige Straffe, at den kommer **Ikke-Recidivister** til Gode i højere Grad end Recidivister, og at Udelukkelse fra eller Fortabelse af „Progressionen“s Virkemidler kan anvendes som Disciplinarmiddel overfor slet Opførsel — noget, der som bemærket er uforeneligt med et udelukkende pædagogisk Synspunkt overfor „Progressionen“ og de Virkemidler, som den stiller til Eaadighed. I samme Grad, i hvilken paagældende Virkemiddel i og for sig har pædagogisk Værdi, idet det i sig selv har en opdragende Evne, i samme Grad vil det for den pædagogisk interesserede **Fængselsmand** i mange Tilfælde staa som ønskeligt ikke at anvende Virkemidlet „progressivt“.

Hvad ovenfor er bemærket om „Progressionen“ ved den rene Cellestraf, gælder naturligvis ogsaa den tilsvarende „Progression“, der anvendes ved Straf udelukkende udstaaet i Fællesskab, altsaa den „Progression“, der ikke bestaar i en saadan Forøgelse af Friheden (Indskrænkning i Opsynet), som det egentlige Progressionssystem gaar ud paa.

Et progressivt System i den ovenfor angivne (uegentlige) Forstand kan gennemføres paa to Maader, enten saaledes at det bygges op paa en **Inddeling** i Klasser („Stadier“, „Trin“), eller saaledes at det hviler paa Fængselsstyrelsens frie individuelle Skøn. I første Fald er der foreskrevet en vis Normaltid eller en vis Mindstetid for Opholdet paa de enkelte Klasser, og er der for hver enkelt Klasse anordnet bestemte Begunstigelser. I sidste Fald beror det — indenfor de ved Lov eller paa anden Maade fastslaaede almindelige Rammer — paa Fængselsstyrelsens

) Naar det hævdes, at „Progression“ bar være udelukket ved kortvarige! Straffe, fordi Indrømmelse af Begunstigelser vil berøve disse Straffe deres Karakter af et Onde, da er det naturligvis rigtigt. **Men** det kan ikke nægtes, at der ogsaa er Betæneligheder ved en vidtgaaende „Progression“ overfor langvarigere Straffe. Mennesket er jo glemsomt ogsaa overfor overstaaede Lidelser, og naar en Fange forlader Fængslet fra et med mange Begunstigelser udrustet „**Overgangsstadium**“, er der en Fare for, at han forlader Fængslet med en for ham selv skæbnsvanger Fornemmelse af, at „det hele ikke var saa slemt“. Jeg tillægger dog ikke disse Betæneligheder nogen større Betydning. Selve Frihedsberøvelsen er netop henimod Slutningen af de **langvarige** Straffe i Almindelighed et meget føleligt Onde.

Skøn, hvornaar og i hvilket Omfang Begunstigelser indrømmes den enkelte **Fange**; det er Fangernes Individualitet, det i saa Henseende kommer an paa.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Progression, og hvilken af de to Ordninger af denne der bør vælges, udtaler Motiverne (Side 40) til „Vorschläge zu einem Reichsgesetze über den Vollzug der Freiheitsstrafen und sichernder **Masnahmen**“ følgende: „For at forberede Fangernes Genindtræden i Friheden skal Straffuldbyrdselsen i en vis Forstand formes progressivt gennem den regelmæssige Straffetvangs successive Mildnelse bestaaende deri, at visse Begunstigelser, enkeltvis eller i Forbindelse med **hinanden**, kan indrømmes Fangerne alt efter deres Individualitet, ved Tughusstraf efter Forløbet af et Aar, ved Fængselsstraf efter Forløbet af 6 Maaneder. Et egentligt Progressionssystem, o: en Straffuldbyrdselse med i Almindelighed fast ordnede Trin, mener man — for at forhindre reglementarisk Stivnen og forebygge, at Individualiseringsprincippet udsættes for Fare — ikke at kunne anbefale. Den successive Mildnelse af den regelmæssige Straffetvang er ikke bundet til noget bestemt System for Straffudstaaelsen; den lader sig ubetinget gennemføre overfor Cellestraf, og ved at danne passende Grupper ogsaa overfor Straf i Fællesskab. Dens Anvendelse er udelukket ved „Haft“ paa Grund af denne Strafs Art og regelmæssige Kortvarighed og ved „Einschlieszung“, naar denne med Hensyn til Udstaaelse letteste Strafart skal bevare sin Karakter af et Strafonde.“

Ordnningen med en ved Reglement fastslaaet Inddeling i Klasser eller Stadier er den, som gælder her i Landet, og som foreslaas i T. U. § 39. Imod denne anfører Motiverne til det nævnte tyske Lovforslag, at den fører til „reglementarisk Stivnen og udsætter **dividualiseringsprincippet** for Fare“. Der er det rigtige heri, at Ordningen, der gaar ud paa, at Fangens Opførsel skal være bestemmende for, om Oprykning finder Sted efter de fastsatte Tidsfristers Forløb, let i Praksis vil føre til, at Fanger, naar han blot ikke overtræder de gældende Reglementer, rent mekanisk rykker op i højere Klasse.

Imod den anden, af det tyske Lovforslag foretrukne, Ordning, der hviler paa et frit Skøn, kan det indvendes, at den kan føre til Vilkaarlighed, og at dens Gennemførelse i alt Fald let af Fangerne vil blive betragtet som vilkaarlig, **hvilket** sidste naturligvis navnlig gælder, hvor det drejer sig om Fanger, der behandles i Fællesskab. Og derfor synes den førstnævnte Ordning mig at burde foretrækkes for den sidstnævnte. Det individuelle Skøn, hvorpaa denne hviler, vil forøvrigt sikkert hurtigt „stivne“ i en fast Praksis med Hensyn til, hvilke Begunstigelser der indrømmes Fanger, og hvornaar de indrømmes ham; dertil vil Fængselsstyrelsen ledes for at **undgaa** det Skær af Vilkaarlighed, som ellers let kommer over dens Afgørelser. Men der bliver da praktisk talt ingen reel Forskel mellem de to **Ordninger**.¹⁾

Naar det i T. U. § 39 bestemmes, at Betingelserne for Oprykning i Klasserne skal være strengere for dem, der tidligere har udstaaet Arbejdsfængsel, end for dem, der første Gang udstaar saadan Straf, da skal jeg bemærke, at Reglen om strengere Behandling af Recidivister er omtvistet. Paa den internationale **Fængselskongres** i Bryssel 1900 vedtoges Reglen af den **paagældende** Sektion, men den forkastedes af **Plenarforsamlingen**). Foreningen af tyske **Fængselsembedsmænd** udtalte sig paa et

¹⁾ I Den **svenske** Lov om Fuldbyrdselse af Strafarbejde og Fængselsstraf af 24. **Marts** 1916 § 2 **sidste Stk.**, er efter sin Ordlyd forenelig med begge Ordninger.

²⁾ Se Kongressens Forhandlinger I., Side 334 ff, 358 og 366 og Nordisk Tidsskrift for Fængselsvæsen 1900, Side 149 ff og 264-65.

Møde i Stuttgart 1877 for Reglen, men Motiverne (Side 41) til det tyske Straffuldbyrdelseslovforslag udtaler sig imod den¹⁾. Den svenske Straffuldbyrdelseslov indeholder ingen saadan Regel, lige saa lidt som den norske Fængselslov; derimod indeholder det norske Reglement for Landsfængslerne meget detaillerede Regler i saa Henseende. Her i Landet er Forholdet dette: Reglen findes hverken i kgl. Anordning af 13. Februar 1873 eller i kgl. Anordning af 28. Maj 1913; den anvendes saaledes ikke ved Fuldbyrdslen af Strafarbejde i Fællesskab i Kristianshavns, Horsens og Vridsløselille Straffeanstalter og ikke ved Fuldbyrdslen af Forbedringshusarbejde i Nyborg Straffeanstalt. Derimod anvendes Reglen ved Fuldbyrdslen af Forbedringshusarbejde i Celle i de tre førstnævnte Straffeanstalter, dog saaledes at det er en Betingelse for den strengere Behandling, at paagældende Fange tidligere i Løbet af de sidste 10 Aar har udstaaet Strafarbejde. Jeg mener, at Bestemmelsen om strengere Behandling af Recidivister ikke er tilstrækkelig begrundet — den strider mod Princippet om Individualisering og er ubillig, da der allerede gennem Straffudmålingen i Dommen er taget Hensyn til Recidivet — og at den i alt Fald ikke bør lovfæstes²⁾.

Ifølge T. II. skal det progressive System kun anvendes paa Fængsel („Arbejdsfængsel“) men ikke paa Hæfte („simpelt Fængsel“). Det er imidlertid klart, at man ikke bør udelukke en Fange, som udstaar en ikke ganske kortvarig Straf af Hæfte, fra de ovenfor nævnte Begunstigelser (Adgang til Brevveksling, Besøg, Læsning, Arbejdsfortjeneste m. v.). Og det rette vil være, at der i et Reglement gives nærmere Regler herom. Forskellen mellem de to Straffe bliver da, at Fangen, der udstaar Hæfte, faar de nævnte Begunstigelser i samme Omfang ved Straffens Begyndelse som ved dens Slutning, medens den Fange, som udstaar Fængsel, ifølge „Progressionen“ opnaar Begunstigelserne i det til Klasseoprykningen svarende stigende Omfang. Ogsaa ved Straf af Hæfte maa dog naturligvis Adgangen til at opnaa og bevare de nævnte Begunstigelser være afhængig af Fangens Opførsel.

IV. Disciplinærstraffe.

Reglerne herom findes i T. U. § 46.

Den baade i K. U. (§ 25) og T. U. (§ 46) optagne Disciplinærstraf: Irettesættelse, som ogsaa findes i Lov af 3. December 1850, bør udtrykkelig nævnes, skønt det kunde synes overflødigt. Den findes da ogsaa nævnt i den norske Lov om Fængselsvæsenet af 12. Decbr. 1903 § 30, i den preussiske Gefängnisordnung für die Justizverwaltung af 21. Decbr. 1898 § 58, i den preussiske Dienstordnung für die dem Ministerium des Innern unterstellten Strafanstalten und grösseren Gefängnisse af 14. Novbr. 1902 § 169 og i det tyske Forslag til Straffuldbyrdelseslov § 51.

Med Hensyn til den i T. U. § 46 under 3. nævnte Straf: „mørk Arrest indtil 4 Dage, for Fanger under 18 Aar dog kun 2 Dage“ bemærkes:

1) Den er derfor ikke optaget i det nævnte Lovforslag; derimod findes den i den preussiske „Dienstordnung“ af 14. November 1902 § 85, jfr. §§ 136 og 146.

2) Ifølge § 45 i den første Straffelovskommissions Udkast til kgl. Anordning om Fuldbyrdslen af Frihedsstraffe m. m. sker Klasseinddelingen under Hensyn til Fangens „Flid og Forhold i det hele, saaledes at der ved Oprykningen ogsaa kan tages Hensyn til hans forudgaaende Levned udenfor Anstalten.“ Denne Bestemmelse synes mig uheldig.

Den nævnte norske Lov **foreskriver**: „mørk Celle indtil 6 Dage”.

Ifølge de nævnte tyske Bestemmelser **maa** mørk Arrest ikke anvendes **uafbrudt** i længere Tid end en Uge og **maa** ikke anvendes overfor Personer under **18 Aar**.

Jeg foreslaar Bestemmelsen affattet saaledes: „Mørk Arrest indtil 4 Dage, dog kun for Fanger over 18 Aar”.

Med Hensyn til den under 3. nævnte Straf: „Kostindskrækning indtil 5 Dage” **maa** det bringes paa det rene, om den omfatter ogsaa Indskrækning af Kosten til Vand og Brød. I de ovennævnte to tyske Fængselsreglementer siges det udtrykkeligt, i det nævnte tyske Lovforslag tales **kun** om ”Kostindskrækning”, men det siges i Motiverne, at den omfatter ogsaa Indskrækning til Vand og Brød. Den ovennævnte norske Lov nævner baade „Berøvelse af enkelte **Maaltider**“ (for en Tid af indtil **14 Dage**) og „Indskrækning af Kosten til Vand og Brød” (indtil **12 Dage**, dog alene for Personer over 18 Aar).

Jeg foreslaar følgende Redaktion:

„Kostindskrækning indtil **14 Dage**; hvis den bestaar i, at der kun gives Fangen Vand og Brød, kan den dog kun anvendes indtil 5 Dage og kun overfor Personer over 18 Aar”.

Med Hensyn til den under 3. nævnte Straf: „Hensættelse i Strafcelle uden Arbejde eller med Arbejde uden **Arbejdsgodtgørelse**“ bemærkes følgende:

Da der kan være Trang til at anvende Strafcelle uden at udelukke Fangen fra Arbejde eller Arbejdsfortjeneste, bør Bestemmelsen kun lyde paa „Hensættelse i Strafcelle,” og der bør som ny Disciplinærstraf tilføjes Udelukkelse fra **Arbejde**¹⁾, hvilket dog kun bør kunne ske i en kortere Tid f. Eks. 14 Dage¹⁾.

Maksimumsfristen for den enkelte Straf af Strafcelle, 14 Dage, bør forhøjes til 2 Maaneder. Det er den samme Frist, som findes foreskrevet i Fattigloven af 9. April 1891 § 41, forsaavidt angaar **Tvangsarbejdsfanger**. I K. U. § 25 foresloges 8 Dage. Lov af 23. Februar 1915 om Tillægsbestemmelse til Arrestreglementet — hvilken Lov kun omhandler Fanger, afsonende Fængsel paa Vand og Brød, Fængsel paa sædvanlig Fangekost og simpelt Fængsel — har 1 Maaned som Maksimum ligesom den norske Fængselslov. Ifølge Lov af 3. December 1850 § 1, d. er Maksimumsfristen 6 Maaneder overfor Fanger, som udstaar Strafarbejde. Der bør dernæst fastsættes en yderligere Maksimumsfrist, saaledes at den ved Hensættelse i Strafcelle — en eller flere Gange — foraarsagede Forlængelse af den idømte Straffetid ikke **maa** overstige en **Trediedel** af denne. En saadan Frist findes hverken i K. U. eller i T. U. lige saa lidt som i Loven af 3. December 1850 om Straffeanstalterne eller i Fattigloven af 9. April 1891 § 41 om **Tvangsarbejdsanstalterne** eller i den norske Fængselslov (§ 30). Derimod er den angivne Frist fastsat i Lov af 23. Februar 1915 med Hensyn til Strafcelle, der ikendes Fanger, som afsoner Straf af Fængsel i Arresthusene.

Medens K. U. § 25 som Disciplinærstraf for meget grove Brud paa Fængselsordenen hjemlede legemlig Revselse (indtil 15 Slag med Rotting eller Kat) overfor arbejdspligtige Mandsfanger i Alderen 15 til 50 Aar, har T. U. ingen Bestemmelse om legemlig Revselse som Disciplinærstraf. Dette kan jeg slutte mig til, da jeg ikke anser legemlig Revselse for nødvendig til Opretholdelse af Disciplin i et dansk Fængsel men betragter de i T. U. indeholdte Disciplinærstraffe som tilstrækkelige.

¹⁾ Se Fattiglov af 9. April 1891 § 41, 2. **Stk** og Lov af 3. December 1850 § 1 d.

Jeg kan derfor ogsaa bifalde, at T. U. har undladt at optage den ved Straffelovstillæget af 1. April 1905 § 11, 4. Stk. overfor Tvangsfanger indførte Disciplinærstraf: Paalæg om Udførelse af et vist Pligtarbejde med den Virkning, at Fangen ikke løslades, forinden han har fuldført det paalagte Arbejde, dog at Forlængelsen af den idømte Straffetid ikke kan overstige en Tredjedel af denne. Da Fangen ikke kan holdes tilbage i Fængslet i længere Tid end en Trediedel af den dømsbestemte Straffetid, selv om han ikke indenfor denne Tidsfrist har fuldført det paalagte Pligtarbejde, synes Bestemmelsen om Paalæg af Pligtarbejde mig iøvrigt at være af omtvistelig Værdi, idet en genstridig Fange saaledes kan „føre sin Krig igennem“.

V. Særanstalter.

Det vil formentlig være nyttigt at give en Oversigt over de Anstalter, som T. U. omtaler foruden de almindelige Fængsler. Jeg vil kalde dem „Særanstalter“, idet jeg lader denne Betegnelse omfatte baade „særlige Anstalter“ og „særlige Anstaltsafdelinger“.

Særanstalterne falder i to Klasser: De Anstalter, hvori der gives visse Fangekategorier en særlig Straffebehandling, og de Anstalter, hvori Personer anbringes for at underkastes en Behandling, som træder i Stedet for eller supplerer en Straf, og som gaar ud paa Forsorgs- eller Sikringsforanstaltninger.

1. Særlige Straffeanstalter.

a. Anstalter for unge Fanger.

T. U. § 32 bestemmer, at Personer under 18 Aar skal og Personer mellem 18 og 23 Aar bør regelmæssig udstaa Straf af Arbejdsfængsel i en særlig for unge Personer beregnet Anstalt eller, for saa vidt angaar Kvinder, Anstaltsafdeling.

Det forekommer mig at være af den største Vigtighed — for i den almindelige Bevidsthed at fastslaa Straffen „Ungdomsfængsel“s særlige Betydning — at saadan Straf udelukkende udstaa i bestemte Anstalter, thi Anstalternes Navne — selvom det kun er et Bynavn — har stor Betydning for den almindelige Opinions Vurdering af Straffen, der udstaa i dem.

Den heldigste Ordning vil formentlig være at samle alle med Ungdomsfængsel straffede Mænd i én, udelukkende dertil bestemt, Anstalt, og at dele denne i 2 Afdelinger, en for langvarigere Straffe og en anden for kortvarigere Straffe. Den heldigste Ordning vilde det dernæst i og for sig være ogsaa at samle alle med Ungdomsfængsel straffede Kvinder i én, udelukkende dertil bestemt, Anstalt. Da der imidlertid næppe vil være Fanger nok til et særligt Fængsel for Kvinder straffede med Ungdomsfængsel, vil den bedste Ordning formentlig være at have 2 Kvindefængsler, nemlig 1 „Central-fængsel“ for Kvinder straffede med alvorligere Straffe, eventuelt under fælles Administration med et lignende Centralfængsel for Mænd (Vridsløselille), og 1 „Landsfængsel“ bestaaende af) en Afdeling, hvori indsættes Kvinder over 23 Aar idømte kortvarigere Fængselsstraffe, og som er bestemt for et begrænset territorielt Omraade (f. Eks. en Landsrets Omraade), og 2) en Afdeling, som tjener udelukkende som Ungdomsfængsel for Kvinder, og som ikke har en saadan territorial Begrænsning.

b. Anstalt for Psykopather.

Ved „**Psykopather**“ sigter jeg til de Personer, der falder ind under T. U. § 17 — altsaa aandelig defekte Personer, som dog ikke er egentlig sindssyge eller udpræget aandssvage. Overfor saadanne kan Domstolen, hvis den finder dem „egnede til Paa-virkning gennem Straf“, bestemme, at Straffen skal udstaa i „en særlig for saadanne Personer indrettet Anstalt eller **Anstaltsafdeling**“.

Der vil næppe kunne være Tale om at indrette en saadan Anstalt for kvindelige Forbrydere, derimod er der Trang til en saadan til Anbringelse af mandlige Forbrydere¹⁾. Dog vil man formentlig til nævnte Brug kunne nøjes med en Afdeling af en større Anstalt, der tillige tjener andre Formaal (se nedenfor). Til denne Anstalt (Anstaltsafdeling) maa forøvrigt Fængselsvæsenets Overbestyrelse kunne overføre dertil egnede Fanger fra de almindelige Fængsler, Ungdomsfængslet, Arbejdshusene og Forvaringsanstalten.

2. Forsørgs- og Sikringsanstalter.

a. Hertil hører for det første Arbejdshuse. Ifølge T. U. § 52 kan Personer {ufarlige Løsgængere og Betlere, uhelbredelige Drankere, prostituerede Fruentimmer} i visse Tilfælde i Stedet for at idømmes Straf dømmes til „Indsættelse i Arbejdshus“. Til Arbejdshus kan endvidere ifølge T. II. § 39, 4. Stk. fra de almindelige Fængsler overføres Fanger, som er svækkede af Drikfældighed, og paa hvem Straffen paa Grund af deres Tilstand ikke antages at ville have den tilsigtede Virkning. I Arbejdshus indsættes endelig ifølge T. U. § 55 Kvinder, der ifølge § 54 som farlige, erhvervs- eller vanemæssige Forbrydere dømmes til at tages i Sikkerhedsforvaring i Stedet for at idømmes Straf.

Om Arbejdshuse bestemmer T. U § 52, at de skal staa under Statens Styre. Som Arbejdshuse maa enkelte af vore Tvangsarbejdsanstalter kunne anvendes, i alt Fald naar deres Jordtilliggende udvides. Dog maa jeg anse det for heldigt og nødvendigt, at Staten opfører en Anstalt, der bl. a. kan tjene som Arbejdshus (se nedenfor under b.).

b. Sikkerhedsforvaring, der ifølge T. U. § 54 i Stedet for Straf er idømt farlige, erhvervs- eller vanemæssige mandlige Forbrydere, skal ifølge § 55 udstaa i „en særlig dertil indrettet Forvaringsanstalt“, der tilhører Staten. Til denne Forvaringsanstalt kan ifølge § 39, 5. Stk., Fanger, der udstaar Straf af Fængsel i 10 Aar eller derover, overføres, naar Halvdelen af Straffen dog mindst 6 Aar er forløbet, eller for Livsfangers Vedkomende naar 10 Aar er forløbet.

Denne Forvaringsanstalt bør, da den næppe vil komme til at rumme saa mange Fanger, at den bør være en selvstændig Anstalt, forenes med det ovenfor omtalte Arbejdshus. Naturligvis bør hver af disse udgøre en selvstændig Afdeling.

Til denne Anstalt kan formentlig endvidere som selvstændige Afdelinger knyttes dels en Anstalt for Fanger, der fra de almindelige Fængsler overføres til Friluftsarbejde — hvilken Anstalt skulde erstatte de nuværende under Horsens Straffeanstalt hørende Fangekolonier paa Heden — dels den ovenfor under 1. b. omtalte Anstalt for Psykopather.

c. En anden Forvaringsanstalt end den under b. nævnte omtales i T. U. §§ 57 og 58.

¹⁾ George E. Schrøder: **Psykiatrisk Undersøgelse af Mandsfanger** i Danmarks Straffeanstalter, se endvidere Beretning om Straffeanstalterne i Danmark 1918—19, Side 5 ff. og N. T. f. Str. 1919, Side 115 ff.

Ifølge § 57 skal Retten, hvor det drejer sig om Personer, der som sindssyge eller udpræget aandssvage frifindes i Henhold til § 15, og om Psykopather, overfor hvem Straf anses for uanvendelig i Henhold til § 17, naar paagældende Personer anses for farlige for Retssikkerheden, bestemme, hvilke Sikkerhedsforanstaltninger der skal træffes overfor dem. Det kan derved bestemmes, at paagældende skal anbringes i en Sindssyge-, Aandssvage- eller anden Kur- eller Plejeanstalt eller i „en særlig for saadanne Personer indrettet Forvaringsanstalt eller Anstaltsafdeling”.

Lignende Bestemmelser skal Retten ifølge T. U. § 58 træffe, dels naar en Person efter at have begaaet en Forbrydelse men forinden Domsafsigelsen er blevet sindssyg, og Retten finder, at Straffens Fuldbrydelse bør udsættes, og at den paagældende maa anses for farlig for Retssikkerheden, dels naar det, efter at nogen er dømt til Straf, findes, at den dømte er kommet i en ikke blot forbigaende Tilstand af den i § 15 eller § 17, 1. Stk. omhandlede Art, dels naar det findes, at en i Medfør af de om Behandlingen af unge forbryderske Personer gældende Lovbestemmelser til Opdragelse anbragt Person af de i § 15 eller § 17, 1. Stk. angivne Grunde maa anses for farlig for Retssikkerheden.

Drejer det sig om en sindssyg, vil han kunne anbringes i Sikringsanstalten ved Sindssygehospitalet ved Nykøbing S., hvis han ikke kan anbringes i et almindeligt Sindssygehospital.

Drejer det sig om en aandssvag, vil han kunne anbringes paa Livø eller en af de andre Aandssvegeanstalter.

Drejer det sig derimod om en Psykopath — altsaa en Person, der hverken er sindssyg eller aandssvag — vil han ikke blive modtaget i nogen af de nævnte Anstalter.

Hvis man ikke kan eller vil ændre de nu for Anbringelse i den nævnte Sikringsanstalt i Nykøbing gældende Regler, saaledes at den aabnes ogsaa for farlige Psykopather, overfor hvem Straf skønnes uanvendelig, maa der indrettes en Forvaringsanstalt for saadanne Personer. Denne Institution kunde da udgøre en særlig Afdeling af en Fællesanstalt, hvis anden Afdeling skulde tjene dels til Observation af mentalt suspekte Fanger¹⁾ dels til Behandling af lettere Fængselspsykoser. Denne Fællesanstalt, der kunde benævnes „Kriminalasyl”, kunde antagelig forenes med den ovenfor nævnte Fællesanstalt (Straffe-, Arbejds- og Forvaringsanstalten).

Den samlede Anstalt vilde da omfatte:

1. De fra de almindelige Fængsler til Friluftsarbejde overførte Fanger.
2. De strafmodtagelige Psykopather (T. U. § 17, 2. Stk.). Deres Antal vil næppe blive helt ringe.
3. De til Indsættelse i Arbejdshus dømte Personer, o: ufarlige Løsgængere og uhelbredelige Drankere. (T. U. § 52.).
4. De paa Grund af Drikfældighed strafuimodtagelige og derfor fra de almindelige Fængsler til Arbejdshus overførte Fanger. (T. U. § 39, 4. Stk.).
5. De farlige, erhvers- eller vanemæssige Forbrydere, som er dømte til at tages i . . . Sikkerhedsforvaring i Forvaringsanstalt. (T. U. § 54, jfr. § 55).
6. De fra de almindelige Fængsler efter Udtaaelsen af mindst 6 Aars Fængsel til Forvaringsanstalt overførte Fanger. (T. U. § 39, 5. Stk.). Deres Antal vil sikkert kun blive ringe.

1) Herved sigtes ikke blot til Straffanger men ogsaa til i Arbejds eller Forvaringsanstalt indsatte

- 7 De for Retssikkerheden farlige sstraufuimodtagelige Psycopathen, der i Henhold til Retskendelse skal **anbringes** i en særlig Forvaringsanstalt (**Kriminalasyl**, T. U. §§ 57 og 58). Deres Antal vil næppe blive helt ringe.
8. De til mental Observation eller **til** Behandling af lettere Fængselspsykosier indlagte Fanger

Anstalten maatte falde i to **Hovedafdelinger**: 1. En Straf-, **Arbejds-** og Forvaringsanstalt, hvori **anbringes** de under 1—6 nævnte Personer, og S. Et **Kriminalasyl**, hvori indlægges de under 7—8 ommeldte Personer,

Indenfor hver af de to Hovedafdelinger maatte den fornødne Specialisering finde Sted. Den førstnævnte Hovedafdeling maatte have 4 Underafdelinger:

a. For de under 1, (og 6.) nævnte Personer.

b. - - — 2. — —

c. - - — 3. og 4. — —

d. - - — 5. - 6. — —

Den sidstnævnte Hovedafdeling maatte have 2 eller **maaske** 3 Underafdelinger. Mellem de forskellige Underafdelinger maatte Omflytning kunne finde Sted. Til Anstalten **maa** der naturligvis knyttes en psykiatrisk uddannet Læge.

d. Med Hensyn til drikkældige Personer kan og i visse Tilfælde skal **det** ifølge T. U. § 59 ved Dom bestemmes, at de før eller efter Straffens Udstaaelse skal **anbringes** i en Helbredelsesanstalt for Drankere, om fornødent i en særlig dertil indrettet offentlig Anstalt eller Anstaltsafdeling, indtil de **maa** anses for helbredede.

Der vil efter mit Skøn ikke være Trang til, at Staten opretter nogen saadan Anstalt. —

Ifølge ovenstaaende vil jeg være tilbøjelig til at mene, at de Nybygninger, som en Gennemførelse af de nævnte Bestemmelser i T. U. vil kræve, vil indskrænke sig til et Ungdomsfængsel for unge Mænd og den omtalte **ællesanstalt**¹⁾. Det vilde være ønskeligt for hver af de to Anstalter at finde et Navn uden Tilføjelse af Anstaltsbetegnelse (jfr. „Sundholm“, der er Navnet paa Københavns Forsørgelses- og Tvangsarbejdsanstalt).

VI. Lovordning eller administrativ Ordning af Straffuldbyrdelsen.

Overfor Spørgsmaalet om, i hvilket Omfang **aaden**, hvorpaa Frihedsstraffe skal fuldbyrdes, bør lovfæstes eller overlades til administrativ ordning, stiller K. U.²⁾ sig paa det Standpunkt: I Straffeloven kun at fastslaa „de store Grundtræk“ og at overlade det til kgl. Anordning at give „Detailbestemmelserne“. Thi derved opnaas, „at nye Tanker og nye Erfaringer paa **Straffudstaaelsens** Omraade kunne omsættes til Handling, uden at det gøres fornødent at sætte det **langsommere** virkende Lovgivningsmaskineri i **Virksomhed**“. Lovgivningens Opgave paa dette **Omraade** bør — siges det — „være at drage de yderste Grænser for **Administrationens** Beføjelser, og **Administrationens** Bevægelsesfrihed bør indsnævres saa lidt som mulig“.

1) I denne **Anstalt** vil — foruden de ovenfor nævnte Personer — ifølge T. U. § 60 den, der undsiger en anden eller truer med Brand eller anden Ulykke, kunne anbringes, idet det ved Dommen kan bestemmes, at han skal tages i Varetægt i **en** af de i §§ 52, 55, **57** og 59 omhandlede **Anstalter**.

2) Se Motiverne S. 26.

I Motiverne til T. U. gøres det gældende¹⁾, at „den Maade, hvorpaa K. U. drager Grænsen mellem Lovordning og administrativ Anordning, næppe kan billiges". T. U. indrømmer, at „alle mindre væsentlige Enkeltheder, allerede af Hensyn til den lettere Adgang til gennem Omordning at drage Nytte af indvundne Erfaringer og nye Tanker, bør ordnes administrativt". Men det hævdes, at baade statsretlige og strafferetlige Hensyn tilsiger, at alle „Hovedregler" om Straffuldbyrdelsen, alle Straffuldbyrdelsesregler „af principiel Betydning", bør fastslaaes ved Lov, medens det er uden større Betydning, om disse Regler samles i en særlig Lov eller optages i Straffeloven.

Uoverensstemmelsen mellem de to Udkast er formentlig nærmere beset ikke Udtryk for en Strid om selve Synspunktet men blot Udtryk for den forskellige Maade, hvorpaa det gennemføres. Udtryk for en forskellig Opfattelse af, hvilke Regler der er „Hovedregler" og Regler „af principiel Betydning", og hvilke Regler der ikke kan karakteriseres saaledes.

Efter min Opfattelse bør der — af den af Motiverne til K. U. fremhævede Grund — vises megen Varsomhed med Hensyn til at lovfæste Regler om Straffuldbyrdelsen. Herfor taler da ogsaa Erfaringen om vor nugældende Straffelov. Denne indeholder som bekendt yderst faa Regler om Straffuldbyrdelsen, ja, den indeholder i Virkeligheden kun én saadan, nemlig Reglen i § 13 om Fuldbyrdsels af Forbedringshusarbejde. Og denne Bestemmelse — hvorefter Straffetiden skal afkortes ved Udstaaelse i Enkeltcelle — er alle enige om forlængst har overlevet sig selv! Dens fortsatte Eksistens volder den Dag i Dag alvorlige Ulemper for Straffuldbyrdelsen²⁾. Den er da ogsaa forladt i alle andre Lande, hvor den tidligere gjaldt, og den er forladt baade af K. U.³⁾ og T. U.⁴⁾. Det er en almindelig Erfaring, at Emner, der vedrører Straf, er egnede til at sætte Lidenskaberne i Bevægelse, og at det derfor er vanskeligt at bringe et Lovforslag om et saadant Emne — selvom det ikke drejer sig om en kodificeret Straffelov — frelst gennem Parlamentsforhandlingernes Brænding. Denne Erfaring, der er international, præger da ogsaa for saa vidt de forskellige Straffuldbyrdelseslove og Udkast til saadanne Love, som disses enkelte Bestemmelser er ledsagede af saa mange Forbehold og Undtagelser, at Bestemmelsernes praktiske Betydning er stærkt svækket. Og denne Erfaring indeholder en Opfordring til at begrænse det Omfang, i hvilket Straffuldbyrdelsen lovordnes — har man først Lovreglen, er det vanskeligt at blive af med den. Det forekommer mig, at baade T. U. og navnlig K. U. er gaaet for vidt i Retning af at regulere Frihedsstraffenes Udstaaelse i Celle eller Fællesskab⁵⁾.

Ogsaa i andre Henseender synes Straffuldbyrdelsen mig i T. U. at være lovfæstet

1) S. 56—57.

2) Bestemmelsen medfører det mod Humanitet stridende Resultat, at en Fange, som ikke kan taale at sidde i Enecelle, faar en betydelig længere Straf ved, at han — maaske trods sine indtrængende Bønner om at maatte forblive i Enecelle — overføres til Behandling i Fællesskab. Herpaa hjælpes der nu ofte ad Benaadningsvejen.

3) Se Motiverne S. 24, hvor den nævnte Afkortning betegnes som „grundløs".

4) Se Motiverne S. 59.

5) Det tyske Udkast til Rigslov om Straffuldbyrdelsen indeholder, skønt det giver meget udforlige Regler om Straffuldbyrdelsen, dog kun meget faa Forskrifter med Hensyn til Fangernes Behandling i Celle eller Fællesskab. Udkastets Bestemmelser i saa Henseende, der er fælles for de forskellige Arter af Frihedsstraf, gaar kun ud paa at fastslaa følgende:

Ved Valget af behandlingsmaaden (Celle eller Fællesskab) skal der tages Hensyn til Fangens Personlighed, Forbrydelse og foregaaende Liv; det trufne Valg kan ændres. Fuldbyrdsels begynder

i større Udstrækning end ønskeligt. Der forekommer mig ikke blot ikke at være Trang til, men jeg maa bestemt fraraade, at supplere de Bestemmelser om Frihedsstraffenes Fuldbyrkelse, som det anses for rimeligt at optage i Straffeloven, med en særlig **Strafffuldbyrdseslov**.

Det er navnlig i Tyskland, at der har været rejst Krav om en **Strafffuldbyrdseslov**. Dette — særlig af de tyske Fængselsmænd — længe men hidtil forgæves nærede Ønske har imidlertid i alt Fald for en væsentlig Del sin Grund i et Forhold, som ikke har Betydning her i Landet. Da den tyske Rigsstraffelov kun indeholder en — som v. *Liszt* har kaldt det — „rein platonische Regelung“ af Strafffuldbyrdsen, er det overladt de enkelte Stater at bestemme den nærmere Ordning af Strafffuldbyrdsen. Denne har derfor faaet en meget forskellig Ordning i de forskellige tyske Stater. I det naturlige Ønske om at fjerne denne Ulighed bundet saaledes Kravet om en Rigslov om Strafffuldbyrdsen¹⁾. Allerede i 1871) udarbejdede Regeringen et Forslag til en Rigslov om Fuldbyrdsen af Frihedsstraffe, hvilket Forslags Gennemførelse hovedsagelig strandede paa økonomiske Hensyn²⁾, og det er ogsaa disse Hensyn, som senere har været den væsentligste Hindring for Tilvejebringelsen af en tysk Rigsstrafffuldbyrdseslov. Skønt Forbundsraadet under 6. November 1897 har fastslaaet nogle Grundsætninger, som — „bis zu weiterer gemeinsamer Regelung“ — skal komme til Anvendelse ved Frihedsstraffenes Fuldbyrkelse, er denne dog stadig ordnet paa meget forskellig Maade i de forskellige tyske Stater, og der er derfor stadig arbejdet ihærdigt, navnlig af de tyske Fængselsembedsmænd, for at hidføre en Lovordning af disse Forhold. Foreningen af tyske Fængselsembedsmænd har foranlediget udarbejdet et Udkast til „Reihsgesetz über den Vollzug der Freiheitsstrafen und sichernder **Masnahmen**“ af 1911 og et revideret Udkast af 1913. Skønt disse Udkast slutter sig til de foreliggende Straffelovsudkast, der indeholder adskillig flere Bestemmelser om Strafffuldbyrdsen end den nugældende Straffelov, tæller de dog ikke mindre end 73 Paragraffer. Udkastene har været gjort til Genstand for indgaaende Drøftelse paa den nævnte tyske Forenings Møder og i dens Tidsskrift.

Efter min Mening bør Strafffuldbyrdsen ikke lovfæstes i større Udstrækning end, at de derom handlende Bestemmelser passende kan finde Optagelse i selve Straffeloven. Jeg kan derfor ikke tilraade, at der udfærdiges en særlig Strafffuldbyrdseslov, der supplerer Straffelovens Regler om Strafffuldbyrdsen. Derimod vil jeg anse det for i høj Grad ønskeligt, at der samtidig med Straffeloven udfærdiges en Lov om Fængselsvæsenet.

regelmæssigt med Cellebehandling; **Straffe** indtil 3 **Maaneder** skal, om muligt, helt fuldbyrdes i Celle. Behandlingen i Celle kan vedvare, saa længe den synes paakrævet, uden Fangens Samtykke dog ikke ud over 3 Aar, medmindre Fangen kan befrygtes at ville have en skadelig Indflydelse paa Medfangerne, eller det kræves af Sikkerhedshensyn. Cellebehandling er udelukket, naar den kan antages at ville medføre Fare for Fangens legemlige eller sjælelige Helbredstilstand. Fangers Anmodninger om at blive behandlet i Celle skal imødekomme«.

Naar Udkastet ikke indeholder mere bestemt formulerede Krav om Cellebehandling i visse Tilfælde, skyldes det imidlertid bl. a., at Udkastet, hvis det indeholdt saadanne Krav, ikke mentes at have Udsigt til at ville blive ophøjet til Lov, idet Gennemførelsen af Bestemmelserne da vilde kræve en betydelig Forøgelse af det **forhaandenværende** Antal Celler og saaledes medføre meget store Udgifter. Dette udtales i Motiverne, der henviser til det i 1879 fremsatte Lovforslags Skæbne.

1) Se f. Eks. **Bl.** f. Gefk., Bind 38, S. 189.

2) Dansk Kriminalistforenings Aarbog 3, S. 183.

Hvis en saadan Lov udfærdiges, vil det formentlig være naturligt i den at optage en Del af de Straffuldbyrdselslovs vedrørende Bestemmelser, som findes i T. U. Jeg skal i saa Henseende nævne T. U. §§ 33, 35, 36, 39, 44, 46 og 47 og nogle af Bestemmelserne i §§ 34 og 45. Endvidere kunde der være Tale om i nævnte Lov at optage Bestemmelserne i T. U. §§ 37, 38 og 43.

Som ovenfor Side 25 bemærket, er en Lov (om Fængselsvæsenet) i Tilknytning til Straffeloven nødvendig for at ordne det kommunale Fængselsvæsens Overgang til Staten, saaledes som det fandt Sted ved den norske Lov om Fængselsvæsenet.

For Udfærdigelsen af en Lov om Fængselsvæsenet taler iøvrigt følgende:

Det er ønskeligt ved Lov at fastslaa Benævnelserne for de forskellige Arter af Fængsler (Straffeanstalt, Centralfængsel, Landsfængsel, Amtsfængsel, Kreds fængsel, Hjelpe fængsel, Arresthus, Ungdomsfængsel, Arbejdshus, Forvaringsanstalt m. m., jfr. den norske Fængselslov af 12. December 1903 § 1) og at foreskrive, hvilke Slags Fanger der skal indsættes i de forskellige Arter Fængsler (jfr. den norske Fængselslovs § 2).

Det er dernæst ønskeligt at lovfæste de nuværende „Funktionærforsamlinger“ ved Straffeanstalterne. De kunde passende benævnes „Fængselsraad“, saaledes som i den norske Fængselslov, jfr. dennes § 7.

Det er endvidere — ikke just for Fangernes Skyld men af Hensyn til Anstalterne — ønskeligt ved Fængslerne, Arbejdshusene og Forvaringsanstalten at indføre „Tilsynsraad“ saaledes som ved den norske Fængselslovs § 8 foreskrevet. „Tilsynsraadet“ burde have en saadan Sammensætning, at det ved Ungdomsfængsel, Arbejdshus og Forvaringsanstalt — altsaa de Anstalter, for hvis „Fanger“ Interneringstiden er til en vis Grad ubestemt — kunde fungere som „Fængselsret“.

Medens jeg saaledes kan anbefale i en Lov om Fængselsvæsenet at optage Bestemmelser, som i det væsentlige svarer til de i den norske Fængselslovs Kapitel I „Om Fængsler og disses Bestyrelse“ indeholdte, og de ovennævnte Straffuldbyrdselslovs vedrørende Bestemmelser, som udskydes af Straffeloven, mener jeg, at de øvrige Forskrifter, som tiltrænges til nærmere Ordning af Straffuldbyrdselslovs, bør henvises til kgl. Anordning og ministerielle Reglementer.

Endelig bør der i Loven om Fængselsvæsenet optages Bestemmelser svarende til dem, der indeholdes i den norske Fængselslovs Kapitel 4, „Om Behandlingen af Fanger, der ikke udstaar Straf“. Den Trang, der forinden Retsplejeloven var til legale Regler om Behandlingen af Varetægtsfanger, er i det væsentlige bleven afhjulpet ved Bestemmelserne i Retsplejelovens § 784, men disse Bestemmelser tiltrænger formentlig et Supplement. Og med Hensyn til Behandlingen af Personer, som afsoner Alimentsbidrag, tiltrænges der Lovregler.

Naar jeg saaledes i Stedet for en Straffuldbyrdselslov ønsker en Lov om Fængselsvæsenet, er det, fordi der tiltrænges Lovordning af en Del Emner, som ligger udenfor Rammerne af en Straffuldbyrdselslov. Paa den anden Side kan en Lov om Fængselsvæsenet optage Straffuldbyrdselslovs vedrørende Bestemmelser, som overhovedet skønnes egnede til at fastsættes ved Lov. Derved opnaas, at Straffeloven kan aflastes for en Del Bestemmelser og saaledes blive mere overskuelig.

Thorkil Fussing.

Til

Den under 9. November 1917 nedsatte Straffelovskommission.

I de ældste danske love lides ordet *haft* i betydningen fængsel eller indespærring; om „galne“ folk hedder det i Eriks sjæl. lov 3. 36: *arþhær han swa galin*, at han gitær ey haldit (ikke kan holde ham), for uten han scal hanum innæn haftum *hanæ* (uden at holde ham indespærret).

Svarende til *aft* findes (sammesteds) verbet *hæftæ*, indespærre. Derimod findes det afledte intetkønsord *hæfte* (der vilde forholde sig til *haft*, som *vænge* til *vang*), jeg havde nær sagt: tilfældigvis, ikke i dansk; de gammelsvenske love har: hava i *hæftum*, sætia man i konnungs *hæfti*. Dansk har allerede i middelalderen optaget det tilsvarende nedertyske ord: et *hægte* (mellemnedertysk *hechte*; i nedertysk gaar *ft* over til *cht*: *lucht* = luft).

Haft og *hæfte* er fellesnordiske og fællesgermanske ord: oldnordisk *hapt*, baand, fængsel; oldhøjtysk *haft*, oldengelsk *hæft*; ordet er rodbeslægtet med latinsk *capio*; jvf. *captus*, *captivus*.

Da *haft* vel nu vilde blive opfattet som en tysklid, vilde ogsaa jeg foreslaa *hæfte*, mod hvis nordiske oprindelse der ikke kan gøres indvendinger.

Verner Dahlerup.

Til Regering og Rigsdag!

Dansk Kvindesamfunds Fællestyrelses- og Formandsmøde, afholdt i København den 22de og 23de Januar 1921, vedtog at rette nedenstaaende Henvendelse til Regering og Rigsdag.

Atter og atter opskræmmes Befolkningen af de sig stadig gentagne *Sædelighedsforbrydelser mod Børn*, atter og atter krænkes Befolkningens Retsbevidsthed ved de i saadanne Sager afsagte Domme, hvis Mildhed staar i den skarpeste Modsætning til den almindelige Opfattelse af saadanne Forbrydelsers særlig oprørende Karakter, og ikke mindst forfærdes man over, at vor nugældende Straffelov ikke hindrer de stadigt forekommende Tilfælde, i hvilke engang straffede Sædelighedsforbrydere *gentager* denne Forbrydelse. De nugældende Strafferegler paa dette Omraade er altfor svage og virkningsløse til at yde Værn for vore Børn mod legemlig og aandelig Overlast fra seksuelt belastede Individer.

Dansk Kvindesamfund maa derfor kræve af Lovgivningsmagten, at der snarest muligt gennemføres saadanne Ændringer i den gældende Straffelovgivning,

- 1) at Samfundet sikres imod, at en Voldtægtsforbryder kan *gentage* sin Forbrydelse,
- 2) at Straffen for uterlig Omgang med Børn — Dreng eller Piger — skærpes i en saadan Grad, at Forbrydelsen stemples som en Udaad af alvorligste Art, ved at den i den nugældende Lovgivning hjemlede Straf af Bøde eller simpelt Fængsel *afskaffes* og erstattes med Fængsel eller Strafarbejde,
- 3) at seksuelt abnorme Individer, der har begaaet ovennævnte Forbrydelser, afsondres under lægekyndigt Tilsyn, saalænge Helbredelse ikke er sikret, saaledes at uheldbredelig abnorme Individer indespærres for Livstid.

Julie Arenholt,

Formand for Dansk Kvindesamfund.

Henriette Knuth,

Formand for „K. P. U. K. i Danmark“.

Sofie Rasmussen,

Formand for „Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark“.

Carla Meyer,

Formand for „De danske Husmoderforeninger“.

Christiane Lauritzen,

Næstformand i „Det hvide Bånd“s Hovedbestyrelse.

H. A. Svane,

Formand for „Danmarks Lærereforening“.

Til Straffelovskommissionen.

Under Henvisning til at en Del Kvindeforeninger i et af Justitsministeriet til Straffelovskommissionen oversendt Andragende til Regering og Rigsdag har forlangt gennemført i Straffelovgivningen saadanne Ændringer, at bl. a. „Samfundet sikres imod, at en Voldtægtsforbryder kan gentage sin Forbrydelse“, har Kommissionen i Skrivelse af 5te Januar 1922 udbedt sig en Udtalelse fra Retslægeraadet dels om hvilke Erfaringer, der haves med Hensyn til operative Indgrebs Virkning til at ophæve eller nedsætte Kønstriften hos mandlige Individer, dels om hvilken Indflydelse saadanne Indgreb iøvrigt kan have for den paagældende, forsaavidt dette kunde være af Betydning for Kommissionens Stilling til Spørgsmaalet om Forsvarligheden af ved Lov at hjemle saadanne Indgreb overfor visse Forbrydere.

Saaledes foranlediget skal Raadet, i hvis Behandling af Sagen Professor, Dr. med. Schaldemose har deltaget som sagkyndig udtale følgende:

Af de Indgreb, der har været mest anvendte i Udlandet (**Amerika**, Schweiz) for at ophæve Forplantningsevnen, kan kun den fuldstændige Fjernelse af Kønskirtlerne (Kastration) have Betydning, naar det gælder at opnaa en Nedsættelse eller Ophævelse af Kønstriften.

De foreliggende Erfaringer om dette Indgrebs Virkninger er dog endnu dels for sparsomme, dels for indbyrdes uoverensstemmende til at Resultaterne efter Raadets Skøn kan danne Grundlaget for legale Bestemmelser. Selv om man som Regel ved dette Indgreb opnaar i hvert Fald en Nedsættelse af Kønstriften, **maa** man dog regne med, at denne i et vist Antal Tilfælde i nogen Grad bevares for kortere eller længere **Tid**. Hertil kommer, at de Følger som Kastrationen iøvrigt vil medføre for de paa-gældende endnu ikke kan overses. Som almindelig Regel kan det siges, at disse Følger vil være des alvorligere, jo tidligere i Livet Indgrebet foretages. Hos ikke **udvoksne** Individer kan Kastration bl. a. medføre Svækkelse af de aandelige Evner, Mangel af mandligt Præg og abnorm Fedme. Hvad de udvoksne Individer angaar, saa vil her de legemlige Følger muligvis være mindre udtalte, men Kastrationen vil kunne medføre en Forandring i deres psykiske Habitus i uheldig Retning. I enkelte Tilfælde vil **Sindssygd**om endog kunne blive Følgen.

P. R. V.
Ettermann,
Formand.

Fischer.

København den 27. Februar 1919.

Bilag 5.

Angaaende ordene „tigge“, „betle“, „trygle“ kan jeg oplyse følgende:

tigge er et fællesnordisk ord (oldnordisk þiggja), hvis ældste betydning er „modtage“; i *jyske* lov 1. 25 og 33 findes det i betydningen „modtage (faa) til ægte“; men betydningen „bede om almisse“ findes allerede i de ældste skrevne kilder: Eriks sjæl. lov 3. 10. har „the thiggiå them til matz“ (de tigger om mad til „dem“ o: sig); sammesteds findes i samme betydning: at almusæ gangæ, „gaa om almisse“.

Ordet „tigge“ findes f. Eks. i bibeloversættelserne (lige fra Chr. III 1550 til nutiden); se f. Eks. Da sad en blind, ved naffn B., hoss veyen oc tigde. Marc. 10. 46.

trygle er et nedertysk laaneord: mellemnedertysk „*tryggelen*“, „betteln, gaunern“, „schmeichlerisch und unablässig bitten.“

Fra dansk litteratur kender jeg ikke ordet fra tiden før aar 1500. I Chr. IPs „gejstlige Lov“ Kap. 113 og 114 (*Kolderup-Rosenv. Gl. danske Love* IV S. 55—56) findes baade „thygge“ og „thrøgle“ om forbudt tiggeri. Chr. III's Københavnske Reces 1537 (sammesteds side **181**) har: „bede oc trygle“. Forskel paa „trygle“ og „tigge“ gør Poul Helgesen (P. Eliesens danske Skrifter I. 1855 s. 470): Att tiggge er icke heller att trøgle men at bede ij Gudtz *naffn*“ mens at trygle er „att bruge een *swrfittig* (o: snedig) oc een parig (o: listig) handell (o: optræden) o. s. v. — I bibeloversættelserne findes ordet i Lucas 16. 3: ieg skammer mig at trygle (Chr. III. 1550). I den nyeste aut. oversættelse (1907) er det dog blevet til: jeg skammer mig ved at tigge.

betle er *laant* fra tysk *betteln* (egl.: „bede idelig indtrængende olgn.“); det er det tyske ord, som i form svarer til det danske „bejle“, gammeldansk „bedle“, der foruden „at bejle“ ogsaa kan bruges i forbindelser som „bedle Gutz Almiisse“ (Rosenvinge *Gl. dansk Love* IV. 166 = Reces 1536). Det ældste eksempel paa „betle“, som jeg har optegnet, er fra tiden ca. aar 1600:

(jeg gik) Med Sæck oc Staff udi min Haand,
At jeg vilde betle i andre Land.

Hieron. Justesen Ranchs Skuespil,
udgivet af Birket Smith (1876) s. 331;

det bør dog mærkes, at den trykte udgave er fra 1664; i oversættelsen efter en tysk vise gengives: ein betler (Birket Smith s. LXXXH) stadig ved „Staaer“ (sammesteds **302—31**). I lovgivningen findes Ordet „betle“ næppe før Chr. IV's Reces 1615 (*Rosenvinge Love* IV. 326): *Betlere oc Staaere* . . . sig met Betlen at ville opholde. Ifølge *Kalkars* ordbog til det ældre danske sprog V. (1908—18 s. 92 findes *betle* i Chr. IV's bibel 1607 og 1647 i Jesu Sirachs Visdom 40. 31; baade Chr. III (1550) og den nu *autor.* oversættelse har *her*: lev ei en Tryglers Levnet, det er bedre at døe end at *trygle*. „betle“ bruges ikke i bibeloversættelserne.

Det ældste danske ord for *Tiggar* er *Stafkarl* (person, som gaar med tiggerstav). Eriks sjæl. lov 3. 10. — I den ældste danske bibel (15. aarb.) gengives „mendicus“ ved „*bedhere*“ (en som beder) 5. Mos. 15. 4.; Cbr. III bibel bar her: *Tyggere* (= tigger). Det almindeligste ord for „betler“ i det 16. aarh. er ellers *Stauder* (beslægtet med norsk stota = stolpre, stavre); desuden bruges *Trygler* og det gamle *Stackarl*. Endnu hos Holberg (f. Eks. Politiske Kandestøber I. 5. Masearade II. 3: De lade Stodere ere de, som gaar om og tigger, og ikke vil arbejde), er „*Stander*“ det almindeligste ord for „tigger“.

Verner Dahlerup.